j.e. van den brink

romeinen

toelichting op
de romeinen-brief

j.e. van den brink

romeinen

WWW.RHEMAPRINT.NL

. . . in nieuwheid des levens

WOORD VOORAF

Het is voor mij een bijzondere vreugde om na de toelichting op de Openbaring en die op de Hebreeën nu ook een bijbelstudie het licht te doen zien over de brief van Paulus aan de Romeinen. Als voorganger van een volle-evangelie gemeente heb ik dikwijls de opmerking gehoord, dat men zich in onze kringen eigelijk maar eenzijdig bezighoudt met de geestelijke gaven zoals het spreken in tongen en de genezing op het geloof. Hoewel wij deze onderwerpen als onderdeel van ons geestelijke fundament onontbeerlijk achten is onze aandacht toch op de volle raad Gods gericht. Ik ken de grote belangstelling en de liefde der leden van de volle evangelie gemeenten voor de gehele Schrift. Men doet daar tezamen en ook individueel zeer veel aan bijbelonderzoek.

Jammer genoeg moet men zich hierbij vrijwel alleen oriënteren op verklaarders, wier uitleg niet overeenstemt met de leer van het Koninkrijk der hemelen zoals Jezus deze verkondigde en waarmee Paulus rondreisde. Daarom geven deze exegeten geen bevredigend inzicht en vaak zelfs helemaal geen commentaar op teksten die wij van groot belang achten.

Toen mijn vrouw en ik ten behoeve van onze gemeente de Romeinenbrief trachtten te verstaan, gingen wij van het principe uit, dat Paulus een volle evangelieprediker was en dat de leer aangaande de onzienlijke wereld ook hier de sleutel zou zijn tot een goed begrip van dit bijbelboek. Bij het maken van onze kanttekeningen was het noodzakelijk ons geheel in te leven in de denkwereld van deze apostel, ten einde hem in zijn manier van uitdrukken te kunnen volgen.

Paulus was een man die op de weg naar Damascus plotseling in een situatie kwam, waarin hij alle religieuze vastigheden onder zich zag wegvallen en hij met alle traditionele inzichten moest breken. Hij was een koploper geweest in de Joodse orthodoxie en werd nu geroepen om pionier te worden van een evangelie, dat de leer der vaderen op revolutionaire wijze tot een verouderd begrippen complex maakte. Hij moest zijn aardse zekerheden inwisselen voor onzichtbare, hemelse realiteiten, opdat hij van een natuurlijk mens onder de wet, een geestelijk christen zou worden. Hij getuigde van deze radicale omschakeling met de woorden: "Het oude is voorbijgegaan, zie het nieuw is gekomen". De inhoud van zijn brief aan de Romeinen kan dan ook samengevat worden in de uitspraak van de apostel in hoofdstuk 6:4, die ik als motto koos: In nieuwheid des levens". Zijn brief is immers het van dit vernieuwde denken.

De uiteenzettingen in de Romeinenbrief zijn belangrijk, omdat zij licht geven op talrijke aspecten van de christelijke leer, zoals op: zonde, wet, genade en gerechtigheid. Zij tonen ons de werkwijze van de zondemachten in de gebonden mens, maar ook de overwinning door de Geest des levens in hem. Er wordt gesproken over de openbaring van de zonen Gods, over de uitverkiezende genade voor allen die in Christus zijn, over de betekenis van het geestelijk Israël, de plaats van de gelovige in de gemeente, zijn verhouding tot de overheid, zijn verdraagzaamheid ten opzichte van hen die nog aan het begin van het pad des levens staan, en de apostel eindigt met persoonlijke groeten aan zijn vele broeders en vrienden.

Met deze toelichting op de Romeinenbrief heb ik getracht de lezer 'de zin des Heren' te doen verstaan en hem een blik te schenken in het raadsplan van God met de mens. Het is raadzaam dit boek langzaam te lezen, want het bevat meer dan eenvoudige 'melkspijs'. Er is 'een en ander moeilijk te verstaan', maar wanneer men zich de inhoud tot zijn eigendom gemaakt heeft, zal de visie in de geestelijke wereld verruimd zijn, hetgeen innerlijke zekerheid en blijdschap tot gevolg heeft. Dit boek brengt u ongetwijfeld verder op 'de hoge weg' en daardoor dichter bij de Heer zelf.

Gorinchem, januari 1973

J.E. van den Brink

HOOFDSTUK 1

INLEIDING

Paulus schreef de Romeinenbrief op zijn derde zendingsreis vanuit Corinthe. Tijdens zijn tweede reis was hij een tijd lang in huis geweest bij Aquila en Priscilla, die als Joods christelijk echtpaar uit Rome verdreven waren (Hand. 18:2). De aanleiding daartoe was de twist onder de Joden over een zekere Chrestos, waarschijnlijk een verbastering van Christus. Angst voor alles en nog wat nam in het leven van keizer Claudius een belangrijke plaats in. Bang als hij was voor oproer onder de Joden over dit geschil, gaf hij bevel dat alle Joden, Rome moesten verlaten. De gevluchte christen-Joden verkondigden overal het evangelie.

Aquila en Priscilla zijn hier voorbeelden van. De Here gebruikte zulke vervolgingen vaker om het evangelie te verspreiden. Zo staat in Handelingen 8:1,4: 'En er ontstond te dien dage een zware vervolging tegen de gemeente te Jeruzalem; en allen werden verstrooid over de streken van Judéa en Samaria'. 'Zij dan die verstrooid werden, trokken het land door, het evangelie verkondigende'.

Door hun contact met Paulus leerden Aquila en Priscilla nauwkeurig hetgeen op Jezus betrekking had. Van hun kant lichtten zij de apostel over de christenen te Rome in. Daar waren veel Jodengenoten of proselieten, die door rondreizende predikers tot het christelijke geloof gekomen waren. Zij onderhielden als christenen toch nog de Joodse wetten en achtten daarom de echte heiden-christenen minder dan zichzelf.

Dr. J. de Zwaan schrijft in zijn 'Inleiding tot het Nieuwe Testament': 'De brief aan de Romeinen is in 57 na Christus uit Corinthe verzonden. Dat jaartal heeft ons wat te zeggen: keizer Claudius (41-54) was door Nero (54-68) opgevolgd. Dit betekende, dat de Joden die Claudius ongeveer 50 na Christus uit Rome verbannen had, zich sedert een jaar of twee drie weder in dit centrum der oude wereld konden vestigen. Men moet zich goed realiseren wat dit voor de christen-gemeente(n) te Rome inhield!

Gedurende enige jaren had(den) zij geheel op eigen voeten moeten staan en gaan! De mannen die deze kringen hadden gesticht of althans in haar midden gezag hadden bezeten door hun oorsprong uit het Heilige Land, misschien zelfs het gezag van directe hoorders van Christus, waren vertrokken. Daarmede verdween de invloed van allerlei dat hun als Joden eigen was geweest! Het werd op eenmaal praktisch zonneklaar, dat men christen zijn kon en als christelijke gemeente(n) bestaan kon, zonder zich te spiegelen aan de synagoge of het oordeel van de Joodse christenheid te Jeruzalem als richtsnoer bij de hand te hebben.

De Joodse geest zweeg: haar dragers waren weg. Nu echter begonnen de emigranten terug te keren, of, in alle gevallen, mannen, die hun plaats weer konden innemen. Afgezien van persoonlijke kwaliteiten maakte dus hun komst de vraag acuut, waar de scheidslijn loopt tussen Joodse geest en christendom. Dit moet een zaak van brandende actualiteit geworden zijn voor hen die in deze paar jaren de gemeente(n) te Rome zelfstandig en naar hun beste weten hadden moeten leiden'.

In de eerste hoofdstukken van deze brief wijst Paulus de Joodse christenen erop, dat zij zich niet boven de heiden-christenen mochten verheffen, omdat zij langs dezelfde weg behouden waren. Maar ook de anderen vermaant hij vervolgens, zich niet boven het afgevallen volk Israël te stellen. Paulus had zich voorgenomen naar Rome te gaan om daar de christenen te onderwijzen in de weg die hijzelf als christen-Jood gegaan was; de apostel kende alle conflicten uit eigen leven. Hij had evenwel geen gelegenheid om te gaan. Op zijn derde zendingsreis ontmoette hij opnieuw Aquila en Priscilla, die toen te Eféze woonden (Hand. 18:26).

Door hen werd hij aan zijn vroeger voornemen herinnerd. Paulus meende dat er in Rome toch orde op zaken gesteld moest worden aangaande het evangelie van Jezus Christus. Hij schreef dus deze brief, waarin hij ingaat op de problemen die er tussen de heiden-christenen en Joodse christenen waren. In Rome spreekt hij niet van een gemeente. Waarschijnlijk waren er dus alleen huisgemeenten, misschien van Joden en heidenen afzonderlijk.

1,2. *Paulus, een dienstknecht van Christus Jezus, een geroepen apostel, afgezonderd tot verkondiging van het evangelie van God, dat Hij tevoren door zijn profeten beloofd had in de heilige Schriften.*

Paulus was een dienaar van Christus Jezus. Hij noemt zich een 'doulos' of 'slaaf', die geheel het eigendom van zijn Meester was. Hij was tot apostel geroepen, want zijn Heer had hem op de weg naar Damascus Zelf aangesproken. Hij was dus evenals de andere apostelen op speciale wijze geroepen, zoals er staat: 'Niet gij hebt

Mij, maar Ik heb u uitgekozen en u aangewezen, opdat gij zoudt heengaan' (Joh. 15:16).

Het woord apostel wordt hier in engere zin gebruikt (zie ook vers 5). Paulus had namelijk ook Jezus gezien en door vele openbaringen was hij bekend geworden met het geheimenis van het Koninkrijk der hemelen, dat de Heer aan zijn andere apostelen tijdens zijn bediening op aarde Zelf bekend gemaakt had. Jezus bracht de leer van het Koninkrijk der hemelen, en in Mattheüs 13:11 lezen wij, dat het de discipelen gegeven was de geheimen van het Koninkrijk der hemelen te kennen en te verstaan. De apostelen waren immers speciaal geroepen om het evangelie van het Koninkrijk der hemelen aan de ganse schepping door woord en geschrift bekend te maken. Paulus kende deze mysteries van de onzienlijke wereld door een rechtstreekse werking van Gods Geest: 'Dat mij door openbaring het geheimenis bekend gemaakt is' (Ef. 3:3).

Apostelen in engere zin zijn mannen die geroepen zijn de geheimen van het Koninkrijk der hemelen, waarin zij rechtstreeks door de Heer ingewijd waren, uit te dragen. Wij verkondigen deze verborgenheden ook, maar gronden die op hun leer, 'gelijk ons hebben overgeleverd degenen die van het begin aan ooggetuigen en dienaren van het woord geweest zijn' (Luc. 1:2). De apostelen waren allen getuigen geweest van de opstanding van Jezus. Paulus ook, want bij had eveneens de verheerlijkte Meester gezien: 'Ben ik geen apostel? Heb ik niet Jezus, onze Here, gezien?' (1 Cor. 9:1, zie ook Hand. 1:21,22).

De hoofdzin uit vers 1 tot 7 luidt: 'Een geroepen apostel, afgezonderd tot verkondiging van het evangelie van God

... aangaande zijn Zoon (vers 3) ... Jezus Christus, onze Here (vers 4) ... aan alle geliefden Gods (vers 7); de rest zijn bijzinnen. Het evangelie Gods aangaande de Zoon was tevoren beloofd door de oudtestamentische profeten. Jezus Zelf had aan de Emmaüsgangers uitgelegd 'wat in al de Schriften op Hem betrekking had'. 'En Hij begon bij Mozes en bij al de profeten' (Luc. 24:27).

Maar over de gemeente hadden de profeten óók gesproken: 'Naar deze zaligheid hebben gezocht en gevorst de profeten, die van de voor u bestemde genade geprofeteerd hebben ... Hun werd geopenbaard, dat zij niet zichzelf, maar u dienden' (1 Petr. 1:10-12). En ook over het herstel der ganse schepping, dat door de gemeente geschieden zou: 'Hem moest de hemel opnemen tot de tijden van de wederoprichting aller dingen, waarvan God gesproken heeft bij monde van zijn heilige profeten van oudsher' (Hand. 3:21).

Het evangelie van God is dus, dat Hij zijn Zoon gaf en door Deze een gemeente vormde, die de schepping herstellen zou. 'Want met reikhalzend verlangen wacht de schepping op het openbaar worden der zonen Gods' (8:19).

3-7. *aangaande zijn Zoon, gesproten uit het geslacht van David naar het vlees, naar de geest der heiligheid door zijn opstanding uit de doden verklaard Gods Zoon te zijn in kracht, Jezus Christus, onze Here - door wie wij genade en het apostelschap ontvangen hebben om gehoorzaamheid des geloofs te bewerken voor zijn naam onder al de heidenen, tot welke ook gij behoort, geroepenen van Jezus Christus - aan alle geliefden Gods, geroepen heiligen, die te Rome Zijn: genade Zij u en vrede van God, onze Vader, en van de Here Jezus Christus.*

Het eerste onderwerp van zijn verkondiging is de Zoon, Jezus Christus, het beginthema van het evangelie. Jezus was als zoon van Maria uit het geslacht van David; dus naar het vlees een Jood. Maar vanwege zijn verwekking door 'de geest der heiligheid' of de Heilige Geest, was Hij Gods Zoon. Deze Geest was het, die Hem uit de doden opwekte en Hem de kracht gaf om op te staan: 'De Geest van Hem (God), die Jezus uit de doden heeft opgewekt' (8:11). Indien de Heer niet de Heilige Geest had ontvangen, zou Hij niet uit de doden opgestaan zijn. Dan had de dood Hem kunnen vasthouden.

Paulus spreekt over Jezus Christus, onze Here. Jezus is de mens, maar Christus is de gezalfde met de Heilige Geest en met kracht: 'Hoe God Hem met de Heilige Geest en met kracht heeft gezalfd' (Hand. 10:38). Hij is ook onze Here, dat is onze Koning. Jezus was volkomen heilig, dat wil zeggen afgezonderd van ieder kwaad en volkomen gaaf, doordat de Vader Hem geheiligd had (Joh. 10:36) en later doordat Hij gedoopt was met de Heilige Geest.

Door deze gestorven en opgestane Heer hebben wij genade ontvangen. Deze bestaat uit: vergeving der schulden, kindschap van God, doop in de Heilige Geest en de mogelijkheid van het opgroeien tot zonen Gods. Alle mensen zijn geroepen om deze genade aan te nemen en zo te gaan behoren tot de gemeente van Jezus Christus. De Heer gebood: 'Gaat dan henen, maakt al de volken tot mijn discipelen' (Matth. 28:19). Paulus citeert verder in deze brief de psalmist: 'Over de ganse aarde is hun geluid uitgegaan en tot de einden der wereld hun woorden' (10:18).

De uitdrukking 'onder al de heidenen' (letterlijk naties of volken), moge voor ons vanzelfsprekend zijn, maar niet voor de ex-Farizeeër die haar dicteerde. Enkele jaren tevoren zou hij het in strijdt met de wet geacht hebben 'zich te voegen bij of te gaan tot een niet-Jood' (Hand. 10:28). Nu hij in Christus een nieuwe schepping was, kon hij zich ternauwernood herinneren, dat hij zo geweest was.

Voor hen die tot de gemeente van Christus behoren, heeft de Heer nog een bijzondere roeping. Voor Paulus die van apostel. Zijn roeping was om naties, zowel heidenen als Joden, tot geloof te brengen en door dit geloof gehoorzaamheid aan Jezus Christus. Paulus spreekt hier over gehoorzaamheid des geloofs en niet over gehoorzaamheid aan de wet! Als apostel moest hij gehoorzaamheid des geloofs bewerken door de verkondiging van het evangelie, want het geloof is door het gehoor van het gepredikte woord van God. Omdat zij geloofden, werden zij gehoorzaam aan de geboden van Jezus: 'Lerende hen onderhouden al wat Ik u bevolen heb' (Matth. 28:19).

De christenen te Rome, zowel uit de heidenen als uit de Joden, waren geroepen of uitgenodigd en zij waren ook gekomen. De aparte positie der Joden was weggevallen. Allen waren zij geliefden Gods en geroepen heiligen, want zij waren in Christus, en God bemint allen die in Christus zijn, zonder aanzien van ras, stand en geslacht.

Paulus begroette alle christenen die in Rome waren, met de zegenbede: 'Genade zij u en vrede van God, onze Vader, en van de Here Jezus Christus'. Met de genade geeft God ook de vrede in het hart. Genade is schuldvergevende gunst. Het gevolg hiervan is de

gerechtigheid van de mens en zijn vrede met God. God is de auteur van het herstelplan, zoals er staat: 'Iedere gave die goed, en elk geschenk dat volmaakt is, daalt van boven neder, van de Vader der lichten, bij wie geen verandering is of zweem van ommekeer' (Jac. 1:17). De genade komt ons van God toe door middel van Jezus Christus.

8-12. *In de eerste plaats dank ik mijn God door Jezus Christus over u allen, omdat in de gehele wereld van uw geloof gesproken wordt. Want God, die ik met mijn geest dien in het evangelie van zijn Zoon, is mijn getuige, hoe ik onophoudelijk te allen tijde bij mijn gebeden uwer gedenk, biddende, of mij eindelijk door de wil van God eens een weg gebaand moge worden om tot u te komen. Want ik verlang u te zien om u enige geestelijke gave mede te delen tot uw versterking, dat is te zeggen: onder u mede bemoedigd te worden door elkanders geloof, van u zowel als van mij.*

De apostel verblijdde zich erover dat hij van Aquila, Priscilla en vele andere vreemdelingen, uit Rome zoveel goeds hoorde. Zeven van de brieven van de apostel beginnen met een dankzegging. Hij spreekt hier over 'mijn God', een uitdrukking die in het Nieuwe Testament alleen bij deze apostel voorkomt, behalve dan nog in het kruiswoord: 'Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten'?' Dit voornaamwoord 'mijn' wijst op zijn intieme verhouding met God. Hij voegde eraan toe: door Jezus Christus, om duidelijk aan te tonen dat hij geen andere weg tot God accepteerde dan die door Jezus Christus.

De dankzegging vindt haar oorzaak in het geloof van deze Romeinse christenen. Overal sprak men over het opgewekte leven van deze inwoners der hoofdstad. Omdat

deze broeders zo'n groot vertrouwen in hun Heer openbaarden, vatte Paulus moed met hen over verschillende geloofs-waarheden te corresponderen.

Paulus diende God met zijn geest, dit in tegenstelling met het Jodendom, waar alle leven uitgeweken was en dat doodgelopen was in ceremoniën en ritueel. Zijn geest was verbonden met de Heilige Geest, die hem in alle waarheid leidde. Paulus was een voorbeeld van een geestelijk mens, die met tradities en uiterlijk vertoon gebroken heeft. Alleen wie het evangelie van de Zoon verkondigt, dient waarlijk God.

Hoewel Paulus de Romeinen niet kende, gedacht hij ze toch in zijn gebed. De Heer alleen wist hoeveel malen hij voor hen gestreden had in de hemelse gewesten. Zijn gebeden betroffen wel in de eerste plaats de opbouw van gemeenten op het zendingsveld. Hij diende immers God 'in het evangelie van zijn Zoon; dus in de prediking ervan, waartoe hij volgens vers 1 afgezonderd was. Hij was een 'dienaar van Jezus Christus voor de heidenen in de heilige dienst van het evangelie Gods' (15:16).

Dag en nacht was hij in zijn gebeden met deze roeping bezig. Bijzondere aandacht gaf hij daarbij aan de innerlijke groei der heiligen, aan hun te zamen opwassen. Ook voor de Romeinse christenen gold zijn herderlijke bede: 'Want ik stel er prijs op, dat gij weet, hoe zware strijd ik te voeren heb voor u en voor hen die te Laodicéa zijn en voor allen die mijn aangezicht niet hebben gezien in het vlees' (Col. 2:1).

Reeds lang was het de begeerte van Paulus, Rome en de landen ten westen van Italië te bereizen. Hij wilde de

Romeinen bezoeken om de weg des Heren duidelijk uit te leggen. Hij verlangde ze enige 'geestelijke genadegaven' mede te delen; in het Grieks valt de nadruk op het woord 'geestelijke'. Hij wilde dat de gaven gingen functioneren en dat er betere inzichten kwamen.

Het woord genadegave (charisma) wordt in 1 Corinthiërs 12:4, 9, 28, 30, 31 gebruikt in verband niet de begaafdheden van de Heilige Geest, zoals het spreken in tongen, de vertolking ervan en het profeteren, die van genezingen en van krachten, van wijsheid en van kennis, enzovoort. (Zie verder ook voor de betekenis van charisma in de hoofdstukken 5:15,16; 6:23; 11:29 en 12:6).
Paulus verlangde tot hun 'versterking' hen meer geestelijk licht te verschaffen door de weg bekend te maken, die 'verder omhoog voert" (1 Cor. 12:31). Hij hoopte ook zélf versterkt te worden, wanneer hij hun geloof zou zien en horen wat de Heer onder hen had gedaan.

13-15. *Doch ik stel er prijs op, broeders, dat gij weet, dat ik dikwijls het voornemen heb opgevat tot u te komen (waarin ik tot nu toe verhinderd ben) om ook onder u enige vrucht te hebben, evenals onder de andere heidenen. Van Grieken en niet-Grieken, van wijzen en onwetenden ben ik een schuldenaar. Vandaar mijn bereidheid om ook u te Rome het evangelie te brengen.*

Waarom kwam de apostel niet, als hij zo verlangde naar Rome te gaan'? Om dit te verklaren zei hij: 'Ik wil niet dat gij er onkundig van zijt', een karakteristieke uitdrukking, die wij terugvinden in hoofdstuk 11:25 en verder in 1 Cor. 10:1; 12:1; 2 Cor. 1:8; 1 Thess. 4:13.

Hij hield van openheid en wilde voor zijn verre broeders niets verbergen. Zonder zich te verontschuldigen vertelde hij, dat ook bij hem wel eens plannen niet verwezenlijkt werden. Hij kon zijn voornemens heus niet altijd uitvoeren.

Paulus verlangde ook in Rome vrucht des Geestes of resultaat op zijn prediking te zien. Niet alleen door de gelovigen te verrijken door hen geestelijk tot verdere ontplooiing te brengen, maar ook om nieuwe zielen te winnen door de prediking van het evangelie. Hij moest niet alleen de boodschap brengen aan geciviliseerde of beschaafde Grieken en Romeinen met hun geleerden, hun schrijvers en hun denkers, maar ook aan de barbaren of onbeschaafde volken uit alle geslachten, die buiten de klassieke cultuur stonden, zoals de Pisidiërs, de Galaten, de Pamfyliërs en de Illyriërs.

Wanneer de Heer Paulus bevolen had hun het evangelie te verkondigen, is hij ook hun schuldenaar. 'Wee mij, indien ik het evangelie niet verkondig!' (1 Cor. 9:16). Wat de apostel ook mocht verhinderen, wie ook de deur gesloten mocht houden, hij bleef zoeken naar een weg om te gaan. Hij kende de obstakels die hem in de geestelijke wereld beletten maar al te goed. Hij wist dat Rome een bolwerk der duisternis was, een gigantisch centrum van keizerverering, van afgodendienst en politiek geweld, maar hij verlangde juist daar, mede door middel van de daar wonende christenen, een overwinning te behalen door de prediking van het evangelie.

16. *Want ik schaam mij het evangelie niet, want het is een kracht Gods tot behoud voor een ieder die gelooft, eerst voor de Jood, maar ook voor de Griek.*

Paulus stond ook voor deze verschrikkelijke metropolis gereed. Hij had een boodschap, die in Rome veracht zou worden en in principe verworpen, maar ook daar zouden er zijn, die hongerden en dorstten naar de gerechtigheid. Alleen door de weg van het evangelie ('van Christus', zoals sommige handschriften erbij voegen) komt de mens door de kracht Gods tot volledig herstel. Voor zulk een evangelie behoeft niemand zich te schamen.

Het Griekse woord voor 'behoud' betekent letterlijk 'redding'. Het evangelie brengt redding, genezing, bevrijding, herstel en beoogt de volkomenheid. Dit is het grote thema van deze brief. De wil Gods is immers: het goede, welgevallige en volkomene (12:2). Het evangelie wordt gedragen en gerealiseerd door de kracht van de Heilige Geest die in de mens werkt en hem tot eeuwig leven brengt. Het is voor ieder die gelooft, eerst voor de Jood, want onder dit volk begon het zijn loop en in Jeruzalem was de zogenaamde moedergemeente, maar het heil is ook voor de heidenwereld. Tot deze beide categorieën in Rome richtte Paulus nu verder zijn brief.

17. *Want gerechtigheid Gods wordt daarin geopenbaard uit geloof tot geloof, gelijk geschreven staat: De rechtvaardige zal uit geloof leven.*

In deze brief is sprake van: een kracht Gods, de liefde Gods, de wijsheid en kennis Gods en ook van gerechtigheid Gods. Deze goddelijke eigenschappen worden in het evangelie onthuld of geopenbaard. Wat Gods gerechtigheid betreft, schrijft Paulus in hoofdstuk 3:26: 'Om zijn rechtvaardigheid (of gerechtigheid) te tonen, in de tegenwoordige tijd, zodat Hijzelf rechtvaardig

is, ook als Hij hem rechtvaardigt, die uit het geloof in Jezus is".

Gods gerechtigheid wordt in het evangelie ontsluierd door de wijze waarop Hij 'de goddeloze rechtvaardigt' (4:5), namelijk door diens aanvaarden van het offer van Jezus. Deze gerechtigheid wordt verworven uit of door het geloof aan de schuldvergeving. Wij 'worden gerechtigheid Gods' (2 Cor. 5:21), omdat wij geloven dat het bloed van het Lam de schuld van ons wegnam.

Wij moeten het woordje 'geloof,' in de Romeinenbrief evenals in het gehele Nieuwe Testament, in zijn eenvoudige, natuurlijke en menselijke betekenis nemen. Het is niet een gave die op een of andere geheimzinnige wijze tot ons komt, maar het is een eigenschap van de menselijke geest, die in werking gesteld moet worden: 'Uw geloof, dat zich op God richt' (1 Thess. 1:8). Andere vermogens van de menselijke geest zijn: de fantasie, de taal en de geestelijke kracht. Geloven is het aangrijpen van en het vertrouwen op de woorden Gods.

De gerechtigheid is dus uit het geloof en de mens ontvangt deze gerechtigheid om ook verder in het geloof op de Heer te vertrouwen en de weg Gods tot het einde toe te gaan. 'Uit geloof tot geloof' wil dus zeggen: de gerechtigheid is uit het geloof en heeft tot doel dat de mens ook verder gaat geloven en God zal vertrouwen voor een wandel op de weg der gerechtigheid. Paulus citeert een uitspraak uit Habakuk 2:4. Voor de apostel is deze aanhaling het woord van God. Wanneer de Chaldeeën het land overrompelen, ziet de profeet Habakuk in een visioen, dat dezen vanwege hun ongerechtigheid gestraft worden, maar dat de

rechtvaardige in Juda door zijn geloof aan de beloften, redding zal vinden.

De Griekse vertaling luidt: 'De rechtvaardige zal door geloof in mij blijven'. Habakuk wist dat het menselijk onmogelijke, van bevrijding en verlossing, alleen bereikt werd door het geloof. Is het ook zo niet met de zondaar? Kan deze ooit zeggen een rechtvaardige te zijn? Kan deze voor God bestaan zonder dat één beschuldiging hem treffen kan? Ook het evangelie spreekt van een gericht, maar degene die gelooft in de boodschap dat de kracht Gods tot behoud is, zal leven, dat wil zeggen dat hij zal functioneren naar de wetten Gods. Door de kracht Gods zal hij verlost van al zijn vijanden, dit eeuwig kunnen volhouden.

Het geheim van het evangelie is, dat God de mens die in de schuldvergeving gelooft, rechtvaardig verklaart en dat door de kracht van de Heilige Geest deze mens ook als een rechtvaardige leeft.

18-19. *Want toorn van God openbaart zich van de hemel over alle goddeloosheid en ongerechtigheid van mensen, die de waarheid in ongerechtigheid ten onder houden, daarom dat hetgeen van God gekend kan worden in hen openbaar is, want God heeft het hun geopenbaard.*

De toorn van God is het overgeven en het prijsgeven van de mens aan de machten die hij dient. De toorn van God zijn dus de boze geesten. Hij verbergt zijn aangezicht en daardoor krijgen de machten vrij spel. Eenmaal was vanwege de overtreding van het volk de plaag of de toorn Gods op Jezus. 'Om onze overtredingen werd hij doorboord, om onze ongerechtigheden verbrijzeld . . . om

de overtreding van mijn volk is de plaag op hem geweest' (Jes. 53:5,8).

De toorn openbaart zich van de hemel of uit de onzienlijke wereld over mensen die in goddeloosheid en ongerechtigheid leven. God had aan de Joden in wet en profeten duidelijk gemaakt dat Hij de zonde niet wil. Maar ook aan de heidenen was het bekend, dat de goddeloosheid niet ongestraft kan blijven. In het evangelie wordt door allen die het aanvaarden, de gerechtigheid Gods geopenbaard. In de goddeloosheid en in alles wat van Gods wetten afwijkt, openbaren zich de boze geesten als de toorn Gods. In deze manifestatie van het rijk der duisternis stelt God de mens als medeplichtige verantwoordelijk en schuldig.

De goddelozen houden geen rekening met God en de wettelozen niet met zijn instellingen. In ongerechtigheid levende, verhinderen zij de waarheid te functioneren en beletten haar zich in hen te openbaren. De zonde verhindert dat de waarheid in een mensenleven naar boven komt en versmoort haar stem.

Er zijn dingen van God die aan de mens niet bekend zijn. 'De Almachtige, die wij niet begrijpen, is groot van kracht en recht' (Job 37:23). Maar geheel zonder godskennis is de mens evenwel niet. De mensen weten de waarheid wel, al is het dan gedeeltelijk. God heeft bepaalde kennis aan de mens meegegeven. Dit is de bedrijvers van de ongerechtigheid niet onbekend, want de mens is het beeld van God. Het is in hen openbaar, omdat God in de mens zijn wezen gelegd heeft. De mens is naar zijn beeld geschapen. Dit is wel in tegenstelling met de hypothese, dat de mens van nature door en door verdorven zou zijn.

20. *Want hetgeen van Hem niet gezien kan worden, zijn eeuwige kracht en goddelijkheid, wordt sedert de schepping der wereld uit zijn werken met het verstand doorzien, zodat zij geen verontschuldiging hebben.*

De mensen zien Gods werken en hieruit kunnen zij weten, dat er een Schepper achter de dingen staat. God heeft niet alleen zijn wezen in hen uitgedrukt, maar buiten henzelf kunnen zij God met hun verstand opmerken. De Schepper is goed, wijs, harmonisch, met een machtige intelligentie en een eeuwige of onmetelijke kracht. De mensen kunnen zien dat alle dingen hun vaste wetten hebben. Zij kunnen ook opmerken dat wanneer een schepsel zich niet aan de wetten Gods houdt, het ten ondergang gedoemd is. Zij kunnen weten dat wanneer zijzelf zich aan Gods wetten niet houden, zoals bij brasserijen en ontucht, zij strafbaar zijn voor God. Wanneer men dingen doet, die tegen de wetten Gods voor de mens ingaan, is men niet te verontschuldigen.

Volgens de apostel kan men Gods eeuwige kracht en goddelijkheid sedert de schepping uit zijn werken met het verstand zien. Van meetaf zijn er dus mensen geweest, wier verstand in staat was deze goddelijke eigenschappen te constateren. De mens is geen hoger ontwikkeld dier, integendeel; als hij de hand van de almachtige God niet meer ontdekken kan, is hij gedegenereerd en zijn natuurlijk verstand is dan verduisterd. Bij een zogenaamde evolutietheorie is er geen plaats voor 'van de schepping af zijn werken met het verstand doorzien'. De kennis die de mens van God heeft, bezit hij reeds van het begin.

Ook zijn Maker is geen produkt van de evolutie, geen fetisj of natuurkracht, die zich in het denken der mensen langzaam ontwikkelde tot een stamgod of nationale god en later weer tot de universele, enige en ware God. De eeuwige God is geen produkt van menselijk denken en fantasie, maar Hij is de Schepper, die de mens maakte naar zijn beeld en zijn gelijkenis.

21. *Immers, hoewel zij God kenden, hebben zij Hem niet als God verheerlijkt of gedankt, maar hun overleggingen zijn op niets uitgelopen, en het is duister geworden in hun onverstandig hart.*

De mensen zijn naar Gods beeld en gelijkenis geschapen en kennen van nature God. Wij bedoelen dan niet die geestelijke band en harmonie waarvan Jezus sprak in Johannes 17:3: 'Dit nu is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus, die Gij gezonden hebt'. Maar de mensen hebben enig begrip van het goddelijke wezen, omdat heel de schepping een getuigenis is van God, die haar tot aanzijn riep. Zij kennen Hem door middel van hun geest, en wanneer zij niet door de demonen overmeesterd zijn, kennen zij daarom verschil tussen goed en kwaad, tussen licht en duisternis.

Hoewel zij God dus kenden, hebben zij zich van Hem afgewend. De heidenen deden dingen die tegen de natuurwetten indruisten en de Joden schonden de wet van de Sinaï. Zij erkenden dus God niet en gaven Hem niet de eer die Hem toekomt. Zij hebben Hem niet als God verheerlijkt, dat is als degene die geëerd en gediend moet worden. 'Als God' betekent met terzijdestelling van al het andere wat door hen vereerd werd.

Hun overleggingen werden geïnspireerd en geïnfiltreerd door het rijk der duisternis. Daarom zijn hun gedachten op niets goeds uitgelopen, maar hebben alleen wetteloze woorden en daden opgeleverd. Dit laatste zal een dieptepunt bereiken in 'de mens der wetteloosheid, de zoon des verderfs, de tegenstander, die zich verheft tegen al wat God of voorwerp van verering heet' (2 Thess. 2:3, 4).

De apostel constateert dat het duister geworden is in hun onverstandig hart. Duisternis is beeld van het rijk van satan. De mensen werden gebonden en bezeten door boze geesten. Daarom konden zij God niet meer danken en loven, maar wel vloeken en zijn naam lasteren. Hun onverstandig hart, dus hun innerlijke mens, werd niet langer door het natuurlijke verstand geleid, maar door de boze machten, die dit verstand verduisterd en redeloos gemaakt hadden.

22,23. *Bewerende wijs te zijn, zijn zij dwaas geworden, en zij hebben de majesteit van de onvergankelijke God vervangen door hetgeen gelijkt op het beeld van een vergankelijk mens, van vogels, van viervoetige en van kruipende dieren.*

Het natuurlijke verstand bezat natuurlijke kennis en wijsheid, want God had het goed geschapen. Doordat de mensen echter door demonen overheerst worden, zijn ze dwaas geworden. Zij menen echter wijs te zijn, doordat leugengeesten het kwade goed noemen en het goede kwaad, duisternis voorstellen als licht en licht als duisternis, bitter doen doorgaan voor zoet en zoet voor bitter. Daarom sprak de profeet Jesaja over deze onverstandigen het oordeel Gods uit: 'Wee hun, die in

eigen ogen wijs zijn en in eigen oordeel verstandig' (Jes. 5:20,21).

Door deze verwording hadden zij geen inzicht meer in het karakter en in het wezen van de levende God en vervielen zij in een monsterachtige en afschuwelijke afgoderij. Zij werden afgodendienaars en aldus aanbidders van demonen. In plaats van God de eer te geven, brachten zij hulde aan beelden waarachter de duivelen zich verscholen. 'Hun offeren is een offeren aan boze geesten en niet aan God' (1 Cor. 10:20). Zij maakten beelden van mensen, zoals die van Astarte en Baäl, van vogels als de ibis, van viervoetige dieren als de apis, de stier die in Egypte aangebeden werd, en zelfs van kruipende dieren als slangen, zoals het attribuut van Aesculapius, als symbool der medicijnen.

24,25. *Daarom heeft God hen in hun hartstochten overgegeven aan onreinheid, zodat bij hen het lichaam onteerd wordt. Zij immers hadden de waarheid Gods vervangen door de leugen en het schepsel vereerd en gediend boven de Schepper, die te prijzen is tot in eeuwigheid. Amen.*

Er is een logisch verband tussen het loslaten van de ware God en de ontwikkeling van het kwade. 'De dwaas zegt in zijn hart: Er is geen God. Zij bedrijven gruwelijke en afschuwelijke misdaden, niemand is er, die goed doet. De Here ziet neder uit de hemel op de mensenkinderen, om te zien, of er één verstandig is, één die God zoekt. Allen zijn zij afgeweken, tezamen ontaard; er is niemand die goed doet, zelfs niet één' (Ps. 14:1-3).

De ontwikkelde en bestudeerde atheïst van onze cultuurmaatschappij en de diep gezonken polytheïst in de onderontwikkelde landen hebben beiden het beeld Gods losgelaten en eindigen zo in dezelfde immoraliteit, die ten verderve voert. Daarom laat God ze gaan in de verstoktheid van hun harten, zodat zij in hun eigen raadslagen wandelen (Ps. 81:13). 'God keerde Zich af en gaf hen over, om het heer des hemels te vereren' (Hand. 7:42). 'Daarom heeft God hen overgeven aan schandelijke lusten' en 'overgegeven aan een verwerpelijk denken' (vers 26,28).

Hier is sprake van een proces, waaraan allen overgegeven worden die God en zijn wet der waarheid losgelaten hebben. 'Overgeven' is prijsgeven aan de demonen, aan de geest van onreinheid. Hartstochten zijn de overtrokken begeerten van het hart. Het lichaam wordt geëerd, wanneer het op de juiste wijze gebruikt wordt voor hetgeen waartoe het bestemd is. Het moet op wettige wijze functioneren en ingezet worden in de strijd der gerechtigheid. Het lichaam wordt onteerd als het ten dienste gesteld wordt van boze en wetteloze geesten, die het lichaam opjagen of tegen zijn natuur werkzaam maken.

Onreinheid is moeilijk te omschrijven. De bijbel geeft weinig richtsnoeren aan om dit woord te definiëren. God heeft immers het seksuele leven onder een sluier gebracht, omdat het uitdrukking geven moet aan de liefdesverhouding tussen God en de menselijke geest. De gemeenschap met God is niet zichtbaar: zij is een 'verborgen omgang', die in de onzienlijke wereld van het hart plaatsvindt en door het lichaam versluierd wordt. Zoals de boze gemeenschap zoekt met het hart van de mens, zo werkt ook de geest van onreinheid ontbindend

onder de sluier der verborgenheid van het seksuele leven. Ook verscheurt hij deze sluier door het willen opruimen van wat zij 'taboes' noemen.

Afgodendienst resulteert in onreinheid, tot in perversiteit toe. Er zijn natuurwetten voor het menselijke lichaam die niet gebroken mogen worden. Deze liggen nog anders dan voor de dieren. Wij denken bijvoorbeeld aan het monogame huwelijk. Van den beginne schiep God één man en één vrouw als beeld van de verhouding tussen de Geest van God en de menselijke geest. Deze mag slechts met één Geest verbonden zijn en daarom mag de mens ook slechts met één levenspartner gemeenschap hebben. Voor de dieren, die ongeestelijke wezens zijn, geldt deze wet niet.

De waarheid en de wetten Gods kan de mens uit de zuivere natuur leren, en leugen is alles wat tegen deze wetten ingaat en er niet mee overeenkomt. Wie niet drinkt uit de bron van de waarheid, God, maar deze vervangt door demonische surrogaten, zal ook geen inzicht meer hebben in reinheid en zuivere seksualiteit.

Wanneer Paulus op deze scherpe wijze de wortel van het heidendom blootgelegd heeft, gaat hij over in een lofprijzing. Te midden van de duisternis en valse aanbidding staat hij daar als de man die de waarheid Gods ontdekt heeft en brengt. Hij was ook eenmaal zo'n rebel tegenover de ware God, maar nu is hij een dienstknecht van Jezus Christus, die de Koning in zijn schoonheid gezien heeft. Alleen de dienst van de ware God geeft vreugde en zaligheid en het halleluja zal doorgaan tot in de eeuwen der eeuwen.

Deze doxologie of lofprijzing aan God herinnert ons aan het Joodse gebruik, waar steeds de naam van God verbonden wordt met een 'geprezen zij Hij'. Hier is echter geen sprake van een dode formule, maar van de uitroep van de man Gods, die de kracht en het behoud van het volle evangelie kent in een verdorven en verworden wereld.

26,27. *Daarom heeft God hen overgegeven aan schandelijke lusten, want hun vrouwen hebben de natuurlijke omgang vervangen door de tegennatuurlijke. Eveneens hebben de mannen de natuurlijke omgang met de vrouw opgegeven, en zijn in wellust voor elkander ontbrand, als mannen met mannen schandelijkheid bedrijvende en daardoor het welverdiende loon voor hun afdwaling in zichzelf ontvangende.*

God wil dat de menselijke geest alleen met Hem gemeenschap heeft. 'De geest die Hij in ons deed wonen, begeert Hij met jaloersheid' (Jac. 4:5). Alleen op deze wijze vereert het schepsel zijn Maker. Bij afgoderij en occultisme heeft de menselijke geest gemeenschap met boze machten; er is sprake van geestelijk overspel. Waar deze zonde in de onzienlijke wereld bedreven wordt, zal in de zienlijke wereld ook het beeld, namelijk de gemeenschap van één man met één vrouw, verduisterd worden. Onder de afgodendienaars is polygamie en hoererij een veel voorkomend verschijnsel.

Men kan evenwel ook godsdienst bedrijven ter wille van elkander. Men gaat dan op naar de tempel of naar de kerk, omdat de omgeving dit vereist of om de medemens te behagen. Men bidt als de Farizeeën om van de mensen gezien te worden. Men geeft zijn giften aan de dienst van

God, maar men doet het zo, dat mensen het weten, en de gever blijken van erkenning en waardering ontvangt. Jezus verweet de Joden: Hoe kunt gij tot geloof komen, gij die eer van elkander behoeft en de eer die van de enige God komt, niet zoekt'?' (Joh. 5:44).

Hier was dus geen sprake van gemeenschap zoeken met God of ook een contact leggen met de boze geesten, maar de dienst van God ontaardde voor hen in het gemeenschap hebben met hun soortgenoten. Zo kan men massaal bijeenkomen om te bidden, maar is er wel enige verwachting dat er iets zal veranderen'? Men is afgestemd op de naaste en bidt 'kwalijk', omdat men niet met de levende God verbonden is. Zo zijn de ceremoniën, de vormen, de liturgieën, de formulieren, het middel geworden om gemeenschap met elkander te hebben. Dit is de zonde, die de bijbel geestelijke homoseksualiteit noemt, de zonde van Sodom in het geestelijke leven.

Daarom werd tot het trouwe kerkvolk dat de voorhoven plat trad, gezegd: 'Hoort het woord des Heren, bestuurders van Sodom; neigt uw oren tot de onderwijzing van onze God, volk van Gomorra' (Jes. 1:10). Van de afvallige kerk in het nieuwe verbond wordt gesproken als van 'de grote stad, die geestelijk genaamd wordt Sodom' (Openb. 11:8).

Deze schijngodsdienst en geestelijk onvruchtbare gemeenschap vinden hun aardse tegenhanger in de onnatuurlijke en onvruchtbare zonde van de homoseksualiteit; zij beide zijn God een gruwel. God geeft hen die Hem verlaten, prijs aan de onreine machten. 'Daarom heeft God hen overgegeven'. Hun welverdiende loon is de geestelijke dood. Bij homoseksuele mannen en lesbische vrouwen is het hart duister door deze afdwaling

der zonde. Hoererij, overspel, homoseksualiteit zijn beelden van een verworden en gedegenereerd geestelijk leven. 'Niet één doet zo, die voldoende geest bezit' (Mal. 2:15).

Wij noemen ook nog de zonde van de zelfbevlekking of onanie, die het beeld is van een totaal op zichzelf gericht cleistogaam 'geestelijk' leven, dat noch gemeenschap met God, noch gemeenschap met de naaste heeft, maar zijn voldoening zoekt in het isolement. Daarom kunnen een hoereerder, een homoseksueel en wie dergelijke dingen bedrijven, niet ingaan in het Koninkrijk Gods. Het verval in religieus opzicht brengt ook een inzinking op moreel gebied mee. In het bijzonder wordt het seksuele leven ontredderd. Paulus staat tegenover de tegennatuurlijke zonde niet begrijpend of vergoelijkend en spreekt niet over een 'anders zijn', maar over schandelijke hartstochten en lusten.

De apostel staat bij deze uitspraken tegenover de onverschilligheid der klassieke schrijvers, waarvan zelfs de beste moralisten onder hen deze schandelijke zaken niet als zonde brandmerkten. Zijn oordeel geldt ook de gedegenereerde maatschappij in onze dagen, die deze zonde der antieke wereld weer openlijk goedkeurt en zelfs in de kerken door gebrek aan inzicht tolereert.

Wij herinneren aan de kracht van de verlossing door Jezus Christus, die gisteren en heden dezelfde is, en aan de woorden van de apostel: 'Hoereerders, afgodendienaars, overspelers, schandjongens, knapenschenders, ... zullen het Koninkrijk Gods niet beerven. En sommigen uwer zijn dat geweest. Maar gij hebt u laten afwassen, maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt gerechtvaardigd door de naam van

de Here Jezus Christus en door de Geest van God', door welke gij bevrijd werd (1 Cor. 6:10,11).

Door het bloed van Jezus Christus was het mogelijk geworden, dat de schuld dezer heidenen verzoend werd. Zij werden geheiligd, dus van hun zonden gescheiden en afgezonderd van dit afschuwelijke kwaad door de kracht van de Heilige Geest. Het evangelie was het antwoord aan de decadente wereld, waarin Paulus leefde en waarvan hij de zonden noemde, die overal bedreven werden.

28-32. *En daar zij het verwerpelijk achtten God te erkennen, heeft God hen overgegeven aan een verwerpelijk denken om te doen wat niet betaamt: vervuld van allerlei onrechtvaardigheid, boosheid, hebzucht en slechtheid, vol nijd, moord, twist, list en kwaadaardigheid; oorblazers, lasteraars, haters van God, verwatenen, overmoedigen, grootsprekers, vindingrijk in het kwaad, hun ouders ongehoorzaam; onverstandig, onbestendig, zonder hart of barmhartigheid. Immers, hoewel zij de rechtseis van God kenden, namelijk, dat zij, die zulke dingen bedrijven, de dood verdienen, doen zij ze niet alleen zelf, maar schenken ook nog hun bijval aan wie ze bedrijven.*

Duidelijk komt in deze tekst naar voren, dat de oorsprong van alle zonden in de geestelijke wereld ligt. De mens begint in de hemelse gewesten God niet meer te erkennen, noch als zijn Schepper die hem aan wetten gebonden heeft, noch als degene die recht op hem heeft en die met zijn geest gemeenschap zoekt. Wanneer hij zich van God losmaakt, staat zijn gedachtewereld ogenblikkelijk open voor de beïnvloeding van wetteloze en boze geesten. Hij

verwerpt God, maar de onreine geesten brengen hem tot een denken dat door God verworpen wordt, en Deze geeft zulk een mens prijs.

Het gevolg is dat ook de woorden en de daden van zo'n persoon zondig en wetteloos worden. Uit het hart dat zich van God afgekeerd heeft, komen voort: 'Boze overleggingen, moord, echtbreuk, hoererij, diefstal, leugenachtige getuigenissen, godslasteringen' (Matth. 15:19). Er is een gemeenschap met de Heilige Geest, maar er bestaat ook gemeenschap met demonen. De gemeenschap met de Heilige Geest vervult het hart met gedachten van vrede, gerechtigheid en blijdschap, maar de gemeenschap met kwade geesten vervult de innerlijke mens met boosheid, onreinheid en wetteloosheid.

Een gedachtewereld buiten God levert daden die daarmee in overeenstemming zijn. Onrechtvaardigheid staat tegenover de rechtvaardigheid Gods; boosheid die de naaste schade berokkent, staat tegenover de goedheid van God, want God is goed. Hebzucht berokkent de naaste leed en staat tegenover mededeelzaamheid. Slechtheid staat tegenover reinheid of heiligheid; nijd tegenover liefde, twist tegenover eendracht, list tegenover eenvoud. Kwaadaardigheid wijst op een intense gemeenschap met de boze en staat tegenover goedertierenheid.

Een oorblazer, een roddelaar of kwaadspreker staat tegenover hem die de naaste liefheeft, hem respecteert en door het Woord Gods en de gaven des Geestes terecht wil helpen. Een lasteraar pleegt eerroof en staat tegenover degene die in oprechtheid en in waarheid met zijn naaste wandelt. Een hater van God wederstaat de Almachtige en vindt zijn tegenbeeld in een liefhebber van God.

Verwatenen zien minachtend neer op de anderen en staan tegenover de eenvoudigen van hart. Overmoedigen spiegelen grotere kracht en moed voor dan zij in werkelijkheid bezitten en staan tegenover de vrijmoedigen, waar kracht, begaafdheid en moed in evenwicht zijn.

Grootsprekers zijn pochers en staan tegenover de waarheidlievenden. Zij die vindingrijk in het kwade zijn, staan tegenover hen die geleerd hebben goed te doen. Zij die hun ouders ongehoorzaam zijn, staan op één lijn met de tovenaars, want beiden luisteren naar de stern van de boze geesten (1 Sam. 15:23). Zij staan tegenover de gehoorzame kinderen. Onverstandigen handelen zonder overleg en bezinning en staan tegenover verstandigen. Onbestendige personen zijn ongestadig als de golven der zee en staan tegenover hen die volharden in het geloof. Zij die zonder hart zijn of de onbarmhartigen verloochenen de natuurlijke liefde en staan tegenover de barmhartigen.

Al deze overtreders van Gods wetten kennen de rechtseis, daar zij God 'kenden'. Zij hebben de stem van hun geweten gesmoord, hoewel zij van de straf op de hoogte zijn. Zij gaan niet alleen ten verderve, maar slepen ook anderen mee door hun goddeloosheden te stimuleren, aan te moedigen en zich ermee te vermaken. Zij verdienen de dood in de ruimste betekenis van het woord, namelijk de eeuwige scheiding van het leven, van het heil en van het geluk. In het woord 'dood' is alle verderf en onheil besloten.

Paulus geeft hier een verschrikkelijke opsomming van de ellende in het menselijke leven zoals deze over de gehele aarde zich openbaart. Wij behoeven natuurlijk niet te

denken dat de apostel ieder mens van al de bovengenoemde zonden beschuldigt. Hij is geen ach- en weeroeper, geen verontruste, die met cijfers en statistieken de achteruitgang van het menselijke ras in zijn dagen aantoont.

Hij behoort niet tot die categorie 'vromen' zoals Lot, die 'dag aan dag zijn rechtvaardige ziel kwelde door het zien en horen van hun tegen alle wet ingaande werken'. Paulus toont echter de verwording aan van een wereld die buiten de ware God leeft. Men zou wel graag God de schuld geven van al de ellende, maar de apostel doet duidelijk zien dat de verwerping van de mens uitgaat.

Paulus geeft de uiteindelijke beschrijving van een maatschappij die God verworpen heeft en waarvan gezegd moet worden: 'Zij bekeerden zich niet van hun moorden, noch van hun toverijen, noch van hun hoererij, noch van hun dieverijen' (Openb. 9:21). Er is een ontwikkeling, een groeiproces van het kwade en van het goede. 'Wie onrecht doet, hij doe nog meer onrecht; wie vuil is, hij worde nog vuiler; wie rechtvaardig is, bij bewijze nog meer rechtvaardigheid; wie heilig is, hij worde nog meer geheiligd' (Openb. 22:11).

HOOFDSTUK 2

1. *Daarom zijt gij, o mens, wie gij ook zijt, niet te verontschuldigen, wanneer gij oordeelt. Want waarin gij een ander oordeelt, veroordeelt gij uzelf; want gij, die oordeelt, bedrijft dezelfde dingen.*

De 'mens' betekent hier Jood en heiden. De proselieten uit de heidenen hadden grote eerbied voor de Joodse tradities en inzichten. Niet alleen waren de apostelen Joden en de heilige Schriften van dezen afkomstig, maar de oprechte zoekers onder de heidenen erkenden altijd al dat de Joodse godsdienst op hoger niveau lag. De evangeliën en de Handelingen geven ons voorbeelden van zulke heidenen. Toch waren er onder de heiden-christenen velen die de Joden veroordeelden, omdat zij de Christus gekruisigd hadden. Zij meenden dat God zijn volk daarom verstoten had, dit wil zeggen totaal afgeschreven. Zij veroordeelden de Joden te gemakkelijk, omdat de apostelen als Paulus hun leerden, dat het houden van Joodse wetten en tradities onverenigbaar was met het geloof in Jezus Christus.

Vele Joden echter verachtten de heidenen, zoals de Farizeeër de tollenaar onder de woorden: 'O God, ik dank U, dat ik niet zó ben als de andere mensen' (Luc. 18:11). Dit oordeel van de Jood over de heiden en deze hoogmoed ten opzichte van de niet-wetsbetrachter vormden hun volkszonde. De apostel waarschuwt, dat men niet denken moet met deze veroordeling zelf vrijuit te kunnen gaan. De Jood deed ook afwijkende dingen, al lagen die wellicht anders dan bij de heidenen. Moord is bijvoorbeeld erg, maar bij God is haat hetzelfde. 'Dezelfde dingen' bedoelen zonden die in wezen hetzelfde zijn, al worden zij met een kerkelijk of orthodox tintje

bedekt. Zo vonden de Joden moord iets afschuwelijks, maar zij doodden uit religieuze motieven wel de profeten. Hoewel zij in het bezit van een goede wet waren, bedreven zij dezelfde dingen als de heidenen zonder de wet.

2,3. *Wij weten echter, dat het oordeel Gods onpartijdig gaat over hen, die zulke dingen bedrijven. Rekent gij wellicht hierop, o mens, die oordeelt over hen, die zulke dingen bedrijven, en ze zelf doet, dat gij het oordeel Gods ontgaan zult?*

De mens, de later bij name genoemde Jood (vers 9 en 10), heeft geen uitzonderingspositie wanneer hij zondigt. Paulus spreekt de Jood ook als 'mens' aan en maakt geen onderscheid. God veroordeelt zonder aanzien des persoons de zonden die in hoofdstuk 1:22-32 genoemd worden. Met de mens die oordeelt, wordt in de eerste plaats dus de Jood bedoeld. Deze steunde namelijk op Abraham en op de wet. Hij meende dat vanwege zijn afstamming en kennis van de wet zijn zonden door God wel voorbij gezien zouden worden.

Ook in de huidige kerken en kringen komt het voor, dat men zich wel allen zondaars weet, maar zich toch verheven acht boven de buitenkerkelijken. Johannes sprak tot allen die via hun kerkbesef het oordeel Gods wilden ontgaan: 'Wie heeft u een wenk gegeven de toekomende toorn te ontvlieden?' (Matth. 3:7-9). Men meent zich dus aan het oordeel te kunnen onttrekken, omdat men zich tot het volk Gods rekent, terwijl men evenwel toch de zonde blijft doen. Het oordeel Gods is de absolute scheiding tussen goed en kwaad.

4. *Of veracht gij de rijkdom van zijn goedertierenheid, verdraagzaamheid en lankmoedigheid, en beseft gij niet, dat de goedertierenheid Gods u tot boetvaardigheid leidt?*

Goedertierenheid is 'tieren' of leven van goedheid. Dit behoort tot het wezen van God. Gods verdraagzaamheid betekent het verdragen der zonde zonder ingrijpen, zoals er staat, dat God de voorwerpen des toorns, die ten verderve toebereid waren, met veel lankmoedigheid verdragen heeft (9:22). God grijpt niet in en verandert zijn houding jegens de mens niet.

Wie onverdraagzaam is, wordt negatief tegenover de andere. God blijft echter altijd positief ten opzichte van de mens. Jezus verdroeg de tegenspraak van de zondaren. God is ook lankmoedig, want Hij straft de zonde niet aanstonds. Boetvaardigheid of bekering is de omzetting van hart en leven, de verandering van gedachten. God bewerkt door de overvloed van zijn liefderijke eigenschappen, dat wij veranderen. "Hij roept ons door zijn heerlijkheid en macht' (2 Petr. 1:3). Wie dit aangeboden heil veracht, moet echter niet menen, dat God hem altijd zal verschonen en hij steeds ongestraft zal blijven.

5-7. *Maar in uw weerbarstigheid en onboetvaardigheid van hart hoopt gij u toorn op tegen de dag des toorns en der openbaring van het rechtvaardig oordeel Gods, die een ieder vergelden zal naar zijn werken: hun, die, in het goeddoen volhardende, heerlijkheid, eer en onvergankelijkheid zoeken, het eeuwige leven;*

Het hart is de innerlijke mens, zijn ziel en zijn geest. Met het hart neemt men de beslissing om God te dienen. Een

weerbarstig hart is weerstrevig en koppig. Evenals bij ongehoorzaamheid is ook hier sprake van de zonde der toverij. In een weerbarstig hart werkt een macht. Wie onboetvaardig is, wil niet veranderen en is niet tot bekering te brengen. Door deze gezindheid van het hart vermeerdert men de schuld.

De dag des toorns is de gerichtsdag of de eindtijd. Bij het ophopen van de toorn verzamelt men zich ook schatten in de hemel, evenwel niet ten goede, maar ten verderve. De toorn Gods bewerkt het overleveren van de mens aan de machten van de duisternis. Wanneer een mens toornig wordt, verheft zijn geest zich en deze wordt machtig. Bij dit verheffen kan de boze zich gemakkelijk met de mens verbinden en hem doen zondigen. 'Wees toornig en zondig niet'. Als God toornt, verheft Zich de Heilige Geest en men spreekt dan wel over een heilige toorn. Deze is dus afgezonderd van iedere vorm van kwaad en blijft handelen naar Gods wetten. Wanneer Gods Geest Zich verheft, wordt het oordeel Gods in gerechtigheid voltrokken.

De openbaring van het oordeel Gods betekent dat dit in de zichtbare wereld komt. Dan wordt - voor ieder waarneembaar - het goede van het kwade gescheiden. Gods oordeel is rechtvaardig, dit wil zeggen op vaste wetten gebaseerd en wordt onpartijdig uitgevoerd zonder aanzien des persoons. God vergeldt een ieder naar zijn werken (waartoe ook zijn woorden behoren!) en bij Hem is geen onderscheid tussen Jood en heiden. 'De (opgestane) doden werden geoordeeld op grond van hetgeen in de boeken geschreven stond, naar hun werken' (Openb. 20:12). Werken worden in de zichtbare wereld verricht.

Wij lezen als volgt verder: 'Die in het goeddoen volharden, ontvangen het eeuwige leven'. Het eeuwige leven is dus het loon. Bij het goeddoen functioneert de innerlijke mens naar de wil van God. Dit is noodzakelijk om onbeschadigd deel te hebben aan het eeuwige leven. Het doel van God met de mens is de volmaaktheid, zoals er staat: 'Opdat de mens Gods volkomen zij, tot alle goed werk volkomen toegerust' (2 Tim. 3:16). De heerlijkheid Gods is, dat Hij dit in de mens ook bereikt. Als wij de heerlijkheid Gods zoeken, willen wij dus gelijkvormig zijn aan het beeld van de Zoon.

Het zoeken van eer betekent hier niet: de eer van mensen, maar de eer die van God komt. De zonde der Joden was, dat 'ze waren gesteld op de eer van mensen, meer dan op de eer van God' (Joh. 12:43). Er is dus sprake van de eer die Gód geeft. Jezus zegt: 'Indien iemand Mij wil dienen, de Vader zal hém eren' (Joh. 12:26). Het zoeken van de onvergankelijke dingen is het 'bedenken van de dingen die boven zijn', het zoeken van het eeuwige leven.

8-11. *maar hun, die zichzelf zoeken, der waarheid ongehoorzaam en der ongerechtigheid gehoorzaam zijn, wacht toorn en gramschap. Verdrukking en benauwdheid zal komen over ieder levend mens, die het kwade bewerkt, eerst de Jood en ook de Griek; maar heerlijkheid, eer en vrede over ieder, die het goede werkt, eerst de Jood en ook de Griek. Want er is geen aanzien des persoons bij God.*

Voor de uitdrukking 'die zichzelf zoeken' vinden wij bij andere vertalers 'in partijschap leven'. Dit ziet dus op mensen die in de natuurlijke wereld onderscheid willen maken tussen verschillende groepen en dan de partij waartoe zij zelf behoren, een bevoorrechte positie

toekennen. Paulus doelt hier dan op twee groepen: Joden en heidenen. De Joden wilden hun bevoorrechte positie als uitverkoren volk blijven handhaven, hoewel zij dezelfde zonden bedreven als de heidenen. De heidense christenen daarentegen beschouwden het Joodse volk als een verworpen natie, omdat het Jezus gekruisigd en daarmee een grove schuld op zich geladen had. Maar de scheiding die God maakt, is wat de natuurlijke wereld betreft, onpartijdig.

Hij trekt één lijn in de geestelijke wereld tussen mensen die zich aan de waarheid houden en mensen die de leugen of de dwaling volgen, tussen mensen die in gerechtigheid leven en degenen die de ongerechtigheid gehoorzaam zijn. God maakt dus geen onderscheid tussen de nationaliteiten. Ieder die in leugen en zonde leeft, wacht toorn en gramschap, want hij leeft onder de beïnvloeding en de macht van de boze. Zulk een mens zal dit ervaren als verdrukking en benauwdheid, want zijn leven wordt hierdoor bedreigd en ontwricht. Zo werkt het bij de Jood en zo werkt het bij de Griek.

Paulus zegt: 'Eerst bij de Jood en dan bij de Griek', omdat de Jood het eerst kennis gekregen heeft van waarheid en gerechtigheid en dus ook het eerst de gelegenheid had het evangelie aan te nemen of te verwerpen. Maar ieder mens die aan de waarheid en de gerechtigheid gehoorzaam is en daardoor in staat het goede voort te brengen en goede werken te doen, zal als vrucht ervaren: heerlijkheid, eer en vrede. Ook hier geldt weer: eerst de Jood en dan de Griek of heiden.

De eerste christenen waren immers uit de Joden! Zullen verdrukking en benauwdheid dan niet over de kinderen

Gods komen'? Zeer zeker, want de Heer sprak dat zij in de wereld verdrukking, lijden en vervolging zouden ondergaan. Maar het verschil is, dat degenen die de waarheid aangenomen hebben en dus verlost, bevrijd, en gedoopt met Gods Geest zijn, niet beschadigd behoeven te worden, maar naar de inwendige mens zelfs tegen de verdrukking in naar het beeld van Jezus toegroeien, in ware kennis, gerechtigheid en heiligheid.

De heerlijkheid is de volkomen gave en ontplooide mens Gods! De eer is die welke God geeft (zie vers 7) en de vrede is de vrede Gods die alle verstand te boven gaat, omdat zijn oorsprong zich in de onzienlijke wereld bevindt. Hij is een vrucht van de gemeenschap met de Heilige Geest. Allen ondergaan dus hetzelfde oordeel, hetzij ten dode, hetzij ten leven. God ziet daarbij niet de uitwendige mens aan, of deze arm is of rijk, geleerd of ongeleerd, of voortgekomen uit een godsdienstig of ongodsdienstig milieu. De Here ziet het hart aan, dat is de innerlijke mens.

12,13. *Want allen, die zonder wet gezondigd hebben, zullen ook zonder wet verloren gaan; en allen, die onder de wet gezondigd hebben, zullen door de wet geoordeeld worden; want niet de hoorders der wet zijn rechtvaardig bij God, maar de daders der wet zullen gerechtvaardigd worden.*

God straft zonder aanzien des persoons, onverschillig of men heiden of Jood is, onbekend met de wet of onder de wet. Paulus wendt zich eerst tot de Joden en betuigt, dat alle zonde gestraft wordt. Zonder wet kan men contact met de boze geesten hebben, maar ook met de wet. Er staat dus

niet dat men buiten de wet zondigen moet vanwege zijn verdorven natuur. Dat leert de bijbel niet.

Met de wet wordt het oude verbond bedoeld, in inzettingen en verordeningen bestaande. 'Verloren gaan' betekent, dat men een prooi van de boze geesten wordt. 'Oordelen' is scheiding maken tussen goed en kwaad. Men wordt geoordeeld naar het licht of de kennis die men bezat, zoals in 2 Petrus 2:21 vermeld wordt: 'Het zou immers beter voor hen geweest zijn, geen kennis verkregen te hebben van de weg der gerechtigheid, dan niet die kennis zich af te keren van het heilige gebod'. Dit geldt voor heiden en Jood.

De Jood moet niet trots zeggen: 'Wij hebben de wet', maar hij moet deze volbrengen. Het doel van de wet is de gerechtigheid van de mens. Wie haar geheel hield en bij zondigen de vereiste offers bracht en boete deed, was een rechtvaardige naar de wet. Zacharias en Elisabeth waren beiden rechtvaardig voor God (Luc. 1:6). Van dit echtpaar wordt betuigd, dat zij naar alle geboden en eisen des Heren onberispelijk leefden. Ook de rijke jongeling had 'alles in acht genomen' en Jezus kreeg hem lief (Marc. 10:20,21). Ook Paulus was naar de gerechtigheid der wet eenmaal onberispelijk (Filip. 3:6). Dit houdt evenwel niet in, dat men dan ook de rechtvaardigheid bezit, die door het geloof in Christus is, welke uit God is op grond van het geloof (Filip. 3:9). Deze laatste rechtvaardigheid bestrijkt niet alleen het uitwendige leven, maar betreft ook de innerlijke mens.

14,15. *Wanneer toch heidenen, die de wet niet hebben, van nature doen wat de wet gebiedt dan zijn dezen, ofschoon zonder wet, zichzelf tot wet; immers, zij tonen,*

dat het werk der wet in hun harten geschreven is, terwijl hun geweten medegetuigt en hun gedachten elkander onderling aanklagen of ook verontschuldigen,

Heidenen of volkeren kunnen van nature doen wat God gebiedt, omdat 'hetgeen van God gekend kan worden in hen openbaar is' (1:19). De mens is dus van nature niet verdorven. Van nature betekent dus: van de eigenlijke, menselijke natuur, die nog niet beïnvloed of overweldigd is door de boze geesten.
Het beginsel van de wet is het doen van de wil van God. Dit principe is dus ook nog bij de heidenen aanwezig. God heeft de mens geschapen functionerend naar vaste wetten. Het is zijn wil dat de mens naar deze wetten leeft. Zonder uitwendige voorschriften zijn de heidenen derhalve zichzelf een wet. Zij hebben dus de wet in hun binnenste, in hun hart geschreven. Dit principe wordt in het nieuwe verbond weer hersteld, zoals gezegd wordt: 'Ik zal mijn wetten in hun verstand leggen, en Ik zal die in hun harten schrijven' (Hebr. 8:10).

Het is altijd de begeerte van de duivel geweest de wet Gods uit het hart van de mens weg te nemen en hem wetteloos te maken. De boze doet de natuur van de mens geweld aan, zodat deze niet meer leeft naar de ingeschapen wet en haar soms totaal kwijtraakt. Het was Gods zorg voor het uitverkoren volk dat Hij de natuurwetten weer in herinnering bracht door middel van de geboden en voorschriften van de Sinaï. Ook onder de godvruchtige Joden waren mensen die van nature deden wat de wet gebood. De wet kwam dan overeen met de begeerten van hun hart.

Er zijn heidenen die door hun leven en werken tonen, dat zij nog enige kennis hebben van de wetten Gods voor de mens. Zij tolereren geen moord of diefstal en hebben eerbied voor hun ouders en voor het bezit van de ander. Onder hen worden oprechte en waarheidsgetrouwe mensen gevonden, die in het maatschappelijk verkeer zeer betrouwbaar zijn. Hoewel zij de geopenbaarde verordeningen Gods inzake het huwelijk niet kennen, plegen zij geen overspel, maar verafschuwen en veroordelen de tegennatuurlijke seksuele gedragingen. Door dit alles geven zij blijk dat de wet Gods in hun innerlijke mens nog functioneert en zij nog onderscheid kunnen maken tussen goed en kwaad. Zij worden hierbij ondersteund door hun geweten.

'Geweten' betekent eigenlijk mede-weten of samen weten. In de mens zijn er dus twee die samen getuigen, samen gedachten uitwisselen die elkander onderling aanklagen of vrijpleiten. Nu rijst de vraag: wie zijn deze twee'? Van de Heilige Geest die Zich met onze geest verbindt, wordt gezegd dat Hij met onze geest getuigt. Ook wordt van Hem gezegd dat Hij overtuigt van zonde en gerechtigheid, en dat Hij een oordeel velt door in het innerlijke leven een schifting teweeg te brengen. Het is daarom niet vreemd dat in de natuurlijke mens zijn geest hetzelfde doet. Deze geest is dan de ene partner; hij beïnvloedt de ziel met haar verstand, gevoel, wil, activiteit en begeerte. Krijgt de ziel van buitenaf een zondige impuls of wordt de zondige begeerte opgewekt, dan zullen eerst verkeerde gedachten opkomen. Maar voordat deze gedachten overgezet worden in een zondige daad, zal ook de geest een woordje meespreken. Geest en ziel zullen samen overleggen en het gevolg zal zijn: doen of niet doen, spreken of niet spreken.

Bij mensen zonder geest, of met een beschadigde geest, of met een gebonden geest, zullen deze overleggingen ontbreken. De bijbel spreekt in dit verband over mensen wier geweten als met een brandijzer (de machten der duisternis) is toegeschroeid (1 Tim. 4:2 St. Vert.). In Maleachi 21:15 wordt van de overspeler gezegd: 'Niet één doet zo, die voldoende geest bezit". De menselijke geest handhaaft de ingeschapen zedelijke wet in het leven, terwijl de ziel de drager is van de natuurlijke wetten. Het is duidelijk dat de mens, niet door en door verdorven kan zijn, indien zijn geweten hem nog aanklaagt of verontschuldigt.

De mens is geen duivel, want zijn geest beschuldigt hem niet, indien hij het goede doet, maar wanneer hij zich misgaat. Een hond mist de kennis van ethische wetten of moraal, maar bezit als levende ziel wel gevoel, verstand, wil, activiteit en begeerten. Hij weet daarmee zijn natuurlijke leven te handhaven.

Hoewel dus geestloze mensen en dieren geen gewetensconflicten kennen, kunnen zij wel zielenstrijd hebben, wanneer het gevoel, het verstand, de wil en de begeerten onderling botsen. Zo behoren wij ons aan de overheid te onderwerpen 'niet slechts om de toorn', dus uit angst voor straf, waaruit een zielsconflict blijkt, 'maar ook om des gewetens wil', omdat de overheid door God is ingesteld (13:1-7).

Het oude bondsvolk ontving van de Heer een wet, die van buitenaf de geest moest ondersteunen en 'ten leven leiden' (7:10). Dit hulpmiddel was evenwel niet toereikend; de mens faalde. Wie met Gods Geest gedoopt is, ontvangt

een krachtige hulp voor eigen geest, want de Geest komt zijn zwakheid te hulp! Deze Geest werkt van binnenuit.

16. *ten dage, dat God het in de mens verborgene oordeelt volgens mijn evangelie, door Christus Jezus.*

Lees de zin als volgt: 'Immers, zij tonen, dat het werk der wet in hun harten geschreven is, ... ten dage, dat God het in de mensen verborgene oordeelt'. Ook de volkeren worden geoordeeld en wel een ieder naar zijn werken (Openb. 20:13). Deze werken zijn het gevolg van gedachten of innerlijke overleggingen, 'want uit het hart komen boze overleggingen, moord, echtbreuk, hoererij, diefstal, leugenachtige getuigenissen, godslasteringen' (Matth. 15:19). 'Het in de mensen verborgene' wijst erop dat de inwendige mens geoordeeld wordt. Daarom staat erbij 'volgens mijn evangelie' en niet naar de wetten van het oude verbond, die alleen rekening hielden met de uitwendige gedragingen van de mens.

Ook voegt de apostel toe 'door Christus Jezus', dat is door het Woord Gods. Daarvan lezen wij in Hebreeën 4:12 dat het zo diep doordringt, dat het vaneen scheidt het goede en het kwade in ziel en in geest, maar ook in gewrichten en in merg, dat is de scheiding tussen het wetmatige en het wetteloze in de diepst verborgen gedeelten van het lichaam. Ook schift het overleggingen en gedachten des harten. In deze innerlijke mens of 'mens des harten' zijn ook de schatten in de onzienlijke wereld verzameld, schatten ten eeuwigen leven of schatten des toorns.

Wanneer Christus 'te dien dage', dat is in het eindgericht, de heidenen die de wet Gods niet hebben gehad en dus ook niet voor hun gerechtigheid hebben kunnen werken,

oordeelt, zal uit hun werken blijken hoeveel van de ingeschapen wet Gods nog in hun leven heeft gefunctioneerd. De maat die dan ook voor dit oordeel aangelegd wordt, is de maat van de wasdom der volheid van Christus (Ef. 4:13). Jezus is het model of de maat en ieder mens wordt geoordeeld naar wat Christus op aarde deed of geweest is. Hij is de maat, namelijk de volkomen mens.

Tenslotte zullen Jood, heiden en christen met dezelfde maat gemeten worden. Degenen die de wet bezitten, hebben dus geen enkel privilege in de dag des oordeels. Jood en heiden zijn naar het beeld Gods geschapen en beiden hebben een geest die God hun gegeven heeft. Het hebben van de wet was voor de Jood wel een voordeel, indien hij deze hield, maar verandert in een nadeel, wanneer hij haar niet gehoorzaamde.

17-20. *Indien gij u dan Jood laat noemen, steunt op de wet, u beroemt op God, zijn wil kent, weet te onderscheiden waarop het aankomt, daar gij onderricht in de wet geniet, en u overtuigd houdt, dat gij een leidsman van blinden zijt, een licht voor hen, die in duisternis zijn, een opvoeder van onverstandigen en een leermeester van onmondigen, daar gij in de wet de belichaming der kennis en der waarheid bezit, -*

Paulus richt zich tot de Joden die zich om twee redenen superieur achtten. In de eerste plaats omdat zij de wet ontvangen hadden en in de tweede plaats, omdat zij de besnijdenis bezaten in verband met hun afstamming van vader Abraham, de drager van de beloften (zie ook vers 25). Hij personifieert het Jodendom en daarvan in het bijzonder het farizeïsme (oorspronkelijk waarschijnlijk de

afgescheidenen of afgezonderden onder het volk) in een denkbeeldige persoon, die zich Jood laat noemen.

Dit 'laten noemen' heeft dan een speciaal accent; de Jood stelde daar een eer in. In Openbaring 2:9 wordt evenwel gesproken over 'hen die zeggen dat zij Joden zijn, doch het niet zijn', want deze heerlijke erenaam 'die God looft en eert' heeft geen waarde bij God als de vlag de lading niet dekt. Men kan zich wel Jood noemen, omdat men uit het natuurlijke geslacht van Abraham, Izak en Jacob is, maar daarom is men nog geen Jood voor God, 'want niet hij is een Jood die het uiterlijk is' (vers 28).

De Joden konden zich wel verheffen op het bezit van de wet, die zij alleen ontvangen hadden, maar wat zou het hun baten, wanneer zij de wet ook niet hielden. Men kon zich wel op God beroemen, omdat Deze dit volk had uitverkoren om zijn naam te bewaren en zijn wil bekend te maken, maar men laadde zich daarmee een zware verantwoordelijkheid op de schouders. Had de profeet Jeremia niet reeds gewaarschuwd voor zulke arrogantie met de woorden: 'Stelt uw vertrouwen niet op bedrieglijke woorden: Des Heren tempel, des Heren tempel, des Heren tempel is dit!' (Jer. 7:4).

Aan het Joodse volk dat, evenals de heidenen, de ingeschapen kennis van Gods wil merendeels kwijtgeraakt was, had God door de wet opnieuw zijn wil bekend gemaakt. Hij deed dit niet opdat de Jood zich hierop zou laten voorstaan, maar om hem opnieuw de mogelijkheid te geven Gods wil te doen. God had de priesters en de levieten geboden het volk te onderrichten in de wet, zodat het kon weten waarop het aankwam. Alweer niet om zich erop te beroemen, maar om naar de wet te handelen.

Inzonderheid zij die zich bezig hielden met het bestuderen van de wet en het onderricht geven, waren overtuigd dat zij leidslieden van blinden waren, maar de Heer noemde de Schriftgeleerden en Farizeeërs van zijn tijd blinde leidslieden. Zij misten immers de kennis aangaande de geestelijke betekenis van de wet (7:14).

Zij waren er ook van overtuigd dat zij een licht waren voor hen die in de duisternis van de onwetendheid verkeerden, maar Jezus verweet hun dat zij de sleutel der kennis hadden weggenomen (Luc. 11:52). Zij beschouwden zichzelf als opvoeders van onverstandigen, maar Jezus noemde hen zelf onverstandigen, omdat zij slechts de 'buitenzijde van de beker en de schotel reinigden' (Luc. 11:39,40). Zij achtten zich leraars van onwetenden, maar Jezus sprak tot hen: 'Gij kent de Schriften niet, noch de kracht Gods' (Matth. 22:29).

De Joden hadden de wet ontvangen en bestudeerd en zij wisten dat zij daardoor kennis van Gods wil en van de waarheid kregen, maar wat deden zij met deze wetenschap? Men kan rechtzinnig zijn in de leer en een beroemde uitlegger der Schriften, men kan de bron der waarheid bezitten en kennis van de weg Gods hebben, maar kennen alleen en uitwendig naar de wet leven zijn niet voldoende voor God, want Hij ziet de innerlijke mens aan.

Bij uiterlijke wetsbetrachting steunt men op de wet; maar slechts door innerlijke geloofsgemeenschap met God, de Maker van de wet, komt men tot goede werken. Pas voor de gemeente van het nieuwe verbond die gedoopt is in Gods Geest, komt de oplossing van het probleem, omdat de wet dan niet meer van buitenaf tot de mens komt, maar

van binnen geschreven is in het hart en gelegd is in het verstand.

Deze gelovigen ontvangen helder inzicht en fijngevoeligheid 'om te onderscheiden, waarop het aankomt' (Filip. 1:10). De Heilige Geest in hen wil hen onderrichten en de weg wijzen tot de volle waarheid.

21,22. *hoe nu, gij, die een ander onderwijst, onderwijst gij uzelf niet? Gij, die predikt, dat men niet stelen mag, steelt gij? Die overspel verbiedt, doet gij overspel? Die gruwt van de afgoden, pleegt gij tempelroof?*

Ook voor de wet- en Schriftgeleerden geldt de uitspraak van Jacobus: 'Laat niet zovelen uwer leraars zijn, mijn broeders; gij weet immers, dat wij er des te strenger om geoordeeld zullen worden' (Jac. 3:1). Het is zeer goed om onwetenden te onderwijzen en blinden te leiden, maar men moet tegelijkertijd ook een voorbeeld geven van goede werken in eigen leven. Het is niet genoeg goed te belijden, maar men moet ook goed doen, want God zal een ieder vergelden naar zijn werken. Wie zichzelf niet onderwijst, dit wil zeggen zelf niet ter harte neemt wat hij aan een ander leert, breekt met zijn wandel af hetgeen hij door zijn woord wil bouwen, want zijn leven is in tegenspraak met zijn leer.

De apostel noemt drie voorbeelden van zonden, waardoor de inwendige mens schuldig voor God komt te staan. Men kan als orthodoxe Jood leren dat men niet stelen mag, maar tegelijkertijd door gelddorst geleid 'de huizen der weduwen opeten' (Matth. 23:14). Ook het christendom kent in haar geschiedenis de tegenstelling tussen de schatrijke kerken met haar kostbare gebouwen en de

schrijnende armoede van haar leden. Wij denken ook aan de gewetenloze pressie die in sommige kringen uitgeoefend wordt om geld los te krijgen ten einde het werk van de organisatie of van 'de man Gods' in stand te houden. Men oefent zelfs druk uit door de zegen des Heren in genezing, bevrijding of in voorspoed, te verbinden met het geldelijke offer.

Het tweede voorbeeld spreekt over overspel. Misschien pleegt iemand geen overspel, maar loopt hij rond met begerige gedachten ten opzichte van de vrouw van zijn naaste. Door deze scherpe vraag te stellen, wijst de apostel op het verschil tussen theorie en praktijk. Waarom gingen de leidslieden, die de vrouw op overspel gegrepen, bij Jezus brachten, één voor één weg, toen de Heer zei: 'Wie van u zonder zonde is, werpe de eerste steen naar haar'? Hoeveel rechtzinnige Joden pleegden bovendien nog geestelijk overspel door zich in te laten met allerlei occulte zaken. De gebedsriemen en de kwasten waren hier onder andere voorbeelden van.

Tempelroof is ontwijding van de tempel. Men gebruikt dan wat aan de tempel behoort voor zichzelf. In Maleachi 3:10-12 werd de oudtestamentische kerk verweten, dat zij God beroofde door Hem de tienden te onthouden. In het Nieuwe Testament lezen wij daar niet meer van. In Marcus 7:11 hekelt Jezus immers de tegenstelling in de door de Farizeeërs gesanctioneerde praktijk, dat de kinderen zich van de onderhoudsplicht jegens hun ouders afmaakten door wat zij konden geven tot korban te verklaren en dit zo buiten het bereik van hun ouders te stellen.

Dit alles onder de vrome mom dat men God eerder moet geven dan de mensen. Wat korban verklaard was, werd namelijk aan God gewijd en daarmee aan elke andere bestemming onttrokken. Wij geloven daarom niet dat Paulus het 'de man die zich Jood laat noemen' verweet, dat deze zijn tempel tekortdeed. Het gaat hier over de Jood die de afgodendienst verfoeit; de heidense godsdienst was voor hem een gruwel. Tot deze zegt de apostel: 'Gij verfoeit de afgoden en begaat tempelroof' zoals sommige vertalingen luiden. Op de een of andere wijze trokken de Joden, hoewel zij de afgoden verfoeiden, er toch profijt van. Van Paulus en zijn vrienden werd evenwel in Eféze getuigd: 'Want gij hebt deze mannen opgebracht, zonder dat zij tempelrovers zijn' (Hand. 19:37).

Wij denken echter ook nog aan iets anders. In Deuteronomium 7:25,26 werd bevolen: 'De gesneden beelden van hun goden (der Kanaänieten) zult gij met vuur verbranden; het zilver en het goud daaraan zult gij niet begeren en u niet toe-eigenen, opdat gij daardoor niet verstrikt wordt, want het is een gruwel voor de Here, uw God. En gij zult geen gruwel in uw huis brengen, zodat gijzelf evenzo onder de ban zoudt komen; gij zult het ten sterkste verfoeien en verafschuwen, want het ligt onder de ban'. God verbiedt hier het in bezit hebben van afgodsbeelden en het handelen ermee. God spreekt hier niet over kostbaar antiek en over gewaardeerde kunstuitingen.

Wie in zijn huis afgodsbeelden heeft, misschien zelfs als trofee van zijn zendingsijver, heeft 'een gruwel voor de Here' in bezit. Hij begaat hiermee tevens tempelroof ten opzichte van de heidense godsdiensten. Men verrijkt zich immers met hetgeen aan de demonen toebehoort. Ook

hiervoor gelden de woorden van Paulus: 'En ik wil niet, dat gij in gemeenschap komt met de boze geesten' (1 Cor. 10:20).

23,24. *Die u op de wet beroemt, onteert gij God door uw overtreden van de wet? Want de naam Gods wordt om u gelasterd onder de heidenen, gelijk geschreven staat.*

Het overtreden van de wet is het bewust zondigen. Wie zich verhovaardigt op zijn wetskennis, op zijn zuivere leer, op zijn belijdenisgeschriften, onteert door een slechte levenswandel de naam van God bij hen die God niet kennen en dienen. De profeet Nathan sprak tot David in verband met diens overspel, dat hij door zijn daad de vijanden des Heren zeer had doen lasteren (2 Sam. 12:14). Paulus schreef voor mensen die in de wet onderwezen waren en vermeldt de plaats, die hij citeert, verder niet. In Jesaja 52:5 verwijt God zijn volk: 'Voortdurend, de gehele dag, wordt mijn naam gelasterd'. In Ezechiël 36:20 wordt gezegd: 'En bij alle volken waar zij kwamen, ontheiligden zij mijn heilige naam, doordat men van hen zeide: Dezen zijn het volk des Heren, maar toch moesten zij weg uit zijn land' en in vers 23: 'ik zal mijn grote naam die onder de volken ontheiligd is, die gij temidden van hen ontheiligd hebt, heiligen'.

Wanneer het beste corrupt wordt, is dit het ergste. Zo getuigt de geschiedenis ervan, dat door de degeneratie van het christendom ook de naam Gods bij Joden, heidenen en mohammedanen gelasterd werd. En hoe staat het met de christelijke patroon, de christelijke werknemer, de christelijke partij, de christelijke school of de christelijke kerk?

25. *Want besneden te zijn heeft wel betekenis, indien gij de wet volbrengt, maar indien gij een overtreder van de wet zijt, is uw besnijdenis tot onbesnedenheid geworden.*

De Joodse lezer zou kunnen vragen: 'Als dan de zaak met Jood of heiden zo staat dat bij God geen onderscheid is, waarom is dan eigenlijk de besnijdenis ingesteld?' Met de besnijdenis valt of staat het gehele natuurlijke volk Israël. Het antwoord van de apostel klinkt heel voorzichtig: 'De besnijdenis betekent iets'. De Joodse christen kon haar ook moeilijk ongedaan maken; maar zij was en bleef slechts een schaduw van de hemelse werkelijkheid.

Zoals hier op aarde een volk is, dat door de besnijdenis afgezonderd is en onderscheiden van alle andere volken, zo is er in de hemelse gewesten een volk dat door de besnijdenis des harten afgezonderd en onderscheiden is, een volk Gode ten eigendom. Paulus is allereerst en bovenal een burger van het Koninkrijk in de hemelen en daar heeft alleen de besnijdenis des harten betekenis. Daar geldt het: 'Want besneden zijn of niet besneden zijn betekent niets, maar of men een nieuwe schepping is' (Gal. 6:15).

Natuurlijk mag men Jood zijn en als zodanig zich laten besnijden, zoals men in het natuurlijke leven ook Nederlander, Chinees of Amerikaan blijft. Paulus besneed Timotheüs die de zoon van een Griekse vader was, maar die een Joodse moeder had, om hem op deze manier de Joodse nationaliteit te geven. Maar de ware betekenis van de besnijdenis is geestelijk. God had Israël uitverkoren opdat het de weg des Heren zou bewaren en zijn wil doen (Gen. 18:19). Wanneer Israël dit naliet, had zijn verkiezing en dus ook zijn besnijdenis verder geen

betekenis. Dan stond de Israëliet gelijk met de heiden. De ware besnijdenis des harten bestaat in het wegdoen van de zonde.

26,27. *Zal dan, indien de onbesnedene de eisen der wet in acht neemt, zijn onbesnedenheid niet voor besnijdenis gelden? Dan zal de van nature onbesnedene, doordat hij de wet volbrengt, u oordelen, die, hoewel in het bezit van letter en besnijdenis, een overtreder van de wet zijt.*

Paulus stelt in deze beide teksten twee mensen tegenover elkaar: de onbesneden christen uit de heidenen in wie de eis der wet vervuld wordt (8:4) en de besneden Jood, die Gods wet niet gehoorzaamt. De eerste wandelt naar de Geest zonder wet als Abraham door het geloof en niet naar het vlees. De geestelijke betekenis van de besnijdenis, het afleggen van het lichaam der zonde, is in hem werkelijkheid geworden en hij behoort tot het uitverkoren volk in de hemelse gewesten, dat besneden is naar het hart. Met zijn natuurlijke onbesnedenheid wordt niet meer gerekend, omdat hij tot het Israël Gods behoort.

De andere persoon is de besneden Jood, die wel het natuurlijke teken aan het lichaam draagt, maar in de geestelijke wereld niet met de zonde gebroken heeft. Hij is daarom een onbesnedene van hart. Noch de letter der wet, waaraan hij zich niet houdt en die hij ook niet houden kan, noch de besnijdenis hebben voor hem in de geestelijke wereld enige betekenis. In de onzienlijke wereld behoort hij niet tot het Israël Gods, maar tot de wereld en Paulus schrijft aan de heiligen: 'Weet gij niet, dat de heiligen de wereld (dus ook het ongeestelijke, natuurlijke Israël) zullen oordelen?' (1 Cor. 6:2). Ieder mens wordt geoordeeld naar het evangelie van het Koninkrijk der

hemelen, dit is het evangelie van Jezus Christus, en de apostel noemt het in vers 16 'mijn evangelie'.

Het overtreden van de wet komt voort uit de overheersing van de innerlijke mens door de boze. Het bezit van de letter, dat is de wet, met de ritus van de besnijdenis die de wet bezegelde, schenkt geen enkele claim en heeft geen enkel voordeel om de zegen van Abraham, namelijk de gerechtigheid, te verwerven.

28,29. *Want niet hij is een Jood, die het uiterlijk is, en niet dát is besnijdenis, wat uiterlijk, aan het vlees, geschiedt, maar hij is een Jood, die het in het verborgen is, en de ware besnijdenis is die van het hart, naar de geest, niet naar de letter. Dan komt zijn lof niet van mensen, maar van God.*

Paulus komt tot de kern van het evangelie van Jezus Christus, dat van de onzienlijke wereld of van het Koninkrijk der hemelen. Reeds de uitdrukking in vers 27 'de van nature onbesnedene' suggereert dat het om iets anders gaat dan het zichtbare. Dit heeft afgedaan en keert nooit weer terug. Het zichtbare van het oude verbond was slechts schaduw, van de hemelse werkelijkheid. De definitie van de werkelijke Jood die tot het ware volk Gods behoort, luidt: dit is een persoon die besneden is naar het hart, in de innerlijke mens, in de onzienlijke wereld. De ware besnijdenis is zintuiglijk niet waarneembaar en behoort tot de geestelijke wereld. Zij is geen werk van mensenhanden, maar zij is het afleggen van het lichaam des vlezes en de breuk met iedere vorm van kwaad (Col. 2:11).

De oudtestamentische besnijdenis was een uitwendig, maar verborgen teken. Men kon van iemands gezicht niet aflezen of hij tot het volk van God in het oude verbond behoorde. Dit verborgen teken stond in verband met het doorgeven van het natuurlijke leven. De besnijdenis des harten is evenwel een onderdeel van het proces der wedergeboorte dat in de geestelijke wereld plaatsvindt. Naar nieuwtestamentisch gebruik wordt deze onzienlijke wereld door Paulus het 'verborgene' genoemd, zoals ook Jezus sprak over de verborgenheden of de geheimenissen van het Koninkrijk der hemelen.

In deze verborgenheid krijgt de onrechtvaardige mens die Jezus Christus aangenomen heeft en door zijn bloed van zondeschuld gereinigd is, naar zijn geest contact met God. Een nieuwe, een geestelijke mens wordt geboren, die volkomen naar de innerlijke mens met het oude leven naar het vlees breekt en die door het Woord van God geleid wordt. 'Wie de naam des Heren noemt, breke met de ongerechtigheid' (2 Tim. 2:19).

De besnijdenis des harten is deze breuk tussen de oude en de nieuwe (vernieuwde) mens, die door zijn geest bestuurd wordt. Door de doop in de Heilige Geest wordt zijn menselijke geest verenigd en gesterkt door de Heilige Geest om volkomen in nieuwheid des levens te wandelen. Daarom is de ware besnijdenis niet die van Mozes (Joh. 7:22), maar die van Christus (Col. 2:11). De besnijdenis van de innerlijke mens is het teken dat men tot het geestelijke Israël behoort. De lof berust dan niet op afstamming, niet op een voorgeslacht of op vader Abraham, maar op God die een mens door zijn woord heeft doen wedergeboren worden.

Het rituele, zichtbare zegel der besnijdenis behoort tot het oude verbond en dat is 'voor verouderd verklaard' (Hebr. 8:13). Het was slechts een schaduw van het spirituele, onzichtbare zegel der besnijdenis van de mens des harten. Voor God is er geen uiterlijke Jood en geen uiterlijk uitverkoren volk meer. Het 'Israël naar het vlees' (1 Cor. 10:18) heeft daarom als natie geen enkele betekenis meer, 'want besneden zijn of niet besneden zijn betekent niets, maar of men een nieuwe schepping is' (Gal. 6:15).

HOOFDSTUK 3

1,2. *Wat is dan het voorrecht van de Jood, of wat is het nut van de besnijdenis? Velerlei in elk opzicht. In de eerste plaats toch dit, dat hun de woorden Gods zijn toevertrouwd.*

Paulus had gezegd dat de wet en de besnijdenis de Jood niets baatten. Welk voordeel (St. Vert.) heeft dan de Jood? Wij kiezen liever hier het woord 'voordeel' uit de oude vertaling, omdat er van een recht immers geen sprake meer is. Het is met dit volk als met een kind uit een christelijk gezin. Dit moet zich net zo goed bekeren als een kind uit een werelds milieu. Toch heeft dit eerste kind iets voor. Het kent de weg des heils en het heeft kennis van Gods Woord. Het werd immers bij de bijbel opgevoed.

Zo ook waren de Joden van jongs af aan geconfronteerd met de woorden en de beloften Gods. De heidenen misten deze voorsprong. Voor de Joden gold: 'Hunner is de aanneming tot zonen en de heerlijkheid en de verbonden en de wetgeving en de eredienst en de beloften' (9:4). De heidenen waren evenwel 'zonder hoop en zonder God in de wereld' (Ef. 2:12).

Door de uitdrukking 'in de eerste plaats' bepaalt de apostel de aandacht op het allerbelangrijkste dat Israël bezat. Was Abraham niet 'gekend, opdat hij gebieden zou, dat zijn zonen en zijn huis na hem de weg des Heren zouden bewaren door gerechtigheid en recht te doen'? (Gen. 18:19) Daarom had Israël als een kostbare schat de woorden Gods. De wet en de profetische boeken waren

door middel van Joden geschonken; en ook de boeken van het Nieuwe Testament, waardoor de wereld het leven zou kennen, waren door hen geschreven, zoals de apostel zelf sprak: 'Ik ben immers zelf een Israëliet, uit het nageslacht van Abraham, van de stam Benjamin' (11:1).

De Joden hadden de goddelijke openbaring en daarin het middel voor de verlossing van de gehele mensheid. Het woordje 'toevertrouwen' wijst er duidelijk op dat Israël met de godsspraken ook tegelijkertijd een roeping ontvangen had om tot zegen van de wereld te zijn, dus om trouw te zijn aan zijn opdracht.

3,4. *Wat toch is het geval? Als sommigen ontrouw geworden zijn, zal dan hun ontrouw de trouw Gods teniet doen? Volstrekt niet! Maar het blijve: God waarachtig en ieder mens leugenachtig, gelijk geschreven staat: Opdat Gij gerechtvaardigd wordt in uw woorden, en overwint in uw rechtsgedingen.*

Sommige Joden waren ontrouw of ongelovig geworden aan de woorden Gods, waarin zulke heerlijke beloften aangaande dit volk gegeven waren. In Romeinen 11:7 wordt het woord 'verhard' gebruikt en in 11:17 is er sprake van enkele takken die weggebroken zijn. De woordjes 'sommige' en 'enkele' zijn hier een eufemisme of verzachtende uitdrukking. (Zo zeggen wij: hij heeft een paar centjes gespaard, als wij bedoelen dat iemand een kapitaal heeft vergaderd).

De ontrouw van deze Joden kan echter niet beletten dat God zijn beloften en toezeggingen aan de vaderen geschonken, vervult. Dit geschiedt echter aan het overblijfsel, zoals in hoofdstuk 9:27 staat: 'Het overschot

zal behouden worden; want wat Hij gesproken heeft, zal de Here doen op aarde, volledig en snel'. Uit hoofdstuk 11:5 blijkt dan, dat deze rest bestond uit dat gedeelte van Israël dat op de Pinksterdag van het oude in het nieuwe verbond overging en uit alle Joden die door de prediking der apostelen tot bekering kwamen.

Gods Woord is waar en de Here houdt Zich eraan, maar de mens die dit Woord kent, de Jood, is niet getrouw in het beleven. In Psalm 51:6, de aangehaalde tekst, zegt David in verband met zijn overspel met Bathséba, dat God rechtvaardig is, wanneer Hij David straft en wanneer Gods toorn over hem komt. Daarom vraagt David om vergeving, want het is Gods recht om te straffen. Omdat de Jood afweek van de wet en daarom straf ontving, bleek juist te duidelijker dat God rechtvaardig is en trouw aan zijn wetten.

Wanneer de mens, hier de Jood, zich niet aan de woorden Gods houdt, heeft hij contact met de leugenaar van den beginne en met zijn trawanten; daarom is hij leugenachtig. Hij pocht op zijn wet, maar onderhoudt haar niet. Hetzelfde kunnen wij zeggen van christenen die beweren in Christus te zijn, terwijl uit hun leven het tegendeel blijkt! Zij zijn dan ook leugenaars, want wie Hem liefheeft, bewaart zijn geboden!

In het nieuwe verbond is er geen enkele belofte die buiten Christus om vervuld wordt: 'Want hoeveel beloften Gods er ook zijn, in Hem is het: Ja; daarom is ook door Hem het: Amen' (2 Cor. 1:20). Om te geloven dat God in deze tijd aan een volk buiten Christus zijnde, beloften vervult, is onschriftuurlijk en in strijd met de duidelijke uitspraken van de apostel.

God overwint in zijn rechtsgedingen, omdat de mens zal moeten toegeven dat God rechtvaardig is, als Hij zijn beloften waar maakt voor het in Christus gelovende deel van Israël en als Hij het ontrouwe volk straft.

5-7. *Maar indien onze onrechtvaardigheid Gods rechtvaardigheid staaft, wat zullen wij dan zeggen? Is God, die zijn toorn doet voelen - ik spreek op menselijke wijze - soms onrechtvaardig? Volstrekt niet.' Hoe zal God anders de wereld oordelen? Maar, indien de waarachtigheid Gods door mijn leugen des te overvloediger is gebleken tot zijn heerlijkheid, waarom word ik dan nog als zondaar geoordeeld?*

Gods rechtvaardigheid en zijn trouw aan de wet komen des te duidelijker uit, wanneer de mens zondigt. Aan zijn toorn kan men dan zien dat God het niet met de zonde eens is, maar dat Hij zijn wetten handhaaft. Aan de hogepriester Eli kon men niet zien dat hij de zonde verafschuwde, want hij keek zijn zonen zelfs niet zuur aan.

Moet God dan ergens niet blij zijn dat wij zondigen? Dan komt toch zijn rechtvaardigheid beter aan het licht. Dan blinkt zijn gerechtigheid des te heerlijker tegen de achtergrond van ons kwaad. Zoals wit beter uitkomt tegen het donkere zwart, zo komt ook Gods gerechtigheid uit tegen de ongerechtigheid van de zondaar. 'Wat zullen wij dan zeggen?' Als Gods deugd nu heerlijker uitkomt, indien wij zondigen, waarom moet Hij ons dan nog straffen? Gods toorn is evenwel nodig voor het oordeel, dat is om scheiding te brengen tussen goed en kwaad.

Het ligt niet in het plan Gods om in zijn schepping het kwade naast het goede te laten voortbestaan. Zijn doel met de kosmos is om een nieuwe (vernieuwde) hemel en een nieuwe (vernieuwde) aarde te formeren, waarin gerechtigheid woont. Aan dit plan blijft God trouw en daarom straft Hij het kwade om de schepping te zuiveren of te oordelen.

Paulus formuleert de uitspraak van vers 5 nog scherper door haar nu in de eerste persoon enkelvoud te stellen. Hij vraagt of door zijn leugen Gods gerechtigheid niet des te duidelijker openbaar wordt. De apostel grijpt hier terug naar zijn vroeger leven, zoals hij dit later ook in hoofdstuk 7 doet. De kenmerkende zonde uit die tijd was niet de ongerechtigheid waarin hij leefde, maar de leugen waarin hij verstrikt zat. Hij was toen 'naar de gerechtigheid der wet onberispelijk', maar omdat hij volkomen verleugend was, werd hij een hartstochtelijke vervolger van de gemeente (Filip. 3:6).

Niettegenstaande zijn woeden tegen de gemeente, hield God haar door zijn trouw in stand en breidde Hij haar zelfs uit over geheel Judéa en Samaria (Hand. 8:1 en 4). Wanneer God uit het kwaad van Saulus zoveel heerlijkheid voor zijn naam deed voortkomen, waarom was dan de apostel zo strafwaardig? Waarom moest God hem dan als zondaar nog oordelen? Waarom moest hij dan nu alleen uit genade leven?

8. *Het is toch niet, zoals men van ons lastert en sommigen ons laten zeggen: Laten wij het kwade doen, opdat het goede eruit voortkome? Het oordeel over dezen is welverdiend.*

De apostel Petrus schrijft, dat in de brieven van Paulus een en ander moeilijk te verstaan is, 'wat de onkundige en onstandvastige lieden tot hun eigen verderf verdraaien, evenals trouwens de overige schriften' (2 Petr. 3:16).
Wanneer God in zijn heilsplan de zonde calculeert, opdat de mens Hem van een andere zijde zal leren kennen, zoals zijn liefde, zijn barmhartigheid, zijn goedertierenheid en zijn vergevingsgezindheid, en om de herschepping zoveel heerlijker te doen worden dan de oude schepping, mag men daaruit niet concluderen: 'Zouden wij dan niet liever het kwade doen, opdat het goede eruit volgen zal?'

Hoe meer kwaad de mens doet, hoe dieper hij in de zondepoel wegzakt, hoe meer God de gelegenheid zou krijgen zijn glorie te openbaren. Ook Johannes spreekt over mensen die leerden, dat men eerst de diepten des satans gekend moest hebben (Openb. 2:24). Paulus weet dat er lasteraars zijn, die hem en zijn bekeerlingen deze gedachtegang in de schoenen schuiven, maar zij liegen. Zij wrijven hem dit aan tot hun eigen verderf, indien zij denken zo onschuldig te zijn en zo Gods plan te dienen en de straf te ontlopen. Het vonnis over deze zondaars is rechtvaardig.

Als Paulus en zijn volgelingen getuigen dat zij zonder schuld zijn, is dit niet op grond van deze dwaze redeneringen die men hun lasterlijk toedicht, maar omdat Jezus hun straf gedragen en hun schuld weggenomen heeft.

9-12. *Wat dan? Worden anderen boven ons gesteld? In geen enkel opzicht; wij hebben immers tevoren Joden zowel als Grieken beschuldigd, dat zij allen onder de zonde zijn, gelijk geschreven staat: Niemand is*

rechtvaardig, ook niet één, er is niemand die verstandig is, niemand die God ernstig zoekt; allen zijn afgeweken, tezamen zijn zij onnut geworden; er is niemand die doet wat goed is, zelfs niet één.

Tussen de uiteenlopende vertalingen lezen wij met de Nieuwe Vertaling: 'Worden anderen boven ons gesteld?', dat wil zeggen: gaan de heidenen nu voor? Dezen zijn immers niet ontrouw geworden en zijn ook geen wetsverachters, doordat zij geen wet bezitten. Paulus bedoelt: worden nu de heidenen met hun zeer gebrekkige godskennis gesteld boven ons, die vanwege onze wetskennis bij overtreding een dubbele straf waardig zijn? Het antwoord luidt: 'Beslist niet, want Joden en heidenen zijn gelijkelijk zondaren'. Paulus heeft in de voorgaande hoofdstukken aangetoond dat zij allen aan de zonde dienstbaar waren.

Beide groepen zijn dus onder de macht van de boze geesten en wie men dient, diens knecht is men. De Statenvertaling beziet de tekst uit een ander gezichtspunt en begint met de vraag: 'Wat dan? Zijn wij uitnemender? Ganselijk niet'. Hiermee wordt bedoeld: indien de Joden dan voorrechten hebben boven de heidenen, wat zullen wij dan zeggen? Door hun wetsovertreding hebben zij zich voor God gelijkgesteld met de heidenen. Jood en heiden zijn vanwege hun zonden onder de toorn van God.

Paulus begint nu met de Griekse overzetting van Psalm 14:1 vrij te citeren. Daar staat: 'Er is niemand die goedheid (liefde) beoefent; daar is er zelfs niet één'. In vers 2 en 3 van deze psalm lezen wij dat de Here neerziet 'om te zien, of er één verstandig is, één die God zoekt'. De Heer komt tot de conclusie: 'Allen zijn zij afgeweken, tezamen

ontaard; er is niemand die goed doet, zelfs niet één'. De apostel neemt deze uitspraak van de Heer in zijn geheel als een bevestiging over. De aanhalingen stemmen overeen met de uitspraken in Psalm 143:2: 'Want niemand die leeft, is voor U rechtvaardig' en in Psalm 53:3,4: 'Om te zien, of er één verstandig is, één die God zoekt. Allen zijn afgeweken, tezamen ontaard, er is niemand die goed doet, zelfs niet één'.

Soms worden deze teksten misbruikt om de leer van de erfzonde te staven, maar wij wijzen erop dat er gezegd wordt: 'Allen zijn afgeweken' dit wil zeggen: zij begonnen goed maar zij gingen van de rechte weg af. Ook staat er niet, dat zij altijd onnut geweest waren, dit wil zeggen: onbruikbaar en wetteloos, maar zij zijn dit geworden. In Psalm 53 wordt niet gezegd dat hun aard of natuur van het begin af verdorven was, maar zij zijn ontaard vanwege het contact dat zij hadden met de boze.

In deze psalmen is allereerst sprake van Joden, die de wet hadden. God zal toch wel eerst bij zijn eigen volk gezocht hebben naar iemand die goed deed. Wat was bij hen het resultaat van hun wetsbetrachting? Het antwoord luidt: onrechtvaardigheid, onverstandigheid en onverschilligheid. Wat voor de Joden onder de wet gold, was natuurlijk ook van toepassing op de heidenen, de Grieken. Dit had de apostel al eerder in hoofdstuk 1:18-32 duidelijk gemaakt. Niemand is dus rechtvaardig. In de psalmen wordt de mens onrechtvaardig genoemd, als hij Gods wet overtrad. De psalmist noemt zo'n overtreder dan goddeloos of dwaas. Men moest wel degelijk in strijd met de wet gehandeld hebben om onrechtvaardig genoemd te worden. Men was niet een onrechtvaardige vanaf of van vóór de geboorte.

De wet bracht de mensen wel meer kennis bij, maar gaf hun niet de kracht om de boze te weerstaan en hen zo van het kwaad af te houden. Dat de heidenen zondaars waren, was wel vanzelfsprekend, maar het bleek dat de Joden het ook waren. Er kan dus gezegd worden: 'Niemand is verstandig', omdat niemand de wet gehouden had. 'Ernstig zoeken' betekent: zich met zijn gehele hart op de Heer richten.

Paulus staaft zijn bewering dat allen onder de zonde zijn zo met uitspraken uit het Oude Testament, om dan later de nieuwe weg tot rechtvaardiging aan te tonen. Zonder deze laatste oplossing zijn zowel heidenen als Joden onnut en onbruikbaar voor God. In al deze teksten zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament, wordt nergens over zuigelingen gesproken, maar alleen over mensen die voor hun daden verantwoordelijk zijn. Zuigelingen kunnen goed en kwaad niet onderscheiden en dus ook niet afwijken.

13,14. *Hun keel is een open graf, met hun tong plegen zij bedrog, addergif is onder hun lippen; hun mond is van vloek en bitterheid vol;*

In deze verzen is sprake van de zonde der tong. Men is óf een kind van de duivel en dan wordt het gedachteleven geïnspireerd door de boze, de vader der leugen, en het spreken komt dan uit dezelfde bron voort; of men is een kind van God en men bedenkt de dingen die boven zijn en spreekt 'woorden als van God' (1 Petr. 4:11).

Paulus legt hier verschillende oudtestamentische uitspraken als een mozaïek naast elkaar. De fragmenten

getuigen van hardheid, ongerechtigheid, sluwheid en haat (Ps. 5:10, 140:4 en 10:7). 'Hun keel is een open graf' vanwege de dodelijke haat die doorklinkt in hun woorden. 'Met hun tong plegen zij bedrog' door leugen en laster de wereld in te brengen. Het addervergif dat zij spuien, wijst op de gemeenschap met de duivel, de oude slang. Al de woorden die zij spreken, zijn niet om te zegenen, maar om te vloeken, dat is om hun medemens prijs te geven aan de machten der duisternis.

Zelfs gaan vele vloekers, vooral Hollanders, zo ver, dat zij hun eigen leven prijsgeven aan de verdoemenis. Wij vragen ons af hoeveel bindingen aan het rijk der duisternis en hoeveel recht op het leven men hierdoor de boze in handen speelt? Hun harten zijn vervuld met slechte en boosaardige gedachten, die als een vergiftigde bron bitter water opwellen. Al deze harde taal (Jud. 15) komt van binnen uit. Hun inwendige mens is bezoedeld en nooit vernieuwd. Van het corrupte, maatschappelijke leven kan gezegd worden: 'Waar het hart vol van is, loopt de mond van over'. Ook hier weer een heenwijzing naar de inwendige mens. Jezus sprak eenmaal tot de leidslieden der Joden: 'Addergebroed, hoe kunt gij, die slecht zijt, iets goeds zeggen? Want uit de overvloed des harten spreekt de mond' (Matth. 12:34).

15-18. *snel zijn hun voeten om bloed te vergieten, verwoesting en ellende zijn op hun wegen, en de weg des vredes kennen zij niet. De vreze Gods staat hun niet voor ogen.*

De verzen 15 tot 17 zijn ontleend aan Jesaja 59:7, waar de wegen der goddelozen beschreven worden. In vers 5 van Jesaja 59 wordt in dit verband vermeld, dat de zonde een

gevolg is van de inwerking der boze machten. Men is zwanger van onheil, dat is dus in de inwendige mens die door een onreine geest bevrucht werd (vergelijk Jac. 1:15 en Ps. 7:15). Men baart in de zichtbare wereld onheil. Wanneer er staat: 'Zij broeden eieren van giftige slangen uit', wijst dit er ook op dat boze geesten de menselijke geest bevrucht hebben en er bovendien van de mens gebruik gemaakt wordt om de 'giftige slangen' in de wereld te brengen.

Er is hier in het bijzonder sprake van een geest van geweld, zoals ook Lamech bezat. Geweld is nooit van God, want Deze werkt alleen door zijn Geest, en dit nimmer tot vernietiging, maar altijd tot behoud. Onder de goddelozen die bloed vergieten en onheil veroorzaken, behoort ook de valse kerk. Deze vergiet het bloed der martelaars, 'die geslacht waren om het woord van God en om het getuigenis, dat zij hadden' (Openb. 6:9). Wanneer mensen op deze weg van goddeloosheid en geweld hun voet gezet hebben, wordt dit pad gemarkeerd door verwoesting en ellende. Deze vernieling en dit onheil manifesteren zich in eigen levens en in die van anderen die hen omringen.

Maar er is ook een andere weg, die van de vrede. Zij kennen deze weg niet, zoals er staat: 'De goddelozen hebben geen vrede' (Jes. 48:22). Degenen die met boze geesten gemeenschap hebben, missen de eerbied voor God: 'De vreze Gods staat hun niet voor ogen'. Wanneer in de vorige teksten gesproken wordt dat allen afgeweken zijn en niemand goed doet, houdt dit evenwel niet in dat allen zich aan deze vreselijke zonden hebben schuldig gemaakt, dat er niemand is die eerbied heeft voor God of zijn wet niet liefheeft. Ook de psalmist David stelde zijn

gezindheid altijd tegenover die van de boosdoeners. Hij getuigde dat op zijn weg, heil en goedertierenheid zouden volgen, al de dagen van zijn leven. 'Want de Here kent de weg der rechtvaardigen, maar de weg der goddelozen vergaat' (Ps. 23:6 en 1:6).

19,20. *Nu weten wij, dat de wet, bij al wat zij zegt, tot hén spreekt, die onder de wet zijn, opdat alle mond gestopt en de gehele wereld strafwaardig worde voor God, daarom, dat uit werken der wet geen vlees voor Hem gerechtvaardigd zal worden, want wet doet zonde kennen.*

De door Paulus geciteerde verzen waren alle uit het Oude Testament en hadden betrekking op het volk Israël. De Jood tot wie de apostel zich richt, kon dus nooit denken dat deze beschuldigingen hem niet aangingen en niet op hem toegepast konden worden. Ook het volk Gods ontkomt niet aan het gericht, want deze woorden gelden voor hen die onder de wet zijn. Op deze wijze wordt alle mond gesnoerd; dus die van Jood en heiden. De gehele wereld, de kosmos, de totale mensheid, is schuldig voor God en rijp voor het oordeel. De wet toont dit aan, omdat zij de uitdrukking is van Gods wil. Het woordje 'daarom' wijst op een reden. Uit werken der wet wordt geen mens gerechtvaardigd, evenmin als de heiden die zonder wet leeft.

David moest erkennen: 'Niemand die leeft, is voor U rechtvaardig' (Ps. 143:2). Indien dit zo was, zou iemand immers zonder offer hebben kunnen leven. De wet is alleen in staat de uitwendige mens presentabel te maken. De wet maakt fatsoenlijke zondaars. De inwendige mens wordt evenwel niet gereinigd en verlost, omdat de wet

geen rekening houdt met de onzienlijke wereld en met de pressie en de verleiding der boze geesten.

Al steelt de mens niet, daarom is hij nog niet eerlijk of vrij van hebzucht. Al pleegt hij geen overspel, daarom is zijn hart nog niet rein en begeert hij wellicht nog de vrouw van een ander. De wet toont dus aan wat zonde is voor zover zij door de werken in de zienlijke wereld komt. Zij is echter niet in staat iemand rechtvaardig te maken naar de inwendige mens. Dit in tegenstelling met het bloed van Jezus Christus, dat van alle zonden reinigt.
Ook Paulus moest de ongerechtigheid van de inwendige mens, die niet gereinigd is door het bloed van Christus, belijden met de woorden: 'Want vroeger waren ook wij verdwaasd, ongehoorzaam, dwalende, verslaafd aan velerlei begeerten en zingenot, levende in boosheid en nijd, hatelijk en elkander hatende' (Titus 3:3). Maar dan kan de apostel vervolgen: 'Niet om werken der gerechtigheid, die wij gedaan zouden hebben, doch naar zijn ontferming ons gered ... opdat wij, gerechtvaardigd door zijn genade, erfgenamen zouden worden'.

21,22. *Thans is echter buiten de wet om gerechtigheid Gods openbaar geworden, waarvan de wet en de profeten getuigen, en wel gerechtigheid Gods door het geloof in Jezus Christus, voor allen die geloven; want er is geen onderscheid.*

Het tijdperk van de wet is voorbij, en de donder van de Sinaï, waardoor angst en beven bij de goedwillende, onmachtige mens werd gewekt, is verstomd. Maar thans, nu het evangelie verkondigd wordt, is gerechtigheid Gods verschenen buiten de wet om. De apostel komt nu tot de grote wending in zijn betoog. Eerst heeft hij duidelijk

gemaakt dat ook degenen die onder de wet waren, geen gerechtigheid bezaten. Nu, in tegenstelling met vroeger, komt het evangelie met de volledige oplossing van het zondeprobleem.

Paulus scheidt hier de gerechtigheid die naar de wet is van de gerechtigheid die God schenkt op het geloof. De eerste rustte op de uitspraak: 'Wie dat doet, zal daardoor leven' (Gal. 3:12) en de laatste op: 'Wie gelooft (dat Jezus voor zijn zonden betaald heeft), zal leven'. Reeds tijdens het oude verbond wezen de offers en de ceremoniën naar deze gerechtigheid, die uit genade geschonken zou worden. Ook de profeten getuigden telkens van een massale schuldvergeving, als God de ongerechtigheden en de bloedschulden zou wegnemen. De wet en de profeten vormen de samenvatting van het Oude Testament.

De gerechtigheid van het nieuwe verbond wordt verkregen op grond van het geloof in Christus; het geloof in zijn plaatsvervangend lijden en sterven vormt de basis van alle heil. Wij merken op dat de woorden 'buiten de wet' of 'zonder de wet' betekenen dat de mens de rechtvaardigheid, die het doel van de wet is, bereikt door het geloof. De wet eindigt met de gerechtigheid en het geloof vangt aan met de gerechtigheid te aanvaarden. Allen hebben gezondigd en dus moeten allen tot het geloof komen. Dit geldt voor Jood en heiden. De weg van de Jood en van de heiden tot het heil is precies dezelfde; er is geen onderscheid.

23,24. *Want allen hebben gezondigd en derven de heerlijkheid Gods, en worden om niet gerechtvaardigd uit zijn genade, door de verlossing in Christus Jezus.*

Jood en heiden hebben gezondigd. Zij zijn verleid en overweldigd door de boze machten met of zonder de wet. Zij derven daardoor de heerlijkheid Gods, dat is de heerlijkheid die van God komt. Zondigen betekent: gehoorzamen aan de machten der duisternis. Het is een zich ten dienste stellen aan de wetteloosheid. Dit heeft voor het leven van de mens heilloze gevolgen, niet alleen dat hij een schuld, een schat des toorns, verzamelt, maar de wetteloosheid beschadigt het leven. Gods bedoeling met de mens is, dat deze onbeschadigd gehoorzaamt aan en functioneert naar de wetten Gods, zodat God in hem en door hem zijn doel kan bereiken.

Het is de heerlijkheid van de mens, aan Gods doel te beantwoorden: een mens Gods tot alle goed werk volkomen toegerust (2 Tim. 3:16). Soms zegt men: 'Zondigen is zijn doel missen, zoals de pijl van een boogschutter het wit mist'. Maar we merken hierbij op, dat de boogschutter hierdoor niet verandert en zelfs niet beschadigd wordt. Johannes zegt: 'De zonde is wetteloosheid' en wanneer de mens zondigt, mist Gód zijn doel met hem.

De heerlijkheid Gods derven, betekent dus: schuld hebben, beschadigd zijn, onvolgroeid en onvolkomen zijn. De eerste stap die God deed om de mens weer tot heerlijkheid te brengen, is het wegnemen van zijn zondeschuld en hem die dit in het geloof aanvaardt, zo te maken tot een rechtvaardige. Hij heeft dit gedaan door zijn Zoon te geven en Deze 'is een verzoening voor onze zonden en niet alleen voor de onze, maar ook voor die der gehele wereld' (1 Joh. 2:2). Reeds hierin heeft God zijn genade en goedertierenheid betoond, maar deze reikt nog verder,

want nadat de mens gerechtvaardigd is, wordt hij immers ook verheerlijkt (8:30).

In Johannes 17:22 sprak de Heer: 'En de heerlijkheid, die Gij Mij gegeven hebt, heb Ik hun gegeven'. Jood en heiden worden om niet gerechtvaardigd, dus niet schuldig verklaard voor het hemelse gerechtshof (vergelijk Jes. 1:2). De uitwerking 'door zijn genade' schijnt innerlijk in tegenstelling te staan tot de rechtvaardigheid Gods. Sluiten deze begrippen elkander niet uit? Ogenblikkelijk komt dan het antwoord: 'Christus Jezus heeft de losprijs betaald'. Allen worden gerechtvaardigd zonder verdienste of werken die de wet eist. Gods genade is zijn barmhartigheid. In Christus Jezus 'hebben wij de verlossing door zijn bloed, de vergeving van de overtredingen, naar de rijkdom zijner genade' (Ef. 1:7). Verlossing betekent vrijkoping en daardoor losgemaakt als dienstknechten van de zonde en in dienst van een andere heer gekomen, namelijk God. Deze verlossing is alleen 'in Christus Jezus', dit wil zeggen in zijn lichaam zijnde, dus deel uitmakende van zijn gemeente.

25,26. *Hem heeft God voorgesteld als zoenmiddel door het geloof' ' in zijn bloed, om zijn rechtvaardigheid te tonen, daar Hij de zonden, die tevoren onder de verdraagzaamheid Gods gepleegd waren, had laten geworden - om zijn rechtvaardigheid te tonen, in de tegenwoordige tijd, zodat Hijzelf rechtvaardig is, ook als Hij hem rechtvaardigt, die uit het geloof in Jezus is.*

God is volkomen rechtvaardig en trouw aan zijn woord en zal dit ook eeuwig blijven. Eenmaal had Hij gezegd: 'De ziel die zondigt (zich als een slaaf ten dienste stelt aan de boze) zal sterven'. Sterven is naar geest, ziel en lichaam

van God (het leven) gescheiden worden. Dit oordeel is niet ogenblikkelijk uitgevoerd, noch in het natuurlijke, noch in het geestelijke leven van de mens. Adam heeft nog zeer vele jaren geleefd na de zondeval en daardoor gelegenheid gehad zich een nageslacht te verwekken.

Ook naar het geestelijke heeft God geen volkomen breuk met de mens gemaakt, maar hem een belofte gegeven, waaraan hij zich kon vasthouden. God is dus het menselijke geslacht blijven verdragen en heeft het met zijn zonden op aarde laten geworden. God had de mens ook met één slag voor zijn aangezicht kunnen wegdoen en hem verwerpen, zoals Hij dit met de duivel en zijn engelen gedaan had. Maar voor het menselijke geslacht had God van eeuwigheid een herstelplan gereed, waarbij aan zijn rechtvaardigheid niet tekortgedaan zou worden. Het Lam was geslacht sedert de grondlegging der wereld.

God heeft in de volheid des tijds Zich een smetteloos offer toebereid, dat met zijn bloed, dat is zijn leven, betalen zou voor de schuld van de gehele wereld. God had hem voorgesteld als middel tot verzoening voor de gehele wereld, maar daarbij de eis gesteld, dat de mens in het geloof dit offer van Jezus moest aanvaarden om er profijt van te hebben en gerechtvaardigd te worden. Het zou onrechtvaardig van God geweest zijn, wanneer Hij de mens niet eerlijk losgekocht had uit de macht van de boze, voor hem de schuld niet betaalde en hem toch voor zijn dienst zou bestemmen.

Voor de Jood en de heiden die geen visie hadden in de hemelse gewesten, waren het tijden van onwetendheid (Hand. 17:30). Daarom kon Jezus zeggen: 'Zij weten niet wat zij doen'; ze hebben geen begrip van de conflicten in

de onzienlijke wereld. Tegenover deze onwetenden was God verdraagzaam, zoals een vader tegenover een klein kind. De meest gevorderden onder de onwetenden, de Joden, nam Hij door wetten en ceremoniën bij de hand (Hebr. 8:9).

De prediking van het evangelie van het Koninkrijk der hemelen nam de onwetendheid weg en zelfs de Jood moesten de ogen opengaan en hij moest zien, dat offers van dieren niet meer voldeden, maar alleen het offer van de Zoon. Jezus die zelf geen schuld had, gaf zijn bloed, dus zijn leven in de onzienlijke wereld om de schuld, die de mens in de greep van de dood houdt, weg te nemen.

Hoewel in het bloed van het dier ook leven is, is dit verbonden met de aarde en niet met de hemel. Het is aards leven, dat bij het sterven tot de aarde terugkeert. Jezus had evenwel als mens leven dat tot de onzienlijke en eeuwige wereld behoorde. Zijn bloed was een rechtvaardige losprijs, waarmee Hij de wereld kocht voor God. Wie dit gelooft, heeft deel aan het heil.

27,28. *Waar blijft het roemen dan? Het is uitgesloten. Door welke wet? Der werken? Neen, maar door de wet van geloof. Want wij zijn van oordeel, dat de mens door geloof gerechtvaardigd wordt, zonder werken der wel.*

Uit het voorgaande merkten we dat dit verzoeningsplan met de mogelijkheid om de mens te rechtvaardigen, geheel van God uitgaat en zonder enig toedoen van mensen is. Daarom heeft de mens ook niets te roemen. Deze rechtvaardigheid die hem vanuit de onzienlijke wereld toekomt, behoeft hij alleen in het geloof te aanvaarden. Zij wordt hem uit genade geschonken en de mens heeft er zelf

niet aan gewerkt. De wet onder het oude verbond bracht de rechtvaardigheid als loon op werken, en iedere zonde die men beging, moest men zelf ook weer door een offer teniet doen.

Rechtvaardigheid wordt niet verkregen door de wet der werken, maar door de regel van het geloof. De wet van het nieuwe verbond luidt anders dan die van het oude. In het oude klonk het: 'Doe dit en gij zult leven', dat is functioneren naar de scheppingswetten van God. In het nieuwe verbond geldt de wet: 'Geloof in God en wat Hij gedaan heeft, en gij zult leven'. De mens die gelooft in het offer dat op Golgotha gebracht werd en dit aanvaardt, is een rechtvaardige.

Wanneer men een zondaar tot Jezus brengt, zal men hem eerst historisch geloof moeten bijbrengen, namelijk dat de Heer werkelijk geleefd, geleerd en geleden heeft zoals de evangeliën dit mededelen. Indien men het aardse niet gelooft, hoe zal men dan het hemelse aanvaarden? (Joh. 3:12). Daarna zal men iemand moeten leren welke betekenis het leven en het lijden van Jezus als zoenmiddel voor de wereld heeft. Ook dat moet in het geloof aanvaard worden. Tenslotte zal ieder mens dit ook persoonlijk in verband met eigen zonde en schuld in geloof moeten accepteren en uit Gods hand de rechtvaardigheid aannemen.

Dan is men binnengegaan door de enge poort en heeft men de eerste stap gezet op de weg des heils. Vanuit de gerechtigheid leeft men naar de volkomenheid toe: 'Opdat de mens Gods volkomen zij en tot alle goed werk volkomen toegerust'. Er is een verschil tussen zondaar genoemd worden in het oude en in het nieuwe verbond. In

het oude verbond was iemand een zondaar, als hij Gods geboden in de zienlijke wereld overtrad. In het nieuwe verbond is iemand zondaar, als zijn hart, de innerlijke mens, verbonden is met de boze machten. In het oude verbond was iemand een rechtvaardige, indien hij Gods geboden in de zichtbare wereld hield: 'een rechtvaardige naar de wet'. In het nieuwe verbond, nu de tijden der onwetendheid voorbij zijn, is iemand een rechtvaardige, indien hij gelooft dat in de onzienlijke wereld zijn zondeschuld weggenomen is.

29,30. *Of is God alleen de God der Joden? Niet ook der heidenen? Zeker, ook der heidenen. Indien er namelijk één God is, die de besnedenen rechtvaardigen zal uit het geloof en de onbesnedenen door het geloof.*

Nogmaals wendt de apostel zich tot de gelovige Joden onder zijn lezers. Hij stelt hun twee vragen, waarop iedere christen een bevestigend antwoord zal geven. God is een God van Joden en van heidenen. Er is immers maar één God en Hij zal beide groepen, de vroeger bevoorrechte en de niet bevoorrechte, gelijkelijk behandelen. Allen hebben gezondigd en allen worden door genade behouden, zowel Jood als heiden. Aan beiden wordt de rechtvaardigheid aangeboden en zij hebben beiden de mogelijkheid deze door geloof te aanvaarden.

Het geloofsvermogen is namelijk een gave Gods aan de mens, evenals het verstand. Het geloof is een functie van de geest zoals het verstand een functie is van de ziel. Het geloof grijpt de dingen uit de onzienlijke wereld en werkt daarmee, zoals het verstand werkt met de dingen uit de zintuiglijk waarneembare wereld. Het geloof is bezig zijn met dingen die men niet ziet (Hebr. 11:1). Om de zaken

van de onzienlijke wereld en van de zienlijke beide te doorzien en te begrijpen, moeten dus geloof en verstand tezamen gaan. De Schrift spreekt dan van 'verlichte ogen uws verstands'.

Van de besnedenen staat dat zij 'uit het geloof gerechtvaardigd worden en van de onbesnedenen 'door het geloof. De Joden moesten wel werken der wet doen, maar zij moesten tegelijkertijd geloven dat het zoenoffertje en het schuldoffertje dat zij brachten, hen ook werkelijk reinigden en rechtvaardig maakten. Wanneer zij overgingen in het nieuwe verbond, konden zij hun offers achterwege laten, maar zij moesten blijven geloven dat er een offer voor de zonde nodig was en dat God Zichzelf van een offer voorzien had. 'Uit' dit geloof moesten zij leven.

De heidenen zijn de onbesnedenen die helemaal geen weg hadden tot rechtvaardiging. Dezen worden ook gerechtvaardigd 'door' het geloof, voor hen een volkomen onbekende en nieuwe weg. De inhoud van hun geloof is hetzelfde als voor de besnedenen.

31. *Stellen wij dan door het geloof de wet buiten werking? Volstrekt niet; veeleer bevestigen wij de wet.*

Paulus neemt de gedachte van de Joodse tegenstander over met de vraag: 'Doen wij dan door het geloof geen afbreuk aan de wet?' Het doel van de wet is immers dat de mens rechtvaardig zou zijn, indien hij al Gods geboden zou houden. Het geloof echter begint met het aanvaarden van de rechtvaardiging als een genadegift. Is dan de wet nog wel nodig? Het doel dat zij beoogt, wordt immers op een andere wijze verkregen. Het antwoord luidt nu: de wet als

leefregel blijft dezelfde, maar regelde zij in het oude verbond alleen het uitwendige leven van de mens, in het nieuwe verbond krijgt zij ook betekenis voor het leven van de inwendige mens.

Het is echter gebleken dat zelfs de uitwendige gerechtigheid door de oudtestamentische wetsbetrachters niet bereikt werd. Slechts zij die wedergeboren zijn en door de Heilige Geest geleid worden, kunnen de wet houden. 'Opdat de eis der wet vervuld zou worden in ons, die niet naar het vlees wandelen, doch naar de Geest' (8:4). Mensen die naar de Geest wandelen, doen vanzelf de wet, want zij hebben deze geprent in hun verstand en geschreven op hun hart (Hebr. 8:10). Zij zijn geschapen om goede werken te doen (Ef. 2:10).

Zoals het oog vanzelf ziet en het oor zonder enige inspanning hoort, zo onderhoudt de ware christen zonder enige kramp en zonder dwang de geboden van zijn Heer, die hem geschapen en herschapen heeft.

HOOFDSTUK 4

1,2. *Wat zullen wij dan zeggen, dat Abraham, onze voorvader naar het vlees, verkregen heeft? Want indien Abraham uit werken gerechtvaardigd is, dan heeft hij roem, maar niet bij God.*

Paulus richt zich nog steeds tot de Joodse christenen in Rome. Hij had aangetoond uit wet en profeten dat het oude verbond met zijn wetsbetrachting de mensen niet rechtvaardig had kunnen maken. Als laatste en sterkste argument gebruikt hij nu het leven van vader Abraham. Diens naam werd toch door ieder met eerbied uitgesproken. Hij was het grote geslachtshoofd en hij werd tevens de vriend van God genoemd (2 Kron. 20:7 en Jes. 41:8).

Hoe was Abraham tot een rechtvaardige geworden? Indien deze aartsvader uit zijn werken gerechtvaardigd was, zou het ook mogelijk zijn dat een selecte groep van zijn nakomelingen zich op dezelfde wijze zou kunnen beroemen. Wij lezen nu met de Statenvertaling en andere overzettingen: 'Wat zullen wij dan zeggen, dat Abraham, onze vader, verkregen heeft naar het vlees?' Hier gaat het dus niet om een voorvader naar het vlees, maar om de vraag of Abraham ten gevolge van zijn gehoorzaamheid, van zijn levenswandel, uit kracht van zijn werken, zijn eretitel ontvangen had.

Was Abraham door de besnijdenis naar het vlees, of door zijn vrome levenswandel een rechtvaardige en een vriend van God? De vraag rijst dus of de rechtvaardiging door het geloof een nieuw principe zou zijn, dat zelfs Abraham niet

gekend zou hebben, terwijl hij toch een rechtvaardige was. De apostel gaat nu duidelijk maken dat de grondslag van de wet: 'Wie dit doet, zal daardoor leven' (Gal 3:12) niet te realiseren is zonder geloof, en dat de manier waarop Abraham de gerechtigheid ontving, ook op geloof gebaseerd was.

Indien Abraham krachtens zijn inspanning, dus uit werken bij God rechtvaardig was, kwam aan Abraham de eer toe. Wat in vers 1 als 'vlees' wordt aangeduid, wordt in vers 2 'werken' genoemd. Door werken is er verdienste of loon en dit geeft aanleiding tot applaus voor zichzelf, maar tegenover God kan de mens dan niet roemen. Indien iemand de wet houdt, is hij wel een rechtvaardige naar het uitwendige, maar God ziet het hart aan.

Naar de inwendige mens kan men nooit gerechtvaardigd worden door werken of door inspanning. De wet kende geen offers voor zondige gedachten en overleggingen, voor verkeerde begeerten en verlangens, voor jaloezie, haat, onreine hartstochten, hoogmoed, geïrriteerdheid, twistgierigheid; dus kon men aan de rechtvaardigheid naar de inwendige mens niet werken. Om gereinigd te worden van de schuld naar de inwendige mens heeft men het bloed van Christus nodig, want dat reinigt van alle zonde. (1 Joh. 1:7).

3. *Want wat zegt het schriftwoord? Abraham geloofde God en het werd hem tot gerechtigheid gerekend.*

Omdat Abraham geloofde, werd hem de gerechtigheid toegerekend. God hield het er dus voor dat Abraham zonder schuld was en volgens alle wetten Gods leefde, hoewel deze nog geen wet had waaraan hij zich toetsen

kon en zond- en zoenoffers nog niet waren ingesteld. Abraham was toen zelfs nog niet besneden. (Gen. 15:6).

Voor de apostel was niet van belang, wat de rabbijnen leerden aangaande het verkrijgen van de gerechtigheid (dat men bijvoorbeeld besneden moest zijn en alle ceremoniën en offers nauwkeurig in acht moest nemen), maar wat de Schrift zegt, ook al ging deze uitspraak in tegen de mening van de grote massa. De gerechtigheid was toegerekend aan een man die geloofde in de belofte Gods, hoewel hij in de zichtbare wereld geen enkele waarborg vond voor haar betrouwbaarheid. God had beloofd dat hij een nageslacht zou bezitten dat ontelbaar zou zijn als de sterren des hemels en hiermee hield Abraham zijn ganse leven rekening.

Al zijn beslissingen en handelingen werden door dit geloof bepaald. Omdat hij niet twijfelde, werd aan hem bewaarheid: 'Daarom, al wat gij bidt en begeert, gelooft, dat gij het hebt ontvangen, en het zal u geschieden' (Marc. 11:24). Mensen met zulk een geestelijke gerichtheid kunnen het zich niet permitteren te zondigen. Zij kunnen immers alleen door constante gemeenschap met God en geloof in diens woord in de rust blijven. Zonde doorbreekt dit contact en doet hen twijfelen.

Abraham had de gerechtigheid niet verdiend, maar ontving haar op zijn standvastig geloof. Hij vertrouwde op de vervulling van de woorden Gods inzake een nageslacht, niet alleen bij zijn leven, maar ook na zijn dood. Tijdens zijn leven werd de belofte gerealiseerd in Izak; later werd hij de vader van een volk 'talrijk als de sterren des hemels'. De heerlijkste vervulling van de belofte zou evenwel in het nieuwe verbond komen. Toen werd verwerkelijkt dat

'alle geslachten der aarde met hem gezegend zouden worden' en 'dat koningen uit hem zouden voortkomen' (Gen. 12:3 en 17:6). In Jezus Christus zijn ook de beloften, aan Abraham geschonken, 'ja en amen'. Daarom kon de Heer zeggen: 'Uw vader Abraham heeft zich erop verheugd mijn dag te zien en hij heeft die gezien (in het geloof) en zich verblijd' (Joh. 8:56).

4-8. *Nu wordt degene die werkt, het loon niet toegerekend uit genade, maar krachtens verplichting. Degene echter, die niet werkt, maar zijn geloof vestigt op Hem die de goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot gerechtigheid, gelijk ook David de mens zalig spreekt, wie God gerechtigheid toerekent zonder werken: Zalig zij, wier ongerechtigheden vergeven en wier zonden bedekt zijn. Zalig de man wiens zonde de Here geenszins zal toerekenen.*

Als Abraham de gerechtigheid, het loon, door werken der wet verkregen had, was dit verdienste. Dan had hij er recht op en kon hij het eisen, zoals in de avond een dagloner de verdiende penning. De enorme beloning die Abraham ontving (Gen. 15:1) en waaraan de ganse wereld deel zou hebben, werd hem echter uit genade geschonken. Zij stond in geen enkele verhouding met enige menselijke prestatie, maar werd door Abraham eenvoudig in geloof aanvaard. Hieruit volgt dat een mens niet behoeft te werken en zich niet behoeft in te spannen om gerechtvaardigd te worden.

De rechtvaardigheid wordt door God aan de mens aangeboden op grond van de zoenverdienste van Jezus Christus en de mens mag deze in het geloof aanvaarden. Hij is dan een rechtvaardige. De vroegere goddeloosheid of ongoddelijkheid is hiertoe geen beletsel.

Een goddeloze is iemand die de wet niet kan houden, omdat hij geen gemeenschap met God heeft. Dat een goddeloze rechtvaardig verklaard wordt, door God als een recht(ge)schapene wordt behandeld zonder enige verdienste zijnerzijds, lijkt ongerijmd. Door het geloof zet de mens evenwel de eerste stap op de weg Gods, die hem door de hemelse gewesten voert naar de heerlijkheid. Zij behoort tot datgene wat God bereid heeft voor degenen die Hem liefhebben, maar wat in een mensenhart niet is opgekomen (1 Cor. 2:9).

Ook voor deze teksten gelden de woorden van de apostel: 'Hetzelfde aan u te schrijven is voor mij niet verdrietig, en voor u is het veilig' (Filip. 3:1). Desondanks zijn er eeuwen voorbijgegaan zonder dat men deze woorden van de apostel inzake de rechtvaardigheid uit het geloof begreep. Ten tijde van de reformatie ging pas het licht op, toen Luther de waarheid herontdekte, dat de rechtvaardige uit geloof zal leven.

Niet alleen Abraham die zonder wet leefde, maar ook David, die de wet kende, ging van het geloofsprincipe uit. De mens is zalig, dat is volkomen op de weg des heils, door de toegerekende rechtvaardigheid zonder werken. Hier is sprake van een mens die gezondigd had. Wanneer naar verdienste gehandeld werd, zou zijn werk met de dood gehonoreerd worden, want 'het loon der zonde is de dood' (6:23). De zonden worden evenwel uitgewist in het boek, waarin de rechtvaardige Rechter de werken van de mens bijhoudt (Openb. 20:12). Paulus wil aan de Joden duidelijk maken dat grote mannen Gods als Abraham en David buiten de werken der wet hun rechtvaardigheid zochten.

David spreekt echter in Psalm 32 wel van belijdenis van schuld: 'Ik bekende, o Heer, aan U, oprecht mijn zonden'. Hij vertrouwde dat na belijdenis van zonden zijn schuld bedekt was, dus vergeven en hij door God als een rechtvaardige werd gezien. Let erop dat David in Psalm 32:2 zegt: 'En in wiens geest geen bedrog is'. Zijn hart was niet verdeeld en zijn geest, waarmee hij geloofde, had geen gemeenschap met bedrog of leugen, maar alleen met de waarheid.

Hij vertrouwde dus volkomen op de Heer, dat hij door de vergiffenis van zijn schuld een rechtvaardige was. Hij noemt zich dan ook geen zondaar meer, maar eindigt zijn psalm met de woorden: 'Verheugt u in de Here en juicht, gij rechtvaardigen; jubelt allen, gij oprechten van hart'.

Men is niet oprecht naar de inwendige mens, indien men de schuldvergeving accepteert en tegelijkertijd belijdt dat men een zondaar is. Wanneer de gerechtigheid door God wordt toegerekend, is men ook inderdaad een rechtvaardige waar God gemeenschap mee kan hebben.

9-12. *Geldt deze zaligspreking dan de besnedene of ook de onbesnedene? Wij zeggen immers: Het geloof werd Abraham tot gerechtigheid gerekend. Hoe werd het hem dan toegerekend? Was hij toen besneden of onbesneden? Niet besneden, maar onbesneden. En het teken der besnijdenis ontving hij als het zegel der gerechtigheid van dat geloof dat hij in zijn onbesneden staat bezat. Zo kon hij een vader zijn van alle onbesneden gelovigen, opdat hun de gerechtigheid zou worden toegerekend, en een vader van de besnedenen, voor hen namelijk, die niet alleen uit de besnijdenis zijn, maar die ook treden in het*

voetspoor van het geloof, dat onze vader Abraham in zijn onbesneden staat bezat.

Natuurlijk zal de Jood zich verweren door te zeggen: 'Ja, maar David was toch een besnedene, en deze zaligspreking geldt dus alleen het oude bondsvolk en hen die zich door de besnijdenis tot dit volk voegen'. Het antwoord is echter: Abraham heeft als een onbesnedene geloofd en vierentwintig jaar, of zoals anderen zeggen, veertien jaar later, ontving hij in de besnijdenis het zegel of het bewijs dat hij een rechtvaardige was. Hij was dus toen reeds besneden naar het hart, dit wil zeggen dat hij van de zondemachten gescheiden was en met God gemeenschap had. Deze besnijdenis naar het hart is de ware en de besnijdenis in het vlees was slechts een beeld en schaduw.

Duidelijk wordt nu meegedeeld dat Abraham een geestelijke vader is, zowel van onbesnedenen als van besnedenen. Abraham is de natuurlijke vader der Joden die in de zichtbare wereld besneden zijn, maar zo is hij het ook van de andere Semitische volken, die uit hem voortgekomen zijn, bijvoorbeeld de Arabieren uit Ismaël, en de Midianieten en de Dedanieten uit Ketura (1 Kron. 1:28-33). Voor de gelovige Joden is hij natuurlijk ook de géestelijke vader.

Het nieuwe verbond richt zich op het Koninkrijk der hemelen, de onzienlijke wereld, en daarom heeft het zichtbare geen enkele betekenis meer. 'Besneden zijn of niet besneden zijn betekent niets! (Gal. 6:15) Abraham is de vader van degenen die in het voetspoor van zijn geloof treden. Hij is de vader van allen in wie geen bedrog is, zoals David in Psalm 32:2 gesproken had. Jezus noemde

Zacheüs een zoon van Abraham', omdat deze met de zonde gebroken had en dus besneden was naar de inwendige mens (Luc. 19:9).

Ook de vrouw met 'een geest van zwakheid' noemde de Heer een dochter van Abraham. Haar geloof was immers gebleken uit het feit, dat zij terstond na haar genezing God verheerlijkte, wiens hand zij in dit gebeuren gezien had (Luc. 13:10-17). Maar tot de Joden die zich erop beroemden dat Abraham hun vader was, sprak de Heer: 'Gij hebt (in de onzienlijke wereld) de duivel tot vader' (Joh. 8:39,44), want zij geloofden niet in het Woord Gods, zoals Abraham dat gedaan had.

Abraham wordt door de Joden 'vader' genoemd, omdat zij langs de natuurlijke weg van hem afstammen. Paulus verdiept zich nu in de vraag, of het wel van zoveel belang is voor een volk om hier trots op te zijn. Reeds gebruikte hij in vers 11 het woord 'vader' in verband met de gelovige heidenen. Ook Johannes de Doper had reeds voor deze nationale trots gewaarschuwd, met de woorden: 'Beeldt u niet in, dat gij bij uzelf kunt zeggen: Wij hebben Abraham tot vader' (Matth. 3:9).

Er zijn meer volken uit Abraham voortgesproten en dit is dus voor de Joden geen oorzaak om zich te verheffen. Zij waren slechts dan het 'uitverkoren volk', wanneer zij aan de eis voldeden, Gods naam in deze wereld te bewaren: 'Dat zijn zonen en zijn huis na hem de weg des Heren zouden bewaren door gerechtigheid en recht te doen'. Slechts dat deel van zijn nageslacht, dat aan deze eis voldeed, zou erfgenaam der belofte zijn: 'Opdat de Here aan Abraham vervulle wat Hij over hem gesproken heeft' (Gen. 18:19).

Als stamvader van een natuurlijk volk had Abraham ook geen eigenschappen die hem in de wereld beroemd gemaakt hebben. Hij was geen wereldveroveraar geweest of een beroemd vorst. Zijn leven werd gekenmerkt door geestelijke kwaliteiten. Hij geloofde wat God beloofd had, en hoop tegen hoop hield hij Gods woord vast. Hij streed de goede strijd des geloofs en had hiermee zijn voeten op de hoge weg in de geestelijke wereld gezet. Hij bezat geen onroerende goederen dan alleen een grafspelonk. Hij zocht immers reeds naar een 'stad met fundamenten, waarvan God de ontwerper en bouwmeester is' (Hebr. 11:10).

Daarom is Abraham alleen de vader der gelovige Joden bij wie het teken der besnijdenis tegelijkertijd ook het zegel of het bewijs van hun geloof was. Dezen bezaten niet alleen het teken, maar ook de betekenende zaak. Zij die de kinderbesprenging verdedigen, argumenteren als volgt: 'Wanneer toen kleine kinderen reeds gerechtigd waren om het zegel van het verbond der genade (de besnijdenis) te ontvangen, dat hun verzekerde dat ook zij binnen de grenzen van dat verbond waren, hoe zouden de kinderen dan nu uitgesloten worden uit het nieuwe verbond en dat zegel (de doop) niet mogen ontvangen?'

Wij merken op dat de Jood, om waarlijk zoon van Abraham te zijn, aan twee voorwaarden moest voldoen: a. Hij moest een natuurlijke nakomeling van Abraham zijn, en: b. Hij moest de geloofsweg van Abraham volgen, 'de weg des Heren bewaren'. Zonder geloof werd de besnijdenis tot onbesnedenheid (2:25). Nu houdt het nieuwe verbond geen rekening met natuurlijke afstamming. Wij zijn immers 'kinderen Gods', die niet uit bloed (uit het natuurlijke leven) zijn geboren, maar uit

God (dat is uit de geest) geboren of vernieuwd zijn, want God is geest.

Wij worden niet gedoopt, omdat wij in de zichtbare wereld geboren zijn, of in een bepaald kerkverband opgenomen, maar omdat wij voortgebracht zijn door het woord der waarheid (Jac. 1:18). Wij zijn niet voortgekomen uit de wil des mans, uit zijn zaad als aandeel in onze wording, maar uit de wil van God, dat is door zijn woord (waarin zijn wil is geopenbaard). Wij laten ons dopen, omdat wij dit woord aangenomen hebben of geloven.

Om bij het nieuwe verbond te behoren, behoeft de mens slechts aan één voorwaarde te voldoen: hij moet geloven in God. Dan kan hij zich ook laten dopen. 'Indien gij van ganser harte gelooft, is het geoorloofd' (Hand. 8:37). Daarom dopen wij geen natuurlijke kinderen, maar kinderen Gods en: 't verbond met Abraham zijn vrind, bevestigt Hij van (wedergeboren) kind tot (wedergeboren) kind'.

Het teken van de besnijdenis ontving een nakomeling van Abraham als baby, wanneer hij nog geen onderscheid kende tussen goed en kwaad, wanneer er nog geen sprake was van 'afwijken' of 'onnut' worden. Bij het opgroeien zou de Jood zelf moeten laten zien, dat hij door 'recht en gerechtigheid' te doen (de wet te houden), een ware zoon van Abraham was. In het nieuwe verbond is men een kind van Abraham alleen door het geloof en de dopeling getuigt in de zichtbare wereld van de besnijdenis des harten, die in de onzienlijke wereld plaatsvond.

13. *Want niet door de wet had Abraham of zijn nageslacht de belofte, dat hij een erfgenaam der wereld zou zijn, maar door gerechtigheid des geloofs.*

Niet door de wet had Abraham of zijn nageslacht de belofte, want de wet kwam pas vierhonderddertig jaar later. Hij ontving de belofte dus buiten de wet om (zie 3:21). Hij was erfgenaam der wereld, omdat hij God bleef geloven en vertrouwen, en dit geloof hem tot gerechtigheid werd gerekend (de gerechtigheid des geloofs).

Het woord 'nageslacht', zaad (sperma) staat in het enkelvoud. In Galaten 3:16 verduidelijkt de apostel de betekenis hiervan met de woorden: 'Nu werden aan Abraham de beloften gedaan en aan zijn zaad. Hij zegt niet: en aan zijn zaden, in het meervoud, maar in het enkelvoud; en aan uw zaad, dit wil zeggen: aan Christus'.

Deze is de erfgenaam der wereld met degenen die Hem toebehoren, die mede-erfgenamen worden genoemd. Deze koning heeft de volken tot zijn erfdeel en de einden der aarde tot zijn bezit (Ps. 2:8). Voor Hem zijn al de rijkdommen van God en voor allen die in Hem zijn, want 'indien gij nu van Christus zijt, dan zijt gij (een) zaad van Abraham, en naar de belofte erfgenamen' (Gal. 3:29). Dan zijt gij erfgenamen van het ganse universum, van hemel en aarde, en zult heersen over al de werken Gods. De voorwaarde om in Hem te zijn, is: zijn woord te bewaren en te wandelen in waarheid en gerechtigheid. God stelt geen ongerechtige of leugenaar over al de werken van zijn handen.

14,15. *Want indien zij, die het van de wet verwachten, erfgenamen zijn, dan is het geloof zonder inhoud en de belofte zonder gevolg. De wet immers bewerkt toorn; waar echter geen wet is, is ook geen overtreding.*

Om het voorgestelde doel te bereiken, dus erfgenaam te worden van de wereld, heeft de mens gerechtigheid nodig. Alleen op deze basis kan God met hem gemeenschap hebben. Verwacht hij nu de gerechtigheid door inspanning en werken, of door het geloof in de schuldvergiffenis door Jezus Christus? Het gaat dus om het onderhouden van de wet met al haar ceremoniën, of om het geloof in de belofte dat de gerechtigheid ons geschonken wordt op grond van het offer van Jezus Christus.

De wet is heilig; zij doet de schuld kennen, maar zij is tevens onmachtig de mens de overwinning te schenken over de zonde. Integendeel, zij prikkelt de boze geesten om werkzaam te worden in degene die zich inspant tot goede werken, zodat zijn overtredingen zich vermenigvuldigen. Hoe meer men God wil dienen, hoe feller de aanvallen worden. Doordat de mens niet in staat is de boze te weerstaan, worden zijn overtredingen steeds meerder en de roep om straf groter. Daar het brengen van offers deze wedloop niet bij kan houden, blijft de toorn Gods op de mens rusten. Daardoor bewerkt de wet geen gerechtigheid, maar toorn, dat is immers het prijsgegeven worden aan de boze machten.

Wie de weg van de wet gaat, bevindt zich op een doodlopend spoor. Men kan niet tegelijkertijd de weg der wet gaan en die van het geloof in Jezus Christus. De weg van het geloof is voor de wetsbetrachter zonder inhoud, dus zinloos. Vanzelfsprekend is de belofte van

rechtvaardiging door het geloof dan voor hem zonder gevolg. God schenkt de gerechtigheid buiten de wet en buiten de overtreding om. Langs deze nieuwe weg bereikt men de gerechtigheid en wordt men wél een erfgenaam.

16,17. *Daarom is het alles uit geloof' ' opdat het zou zijn naar genade, en dus de belofte zou gelden voor al het nageslacht, niet alleen voor wie uit de wet, maar ook voor wie uit het geloof van Abraham zijn, die de vader van ons allen is, gelijk geschreven staat: Tot een vader van vele volken heb Ik u gesteld - voor het aangezicht van die God, in wie hij geloofde, die de doden levend maakt en het niet-zijnde tot aanzijn roept.*

'Uit geloof betekent langs de weg van geloof. Men kan de heilsweg niet gaan op grond van de natuurlijke geboorte uit Abraham, noch door ritueel of door inspanning; alles komt door genade tot de mens. Het geloof kan niet hopen op verdienste, maar alleen op toerekening. 'Ten einde de belofte vast zij al den zade' luidt de Statenvertaling. Het eerste verbond was niet vast vanwege de tekortkomingen van de mens en de zwakheid van zijn vlees. Het nieuwe verbond vindt zijn vastheid in het offer van Jezus Christus. Dit heil is voor al het nageslacht van Abraham, dat is voor allen die geloven. Dit geldt voor de gelovigen die uit de wet zijn, dus die tot het oude bondsvolk behoren, maar ook voor de gelovige heidenen. 'Allen' zijn de gelovigen uit de Joden en uit de heidenen.

Wanneer de gerechtigheid door de wet te bereiken zou zijn, was het heil beperkt gebleven tot de Joden, want alleen 'hunner is de heerlijkheid en de verbonden en de wetgeving' (9:4). Zij wordt evenwel verkregen door het geloof, opdat allen hieraan deel zouden kunnen krijgen.

De apostel bepaalt ons bij deze rijkdom door de verwijzing naar Genesis 17:4: 'Wat Mij aangaat, zie, mijn verbond is met u, en gij zult vader van een menigte volken worden; en gij zult niet meer Abram genoemd worden, maar uw naam zal zijn Abraham, omdat Ik u tot een vader van een menigte volken gesteld heb. Ik zal u uitermate vruchtbaar maken en u tot volken stellen, en koningen zullen uit u voortkomen'. In het nieuwe verbond ziet Johannes op Patmos reeds 'een grote schare (koningen), die niemand tellen kon, uit alle volk en stammen en natiën en talen'. Dezen zijn allen kinderen van Abraham, het Israël Gods (Openb. 7:9).

Abraham geloofde in God, dat is in hetgeen Hij gesproken had. Hij geloofde dat de belofte aan hem gegeven, onomstotelijk waar zou blijken te zijn. Hij geloofde dat Sara een zoon zou krijgen, ondanks een verdorde moederschoot. Hij hield Gods woord zelfs vast, toen diezelfde God hem opdroeg, zijn zoon Izak te offeren, omdat hij geloofde dat God ook bij machte was zijn zoon uit de doden op te wekken (Hebr. 11:18).

Op dezelfde wijze aanvaardt de nieuwtestamentische gelovige dat de geestelijk doden de stem van de Zoon des mensen kunnen horen en dat dezen tot leven komen (Joh. 5:25). Door dit geloof wordt de overweldigende grote kracht geopenbaard aan de heidenen, die dood waren door overtreding en zonden (Ef. 1:19 en 2:1). Abraham geloofde in een God die leven kon voortbrengen uit de dood. Zo gelooft een nieuwtestamentisch kind van Abraham dat God ook nu nog 'de dingen die niet zijn, roept alsof ze waren'.

18,19. *En hij heeft tegen hoop op hoop geloofd, dat hij een vader van vele volken zou worden, volgens hetgeen gezegd was: Zo zal uw nageslacht zijn. En zonder te verflauwen in het geloof heeft hij opgemerkt, dat zijn eigen lichaam verstorven was, daar hij ongeveer honderd jaar oud was, en dat Sara's moederschoot was gestorven;*

Tot schamens toe blijft de apostel over zijn onderwerp uitweiden. Laten zijn Joodse lezers eens en voor altijd begrijpen dat het bij Abraham niet ging om één volk, maar hij verwachtte vader te worden over véle volken. Ondanks al deze uiteenzettingen menen ook nu nog velen, dat alleen het Jodendom het uitverkoren volk blijft. Maar tot Abraham werd gezegd: 'Zó talrijk zal uw nakroost zijn!' Het zou zijn als de sterren in menigte.

Zonder in het geloof te verflauwen, dus tegen alle verwachtingen in, omdat er in de zichtbare wereld niet veel te hopen was, peinsde hij over zijn eigen uitgeleefd lichaam: hoe zou de Heer zijn belofte aan hem waarmaken'? Hij heeft 'opgemerkt', dus hij lette wel degelijk op de onmogelijke situatie van eigen ouderdom en op Sara's dode schoot. Hij bleef evenwel op de belofte van God vertrouwen, want hij stelde het woord Gods hoger dan de omstandigheden.

Hij sloot de ogen niet voor de werkelijkheid in de zichtbare wereld, zoals sommigen die bijvoorbeeld beweren genezen te zijn, terwijl alle ziektesymptomen zich nog duidelijk manifesteren. Hij geloofde hoop tegen hoop, dit wil zeggen hoewel hij de natuurlijke hoop om vader te worden had los moeten laten, bleef hij hopen op de vervulling van de toezegging van God. Zijn 'gezonde' verstand ontnam hem iedere verwachting, maar hij stelde

niettegenstaande alle gebrek aan aardse hoop, zijn vertrouwen op de almachtige God. Zo bereikte het geloof in hem een dusdanige hoogte, dat hij de vader der gelovigen zou worden genoemd.

20-22. *maar aan de belofte Gods heeft hij niet getwijfeld door ongeloof, doch hij werd versterkt in zijn geloof en gaf Gode eer, in de volle zekerheid, dat Hij bij machte was hetgeen Hij beloofd had ook te volbrengen. Daarom ook werd het hem gerekend tot gerechtigheid.*

Abraham is niet door ongeloof aan de belofte Gods gaan twijfelen. Ook de lange tijdsduur bracht hem niet tot wanhoop, hoewel er staat: 'Een langgerekt hopen maakt het hart ziek' (Spr. 13:12). Toen jaar na jaar verstreek, werd bij niet ontmoedigd door de 'hopeloze' situatie, maar 'hij werd versterkt' doordat God de beloften enkele malen herhaalde. Zo wordt ook nu iedere gelovige versterkt, wanneer hij in de bijbel telkens weer de toezeggingen Gods tegenkomt en deze aangrijpt.

Ook kon Abraham getuigen: 'Daarom verliezen wij de moed niet, maar al vervalt ook onze uiterlijke mens, nochtans wordt de innerlijke van dag tot dag vernieuwd' (2 Cor. 4:16). Hij werd dus in deze geloofsstrijd, waarin hij de woorden Gods vasthield, sterk (Hebr. 11:34). Een volhardend geloof wordt steeds door God gehonoreerd. Abraham gaf eer aan God, dus Deze werd geëerd, omdat Abraham op zijn beloften het onmogelijke bleef verwachten. Door ongeloof en wantrouwen onteert men God en maakt Hem tot een leugenaar (1 Joh. 5:10). Van Abraham kon gezegd worden: 'Groot is uw geloof, u geschiede gelijk gij wenst' (Matth. 15:28).

Hij werd niet als een baar der zee heen en weer geslingerd, maar wanneer hij zag op Degene die het beloofd had, was hij ten volle verzekerd dat de Heer zijn woord zou realiseren. Hij kende Hem immers als de EI-sjaddai, de almachtige God. Hij stelde niets tussen de Beloftegever en zichzelf in en opende zijn hand om de zegeningen te ontvangen. Deze onbeweeglijkheid en vastheid, dit karakter van het geloof, werd hem tot gerechtigheid gerekend.

Slechts het standvastig geloof wordt beloond, maar voor de aarzelende geldt: 'Want wie twijfelt, gelijkt op een golf der zee, die door de wind aangedreven en opgejaagd wordt. Want zulk een mens moet niet menen, dat bij iets van de Here zal ontvangen, innerlijk verdeeld als hij is, ongestadig op al zijn wegen' (Jac. 1:6-8).

23-25. *Echter niet om zijnentwil alleen werd geschreven: het werd hem toegerekend, maar ook om onzentwil, wie het zal worden toegerekend, ons, die ons geloof vestigen op Hem, die Jezus, onze Here, uit de doden opgewekt heeft, die is overgeleverd om onze overtredingen en opgewekt om onze rechtvaardiging.*

Het betoog van de apostel krijgt nu zijn grote wending. Hij laat de tegenwerpingen van een mogelijke Joodse opponent verder buiten beschouwing om tot een positieve uiteenzetting te komen van de rijkdom die er is door het geloof in Jezus Christus. Vanuit het leven onder de wet kwam de apostel in zijn discussie bij Abraham, de vader der gelovigen. Nu ziet hij zijn eigen leven - dat niettegenstaande zijn trouwe wetsbetrachting was vastgelopen - en ook de weg waarlangs hij ontkomen was. Met blijdschap keert hij zich nu af van zijn bestrijders en schaart zich bij de broeders in de

gemeente te Rome en over de gehele wereld, bij hen die dezelfde geloofsweg bewandelen.

De uitdrukking 'het werd hem toegerekend' reikt verder dan de gelovige Abraham. Zij geldt ook ons, indien wij de voetsporen van Abraham drukken en volhardend geloven in de beloften Gods, die in Jezus Christus 'ja en amen' zijn. Wij behoeven geen rekening te houden met een 'mogelijke' opwekking uit de doden, maar wij weten dat om onzentwil Jezus Christus uit de doden opgewekt is. Abraham geloofde in God aangaande wat Deze sprak over zijn nakroost. Wij geloven God aangaande wat Hij zegt over Jezus en over allen die zijn Zoon toebehoren.

De Heer werd overgeleverd om onze ongerechtigheden, dit wil zeggen: prijsgegeven aan de machten der duisternis, ter wille van onze zonden. 'Om onze overtredingen werd Hij doorboord, om onze ongerechtigheden verbrijzeld' (Jes. 53:5). Uit zijn opwekking bleek dat de Vader dit offer voor de schulddelging aangenomen had. Onze schuld is geboet. Daarom mag de opengehouden hand des geloofs de gerechtigheid aanvaarden. Jezus' lijden en sterven vonden plaats in de zichtbare wereld.

Natuurlijk moet men dit eerst geloven (historisch geloof) om dan te aanvaarden dat in de onzienlijke wereld zijn schuld vergeven is (geloof tot rechtvaardigheid). Indien wij de aardse zaken niet geloven, hoe zullen wij dan de hemelse geloven? (Joh. 3:12). Ook de opstanding is een historisch feit, bevestigd door velen aan wie Jezus verschenen is. In geloof moeten wij ook deze overwinning op de dood aanvaarden. Op grond van het geloof in deze

heilsfeiten wordt de rechtvaardigheid het gelovige kind van Abraham toegerekend.

Hij spreekt dus voortaan van zichzelf als van een rechtvaardige en rekent zich niet langer een goddeloze of zondaar. Hij doet dit, omdat hij op de woorden Gods vertrouwt en niet omdat hij afgaat op zijn werken. Onze Heer zei tot zijn volgelingen: 'Gij zijt nu rein om het woord, dat Ik tot u gesproken heb' en dat bij hen in goede aarde was gevallen (Joh. 15:3). God honoreert dit geloof en zorgt ervoor dat zijn woord niet ledig terugkeert, maar vruchtdraagt.

Wie gelooft dat hij een rechtvaardige is, zal daarom ook in staat gesteld worden als een rechtvaardige te leven. Eerst zal men in de onzienlijke wereld moeten geloven dat men een rechtvaardige is en dan zal de belofte in de zienlijke wereld geopenbaard worden.

HOOFDSTUK 5

1,2. *Wij dan, gerechtvaardigd uit het geloof, hebben vrede met God door onze Here Jezus Christus, door wie wij ook de toegang hebben verkregen in het geloof tot deze genade, waarin wij staan, en roemen in de hoop op de heerlijkheid Gods.*

Met 'wij' bedoelt de apostel Jood en heiden. Uit het geloof in de verzoening en niet uit het doen van de wet vloeit voort dat wij rechtvaardigen zijn. De gerechtigheid is het deel van hen die het offer van de Heer aannemen en in Hem geloven. Het gevolg van het rechtvaardig-zijn is, dat zij dan vrede met God hebben. De scheiding door de zondeschuld die er tussen God en mens was, is dan opgeheven. Gods Geest twist niet langer met de mens, maar de vijandschap wordt weggenomen en verandert zelfs in vriendschap.

Dan kan van de gelovige evenals van Abraham gezegd worden: 'Hij geloofde God en het werd hem tot gerechtigheid gerekend, en hij werd een vriend van God genoemd' (Jac. 2:23). Jezus sprak tot zijn discipelen: 'Ik heb u vrienden genoemd' (Joh. 15:15). Jood en heiden zijn nu in Christus, dit betekent dat zij tot het lichaam behoren, waarvan Jezus het hoofd is. Op deze wijze zijn ook zij die vroeger ver van God leefden, nabij gekomen. Door het bloed des kruises sloeg God een brug tussen Jood en heiden met Zichzelf.

Hij brak de muur tussen Jood en heiden weg, zodat het voortaan weer één menselijk geslacht zou zijn. Daarom schreef Paulus in Eféze 2:14: 'Want Hij is onze vrede, die

de twee één heeft gemaakt en de tussenmuur, die scheiding maakte, de vijandschap (tussen Jood en heiden), weggebroken heeft'.

Bij vrede is iedere vijandschap geweken en is er een klimaat van vertrouwen, een herstelde gemeenschap, ontstaan. De rechtvaardigen kunnen door de boze niet meer aangeklaagd worden. Deze heeft geen recht meer: "Wie zal uitverkorenen Gods beschuldigen? God is het die rechtvaardigt; wie zal veroordelen?" (8:33).

Wij hebben niet alleen vrede met God, wij weten dus niet alleen dat onze zonden vergeven zijn, maar er is nog meer. Wanneer wij de poort ('de deur') doorgegaan zijn, komen wij op 'de hoge weg'. Wij zijn hierdoor introducés van Jezus in het Godsrijk. Daar wacht een tweede zegen, een "rijkdom van genade". Deze omvat het kindschap Gods, de doop in de Heilige Geest en het opgroeien tot zonen Gods.

De hoop op de heerlijkheid Gods is de verwachting van opgroeien tot volwassenheid, zodat de mens Gods tot alle goed werk volkomen is toegerust en erfgenaam is van de troon Gods. Wij staan in deze verwachting als soldaten die een terrein verliezen, maar die de overwinning in het zicht hebben. Wij staan vast en stevig, omdat wij weten dat dit het plan Gods met de mens is. Wij houden deze hoop vast. Wij roemen erin tegenover de machten der duisternis die ons belagen en tegenover de mensen, die zich alleen voor dit tijdelijke leven inzetten.

Wij roemen niet in de zichtbare dingen, maar in de onzichtbare, omdat wij weten dat wij met vele geestelijke beloften begiftigd zijn. Ook Paulus deed dit. Hij schreef:

'Er moet geroemd worden, het dient wel tot niets, maar ik zal komen op gezichten en openbaringen des Heren en niet op zaken van deze wereld'. Paulus roemde in 2 Corinthiërs 12:1-5 over wat hij zag als einddoel van de gemeente, de heerlijkheid van het paradijs Gods.

3-6. *En niet alleen hierin, maar wij roemen ook in de verdrukkingen, daar wij weten, dat de verdrukking volharding uitwerkt, en de volharding beproefdheid, en de beproefdheid hoop; en de hoop maakt niet beschaamd, omdat de liefde Gods in onze harten uitgestort is door de Heilige Geest, die ons gegeven is, zo zeker als Christus, toen wij nog zwak waren, te zijner tijd voor goddelozen is gestorven.*

Wij aanvaarden de heerlijkheden en daarom ook de verdrukkingen die eraan voorafgaan. Wij zien niet alleen een toekomstige vreugde, maar wij triomferen in de moeilijke situaties van het heden. Waar wij op weg zijn naar het doel, zullen de machten der duisternis trachten te beletten dat wij de volkomenheid bereiken. Hoe hoger wij stijgen, des te feller zullen zij op ons aanvallen. Er is een samenhang tussen strijd en overwinning, tussen kruis en kroon. De apostelen waren 'verblijd, dat zij verwaardigd waren ter wille van de naam smadelijk behandeld te zijn' (Hand. 5:41).

Stap voor stap bestijgen wij de weg naar de top van de berg Sion. Telkens gebruikt de apostel het voornaamste woord uit een zin in de volgende. Hij begint bij verdrukking en komt van dit woord tot volharding, van volharding op beproefdheid, van beproefdheid op hoop en van hoop op liefde.

Door de verdrukkingen krijgen wij volharding of geduld. Deze verdrukkingen lijden wij ter wille van de gerechtigheid. Zij zijn het proefwerk dat wij moeten maken. Hieruit zal blijken of wij inderdaad tegen de boze geesten bestand zijn en weer naar een moeilijker opgave kunnen toegroeien. Wij moeten telkens tonen dat de vijand met zijn verdrukkingen of pressies niet op kan tegen de tegendruk van de Heilige Geest in ons.

Iedere keer wordt het tentamen zwaarder. God sprak tot Jeremia: 'Als gij met voetgangers loopt, maken zij u moede; hoe zult gij dan een wedloop beginnen niet paarden? In een vredig land voelt gij u niet veilig; hoe zult gij het dan maken in de pronk van de Jordaan (waar de wilde dieren huizen)?' (Jer. 12:5). Indien wij niet opgewassen zijn tegen de smaad en achteruitzetting die mensen ons aandoen, of tegen de verleidingen die onze menselijke begeerten tot zonde opwekken, hoe kunnen wij dan bestand zijn, wanneer de boze met zijn heerlegers ons rechtstreeks aanvalt? Wij blijven in de verdrukkingen de hoop op God, op zijn belofte van heil en heerlijkheid, onverwrikt vasthouden.

Als wij volharden, zullen wij de proef doorstaan. Op de volharding volgt dus de beproefdheid of de bevinding, zoals de Statenvertaling luidt. Wanneer wij in een moeilijke situatie in het geloof overwonnen hebben, kunnen wij gemakkelijker een grotere beproeving doorstaan. Wij denken dan: toen en toen zijn wij er wonderlijk doorgekomen; dit zal nu weer gebeuren. Op deze wijze groeien wij naar de geestelijke volwassenheid en integriteit. Wij hebben dan de ondervinding van de goddelijke vertroosting en kracht.

Het woord beproefdheid kan ook vertaald worden door goedkeuring, welke men ontvangt nadat men de proef doorstaan heeft. Zo 'volhardde Job in zijn vroomheid'- hij liet zijn gerechtigheid niet los, maar hield eraan vast en dit werd de oorzaak dat de Heer zijn goedkeuring over hem uitsprak (Job 2:3). 'Zie, wij prijzen hen zalig, die volhard hebben; gij hebt van de volharding van Job gehoord en gij hebt uit het einde, dat de Here deed volgen, gezien, dat de Here rijk is aan barmhartigheid en ontferming' (Jac. 5:11).

Zo komt de rechtvaardige als goud uit het vuur der beproeving tevoorschijn, sterker dan ooit en gereed om nieuwe overwinningen te boeken. Hij put uit de behaalde zege nieuwe moed en nieuw vertrouwen voor de toekomst. Daarom schenkt de beproefdheid een vreugdevolle verwachting en deze wordt niet beschaamd. De hoop is niet tevergeefs, want wij zijn door de liefde onlosmakelijk met God verbonden.

Deze liefde is eerst van God uitgegaan. God had de mens lief, zelfs terwijl hij nog een zondaar was, met de bedoeling hem te reinigen en te herstellen. Gods liefde tot de mens is onberouwelijk. Wanneer de mens gerechtvaardigd is, komt God in hem wonen door de Heilige Geest. Ook deze Geest heeft de mens lief en wil alles in het werk stellen om het doel Gods met de mens, de volkomenheid, te bereiken. Deze Geest heeft ook kracht en ontplooit zijn begaafdheden in ons, waardoor wij het door God gestelde doel kunnen bereiken. Daarom heet het: 'Christus in ons, de hoop der heerlijkheid', ook in verdrukkingen.

Voor het eerst spreekt de apostel over de inwoning van de Heilige Geest. Deze is ons geschonken op het geloof en

wel even zeker als de vergiffenis van onze zonden ons toegekomen is op het geloof. Wij waren zonder deze Geest nog zwak, dat is onmachtig tot het goede, omdat de zondemachten ons onderdrukten en dirigeerden. Als zondaars waren wij zwak naar de inwendige mens, omdat onze menselijke geest niet opgewassen was tegen deze boze geesten. Nu hebben wij evenwel de Heilige Geest ontvangen. Wij geloven dit even zeker als wij aanvaarden dat Christus door zijn lijden en sterven ons de vergiffenis van onze zonden verwierf.

Wanneer Paulus in 2 Corinthiërs 12:10 de bekende uitspraak neerschrijft: 'Als ik zwak ben, dan ben ik machtig', bedoelt hij daar zeker niet enige geestelijke zwakte mee. De 'zwakheden' waarin hij een welbehagen had, stonden op één lijn met: 'smaadheden, noden, vervolgingen, benauwenissen ter wille van Christus'. De ware christen zal nimmer sterk zijn in de zichtbare wereld door geweld, organisatie, geld, invloed of macht. Hij blijft dus uitermate kwetsbaar en lijdt verdrukkingen en vervolgingen, maar hij weet ook dat dan 'de (goddelijke of geestes-) kracht zich eerst ten volle in zwakheid openbaart'.

In moeilijke situaties maakt de kracht van Gods Geest het ons mogelijk innerlijk stand te houden, hoewel wij uiterlijk geen verweer hebben. Goddelozen zijn mensen die zonder God leven. Zij houden zich dus ook niet aan zijn wetten. Zij zijn "zonder hoop en zonder God in de wereld" (Ef. 2:12). Te zijner tijd, namelijk in de volheid des tijds, bracht God echter zijn plan ten uitvoer om door één offer de schuld der wereld te verzoenen. Zo schenkt Hij ons ook naar ditzelfde plan de Heilige Geest, die ons doet overwinnen.

7,8. *Want niet licht zal iemand voor een rechtvaardige sterven - maar misschien heeft iemand nog de moed voor een goede te sterven - God echter bewijst zijn liefde jegens ons, doordat Christus, toen wij nog zondaren waren, voor ons gestorven is.*

Het redengevend voegwoord 'want' verbindt het offer van Jezus Christus met de liefde Gods, die in vers 5 genoemd werd. Jezus sprak: 'Niemand heeft grotere liefde, dan dat hij zijn leven inzet voor zijn vrienden' (Joh. 15:13).

Zo kende Paulus mensen die hun leven voor hem op het spel gezet hadden, wanneer hij in hoofdstuk 16:3,4 schrijft: 'Groet Prisca en Aquila, mijn medearbeiders in Christus Jezus, mensen die voor mijn leven hun hals gewaagd hebben'. Paulus waardeert dit zeer, want hij schrijft: 'Ik ben hun dankbaar'. Hij wist welk een liefde en opofferingsgezindheid hier achterstak.

Zo heeft God ook de mens lief en daarom getroost Hij Zich het grote offer van zijn Zoon. Zijn goddelijke liefde stijgt evenwel ver uit boven de menselijke, want Jezus gaf zijn leven niet voor vrienden, maar voor goddelozen, dit wil zeggen voor dienstknechten van de duivel. Dit is niet alleen moeilijker, maar er is ook meer moed voor nodig, want de vraag is of de vijandige mens dit offer aanvaarden en waarderen zal. Gods liefde was de basis van zijn heilsplan en het lijkt een riskante onderneming om de realisatie ervan langs deze weg een aanvang te doen nemen. Maar God vertrouwde erop, in de schepping op deze wijze een aanknopingspunt te vinden, zodat allen die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, getrokken zouden worden door zijn heerlijkheid en macht.

9-11. *Veel meer zullen wij derhalve, thans door zijn bloed gerechtvaardigd, door Hem behouden worden van de toorn. Want als wij, toen wij vijanden waren, met God verzoend zijn door de dood zijn Zoons, zullen wij veel meer, nu wij verzoend zijn, behouden worden, doordat Hij leeft; en dat niet alleen, maar wij roemen Zelfs in God door onze Here Jezus Christus, door wie wij nu de verzoening ontvangen hebben.*

Wanneer iemand op het offer van Christus en op Gods liefde ingaat, wil de Heer ook zijn verdere beloften aan zo'n rechtvaardige vervullen. Deze zal behouden worden van de toorn, dit wil zeggen: onttrokken worden aan de pressie en beïnvloeding van de machten der duisternis. Deze wetteloze geesten willen de mens, die gerechtvaardigd is door het geloof, binnen hun invloedssfeer houden om hem voor hun doeleinden te blijven gebruiken.

Maar door de kracht Gods, dat is de Heilige Geest, zal de rechtvaardige in staat zijn de duivelen uit te drijven en hen te weerstaan, zodat hij geheel binnen de invloedssfeer van het Koninkrijk Gods blijft en door Jezus gebruikt kan worden in zijn dienst. Het is dus niet genoeg, wanneer de mens alleen gelooft dat hij verzoend is door het bloed van Jezus Christus, maar hij moet ook behouden worden, dus vrijgemaakt van de machten der duisternis, om overgezet in het Koninkrijk van de Zoon van Gods liefde, in dienst te komen van de gerechtigheid.

Aan deze behoudenis moet de rechtvaardige in gehoorzaamheid aan de Geest Gods in hem, meewerken, zoals geschreven is: 'Blijft uw behoudenis bewerken met

vreze en beven, want God is het, die om zijn welbehagen (de realisatie van zijn plan met de mens) zowel het willen als het werken (door de Geest die gij op het geloof ontvangen hebt) in u werkt' (Filip. 22:12,13).

Onze behoudenis, dus onze zaligheid, is mogelijk doordat Jezus leeft. Hij is immers opgewekt uit de doden en verhoogd door de rechterhand Gods, de Heilige Geest, teneinde deze Geest uit te storten in allen die erom bidden (Hand. 2:32,33 en Luc. 11:13). Hijzelf heeft gezegd: 'En zie, Ik ben met u al de dagen, tot aan de voleinding der wereld' (Matth. 28:20). 'Daarom kan Hij ook volkomen behouden, wie door Hem tot God gaan (dus gerechtvaardigd zijn door het geloof), daar Hij altijd leeft om voor hen te pleiten' of te bidden, zoals de Statenvertaling luidt, dat is voor hen bezig zijn in de hemelse gewesten (Hebr. 7:25).

De gelovige mag niet alleen verzekerd zijn van zijn gerechtigheid door het bloed van Jezus Christus en van zijn behoud, omdat Jezus leeft, maar hij mag ook roemen in God door onze Here Jezus Christus. Hij mag roemen op wat God reeds voor hem en in hem gedaan heeft, maar ook op hetgeen de Heer nog zal doen om zijn werk in hem te voltooien. Daarom schreef Paulus in vers 2 van hetzelfde hoofdstuk: 'Wij roemen in de hoop op de heerlijkheid Gods'. Ook in dit roemen moet de rechtvaardige volharden door het geloof. Hij moet als Job niet alleen zijn gerechtigheid nooit prijsgeven, maar ook het roemen in de hoop der heerlijkheid tot het einde toe onverwrikt vasthouden (Hebr. 3:6 en 10:23), want hij weet dat de Heer, die de belofte geschonken heeft, getrouw is en haar ook door zijn Geest in hem zal uitwerken (1 Thess. 5:24).

12. *Daarom, gelijk door één mens de zonde de wereld is binnengekomen en door de zonde de dood, zo is ook de dood tot alle mensen doorgegaan, omdat allen gezondigd hebben'.*

Het redengevend voegwoordelijk bijwoord 'daarom' legt verband tussen de voorgaande perikoop en de volgende verzen. Er wordt een parallel getrokken tussen de manier waarop de mens een rechtvaardige wordt en die waarop hij een zondaar wordt. Daarom, zoals de rechtvaardiging en de heerlijkheid die erop volgt, zijn door één mens, Jezus Christus, die voor ons allen stierf, toen wij nog zondaars waren, zo is eigenlijk ook door één mens op gelijke wijze de zonde in de wereld gekomen en de dood die erop volgt. Zoals de rechtvaardiging doorgaat tot allen die het offer van Jezus aannemen tot behoud, zo is ook het zondaar zijn doorgegaan tot allen die gezondigd hebben tot verderf.

Het gaat hier dus om de boze werken, die allen (zowel Jood als heiden) bedreven hebben en niet over het dogma van de erfzonde. Jezus is voor de zonde van de gehele wereld gestorven, doch slechts zij die Hem aannemen, worden behouden.

Door Adam is de zonde in de kosmos gekomen. Omdat hij de boze gehoorzaamde, werd hij dienstknecht en gaf zijn koningschap over aan de duivel. Nu overste dezer wereld geworden, kwam de satan met zijn gevolg van wettelozen (leugen-, zonde- en ziektemachten) de aarde bezetten. Op deze wijze kwam de kosmos binnen de invloedssfeer van de boze te liggen. De bezetter trachtte nu van dit schoon samenhangende geheel een deel van het rijk der duisternis te maken.

De zonde, de wetteloosheid, kon van nu af aan in de kosmos infiltreren. Het woord wereld, de vertaling van kosmos, betekent 'een goed geordend en volgens goede wetten functionerend geheel'. In deze kunstige schepping kwam de boze met zijn ontbindende krachten en wetten. Het gevolg van deze bezetting is dat de mens omringd wordt door onzienlijke, onreine machten. Maar alleen zij die zondigen, die dus door de duistere machten verleid, geïnfiltreerd en tot gehoorzaamheid aan hen gebracht worden, hebben deel aan de dood.

De vertaling Brouwer luidt hier: 'Zo heeft de dood zijn weg tot alle mensen gevonden, aangezien allen gezondigd hebben". Zo heeft Jezus Christus de weg ten leven gevonden voor allen die Hém gehoorzamen. Helaas, niet alle mensen nemen Jezus aan, maar zij hebben wel allen bewust of onbewust contact met de duivel gehad.

De mens is dus niet vanaf zijn geboorte automatisch een zondaar, evenmin als hij automatisch een zieke is. Hij heeft noch erfschuld noch erfzonde. Hij is van nature ook niet onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Hij heeft geen erfsmet. Maar zijn menselijke geest, vooral als kind, is niet opgewassen tegen de verleiding en de pressie van de boze. Hij kan de duivel niet verdrijven noch weerstaan en heeft van nature ook geen onderscheiding tussen goed en kwaad.

Zolang iemand met het kwade geen gemeenschap gehad heeft, bezit hij ook geen onderscheiding. Eerst toen Adam en Eva zondigden, werd gezegd: 'Zie, de mens is geworden als Onzer een door de kennis van goed en kwaad' (Gen. 3:22). Wij schreven over de wereld als een bezet gebied. Dit houdt dus niet in, dat de mens de natuur en het wezen van de bezetter overgenomen heeft.

Van nature zal de mens weerstand bieden aan de inwerking van de boze. In de kosmos is nog een grote verzetsbeweging. Let alleen reeds op de ingeschapen afweer tegen de ziektemachten.

De tegenstand kan alleen effectiever worden door de schuldvergeving en de kracht en de wapenen van de Heilige Geest. De weg naar dood en verderf veronderstelt een proces en een ontwikkelingsgang, evenals de weg naar de heerlijkheid. Langzaam wordt ieder verzet gebroken. Daarom citeerde Paulus de psalmist in hoofdstuk 3:12: 'Allen zijn afgeweken, tezamen zijn zij onnut geworden". Hun begin was dus goed!

God had tot Adam gezegd: 'Stervende zult gij sterven', zoals er letterlijk volgens de kanttekeningen van de Statenvertaling in Genesis 2:17 staat. Wanneer sprake is van een geestelijke dood, is dit een gevolg van zonden en misdaden, waardoor men gescheiden wordt van God die het leven is: 'Ook u, hoewel gij dood waart door uw overtredingen en zonden' (Ef. 2:1).

De mens is bij zijn val geen duivel geworden, want in deze noch dóór deze functioneert één enkele vorm van leven, wat bij de mens wèl het geval is. Zelfs van de heidenen wordt gezegd, dat zij van nature wel dingen doen die de wet gebiedt (2:14); zij zijn dus niet geheel wetteloos. Iedere zonde voert de mens verder op de weg van het verderf, zoals iedere ziekte hem dichter naar de lichamelijke dood brengt. Het verderf is het einde van de zondaar (Filip. 3:19). Dan is hij in het oordeel wezensgelijk met de duivel geworden, zoals Jezus sprak: 'Gaat weg van Mij, gij vervloekten (prijsgegevenen aan de

boze machten), naar het eeuwige vuur, dat voor de duivel en zijn engelen bereid is' (Matth. 25:41).

Ter aanvulling willen wij nog wijzen op Efeziërs 2:3, waar staat dat wij van nature kinderen des toorns zijn. Hier is geen sprake van erfsmet, maar van een natuurlijke ontwikkeling, omdat de wereld in het boze ligt en allen gezondigd hebben.

In Genesis 6:5 wordt gezegd, dat al wat het hart des mensen aan overleggingen voortbracht, te allen tijde slechts boos was. Van overleggingen is alleen dan sprake, wanneer men het vóór en het tégen kan overwegen. In deze tekst wordt dan ook wel een verdorvenheid geleerd, maar niet aangegeven hoe en wanneer zij was ontstaan. Hetzelfde geldt voor Genesis 8:21, waar meegedeeld wordt dat het voortbrengsel van des mensen hart boos is van zijn jeugd aan. Dit sluit echter de prille jeugd niet in, doordat de zuigeling geestelijk niets voortbrengt!

In Job 14:4 wordt de vraag gesteld of een reine uit een onreine kan komen, met andere woorden of het mogelijk is dat een kind van een onreine zelf rein kan blijven. Zijn ouders kunnen hem niet heiligen en beschermen tegen de omringende machten, daar zij er zelf door overheerst worden.

Wat Psalm 51:7 betreft, waar staat: 'Zie, in ongerechtigheid ben ik geboren, in zonde heeft mijn moeder mij ontvangen', kan deze tekst niet gebruikt worden om de leer der erfzonde te ondersteunen. Wij merken nog het volgende hierover op: Psalm 51 begint met een concrete situatie. David maakte deze psalm 'toen de profeet Nathan bij hem gekomen was, nadat hij tot

Bathséba gekomen was'. Naar streng recht waren David en Bathséba vanwege hun overspel des doods schuldig (Lev. 20:10).

In plaats daarvan sprak Nathan: 'Gij zult niet sterven, ... de zoon echter, die u geboren is, zal sterven' (2 Sam. 12:13, 14). Een week lang streed de koning om het behoud van zijn zoon. Hij vastte en bracht de nachten liggend op de grond door. In die dagen dichtte bij de 51ste Psalm en wij mogen deze niet losmaken van Davids zielenstrijd om het leven van zijn kind. David worstelde met God vanwege de vraag: waarom moet deze kleine sterven en ik niet'? Natuurlijk had hij ook tegen Uria gezondigd, maar uiteindelijk spitste zijn belijdenis zich toe in de woorden: 'Tegen U, U alleen heb ik gezondigd en gedaan wat kwaad was in uw ogen'. In zijn strijd om het behoud van zijn kind stelde David zich nogmaals voor het aangezicht des Heren, hoewel Nathan hem verzekerd had dat zijn zonde vergeven was.

Maar als God 'dan rechtvaardig is in zijn uitspraak' dat zijn zonde vergeven was en 'zuiver in zijn gericht' (vers 6), waarom moest zijn jongetje dan sterven'? Gebeurde dit dan alleen, omdat het 'in zonde ontvangen en geboren was'? Maar dan roept David het uit: 'Zie, in ongerechtigheid ben ik geboren, in zonde heeft mijn moeder mij ontvangen' (vers 7). Wanneer zijn kind vanwege deze onwettige geboorte sterven moest, had hem ditzelfde oordeel bij zijn geboorte moeten treffen. David was geen orthodoxe theoloog, wiens gedachten door de leer van de erfzonde gericht waren. Het Joodse denken kent geen erfzonde.

Wie deze woorden van David objectief en zonder de bril

van de erfzondeleer leest, zal moeten toegeven dat David hier erkent, dat ook zijn afkomst in verband stond met wetteloosheid. Wanneer iemand zou zeggen: 'Mijn geboorte is een gevolg van de zonde van mijn moeder' zal ieder daaruit dezelfde conclusie trekken.

Hoe weinig David aan een erfzonde-hypothese gedacht heeft, blijkt dan opnieuw uit de volgende ontboezeming: 'Ontzondig mij met hysop (als bij een melaatse), dan ben ik rein, was mij, dan ben ik witter dan sneeuw'. De berijmde Psalm zegt: 'Ontzondig mij met hysop en mijn ziel, nu gans melaats (door de zonde), zal rein zijn en genezen. Was mij geheel, zo zal ik witter wezen dan sneeuw'. David spreekt van witter dan sneeuw; dus volkomen rein. Wij stellen de vraag: "Waarom zegt men dat genade geen erfgoed is en zonde wel?

Het is onbegrijpelijk dat men de belijdenis van één man in een concrete situatie tot een grondpilaar voor de leer van de erfzonde heeft kunnen maken, temeer daar de reden van zijn ontboezeming aan deze gedachtewereld niet ontleend kan zijn. Wij hebben opgemerkt dat velen geïrriteerd worden, wanneer wij Davids geboorte met de zonde van zijn (naamloze) moeder in verband brengen, terwijl men verruimd ademhaalt, als geleerd wordt dat ieder mens in zonde ontvangen en geboren wordt.

Nergens wijst de Schrift op een totale verdorvenheid van de mens vanaf zijn ontvangenis, noch op het onbekwaam zijn tot enig goed en geneigd zijn tot alle kwaad. Maar de dood is tot alle mensen doorgegaan, omdat allen gezondigd hébben.

13,14. *want reeds vóór de wet was er zonde in de wereld. Maar zonde wordt niet toegerekend, als er geen wet is. Toch heeft de dood als koning geheerst van Adam tot Mozes, ook over hen die niet gezondigd hadden op een gelijke wijze als Adam overtrad, die een beeld is van de komende.*

Paulus richt zich in deze verzen kennelijk nog steeds tot de Joodse christenen die gewend waren onder de wet te leven en in hun gedachtewereld er nog rekening mee hielden. Zij meenden dat de rechtvaardigheid uit de wet was en dat deze dus niet losgelaten mocht worden. Daarom dwongen deze judaïserende broeders de heidenen tot de besnijdenis en tot het onderhouden van allerlei ceremoniën. De apostel herinnert er deze Joden aan, dat er toch ook gelovigen vóór de wetgeving waren geweest en dat dezen toch ook gerechtvaardigd werden. Zij waren immers zo trots op hun vader Abraham en hoe dachten ze over de rechtvaardige Job of over Noach?

Deze mannen waren niet rechtvaardig, omdat zij nooit gezondigd hadden, maar omdat hun de zonden niet aangerekend werden ter wille van hun geloof in God en om hun gehoorzaamheid aan de Schepper. De Joden kenden de zonde door de wet, maar hadden bovendien een weg om door offeranden tot schuldvergeving te komen en tal van inzettingen om hun gehoorzaamheid te doen blijken, zoals bijvoorbeeld het sabbatsgebod. Zo werd men een rechtvaardige onder de wet. Ook Abraham, Job en Noach hadden gezondigd, maar hun zonden werden niet toegerekend, hoewel ze geen middel tot schulddelging bezaten. Onder de wet vergaf God de schuld na het offer, waaraan de overtreder natuurlijk wel geloof moest hechten.

Voor de wet op de Sinaï gegeven was, zag God alleen het geloof in Hem aan en rekende Hij de zonden niet toe dankzij dit geloof. De zonde werd wel toegerekend aan de ongelovigen die met God geen rekening hielden en die Hem niet gehoorzaamden. De eerste wereld ging onder, omdat zij de woorden Gods, gesproken door de rechtvaardige Noach, weigerde te geloven. Ook aan de inwoners van Sodom en Gomorra werd de alles te boven gaande goddeloosheid toegerekend en hun steden werden omgekeerd. Noach, Abraham en Job en andere gelovigen die voor de wetgeving leefden, hebben Gods woord wel vastgehouden en gehoorzaamd.

Zij hebben niet op gelijke wijze als Adam gezondigd. Deze heeft door ongeloof en ongehoorzaamheid de schepping onder de heerschappij van satan gebracht. Zijn naam komt dan ook niet voor in de rij van geloofsgetuigen in Hebreeën. Noach, Abraham en Job en zovele andere rechtvaardigen hebben dus niettegenstaande hun struikelingen, zonder te twijfelen of 'zonder te verflauwen in het geloof' (4:19) God gediend. Er staat: 'Maar aan de belofte Gods heeft Abraham niet getwijfeld door ongeloof. . . Daarom werd het hem toegerekend tot gerechtigheid' (4:20-22).

Dan spreekt de apostel over de dood die als koning geheerst heeft van Adam tot Mozes. Deze dood heerst niet op aarde, want satan wordt de overste dezer wereld genoemd. De duivel werkt echter naar de dood toe. Door de zonde komt immers een scheiding tussen de levende God en de mens, zodat deze geestelijk begint te sterven. In het gevolg van satan bevindt zich aan het einde van de stoet de dood. Deze regeert of heeft heerschappij over het

dodenrijk, dus over de doodsmachten. In dat dodenrijk, waar de dood alle gezag heeft, regeert hij onder de naam Apóllyon of verderver.

In hoofdstuk 6:9 is sprake, dat de dood geen heerschappij meer voert over Christus. Duidelijk is dat ook tijdens zijn leven hier op aarde de zonde niet over Hem heerste. Jezus was dus niet geestelijk dood in zonden en misdaden, want Hij was het waarachtige leven. De heerschappij, die de dood over Hem had gehad, ziet dus op zijn sterven en zijn nederdalen in het dodenrijk.

Wanneer in onze tekst gesproken wordt over het heersen van de dood, doelt dit dus ook op het sterven en het gaan naar de hades. Toch heeft de dood als koning geheerst van Adam tot Mozes, ook over rechtvaardige mannen als Abraham, Job en Noach. Dezen zijn dus ook evenals de ongelovigen en onrechtvaardigen in het dodenrijk terecht gekomen, hoewel daar wel 'een onoverkomelijke kloof` is tussen rechtvaardigen en onrechtvaardigen (Luc. 16:26). Deze rechtvaardigen waren in 'Abrahams schoot', dit is dat zij gelovigen waren, evenals vader Abraham. Er is dus een verschil tussen hen die van Adam tot Mozes als rechtvaardigen leefden zonder wet, tezamen met de rechtvaardigen die uit het geloof leefden onder de wet, ten opzichte van degenen die rechtvaardig zijn door het geloof in Jezus Christus.

Onze Heer was geboren 'onder de wet' (Gal. 4:4) en Hij was de laatste van de rechtvaardigen van het oude verbond die in het dodenrijk nederdaalden. Voor allen die in zijn gemeente of in zijn lichaam zijn, dus de gelovigen van het nieuwe verbond, gelden de woorden: 'Indien iemand mijn woord bewaard heeft, hij zal de dood in eeuwigheid niet

aanschouwen of smaken' (Joh. 8:51,52). Die in Hem gelooft, heeft immers eeuwig leven! Toen de Heer dit sprak, verwarden de Joden deze woorden van Hem met het tijdelijke sterven, het afleggen van het lichaam. Zij vroegen immers: 'Gij zijt toch niet meer dan onze vader Abraham, die gestorven is? Ook de profeten zijn gestorven; voor wie houdt Gij Uzelf?' (Joh. 8:53).

De gelovige in het nieuwe verbond is gestorven en opgestaan; na zijn lichamelijk sterven neemt hij zijn intrek bij de Heer en gaat dus niet naar het dodenrijk: 'Maar wij zijn vol goede moed en wij begeren te meer ons verblijf in het lichaam te verlaten en bij de Here onze intrek te nemen' (2 Cor. 5:8).
Adam wordt hier genoemd: een beeld van de komende. Het woord 'tupos' dat hier vertaald is door beeld, betekent onder andere: stempel, geslagen vorm, waar dus de afdruk het tegenbeeld of spiegelbeeld van de vorm vertoont. Het woord 'beeld' dat bijvoorbeeld in 2 Corinthiërs 4:4 voorkomt, waar staat: 'Christus, die het beeld Gods is', is de vertaling van een ander Grieks woord. Paulus trekt dus in dit gedeelte de vergelijking tussen de eerste en de laatste Adam, maar dan in haar tegenstellingen.

Dikwijls wordt vers 14 gebruikt om aan te tonen, dat ook zuigelingen zonde hebben, hoewel ze deze niet op dezelfde wijze als Adam door overtreding hebben verkregen. Het komt immers ook voor, dat baby's sterven en dit moet dan gelden als een bewijs voor de erfzondeleer. Maar Paulus laat zich hier niet over zuigelingen uit. Wanneer hij over hen spreekt, gaat het alleen over het feit dat zij geheiligd zijn in de gelovige ouder (1 Cor. 7:14).

Als zuigelingen sterven is dit, doordat zij deel uitmaken van de schepping die zucht onder de vloek die ter wille van de eerste Adam op haar rust: 'De aarde is ter wille van u vervloekt" (Gen. 3:17). Dit zuchten en kreunen van het zichtbare leven staan dus in verband met de pressie en infiltratie van ziektemachten, machten van pijn en verwording. In een zuigeling is de geest nog niet tot ontwikkeling gekomen. Hij heeft noch goed, noch kwaad gedaan en kan ook geen keus maken.

Van een geestelijke dood kan men dus niet spreken en wanneer hij een lichamelijke dood sterft, is dit het gevolg van de werking van ziektemachten. Zo sterft ook het vee niet rechtstreeks om de zonde van Adam of vanwege een zondige natuur. In het vrederijk, waar de macht en de beïnvloeding van satan (ook door ziektemachten) gebonden zijn en de schepping niet meer zucht, geldt: 'Daar zal niet langer een zuigeling zijn, die slechts weinige dagen leeft' (Jes. 65:20). Dit laatste is tevens een belofte voor het verloste, bevrijde en het met de Geest vervulde volk van God in onze tijd ten opzichte van hun kinderen, die in hen geheiligd zijn.

Adam vertegenwoordigde de oude schepping en bracht haar onder de zonde en de dood. Christus vertegenwoordigt de nieuwe schepping en brengt deze tot gerechtigheid en eeuwig leven.

15. *Maar het is met de genadegave niet zo als met de overtreding; want, indien door de overtreding van die ene zeer velen gestorven zijn, veel meer is de genade Gods en de gave, bestaande in de genade van de ene mens, Jezus Christus, voor zeer velen overvloedig geworden.*

Men moet door wat in dit vers gezegd wordt, de parallel niet verkeerd gaan opvatten. De lijnen lopen wel evenwijdig, maar in tegengestelde richting: Adam bracht door één daad van ongehoorzaamheid de schepping van het leven naar de dood, en Christus brengt haar door één daad van gehoorzaamheid van de dood naar het leven. 'Veel meer' wijst niet op het aantal, maar op de heerlijkheid van het herstel door Jezus Christus.

De Canisiusbijbel heeft: 'Veel overvloediger is de genade van God'. Het herstel is veel grootser dan de vernieling. De genadegave is dus hier het herstel. De overtreding of val is de beschadiging. Veel overvloediger is de kracht tot herstel (genade Gods) en de gave die Hij daartoe in genade geschonken heeft, namelijk Jezus Christus. Deze heeft de grondslag gelegd voor het herstel waarop de nieuwe schepping zich rijker en heerlijker zal ontplooien dan de oude, inzonderheid in de mens als haar koning.

16,17. *En het is met het geschenk niet zo als door het zondigen van één; want het oordeel leidde van één overtreding tot veroordeling, maar de genadegave van vele overtredingen tot rechtvaardiging. Want, indien door de overtreding van de ene, de dood als koning is gaan heersen door die ene, veel meer zullen zij, die de overvloed van genade en van de gave der gerechtigheid ontvangen, leven en als koningen heersen door de ene, Jezus Christus.*

Het geschenk is het herstel. Paulus wijst weer op de tegengestelde richting van de evenwijdig lopende lijnen. Het herstel van de mens is groter dan zijn vonnis of veroordeling over de zonde. Want bij de zondeval had God met één enkele overtreding van één mens te doen.

God oordeelde dat deze mens moest sterven. Tegelijkertijd gaf Adam evenwel het koningschap over de gehele wereld over aan satan. Deze bracht miljarden nakomelingen onder het juk van zonde, ziekte en dood.

God had bij het herstel door Jezus Christus dus met ontelbare misdaden en beschadigingen te maken. Met zijn leven betaalde de Heer evenwel de prijs voor allen tot rechtvaardiging en heling. Hij opende de weg tot volkomen herstel naar geest, ziet en lichaam. Bovendien ging Hij voor op de weg naar een luisterrijker koningschap dan Adam ooit bezeten had. Deze was koning over de aarde en had heerschappij 'over de vissen der zee en over het gevogelte des hemels en over het vee en over de gehele aarde en over al het kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt' (Gen. 1:26). Wie in Christus zijn, zullen evenwel op de troon Gods mede heersen over al de werken zijner handen, zowel in de zienlijke als in de onzienlijke wereld.

18. *Derhalve, gelijk het door één daad van overtreding voor alle mensen tot veroordeling gekomen is, zo komt het ook door één daad van gerechtigheid voor alle mensen tot rechtvaardiging ten leven.*

Samenvattend wijst de apostel nog eens op de evenwijdige loop van de parallel, namelijk zoals door één zondige daad alle mensen die zondigen veroordeeld zijn tot de dood, zo komt het door één daad van gerechtigheid voor alle mensen die haar aanvaarden tot rechtvaardiging ten leven.

Wij wijzen erop, dat om de rechtvaardiging te ontvangen, er een daad van de mens nodig is, namelijk het aannemen. Men moet contact met God zoeken en het offer van Jezus

Christus in geloof aanvaarden. Zo gaat het ook met het zondaar worden. Ook daarvoor is een daad van de mens nodig. Deze moet contact krijgen met de machten der duisternis, die hun heerschappij in hem vestigen. De oude schepping is niet in staat weerstand te bieden tegen de verleidingen, aanvallen en penetraties van de haar omringende machten.

Daardoor kan in de praktijk van het leven niemand zonder zonde blijven. Schrijft de apostel niet: 'Indien wij zeggen dat wij niet gezondigd hebben, maken wij Hem - die voor allen gestorven is (2 Cor. 5:15) - tot een leugenaar en zijn woord is in ons niet' (1 Joh. 1:10). Slechts de nieuwe schepping, waarvan Jezus Christus de eerste is, kan de duisternis overwinnen door de Geest van God die in haar woont.

19. *Want, gelijk door de ongehoorzaamheid van één mens zeer velen zondaren geworden zijn, zo zullen ook door de gehoorzaamheid van één zeer velen rechtvaardigen worden.*

Ook in dit vers wordt op bovenstaande parallel gewezen. Hier is geen sprake van allen, zoals in het vorige vers, maar voor beide categorieën van 'zeer velen'. Wij lezen dus niet met hen, die de Schrift verdraaien tot hun eigen verderf en tot het verderf van hun kinderen: 'Gelijk door ongehoorzaamheid van één mens allen automatisch zondaar geworden zijn, dus ook de zuigelingen, zo zullen ook door de gehoorzaamheid van één zeer velen rechtvaardig worden'. Er staat ook niet, dat door de ongehoorzaamheid van één mens velen zondaars waren, maar dat zij het gewórden zijn, namelijk door in te gaan op de verleiding en bezweken te zijn voor de overweldiging.

Zo is ook de ganse wereld niet rechtvaardig door het bloed van Jezus, maar alleen zij die Hem aannemen.

20,21. *Maar de wet is er bijgekomen, zodat de overtreding toenam; waar evenwel de zonde toenam, is de genade meer dan overvloedig geworden, opdat, gelijk de zonde als koning heerste in de dood, zo ook de genade zou heersen door rechtvaardigheid ten eeuwigen leven door Jezus Christus, onze Here.*

Waarom gaf God aan Abraham, Izak, Jakob en zovele andere gelovigen geen wet? Omdat deze mannen aan zijn beloften vasthielden. Zij waren, ofschoon zonder wet, zichzelf tot wet; immers, zij toonden dat het werk der wet in hun harten geschreven was, terwijl hun geweten medegetuigde (2:14). De ingeschapen wet Gods was in hun hart geschreven. Maar zo was het niet met het volk Israël. In 1 Timotheüs 1:9 lezen wij, 'dat de wet niet gesteld is voor de rechtvaardige, maar voor wettelozen, en tuchtelozen, voor goddelozen en zondaars, enzovoort'.

Er wordt gezegd dat God een afkeer van Israël had, omdat het altijd dwaalde en zijn wegen niet kende (Hebr. 3:10). Tussen God en dit volk was geen vertrouwensband zoals tussen vader en kind behoort te zijn, maar zij vormden twee vijandige partijen. Daarom had Israël een middelaar nodig, die tussen beide instond. God gaf aan de middelaar Mozes, door middel van engelen, zijn wet 'om de overtredingen van dit volk te doen blijken' (Gal. 3:19,20).

De overtredingen waren vele, want Israël bezat vele wetten, waarvan de overtreding tot zonde gerekend werd, die voor de heidenen niet golden. Wij noemen bijvoorbeeld de ceremoniële wetten, de spijswetten, de

reinigingswetten en het onderhouden van de sabbat. In Lukas 12:47 staat, dat wie veel geweten en daar niet naar gehandeld heeft, met vele slagen geslagen zal worden; dus meer strafwaardig is. Hier wordt dus gesproken over een toename in aantal bij de overtredingen.

In onze tekst ligt het accent evenwel op 'overtreding' of 'misdaad' in het enkelvoud. De Statenvertaling luidt: 'Maar de wet is bovendien ingekomen, opdat de misdaad te meerder worde'. De wet is dus in de wereld gekomen om de zonde te accentueren: 'Wet doet zonde kennen'. Zij maakt de overtreding duidelijker en bewuster. De intensiteit van het kwade nam onder de wet toe. 'Maar uitgaande van het gebod, wekte de zonde in mij allerlei begeerlijkheid op; want zonder wet is de zonde dood' (7:8). De zonde van Israël nam zo toe in diepte en wezen, dat dit volk niet alleen de profeten doodde, maar zelfs de door God gezonden Zoon.

Niet de heiden Pilatus zocht Jezus te doden, maar juist die categorie Joden, die meende de wet het stiptst te volbrengen. Omdat de Jood meer en grotere overtredingen had, is de genade voor hem rijker en 'meer overvloedig' van inhoud dan voor de heiden. Opnieuw vinden wij hier twee parallel lopende lijnen, die evenwel in tegengestelde richting gaan. De ene lijn is de weg van de zonde, die de mens in de dood voert en welks einde is het verderf. De andere lijn is de weg der genade, waarop de mens naar het eeuwige leven geleid wordt.

Beide wegen duiden een proces aan dat zich in het mensenleven voltrekt. De zondemachten beginnen met de geestelijke band met God te ontbinden; zij maken scheiding tussen God en de mens. Men maakt zich los van

de oorspronkelijke en natuurlijke gehoorzaamheid aan God en aan zijn wetten: men gaat gehoorzamen aan en wordt gebruikt door de boze. Deze gaat als koning heersen en de mens als slaaf gebruiken. Tenslotte wordt de mens bij zijn sterven overgeleverd aan de koning van het dodenrijk, die dan over hem heerst tot het eindoordeel.

De genade is door Jezus Christus 'geworden'. Hij is het begin van een 'verse en levende weg'. Jezus heeft de zondeschuld weggenomen en degenen die de verzoening aanvaardden, tot rechtvaardigen gemaakt. De geestelijke band met God wordt dan weer hersteld en de genade wordt verder geopenbaard in het heil of in de vernieuwing van geest, ziel en lichaam. In de inwendige mens worden de wetten Gods hersteld en ingeschreven. De genade heerst door het recht Gods, waarin de mens wandelt van kracht tot kracht en van heerlijkheid tot heerlijkheid.

Bij zijn sterven neemt de vernieuwde, inwendige mens zijn intrek bij de Heer en wordt daar bewaard tot de dag van de eerste opstanding; hierna wordt deze inwendige mens door een geestelijk lichaam in staat gesteld om in de zichtbare en onzichtbare wereld te functioneren. Wij zouden de tekst met de Statenvertaling of Engelse bijbel ook kunnen lezen: 'Gelijk de zonde geheerst heeft tot de dood' of 'as sin hath reigned unto death'. Wij zouden kunnen zeggen 'ten dode', namelijk in de richting van de dood, zoals de genade werkt in de richting van het eeuwige leven.

Voor Jood en heiden gold, dat de zonde als koning heerste tot de dood. Door de wet die er bijgekomen was, werd dit proces voor de Jood nog geïntensiveerd. Maar ook voor Jood en heiden geldt, dat na bekering, de genade of het

herstel zou heersen door Jezus Christus, onze Heer. Het eeuwige leven betekent duurzaam leven, met zodanige kwaliteit, dat het altijd stand kan houden. Het functioneert immers naar de onveranderlijke wil en wet Gods.

HOOFDSTUK 6

1. *Wat zullen wij dan zeggen? Mogen wij bij de zonde blijven, opdat de genade toeneme?*

De genade is de schuldvergeving, die de rechtvaardiging tot gevolg heeft. Hoe meer iemand gezondigd heeft, des te groter is zijn schuld en daardoor ook de genade, wanneer deze schuld kwijtgescholden wordt. Met de vraag: 'Wat zullen wij dan zeggen?' of 'Wat concluderen wij hieruit?' knoopt de apostel de volgende redenering vast aan zijn vorig betoog. Welke gevolgtrekking zullen wij dan maken, als bij de toename van de zonde, God in de gelegenheid gesteld wordt zijn genade steeds rijker te openbaren?

Zullen wij hier een aanleiding in zien om door te gaan met zondigen, zoals vijanden van het evangelie Paulus lieten zeggen: 'Laat ons het kwade doen, opdat het goede eruit voortkome' (3:8)? Is dit het gebruik dat van de genade gemaakt moet worden? Alsof deze apostel ooit geleerd zou hebben, dat men maar zondigen moet, opdat God dan meer genade zou bewijzen.

2. *Volstrekt niet! Immers, hoe zullen wij, die der zonde gestorven zijn, daarin nog leven?*

Wanneer een rijk man veel geld schenkt om slaven vrij te kopen, is het toch niet de bedoeling dat deze vrijgekochten zich opnieuw bij hun vroegere heer gaan melden als slaaf, ten einde opnieuw losgekocht te worden. Daarom wijst de apostel deze conclusie af, zoals de Heer eenmaal de verzoeking van satan weerstond. De genade is er immers

juist om ons tot rechtvaardigen te maken en zondaar-af te doen worden.

In het vorige hoofdstuk trok Paulus een parallel tussen Adam en Christus. Nu gaat hij vergelijkingen maken tussen Christus en de gelovigen. Zijn motief is weer één voor allen die de genade zich toe-eigenen door het geloof. Paulus wijst de goddeloze redenering van de hand, dat de genade Gods rijker zou worden, dus dat men meer genade zou ontvangen, wanneer men meer zonde bezat. De overvloed van genade wijst juist op het meerdere dat de gelovige ontvangt na de schuldvergeving: de doop in de Heilige Geest, de heiligmaking en de heerlijkmaking. Wij zijn voor de zonde gestorven, dit wil zeggen dat wij de machten niet meer gehoorzamen en dat wij onze leden niet meer stellen ten dienste van de ongerechtigheid.

Wanneer zijn wij voor de zonde gestorven? Toen Jezus voor ons stierf, betaalde Hij met zijn leven voor onze schuld. Toen wij dit in het geloof aanvaardden, rekende God dat wij zelf gestorven waren en met ons oude leven onze schuld betaald hadden. Wij zijn één met onze Plaatsbekleder. Zo ging in het oude verbond de hogepriester met het bloed van het offerdier het heilige der heiligen binnen en sprengde dit voor het gehele volk op het verzoendeksel. Het was dan of iedere gelovige Israëliet een offer bracht en zijn zonden op het verzoendeksel verzoende. Door het sterven van Jezus hebben de zondemachten hun claim op ons verloren.

Vroeger leefden wij in de zonden, dat is in de gemeenschap met de boze. Nu zijn wij voor de zonde dood en hebben dus geen gemeenschap meer met de boze machten. Zoeken wij toch contact met de duivel, dan

wordt ons verworven leven bedreigd. Men kan niet leven, dat is gemeenschap met God hebben, en tegelijkertijd zondige gemeenschap onderhouden met de boze. Wij kunnen niet in de zonde léven, want leven is: contact hebben met God. Wanneer wij opnieuw zondigen, wordt ons einde erger dan ons begin en zijn wij weer op reis naar de dood.

Zomin als een dode zijn vroegere leven kan voortzetten, zomin kan een christen die gerechtvaardigd is, zijn oude met de zonde verbonden leven, opnieuw opnemen. 'Want indien zij, aan de bezoedelingen der wereld ontvloden door de erkentenis van de Here en Heiland, Jezus Christus, toch weer erin verstrikt raken en erdoor overmeesterd worden, dan is hun laatste toestand erger dan de eerste' (2 Petr. 2:20).

3. *Of weet gij niet, dat wij allen, die in Christus Jezus gedoopt zijn, in zijn dood gedoopt zijn?*

In 1 Corinthiërs 12:13 staat, dat wij door één Geest tot één lichaam gedoopt zijn. Dit betekent dat wij in het lichaam van Christus ingevoegd werden. Voordat dit echter gebeurde, werden wij eerst bij diegenen gevoegd, die door het geloof deel hebben aan de dood van Christus, dus aan de verzoening. Men moet eerst in Christus' dood gedoopt worden, dus daaraan deelhebben,
voordat men deel heeft aan het lichaam van Christus, dat eeuwig leeft.

In het oude verbond werd het volk Israël 'in Mozes gedoopt in de wolk en in de zee' (1 Cor. 10:2). Allen die zich in de wolk en in het water van de Rode Zee bevonden, behoorden bij deze man Gods, stelden zich

onder zijn leiding en gehoorzaamden zijn bevelen. In het nieuwe verbond zien wij de parallel: in Christus gedoopt in het water en in de Heilige Geest. Paulus veronderstelt bij de woorden: 'Of weet gij niet?' dat de christenen van zijn tijd de betekenis van de waterdoop begrepen. Met hun doop betuigden zij de gemeenschap met de laatste Adam als verbondshoofd. Zijn dood was hun onthechting aan de zonde.

4. *Wij zijn dan met Hem begraven door de doop in de dood, opdat, gelijk Christus uit de doden opgewekt is door de majesteit des Vaders, zo ook wij in nieuwheid des levens zouden wandelen.*

Nog steeds is het motief: één voor allen. Wij zijn ook met Hem begraven. Op welke wijze? Door die 'doop-in-zijn-dood'. Wij zijn dus begraven, doordat wij in zijn dood ondergedompeld werden, dus deel hebben gekregen aan zijn dood. Dit is geschied, opdat wij ook deel zouden hebben aan zijn opstanding. Wij geven daarvan getuigenis, wanneer wij ons laten onderdompelen in water en daaruit opstaan tot een nieuw leven. De majesteit des Vaders is zijn heerlijkheid, zijn glorie, zijn kracht, of zijn Geest. De Geest van God heeft Jezus uit de doden opgewekt. Deze zelfde Geest wekt ook ons op tot een nieuw leven, waaraan zelfs ons sterfelijk lichaam deel heeft (8:11). In Eféziërs 2:6 staat, dat God ons mede opgewekt heeft in Christus Jezus, dat is tot zijn lichaam behorende.

Wij willen de aandacht vestigen op de verschillende persoonsnamen die voor onze Heer en voor zijn gemeente in het Nieuwe Testament gebruikt worden:

1. Jezus, de naam van de Zoon des mensen, die Hem bij zijn geboorte gegeven werd en die betekent: redder of hersteller.
2. Jezus Christus, ook een naam persoonlijk voor onze Heer, waarbij de nadruk gelegd wordt, dat Hij gezalfd was met de Heilige Geest om Zich een gemeente te vergaderen, waarover Hij koning en priester zou zijn.
3. Christus Jezus is de naam voor de met de Heilige Geest gedoopte gemeente, wier hoofd de mens Jezus is.
4. Christus, dit is gezalfde, waarmee Jezus wordt aangeduid en ook soms de gemeente, die toch ook uit gezalfden bestaat. Wij zien deze naamsoverdracht meer in de Heilige Schrift. Zo wordt de naam Israël gebruikt voor een aartsvader, maar ook voor het volk dat tot zijn nageslacht behoort. David is de naam van een koning, maar ook de naam voor de legermacht die hij aanvoerde: 'David trok uit', 'David overwon' en 'David legerde zich'.

In de vorige tekst was sprake van Christus Jezus, dit wil dan zeggen het lichaam van Christus of de gemeente, waarvan Jezus het hoofd is. Wij getuigen in onze doop van deze identificatie met Jezus: wij zijn met Hem begraven en met Hem opgewekt. Ook in Filippenzen 3:10 spreekt de apostel over het gelijkvormig worden aan Christus' dood en de opstanding uit de doden door dezelfde kracht, waardoor Jezus is opgestaan. Ook daar bedoelt hij een leven identiek aan dat van Jezus.

In onze tekst wordt duidelijk het doel aangegeven, waartoe wij met Hem begraven en met Hem zijn opgestaan, namelijk dat wij in nieuwheid des levens zouden wandelen, dit wil zeggen dat onze innerlijke mens door de kracht van de Heilige Geest vernieuwd zal worden en gereinigd van alles wat aan het oude leven herinnert, om

daarna op te wassen tot de maat van de wasdom van Christus. Ook Paulus jaagde naar dat doel, en hoewel hij het nog niet gegrepen had en nog niet volmaakt was, vermaant hij een ieder die zijn voet op deze weg gezet heeft, in dat spoor vérder te wandelen.

5-7. *Want indien wij samengegroeid zijn met hetgeen gelijk is aan zijn dood, zullen wij het ook zijn met hetgeen gelijk is aan zijn opstanding; dit weten wij immers, dat onze oude mens medegekruisigd is, opdat aan het lichaam der zonde zijn kracht zou ontnomen worden en wij niet langer slaven der zonde zouden zijn; want wie gestorven is, is rechtens vrij van de zonde.*

Ook hier weer één voor allen. Wij zijn samengegroeid zoals een jonge ent aan een boom. Deze deelt nu dood en leven met de stam. Zo zijn wij verbonden aan hetgeen gelijk is aan de dood van Christus, aan wat een afbeelding of nabootsing van zijn dood is. In de Canisiusvertaling staat 'samengegroeid door het beeld van zijn dood'. 'Het beeld van zijn dood' is de doop. Wij zijn dus één met Hem geworden in de doop en hebben ons hiermee met Hem geïdentificeerd. Hij is in ons en wij in Hem.

De doop reikt echter verder dan de dood en het graf. Hij beeldt ook de opstanding uit. Deze verrijzenis geschiedt door 'de kracht zijner opstanding', dat is door de Heilige Geest (Filip. 3:10). Nergens wordt door de apostel een scherper beeld gebruikt om onze verbondenheid en eenheid met Jezus Christus weer te geven. We zijn met Hem samengegroeid zoals het hoofd een onafscheidelijke eenheid vormt met het lichaam. In deze verzen zien wij dus hoe de waterdoop uitdrukking geeft aan de begrippen: dood, begrafenis en opstanding, niet in letterlijke zin, maar

in het onttrokken worden aan de zondemachten en een vernieuwing in denken dat tot een christelijke levenswandel leidt.

In dit één voor allen is ook begrepen dat onze oude mens met Christus aan het vloekhout geweest is, dit wil zeggen aan de vloekdood prijsgegeven. 'Christus heeft ons vrijgekocht van de vloek der wet, door voor ons een vloek te worden; want er staat geschreven: Vervloekt is een ieder die aan het hout hangt' (Gal. 3:13).

De oude mens is de slaaf van de zondemachten. Hij leeft in gemeenschap met de boze geesten. In Efeziërs 2:2 wordt gezegd, dat de geest van de boze werkzaam is in de kinderen der ongehoorzaamheid. Dit oude levensprincipe is door God vervloekt of verworpen. Wanneer het contact met de duisternis verbroken is, ontstaat de nieuwe mens met een nieuw contact. Deze mens groeit en wordt van dag tot dag vernieuwd. Het woord 'lichaam' bedoelt meer dan alleen het stoffelijk omhulsel. Het ziet op de gehele mens met zijn verstand, gevoel, wil en geest.

De gehele persoon was het medium of de drager van de zonde, waardoor de machten hun wetteloosheid in de zichtbare wereld konden brengen. Dit zondelichaam moet 'te niet gedaan worden' (Statenvertaling). Vernietigd is een sterk woord, maar het drukt goed uit dat de duivel ons niet meer als instrument mag gebruiken. De christen wordt niet uit zijn lichaam getild, maar de apostel zegt: 'Ik tuchtig mijn lichaam en houd het in bedwang' (1 Cor. 9:27).

De gehele mens was dienstbaar aan de zonde, maar wat gekruisigd is, dus dood is, kan niet meer reageren, iets uitvoeren of iemand dienen. Het lichaam is voor de zonde

dood en het dode lichaam is niet meer in staat in dienst van de zonde te functioneren; de contacten zijn immers verbroken. Door de dood van de oude mens wordt aan de zonde haar kracht ontnomen. De begeerte kan niet meer door de zonde opgewekt worden of in een verkeerde richting gebogen.

Wij zijn niet langer slaven van de zondemachten, want de dood maakt alle verbindingen en heerschappijen los. Wij zijn dus vrij van de zonde zoals wij ook vrij zijn van de wet door Christus met wie wij medegestorven zijn. Bij de dood is de dienstknecht vrij van de heer, de vrouw vrij van de man, en doordat onze oude mens gestorven is, heeft de boze geen enkel recht meer op ons.

8,9. *Indien wij dan met Christus gestorven zijn, geloven wij, dat wij ook met Hem zullen leven, daar wij weten, dat Christus, nu Hij uit de doden is opgewekt, niet meer sterft: de dood voert geen heerschappij meer over Hem.*

Wij zijn in het geloof met Christus gestorven. Eén stierf voor allen. Indien wij ons dit toe-eigenen, geloven wij ook verder, namelijk dat wij door Hem leven. Leven is verbinding hebben met God, uit wie alle leven is. Door ons sterven met Christus verbreken wij de banden met de zondemachten, dus met de dood. Door onze opstanding met Christus ontvangen wij de band met het leven, dat is met God. Te allen tijde mag de christen zich met Christus identificeren. Dit is het geheim van het nieuwe verbond. Zijn leven is ons leven en zijn opstanding is onze opstanding. Wij zijn wezensgelijk met onze Heer. 'In Hem leven wij, bewegen wij ons en zijn wij (Hand. 17:28).

'Wie in Hem gelooft, heeft eeuwig leven'. Dit geldt niet alleen voor nu, wanneer wij de heiligende kracht van het nieuwe leven smaken, maar 'wij zullen met Hem leven' ook in de toekomst en de kracht van zijn verrijzenis in ons, eeuwig ervaren. Wanneer wij door onze doop getuigen dat wij met Christus gestorven zijn, schrijven wij aan deze doop geen magische uitwerking toe. Wij leren dus niet, dat wij als een volwassen geestelijk levend mens opstaan. De apostel heeft het over een geloofswég, die ten leven voert en die wij beginnen te betreden. In het geloof aanvaarden wij de kracht van de Geest, die dit leven mogelijk maakt.

De laatste vijand is verslagen, want Christus heeft de dood overwonnen. Deze tegenstander moet het dus voortaan altijd tegen onze Heer afleggen en tegen allen die in Hem zijn. Zij zullen de dood in eeuwigheid niet aanschouwen, noch smaken (Joh. 8:51,52). Voor de christen is er geen dood of dodenrijk. Bij het heengaan neemt hij zijn intrek bij de Heer (2 Cor. 5:8). De dood heeft wel heerschappij over Jezus gehad, want Hij is gestorven en in het dodenrijk nedergedaald. Op Golgotha werd Hij prijsgegeven aan de machten der duisternis. Daarna werd Hij aan de macht van de dood overgegeven.

Paulus vervangt het werkwoord 'geloven' hier door 'weten' om zijn absolute zekerheid aangaande deze overwinning op de dood uit te drukken. Door zijn enorme kennis van het Godsrijk is ook hier 'het geloof de zekerheid der dingen' (Hebr. 11:1).

10. *Want wat zijn dood betreft, is Hij voor de zonde eens en voor altijd gestorven; wat zijn leven betreft, leeft Hij voor God.*

Het sterven van Jezus was voldoende om alle schuld te delgen. Dit behoeft nooit meer herhaald te worden. Het is één voor allen en eens voor altijd. 'Want dit laatste heeft Hij eens voor altijd gedaan, toen Hij Zichzelf ten offer bracht' (Hebr. 7:27). Door zijn leven te geven, heeft Jezus de claim die de zondemachten op ons hadden, verbroken en de slagboom die ons scheidde van een heilig en rechtvaardig God, verwijderd. Dan klinkt het: 'Gaat in door de enge poort', dat is: aanvaardt de vergeving van zonden en gaat als een rechtvaardige binnen in het rijk van God.

Na zijn opstanding leeft Christus voor God. Hij heeft gezegd: 'Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde'. Daarom staat er dat Hij na de reiniging der zonden tot stand gebracht te hebben, Zich gezet heeft aan de rechterhand van de majesteit in de hoge (Hebr. 1:3). De Vader heeft Hem alle dingen overgegeven, dit wil zeggen dat God het ganse herstelplan aan Hem heeft toevertrouwd. Jezus is de bouwer van het huis, de gemeente, en daarmee zal Hij de ganse schepping bevrijden en herstellen. Wanneer Hij alles voltooid heeft, zal Hij ook alles weer aan de Vader overgeven. 'Hij leeft voor God' betekent dus dat Hij al zijn kracht, zijn macht en zijn gaven gebruikt om Gods plan te realiseren.

11. *Zo moet het ook voor u vaststaan, dat gij wèl dood zijt voor de zonde, maar levend voor God in Christus Jezus.*

De gelovige wordt geïdentificeerd met Christus. Hij is met Hem gekruisigd, gestorven, begraven en opgestaan uit de doden. Zo moet hij zichzelf voortdurend beschouwen en uit dat geloof leven; hierin ligt de overwinning op de zonde. Het moet voor hem vaststaan, dit is, hij moet zeker

weten dat hij geen contact met de boze heeft, omdat hij met Christus gestorven is. 'En voor allen is Hij gestorven, opdat zij, die leven, niet meer voor zichzelf zouden leven, maar voor Hem, die voor hen gestorven is en opgewekt' (2 Cor. 5:15).

Wie voor Christus leeft, stelt zich al opwassende ten dienste van Christus als medearbeider in dienst van God. Wanneer iemand 'in Christus' is, dat is in diens woorden blijft door het geloof, groeit hij in gehoorzaamheid op naar Gods wetten en geboden. Dit nieuwe leven kan hij naar de mate van zijn wasdom ten dienste stellen tot herstel en opbouw van de schepping Gods.

De betekenisvolle uitdrukking 'in Christus Jezus' wordt hier gebruikt om aan te tonen hoe God ons ziet als lid van de gemeente, hoe hoofd en lichaam tezamen verbonden zijn, tezamen functioneren en tezamen arbeiden en op welke wijze wij vrede, gerechtigheid, blijdschap, dat is leven ontvangen, nu en voor eeuwig.

12,13. *Laat dan de zonde niet langer als koning heersen in uw sterfelijk lichaam, zodat gij aan zijn begeerten zoudt gehoorzamen, en stelt uw leden niet langer als wapenen der ongerechtigheid ten dienste van de zonde, maar stelt u ten dienste van God, als mensen, die dood zijn geweest, maar thans leven, en stelt uw leden als wapenen der gerechtigheid ten dienste van God.*

Uit deze teksten blijkt heel duidelijk dat zonde veroorzaakt wordt door boze geesten, die verkeerde begeerten opwekken en het lichaam van de mens gebruiken om hun wil en hun geaardheid in deze wereld te openbaren. Zij beginnen met verleiding en eindigen met als koningen

over de mens te heersen en hem als slaaf dienstbaar te maken. Zij verduisteren het verstand en zij leggen hun haat, wrevel en hun angst in het gevoelsleven van hun slachtoffers. Zij remmen de activiteit tot ieder goed werk af en richten de aandacht op nutteloze en wetteloze bezigheden. Ook trachten zij het lichaam met zijn zintuigen op het kwade te richten.

Alle functies van de mens zijn gebonden aan een vernederd en sterfelijk lichaam. Deze vernedering en sterfelijkheid zijn juist ontstaan, omdat het lichaam ten dienste gesteld werd en gehoorzaamde aan de lusten van de machten der duisternis.

Als iemand zich afkeert van de zonde en zich tot God bekeert, moet hij zich op geen enkele wijze meer door de boze laten verleiden of gebruiken. Integendeel, hij moet gaan wandelen in nieuwheid des levens. Laat daarom de zonde geen heerschappij voeren, want niemand kan twee heren dienen!
De apostel vermaant hier dus de gelovigen te breken met de machten der duisternis, hen niet langer te gehoorzamen en niet toe te laten om te heersen. Dan wekt Paulus de gelovigen op zelf over hun leden te beschikken en ze bewust in dienst van God te stellen. Door voor de zonde te sterven heeft de mens weer de beschikking over zijn functies gekregen en mag hij ze ten dienste stellen van zijn nieuwe Meester, opdat Deze zijn gedachten en zijn wetten erdoor in de wereld kan openbaren.

Onder 'leden' verstaan wij niet alleen ledematen zoals handen en voeten, maar in de eerste plaats wel het vermogen om te denken, het verstand, maar ook de wil en het gevoel. De apostel schrijft bijvoorbeeld: 'Bedenkt de

dingen die boven zijn, niet die op aarde zijn' (Col. 3:2), of: 'Al wat waar, al wat waardig, al wat rechtvaardig is, al wat rein, al wat beminnelijk, al wat welluidend is, al wat deugd heet en lof verdient, bedenkt dat' (Filip. 4:8). Stel dus je gedachteleven volkomen in dienst van de Heer!

Opgewekt wordt, om alles wat het gevoelsleven verontreinigt en in verkeerde richting stuurt, zoals: toorn, heftigheid, haat, nijd en jaloezie, af te leggen. Het gevoelsleven in dienst van God gesteld, zal blijdschap en vreugde des Heren ervaren, met de vrede die alle verstand te boven gaat.

Een klein lid, dat nochtans een hoge toon voert, is de tong (Jac. 3:5). Zij is een instrument dat in de oude mens door de boze veelvuldig en op geraffineerde wijze gebruikt werd. De mens die zijn tong in dienst van de boze stelt, om leugen, valsheid en laster in de wereld te brengen, bezoedelt hiermee zijn gehele lichaam. In dienst van God gesteld, zullen al de woorden die wij spreken, zijn 'als van God' (1 Petr. 4:11).

Onze zintuigen moeten wij beheersen en ter beschikking van God stellen. Het oor moeten wij sluiten voor het kwade. De begeerte der ogen is niet van de Vader, noch de lusten van het vlees, namelijk het onzuivere gevoel. Ook de overtrokken begeerten tot prikkeling van seks en smaakgevoelens moeten afgelegd worden, want de mens Gods openbaart zich matig en kuis in deze wereld.

In dienst van God gesteld, zullen al onze leden, ons gehele lichaam, functioneren naar de wetten Gods en daardoor gezond zijn. Zo zullen zij door Hem gebruikt kunnen worden om waarheid en gerechtigheid in deze wereld te

openbaren, als wapenen in de strijd tegen de boze en als instrument, teneinde te bouwen volgens het plan Gods.

14. *Immers, de zonde zal over u geen heerschappij voeren, want gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade.*

Het voegwoordelijke bijwoord 'immers' verbindt de uitspraak van de apostel met het voorgaande betoog. Wanneer de christen gedoopt is en belijdt dat hij in alles geïdentificeerd wil zijn met Christus, volgt de belofte: dan zal de zonde geen heerschappij over u voeren. Deze toezegging werkt echter slechts onder de voorwaarde, dat hij dan onder de genade leeft en niet onder de wet.

Aan de andere kant is er sprake van een gebod met een belofte. De zonde moet over u niet heersen, want gij zijt onder de genade. De zonde is namelijk een macht, die het leven van de christen onder zijn heerschappij wil brengen, maar God heeft de duivel ieder recht om over hem te heersen, ontnomen; de christen is hierdoor onder de genade gekomen. Het is mogelijk geworden om niet te zondigen vanwege de genade Gods, want deze bevat ook de belofte van de uitstorting van de Heilige Geest in het hart (de inwendige mens).

Dit was in het oude verbond nooit geschied. Daardoor was er toen geen overwinning over de zonde. De menselijke geest was niet in staat een doeltreffende zege te behalen. Dit geschiedt nu door de kracht van de Heilige Geest, die in de christen woont en waarvan gezegd kan worden: 'Hij zal u een andere Trooster geven om tot in eeuwigheid bij u te zijn' (Joh. 14:16).

15. *Wat dan? Zullen wij zondigen, omdat wij niet onder de wet, maar onder de genade zijn? Volstrekt niet.'*

Onder de wet heeft men een leven lang nodig om te werken, ten einde de rechtvaardigheid te bereiken. Het eindpunt van de wet is de rechtvaardigheid, dat wil zeggen, om een rechtvaardige te zijn, moest men zijn ganse leven de wet onderhouden en iedere overtreding belijden, boete doen en door middel van offers verzoening ontvangen.

De brief aan de Romeinen gaat over het verschil tussen de wet en de genade, over het verschil tussen Jood en christen. De genade vraagt geloof in het offer van Christus, waarop de mens gerechtigheid ontvangt. In de genade is de gerechtigheid niet het einddoel, maar het begin. Indien men de wet houdt, eindigt men met de gerechtigheid. Wanneer men in de genade leeft, begint men ermee.

Onder de wet kan men zich geen zonde tolereren, omdat men dan de gerechtigheid niet bereikt. Men moet dus goed opletten om niet te zondigen. De vraag rijst of men nu onder de genade levende, zich wel zonde kan permitteren, omdat men de gerechtigheid reeds van de aanvang af bezit en de vergiffenis ieder ogenblik vanuit de genade ontvangen kan worden.

De wet was het document dat de overtreder 'bedreigde'. Alle wetten, waaraan inzettingen verbonden waren, hielden het volk onder de bedreiging van straf. Onder de genade, die Jezus Christus bewerkte, zijn geen inzettingen meer en geen straffen op de zonde.

In het oude verbond werd degene die vloekte, gedood. Wie bij een waarzegger geweest was, moest gestenigd worden. Wie zonder opzet zondigde, moest een offer brengen. In het nieuwe verbond geldt: 'Als iemand gezondigd heeft, wij hebben een voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de rechtvaardige' (1 Joh. 2:1).

In het nieuwe verbond is geen straf op de zonde. Alleen de wereldlijke rechter is 'de toornende wreekster voor hem, die kwaad bedrijft' (13:4). God heeft immers de wet van de Sinaï met haar beloningen en straffen aan het kruis genageld en weggedaan (zie Col. 2:14). Voor wie gelooft dat het offer van Jezus Christus voldoende was om de straf op de zonde weg te nemen, heeft de wet van de Sinaï afgedaan.

Maar wie in het nieuwe verbond volhardt in het kwade en meent zich dit wel te kunnen veroorloven nu hij onder de genade is, wordt als een verdorde rank afgesneden en overgeleverd aan het vuur van de machten der duisternis in de onzienlijke wereld. Daarom is het antwoord van de apostel zo pertinent en zeker: 'Volstrekt niet! Dat nooit!'

De apostel schuift de wet van de Sinaï volledig terzijde als verouderd en onbruikbaar. Daarom stellen de Joodse christenen de vraag: 'Als wij dan geen wet meer hebben, kunnen wij dan maar doen wat ons in de zin komt?' Als wij niets met de wet te maken hebben, kunnen wij dan maar zondigen? Vele christenen in onze tijd redeneren op dezelfde wijze. Ook zij beluisteren wekelijks de wet van de Sinaï, daar zij menen dat men zonder deze wet een vrijbrief heeft om maar raak te leven, dat er dan geen tucht meer zou zijn en geen kennis van zonde. Paulus gaat evenwel aantonen, dat de vrijheid, die de kinderen Gods in

het nieuwe verbond hebben, niet los staat van de bevrijder, en dat de volmaakte vrijheid een volmaakte dienst met zich meebrengt.

16. *Weet gij niet, dat gij hem, in wiens dienst gij u stelt als slaven ter gehoorzaamheid, ook moet gehoorzamen als slaven, hetzij dan van de zonde tot de dood, hetzij van de gehoorzaamheid tot gerechtigheid?*

Zondigen is gehoorzamen aan machten der duisternis en zijn leden stellen in hun dienst. Jezus heeft ons vrijgemaakt van de zonde. Daarom is Hij onze verlosser of bevrijder. Wanneer gezegd wordt: 'Laat ons zondigen, opdat de genade groter worde', verkiest men opnieuw de slavernij onder de machten der duisternis. Men zal deze machten dan ook weer moeten gehoorzamen, terwijl Christus ons juist vrijgekocht had, opdat wij Hem zouden gehoorzamen en onze leden in zijn dienst zouden stellen. Wanneer een gelovige opnieuw gaat zondigen, zullen de machten der duisternis hem belonen met de dood, en 'zijn laatste toestand zal erger zijn dan de eerste', toen hij Christus nog niet kende.

Uit het woordje 'dienst' blijkt opnieuw dat de zonde een geestelijke macht is, zoals God ook een geestelijke autoriteit is. Men onderwerpt zich in gehoorzaamheid of aan de ene of aan de andere. Maar niemand kan twee heren dienen! Wie vergroeid is met de zondemachten, zal met hen de dood ingaan, maar wie samengegroeid is met Christus, zal zich Hem ten dienste stellen en Hem gehoorzamen en daardoor in de gerechtigheid blijven en het eeuwige leven verwerven.

17,18. *Maar Gode zij dank: gij waart slaven der zonde, doch gij zijt van harte gehoorzaam geworden aan die vorm van onderricht, die u overgeleverd is; en, vrijgemaakt van de zonde, zijt gij in dienst gekomen van de gerechtigheid.*

'Gij wáárt slaven der zonde', ook gij die getracht hebt door het onderhouden van de wet in gerechtigheid te leven. Gij wáárt zondeslaven, maar nu zijt gij in dienst gekomen van een andere meester 'aan wie gij overhandigd werd', zoals 'die u overgeleverd is' ook vertaald kan worden. Van deze nieuwe eigenaar hadden zij kennis gekregen in het onderricht dat zij ontvangen hadden. In de apostolische boodschap was hun verteld van Christus, van verlossing, van bevrijding, van een doop in de Heilige Geest en van een nieuw leven in dienst van God. Paulus wijst hier op het ontzaglijke belang van het onderricht of het onderwijs, want het geloof in de ware God is door het gehoor en dat weer door het gepredikte woord, en wel door het volle evangelie.

Wij moeten inzicht hebben in de hemelse gewesten of in de geestelijke wereld om God werkelijk als slaaf te kunnen dienen. Door dit onderricht leren wij de weg kennen naar de vrijheid en weten wij hoe wij los kunnen komen en los kunnen blijven van de vijand, onze vroegere meester. Goed onderwijs alleen doet verstaan, dat 'Eén voor allen gestorven is en dat wij dan ook voor de zonde dood zijn'.

Er is een dankgebed nodig, omdat de heilsweg niet berust op inspanning volgens de wet, maar op genade. Paulus prijst de Heer vanwege deze grote genadegift. Merk op dat het aanvaarden van het onderricht 'van harte' was. De

mens die hongert en dorst naar de gerechtigheid weet immers door dit onderwijs, dat de beloofde blijdschap en rust ook voor hem realiteit zullen zijn, wanneer hij gehoorzaam blijft. Hij greep deze boodschap des heils spontaan aan, omdat hij wist dat er geen andere weg tot ontkoming was. Hij wil in dit spoor ook verder gaan, dus ook een dienstknecht van Christus blijven.

De zondemachten hebben geen recht meer op ons. Wij zijn immers 'der zonde gestorven' (vers 2). Maar de boze geesten zijn wetteloos en weigeren ons met rust te laten. Zij trachten ons voortdurend opnieuw te verleiden, en blijven aanvallen. Zij blijven dus werkzaam. In de naam van Jezus en op grond van zijn verzoenend werk kunnen wij echter door de kracht van de Heilige Geest deze machten weerstaan en de demonen die ons wederrechtelijk gebonden houden, uitdrijven.

In dit verband zij opgemerkt dat het weinig zin heeft om onbekeerden te bevrijden. De boze geesten komen dan toch terug en dikwijls met groter kracht. Wel is het soms nodig de invloed van bepaalde machten bij een onbekeerde te breken, opdat zo iemand een keuze voor de Heer kan doen. Boze geesten kunnen dus een mens tegen diens wil beletten tot het geloof te komen. Zo kan bijvoorbeeld een leergeest iemand in een bepaalde richting drijven. Willens en wetens zet hij dan zijn hart erop deze weg te gaan.

Staat zo'n persoon dan toe dat men het contact met deze dwaalgeest verbreekt, dan komt zijn wil vrij om een nieuwe weg te kiezen. Zo worden velen gebonden door 'vrome' geesten, die hun voorhouden: 'Je kunt niets, je bent onmachtig en het moet je gegeven worden'. Deze

denkwijze blokkeert de weg naar de gerechtigheid en het heil. In dienst van de gerechtigheid wil zeggen: in dienst van God. Dit is in tegenstelling met de dienst van de ongerechtigheid of met die van de duivel.

19. *Ik zeg dit van menselijk standpunt om de zwakheid van uw vlees. Want gelijk gij uw leden gesteld hebt ten dienste van de onreinheid en van de wetteloosheid tot wetteloosheid, zo stelt nu uw leden ten dienste van de gerechtigheid tot heiliging.*

Paulus spreekt in beelden of in gelijkenissen, die ontleend zijn aan het menselijke leven. Het gaat hier om de verhouding van slaaf en heer. Dit beeld was wel uit het leven van iedere dag gegrepen. De hele wereld was in die tijd in deze twee categorieën verdeeld. Paulus doet dit vanwege de zwakheid van het vlees, opdat hij des te beter begrepen zou worden. De geestelijke zaken worden dus door de apostel in natuurlijke beelden uitgedrukt. Dit was ook de manier waarop de Heer zelf de verborgenheden van het Koninkrijk der hemelen bekend maakte, zoals ook in Mattheüs 13:10 gevraagd wordt: 'Waarom spreekt Gij tot hen in gelijkenissen?'

Eigenlijk is de dienst van onze Heer niet met een slavenjuk te vergelijken, want het is een dienen in liefde en in ware vrijheid. Onreinheid en wetteloosheid zijn wezenskenmerken van de machten uit het rijk der duisternis. Alle geesten zijn onrein en 'zonde is wetteloosheid'. Wie inzicht begint te krijgen in het Koninkrijk der hemelen leest daarom: 'Stelt uw leden niet ten dienste van de onreine en weiteloze machten, want zij bewerken in u en door u heen de wetteloosheid'. Deze

geesten bedoelen door de mens heen, hun wezen van wetteloosheid en zonde in de zienlijke wereld te brengen.

In dienst van de gerechtigheid betekent in dienst van God uit wie alle recht is en die alles laat functioneren naar vaste wetten. Uit Hem is de reinheid en de wetmatigheid en het is zijn wil dat deze in de mens werkzaam zijn en door de piens heen in de wereld geopenbaard worden. Daartoe wordt de mens geheiligd en geheeld. Iedere beschadiging die door de dienst aan de wetteloosheid veroorzaakt werd, wordt dan weggenomen. Wanneer er gesproken wordt over heiliging, betekent dit afzondering van het kwade naar geest, ziel of lichaam, en van herstel of heling.

20,21. *Want toen gij slaven waart der zonde, waart gij vrij van de gerechtigheid. Wat voor vrucht hadt gij toen? Dingen, waarover gij u nu schaamt; immers, het einde daarvan is de dood.*

'Vrij van de gerechtigheid' betekent dat men geen slaaf is van God, dus niet wandelt en handelt naar de wetten van God. Niemand kan twee heren dienen. Of men is een slaaf van de machten der duisternis en openbaart dan de ongerechtigheid, of men is een dienstknecht van God en openbaart de gerechtigheid.

De apostel gebruikt hier de verleden tijd 'waart'. De christenen tot wie de apostel zich richtte, hadden met de zonde gebroken. Ook Johannes verblijdde zich in deze zege op de vijand met de woorden: 'Ik schrijf u, jongelingen, want gij hebt de boze overwonnen' (1 Joh. 2:13).

Vrucht is hetgeen voortkomt uit de gemeenschap van de menselijke geest met de Heilige Geest of met de boze geesten (lees Jac. 1:15). De vrucht van het vlees dat zich ten dienste gesteld heeft van de boze geesten, wordt in Galaten 5:19 genoemd, zoals: 'Hoererij, onreinheid, losbandigheid, afgoderij, toverij, veten, twist, afgunst, uitbarstingen van toorn, zelfzucht, tweedracht, partijschappen, nijd, dronkenschap, brasserijen en dergelijke'. Al deze ongerechtigheden kwamen in het vroegere leven van de christenen voor.

Een ware gelovige schaamt zich voor de zonde, omdat zij een gemeenschap veronderstelt, die bij haat. Zonde voert immers tot scheiding tussen God en mens, dat is de geestelijke dood. De christen wil echter leven en dit kan alleen door de ware verbinding met God, die de bron is van alle leven.

22. *Maar thans, vrijgemaakt van de zonde en in de dienst van God gekomen, hebt gij tot vrucht uw heiliging en als einde het eeuwige leven.*

Wij zijn vrijgemaakt door de wet van de Geest des levens (8:2). Deze wet vervangt die van de Sinaï, die alleen slaven van de zonde voortbrengt. De wet van de Sinaï is voor de mens wiens wandel op de aarde is, maar 'de wet van de Geest des levens' voor degene die in de hemel wandelt. Om deze vrijmaking te realiseren, moet de mens zijn zinnen oefenen in het onderscheiden van goed en kwaad. Hij moet gedoopt zijn met de Heilige Geest om de boze machten te kunnen verdrijven en te weerstaan. Door de kracht van de Heilige Geest kan hij dan geheeld worden, want heiliging is afzondering van de zonde en volkomen heling.

Uit de gemeenschap van de menselijke geest met de Heilige Geest ontstaat een vrucht. Deze wordt naar haar verwekker: vrucht van de Heilige Geest genoemd. Zij is 'liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, vriendelijkheid, goedheid, trouw, zachtmoedigheid, zelfbeheersing' (Gal. 5:22).

Met het woordje 'einde' (télos) bedoelt de apostel weer de verwerkelijking van een doel; dit is het eeuwige leven. Een leven kan slechts eeuwig zijn, indien het helemaal overeenstemt met de wetten van God en als het blijft in de geboden van onze Heer, dat is in zijn woorden. Zulk een leven kan eeuwig standhouden, omdat het kwaliteitsleven is. Wanneer de mens uit de wetten van God geraakt, gaat zijn leven stuk. Als een auto goed verzorgd wordt en er verstandig mee wordt gereden, gaat hij lang mee. Wie op de weg Gods wandelt en wie leeft naar zijn wetten, kan dit eeuwig volhouden.

Wellicht zal hij zijn vernederd en vergankelijk lichaam moeten loslaten bij het sterven, maar ziel en geest leven verder in gemeenschap met de Heer, die zijn tent dan over hem uitspreidt tot de dag dat zijn geestelijk lichaam wordt opgewekt, dit wil zeggen het signaal ontvangt om op te staan ten einde in de natuurlijke wereld te gaan functioneren. Op deze wijze zal hij in onvergankelijkheid voor eeuwig met de Heer voortleven.

23. *Want het loon, dat de zonde geeft, is de dood, maar de genade, die God schenkt, is het eeuwige leven in Christus Jezus, onze Here.*

Wie de duivel dient, ontvangt hiervoor loon. Dit bestaat uit de ontbinding en de ontwrichting van het leven, hetgeen culmineert in de dood naar geest, ziel en lichaam. Zoals een misdadiger zijn 'verdiende loon' ontvangt in zijn gevangenisstraf, zo ontvangt de zondaar zijn beloning in een eeuwige scheiding van God die leven is. Hij vergadert zichzelf toorn als een schat, in de dag des toorns (Rom. 2:5 St. Vert.).

God keert ook loon uit en wel aan Hem, die het werk Gods op aarde verrichtte. Jezus sprak: 'Ik heb U verheerlijkt op de aarde door het werk te voleindigen dat Gij Mij te doen gegeven hebt'. Als loon ontving Hij de gemeente: 'Om aan al wat Gij Hem gegeven hebt, eeuwig leven te schenken' (Joh. 17:2). Van onze Heer wordt gezegd, dat zijn loon (de gemeente) bij Hem is (Jes. 40:10). Wie in Christus Jezus is, dat is zich in zijn lichaam bevindt en in zijn woorden blijft, heeft deel aan het eeuwige leven. Dit voorrecht is hem ten deel gevallen niet uit verdienste, maar uit genade door het geloof. De rijkdom van genade omsluit ook nog de belofte, dat hetgeen in ons nog vergankelijk is, ook onvergankelijkheid zal aandoen om eeuwig te kunnen leven (1 Cor. 15:53).

HOOFDSTUK 7

1. *Of weet gij niet, broeders, - ik spreek immers tot wie de wet kennen - dat de wet heerschappij voert over de mens, zolang hij leeft?*

Paulus schreef aan de Romeinse Joden, die de wet kenden en erbij opgevoed waren. Zij waren van de wieg tot het graf onder de heerschappij der wet, namelijk van de burgerlijke en ceremoniële wetten, en onder de ethische wet van de tien geboden. Zij waren genoodzaakt zich aan het gezag van de wet te onderwerpen en deze dag en nacht te bepeinzen. Zij brachten offers en reinigden zich, deden weer zonde en werden weer onrein, brachten weer offers en reinigden zich opnieuw. Deze cirkelgang werd nooit verbroken. Zij waren ternauwernood klaar of zij moesten opnieuw beginnen zich met God te verzoenen.

Wetten hebben gezag over de mens zolang deze leeft. Tot de dood toe moest de mens zich inspannen om 'de gerechtigheid der wet' te bereiken. De wet van de Sinaï geldt evenwel alleen voor deze zijde van het graf, omdat zij zich bepaalt bij de werken in de zichtbare wereld. Na de dood heeft deze wet niets meer te eisen. De wet des Geestes is echter eeuwig, omdat zij betrekking heeft op de innerlijke, onsterfelijke mens, dus op de gesteldheid des harten. Wie de wet van de Sinaï nauwkeurig onderhield, had leven. Hij bezat enigermate vrijheid en gemeenschap met God in een wereld, die in het boze ligt.

2. *Want de gehuwde vrouw is door de wet aan haar man gebonden, zolang deze leeft; wanneer echter de man sterft, is zij ontslagen van de wet, die haar aan die man bond.*

De apostel gebruikt opnieuw een beeld. Ook weer vanwege de zwakheid van het vlees (6:19). Met de dood houdt de wet van de Sinaï op, zoals iedere aardse wet. Geestelijke wetten houden echter niet op met de dood. Een aardse wet is niet voor een dode van kracht. Immers van haar geldt: 'Wie dit doet, zal daardoor leven' en bij zijn sterven houdt de mens op met 'doen' in de zichtbare wereld.

Paulus vergelijkt nu de verhouding tussen wet en mens met een huwelijk tussen man en vrouw. De wet (man) heeft zeggenschap en de mens (vrouw) moet gehoorzamen. De dood van de man ontslaat de vrouw echter van 'de wet des mans' (St. Vert.). De Joodse christenen waren moeilijk van de wetsgedachte los te krijgen. Paulus toont aan dat iedere wet haar kracht bij het sterven verliest. Nu moet hij dus nog aantonen dat de wet van de Sinaï voor de christen ook heeft afgedaan, doordat deze met Christus medegekruisigd is en met Hem één is in diens dood.

3. *Zo zal zij dan, indien zij bij het leven van haar man een ander tot man neemt, echtbreekster heten; wanneer echter de man sterft, is zij vrij van de wet, zodat zij geen echtbreekster is, indien zij zich aan een andere man geeft.*

Voor doden is geen enkele aardse wet van kracht en het huwelijk is een aardse zaak. De wet van het huwelijk geldt alleen als beide partners leven en zij houdt op bij het overlijden van een der echtgenoten. Wanneer een stervende man of vrouw de eega laat beloven niet meer te trouwen, druist zo'n afgeperste belofte in tegen de bedoeling van de Schepper. Ook in de dag van de

opstanding is er geen man of vrouw meer. De gelovige huwelijkspartners zijn dan alleen maar 'broeders' in de Heer. Het huwelijk en zijn liefde behoren tot de aardse schatten en niet tot de schatten die in de hemel vergaderd worden.

De moeilijkheid in de vergelijking zit hierin, dat in het beeld de man (de wet) sterft, terwijl in wezen de vrouw (de mens) voor de wet dood is. De oude mens is evenwel in Christus aan het kruis gestorven en de nieuwe mens is met Hem opgewekt bij zijn opstanding. Hij behoort nu aan de 'ander', namelijk aan Christus.

4. *Bijgevolg, mijn broeders, zijt ook gij dood voor de wet door het lichaam van Christus om het eigendom te worden van een ander, van Hem, die uit de doden opgewekt is, opdat wij Gode vrucht zouden dragen.*

De wet vervloekt een ieder die haar niet onderhoudt. Wij ondergingen deze vloek met Christus aan het kruis. Hij stierf de vloekdood: één voor allen. Door onze dood in Hem heeft de wet haar gezag over ons verloren. De nieuwe, verrezen mens heeft niets met de aardse wet van de Sinaï te maken. Dit te aanvaarden is voor vele christenen even moeilijk als te geloven dat bij het sterven het huwelijk tussen man en vrouw voor eeuwig verbroken is.

Men ziet zijn 'vrouw' niet meer terug als echtgenote maar als 'broeder' in Christus, en de overleden echtgenoot houdt voor altijd op 'man en vader' te zijn. De breuk van de christen met de wet is op gelijke wijze definitief. Hij wordt nu als een reine maagd verbonden aan Christus door de inwoning des Geestes (2 Cor. 11:2).

De wet van de Sinaï gold alleen voor de aarde en wel speciaal voor het volk dat 'de weg des Heren bewaren' moest (Gen. 18:19). Door de wedergeboorte werden de Joden tot wie Paulus zich richtte, evenwel overgeplaatst naar de hemelse gewesten en dus vrij van de aardse wet van de Sinaï. Wie naar een nieuw vaderland emigreert, heeft met de wetten van zijn vroegere omgeving niets meer te maken, hoe uitstekend deze ook zijn mochten. De regel is voortaan: dood voor de zonde (6:11) en dood voor de wet. Van beide wordt afstand gedaan in het geloof.

Wie de naam des Heren noemt, mag geen gemeenschap meer hebben met de zondemachten, maar alleen met Gods Geest. 'Doch wanneer Hij komt, de Geest der waarheid, zal Hij u de weg wijzen tot de volle waarheid' (Joh. 16:13). De Heilige Geest voert heerschappij over ons. Hij leidt ons en Hem gehoorzamen wij.

Wij behoren aan Hem toe die uit de doden opgewekt is. Wij zijn met Hem opgestaan; daarom schrijft de apostel in Colossenzen 3:3: 'Gij zijt gestorven en uw leven is verborgen met Christus in God'. Het leven der gelovigen is ingevoegd in het lichaam van Christus, dat is in de gemeente. Het woord 'verborgen' wijst steeds op de onzienlijke wereld. De gemeente met Jezus als hoofd behoort tot het Koninkrijk Gods en dat heeft zijn eigen wetten. 'In Hem leven wij, bewegen wij ons en zijn wij (Hand. 17:28). Uit deze nieuwe gemeenschap met de Heilige Geest komt een heerlijke vrucht voort, namelijk de vrucht van de Heilige Geest, die ons maakt tot de mens Gods die de eigenschappen van de Heilige Geest in de zienlijke wereld openbaart. Voor zo'n persoon heeft de schaduwachtige wet van de Sinaï afgedaan.

5,6. *Want toen wij in het vlees waren, werkten de zondige hartstochten, die door de wet geprikkeld worden, in onze leden, om voor de dood vrucht te dragen; maar thans zijn wij van de wet ontslagen, dood voor haar, die ons gevangen hield, zodat wij dienen in de nieuwe staat des Geestes en niet in de oude staat der letter.*

Wij beginnen op te merken dat Paulus zich voortdurend schaart onder de Joodse christenen, die onder de wet geleefd hadden en in het vlees waren. Voor ons uit de heidenen zou dit niet gelden, indien wij niet door de kerk onder de wet waren teruggevoerd, zij het dan gedeeltelijk in het voorhouden van de tien geboden en bijvoorbeeld in de zondagsheiliging.

Paulus zegt: wij waren in het vlees, dus wij zijn dat nu niet meer! Toen wij onder de wet waren, waren wij wel in het vlees (vers 14), dit wil zeggen dat wij geleid werden door de begeerten van het vlees: begeerten naar rijkdom, naar eer en aanzien, naar de lusten van het vlees; kortom naar alles wat voor het leven op aarde aangenaam geacht wordt. Ook als religieuze mens was de apostel in het vlees, want hij verwachtte namelijk zijn gerechtigheid door inspanning en wetsbetrachting te verkrijgen, evenals alle voormalige Joodse christenen. Hij beschrijft nu de strijd, die daardoor in het leven van de wetsgetrouwe Joden ontstond en die toch altijd eindigde in vruchtdragen voor de dood. De wet wilde namelijk goede begeerten opwekken (Ps. 119:35).

De zondemachten trachtten zondige begeerten op te wekken. Bij het leven onder de wet voerden deze partijen strijd in de leden van de mens. De wet prikkelde tot goede daden en de zonde prikkelde tot slechte daden. Wanneer

de wet begon te prikkelen, begonnen de zondemachten de zondige hartstochten op te wekken om zondige daden voort te brengen. Hoe meer de wet zei: 'Gij zult niet!' des te meer werkten de boze machten in de mens om zondige begeerten op te wekken. Wanneer iemand de wet wilde houden, spanden de boze machten zich extra in om dit te beletten. De hartstochten of opgejaagde lustverlangens gebruikten de leden om de zonde in de zichtbare wereld te openbaren. De zondige daad is immers de vrucht die de wereld ingedragen wordt. 'En de zonde volgroeid zijnde, brengt de dood voort' (Jac. 1:15).

Wanneer wij in het vlees zijn, kan de wet van buitenaf op onze natuurlijke mens inwerken; zij werkt van buiten naar binnen. Wij zijn evenwel 'ontslagen' of vrij van de wet, omdat wij dood zijn voor de wet, want wij zijn immers met Christus gestorven. Wij hebben ook gebroken met de zonde; dus de strijd waaronder de wetsgetrouwe Jood zijn leven lang gebukt ging, heeft bij zijn wedergeboorte opgehouden om in zijn leven te woeden. Vroeger was hij een gevangene tussen de wet en de zondemachten en werd hij heen en weer geslingerd, nu eens de een en dan weer de ander dienend.

Nu hij van beide is losgekomen en gerechtvaardigd als een kind van God werd aangenomen, kan hij, gedoopt met de Heilige Geest, een nieuw leven beginnen. Gods Geest bestuurt hem en leidt hem van binnenuit en hij kan zijn leden stellen in dienst van de gerechtigheid zonder belemmerd te worden, indien hij zich aan deze leiding houdt.

De wet van de Sinaï is de letter, doordat zij op stenen tafelen geschreven was en in de zichtbare wereld

functioneerde. Het nieuwe verbond is dat van de Heilige Geest, waarvan de Hebreeënschrijver sprak, dat Gods wet in het verstand gelegd was en in het hart ingeschreven, en die dus vanuit de onzienlijke wereld, de innerlijke mens, werkzaam is. De Geest werkt van binnen naar buiten, dus tegengesteld aan de wet van de Sinaï. Daardoor kan zij de machten die willen verleiden of aanvallen, direct weren. De strijd concentreert zich dus nu geheel in de onzienlijke wereld van de innerlijke mens. Daar opereren de boze geesten en daar functioneert de Heilige Geest met onze geest. Daar strijden wij de strijd des geloofs om God te dienen met een volkomen hart.

7. *Wat zullen wij dan zeggen? Is de wet zonde? Volstrekt niet! Ja, ik zou de zonde niet hebben leren kennen, tenzij door de wet; immers, ook van de begeerlijkheid zou ik niet geweten hebben, indien de wet niet zeide: gij zult niet begeren.*

Paulus vraagt: 'Valt uit het vorige dat door mij over de wet geschreven werd, nu te besluiten dat de wet eigenlijk verkeerd is? Heeft zij dan dezelfde functie als het kwade, de zondemachten? Zeer zeker niet! Waarom is de wet eigenlijk gegeven?' Het antwoord geeft de apostel in 1 Timotheüs 1:9: 'Wel wetend, dat de wet niet gesteld is voor de rechtvaardige, maar voor wettelozen en tuchtelozen'. Rechtvaardigen zoals Noach, Abraham en Job hadden geen wet nodig, want hun geest had contact met God.

Zij gehoorzaamden aan de ingeschapen zedelijke wetten Gods en hun verstand was niet verduisterd. Het volk Israël echter dat uit Egypte geleid werd, was ieder contact met God kwijtgeraakt. De geest van deze mensen werd

onderdrukt en functioneerde niet meer. Van hen kon hetzelfde gezegd worden als van de mens voor de zondvloed: 'Hij is vlees!' (Gen. 6:3). Van deze toestand van 'onwetendheid' (Hand. 17:30) kon de boze gemakkelijk gebruik maken om de mens in zijn wetteloos spoor te krijgen. Er was geen correctie meer vanuit de geest des mensen.

Daarom gaf God aan het volk Israël de wet om zijn wil in herinnering te brengen en het een spiegel voor te houden, waarin het kon zien wanneer het afweek. Op deze manier zou het de zonde nog leren kennen en onderscheid weten tussen goed en kwaad. De wetsvoorlezing dient voor hen bij wie het zondebesef verloren is gegaan. Daarom gaf God de wet aan een murmurerend, opstandig, zondig en geestloos volk. Israël was als een weerspannig kind (waarin ook machten der duisternis werken), dat door zijn vader bij de hand gegrepen wordt om het te beletten de verkeerde kant uit te gaan. In Hebreeën 8:9 staat: 'Ten dage, dat Ik hen bij de hand nam om hen uit het land Egypte te leiden, want zij hebben zich niet gehouden aan mijn verbond'.

De tragiek van de Farizeeën uit Paulus' dagen was, dat zij wel de wet kenden en deze naar de letter nauwkeurig onderhielden, maar dat zij nochtans geen geestelijk leven hadden en geen gemeenschap met God. Jezus sprak tot hen: 'Gij hebt de duivel tot vader en wilt de begeerten van uw vader doen' (Joh. 8:44). Terugdenkende aan deze periode in zijn leven, zegt de apostel in vers 14: 'Ik echter ben vlees, verkocht onder de zonde'. Deze schijnbaar zo wetsgétrouwe Farizeeën en schriftgeleerden stonden in wezen gelijk aan het volk in Noachs dagen: al wat de

overleggingen van hun hart voortbrachten, was te allen tijde slechts boos (Gen. 6:5).

Paulus zou niet geweten hebben dat een zondige begeerte ook niet gekoesterd mocht worden, indien de wet niet gezegd had dat men het goed van zijn naaste niet begeren mocht. Wanneer men in de zienlijke wereld reeds het onderscheid tussen goed en kwaad verloren had, hoe zou men dan de zonde van de innerlijke mens kunnen onderscheiden? De begeerte behoort immers tot de onzienlijke wereld. In het tweede gebod wordt de afgoderij veroordeeld. Dit is ook iets uit de onzienlijke wereld. De Joden hadden hier geen inzicht in en bepaalden zich alleen tot het opruimen van de afgodsbeelden in de zichtbare wereld.

Het bezitten van afgoden kon in de zichtbare wereld gestraft worden. In de gemeente van Jezus Christus evenwel klinkt het bij afgoderij: 'En ik wil niet, dat gij in gemeenschap komt met de boze geesten. Gij kunt niet de beker des Heren drinken én de beker der boze geesten, gij kunt niet aan de tafel des Heren deelnemen én aan de tafel der boze geesten' (1 Cor. 10:20,21). Wie met boze geesten contact opneemt, verbreekt de gemeenschap met God en voor zulk een geldt: 'Elke rank aan Mij, die geen vrucht draagt, neemt Hij weg' (Joh. 15:2). Hij wordt aan het vuur prijsgegeven, dit wil zeggen: overgeleverd aan de ontbindende machten van het rijk der duisternis. Begeerten en gedachten zijn niet 'tolvrij, doordat zij of gericht en beïnvloed worden door de Heilige Geest, of door de boze.

8. *Maar uitgaande van het gebod, wekte de zonde in mij allerlei begeerlijkheid op; want zonder wet is de zonde dood.*

De zonde is als een gloeiend ijzer, dat begint te sissen, wanneer het in water gedompeld wordt. Dan wordt pas haar contrast met de wet duidelijk. De wet is als een dam, die het water van een rivier hoog doet opstijgen. Zonder dam stroomt het water rustig door. Zonder de wet gaan de zondemachten in de onwetende mens rustig hun gang. Wanneer de apostel spreekt over 'de zonde in mij, is er sprake van twee partijen, namelijk van de zonde en van de persoon.

De mens is niet van nature zondig, dat is wetteloos. Het kwaad is in hem gebracht. De duivel kan niet spreken van 'de zonde in mij, want hij is de vader of de oorsprong van de zonde. De duivel kan nooit van de zonde gescheiden worden, doordat hij er identiek mee is. Bij hem is geen separatie met de duisternis mogelijk, aangezien hij zelf duisternis is. Daardoor kan de boze niet gered worden en bestaat voor hem en zijn legerscharen geen verzoening.

Zodra een mens zich inspant om God te dienen en diens geboden te bewaren, begint de zondemacht in hem zich in te spannen om dit verlangen te weerstaan en hem te doen zondigen. Richt de mens zich op het onderhouden van de wet, dan begint de zondemacht in hem zich te roeren. Doet iemand zijn best om de waarheid te spreken, dan doet de duivel zijn best om zijn gedachteleven met leugens te infiltreren. Juist omdat er een gebod is, beginnen de machten der wetteloosheid zich op de begeerten te richten en deze om te buigen naar de verkeerde kant. De begeerte stond immers onder het gebod, zich alleen uit te strekken naar het goede, naar hetgeen overeenkomt met Gods wil en wet.

Zonder wet is de zonde dood, dat wil zeggen: niet actief. De zonde is als een slapend roofdier, dat door de stok van de wet tot daden geprikkeld wordt. De algemene regel is dus dat de zondige begeerte zich niet door het gebod laat verdrijven, maar erdoor geïntensiveerd wordt. Daardoor is het volk Israël dat de wet Gods bezat, tot grotere misdaden gekomen dan de heidenvolken. De wetsverachtende Pilatus distantieerde zich van het ter dood brengen van Jezus, terwijl de wetsgetrouwe leidslieden het volk tot moord ophitsten.

9-11. *Ik heb eertijds geleefd zonder wet; toen echter het gebod kwam, begon de zonde te leven, maar ik begon te sterven, en het gebod, dat ten leven moest leiden, bleek voor mij juist ten dode te zijn; want de zonde heeft, uitgaande van het gebod, mij misleid en door middel daarvan gedood*.

Om alles nog eens goed duidelijk te maken, begint Paulus hier met de beschrijving van de ervaringen uit eigen leven. Daarom gebruikt hij hier op opvallende wijze het persoonlijke voornaamwoord 'ik'. Dit zet hij voort tot en met vers 26.

'Ik heb eertijds geleefd zonder wet'. Als kind groeide hij zonder kennis van de wet op. Wel behoorde hij tot een Hebreeuwse familie en was hij van huis uit de Hebreeuwse of Aramese taal machtig (een Hebreeër uit de Hebreeën), maar toch werd zelfs de strengste diaspora-Jood veracht door de echte vol-Jood te Jeruzalem. Alleen de in Jeruzalem en in Juda wonende Jood zei dat hij niet 'verbannen' was.

Paulus werd in het heidense Tarsus opgevoed en bezat het Romeinse burgerrecht. Door zijn opvoeding was hij Jood, Hellenist en Romeins burger. Als kind kon hij niet offeren en leefde hij buiten de veelvuldige instellingen, voorschriften en ceremoniën der vaderen. Deze waren in de heidense landen doodeenvoudig niet na te komen. Doordat hij ze niet kende, zal hij er ook geen behoefte aan gehad hebben. Hij stond gelijk aan die heidenen, van wie hij schreef: 'Wanneer toch heidenen, die de wet niet hebben, van nature doen wat de wet gebiedt' (2:14).

Dit duidt op een bepaalde innerlijke vrijheid, dus op een vorm van leven. De Canisiusvertaling luidt: 'Voorheen toch, zonder de wet, was ik het, die leefde'. Als kind was hij nog geen prooi van de boze geesten en leefde hij nog zelf. Nog jong van jaren kwam hij te Jeruzalem, zoals hij in Handelingen 22:3 zegt: 'Doch in deze stad opgevoed, aan de voeten van Gamaliël opgeleid met nauwgezette inachtneming van de wet onzer vaderen, een ijveraar voor God'.

Paulus nam alle verplichtingen en voorschriften van de wet waar en trachtte onberispelijk te leven, evenals de rijke jongeling. Toen begon de zonde te leven, dat wil zeggen de zondemachten werden actief. Krampachtig streed hij tegen de opkomende en infiltrerende boze geesten, maar hij hield de strijd tegen de zonde niet vol. Zijn menselijke geestkracht bezweek in deze worsteling. Tenslotte gaf hij de moed op om het kwade te overwinnen.

Hij werd een fatsoenlijke, godsdienstige zondaar, die nauwgezet de uiterlijke voorschriften in acht nam om 'een rechtvaardige naar de wet' te zijn. Innerlijk had hij evenwel nimmer overwinning en raakte hij steeds verder

van God en van het leven af. Zelf drukte bij dit zo uit: 'Ik begon te sterven'. Geestelijk verloor hij het contact met God en het einde van zijn wetsbetrachting was: dood in zonde en in misdaden.

Ditzelfde verschijnsel vinden wij terug in het leven van vele 'christenen 'in onze tijd, die wel uiterlijk hun 'plichten' waarnemen, maar geen overwinningsleven over de machten der duisternis kennen. De wet was gegeven 'ten leven', dat is om de zonde te beteugelen en de mens vrij te houden. Dit gold zelfs voor diens innerlijke leven, wanneer hij de wetten Gods 'dag en nacht overpeinsde' dit wil zeggen zijn gedachteleven ermee vulde, zodat de boze hem niet kon infiltreren. 'Wie dat doet, zal daardoor leven' (Lev. 18:5 en Gal. 3:12).

Het gebod doet een beroep op de mens om aan Gods instellingen en rechten vast te houden en daardoor te leven. Wat deden nu echter de vrome leugenmachten bij de wetsbetrachtende Paulus? Zij verstrikten hem, zodat hij de bedoeling Gods met de mens niet meer zag en zich vastbeet in allerlei geboden en leringen van mensen. De wetgeleerden en schriftgeleerden vonnisten Jezus, omdat deze afweek van hun gedragspatroon en God gelasterd zou hebben. De 'vrome' en wetsgetrouwe Farizeeër Paulus werd een moordenaar, want hij hielp mee om Stéfanus te doden en hij liet vele christenen terechtstellen.

Denk eens aan de tocht van Paulus naar Damascus. Waarom deed hij dit? Ondanks zijn grote wetskennis werd hij door de duivel misleid. Hij diende de zonde en meende toch God een dienst te bewijzen, maar ook hij maakte 'de maat zijner vaderen vol'. Ook hij was een blinde (verblinde) Farizeeër. De wet prikkelde de zonde en de

zonde voerde tot de dood, want juist door zijn inspanning voor de wet werd hij een vervolger van de gemeente en dus een vijand van God. Deze scheiding maakte hem tot een geestelijk dode.

Hij getuigt: 'Naar de gerechtigheid der wet onberispelijk, naar de ijver een vervolger van de gemeente' (Filip. 3:6). In zulk een leven gaan deze twee levenshoudingen altijd samen, omdat de mens die zich inspant, degene haat die niet werkt, maar gelooft. In Galaten 4:29 drukt de apostel deze vijandschap zo uit: 'Maar zoals destijds hij, die naar het vlees verwekt was (Ismaël), hem, die naar de geest verwekt was (Izak), vervolgde, zo ook nu'. Al gehoorzamende aan en ijverende voor de wet, werd Paulus tot een moordenaar en nog wel van het ware volk Gods, en het gevolg was dat hij een geestelijk dode werd.

12. *Zo is dan de wet heilig, en ook het gebod is heilig en rechtvaardig en goed.*

Iemand kan een prachtige, dure auto bezitten, maar hij is niet bekwaam om te rijden. Wanneer hij dit toch doet, wordt de goede auto hem noodlottig, zodat hij een aanrijding veroorzaakt en er zelfs door in het ziekenhuis terecht kan komen. De wet is heilig of afgezonderd van iedere boosheid, maar zij is ongeschikt om de natuurlijke, aangevochten, misleide en gebonden mens in het rechte spoor te houden.

De wet is heilig, want zij geeft de wil van God zuiver weer en dit brengt mee dat zij door haar wezen de tegenstelling met de zonde oproept. De wet is rechtvaardig, want zij is gebaseerd op het recht Gods en daardoor is zij goed. De

Schepper heeft immers de mens geschapen en het is zijn wil dat deze naar zijn wetten leeft.

13. *Is dan het goede mijn dood geworden? Volstrekt niet! Maar de zonde heeft, opdat zij zou blijken zonde te zijn, door het goede mijn dood bewerkt, opdat de zonde bij uitstek zondig zou worden door het gebod.*

De wet is goed, want zij toont hoe het moet, maar de mens in eigen kracht moet er dag en nacht mee bezig zijn. De aandacht van de wetsbetrachtende mens moet zich voortdurend op de wet richten. Deze moet zijn doen en laten onophoudelijk beheersen. De wet voert dus ook heerschappij, net als de zonde. Paulus vraagt of de wet hem naar de dood voert, terwijl zij toch geschonken was om hem die haar onderhield, leven te geven: 'Indien gij dit doet, zult gij leven'. De dood is evenwel niet het loon der wet, maar dat van de zonde; deze betaalt haar slaven uit met ellende en met dood.

Alleen de zonde voert tot de geestelijke dood. Het is beslist niet zo dat de wet Gods iemand naar de dood voert. Met zijn nadere verklaring bedoelt Paulus: maar de macht der wetteloosheid (zonde) heeft, opdat zou blijken dat zij wetteloos is, door de wet en 'uitgaande van het gebod' (vers 11), mijn dood berokkend. Men zou als natuurlijk mens de wet nog wel door inspanning van krachten kunnen volbrengen en leven, indien er geen wetteloze machten waren; dezen verzetten zich immers tegen de wetten Gods en prikkelen de mens tot verzet. De wet geeft geen inzicht in de hemelse gewesten en kan dus de bron van het kwade niet aanwijzen, noch overwinnen.

Levende onder de wet ligt voor de mens de zonde in de zichtbare wereld en hij rekent dus niet met boze geesten. Aan het kruis heeft de Heer duidelijk getoond, wie de bewerkers van het kwade zijn. Hij heeft ze trouwens zijn gehele leven tentoongesteld. De boze geesten die de wetteloosheid veroorzaken en stimuleren, zijn de vijanden van God en ook die van de mens. Daarom moet in het nieuwe verbond de zondaar niet gedood worden, maar de geesten der duisternis moeten uit hem verdreven of verjaagd of door hem weerstaan worden.

Dit is het evangelie des kruises of van het Koninkrijk der hemelen. Jezus streed niet tegen mensen, maar Hij sprak: 'Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen' (Luc. 23:34). Zij kennen de machten niet, door wie zij gebruikt worden! Het leven van Jezus op aarde was een voortdurende confrontatie met de wetteloze machten, en Hij kon zeggen: 'Zie, Ik drijf boze geesten uit en volbreng genezingen, heden en morgen' (Luc. 13:32).

De onreine geesten trachten eerst de mens door leugens te misleiden en door het opwekken van verkeerde begeerten te verleiden, om hem zo tot hun medeplichtige te maken. De volgende strijdmethode van de overheden en machten is het inbrengen van beschuldigingen tegen de zondaar. Zij gebruiken daarbij de wet als wapen tegen de mens en zo wordt 'het goede hem ten dode'. Men zegeviert niet over de zonde door met veel inspanning de wet en haar instellingen te onderhouden, ook niet door een mens te straffen, maar men overwint, door de boze geesten te onderwerpen op dezelfde manier als Jezus dit tijdens zijn ganse leven op aarde deed.

Hij heeft op deze manier zelfs de dood overwonnen. Wij hebben niet de strijd tegen vlees en bloed, maar tegen de demonen en boze geesten in het hemelruim (Ef. 6:10-18). Paulus leert duidelijk dat de tijd van de wet voorbij is. Genade en wet passen niet bij elkander, zoals er staat: 'De wet is door Mozes gegeven, de genade en de waarheid zijn door Jezus Christus gekomen' (Joh. 1:17). Een christen moet niet leven onder de heerschappij van de zonde, maar ook niet onder het gezag van de wet. Zonde en wet willen beide tot de dood over de mens regeren. Daarom moeten wij 'dood zijn voor de zonde' en 'dood zijn voor de wet' (6:11 en 7:4).

De zonde is wetteloosheid en daarom staat er: 'Opdat zij zou blijken zonde te zijn of wetteloosheid'. 'Mijn dood berokkend' betekent: mijn ondergang wordt bewerkt. Door dit werk van de boze geesten komt hun wetteloos karakter juist tot uiting en door het gebod wordt de zonde 'bij uitstek zondig', dit wil zeggen dat de zonde door de wet nog meer geactiveerd wordt. Doordat er een gebod is, kan men immers de zonde des te beter zien. De conclusie die uit dit alles getrokken mag worden, luidt: iemand doet meer zonde onder de wet dan zonder de wet; men handelt niet alleen tegen beter weten in, maar de machten, geprikkeld door het gebod, spannen zich sterker in, zodat de zonde duidelijker zichtbaar wordt.

14. *Wij weten immers, dat de wet geestelijk is; ik echter ben vlees, verkocht onder de zonde.*

De wet is geestelijk, want zij speculeert op de geest(kracht) van de mens. De geest richt zich op de wet van God, maar hij is niet krachtig genoeg om deze te houden, want hij staat ofwel gedeeltelijk onder de pressie

van de boze geesten of wordt geheel onderdrukt. Hij is verkocht onder de zonde, zoals Jozef als slaaf verkocht werd en niets meer te vertellen had. Deze kon als 'gevangene' niet meer doen wat hij wilde.

Dan gaat het natuurlijke leven de boventoon voeren en dit wordt misleid en dan volgt de heerschappij der boze machten. Deze verleidende of pressie uitoefenende zondemachten zijn sterker dan de geest van de mens, terwijl zij dikwijls in groten getale op hem aanstormen. De geest van de oprechte wetsbetrachter is dus wel gewillig, maar zijn vlees is zwak en dus een gemakkelijke prooi: in 1 Petrus 3:19 is sprake van 'geesten in de gevangenis'!

De machten in en om zulk een 'ijveraar voor de wet' zijn hem te sterk en deze gebruiken zijn leden, dat is zijn vlees, tegen zijn wil, tegen zijn verstand en tegen zijn gevoelens in. Zo wordt een dienstknecht der wet tegelijkertijd een dienstknecht der zonde. Hij staat op één lijn met de ongehoorzame tijdgenoten van Noach, waarvan God sprak: 'Zij zijn vlees' (Gen. 6:3). De vrijheid van zo'n gevangene breekt pas aan, wanneer hij op rechtmatige wijze vrijgekocht wordt.

Onze Heer deed dit door met zijn leven de prijs te betalen. Door de doop in de Heilige Geest wordt in het nieuwe verbond de mogelijkheid geschonken om op grond van deze vrijkoping de bindende machten te verdrijven, opdat vervuld wordt: 'Om aan gevangenen loslating te verkondigen' (Luc. 4:19).

De apostel geeft hier een duidelijke kijk op het innerlijke leven van de wetsbetrachter. Als ex-Farizeeër kan hij zich zó met hem identificeren, dat hij de ik-vorm gebruikt en

zelfs enkele pericopen in de tegenwoordige tijd zet. Deze stijlvorm houdt hij aan tot en met vers 26. Dit zichzelf insluiten bij een andere groep vinden wij bij de apostel ook in 1 Thessalonicenzen 4:15, waar hij schrijft: 'Wij, levenden, die achterblijven tot de komst des Heren, zullen in geen geval de ontslapenen voorgaan'.

In onze tekst, die wij kunnen beschouwen als een deel van zijn autobiografie, trekt de apostel de sluier van zijn verleden weg en men hoort van dit 'uitverkoren vat' zijn ervaringen en zijn strijd, maar ook zijn overwinning en bevrijding. Hij beschrijft de weg vanuit de duisternis der wet naar het licht van het evangelie. In vers 5 zegt hij duidelijk dat deze periode van 'in het vlees zijn' voorbij is. Hij spreekt daar van 'toen wij in het vlees waren'. Hij kan door deze persoonlijke mededelingen de andere wetsbetrachters te hulp komen, omdat hij op gelijke wijze als zij verzocht is geweest. Voor de gelovige die op de hoge weg gaat, klinkt het evenwel: 'Gij daarentegen zijt niet in het vlees, maar in de Geest, althans, indien de Geest Gods in u woont' (8:9).

15,16. *Want wat ik uitwerk, weet ik niet; want ik doe niet wat ik wens, maar waar ik een afkeer van heb, dat doe ik. Indien ik nu wat ik niet wens, toch doe, stem ik toe, dat de wet goed is.*

Wat ik volbreng, is het resultaat van de strijd tussen vlees en geest, en met mijn activiteiten die ik openbaar, ben ik het niet eens, zegt de apostel hier. Ik erken ze niet en versta ze evenmin. Als een christen onrein is of leugenachtig, is hij het in wezen niet eens met zijn zonden, hij heeft er zelfs een afkeer van. Zo is het ook met de oprechte wetsbetrachter. Door zijn afkeer van de zonde

getuigt hij dat de wet goed is. Het is voor hem het bewijs dat het gebod goed is, maar zijn werk fout.

Duidelijk toont de apostel aan dat er een macht in zijn leven was, die tegen zijn eigen verlangens in, werkte en die in staat was, te overwinnen. In Filippenzen 2:13 getuigt Paulus van een andere kracht in de gelovige, die zowel het willen als het volbrengen 'uitwerkt'. De Heilige Geest doet in het leven van de christen wat deze wenst en wel in zulke mate, dat de apostel dan in Filippenzen 2:15 kan vervolgen: 'Opdat gij onberispelijk en onbesmet moogt zijn, onbesproken kinderen Gods te midden van een ontaard en verkeerd geslacht, waaronder gij schijnt als lichtende sterren in de wereld'.

17. *Doch dan bewerk ik het niet meer, maar de zonde, die in mij woont.*

De initiatiefnemer van de zondige daad is niet de apostel zelf, maar de zonde(macht) in hem! Duidelijk legt Paulus hier het wezen van het kwaad bloot. In de onzienlijke wereld heeft de mens een partner. Wanneer zijn eigen geest goed wil, wordt de mens daardoor 'innerlijk verdeeld'. Er is sprake van 'de zonde in mij'. Tot tweemaal toe (zie vers 20) zegt de apostel dat hij de zonde niet bewerkt, maar dat er een macht in hem huist, die sterker is dan zijn eigen geest. Als dan de zonde(macht) in hem werkzaam is en hijzelf niet actief kan zijn, dan is hij een gebonden mens.

Hijzelf doet de zonde niet, omdat hij er niet mee accordeert, maar hij is overweldigd. Hij moet, hoewel hij niet wil. De blijdschap van het evangelie is, dat Jezus gekomen is om allen te genezen, 'die door de duivel

overweldigd waren' (Hand. 10:38). De overweldiger is dezelfde, maar ook Jezus is Dezelfde! Duidelijk wordt ons hier het wezen van de gebondenheid beschreven. Niet de wet was de oorzaak van Paulus' dood geworden, maar het was de boze geest in hem, die hem van God scheidde. Deze macht was aan zijn eigenlijke wezen vreemd en vijandig. Zij hoorde niet bij hem en hij moest van haar verlost worden. Hij mocht niet langer door haar worden misleid (vers 11).

18. *Want ik weet, dat in mij, dat wil zeggen in mijn vlees, geen goed woont. Immers, het wensen is wel bij mij aanwezig, maar het goede uitwerken, kan ik niet.*

Om zonde te kunnen overwinnen, moet men eerst de zonde onderscheiden. Men moet eerst goed zien, dat men niet zelf in principe zondig is, maar dat er verkeerde machten in de mens huizen. Van hen moet men zich distantiëren. Het is erg genoeg dat men zondigt, maar laat men dan goed zien hoe dit gebeurt. Het begin van iedere verlossing is, dat er een scheiding gemaakt wordt tussen de boze geesten en de mens. In mijn vlees woont geen kracht om het goede uit te werken. Mijn geest is immers niet opgewassen tegen de krachten, die mijn vlees tot zonde verleiden en drijven. Het wensen alleen is nog geen kracht om het goede te doen. Nog steeds spreekt de apostel over mensen die (nog) onder de wet zijn en nog niet bevrijd zijn van deze machten, die in hen wonen.

19. *Want niet wat ik wens, het goede, doe ik, maar wat ik niet wens, het kwade, dat doe ik.*

De wetsbetrachter wil naar Gods gebod leven, maar hij kan het niet en doet het verkeerde. Zijn vlees wordt tegen

zijn wil en tegen zijn zin door de boze machten misbruikt. Gods Geest met zijn begaafdheden woont er niet in. Daardoor kunnen de kracht Gods en de wetten des Geestes niet in hem functioneren. Natuurlijk hebben onkundige en onstandvastige lieden ook deze uitspraken van de apostel tot hun eigen verderf verdraaid, evenals zij dit trouwens met de overige schriften gedaan hebben (2 Petr. 3:16). Zij belijden immers dat Paulus hier een situatie beschrijft, die voor iedere gelovige tot zijn dood toe geldt.

Hoewel duidelijk anders geleerd wordt, blijven ze volhouden dat de menselijke natuur zondig is en totaal verdorven, terwijl de apostel hier aantoont dat zijn wil goed is. In hun commentaren schrijven zij: 'De bekeerde mens is, ofschoon een begenadigd zondaar, nochtans een zondaar en blijft dit al zijn dagen'. Men zou dit kunnen vergelijken met een 'begenadigd' gevangene, die toch zijn verdere leven in de cel moet doorbrengen.

Op deze wijze legt men zich bij de zonde neer, doordat men zich nu eenmaal niet aan haar greep ontworstelen kan. Men ziet niet dat een boze geest de mens zo iets voorliegt om hem te vernederen en aan zichzelf gelijk te stellen. Door grote inspanning kan een christen het dan zover brengen, dat hij een fatsoenlijke zondaar wordt. Hoe geheel anders leert onze Heer, die het land doorging goed doende en tot zijn volgelingen sprak: 'De werken die Ik doe, zult gij ook doen'.

20. *Indien ik nu datgene doe, wat ik niet wens, dan bewerk ik het niet meer, maar de zonde, die in mij woont.*

Het is met de zonde als met de ziekte: wie een zweer op de hand heeft, aanvaardt niet dat deze bij hem hoort. Zij is

voor hem een vijandig en vreemd element. Wij ontkennen niet dat wij ziek kunnen worden en ook niet dat wij kunnen zondigen, maar wij identificeren ons niet met de vijand. We zeggen niet: 'Zo zijn wij!' Ons verlangen is om te leven en te werken en wij willen niet door ziektemachten aangetast worden. Gezond zijn is voor ons geen vrome wens die nimmer vervuld wordt, maar een vervulling van de belofte: 'Ik, de Here, ben uw Heelmeester' (Ex. 15:26).

Veel mensen vinden het een normale zaak, indien zij door ziekte afgeremd worden en ze trachten ermee te 'leven'. Zij spreken over: kinderziekten, puberteitsmoeilijkheden, vrouwenziekten, de moeilijke jaren, de overgang, de oude dag. Zij menen dat er eigenlijk geen enkel stadium in het menselijke leven is, waarin ziektemachten geen rol moeten spelen. De genoemde uitdrukkingen maken de kwalen acceptabel. De boze gebruikt deze termen, omdat hij wil dat de mens zich er maar bij neer zal leggen als behorende bij het stadium waarin hij leeft.

Op dezelfde wijze spreekt men over de zonde als een onvermijdelijk iets, waar ook de christen niet onderuit kan: 'Je bent nu eenmaal driftig van aard, of deze slechte eigenschap heb je van je grootvader, als zakenman kun je niet eerlijk zijn, alle kinderen zijn wel ongehoorzaam, iedere puber springt uit de band, in ieder huwelijk is wel eens 'wat', leer mij de mannen kennen, de meeste oude mensen worden lastig, ze hebben het er bij mij ook uitgehaald, de omgeving en de situatie zijn er ook naar'. Het liefst gebruikt men de uitdrukking: 'Wij zijn allemaal zondaars', om daarmee de mogelijkheid uit te sluiten de weg tot ontkoming te gaan. Men spreekt gaarne van de totale verdorvenheid van de menselijke natuur, maar de

apostel toont ons in deze perikoop duidelijk aan, dat zijn menselijke natuur geen behagen had in de zonde, want deze wenste het kwaad niet te doen.

Wanneer de zweer van de hand geneest, wordt dit lichaamsdeel weer gaaf. Wanneer de boze macht uit de ziel verdreven is, kan de menselijke natuur zich weer herstellen en zuiver worden. Wanneer de mens totaal verdorven zou zijn, staat hij op één lijn met de duivel die slechts de wetteloosheid zoekt. Paulus spreekt evenwel over het feit dat hij het goede wil, maar niet tegen de kwade machten opgewassen is. Daarmee distantieert hij zich dus van de boze geesten.

Hijzelf is niet de oorsprong van het kwade, maar de duivel. Deze is de bewerker van de ongerechtigheid en gebruikt het 'vlees' van de mens om zijn wetteloze gedachten in de zichtbare wereld te brengen. Paulus bedoelt: ik doe de zonde niet, maar de in mij binnengedrongen macht is de aanstoker en gebruikt mij als slaaf. Bij de oprechte wetsbetrachter is hier zelfs geen sprake van verleiding, van een bevruchting van de begeerte zoals Jacobus 1:15 beschrijft, maar van een overweldiging en dwang. De mens doet iets tegen zijn zin en hij is niet opgewassen tegen de overweldiger.

Wanneer in vers 17 herhaald wordt: 'Ikzelf doe de zonde niet meer', botst deze Paulinische uitspraak met de vrome leergeesten, die de mens zelf als auteur van de zonde voorstellen. Paulus spreekt hier echter over kwade 'kostgangers', die zijn levenshuis ruïneren en die hij niet in staat is buiten de deur te zetten of te houden.

21-23. *Zo vind ik dan deze regel: als ik het goede wens te doen, is het kwade bij mij aanwezig, want naar de inwendige mens verlustig ik mij in de wet Gods, maar in mijn leden zie ik een andere wel, die strijd voert tegen de wet van mijn verstand en mij tot krijgsgevangene maakt van de wet der zonde, die in mijn leden is.*

De zonde heeft in de wetsbetrachter woning gemaakt en deze is dus een gebonden mens. Doordat het zondige zich telkens herhaalt, is er sprake van een wet of een regel. Deze luidt: 'ik wil het goede wel, maar het pakt altijd verkeerd bij mij uit'. Dit is de noodkreet van een leven dat voortdurend in de conflictsituatie tussen het willen en het volbrengen de verliezende partij is. De inspanning om de wet Gods te onderhouden geeft hierin geen enkele essentiële verbetering, maar stimuleert en activeert juist de boze machten.

De zonde die geopenbaard wordt, is niet de vroegere Farizeeër zelf, niet zijn eigen ik, niet zijn oude natuur, maar het is het koninkrijk van satan waaraan hij onderworpen is. De wereld ligt in het boze en de mens leeft in bezet gebied en wordt zelfs tegen zijn wil gedwongen voor de bezetter te werken.

Wie de zonde in zich wil overwinnen, zal eerst het juiste inzicht moeten hebben in goed en kwaad, teneinde zich op de juiste wijze tegen de boosheid te kunnen opstellen. Hij zal moeten afdalen naar de bron van de ellende en dan zal hij scheiding moeten maken of een oordeel vellen. Wij zien hoe de apostel zichzelf distantieert van de zonde; hij weigert zich met haar te associëren. Daarom schift ook deze uitspraak van Paulus: 'Het kwade is bij mij aanwezig'

en 'woont in mij' de overleggingen en gedachten van het hart als geïnspireerd woord van God (Hebr. 4:12).

Tussen het goede dat deze ex-Farizeeër wenst en het kwade dat hij doet, trekt hij een grens: het is de scheiding tussen het licht waarin hij wandelen wil, en de duisternis waarin hij leeft, tussen de gerechtigheid waarnaar hij verlangt (hongert en dorst) en de ongerechtigheid die hij doet.

Wie dit Paulinische denken terzijde schuift ter wille van een erfzondeleer, die de mens identiek met het kwade maakt, zal nimmer zegevieren over de zonde. De erfzondeleer blokkeert de weg naar de verlossing. Onze Heer brengt door zijn evangelie 'het oordeel tot overwinning' (Matth. 12:20), dit wil zeggen dat Hij door de kracht van de Heilige Geest, het mogelijk maakt na deze scheiding de boze uit de drijven en over hem te zegevieren. Zo resulteert het oordeel in overwinning.

Met zijn geest en zijn ziel, de inwendige mens, heeft de wetsonderhouder een vermaak in de geboden van God. Hij wil er gaarne naar leven, zoals er staat: 'Maar aan des Heren wet zijn welgevallen heeft, en diens wet overpeinst bij dag en nacht' (Ps. 1:2). Zo sprak ook David: 'De bevelen des Heren zijn waarachtig, zij verheugen het hart' (Ps. 19:9), of: 'In uw inzettingen zal ik mij verlustigen' (Ps. 119:16). In de 'ijveraar voor de wet' huizen echter de rivalen of mededingers met hun eigen regels, die tegengesteld zijn aan de wetten van God.

Zij werpen zich op zijn leden, dat is op alles wat de mens in de zichtbare wereld tot zijn beschikking heeft, om zich te openbaren. Zij dwingen dan dit vlees juist die dingen te

verrichten, die zijn inwendige mens niet wil. Hun wetten voeren dus strijd met de inwendige mens en deze zondigt zelfs tegen beter weten in. Niet alleen wordt de stem van zijn geweten gesmoord (2:15), maar de wetsonderhouder doet zelfs dingen die tegen zijn gezond verstand indruisen.

Hij rookt en drinkt, hoewel hij weet dat het slecht voor hem is. Hij pleegt overspel, hoewel hij daarmee zijn gezin en positie op het spel zet. Hij is overmeesterd en dus een krijgsgevangene geworden in de strijd tegen de boze geesten, die hij niet onderscheidde en waartegen de wet hem nooit leerde strijden. Hij moet naar de wetten van de onderdrukkers, die in zijn lichaam opereren, luisteren en handelen.

Wij merken op dat hier een situatietekening wordt gegeven van de mens in het oude verbond. Deze deed wel zijn best het goede voort te brengen, maar moest telkens zijn onmacht ertoe erkennen. Iedere inspanning bracht hem geen baat. Zij vermeerderde alleen maar de innerlijke spanning. Hoe stipter de wetsbetrachter was, hoe meer innerlijke strijd gevoerd moest worden.

Veel christenen in het nieuwe verbond leven nog onder de wet op deze oudtestamentische wijze. Zij missen het inzicht in het Koninkrijk der hemelen en het vertrouwen in de kracht van de Heilige Geest die in hen wonen wil. Wie gedoopt is met de Heilige Geest en de sleutels van het Koninkrijk der hemelen bezit, mag getuigen: 'Als ik het goede wens, is de Heilige Geest bij mij aanwezig om de wil om te zetten in de daad!' De Heilige Geest ondersteunt de zwakke inwendige mens die het goede wil, ook behoeft deze mens zichzelf niet in te spannen om verzoening te krijgen voor zijn overtredingen, maar hij leeft als

rechtvaardige door het geloof in de schuldvergeving op grond van het vergoten bloed van Jezus Christus. Dan wordt vervuld: 'Er blijft dus een sabbatsrust voor het volk van God'.

24. *Ik, ellendig mens! Wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?*

Met bovenstaande woorden sluit de apostel zijn levensbeschrijving als man onder de wet af. Het dieptepunt ervan werd door hem bereikt op de weg naar Damascus, waar tot deze 'ijveraar voor de wet' geroepen werd: 'Saul, Saul, waarom vervolgt gij Mij?' Met de erkentenis: 'O, rampzalig mens, die ik ben', zegt de apostel ieder vertrouwen in de wet op. Deze heeft voortaan voor hem afgedaan. Zij was niet bij machte hem onder de heerschappij van de zonde weg te trekken en kon hem niet uit deze slavernij verlossen. Nu komt het ogenblik dat hij zeggen kan: 'Want ik ben door de wet voor de wet gestorven om voor God te leven' (Gal. 2:19).

Zijn vraag bedoelt: wie zal mij verlossen uit de hand van allen die mij haten en het op mijn ondergang gemunt hebben? Wie zal mij verlossen om Hem te mogen dienen in heiligheid en gerechtigheid voor zijn aangezicht, al mijn dagen? (Luc. 1:68-75). Paulus spreekt hier als iemand die er ziek van is om nog langer met de wet in zee te steken, want zij brengt geen heil, geen genezing en geen bevrijding teweeg. Hij zoekt nu naar een vriend, een helper, die hem uit deze impasse leiden kan.

In de praktijk van hun leven roepen velen nog met deze ex-Farizeeër: 'Ik ellendig mens, wie zal mij uit deze verdorven situatie verlossen?' Maar het is voor hen een

retorische vraag, waarop zij geen antwoord verwachten. Tot hun dood toe herhalen zij deze verzuchting, koesteren haar en verontschuldigen zich ermee. Zij blijven dan ook naar hun 'geloof' tot hun dood 'vleselijk, verkocht onder de zonde!' (vers 14). Zij blijven immers onder de wet, stellen zich er iedere zondag weer onder en trachten haar als levensregel te houden. Ongelukkige slachtoffers van een begoocheling, want iedere inspanning van de mens alleen is zinloos en vruchteloos. Zijn geest moet verbonden zijn met de Heilige Geest en dan kan hij de boze weerstaan en overwinnen in de kracht Gods.

'Het lichaam dezes doods' is het lichaam waarin en waarover de boze geesten heerschappij voeren. De roep van de oud-Farizeeër om hem uit dit lichaam te bevrijden, is die van iedere wetsbetrachter, ook in onze tijd. Hij voelt zich immers een hopeloos geval. Wie zal hem bevrijden, zodat zijn lichaam niet langer meer aan de zondemachten dienstbaar is? De zonde voert immers naar de dood en zijn leden zijn dienstbaar aan de ongerechtigheid; zijn lichaam is werkzaam om voor de dood vrucht te dragen (vers 5).

Tot allen die zich ook nu nog onder de wet stellen, klinkt de vermaning: 'Bekeert u en een ieder van u laat zich (nu eens werkelijk) dopen op de naam van Jezus Christus, tot vergeving van uw zonden, en gij zult (ook nu) de gave des Heiligen Geestes ontvangen' (Hand. 2:38). Wilt u de overwinning behalen, ga dan deze weg die Jezus toonde en 'laat u behouden uit dit verkeerde (wettische) geslacht' (Hand. 2:40).

25. *Gode zij dank door Jezus Christus, onze Here.'*

Er is een uitweg om vrij te zijn van de zonde zonder de wet. Jezus Christus opende een nieuwe en 'hoge' weg tot behoud. Hij nam door het offer van zijn leven eens en voor altijd de schuld weg, en van Hem wordt geschreven: 'Hoe God Hem met de Heilige Geest en met kracht heeft gezalfd. Hij is rondgegaan, weldoende en genezende (en verlossende) allen die door de duivel overweldigd waren; want God was met Hem' (Hand. 10:38). Jezus gaf het voorbeeld en Hij liet een methode na, die de algehele oplossing garandeert.

Hij dreef de boze geesten uit door de Geest Gods en getuigde, dat allen die in Hem geloven zouden, hetzelfde zouden doen. Hij gaf ons de autoriteit van zijn Naam en de begaafdheden van zijn Geest. Paulus noemt hier de Naam: Jezus Christus, onze Here. Hij is Jezus, want Hij redt, geneest en verlost. Hij is de Christus, omdat Hij gezalfd is met de Heilige Geest. Hij is onze Heer en wij zijn zijn volk. Hij is onze Koning, die alle macht heeft in de hemel en op de aarde. Hij bevrijdt ons en zal ons bevrijden, totdat het vernederd lichaam, dat wel verlost is van de zondemachten, maar nog vergankelijk is, vervangen zal zijn door een verheerlijkt lichaam, dat gelijkvormig is aan dat van de verhoogde Meester.

Wij behoeven 'Gode zij dank' deze perikoop niet met een zucht te beëindigen, of wij zouden het een zucht van verlichting moeten noemen. Het volle evangelie bindt ons niet aan het verleden van de ex-Farizeeër, maar aan het heden, waarin gezegd wordt: 'Zo is er dan nu geen veroordeling voor hen die in Christus Jezus zijn' (8:1), want dezen zien de weg ter overwinning. Zij spreken: 'Want het goede dat ik wil, doe ik, maar het kwade dat ik

niet wil, laat ik. Ik, gelukkig mens! Ik dank God, door Jezus Christus, mijn Heer'.

26. *Derhalve ben ik zelf met mijn verstand dienstbaar aan de wet Gods, maar met mijn vlees aan de wet der zonde.*

Aan het slot van hoofdstuk zeven trekt de apostel nog zijn laatste conclusie in verband met de mens onder de wet, want hij schreef aan 'wie de wet kennen' (vers 1). Hij maakt duidelijk dat de wetsonderhouder nooit één kan zijn, zoals de Vader en de Zoon één zijn. Noch bij de Vader noch bij de Zoon is er een innerlijke tegenstrijdigheid. Zij zijn enkel heiligheid en zuiverheid en daardoor vindt de boze nimmer in Hen een aanknopingspunt. Dit weten de demonen en zij sidderen, omdat zij voor een verloren zaak vechten, terwijl van de heilige engelen gezegd kan worden: zij geloven dat God één is en zij bedrijven vreugde.

Christenen die onder de wet leven, zijn niet één, maar zij zijn gespleten persoonlijkheden. Zij doen wat ze niet willen en wat zij niet mogen. Zij spannen zich in en toch zijn zij niet zo zeker van hun behoud. Bij de vraag: 'Bent u een kind van God?' moeten velen het laten afweten. Zij hopen het. Zij willen wel het goede, maar doen het kwade, daarmee getuigenis gevende dat zij innerlijk verbonden zijn met het rijk der duisternis.

In zijn strijd tegen de zonde schenkt het verstand van de wetsbetrachter maar een zwakke afweer. Met zijn rede dient hij wel de wet van God, maar deze werkt niet door in zijn vlees. Daar voeren andere wetten de heerschappij. Paulus leert niet dat het verstand van de mens onder de wet, aangetast is, zoals bij de heidenen het geval is. In

Efeziërs 4:18 betuigt hij van dezen, dat hun verstand verduisterd is en zij vervreemd zijn van het leven van God, omdat er onwetendheid onder hen heerst.

Bij de wetsbetrachter functioneert echter het verstand wel goed, want de wet waarvan hij kennis heeft, is heilig, rechtvaardig en goed (vers 12). Ook zijn wil richt zich op het goede. De bevrijding moet dus van een geheel andere kant komen dan door de invloed van het gezonde verstand, dat door inspanning van krachten, de juiste koers wil volgen. De wet van het oude verbond, waaronder ook de tien geboden, is op deze inspanning gebaseerd, maar houdt geen enkele rekening met de invloed en de kracht van de boze geesten in de mens.

Zij was ook maar tijdelijk en het door haar bereikbare was slechts de schaduw der toekomstige goederen (Hebr. 10:1). Wat voor betekenis had dan de wet? Het antwoord luidt in Galaten 3:19: 'Om de overtredingen te doen blijken is zij erbij gevoegd (bij de belofte), totdat het zaad zou komen, waarop de belofte sloeg'. Abraham was immers 'gekend, opdat hij gebieden zou, dat zijn zonen en zijn huis na hem de weg des Heren zouden bewaren, door gerechtigheid en recht te doen' (Gen. 18:19).

Door Jezus, waarop de belofte sloeg, zijn wij rechtvaardig zonder de werken der wet, maar krachtens de schuldvergeving door zijn bloed. Hij is ook de Doper in de Heilige Geest. Deze Geest ontvangt de herboren mens op zijn geloof, zoals er staat: 'Zo is de zegen van Abraham (de gerechtigheid) tot de heidenen gekomen in Jezus Christus, opdat wij de belofte des Geestes zouden ontvangen door het geloof' (Gal. 3:14). Door deze Geest treedt de wet van het nieuwe verbond bij ons in werking.

Deze spreekt over het uitdrijven en het weerstaan van de boze machten. Zij geeft daartoe de gelovige kennis en inzicht in de regels van het Koninkrijk der hemelen.

HOOFDSTUK 8

1. *Zo is er dan nu geen veroordeling voor hen, die in Christus Jezus zijn.*

Niemand kan de hoofdstukken zeven en acht lezen, of hij wordt getroffen door de felle contrasten tussen deze twee. Bij hoofdstuk acht treedt men vanuit de schaduw in het volle licht; vanuit de machteloosheid van de mens onder de wet wordt men aangedaan met kracht van de Heilige Geest. In hoofdstuk zeven missen wij, behalve aan het slot, de naam van Jezus Christus en die van de Heilige Geest, terwijl geen hoofdstuk in de bijbel zo de overwinning van de Heilige Geest belicht (met uitzondering misschien van de hoofdstukken in het Johannes evangelie, waar de Heer bij de paasmaaltijd zelf over deze Geest sprak) dan dit hoofdstuk acht. Hier vinden wij het antwoord op de vraag hoe wij moeten wandelen en Gode behagen.

Tegenover het verleden dat de apostel beschreven heeft, gebruikt hij thans het heerlijke woordje 'nu'. Het wijst op de overgang van dood naar leven, vanuit de veroordeling naar de vrijspraak. Het duidt op de uittocht uit het land van zonde en slavernij der wet, naar dat van de vrijheid der kinderen Gods. De schaduw van het oude verbond wijkt hier voor het licht van de herschepping.

In de voorgaande verzen werd erop gewezen dat het vlees slaaf van de zonde is. De mens is 'in het vlees', als hij geregeerd wordt door de natuurlijke dingen, door de omstandigheden, door wat zijn zintuigen waarnemen en door hetgeen de mensen zeggen. Wie 'in Christus Jezus

zijn' houden het Woord Gods in geloof vast, zoals er staat: 'Indien gij in Mij blijft en mijn woorden in u blijven' (Joh. 15:7). Dan is er sprake van een geestelijk mens. Wie 'in Christus Jezus zijn' hebben de gerechtigheid uit genade door de schuldvergeving ontvangen. Er zijn wel beschuldigingen, maar deze worden afgewezen en het vonnis is: vrijspraak; de schuld was vereffend. God rechtvaardigt immers de goddeloze (4:5).

Er kunnen wel tuchtigingen en beproevingen zijn, maar er is geen verdoemenis, zoals vele vertalingen luiden, omdat God degenen die 'in Christus Jezus zijn', die tot zijn lichaam of tot de gemeente behoren, niet prijsgeeft aan de machten der duisternis.

'In Christus Jezus' zijnde, is men vrij van de wet en vrij van de zonde, want men is voor beide gestorven (6:9,10 en 7:4). Deze mogen dus geen heerschappij meer voeren. De wet mag ons niet meer pressen tot inspanning en offers, en de zondemachten mogen ons niet meer beïnvloeden of dwingen tot het kwade. Op grond hiervan kunnen wij een rechtvaardige strijd in de hemelse gewesten voeren. Onder de wet zou men aan het einde van zijn leven de gerechtigheid kunnen bezitten, indien men de wet nauwkeurig onderhouden had, maar ieder wedergeboren mens ontvangt de gerechtigheid bij de aanvang van het nieuwe leven.

Er is dus geen veroordeling, omdat men rechtvaardig is 'in Christus Jezus' (zijnde), door het geloof. Na de wedergeboorte wordt de mogelijkheid geopend een leven te leiden, waarin men vrij is en één. Wat doet men nu met dit nieuwe leven? Opnieuw zondigen? Neen, want wij zijn geen dienstknechten van het kwaad. Gaat men evenwel

opnieuw met de wet leven, dan komt men onherroepelijk weer in de slavernij van de zonde.

Men ziet dit bij christenen die eerst vrij waren, maar terechtkwamen in groeperingen met allerlei voorschriften, die in de uitwendige wereld in acht genomen moeten worden. Wie zich bezighouden met wettische voorschriften aangaande kleding, haardracht, het geven van tienden, sabbatsrust, enzovoort, verliezen hun weerbaarheid tegenover de zondemachten. Vele christenen zijn met de Geest begonnen, maar eindigen in het vlees (Gal. 3:3).

2. *Want de wet van de Geest des levens heeft u in Christus Jezus vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods.*

Er is sprake van 'de Geest des levens' of van de Levensgeest. De natuurlijke levensgeest bij planten, dieren en bij de mens zorgt voor het begin, het onderhoud, de groei, de ontwikkeling en het herstel van het natuurlijke leven. Met een variant op 1 Corinthiërs 15:39 zouden wij kunnen zeggen: 'Alle levensgeest is niet dezelfde, maar die van mensen is anders dan van beesten en die weer anders dan van vogels, vissen of planten'.

In ieder levend organisme werkt de levensgeest naar zijn eigen bepaalde wetten. Terwijl de geest van plant en dier alleen maar met de zichtbare wereld verbonden is en dus bij het sterven naar de aarde keert, functioneert en beweegt zich de levensgeest van de mens bovendien in de onzichtbare wereld of in de hemelse gewesten, waar hij onvergankelijkheid bezit. Alleen van de mens werd gezegd: 'God blies de levensadem in zijn neus; alzó werd de mens tot een levend wezen' (Gen. 2:7).

De Heilige Geest of 'Geest des levens' van het lichaam van Christus, de gemeente, werkt in de nieuwe schepping. Hij functioneert bij het begin, het onderhoud, de groei, de ontwikkeling en het herstel van de mens in het lichaam van Christus ('in Christus Jezus' zijnde). Deze Geest komt de zwakke menselijke levensgeest in alles te hulp (vers 26). Hij wederstaat in ons de vijandige machten, die ons trachten te beschadigen, die ons willen laten zondigen of ziek willen maken. Daarom drijven wij door de kracht van de Heilige Geest in ons, deze machten uit of weerstaan ze. In deze Levensgeest zijn wij gedoopt, Hij woont in ons en door Hem hebben wij gemeenschap met God.

Er is sprake van een vrijmaking, omdat wij eerst gevangen en onderworpen waren aan de zondemachten en gedwongen waren naar hun wetten te leven. 'De wet der zonde en des doods' is de wetmatigheid van de wetteloze machten en van de ontbinding, waarvan Paulus spreekt in 7:23: 'Maar in mijn leden zie ik een andere wet, die strijd voert tegen de wet van mijn verstand' dat Gods wet kent en wil houden. Noch onze eigen geest, noch ons verstand waren bij machte zich te verzetten en zich vrij te maken van de boze geesten, die wetten oplegden die tegen de wet Gods indruisten.

3,4. *Want wat de wet niet vermocht, omdat zij zwak was door het vlees - God heeft, door zijn eigen Zoon te zenden in een vlees, aan dat der zonde gelijk, en wel om de zonde, de zonde veroordeeld in het vlees, opdat de eis der wet vervuld zou worden in ons, die niet naar het vlees wandelen, doch naar de Geest.*

Paulus richt zich tot de Joodse christenen en tot de proselieten-christenen. Zij hadden onder de wet van de Sinaï geleefd. Zij wisten zelf niet sterk genoeg geweest te zijn, maar ook de wet had hen niet kunnen bevrijden. Ook deze was te zwak geweest. De wet van het oude verbond was 'heilig en rechtvaardig en goed', maar zij was impotent om de gebonden en gevangen mens te bevrijden en te verlossen van zijn ketenen. Hiervoor kwam Jezus Christus, die ons de wet van de 'Geest des levens' schonk.

De uitdrukking 'wat de wet niet vermocht' betekent zeker niet, dat zij gedeeltelijk wel iets kon bewerken en dat het ontbrekende op een of andere wijze aangevuld moet worden. De wet is in haar geheel totaal onmachtig, doordat zij niet in staat is de invloed van de boze geesten uit te schakelen. Paulus werpt voor zijn Joodse lezers de schuld niet op de wet, maar op de machten in het zondigende vlees en op de mens, die hun gehoorzaam is.

Het zondigende vlees werkt juist het tegengestelde uit van wat de wet gebiedt. De wet van het oude verbond kan het vlees niet meekrijgen, doordat de machten de overhand erin hebben. De leden staan immers onder invloed van de boze geesten, die sterker zijn dan de wil, het verstand en de geest van de mens. Bij het betrachten van de wet worden de vleselijke begeerten nog feller door de zondemachten geprikkeld (7:8).

Jezus had hetzelfde vlees als wij, dus een lichaam waarin bij alle mensen de zondemachten werkzaam zijn en leden die bij allen gebruikt en misbruikt worden door de onreine geesten. Jezus kwam wel in het menselijke vlees, maar niet in het 'vlees van zonde', doch in vlees 'aan dat der zonde gelijk'. Het is de duivel nimmer gelukt om één

enkele zondige begeerte bij Jezus op te wekken of Hem op een of andere wijze te verleiden of te overweldigen. In zijn jeugd was Hij volmaakt geheiligd door zijn Vader die in de hemel is en nadat Hij gedoopt was in Gods Geest, kon Hij getuigen: 'De overste der wereld komt en heeft aan Mij niets' (Joh. 14:30), dit wil zeggen dat de machten der duisternis van zijn lichaam geen gebruik konden maken.

'Om de zonde' betekent: in verband met de zonde. Het Woord is vlees geworden om de werken des duivels te verbreken (1 Joh. 3:8), om het beschadigde te herstellen en op deze wijze de schepping te vernieuwen. Om dit mogelijk te maken, heeft de Heer ons eerst uit de heerschappij van de duivel losgekocht door onze schuld te betalen met zijn bloed, dat is zijn leven. Nadat Jezus degene die gelooft zo tot zijn eigendom gemaakt heeft, zijn ook de machten die in het vlees opereerden, geoordeeld. Hij heeft ze gevonnist met de uitspraak, dat ze niet langer in ons die geloven, mochten werken. Wanneer ze dit toch nog doen, kunnen wij in de naam van Jezus deze wetteloze machten, die zich om deze veroordeling niet bekommeren, op wettige en rechtmatige wijze uitdrijven en weerstaan.

Het oordeel is de scheiding. In de geest wordt een scheiding gemaakt tussen waarheid en leugen, in de ziel tussen gerechtigheid en ongerechtigheid, en 'in gewrichten en merg' tussen de gezondmakende levensgeest en de ziektemachten. 'Alle dingen liggen open en ontbloot voor de ogen van Hém, voor wie wij rekenschap hebben af te leggen' (Hebr. 4:13). Het is zijn wil dat wij aan de goede kant van de kloof zullen staan en ondersteund door de kracht Gods, de boze machten geheel zullen wegdrijven

uit ons leven en niet zullen toestaan dat zij ons opnieuw beïnvloeden of overweldigen.

Jezus heeft de machten aangewezen, ze openlijk tentoongesteld, ze veroordeeld in het vlees en over hen gezegevierd. Hij wil dat wij in dit opzicht in zijn voetsporen wandelen. De eis of rechtsvordering der wet is het leven naar Gods wil, dat is in gerechtigheid. Omdat Jezus de schuld weggenomen heeft, is de mens door het geloof tot een rechtvaardige geworden. Maar de Heer heeft ons ook het Koninkrijk der hemelen geopenbaard en de boze geesten als veroorzakers van zonde en ziekte tentoongesteld.

Hij maakte dus een scheiding tussen de mens en de verwekkers van het kwade. Hij schonk de gelovigen de Heilige Geest en deze werd één geest met de hunne. Gods Geest ondersteunt de zwakke menselijke geest bij de afweer van de boze machten. Door de verloste mens kan de Heilige Geest tezamen met de menselijke geest, goede werken doen. Dit kost geen inspanning, maar de nieuwe schepping wil en kan niet anders: 'Want zijn maaksel zijn wij, in Christus Jezus geschapen om goede werken te doen, die God tevoren bereid heeft, opdat wij daarin zouden wandelen' (Ef. 2:10).

Een gezond oog behoeft zich niet in te spannen om te zien, het oor kan niet nalaten te horen en de mens Gods brengt vanzelf goede vruchten voort.
Het is duidelijk dat vele christenen aan deze tekst een andere uitleg moeten geven, want zij leren dat de mens niet naar de wil van God kan leven, dat zijn beste werken met zonde bevlekt zijn en dat hij zondaar blijft tot de

dood. Het is dus voor hem een onmogelijke zaak dat de eis der wet in hem vervuld wordt.

Zij lezen: 'Opdat het recht der wet vervuld zou worden in ons' en bedoelen dan met dit recht, de gerechtigheid of rechtvaardigmaking door de toerekening van de gerechtigheid van Christus. Het gaat hier evenwel over de handelingen van een christen zelf. Hetzelfde woordje dat hier door 'eis' vertaald is, wordt in Openbaring 19:8 weergegeven door 'rechtvaardige daden'.

Paulus redeneert als volgt: er zijn machten die de goedwillende mens onder de wet dwingen tegen zijn geest en ook tegen zijn wil en zijn verstand slechte daden te doen (7:20,26). Nu komt er een kracht in de christen, die zijn geest en ziel ondersteunt en hem het goede laat doen. Zo wordt het doel (uitgedrukt door het voegwoord 'opdat') bereikt dat God beoogde, toen Hij zijn Zoon overgaf om de zonde der wereld weg te nemen, namelijk dat de gerechtvaardigde mens ook weer als een rechtvaardige zou kunnen leven.

'Naar het vlees wandelen' of leven is voldoen aan de zondige begeerten en driften van het vlees. Deze wetteloze verlangens worden door de onreine geesten opgewekt. Deze bevruchten dan de begeerten en daarna wordt de zonde gebaard, dat is in de zichtbare wereld gebracht (Jac. 1:14,15). Door verleiding of pressie van de boze geesten worden de begeerten in de mens dus wetteloos. Wie naar het vlees wandelt, rekent alleen met de zichtbare dingen en laat zich beïnvloeden door de situatie waarin hij verkeert.

Wie naar de geest wandelt, houdt ook rekening met de onzichtbare wereld. Zijn wandel is in de hemel en hij laat

zich leiden door het Woord en de Geest Gods, zoals de Heer sprak: 'Want Hij (de Geest) zal het uit het mijne nemen en het u verkondigen' (Joh. 16:14). Sommige vertalingen schrijven Geest met een hoofdletter en andere geest met een kleine letter. Het eerste bedoelt dan de Heilige Geest en het tweede de menselijke geest. Bij christenen die in de Heilige Geest gedoopt zijn, functioneren deze beide geesten als één geest, maar omdat de Heilige Geest in deze gemeenschap de leiding heeft, prefereren wij Geest met een hoofdletter.

Ook Ezechiël profeteerde reeds over dit herstel, toen hij Gods belofte overbracht: 'Een nieuw hart zal Ik u geven en een nieuwe geest in uw binnenste; het hart van steen zal Ik uit uw lichaam verwijderen en Ik zal u een hart van vlees geven. Mijn Geest zal Ik in uw binnenste geven en maken, dat gij naar mijn inzettingen wandelt en naarstig mijn verordeningen onderhoudt' (Ez. 36:26,27).

Het hart is de inwendige of onzienlijke mens in verband met zijn zielenleven. God neemt door gebed, oplegging van handen, bevrijding en genezing de machten die het hart verharden, weg; hierdoor wordt het zielenleven hersteld, en het stenen, verharde, ongehoorzame hart wordt er een van vlees, dat wil zeggen in zijn natuurlijke uitingen hersteld.

Ook de geest wordt door het woord der waarheid en de kracht van Gods Geest losgemaakt van de leugenmachten, die hem op de verkeerde weg trachten te voeren. De geest wordt in zijn oorspronkelijke staat en zijn verhouding tot God hersteld. De mens ontvangt geen nieuwe geest, maar deze wordt vernieuwd, zoals er staat: 'Zie, Ik maak alle dingen nieuw' (Openb. 21:5). In deze gereinigde en

vernieuwde mens wil God zijn Geest geven, opdat de wet in hem vervuld zal worden.

5. *Want zij, die naar het vlees zijn, hebben de gezindheid van het vlees, en zij, die naar de Geest zijn, hebben de gezindheid van de Geest.*

'Die naar het vlees zijn' voldoen aan de begeerten van het vlees, ook wanneer deze door boze machten verlokt worden. Wanneer iemand honger heeft en begeert te eten, is dit geen zonde, maar een natuurlijke behoefte. Wanneer iemand evenwel blijft eten, ook wanneer hij verzadigd is, verkeert hij onder beïnvloeding van wetteloze machten, want zelfs zijn verstand protesteert tegen deze onmatigheid. De gezindheid des vlezes is de begeerte die zich uitsluitend en onmatig op het zichtbare richt, waarvan gezegd wordt: 'Want al wat in de wereld is: de begeerte des vlezes, de begeerte der ogen en een hovaardig leven, is niet uit de Vader, maar uit de wereld. En de wereld gaat voorbij en haar begeren' (1 Joh. 2:16,17).

Ook het vlees dat door 'vrome' geesten geleid wordt, richt zich op de zienlijke dingen, maar dan niet op overdaad, maar op vasten, lange gebeden, celibaat, voorgeschreven kleding, haardracht en dergelijke, dingen die het natuurlijke leven beneden de maat houden.

De gezindheid is: het zinnen op, dus wat de Statenvertaling heeft: 'het bedenken des vlezes'. Hoe weet een christen of hij vleselijk gezind is? Door na te gaan wat hij bedenkt, waarop hij zijn gedachten richt. Toen de apostel Petrus Jezus wilde weerhouden om te lijden en te sterven, sprak de Heer: 'Gij zijt niet bedacht op de dingen Gods, maar op die der mensen' (Matth. 16:23). Petrus liet

zich leiden door de omstandigheden, door menselijke gevoelens, maar niet door het Woord van God en daarom werd hij de spreekbuis van satan. Hij bedacht niet de dingen die boven waren en die gericht waren op het plan Gods met de mens en met de schepping.

Na zijn 'bekering' kon hij echter schrijven, dat hij zich beijverde zijn lezers telkens weer aan het eeuwig Koninkrijk van Jezus Christus te laten denken (2 Petr. 1:11-15). 'Die naar de Geest zijn' worden door de Geest geleid. Zij zijn 'hervormd door de vernieuwing van hun denken' (12:2). Zij bedenken wat de Geest wil, houden zich bezig met de onzienlijke dingen van het Koninkrijk Gods en beijveren zich deel te hebben en deel te nemen aan de ontwikkeling van het plan Gods.

6-8. *Want de gezindheid van het vlees is de dood, maar de gezindheid van de Geest is leven en vrede. Daarom dat de gezindheid van het vlees vijandschap is tegen God; want het onderwerpt zich niet aan de wet Gods; trouwens, het kan dat ook niet: zij, die in het vlees zijn, kunnen Gode niet behagen.*

Wanneer het hart gericht is op de dingen van deze aarde, het denken zich daar voortdurend mee bezighoudt, terwijl het streven is, zoveel mogelijk aardse genoegens te smaken en aardse schatten te verzamelen, raakt de mens vanzelfsprekend buiten het plan en de gedachten Gods. Zo komt hij onder beslag en leiding van boze geesten, die zijn diensten belonen met de dood, 'want het loon van de zonde is de dood' (6:23). De gezindheid of het bedenken behoort zelf tot de onzienlijke wereld en hier kan de boze dus contact krijgen.

Hij richt de gedachten door deze gemeenschap op de zienlijke wereld, waarvan hij de 'overste' is. Op deze wijze brengt hij zijn eigen wetteloosheid in de mens en vervult hem met zondige begeerten. Dan wordt de zichtbare wereld het alles beheersende en het belangrijkste. Dan ziet de mens ook zijn problemen en de oorzaken ervan in de zichtbare wereld liggen. De discipelen bijvoorbeeld waren door Jezus onderwezen in de dingen van het Koninkrijk der hemelen.

Toen zij evenwel met hun scheepje in een geweldige storm terechtkwamen, lieten zij zich beangstigen door de zienlijke dingen. Hun vastheid en hun geloof in de kracht van het Koninkrijk Gods waren zij kwijt. Toen de Heer de wind bestrafte, trokken de demonen zich terug en was de verzoeking voorbij, maar de discipelen kwamen niet als overwinnaars uit deze strijd tevoorschijn. Jezus verweet hun gebrek aan geloof. Zij misten de ware kennis van God. Zij kenden Hem niet, die van den beginne is (1 Joh. 2:14).

Wie het plan Gods met de mens kent en zich door het geloof daarin voegt, wordt door de omstandigheden in de zichtbare wereld niet meer verleid, geschokt of geïntimideerd, zodat de boze vat op hem krijgt. De aardsgerichte levenshouding brengt de mens in gemeenschap met de boze geesten, dus met de dood. Voortgaande op deze heilloze weg volgt de eeuwige scheiding met God, die het leven is.

Als het hart zich richt om te luisteren naar wat de Geest zegt, om te bedenken de dingen die boven zijn, en het streven erop gericht is het plan Gods te realiseren, dan heeft de mens verbinding met God en de vrucht ervan is

leven en vrede. Deze vrede kan door de omstandigheden niet geroofd worden. De bijbel spreekt dan ook van een vrede die alle verstand te boven gaat. Men beziet dan de tijdelijke en voorbijgaande dingen in het licht van de hemelse en eeuwige.

'De gezindheid van het vlees' betekent met het gedachteleven afgestemd zijn op de zichtbare wereld, waar de boze heerschappij voert. Jezus zegt: 'Niemand kan twee heren dienen, want hij zal óf de ene haten en de andere liefhebben, óf zich aan de ene hechten en de andere minachten' (Matth. 6:24). Wanneer de gedachten van de mens aardsgericht zijn en onder beïnvloeding staan van de wetteloze machten, wordt hij metterdaad een vijand van God.

Wanneer iemand streeft naar 'al wat in de wereld is: de begeerte des vlezes, de begeerte der ogen en een hovaardig leven' moet hij een knieval doen voor satan (Matth. 4:9). Hij zal zich moeten onderwerpen aan de wetten van de duivel, de vijand van God. Tegelijkertijd zal hij de wetten Gods dus moeten loslaten. Vandaar dat de apostel zegt: 'Het streven van het vlees onderwerpt zich niet aan Gods wet'. 'Het kan dat ook niet', want wat zulk een aardsgezind mens zoekt en najaagt, is niet uit de Vader.

De gezindheid van het vlees richt de aandacht op het zichtbare en wil haar begeerte in de zintuiglijke wereld gerealiseerd zien. Het vlees mist de radar voor de geestelijke wereld. Het is ongevoelig voor de onzienlijke wereld en daardoor kan het God die geest is, ook niet liefhebben, dus zich aan de grote eis van de wet niet onderwerpen. Voor de geestelijke mens geldt: zoekt eerst Gods Koninkrijk en zijn gerechtigheid, dit wil zeggen: het

volbrengen van zijn geestelijke wetten, en wat gij nodig hebt in de zienlijke wereld, zal u bovendien geschonken worden (Matth. 6:33).

Met het vlees bedoelt de Schrift allerminst het lichaam op zichzelf? De Heilige Geest wil immers in ons, dat is in ons lichaam, wonen. Ons lichaam begeert Hij tot zijn tempel. God haat het vlees niet, want Hij heeft zijn Woord vlees laten worden. De uitdrukking 'in het vlees zijn' betekent hier niet, volgens het normale spraakgebruik (Hebr. 5:7, 8), in leven zijn, maar geeft een bepaalde wijze van denken aan, alleen gericht op de genoegens van deze aarde. Deze beeldspraak geldt ook voor hen die het zoeken in allerlei religieuze vormen en ceremoniën, die het 'vrome' vlees bevredigen (Col. 2:23).

Wie met de gedachte speelt of zelfs als evangelie verkondigt, dat het volgen van Jezus gepaard gaat of beloond wordt met een overvloed van aards genot en aardse' rijkdom, vergist zich wel heel erg, want hij is in het vlees en God zoekt aanbidders in geest en in waarheid (Joh. 4:24). Paulus zegt immers ook: 'Indien wij alleen voor dit leven onze hoop op Christus gebouwd hebben, zijn wij de beklagenswaardigste van alle mensen' (1 Cor. 15:19).

'Die in het vlees zijn' vergaderen hun schatten niet in de hemel. Zij kunnen dat ook niet, want de menselijke geest is niet sterk genoeg om de begeerten van de boze machten, die aards gericht zijn, te overwinnen. 'In het vlees zijn' betekent: de zondemachten dienen. De 'overste dezer wereld' wil 'de leden' van de mens in zijn dienst hebben om zijn wetteloze werken in de zichtbare wereld te openbaren.

Zijn heerschappij blijkt uit iedere verstoring van de wetmatigheid en harmonie in de schepping. Men kan God alleen behagen door het geloof (Hebr. 11:6). Met dit geloof beweegt zich de mens in de onzienlijke wereld, want het geloof is 'het bewijs der dingen die men niet ziet' (Hebr. 11:1). 'In de Geest zijn' (vers 9), betekent leven door het geloof.

'In het vlees zijn' berust op een bepaalde manier van denken dat gericht is op de zintuiglijk waarneembare wereld. Op deze wijze leren wij God die geest is, niet kennen, noch zijn wil, noch zijn plan verstaan. Zo is het ook onmogelijk Hem te behagen. Wanneer een mens vernieuwd is in zijn denken, wordt zijn verstand geopend (Luc. 24:45) en kan hij ook de bovenzinnelijke of geestelijke wereld onderscheiden. Zulk een geestelijk mens leert Gods wil kennen en de diepste gedachten van God en zijn plan. Hij kan door de kracht Gods zijn leven daarop afstemmen en op deze wijze God behagen.

9. *Gij daarentegen zijt niet in het vlees, maar in de Geest, althans, indien de Geest Gods in u woont. Indien iemand echter de Geest van Christus niet heeft, die behoort Hem niet toe.*

Als de Geest Gods in ons is, zijn wij 'in de Geest'. Als het Woord Gods in ons is, zijn wij in het Woord. Als Christus in ons is, zijn wij in Christus. Wij zijn in het vlees, indien de zondige begeerten in ons zijn. Wij zijn 'niet in het vlees' indien wij weigeren te luisteren naar de verwekkers van de verkeerde lusten. Indien wij 'in de Geest' zijn, zullen wij luisteren en geleid worden door de Geest, die in ons woont.

Opvallend is in de verzen 9-11 het gebruik van het voegwoord 'indien': 'Indien de Geest Gods in u woont', 'indien iemand echter de Geest van Christus niet heeft', 'indien Christus in u is' en 'indien de Geest van Hem, die Jezus uit de doden heeft opgewekt, in u woont'. Er waren onder de lezers van de apostel Joden voor wie het Koninkrijk der hemelen nog gesloten was. Er zijn ook nu nog christenen die op het niveau leven van de discipelen van Johannes de Doper. Op de vraag: 'Hebt gij de Heilige Geest ontvangen, toen gij tot het geloof kwaamt?' (Hand. 19:2) moeten zij ontkennend de schouders ophalen.

Zij kunnen niet van een pinksterervaring spreken. Hoewel zij als christenen te boek staan, leven zij innerlijk nog in het oude verbond. Hun denkwereld is oudtestamentisch, hoewel zij wel geloven in de schuldvergiffenis door het bloed van het Lam Gods. Maar zij hebben niet het minste besef van het Koninkrijk der hemelen of de onzienlijke wereld.

De vraag kan dus gesteld worden: 'Hebt gij de Heilige Geest ontvangen? Zijt gij in deze Geest gedoopt?' Bij deze doop wordt de geest van de mens verbonden of gehuwd met de Geest van God. Deze woont dan in het 'hart' of in de inwendige mens van de gelovige. In het oude verbond was de Geest Gods wel bij de gelovige, maar had geen blijvende woning in hem gemaakt. Daarom staat er: 'Ten dage, dat Ik hen bij de hand nam' (Hebr. 8:9). In het oude verbond woonde God te midden van zijn volk in de tempel en daar was de plaats van aanbidding.

In het nieuwe verbond maakt God woning in zijn volk door zijn Geest. De gemeente is dan de tempel Gods en

haar leden aanbidden in geest en in waarheid. De menselijke geest behoort nu de Heilige Geest toe, zoals een vrouw aan de man. 'Of weet gij niet, dat wie zich aan een hoer hecht, één lichaam met haar is? Want, zegt Hij, die twee zullen tot één vlees zijn. Maar die zich aan de Here hecht, is één geest met Hem' (1 Cor. 6:16,17). De tent van God is bij de mensen.

God komt tot ons en in ons, zoals er staat: 'Daarom zal een man (beeld van de Heilige Geest) zijn vader en zijn moeder verlaten (uitgaande van de Vader en van de Zoon) en zijn vrouw (de gemeente) aanhangen, en die twee zullen tot één vlees (één geest) zijn. Dit geheimenis is groot, doch ik spreek met het oog op Christus en op de gemeente' (Ef. 5:31,32).

Tot zijn dertigste jaar was Jezus een man met een zuivere ongeschonden menselijke geest, als een kind dat geheiligd is in zijn vader. Daarna ontving Hij de Heilige Geest na zijn doop in het water van de Jordaan. Door deze Heilige Geest was Hijzelf opgewassen tegen de verzoekingen van de duivel, werd Hij bekwaam gemaakt voor zijn opdracht, behaalde Hij zijn overwinningen en dreef Hij de machten der duisternis uit bij allen die door de duivel overweldigd waren. Tijdens zijn lijden aan het kruis week Gods Geest van Hem. De Vader had Hem verlaten, maar toen Hij stierf, werd zijn menselijke geest opnieuw met de Heilige Geest verbonden, want Hij legde zijn geest in handen van de Vader, en de hand Gods is het beeld van de Heilige Geest.

De apostel Petrus schrijft hierover: 'Hij, die gedood is naar het vlees, maar levend gemaakt naar de geest' (1 Petr. 3:18). In onze tekst wordt de Geest Gods aangeduid door

'de Geest van Christus', want hiermee wordt niet bedoeld de menselijke geest van Jézus, die alleen in Hem woont als hoofd van de gemeente, als oudste broeder of als Zoon des mensen. 'De Geest van Christus' is de Levensgeest van het Lichaam des Heren, de gemeente. In wie deze Geest woont, behoort in de onzienlijke wereld tot 'de vrouw des Lams'.

Van deze Geest schreef Paulus: 'Want door één Geest zijn wij allen tot één lichaam gedoopt, hetzij Joden, hetzij Grieken, hetzij slaven, hetzij vrijen, en allen zijn wij met één Geest gedrenkt' (1 Cor. 12:13). Ook voor de Corinthiërs gold natuurlijk de voorwaarde: 'Indien de Geest Gods in u woont'. 'Of zijt gij niet zo zeker van uzelf, dat Jezus Christus in u is?' (2 Cor. 13:5). De Corinthiërs waren wel gedoopt met Gods Geest, maar hadden nog weinig inzicht hoe deze Geest Zich in hun levens openbaren wilde. Velen waren onzeker, omdat zij de uitingen des Geestes misten, want de apostel schreef, dat hij niet wilde dat zij onkundig hierover zouden zijn en hij wilde, dat allen in tongen zouden spreken (1 Cor. 12:1 en 14:5).

Voor een christen die zich niet bewust is, dat Gods Geest in hem woont, geldt: maar de kleinste in het Koninkrijk der hemelen, die daar leeft, zich beweegt, daar wandelt en strijdt, is groter dan hij (Matth. 11:11). De tegenstelling in onze tekst is niet: gelovig of ongelovig, serieus of minder ernstig, maar vleselijk of geestelijk, zich alleen bewegende in de zichtbare wereld of ook in de onzichtbare wereld.

Men heeft de Heilige Geest nodig om als nieuwe schepping te kunnen functioneren en om te wandelen in de hemelse gewesten. Wie terugvalt in de zichtbare wereld en

contact opneemt met de overste van deze wereld en met diens trawanten, doet de Geest die in hem woont, smarten aan of bedroeft Hem. Dit herinnert ons aan de waarschuwing gericht tot de gemeente in Eféze, wier leden de Heilige Geest ontvangen hadden: 'Gedenk dan, van welke hoogte (in de onzienlijke wereld) gij gevallen zijt en bekeer u' (Openb. 2:5).

Tot de Galaten werd gezegd: 'Gij zijt begonnen met de Geest, eindigt gij nu met het vlees?' (Gal. 3:3). Dezen keerden immers terug tot inzettingen en geboden van mensen, die alle op het uiterlijke ingesteld zijn. Tot de Corinthiërs zei de apostel: 'Want als er onder u nijd en twist is, zijt gij dan niet vleselijk en leeft gij niet als onveranderde mensen?' (1 Cor. 3:3). De vleselijke Corinthiërs bedachten niet meer de dingen die boven waren, maar die op de aarde waren, en hun strijd was daarom naar de lagere regionen verlegd.

Zoals de Heilige Geest bij een gelovige komt inwonen, zo kan Hij hem ook weer verlaten, van hem heengaan of Zich terugtrekken. In dit hoofdstuk van de Romeinenbrief gaat het echter om de 'zonen Gods' (vers 14), die door de Heilige Geest geleid worden en naar wier openbaring de zuchtende schepping reikhalzend uitziet.

10,11. *Indien Christus in u is, dan is wel het lichaam dood vanwege de zonde, maar de geest is leven vanwege de gerechtigheid. En indien de Geest van Hem, die Jezus uit de doden heeft opgewekt, in u woont, dan zal Hij, die Christus Jezus uit de doden opgewekt heeft, ook uw sterfelijke lichamen levend maken door zijn Geest, die in u woont.*

Paulus gaat hier van de zekerheid uit, dat Christus in de gelovigen woont door zijn Geest. Het is immers een abnormale toestand voor een christen, als hij niet met de Heilige Geest gedoopt is. Maar dan stuit de apostel op de moeilijkheid: hoe is het dan met het lichaam van de gelovige? Heeft dit dan ook eeuwig leven? De praktijk leert dat het lichaam nog sterfelijk is. Hoewel de gelovige met de zondemachten gebroken heeft, blijft toch waar: 'Zoals het de mensen beschikt is, éénmaal te sterven' (Hebr. 9:27).

Eenmaal heeft satan, de leugenaar van den beginne, de heerschappij van de mens over de aarde, overgenomen. De zondemachten deden hun intree en in hun gevolg waren de ziektemachten, die het lichaam naar de dood voeren. Door de vernieuwing van de menselijke geest worden met hulp van de Heilige Geest allereerst de zondemachten overwonnen: 'Een ieder, die de naam des Heren noemt, breke met de ongerechtigheid' (2 Tim. 2:19).

Hierdoor wordt de ziel gereinigd en gaat zij in gerechtigheid functioneren. Het herstel begint van binnenuit, dit wil zeggen in de onzienlijke wereld wordt de geest vernieuwd en dan de ziel genezen. Tenslotte zal ook het lichaam de kracht en de herstellende werking van de Geest ervaren. Deze werkt natuurlijk samen met de menselijke geest en is leven vanwege de gerechtigheid, die Hij bewerkt.

Men zou hier dus voor het Griekse woord 'pneuma', Geest met een hoofdletter kunnen schrijven, zoals dit in de gehele passage geschiedt. Deze interpretatie zou meer overeenstemmen met de context en met de grootheid en heerlijkheid van dit bijbelgedeelte, maar de goddelijke

Geest en de menselijke geest zijn hier zo nauw verbonden, dat een duidelijke scheiding niet meer mogelijk is.

Het lichaam behoort tot de zienlijke wereld en is daardoor aantastbaar en vergankelijk. Alles waarin een levensgeest is, heeft evenwel een kracht in zich, waardoor het niettegenstaande zijn vergankelijkheid, zich ontplooien en ontwikkelen kan. Een steen kan alleen maar vergaan, maar niet groeien of zijn afbraakproces stuiten. Hiervoor is leven nodig. De levensgeest is ook de kracht die het afweermechanisme tegen schadelijke en ontbindende invloeden in werking stelt. Ziektemachten tasten niet het lichaam, maar de levensgeest aan, zodat deze zijn functie van herstel en groei niet goed meer kan vervullen. De afbrekende en verderfelijke invloeden krijgen hierdoor vrij spel en het lichaam wordt ziek, veroudert en sterft.

Door de zonde, waarin wij leefden, hebben boze machten in ons leven als koning geheerst en een scheiding gemaakt tussen God die leven is, en de ziel. Ook de levensgeest heeft de beïnvloeding hiervan ondergaan en wordt onderdrukt. De functies van het lichaam zijn hierdoor meer of minder beschadigd, wat een stervensproces ten gevolge heeft. 'Het lichaam is dood vanwege de zonde' betekent dus, dat het lichaam niet goed meer functioneren kan en uiteindelijk hiermee ophoudt. Wanneer de Heilige Geest verbonden met de menselijke geest de ziel tot nieuw leven heeft gewekt en haar geheeld, zal de Heilige Geest ook zijn invloed doen gelden op de levensgeest, die het lichaam onderhoudt. Ook dit zal van zijn vijanden verlost, herleven en met nieuwe kracht functioneren. Daarom staat er: 'Hij zal ons sterfelijke lichaam weer levend maken'.

Om zijn bewering kracht bij te zetten, beroept Paulus zich op het werk, dat de Heilige Geest aan Jezus gedaan heeft. De Váder heeft zijn Zoon uit de doden *opgewekt* en deze is door de kracht van de Heilige Géést *opgestaan* uit de doden. Dit verschil in betekenis tussen opwekken en opstaan kunnen we illustreren met een voorbeeld: er is een signaal nodig om een slaper te wekken, maar deze moet zelf de kracht bezitten om op te staan. Er staat dus dat de Vader, Jezus opgewekt heeft en dat diens goddelijke Geest Hem de kracht gaf te verrijzen.

Een Geest die zulke regenererende kracht heeft, is ook bij machte de beschadigingen van ons lichaam te herstellen. Op deze wijze kunnen onze leden bij uitstek wapenen worden van de gerechtigheid. Om tot dit totale herstel van geest, ziel en lichaam te komen, zijn geloof en geduld nodig. Wij moeten deze hoop op herstel vast blijven houden en 'die volharding moet volkomen doorwerken, zodat gij volkomen en onberispelijk zijt en in niets te kort schiet' (Jac. 1:4).

Wanneer Paulus over algehele heiliging spreekt, noemt hij niet alleen geest en ziel, maar ook het lichaam, dat 'in allen dele onberispelijk bewaard' zal blijken te zijn (1 Thess. 5:23). Geen wonder dat hij deze algehele volmaaktheid verbindt met de komst des Heren. Wanneer de gelovige deze volwassenheid bereikt heeft, is hij ook gereed om in een punt des tijds veranderd te worden, zodat zijn vergankelijk, sterfelijk en vernederd lichaam, onvergankelijkheid, onsterfelijkheid en heerlijkheid aandoet.

Dit herstel van de mens is een proces. In het Koninkrijk Gods gaat niets automatisch en slechts zeiden met een

schokeffect. Van de innerlijke mens staat, dat deze van dag tot dag vernieuwd wordt en van het lichaam van een zieke, dat het na handoplegging en gebed gezond zal wórden (Jac. 5:15). Daarom zullen wij op zieken de handen leggen en zij zullen genezen wórden (Marc. 16:18).

De Heilige Geest, waardoor dit gehele herstel mogelijk is, wordt in vers 10 genoemd 'Christus in u' en in vers 11 'De Geest van God'. Bij het herstel neemt de Heilige Geest met zijn kracht en begaafdheden op bekwame wijze de leiding in ons leven op Zich. Het is immers de bedoeling van God dat wij zijn medearbeiders zullen zijn en ons lichaam heeft ook deel aan deze zegen. Het is een tempel van de Heilige Geest en geen blok aan het been van de geestelijke mens, geen gevangenis waarin de ziel opgesloten is, of een pop waaruit de vlinder zich moet losmaken.

Ons lichaam is het huis van God even goed als het onze en het is zijn belang evenals van ons, dat het gezond is. Daarom mag de zieke op grond van dit vers ook voor zijn genezing pleiten. Vele uitleggers menen dat hier sprake is van de opstanding der doden. Er staat echter niet, dat de Geest ons gestórven lichaam levend maakt. Ondanks dit herstel blijft het lichaam sterfelijk tot het ogenblik dat de laatste vijand, de dood, ook overwonnen wordt.

12,13. *Derhalve, broeders, zijn wij schuldenaars, maar niet van het vlees, om naar het vlees te leven. Want indien gij naar het vlees leeft, zult gij sterven; maar indien gij door de Geest de werkingen des lichaams doodt, zult gij leven.*

'Wij zijn schuldenaars' betekent: wij zijn verplicht naar de Geest te leven, omdat deze in ons woont. Wij mogen niet naar het vlees leven om diens begeerte te doen. Indien iemand naar het vlees leeft, indien een christen zo terugglijdt of verslapt dat hij weer gaat luisteren naar de vijand, die boze begeerten in hem opwekt, vervreemdt hij van God en deze scheiding wordt zijn ondergang of dood.

Er is sprake van 'werkingen des lichaams', wanneer de boze het lichaam gebruikt om zijn intenties in de zienlijke wereld te openbaren. Hoe kan men deze werken doden? Door de wet van de Geest des levens en niet door het onderhouden van de wet van de Sinaï. De wet van de Heilige Geest, die in het lichaam van Christus, de gemeente, functioneert, voert tot verlossing, bevrijding en tot volheid of volmaaktheid.

'Doden' wil zeggen: een halt toeroepen. Dit gebeurt, indien men door de Heilige Geest de begeerten, die de duivel opwekt, wederstaat. Dan is het lichaam voor de Heer en de Heer voor het lichaam. Dan verheerlijkt men God met het lichaam (1 Cor. 6:13,20)

De oplossing van het zondeprobleem ligt niet in deemoed, zelfverloochening, kastijding van het lichaam, het zich onthouden van spijze, of in het volgen van beperkende voorschriften, maar alleen in het geloof dat Hij, die in ons is, meerder is dan die in de wereld is. Wie op de Heer zijn vertrouwen stelt, gelooft in de kracht en in de wijsheid van de Geest Gods die in hem tegenwoordig is. De Heilige Geest wekt in ons gedachten over, en de begeerte naar het goede, welgevallige en volkomene. Hij vult ons met de gedachten Gods, die ten leven leiden.

14. *Want allen die door de Geest Gods geleid worden, zijn zonen Gods.*

Wie zijn het die leven of functioneren naar de wetten Gods? Wie boeken de overwinningen op de boze begeerten van het vlees? Het voegwoord 'want' legt het verband met het antwoord in dit vers. Het zijn allen die door de Heilige Geest geleid of bestuurd worden. In hen komen de gedachten Gods op. In het Koninkrijk Gods is God de 'vader' der gedachten en woorden, die in de gelovigen gelegd worden en door hen in deze wereld worden geopenbaard. Daarom is er sprake van 'zonen' Gods.

Bij de eerste schepping werd Adam ook de 'zoon van God' genoemd, omdat hij in de natuurlijke wereld door God was voortgebracht. Bij de herschepping wordt de innerlijke en onzichtbare mens te voorschijn gebracht om te gaan functioneren in het Koninkrijk Gods. Omdat de mens zijn geloof op God gaat richten en zijn schuld vergeven is, wordt zijn geest hernieuwd of wedergeboren. Dit is het begin van een nieuw leven in de onzienlijke wereld. Zijn gedachteleven wordt herboren, en zo ontvangt deze vernieuwde mens die kostelijke en glorierijke naam 'zoon van God'.

De wedergeboorte loopt parallel met de rechtvaardigmaking door het geloof. De mens is zich bewust dat zijn schuld in de hemelse gewesten is weggenomen en hij dus vrijmoedig tot de Vader kan gaan. Wij kunnen de wedergeboorte vergelijken met de natuurlijke geboorte. Voordat een kind geboren wordt, is het wel aanwezig, maar in de schoot van de moeder en in

het verborgene. Het leeft en ontwikkelt zich daar nauw verbonden met en geheel afhankelijk van de moeder.

Bij de geboorte treedt het naar buiten en gaat een geheel nieuw bestaan leiden. Eerst dan zegt het ouderpaar: 'Wij hebben een zoon!' Zo treedt bij de wedergeboorte de geestelijke mens te voorschijn in de hemelse gewesten. Eerst leefde hij een bestaan dat geheel verweven was met de aarde en de zienlijke wereld, waar helaas de boze als koning heerst en hem in zijn ontwikkeling en ontplooiing veel schade toebracht.

Bij zijn wedergeboorte, of letterlijk geboren worden van bovenaf, gaat de gelovige zijn plaats innemen in de onzienlijke of geestelijke wereld en functioneren als geestelijk mens. Na de natuurlijke geboorte wordt een kind losgemaakt van de placenta en wordt dus het contact met zijn vroegere leven totaal verbroken. Zo moet ook de mens die in de hemelse gewesten gaat leven, met het oude leven breken. De geestelijke navelstreng moet doorgesneden worden (Ez. 16:4).

Voortaan leeft hij dan niet meer als iemand die van de aarde aards is, aards denkt en leeft bij de zintuiglijk waarneembare dingen, maar vanuit het Koninkrijk Gods, waar hij als zoon is geadopteerd. Met zulk een wedergeboren innerlijke mens kan God Zich verbinden door de doop met de Heilige Geest.

Deze Geest wil de leiding op Zich nemen. Hij wil de innerlijke mens inspireren, dat is tot God zijn. Toen Mozes zijn broeder Aäron naast zich kreeg om het woord te voeren, werd gezegd: 'Hij zal voor u tot het volk spreken en zo zal hij u tot een mond zijn en gij zult hem tot God

zijn' (Ex. 4:16). Aäron werd dus geleid door de geest van Mozes en deze weer rechtstreeks door God. Aäron sprak de gedachten van Mozes uit en deze was zijn god of inspirator. Zo wordt de geestelijke mens geïnspireerd door de Heilige Geest, die het op zijn beurt neemt uit Jezus, die het Woord Gods genoemd wordt. Zo is in de geestelijke wereld de wedergeboren mens, die de gedachten Gods openbaart, een zoon van God.

De uitdrukking 'zonen Gods' ziet dus niet op de natuurlijke afkomst, maar op de geestelijke. Wanneer de inwendige mens in de hemelse gewesten begint te functioneren en daar zijn leven, zijn kracht, zijn wijsheid en zijn kennis vandaan haalt, is hij een zoon van God. Daar is hij dan een broeder van 'de Zoon van God'. Jezus was als 'Zoon des mensen' een broeder van het ganse menselijke geslacht, maar als verrezen Heer is Hij alleen broeder van hen die wedergeboren zijn en door de Geest geleid worden.

In de herschepping is het geestelijke het eerst. Vervuld wordt, wat in hoofdstuk 9:26 staat: 'En het zal geschieden ter plaatse (in de hemelse gewesten), waar tot hen gezegd was: gij zijt mijn volk niet, daar zullen zij genoemd worden: zonen van de levende God'. Naar de openbaring van deze 'zonen Gods' hijgt de ganse zuchtende schepping (vers 19).

De 'zonen Gods' leven niet naar de aard van het vlees, maar naar de geest. Zij houden niet in de eerste plaats rekening met de zintuiglijke wereld of worden niet door de omstandigheden geleid: door wat zij zien, horen, voelen of tasten. Zij reageren vanuit de onzienlijke wereld. Hun wandel en hun denken spelen zich boven af en zij zijn daarom geestelijke mensen. Eenmaal leidde God Israël

door de wet van de Sinaï. Hij nam het volk bij de hand, zoals men dit een weerspannig en lastig kind doet (Hebr. 8:9).

De zonen Gods worden evenwel door de Heilige Geest geleid, zoals een kind door een onderwijzer, of een reiziger door een gids, of een vrouw door haar man. Wanneer iemand geleid wordt door boze geesten, gebeurt dit onder dwang; dan wordt de geest van de mens onder druk gezet of uitgeschakeld. Hier is echter sprake van een trekken met banden der liefde en een vrijwillige overgave van de mens aan de zorgzame en liefdevolle leiding van de Heilige Geest.

Zo groeien de zonen Gods op tot volwassenheid, en de Geest stimuleert en bewaart hen door hun zijn kracht en zijn gaven mee te delen en te overtuigen van zonde, gerechtigheid en oordeel.

15. *Want gij hebt niet ontvangen een geest van slavernij om opnieuw te vrezen, maar gij hebt ontvangen de Geest van het zoonschap, door welke wij roepen: Abba, Vader.*

Paulus confronteert zijn lezers met hun verleden. De heidenen onder hen waren slaven van de zonde geweest en de Joden slaven van de wet en daarom ook van de zonde. Voor beide categorieën gold, dat zij 'gedurende hun ganse leven door angst voor de dood tot slavernij gedoemd waren' (Hebr. 2:15). De apostel spreekt nog over een 'geest' of een macht van slavernij in verband met de zonde en de wet.

Wie van de heidenen zich tot het Jodendom bekeerde, moest 'opnieuw vrezen', want hij werd opnieuw slaaf. Wie

zich tot het christendom bekeerde werd een 'zoon', en een zoon is vrij en behoeft zijn vader niet te vrezen. Hij is geen slaaf van de zonde meer, maar ook geen slaaf van de wet. Er is een 'geest van slavernij, maar ook is er 'de Geest van het zoonschap'. Wie geestelijk heeft leren denken, aanvaardt deze inzichten van de onzienlijke wereld als realiteiten uit het rijk van satan en uit het Koninkrijk van God.

De uitdrukking 'Abba Vader' vinden wij ook in Marcus 14:36 en Galaten 4:6. Uit deze drie teksten kunnen wij afleiden, dat de Aramese aanspraak 'Abba' in de christelijke kerk was overgegaan, zoals dit ook het geval was met het woord 'maranatha', dat ook in het spraakgebruik van de gemeenten buiten Palestina overgenomen was. Achter het veelgebruikte Aramese 'Abba' wordt nog het Griekse 'Vader' toegevoegd, wat niet als vertaling is bedoeld. Men gebruikte het woord 'Abba', omdat de Heer dit in zijn gebed ook deed.

Op vele plaatsen in de bijbel verstaat men onder de 'Naam' God zelf. Zijn Naam is de openbaring van zijn Wezen. De psalmist zegt, dat wij op zijn Naam mogen vertrouwen, of: 'Hoe heerlijk is uw Naam op de ganse aarde'. Deze Naam is dan heilig en geducht en men mag die Naam aanroepen. Namen waarmee God ook genoemd wil worden, zijn dan: de Almachtige, de Eeuwige, de Allerhoogste, de Heilige Israëls, en niet te vergeten Jahwe met al zijn bijvoegingen als Jehova Nissi, Jehova Sebaoth, Jehova Tzidkenoe, enzovoort.

Ook in het laatste bijbelboek vallen ons uitdrukkingen op als: Almachtige, Koning der volken, Koning der koningen, God des hemels, enzovoort. In het Hogepriesterlijk gebed

zegt de Heer: 'Ik heb uw Naam geopenbaard aan de mensen, die Gij Mij uit de wereld gegeven hebt' (Joh. 17:6). In dit gebed spreekt Hij God aan als Vader. Hier zien wij het grote verschil tussen het oude en het nieuwe verbond.

Waar het woord 'Vader' in het Oude Testament voorkomt, wordt dit niet gebruikt als uitdrukking van een speciale relatie tussen God en zijn volk; het persoonlijk verband ontbreekt. Men nam het Jezus zelfs zeer kwalijk dat Hij God zijn eigen Vader noemde. Wie de concordantie raadpleegt, merkt direct dit enorme verschil tussen oud en nieuw verbond op. Wanneer de apostel hier en in Galaten 4:6 schrijft, dat de Geest in ons roept: 'Abba, Vader', zouden wij dit kunnen zien als de 'roepnaam' van God voor zijn kinderen.

De nauwe band tussen God en de gelovigen wordt reeds in de bergrede uitgedrukt met de woorden: 'Uw Vader die in de hemelen is'. Op talrijke plaatsen en in het bijzonder in het evangelie van Johannes gebruikt Jezus de Vadernaam. En wie in Christus is en in zijn woorden blijft, mag deze Naam als uitdrukking van intieme verbondenheid overnemen.

16. *Die Geest getuigt met onze geest, dat wij kinderen Gods zijn.*

Wie met de Heilige Geest gedoopt is, bezit twee geesten die tezamen in de inwendige mens leven en de natuurlijke mens maken tot een tempel Gods in de geest. De menselijke geest heeft in de goddelijke Geest een huwelijkspartner. De eigen geest wordt niet opgelost in Jezus, zoals een lied zegt, niet verbroken of vernietigd,

maar wel herboren of vernieuwd. Zoals een vrouw in haar huwelijk zich moet leren aanpassen aan haar man en onder zijn invloed verandert, zo moet ook de mens zich leren aanpassen aan de gedachten van de Heilige Geest, onder wiens leiding hij vernieuwd zal worden van dag tot dag.

Het is heerlijk om door Jezus als zijn 'broeder' of als zijn 'vriend' te worden aangemerkt, maar ver boven deze verhoudingen uit, gaat het woord 'levenspartner'. Als zijn 'vrouw' zijn wij 'deelgenoten van de hemelse roeping' en is onze plaats met Hem op de troon des Vaders (Openb. 3:21). Het beeld 'vrouw des Lams' heeft een diepere betekenis dan het beeld van 'kinderen Gods'.

Wij zagen dat de Heilige Geest onze geest inspireert met de gedachten van God, die groot is, goed, vol ontferming en goedertierenheid. In dit vers is er sprake van het 'getuigen' van de Heilige Geest met onze geest, dat wij kinderen van deze Vader zijn. Het gaat hier dus niet om het feit, hoe wij kinderen Gods geworden zijn en hoe wij dat weten. Dit is immers een zaak van geloof. Wij hebben het Woord Gods aangenomen en zovelen dit gedaan hebben, ontvangen macht om kinderen Gods te worden, hun, die in zijn Naam (als Vader) geloven (Joh. 1:12).

Wanneer gevraagd wordt: 'Hoe kun je zeker weten of je wel een kind van God bent?' is het antwoord: 'Aanvaard wat Hij gezegd heeft, geloof in de toezeggingen en beloften van God'. In onze tekst gaat het over 'getuigen', dit wil zeggen spreken over hetgeen men gehoord en gezien heeft, dus van iets dat een feit geworden is. De Heilige Geest met de menselijke geest kan dus slechts getuigen van het reeds verworven kindschap Gods. Het

leven van een kind van God is in de hemel of onzienlijke wereld en wel aan de lichtzijde, het Koninkrijk Gods.

Zijn getuigenis gaat uit in de zienlijke wereld door de woorden die het spreekt, door zijn wezen dat geheel veranderd is, door zijn wandel in gerechtigheid, vrede en blijdschap, en door zijn werken, waarin het zich als medearbeider van God betoont. Heel deze vernieuwing en verandering zullen staan in het teken van de kracht Gods en van de geestelijke gaven. Uit alles zal blijken dat dit 'kind' van God geleerd is, dat het door het bloed van Jezus werd gereinigd, dat het van de machten is verlost, en geheeld, bezig is naar de volmaaktheid toe te groeien.

17. *Zijn wij nu kinderen, dan zijn wij ook erfgenamen: erfgenamen van God, en mede-erfgenamen van Christus; immers, indien wij delen in zijn lijden, is dat om ook te delen in zijn verheerlijking*.

De apostel wijst erop dat de kinderen Gods, erfgenamen zijn. De erfenis bestaat uit geestelijke rijkdommen, want er is sprake van 'een onvergankelijke, onbevlekte en onverwelkelijke erfenis, die in de hemelen weggelegd is' (1 Petr. 1:4). Deze erfenis wordt geleidelijk in bezit genomen, zoals Israël het land Kanaän allengs veroverde.

Als onderpand van deze erfenis ontvangen de kinderen Gods de Heilige Geest 'tot verlossing van het volk' (Ef. 1:14). Door deze Geest, die Zich met zijn begaafdheden in hen begint te ontplooien, worden zij verlost uit de hand van al hun vijanden, de boze geesten. Door deze Geest worden zij hersteld en krijgen zij ook deel aan de goddelijke natuur (2 Petr. 1:4). Zij worden dan koningen

en priesters in de onzienlijke wereld en gelijkvormig aan het beeld van Jezus Christus.

Zij zijn erfgenamen van het Koninkrijk Gods, dat vrede, gerechtigheid en blijdschap inhoudt. Zij zijn mede-erfgenamen van Christus, omdat Hij door zijn Geest in hen woont en zij dus tot hetzelfde gezin behoren en daarom ook met Hem erven: de goddelijke wijsheid, de goddelijke kracht, het koningschap, de liefde en alles wat uit God is. Ook erven zij met Hem de heerschappij over al de werken van Gods handen. Jezus is de erfgenaam van alle dingen (Hebr. 1:2) en zijn mede-erfgenamen zullen op zijn troon zitten, gelijk Hij gezeten is op de troon zijns Vaders. Als mede-erfgenamen zullen zij uit kracht van hun vereniging met Hem 'alles beërven' (Openb. 21:7 St. Vert.).

In Deuteronomium 32:8 staat dat God de grenzen der volken gesteld had naar het getal der kinderen Israëls. Hij groepeerde de volken om het uitverkoren volk. Zo heeft God in het betere verbond het heil der wereld geconcentreerd in het geestelijke Israël met zijn koning, Jezus Christus. Indien wij delen in het lijden van Jezus en met Hem gestorven zijn, delen wij ook in zijn opstanding en in de heerlijkheid die ermee gepaard gaat. Deze identificatie met Christus beschreef de apostel reeds uitvoerig in hoofdstuk 6:1-14.

Wie zo nauw met Christus verbonden is, zal ook ervaren dat de machten der duisternis, die op Jezus aanvielen, het ook op hem gemunt hebben, zoals er staat: 'Want gelijk het lijden van Christus overvloedig over ons komt' (2 Cor. 1:5). De vleselijke christen kent alleen het lijden dat de mensen hem aandoen en het noodlot door ziekte en ongeval. Misschien schrijft hij dit laatste ook wel aan de

hemelse Vader toe. Hij herkent geen lijden dat rechtstreeks uit de hemelse gewesten tot hem komt, maar degene die in de hemelse gewesten bekend is, weet dat de duivel én rechtstreeks én door mensen heen, zijn wetteloze en redeloze aanvallen doet.

Ook in Filippenzen 3:10,11 verbindt de apostel 'de gemeenschap aan Zijn lijden' met het deel krijgen aan Zijn verheerlijking bij de opstanding der doden. Dan zal hij als bekroning van zijn innerlijke opstanding en verheerlijking, ook een onverderfelijk opstandingslichaam ontvangen. De regel voor de gelovigen is: 'Indien wij volharden, zullen wij ook met Hem als koningen heersen' (2 Tim. 2:12).

18. *Want ik ben er zeker van, dat het lijden van de tegenwoordige tijd niet opweegt tegen de heerlijkheid, die over ons geopenbaard zal worden.*

Zolang wij ons op aarde bevinden, zijn er lijden, pressie en verleidingen door boze machten. Wij hebben te strijden en te worstelen in de hemelse gewesten en worden belasterd, aangeklaagd en aangevallen. De overste der wereld werkt rechtstreeks, of door mensen, of door omstandigheden heen. Dit lijden weegt echter niet op tegen de toekomende heerlijkheid: het negatieve valt totaal weg tegenover het positieve. Paulus gebruikt het beeld van een weegschaal om beide met elkander te vergelijken. De uitslag is, dat 'de lichte last der verdrukking van een ogenblik' niet opweegt tegen 'een alles verre te boven gaand eeuwig gewicht van heerlijkheid' (2 Cor. 4:17).

Wanneer de apostel alle voor- en nadelen goed met elkander vergeleken heeft, komt hij tot de conclusie: 'Ik ben er zeker van', want het is de uitkomst van zeer ernstige

en nauwkeurige overwegingen. Hij overlegt dat de littekens die hij draagt ter wille van Christus niets te betekenen hebben als hij zich verdiept in de toekomstige openbaring van de zonen Gods. Paulus was immers opgetrokken geweest tot in het paradijs Gods, beeld van de gemeente.

Daar zag hij ook de uiteindelijke heerlijkheid, waarop zijn prediking gericht was. Deze heerlijkheid, die 'in ons' (Engelse vertaling) zal geopenbaard worden en waarover hij in het vorige vers schreef, is het proces der heerlijkmaking (heiligmaking en groei), dat bij de inwendige mens aanvangt en bij de wederkomst des Heren voltooid is. Het betekent dus: 'Christus in u, de hoop der heerlijkheid' (Col. 1:27 Engelse vertaling).

19. *Want met reikhalzend verlangen wacht de schepping op het openbaar worden der zonen Gods.*

Niet alleen wij, als kinderen Gods, staan bloot aan de inwerking der machten, maar de gehele schepping is aan hen onderworpen, doch zij mist het verweer dat de zonen Gods bezitten. De zonen Gods zijn niet alleen vrij van deze machten en hebben de kracht om ze te weerstaan, maar zij zijn ook uitgegroeid en gekomen tot volwassenheid, de mannelijke rijpheid. De gehele schepping wacht op verlossing. Het woord dat hier voor 'het geschapene' gebruikt wordt, vinden wij ook in Marcus 16:15 en Kolossenzen 1:23, waar het allereerst betrekking heeft op de mensheid.

Wanneer wij letten op het voegwoord 'want' dat dit vers met het vorige verbindt, mogen wij zeggen dat een duidelijke openbaring van de grote heerlijkheid van de

zonen Gods daarin bestaat, dat zij de werken doen die Jezus deed, namelijk redden, genezen, verlossen en vrijmaken. Het herstel van de mensheid en verder van al het zichtbare geschapene geschiedt niet door kinderen, maar door zonen die openbaar worden. De zonen Gods worden geopenbaard of ontsluierd en men zal aanschouwen wat in hen is, en de wereld zal zich verwonderen (2 Thess. 1:10).

We denken bij het woord 'openbaring' of apocalypsis aan een bloemknop die opengaat. De schepping heeft altijd nog moeten wachten, doordat er nog nimmer geheel met de Geest vervulde christenen geweest zijn, die het beeld van Jezus gelijkvormig waren. Wanneer nu reeds een dorp of stad uit zonen Gods bestond, zouden de machten die de schepping onderdrukken, daar terug moeten wijken.

Het woord 'zonen' ziet dus op een groeiproces en op volwassenheid. In Handelingen 13:10 gebruikt Paulus het woord 'zoon' tegen Elymas, de tovenaar. De apostel was vervuld met de Heilige Geest en onderscheidde de tegenwerkende macht, toen hij zei: 'Zoon des duivels, vol van allerlei list en streken, vijand van alle gerechtigheid'. Zo noemt de Heer in de gelijkenis van het onkruid in de akker, letterlijk het goede zaad, de zonen van het Koninkrijk, en het onkruid, de zonen van de boze (Matth. 13:38).

De vraag rijst: hoe komt een kind van God tot volwassenheid? De belofte luidt: 'Want Hij zal met de verzoeking ook voor de uitkomst zorgen, zodat gij ertegen bestand zijt' (1 Cor. 10:13). Tijdens de beproeving vermenigvuldigt zich de kracht van de Heilige Geest in het kind van God, zodat de mens sterker wordt en

overwinnaar kan zijn. Daarom gaat aan de grote verdrukking in het einde der dagen eerst de verzegeling der dienstknechten Gods vooraf (Openb. 7:3).

Op deze wijze groeit Gods volk en is het tegen de verdrukking bestand. Hoe groter het lijden wordt, hoe groter de uitkomst en hoe zwaarder de verdrukking, hoe groter de overwinning en hoe meer de mens naar het beeld van Jezus toegroeit. Dit is de winst die hij al strijdende behaalt.

In de eindtijd staan tegenover de zonen des verderfs, die vervuld zijn met de geest van de antichrist, de zonen Gods, die vervuld zijn met de Heilige Geest. Deze zullen bij de slag van Harmágedon de legers van de antichrist verslaan in de hemelse gewesten. Zij zullen in het duizendjarige vrederijk de schepping tot verlossing brengen en tenslotte op de nieuwe aarde alle rechtvaardigen die bleven hongeren en dorsten naar de gerechtigheid en niet verzadigd werden, brengen tot de volheid, want 'de bladeren (geestelijke gaven) van het geboomte des levens (zonen Gods of de voltooide gemeente) zijn tot genezing der volkeren' (Openb. 22:2). In hun schaduw is herstel voor de volken en op deze wijze zal God worden alles in allen.

20,21. *Want de schepping is aan de vruchteloosheid onderworpen, niet vrijwillig, maar om de wil van hem, die haar daaraan onderworpen heeft, in hope echter, omdat ook de schepping zelf van de dienstbaarheid aan de vergankelijkheid zal bevrijd worden tot de vrijheid van de heerlijkheid der kinderen Gods*.

Vruchteloosheid is zinloosheid, wetteloosheid, misdadigheid, vergankelijkheid en leegheid. De schepping kan niet juist functioneren om de wil van hem, dat is Adam, die haar daaraan onderwierp. De eerste mens heeft als hoofd van de schepping de boze gehoorzaamd en wie men gehoorzaamt, diens knecht is men. Daarom wordt de duivel nu de overste dezer wereld genoemd. Adam onderwierp zich en gaf het koningschap over. Er staat in Genesis 3:17 dat de aarde ter wille van de mens vervloekt is. De wil van God ten opzichte van de mens en zijn schepping is: het goede, welgevallige en volkomene (12:2).

Toen Adam het kwade deed, was hij aan God ongehoorzaam, een bewijs dat God het kwade niet wilde. Daarom schrijven wij het voornaamwoord 'hem' in dit vers niet met een hoofdletter. Het geschapene is er om, door zijn existeren, God te verheerlijken, de mens te dienen en diens natuurlijk leven mogelijk te maken en te veraangenamen. Haat, wreedheid, ziekte en pijn behoren niet tot de schepping, maar worden veroorzaakt door de wetteloze machten.

De schepping is niet vrijwillig aan de vruchteloosheid onderworpen, want zij hoopt op verlossing. Zij aanvaardt het zondige, het lijden, de vergankelijkheid niet. Zij legt zich er niet bij neer. Dit doen alleen de mensen die door 'vrome' geesten geleid worden. De schepping aanvaardt de wetteloosheid niet als het normale, maar ziet uit naar bevrijding en herstel. Wie of wat door de zonen Gods vrijgemaakt zal worden, zal waarlijk vrij zijn. Dit vrijmaken of verlossen impliceert dat de schepping goed is, wanneer de machten verdreven en de beschadigingen hersteld zijn.

Zo zegt de psalmist en Jezus herhaalt dit, dat de Here Zich uit de mond van kinderen en zuigelingen nog steeds lof bereidt. Hun innerlijk is dus nog goed, want wat uit hun mond komt, verheerlijkt God. Waar de zonen Gods geopenbaard worden, zullen zij hun kinderen heiligen om ze afgezonderd te houden van het kwade, opdat de boze in deze kleinen zijn slag niet kan slaan en het groene gras niet verbrandt (Openb. 9:4).

De schepping is dienstbaar aan de vergankelijkheid, dit wil zeggen: al het zichtbare is tijdelijk en verderfelijk. Het woord 'vergankelijkheid' kan hier echter ook betekenen: verbastering, corruptie, vernietiging of ondergang. In plaats van de lof en de heerlijkheid van God ten volle te openbaren, is de schepping vaak dienstbaar aan verdervende machten.

In het vrederijk heeft alleen de met Christus regerende gemeente onvergankelijkheid aangedaan. Wij geloven niet dat in die tijd de dieren en planten onvergankelijk zullen worden, hoewel dan de vloek weggenomen is. Onvergankelijkheid is weggelegd voor de geestelijke mens, die uit de doden is opgestaan. Deze plant zich dan ook niet meer voort (Matth. 22:30). In het vrederijk blijft de boom bloeien, vrucht dragen en dus ook sterven. Anders zou de aarde door planten overwoekerd worden. Ook wordt in Jesaja 11:6 en 7 gezegd dat de leeuw stro zal eten.

Er is daar sprake van 'de jonge leeuw' en van 'het kalf'. Als er jonge dieren geboren worden, zullen de oudere moeten sterven. De dieren worden gegeten, want wij lezen over mestvee'. Ook de zondaar zal sterven (Jes. 65:20). De schepping zal evenwel aan haar doel

beantwoorden. De leeuw eet dan naar zijn aard: stro!

In het vrederijk wordt de schepping ontdaan van de machten die haar aan zich onderwierpen. Er is vrijheid om te kunnen functioneren naar de wil van God. De heerlijkheid der kinderen Gods is dat zij vrij zijn en zich onbelemmerd kunnen ontplooien naar Gods wil en wet.

De tijd zal komen, dat de zachtmoedigen het aardrijk beërven. De zachtmoedigen zijn de meegaanden, die zich geheel laten leiden door de Geest van God. Zij zijn de vredestichters, waarvan de Heer sprak: 'Want zij zullen zonen Gods genoemd worden' (Matth. 5:9). Zij zullen de vijandschap wegnemen uit de ganse schepping en haar ware vrijheid brengen. Dan wordt vervuld: 'Men zal geen kwaad doen noch verderf stichten op gans mijn heilige berg, want de aarde zal vol zijn van kennis des Heren, zoals de wateren de bodem der zee bedekken' (Jes. 11:9).

Hoe het op aarde zal zijn in de eeuwigheid, wanneer het nieuwe Jeruzalem op haar zal nedergedaald zijn, is ons niet geopenbaard en wij kunnen het ons ook niet voorstellen. Alles is dan geestelijk. Al de rechtvaardigen zijn dan hersteld en God woont in hen.

22. *Want wij weten, dat tot nu toe de ganse schepping in al haar delen zucht en in barensnood is.*

Door observatie van het natuurlijke leven weten wij dat al het geschapene aangetast en beschadigd is. Het kreunt en zucht onder de heerschappij van de genadeloze, onbarmhartige overste dezer wereld, die door zijn duivelse legerscharen de natuur ontwricht en zijn wetteloosheid in haar penetreert. De schepping is overmeesterd, maar Gods

Woord belooft dat de zonen Gods, evenals eenmaal de Zoon van God dit deed, zullen rondgaan, weldoende en genezende allen die door de duivel overmeesterd zijn, want God is met hen (Hand. 10:38).

Dit klagen en kermen is een illustratie van de geboorteweeën, die voorafgaan aan een herboren, herstelde, nieuwe schepping. Het woord 'barensnood' duidt aan, dat de schepping bevrijd en verlost wil worden, dat zij iets wil voortbrengen dat goed is. Aan haar strijden tegen smart, ziekte, pijn en dood, weten wij dat deze niet tot haar natuur behoren. Deze druk is haar als een slavenjuk van buitenaf opgelegd.

Smart en pijn zijn van de duivel en komen nooit van God. Dat de schepping in al haar delen zucht, betekent in haar geheel, tezamen. Het lijden strekt zich dus over de ganse schepping uit, zowel inwendig als uitwendig, naar ziel, geest en lichaam.

23. *En niet alleen zij, maar ook wij zelf, wij, die de Geest als eerste gave ontvangen hebben, zuchten bij onszelf in de verwachting van het zoonschap: de verlossing van ons lichaam*.

In de strijd tegen de overheersende machten heeft de menselijke geest onvoldoende verweer en de verdere schepping is volkomen onmachtig zich te verzetten. Naar het plan Gods hebben wij als gelovigen evenwel de Heilige Geest ontvangen om door zijn kracht te overwinnen. 'Als eerste gave' betekent als eersteling, als eerste vrucht. Wij als gemeente van Jezus Christus, gedoopt met de Heilige Geest, openbaren dus als eerste de genade, de wetmatigheid, de vrede, de gerechtigheid en de

blijdschap van het Koninkrijk Gods temidden van de overweldigde schepping.

Daarom schrijft Jacobus: 'Naar zijn raadsbesluit heeft Hij ons voortgebracht door het woord der waarheid, om in zekere zin eerstelingen te zijn onder zijn schepselen' (Jac. 1:18). Maar ondanks dit heerlijke begin in onze innerlijke mens zuchten wij ook, omdat wij de voltooiing van onze verlossing, de volle vrucht van de Heilige Geest, nog niet hebben voortgebracht. Wij zijn dán pas een geheel nieuwe schepping, wanneer onze ganse geest, ziel en lichaam volmaakt en onaantastbaar blijken te zijn.

Het sluitstuk van de wedergeboorte is dus het gaan functioneren van ons geestelijk lichaam in de zienlijke wereld bij de wederkomst des Heren. Naar de inwendige mens jagen wij reeds nu naar de volmaaktheid en de onaantastbaarheid, opdat wij met de Heer zouden kunnen zeggen: 'De boze komt en vindt in ons niets' (Joh. 14:30), maar wij hebben een sterfelijk lichaam dat aan de vergankelijkheid onderworpen is en leven ernaartoe om een onvergankelijk lichaam te ontvangen.

Dan eerst zijn wij geheel losgemaakt van de beïnvloeding van de overste dezer wereld en van het rijk der duisternis. Dit is het, waarop wij hopen. Wij zien dus uit naar de gehele erfenis, waarvan wij nu door de Heilige Geest een onderpand hebben, zodat wij als eersteling kunnen fungeren.

Als kinderen Gods zuchten wij, omdat wij voortdurend in onze dienst van God door de boze machten aangevallen worden. De slang blijft immers onze hiel aantasten om het voortgaan te belemmeren. In 2 Corinthiërs 11:23-29

beschrijft Paulus een aantal van zijn verdrukkingen. Is het wonder dat hij zijn hoop uitspreekt met de woorden: 'Want hierom zuchten wij: wij haken ernaar met onze woonstede uit de hemel overkleed te worden' (2 Cor. 5:2)?

Het woord dat door 'zoonschap' wordt vertaald, betekent letterlijk 'adoptie'. Dit houdt in, dat een slaaf vrijgelaten wordt en als eigen zoon aanvaard, zoals er staat: 'Gij zijt dus niet meer slaaf, doch zoon' (Gal. 4:7). Naar de inwendige mens zijn allen die door de Geest Gods geleid worden, reeds zonen Gods. Zij waren eenmaal slaven, want zij deden niet wat zij wensten, maar nu zijn zij vrijgekocht, opdat zij het recht van adoptie tot zonen zouden krijgen (Gal. 4:5).

Er is dus sprake van een groei- en ontwikkelingsproces, waarvan geldt: 'Nu zijn wij kinderen Gods en het is nog niet geopenbaard, wat wij zijn zullen; maar wij weten, dat, als Hij (of: het) zal geopenbaard zijn, wij Hem gelijk zullen wezen' (1 Joh. 3:2). Wanneer dit zoonschap zal geopenbaard worden voor mensen, engelen en de ganse schepping, zullen wij gelijken op de verheerlijkte Zoon van God.

24,25. *Want in die hoop zijn wij behouden. Maar hoop, die gezien wordt, is geen hoop, want hoe zal men hopen op hetgeen men ziet? Indien wij echter hopen op hetgeen wij niet zien, verwachten wij het met volharding.*

Wanneer wij de Heer aannemen, hebben wij de eerste stap gezet op de weg van het behoud. Het einddoel van onze redding is volkomenheid naar geest, ziel en lichaam. Wat wij nog niet hebben, hopen wij alsnog te ontvangen. Sommige vertalingen luiden: 'Want tot deze hoop zijn wij

behouden', of 'Wij worden gered voor onze hoop'. Het is dus een gered worden voor alles wat het evangelie ons belooft en waarnaar wij gelovig uitzien. God geeft de belofte van een totaal herstel; wij aanvaarden dit in het geloof en de hoop overbrugt hetgeen wij hebben en hetgeen wij nog zullen ontvangen.

Wanneer iets tot werkelijkheid geworden is, valt de hoop weg. Wij hopen op hetgeen wij niet zien en nog niet ervaren hebben. De verdrukkingen die wij ondergaan, trachten ons het gezicht op een heerlijke toekomst te ontnemen. Als wij dan toch de hoop niet loslaten, blijkt dat wij volharding bezitten. In hoofdstuk 5:3 staat: 'Maar wij roemen ook in de verdrukking, daar wij weten, dat de verdrukking volharding uitwerkt'. Wij kunnen echter alleen roemen, indien wij de hoop op een betere toekomst, op de realisatie van de beloften Gods, niet loslaten.

De pijler waarop dus de hoop rust, is de volharding. Als iemand in de verdrukking bezwijkt, verdwijnt zijn hoop: hij ziet het niet meer. Wanneer een gemeente volhardend blijft geloven in de belofte van God en blijft hopen op de realisatie ervan, blijft ze leven, want hoop doet leven. Laat zij de hoop los, dan valt zij af en wordt een geestelijke puinhoop, een dode kerk, want 'Zijn huis zijn wij, indien wij de vrijmoedigheid en de hoop, waarin wij roemen, tot het einde onverwrikt vasthouden' (Hebr. 3:6). Door volharding tot het einde toe verwezenlijken wij de hoop (Hebr. 6:11). Wij verlangen dus ernstig naar de toekomst in de tijd dat wij met volharding de beproevingen verdragen.

26. *En evenzo komt de Geest onze zwakheid te hulp; want wij weten niet wat wij bidden zullen naar behoren, maar*

de Geest zelf pleit voor ons met onuitsprekelijke verzuchtingen.

Zoals wij verlangen naar de volledige openbaring van het zoonschap, evenzo doet dit ook de Heilige Geest. 'Hij komt onze zwakheid te hulp' betekent: Hij neemt deel aan onze zwakheid of Hij tilt ons op in onze zwakheid. In onze zwakheid openbaart zich eerst ten volle zijn kracht (2 Cor. 12:9). Ook de Geest zucht, want ook Hij woont in het aarden vat, in het sterfelijke lichaam. Ook Hij woont liever in een onsterfelijk opstandingslichaam dan in een vergankelijk vlees, dat zwak is en verleidbaar, dat aangevallen wordt en onder pressie staat van demonen.

Het opstandingslichaam is reiner, zuiverder, beter te leiden en te gebruiken. Wij weten niet precies wat wij bidden zullen om het doel Gods te bereiken. Bidden is bezig zijn in de hemelse gewesten en onze geest heeft moeite zich daar te oriënteren. Wij richten hem van nature gemakkelijker op de aardse dingen, maar Gods Geest komt voor ons tussenbeide. Hij kent het plan Gods met de mens, maar ook de beletsels in de geestelijke wereld. De Geest zucht onhoorbaar met onze geest mee, omdat Hij hetzelfde verlangen heeft, namelijk de verlossing van de totale mens.

Sommigen menen dat het hier over het spreken in tongen gaat, maar dit behoeft niet. Wel kunnen wij de onhoorbare verzuchtingen van de Heilige Geest met onze geest overnemen en al tongen sprekende in de natuurlijke wereld openbaar maken, hoorbaar maar niet verstaanbaar. De Heilige Geest kan evenwel ook in ons zuchten zonder dat wij dit in woorden overnemen.

Een mens zucht ten einde ruimte te verkrijgen, omdat er druk op hem uitgeoefend wordt. Deze druk wil hij afwentelen en bovendien in dit verband de hoop een grotere plaats geven. De Geest ondersteunt onze geest om de pressie van de machten te weerstaan. Het is het verlangen naar bevrijding en naar totale vernieuwing dat zich in onze inwendige mens met het onhoorbaar zuchten van de Heilige Geest en van onze geest manifesteert.

27. *En Hij, die de harten doorzoekt, weet de bedoeling des Geestes, dat Hij namelijk naar de wil van God voor heiligen pleit*.

God kent de inwendige mens, zijn hart, en Hij hoort het onhoorbare zuchten. God ziet dus wat zich innerlijk in ons afspeelt, en Hij kent het verlangen van de Geest als pleitbezorger. Het kind van God zucht immers naar het volwassen zoonschap, omdat dit de wil van God is en de Geest zucht mee, omdat het naar de wil van God is. De Geest pleit, omdat de mens zich in nood bevindt en de wil van God is hem te helpen en uit te redden. De Geest kent 'het gemaakt bestek' met de mens, want niemand weet wat in God is, dan de Geest Gods. Hij doorzoekt alle dingen, zelfs de diepste gedachten van God. Op deze wijze weten wij wat ons door God in genade geschonken is (1 Cor. 2:10-12).

De Geest bidt naar Gods wil, omdat Hij niet uit Zichzelf spreekt, dus Zelf iets verzint. Jezus zei: 'Hij zal Mij verheerlijken, want Hij zal het uit het mijne nemen en het u verkondigen' (Joh. 16:14). Hij verkondigt ons zelfs 'de toekomende dingen', namelijk de openbaring van het zoonschap en het zitten met Jezus Christus op de troon des Vaders en het herstel van de ganse zuchtende schepping.

De apostel spreekt van heiligen, omdat deze afgezonderd zijn van de boze machten. Zij wassen op als een bouwwerk, als een tempel Gods, heilig in de Here.

28. *Wij weten nu, dat God alle dingen doet medewerken ten goede voor hen, die God liefhebben, die volgens zijn voornemen geroepenen zijn.*

Wanneer de Heilige Geest tussentreedt, zal er altijd wat goeds tevoorschijn komen. 'Alle dingen' betekenen droeve of blijde omstandigheden. Wij herinneren eraan, dat de apostel waarschijnlijk schreef temidden van vervolgingen en dreigende gevangenneming. In vers 17 schrijft hij over 'delen in zijn lijden', in vers 18 over 'het lijden van de tegenwoordige tijd, en in vers 35 over 'verdrukking of benauwdheid, of vervolging of honger, of naaktheid of gevaar, of het zwaard'. God laat benauwdheid en druk niet voor niets toe bij zijn volk, 'want de lichte last der verdrukking van een ogenblik bewerkt voor ons een alles verre te boven gaand eeuwig gewicht van heerlijkheid' (2 Cor. 4:17).

Zo kon in de bedeling der schaduwen Jozef tot zijn broeders zeggen: 'Gij hebt wel kwaad tegen mij gedacht, maar God heeft dat ten goede gedacht, ten einde te doen, zoals heden het geval is: een groot volk in het leven te behouden' (Gen. 50:20).

Paulus schrijft: 'Wij weten', want hij is er zeker van dat alle verdrukkingen en beproevingen, maar ook de vertroostende en de blijde dingen, de uitreddingen en genezingen, tezamen het goede bij hem zullen uitwerken. Zijn balans eindigt altijd met een voordelig saldo. Alle dingen werken niet voor iedereen ten goede uit, maar

alleen voor hen die God liefhebben en die zich daarom ook ernaar willen uitstrekken Zijn wil te openbaren. Het goede is het zoonschap.

Verdrukking en benauwdheid komen aan onze opvoeding en ontwikkeling ten goede. Wie God liefhebben, richten zich naar het uiteindelijke doel. Het resultaat van de verdrukking is, dat men sterker wordt door de openbaring van de kracht des Geestes ' want 'zij zijn in de oorlog sterk geworden' (Hebr. 11:34). Men verkrijgt ook meer inzicht in de hemelse gewesten, meer geloof om het onzienlijke te grijpen, meer wijsheid om het Koninkrijk Gods te realiseren en meer geduld om te volharden.

Het zoonschap is een begerenswaardige zaak. Het betekent dat men het beeld van de Zoon van God gelijkvormig kan worden. Wanneer God dit plan met de mens openbaart, roept Hij hem door zijn heerlijkheid en macht. Hij dreigt niet, en verwijt niet, maar lokt de mens tot Zich door de beloften van genade, herstel en heerlijkheid en door zijn macht om wat Hij beloofd heeft, ook aan hem waar te maken (2 Petr. 1:3).

Deze roeping komt tot ieder mens aan wie het evangelie gepredikt wordt, zoals de apostel in hoofdstuk 10:18 zegt: 'Over de ganse aarde is hun geluid uitgegaan en tot de einden der wereld hun woorden'. Op deze roeping moet de mens dus ingaan. Hij moet een antwoord geven en een keuze maken tussen de begeerte des vlezes, de begeerte der ogen en de hovaardij des levens van de tegenwoordige wereld, of de heerlijkheid en rijkdom van het zoonschap Gods. God roept dus de mens en deze doet zijn keus.

Hij verbindt zijn verkiezing of keuze aan de goddelijke roeping, zoals er staat: 'Daarom, broeders! benaarstigt u te meer, om uw roeping en verkiezing (uw eigen keuze) vast te maken' (2 Petr. 1:10 St. Vert.). Het voornemen van God is zijn oogmerk, zijn bedoeling, namelijk om de mens tot het zoonschap te brengen. Zijn voornemen is dus 'zijn gemaakt bestek'. 'Die volgens zijn voornemen geroepenen zijn' duiden dus aan degenen die zijn roep beantwoord hebben en de weg van Jezus hebben gekozen. Jezus is de Uitverkorene, en die zich bij Hem voegen, zijn 'uitverkoren in Hem', opdat zij heilig en onberispelijk zouden zijn voor zijn aangezicht (Ef. 1:4).

29,30. *Want die Hij tevoren gekend heeft, heeft Hij ook tevoren bestemd tot gelijkvormigheid aan het beeld zijns Zoons, opdat Hij de eerstgeborene zou zijn onder vele broederen; en die Hij tevoren bestemd heeft, dezen heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, dezen heeft Hij ook gerechtvaardigd,- en die Hij gerechtvaardigd heeft, dezen heeft Hij ook verheerlijkt.*

Op het voegwoord 'want' volgt de motivering van de uitspraak in het vorige vers. Door lijden en verdrukking heen worden de gelovigen gevoerd naar de heerlijkheid van het zoonschap, de gelijkvormigheid aan het beeld van de Zoon van God. Zij zullen immers in alle omstandigheden 'het beeld van de hemelse' mens dragen (1 Cor. 15:49). Er is een gelijkvormigheid aan Zijn lijden (Filip. 3:10), maar ook aan zijn heerlijkheid. Zij worden naar zijn beeld veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid door de Geest des Heren, die in hen woont en waardoor zij geleid worden (2 Cor. 3:18).

Er zijn gebouwen die door beroemde architecten ontworpen werden, maar die latere bouwmeesters veranderden. De oorspronkelijke ontwerper zal evenwel alleen het gebouw accepteren of kennen, dat naar zijn inzichten werd voltooid. In de gelijkenis van de tien maagden zegt de heer tot de dwaze: 'Ik ken u niet'. De betekenis van het woord 'kennen' is hier wel duidelijk. Hun wijze van doen kwam niet overeen met zijn voornemen, zijn gemaakt bestek, of zijn oorspronkelijk plan. De heer kende alleen de wijze maagden en dit kennen wordt uitgedrukt met de woorden: 'Zij gingen met hem de bruiloftszaal binnen' (Matth. 25:10-12).

Tot de ontrouwe dienstknechten die in zijn naam profeteerden, tekenen en wonderen verricht hadden, wordt door de Heer gezegd: 'Ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, gij werkers der wetteloosheid' (Matth. 7:23). Ook zij pasten niet in zijn plan en voldeden niet aan zijn oorspronkelijke gedachten aangaande de mens.

Wanneer in ons vers gesproken wordt over hen die Hij tevoren gekend heeft, wordt een groep mensen bedoeld die beantwoordt aan de norm die God gesteld had en die functioneert naar zijn wetten. Alleen met dezen wil en kan God gemeenschap hebben. Hij kent ze, omdat zij het zegel Gods bezitten, namelijk de Heilige Geest en omdat Hij het beeld van zijn Zoon in hen herkent. In 2 Timotheüs 2:19 wordt gezegd: 'En toch staat ongeschokt het hechte fundament Gods met dit merk: De Here kent de zijnen, en: Een ieder, die de naam des Heren noemt, breke met de ongerechtigheid'.

Dit fundament Gods zijn zij die 'in Christus' zijn en dezen zijn het die Hij tevoren heeft gekend. Onder hen bekleedt

Jezus Christus de eerste plaats. God kent Hem en allen die Hem toebehoren. Met hen heeft God gemeenschap door de Heilige Geest en er is niets dat hen van zijn liefde scheidt, want zij hebben gebroken met de ongerechtigheid.

In de oude vertaling lezen wij: 'Adam bekende zijn huisvrouw', dit wil zeggen dat hij gemeenschap met haar had. Zo heeft God geestelijke gemeenschap met allen die 'in Christus' zijn, die zijn woorden blijvend in zich hebben. Het gaat in ons vers niet over een aantal personen dat individueel door God gekend zou zijn, zogenaamd 'om redenen in Zichzelf, terwijl dan anderen om dezelfde geheimzinnige, redeloze voorbeschikking van eeuwigheid verloren zouden zijn, maar om een duidelijke realisering van het voornemen Gods met de mens door middel van de gemeente, waarvan Jezus Christus het hoofd is, zoals er staat: 'In overeenstemming met het welbehagen, dat Hij Zich in Hem had voorgenomen' (Eféze 1:9).

Jezus is de oudste broeder of de eerstgeborene onder vele broeders. Ook in hen krijgen de eeuwige gedachten Gods, waarvan God dus de Vader is, gestalte. In dit geestelijke huisgezin doen zij de wil des Vaders, dus 'het goede, welgevallige en volkomene' (12:2). Het is de wil van God dat 'alle mensen behouden worden en tot erkentenis der waarheid komen' (1 Tim. 2:4). God wil de zuchtende schepping redden. Om dit plan ten uitvoer te brengen, zond Hij allereerst zijn Zoon op aarde. Deze gaf Zich tot een losprijs van allen (1 Tim. 2:6).

In Jezus werd de liefde Gods tot de mensheid openbaar. Hij betaalde de zondeschuld der gehele wereld, dus voor alle mensen van alle tijden. Wie in deze schulddelging gelooft en haar aanvaardt, is gerechtvaardigd. Hij gaat niet

verloren, maar ontvangt eeuwig leven (Joh. 3:16). Met deze rechtvaardigen kan God gemeenschap hebben. Allen die de Zoon van God als het Woord Gods aannemen, hebben de macht verkregen kinderen en dus ook zonen Gods te worden. Met hen gaat God verder om zijn heilsplan te verwerkelijken.

Dit is een logische gedachtegang. Neem eerst de woorden Gods aan, dan verandert het denken en wordt men vernieuwd. In hoofdstuk 12:2 zegt de apostel, dat men 'gemetamorfoseerd', dus herschapen wordt, door de vernieuwing van het denken. Wanneer kinderen Gods gedoopt worden met Gods Geest en door deze Geest geleid worden, zijn zij zonen Gods en behoren zij tot 'de vrouw des Lams' (vers 9). Dan zijn zij 'in Christus'. De uitdrukking 'zonen' includeert een groeiproces. In Openbaring 12:5 wordt vermeld, dat de vrouw (de gemeente van Jezus Christus van alle tijden) een mannelijke, dus volwassen zoon baart.

Deze zoon was wel aanwezig, ontwikkelde zich, maar wordt in het einde der tijden geopenbaard. Dan bedenken deze zonen alleen de dingen die boven zijn, in de hemelse gewesten, en niet meer de dingen die op de aarde zijn (Col. 3:2). Zij houden dus alleen nog maar rekening met de geestelijke werkelijkheden.

Deze categorie gelovigen, dit lichaam van Christus, is door God bestemd of uitverkoren 'tot gelijkvormigheid aan het beeld van zijn Zoon'. Zij zullen de schepping herstellen door hetzelfde werk te doen als de Zoon van God, ja, zij zullen zelfs grotere werken doen (Joh. 14:12). Jezus is dan de eerstgeborene onder vele broederen, zoals Hij ook 'de erfgenaam is van alle dingen' (Hebr. 1:2) en zijn broederen

'mede-erfgenamen' zijn (vers 17). God heeft deze allen, die door het geloof in het lichaam van Christus zijn, van tevoren als zijn zonen gekend.

Hij zag als het ware reeds het parlement, waardoor Hij de ganse schepping in de zienlijke en in de onzienlijke wereld regeren en tot haar ware bestemming brengen zou. Zo staat er ook, dat Hij het Lam tevoren gekend had, vóór de grondlegging der wereld, maar dat dit in het einde der tijden geopenbaard werd ter wille van ons, die door Hem in God (dus in zijn plan) geloven (1 Petr. 1:20,21). Zo zijn ook de zonen Gods als 'vrouw des Lams' gekend en worden zij ook in het einde der tijden geopenbaard ter wille van de ganse zuchtende schepping.

In Efeziërs 1:10,11 wordt meegedeeld, dat op dit ogenblik Christus het hoofd is van wat in de hemel en op de aarde God toebehoort. 'Maar', zegt de apostel 'dit is slechts een voorbereiding van de volheid der tijden'. Als deze volheid aangebroken is, heeft niet alleen Hij, maar hebben ook wij het erfdeel ontvangen, 'waartoe wij tevoren bestemd waren krachtens het voornemen van Hem, die in alles werkt naar de raad van zijn wil'.

Wie één zijn met de Zoon van God, wie in Hem zijn, heeft God tot iets bestemd of verordineerd. Het is als bij de tempel in het oude verbond. Daar was alleen het heil en de vergeving der zonden te ontvangen. Men moest naar de tempel toegaan en dan werden Gods beloften vervuld. God heeft geroepen en de zonen Gods zijn gekomen. Zij zijn gerechtvaardigd en toegerust en zij hebben de opdracht ontvangen het evangelie van vergeving der zonden, van heil en heerlijkheid, te verkondigen. In de aanvang van zijn brief drukt Paulus zijn opdracht zo uit: 'Om

gehoorzaamheid des geloofs te bewerken voor zijn naam onder al de heidenen, tot welke ook gij behoort, geroepenen van Jezus Christus' (1:5,6).

Zij waren geroepenen door het evangelie der heerlijkheid en uitverkorenen in Christus en gelovigen, omdat zij de beloften Gods aangrepen (Openb. 17:14). God heeft ze verheerlijkt, omdat zij bestemd zijn gelijkvormig te worden aan het beeld van zijn Zoon. Jezus sprak: 'En de heerlijkheid, die Gij Mij gegeven hebt, heb Ik hun gegeven' (Joh. 17:22). Daarom zullen zij met Hem zitten op de troon van God om te regeren over al de werken van zijn handen.

31. *Wat zullen wij dan van deze dingen zeggen? Als God vóór ons is, wie zal tegen ons zijn?*

Eenmaal sprak Jozua in het oude verbond tot het volk: 'Indien de Here welgevallen aan ons heeft, dan zal Hij ons in dit land brengen en het ons geven, een land dat vloeit van melk en honing' (Num. 14:8). God triomfeert in en door de zonen Gods! Zij zijn de overwinnaars in het hemelse Kanaän.

Wat zullen wij dan van de voorgaande dingen nog meer zeggen? Allen zijn geroepenen, zoals er staat in Handelingen 17:30: 'God verkondigt ... dat zij allen overal tot bekering moeten komen', maar God acht alleen diegenen geroepenen die aan deze oproep ook gehoor geven, die volgens zijn voornemen of plan geroepenen willen zijn (vers 28). Dit zijn zij die Jezus aangenomen hebben en met Hem verder willen leven. Het heeft God behaagd door de dwaasheid der prediking van het Koninkrijk der hemelen, de onzienlijke wereld, de

zuchtende schepping te redden, te bevrijden, te genezen, te dopen en te vervullen 'hen die geloven' (1 Cor. 1:21).

De prediking van een gekruisigde Christus in de zichtbare wereld heeft immers alleen effect, wanneer daarmee gepaard gaat de prediking van de delging der zondeschuld in de onzienlijke wereld. In het vorige gedeelte sprak de apostel over verdrukkingen en over een schepping die zucht. Nu zegt hij blij: 'Wie kan tegen ons standhouden?' De machten zijn wel tegen ons, willen ons van God scheiden, het werk Gods in ons tenietdoen en ons doen geloven, dat de heerlijkheid van het zoonschap, Gods bedoeling niet is, maar het zal niet gelukken.

Wat God voor ons bereid heeft, is niet te weerstaan. Van de zonen Gods zal ook gezegd worden: 'Hoe God hen met de Heilige Geest en met kracht heeft gezalfd. Zij gaan rond, weldoende en genezende allen die door de duivel overweldigd zijn; want God is met hen!' (Hand. 10:38).

God is met ons, wie zal dan tegen ons zijn? Welk een uitdaging aan het rijk der duisternis. De zonen Gods zijn geen nietige wormen, geen arme zondaars, geen ellendig en gebroken volkje. Al Gods eigenschappen, al Gods beloften, al Gods kracht is voor hen, bij hen en in hen. Dit is het erfdeel dat zij in bezit mogen nemen. Daarom: breek uit in gejuich en jubel zijn eer!

32. *Hoe zal Hij, die zelfs zijn eigen Zoon niet gespaard, maar voor ons allen overgegeven heeft, ons met Hem niet alle dingen schenken?*

Hij die begonnen is, zal zijn voornemen zeker geheel ten uitvoer brengen. Ook Jezus heeft verdrukkingen gekend.

Hij werd tenslotte zelfs geheel aan de machten prijsgegeven. 'Tijdens zijn dagen in het vlees heeft Hij gebeden en smekingen onder sterk geroep en tranen geofferd aan Hem, die Hem uit de dood kon redden, en Hij is verhoord uit zijn angst, en zo heeft Hij, hoewel Hij de Zoon was, gehoorzaamheid geleerd uit hetgeen Hij heeft geleden' (Hebr. 5:7,8). Jezus werd zelfs aan de dood overgegeven, maar God redde Hem uiteindelijk en gaf Hem toen alle macht in hemel en op aarde.

Wij gaan dezelfde weg. 'Indien wij delen in zijn lijden, is dat om ook te delen in zijn verheerlijking' (vers 17). Wij worden met Hem geïdentificeerd: wij zijn met Hem in zijn dood gedoopt, met Hem begraven en met Hem opgestaan, daarom zullen wij ook met Hem leven en met Hem heersen als koningen.

De uitspraak: die zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, herinnert sterk aan Genesis 22:12 en 16, waar van Abraham gezegd wordt, dat deze zijn zoon, zijn enige, niet aan God onthouden had. Het accent valt dus op de kostbaarheid van deze gave. Deze sterke gevoelswaarde sluit toch wel de zogenaamde Jesus Only-leer uit, die verkondigt, dat de zoon tegelijk de Vader zou zijn.

33. *Wie zal uitverkorenen Gods beschuldigen? God is het, die rechtvaardigt; wie zal veroordelen*?

God heeft Christus uitverkoren en als wij in Hem zijn, zijn wij ook verkozen om Hem ten eigendom te zijn. In Gods gemaakt bestek zijn wij ook opgenomen, zoals er staat: 'Gezegend zij de God en Vader van onze Here Jezus Christus, die ons met allerlei geestelijke zegen in de hemelse gewesten gezegend heeft in Christus. Hij heeft

ons immers in Hem uitverkoren vóór de grondlegging der wereld' (Ef. 1:3,4).

Deze uitverkorenen hebben geen schuld, want zij zijn gereinigd in het bloed van het lam Gods. Wanneer zij zich laten leiden door de Heilige Geest zal Deze hen ook blijven leiden op het pad der gerechtigheid. Indien zij struikelen of zondigen, belijden zij hun kwaad en 'Hij is getrouw en rechtvaardig, om ons de zonden te vergeven en ons te reinigen van alle ongerechtigheid' (1 Joh. 1:9). Zij laten zich ook geen schuld aanwrijven door de aanklager der broederen. Zij spreken niet over zichzelf als van 'een arme zondaar', maar noemen zich door het geloof 'rechtvaardigen'.

Er is dan ook geen reden dat iemand of iets hen veroordelen zou en scheiden van de liefde Gods die is in Jezus Christus. Wat de gelovigen betreft, is het wel zaak vernieuwd te worden in het denken, te wandelen in de hemelse gewesten en de Here voortdurend voor ogen te stellen, opdat hun voet niet wankelt.

34. *Christus Jezus is de gestorvene, wat meer is, de opgewekte, die ter rechterhand Gods is, die ook voor ons pleit.*

Jezus Christus is het lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt. Daarom zijn allen die in Christus zijn, gerechtvaardigd. Wie zal veroordelen? Als God zegt dat het verzoeningsoffer voldoende was en wij dus rechtvaardigen zijn, is er niemand die dit in twijfel mag trekken. Jezus is de gestorvene, die dus voor de zonde betaalde, maar Hij is ook de overwinnaar over de machten der duisternis en des doods door zijn opstanding.

Hij zit aan de rechterhand Gods en heeft daar zijn plaats ingenomen. De rechterhand Gods is beeld van de werkende kracht Gods, dat is de Heilige Geest. God voert zijn voornemen uit door de kracht van zijn sterke rechterhand, waarover Hij Jezus de beschikking heeft gegeven, want die is de Doper met de Heilige Geest. Wie deze Geest ontvangen heeft, is niet alleen door het geloof een rechtvaardige, maar voor hem is het ook mogelijk als een rechtvaardige te leven.

Mochten wij toch in zonde vallen, dan is Jezus onze uithelper. Indien wij de overtredingen belijden, zal Hij ze wegnemen op grond van zijn vergoten bloed. Er is dus behalve het pleiten van de Heilige Geest (vers 27) ook het tussentreden van Jezus Christus bij de Vader: 'En als iemand gezondigd heeft, wij hebben een voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de rechtvaardige' (1 Joh. 2:1). Deze tussenkomst staat dus in verband met onze overtredingen en zonden. Het pleiten van de Heilige Geest staat in verband met ons zuchten naar het zoonschap.

35. *Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? Verdrukking of benauwdheid, of vervolging of honger, of naaktheid of gevaar, of het zwaard?*

De liefde Gods wordt in het lichaam van Christus, de gemeente, geopenbaard. Daar functioneert ze, want daar is de Heilige Geest. De liefde Gods is de band, die ons met God, met Christus en met elkander verbindt. 'Zijn banier over mij was de liefde' (Hoogl. 2:4). De liefde van God is uitgestort in onze harten door de Heilige Geest (5:5). Deze liefde houdt het lichaam van Christus bijeen. Liefde is de positieve wijze waarop men iemand benadert.

Christus is op positieve wijze met ons verbonden en de liefde Gods beoogt de verheffing van de mens. God wil hem stellen over alle werken van zijn handen en Zich voor eeuwig met hem verbinden. Wie deze liefde Gods kent, jaagt hetzelfde doel na en wil ingeschakeld worden in het heilsplan om ook anderen tot dit doel te brengen. Verdrukking of benauwdheid komen tot ons vanuit de onzienlijke en zienlijke wereld. Zij zijn evenwel niet in staat om de band met Christus te verbreken.

Niets kan de instelling van God ten opzichte van de mens veranderen. Hij blijft positief tegenover zijn volk. Paulus noemt alles op, wat van invloed zou kunnen zijn om een scheiding teweeg te brengen, maar geen enkel schepsel kan Gods raadsbesluit tegenhouden of keren. De machten willen dat wij ons van God afwenden. Daarom trachten zij ons te verleiden, onder pressie te zetten of ons te beangstigen. Satan sprak tot God: 'Strek daarentegen uw hand uit en tast zijn gebeente en zijn vlees aan of hij U dan niet openlijk zal vaarwel zeggen!' (Job 2:5).

De duivel tracht ons dus los te maken, maar Christus blijft positief. Zelfs probeert de boze de mens zover te krijgen, dat hij gaat vloeken en vraagt of God hem verdoemen wil. Dit is de bedoeling van de duivel. Door allerlei wederwaardigheden en nood tracht hij de mens ertoe te brengen God los te laten. Paulus evenwel zegt: 'Maar wij doen onszelf in alles kennen als dienaren Gods: in veel dulden, in verdrukkingen, in noden, in benauwdheden, in slagen, in gevangenschappen, in oproeren, in moeiten, in nachten zonder slaap, in dagen zonder eten' (2 Cor. 6:4,5).

Een dienstknecht van God is bestand tegen verdrukkingen. In plaats dat al deze ellenden hem bespaard blijven, wordt hij er juist menigmaal aan blootgesteld. De Heer sprak aangaande Paulus tot Ananias: 'Ik zal hem tonen, hoeveel hij lijden moet ter wille van mijn naam' (Hand. 9:16). Ook sprak de Heer: 'In de wereld lijdt gij verdrukking' (Joh. 16:33). Zelfs al zou de vijand het zwaard tegen de gelovigen hanteren en hun lichaam doden, zij behoeven niet te vrezen, want hun inwendige mens zal met Christus verbonden blijven en bij Hem zijn intrek nemen. Hij zal zijn tent over hen uitspannen.

36. *Gelijk geschreven staat: Om Uwentwil worden wij de ganse dag gedood, wij zijn gerekend als slachtschapen*.

De Psalmist heeft het bovenstaande eveneens opgemerkt, zoals wij lezen in Psalm 44:23. Ook de oudtestamentische gelovigen ondergingen hetzelfde, en evenals de profeten die voor ons geweest zijn, werden zij verdrukt, vervolgd en gedood. Voor toen en nu geldt de regel: 'Wetende, dat aan uw broederschap in de wereld hetzelfde lijden wordt toegemeten' (1 Petr. 5:9). In 1 Corinthiërs 4:9 schrijft de apostel: 'Want het schijnt mij toe, dat God ons, apostelen, de laagste plaats heeft aangewezen als ten dode gedoemden, want wij zijn een schouwspel geworden voor de wereld, voor engelen en mensen' en in 2 Corinthiërs 4:11: 'Want voortdurend worden wij, die leven, aan de dood overgeleverd, om Jezus' wil'. 'Indien wij alleen voor dit leven onze hoop op Christus gebouwd hebben, zijn wij de beklagenswaardigste van alle mensen' (1 Cor. 15:19).

Wij worden meer verdrukt en aangevallen dan de wereld, maar de Heer belooft ons zoveel kracht dat wij ertegen bestand zijn. De boze komt om te slachten en te verderven.

Hij haat ons, kan ons niet gebruiken tot zijn doeleinden en daarom ziet hij ons alleen als zijn slachtschapen. Het is hem immers niet mogelijk God van de mens af te keren en daarom tracht hij ons van God af te wenden en zo van het leven te beroven.

37. *Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars, door Hem, die ons heeft liefgehad.*

Als wij volharden, zijn wij meer dan overwinnaars, want wij zijn mederegeerders en troonverwervers. Wij hebben dus verreweg de overhand. Wij zijn overwinnaars in de onzienlijke wereld en naar de inwendige mens kunnen wij standhouden door de kracht die Christus ons schenkt, onverschillig wat er op ons afkomt. Door het geloof in de kracht van de Heilige Geest kunnen wij sterke legers doen afdeinzen. Deze kracht ontvingen wij van Hem die ons heeft liefgehad en de methode van Jezus is ook onze wijze van optreden in de hemelse gewesten. Daarin ligt de overwinning verzekerd.

38,39. *Want ik ben verzekerd, dat noch dood noch leven, noch engelen noch machten, noch heden noch toekomst, noch krachten, noch hoogte noch diepte, noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onze Here*.

In Johannes 3:16 lezen we dat God de wereld heeft liefgehad, maar nergens wordt zijn onvergankelijke en onveranderlijke liefde jegens de mens duidelijker geopenbaard dan ten opzichte van Jezus Christus, met degenen die in Hem zijn. Noch dood noch leven kunnen ons van God scheiden, want 'hetzij wij leven, hetzij wij

sterven, wij zijn des Heren' (zie voor de betekenis van dood en leven 14:7,8).

Niets wat in het heden is of wat de toekomst brengen zal, kan de gemeente verwijderen van de liefde Gods. Geen enkel schepsel in hemel en op aarde kan in deze verhouding verandering brengen. Hij blijft bij zijn eeuwig raadsbesluit om de mens op zijn troon te brengen: 'Christus als eersteling, vervolgens die van Christus zijn bij zijn komst' (1 Cor. 15:23).

Boze geesten, onreine, sterke engelenvorsten, machten in de hoogte of in de hemelse gewesten, heerlegers uit de diepe afgrond of het dodenrijk, kunnen ons noch nu, noch later, vervreemden van God. Als wij in Christus zijn en blijven, zijn wij in de liefde van God. Wij kunnen onder invloed van duistere machten wel veranderen en ons afkeren, maar God blijft getrouw. Blijf daarom in Christus, dat is in zijn Woord, en leef door de kracht van zijn Geest als een lid van zijn gemeente. In Christus zijnde gaat geen mens verloren, want 'niemand zal ze uit mijn hand roven' (Joh. 10:28), zegt de Heer. Alleen als men dit zelf verkiest en wil, valt men uit.

De laatste verzen van hoofdstuk acht vormen een machtig slotakkoord van dit briefgedeelte. Zij getuigen van de zekerheid en van de overwinning der zonen Gods, die het uiteindelijke doel van het eeuwige evangelie weten te bereiken. 'Dit is de overwinning, die de wereld overwonnen heeft: ons geloof' (1 Joh. 5:4). Hier zien wij de 144000 met vaste tred de steile weg bergopwaarts gaan, het Lam volgende waar Hij ook heengaat, teneinde de top van de berg Sion te bereiken.

HOOFDSTUK 9

1,2. *Ik spreek de waarheid in Christus, ik lieg niet, want mijn geweten betuigt mij dit mede door de Heilige Geest: ik heb een grote smart en een voortdurend hartzeer.*

Petrus heeft eens de opmerking gemaakt, dat onkundigen en onstandvastige lieden de woorden die Paulus geschreven heeft, tot hun eigen verderf verdraaien. Er zijn vele dogmatici en exegeten die bepaalde teksten uit Romeinen negen misbruiken en deze als een barrière op de weg des levens plaatsen. Het zijn onkundigen, want zij hebben geen kennis van het Koninkrijk Gods of van de hemelse gewesten. Het resultaat is dat zij hun volgelingen niet tot bekering kunnen leiden en het Godsrijk niet doen binnengaan.

Dit hoofdstuk maken zij tot een fundament van hun leer, dat God van eeuwigheid sommigen verkiest tot eeuwig leven en anderen tot eeuwig verderf. Zij spreken over de vrijmachtige beschikking van God, waardoor de ene mens van eeuwigheid bestemd is tot behoud en de andere voorbeschikt is om verloren te gaan. Zij sluiten hiermee het Koninkrijk Gods toe voor velen. In een 'wee u' sprak onze Heer: 'Immers, gij gaat er niet binnen en die trachten binnen te gaan, laat gij niet toe daarin te komen' (Matth. 23:13).

Wanneer Tertius de laatste machtige slotzinnen van hoofdstuk acht neergeschreven heeft, legt hij de schrijfstift neer. In het eenvoudige vertrek te Corinthe daalt een stilte neer. Paulus denkt na over hen, die bestemd zijn tot gelijkvormigheid aan het beeld van de Zoon, aan de

uitverkorenen Gods, die in Christus Jezus zijn. Zijn geest verheugt zich over degenen die bewaard blijven in de liefde Gods, die gerechtvaardigd zijn door het geloof en geleid worden door de Heilige Geest, die vernieuwd worden van dag tot dag, en voortgaan van kracht tot kracht en van heerlijkheid tot heerlijkheid. De Heilige Geest in hem getuigt mede van de waarheid dezer dingen en vermenigvuldigt zijn blijdschap.

Dan ziet hij zich teruggeplaatst onder zijn broeders naar het vlees. Vele jaren was hij leider van het Joodse volk. Waarom waren hem nu de ogen geopend en waarom waren zij blind voor het voornemen Gods, gerealiseerd in de man van Nazareth? Zij hadden Hem weliswaar verworpen en gedood, maar had God nu met Israël afgerekend? Hadden de beloften Gods gefaald bij een volk dat zulke grote toezeggingen ontvangen had? Was zijn evangelie niet de totale afbraak van het nationale verbondsvolk, waartoe hij toch zelf behoorde en dat hij liefhad.

Zo dikwijls hij hieraan denkt, komt zijn zielenleven in beweging en voelt hij een diep verdriet. Omdat hij zijn volk zeer liefheeft, zou hij wel willen dat hij al zijn volksgenoten kon rekenen tot het uitverkoren volk van het nieuwe verbond. Zijn door de Heilige Geest verlicht verstand zegt evenwel dat dit niet zo is. Zo ontstaat een gewetensconflict in de inwendige mens van deze grote apostel. Hier begeert zijn ziel tegen zijn geest, en in het gesprek tussen deze beide, in zijn geweten, komt hij tot bepaalde conclusies.

Paulus is er absoluut van overtuigd dat zijn geweten tot zuivere uitspraken komt, want hij staat immers onder de

leiding van de Heilige Geest. Het gesprek tussen zijn ziel en zijn geest staat onder de supervisie van de Geest Gods, zoals hij in Hebreeën 13:18 in soortgelijke situatie schrijft: 'Want wij vertrouwen, dat wij een goed geweten hebben, daar wij in alle opzichten de rechte weg willen gaan'.

Dan komt opnieuw de goddelijke inspiratie over de heidenapostel. Hij spreekt de waarheid in Christus, dit wil zeggen in diens lichaam zijnde en in zijn woorden blijvend. Hij doorziet het grote plan Gods, waarin Christus centraal staat. Het gaat om de waarheid van het nieuwe verbond en die van het geestelijke Israël. Hierin is geen plaats meer voor Israël als natie, maar slechts voor dat deel dat Jezus als redder heeft aanvaard en ingevoegd is in zijn gemeente.

3-5. *Want zelf zou ik wel wensen van Christus verbannen te Zijn ten behoeve van mijn broeders, mijn verwanten naar het vlees. Immers, zij zijn Israëlieten, hunner is de aanneming tot Zonen en de heerlijkheid en de verbonden en de wetgeving en de eredienst en de beloften; hunner zijn de vaderen en uit hen is, wat het vlees betreft, de Christus, die is boven alles, God, te prijzen tot in eeuwigheid! Amen.*

Paulus kent de vijandschap der Joden ten opzichte van zijn persoon ter wille van het evangelie. Zij wilden de boodschap die hij bracht, niet aanvaarden, vervolgden hem van stad tot stad en dorstten zelfs naar zijn bloed. Zoals zij Jezus verworpen hadden en diens dood eisten, zouden zij ook tot de Romeinse hoofdman roepen: 'Weg van de aarde met zo iemand: want hij behoort niet te blijven leven!' (Hand. 22:22). Dit alles echter heeft de liefde van de apostel tot zijn volk niet kunnen verminderen.

Wanneer hij nu dingen gaat zeggen die voor het Joodse volk moeilijk te verwerken zijn, spreekt hij het dan ook eerst uit, dat zijn liefde voor het volk Israël, zijn stamverwanten naar het vlees, onverminderd blijft. Zij is zo groot, dat hij zelfs zijn leven voor hen zou willen geven om hen te behouden. Hij wenste wel 'anathema' te zijn, een vervloeking, ten behoeve van zijn volk. Door een zelfde genegenheid gedreven, riep de middelaar van het oude verbond uit: 'Vergeef toch hun zonde - en zo niet, delg mij dan uit het boek dat Gij geschreven hebt' (Ex. 32:32).

Zoals Christus een vervloeking was geworden om de wereld te redden, zo zou de apostel dit willen worden ten behoeve van zijn volksgenoten. Jezus zelf had gezegd: 'Niemand heeft grotere liefde, dan dat hij zijn leven inzet voor zijn vrienden' (Joh. 15:13). Paulus kan echter zijn leven niet geven om de barrière weg te nemen, die zijn bloedverwanten van het heil scheidt. Jezus kocht de ganse wereld met zijn bloed en Paulus weet dat slechts diegenen die in Hem geloven, toegang ontvangen tot de Vader.

Wij vragen ons af, waarom de apostel deze dingen neerschrijft. Zou het kunnen zijn om de indruk weg te nemen, die zijn uitspraken aangaande het geestelijke Israël gewekt hadden? In hoofdstuk 2:28 en 29 had hij toch betuigd dat de ware Jood niet te maken heeft met natuurlijke afstamming of besnijdenis aan het vlees. Ondanks deze waarheid veracht hij zijn volk niet, maar heeft het van harte lief. Wij zouden de apostel willen vergelijken met een gelovige vader, die ziet dat een van zijn kinderen de Heer niet liefheeft.

Ondanks deze smart blijft hij toch van zijn kind houden. Juist de natuurlijke genegenheid is nog de enige band met zo'n kind om het niet geheel kwijt te raken, en haar klimaat schept de gelegenheid hem of haar nog te winnen.
Paulus heeft geen behoefte het volk aan te klagen, zoals hij later zegt: 'Niet, dat ik mijn volk van iets wilde beschuldigen' (Hand. 28:19). Hij was een Hebreeër uit de Hebreeën en stelde op bijzondere wijze belang in zijn eigen volk. Hij was geestelijk van goeden huize! Israël was immers het middelpunt van de ware godsdienst en er lag een claim op dit volk voor God. Het bezat de 'kerkelijke' voordelen van het oude verbond.

Het was Gods erfdeel. Israël was eenmaal een vorst Gods en zijn nakomelingen werden een koninklijk geslacht genoemd. Israël was Gods eerstgeboren zoon (Ex. 4:22). Dit uitverkoren volk had het voorrecht en de roeping om 'de weg des Heren te bewaren door gerechtigheid en recht te doen' (Gen. 18:19). Temidden van de volken, die in hun verstand verduisterd waren en overgegeven aan een verwerpelijk denken (1:21,28), had God Zich een naam bewaard in dit volk.

De heerlijkheid Gods of de sjechina was in de tabernakel of in de tempel, en geestelijk rustte deze ook op het volk. De ark en het verbondsdeksel, waarboven deze heerlijkheid troonde, waren symbolen en tekenen van goddelijke tegenwoordigheid.

Ook had God zijn verbond gesloten met Abraham, met Izak, met Jacob, met Pinehas (Num. 25:13), met David en er was een verbond op de Sinaï, in de velden van Moab en te Sichem (Ex. 24, Deut. 29 en Joz. 24). Deze allen behoorden aan Israël.

Het volk ontving de wet en deze was de waarheid (Ps. 119:142). Het had de tempel, de altaren, de priesters, de offeranden, de feesten; dus de eredienst en het ritueel met de goddelijke symbolen. Israël had de beloften van een Messias, van een land en van de gunst Gods.

Het volk Israël kwam voort uit de patriarchen en het sprak vol trots: 'Wij hebben Abraham tot een vader'. ter wille van deze vaderen waren de Israëlieten in het verbond opgenomen (11:28).

Onder hen waren de priesters, de koningen, de profeten en de bijbelschrijvers, maar de grootste eer was dat uit hen Christus, de Gezalfde, geboren werd. De mens Jezus behoorde tot hun maagschap. Opdat de Joden hier niet gering over zouden denken, voegt de apostel eraan toe: 'Die is boven alles, God, te prijzen tot in eeuwigheid! Amen'.

Als Woord Gods rustte de Zoon in de schoot des Vaders en behoorde Hij tot het goddelijke wezen. Toen God sprak, ging dit Woord uit en werd vlees en aan de mensen gelijk. Het voegde Zich bij de mensen in hun vernedering en beperking door hetzelfde lichaam aan te nemen, waar bij ieder mens de machten der duisternis in gewerkt hadden. Nadat het Woord Gods als de Christus alles volbracht had, waartoe Het was gezonden, heeft de Vader het vleesgeworden Woord, de mens Jezus, ook uitermate verhoogd en Hem de naam gegeven, die boven alle naam is, en alle macht in hemel en op aarde.

De Vader heeft Hem als God een plaats gegeven aan zijn rechterhand en Hem gesteld tot een heerser over alles, tot

inspirator door zijn Geest en als voorwerp van verering en lofprijzing. Op deze wijze had God Zich met de mens verbonden en daarbij was het de eer voor Israël, dat de zaligheid uit de Joden was. Paulus doet in deze teksten machtige uitspraken aangaande dit volk Israël, want de zegen voor de ganse wereld kwam uit dit volk.

Tegelijkertijd dringt de droeve werkelijkheid zich aan hem op, dat juist dit volk de Verlosser verworpen heeft. De apostel denkt aan dit merkwaardige, uitverkoren volk, waartoe hijzelf ook behoort. Gaat het nu zijn speciale positie verliezen? Falen nu de beloften Gods ten opzichte van dit volk? Of kan het zijn dat de Joden en ook nu nog vele christenen een verkeerde interpretatie aan deze toezeggingen gegeven hebben? Gelden de beloften Gods wel voor 'het Israël naar het vlees'?

6-8. *Maar het is niet mogelijk, dat het woord Gods zou vervallen zijn. Want niet allen, die van Israël afstammen, zijn Israël, en zij zijn ook niet allen kinderen, omdat zij nageslacht van Abraham zijn, maar: Door Izak zal men van nageslacht van u spreken. Dat wil zeggen: niet de kinderen van het vlees zijn kinderen Gods, maar de kinderen der belofte gelden voor nageslacht.*

Gods woord heeft niet gefaald en 'God is geen man, dat Hij liegen zou' (Num. 23:19). Voor Paulus is het woord Gods dierbaarder dan zijn natuurlijke afkomst. De apostel staat nu voor de zware opdracht, aan zijn Joodse lezers duidelijk te maken dat Israël nooit als volk in zijn geheel behouden wordt en dat dit ook nooit het geval geweest was. Zijn visie is ook van groot belang voor vele christenen in onze tijd, die nog steeds bezig zijn met het

herstel en met het totale behoud van het natuurlijke volk Israël.

Wat Paulus geschreven had in hoofdstuk 2:28 en 29 over de geestelijke Jood en over de ware besnijdenis des harten, was niet iets nieuws, maar de formulering van de gedachten Gods ten opzichte van zijn volk. Dat Paulus dit vroeger niet zo gezien had en dat vele christenen vandaag dit ook niet opmerken, doet aan de waarheid van Gods woord niet af. Paulus poneert nu het volgende axioma, dat lijnrecht ingaat tegen het denken van de natuurlijke Jood en de vleselijke christen: 'Want niet allen die afstammen van Israël, behoren tot Israël'.

Openlijk wordt toch door velen in hun eindtijdbeschouwingen geleerd, dat allen die van Israël afstammen wèl Israël zijn en dat de belofte van God voor allen geldt. Er is een beperking bij God. Er is een selectie tussen allen die naar het vlees besneden zijn. 'Want besneden zijn of niet besneden zijn betekent niets, maar of men een nieuwe schepping is' (Gal. 6:15).

Wanneer de apostel zojuist schreef, dat voor de Israëlieten de aanneming tot zonen was, is er een voorwaarde, want Mozes zong in zijn lied aangaande het Israël, dat voor God geen Israël was: 'Verderfelijk hebben tegen Hem gehandeld, die zijn zonen niet zijn, maar een schandvlek, een verkeerd en vals geslacht' (Deut. 32:5). Met deze uitspraak van Paulus worden al de beschouwingen in onze tijd aangaande het natuurlijke Israël zonder enige waarde of betrouwbaarheid. Tegen de heersende mening in zeggen wij het met deze apostel: 'Het volk in het Midden-Oosten, dat Jezus Christus verwerpt, is Israël niet!'

Genade en belofte hangen niet af van vleselijke afstamming en ze zijn geen erfgoed. Deze zelfde Paulinische uitspraak geldt voor de christenen, want allen die zich tot een kerk rekenen, behoren nog niet tot de gemeente van Jezus Christus. Het is een vaste regel in oud en nieuw verbond, een waarheid die de natuurlijke en vleselijke mens niet accepteert, namelijk dat men slechts door geloof deel krijgt aan de beloften. Ook de beroemde belofte aan Abraham en zijn zaad kende een begrenzing.

Er zijn natuurlijke kinderen en er zijn geestelijke kinderen. Er is vlees en er is geest. Nimmer wordt een mens automatisch een geestelijk kind van Abraham. Deze selectie is er van het begin aan geweest. In Genesis 21:12 wordt de reden vermeld, waarom Abraham gewillig moest zijn om Hagar en haar zoon weg te zenden. God zou zijn verbond met Izak oprichten. Het natuurlijke nakroost van Abraham, Ismaël en de zonen van Ketura, bezat dus de belofte niet. In Galaten 4:21-31 werkt de apostel deze gedachte verder uit.

Met Hagar wordt dan het 'tegenwoordige Jeruzalem' bedoeld, 'want dat is met zijn kinderen in slavernij en met Izak wordt het ware zaad van Abraham bedoeld: 'En gij, broeders, zijt, evenals Izak, kinderen der belofte'. Izak was het beloofde kind (vers 9) en hij werd dus ontvangen en geboren uit kracht van de belofte. Hierin was hij dus een type van allen die in het nieuwe verbond voor het zaad van Abraham worden gerekend, want dezen zijn wedergeboren uit 'onvergankelijk zaad, door het levende en blijvende woord van God' (1 Petr. 1:23). 'Door het geloof heeft ook Sara kracht ontvangen om moeder te worden, en dat ondanks haar hoge leeftijd, daar zij Hem, die het beloofd had, betrouwbaar achtte' (Hebr. 11:11). Op deze wijze

worden de verborgenheden van het nieuwe verbond aangaande het ware zaad van Abraham in het oude verbond uitgebeeld.

Alles hangt dus af van de goddelijke keuze, van de beloften die de Heer gedaan heeft en waaraan de mens door het geloof deel heeft. Over Ismaël was geen heilsbelofte uitgesproken en daarom had hij niets waaraan hij zich in het geloof kon vastgrijpen. Niet Hagar, niet Ketura, maar Sara zou de zoon hebben. Wat hadden Hagar en haar zoon nu moeten doen? Doordat zij zich niet konden vastgrijpen aan een belofte, hadden zij zich moeten onderwerpen aan hem die de belofte had, evenals alle ingeborenen van Abrahams huis. Izak en zijn geslacht waren verkoren en hadden een speciale opdracht verkregen, opdat in hen de gehele aarde gezegend zou worden.

In de verkiezing van Izak hebben we weer een type. De laatste en eeuwige keuze die God doet, is zijn Zoon: 'Totdat het zaad zou komen, waarop de belofte sloeg' (Gal. 3:19). Het ware nageslacht ontstaat niet door natuurlijke afstamming of door natuurlijke rechten, maar slechts zij behoren ertoe, die de belofte in het geloof aangegrepen hebben. Sara en Abraham hielden de belofte vast. Zij volgden niet hun verstand en niet hun gevoel, ze letten ook niet op hun verstorven lichamen, maar zagen dat de geestelijke weg, het geloof, een bovennatuurlijke weg is, waardoor het doel Gods met de mens bereikt wordt. Het ware nakroost van Abraham wordt altijd op bovennatuurlijke wijze geboren.

Men kan evenwel niet in God geloven zonder dat Deze eerst gesproken heeft. Soms zegt men: 'Dat is zo'n

gelovige man of vrouw', maar onmiddellijk rijst de vraag: wat gelooft hij of zij dan? Aan welke woorden van God klemmen zij zich vast? Het geloof van Abraham en Sara had in de belofte een vaste grond. God had gesproken en zij geloofden. Geloven is het woord Gods vastgrijpen, en indien God niet gesproken heeft, valt er ook niets te geloven. Kinderen der belofte zijn dus zij over wie God gesproken heeft, aan wie Hij zijn belofte geschonken heeft en die daarop antwoordden door geloof. Hieruit volgt dat in oud Israël altijd een geestelijk volk aanwezig geweest is, dat door geloof een plaats had in het Koninkrijk der hemelen en dat met Abraham, Izak en Jacob zal aanzitten (Matth. 8:11).

9. *Want er ligt een belofte in dit woord: omstreeks deze tijd zal Ik komen en Sara zal een zoon hebben.*

God houdt geen rekening met het vleselijke denkpatroon. Ismaël was de eerstgeborene en Abraham hield van hem. De aartsvader sprak: 'Och, mocht Ismaël voor uw aangezicht leven!' (Gen. 17:18). Maar Izak was de keuze van God en Hij maakte die door een belofte openbaar. Het gehele huisgezin van Abraham was hiervan op de hoogte en iedereen was dus verplicht deze keuze te eerbiedigen. Izak was dus alleen de echte zoon vanwege de belofte.

Hij werd tegen alle wetten der natuur in, geboren, want de realisering van de belofte is altijd verbonden met het geloof van degene die de belofte ontvangt. Daarom wordt er gezegd: 'Door het geloof heeft ook Sara kracht ontvangen om moeder te worden, en dat ondanks haar hoge leeftijd, daar zij Hem, die het beloofd had, betrouwbaar achtte' (Hebr. 11:11). Zij behoorde tot degenen die door geloof en geduld de beloften beërven

(Hebr. 6:12). Ook Sara sprak, evenals Maria, de moeder des Heren: 'Mij geschiede naar uw woord'.

Zij ontving een zoon, omdat zij geloofde in Hem, die de dingen die niet zijn, roept alsof ze waren. Zij leerde geen acht te slaan op de zienlijke wereld van het vlees maar volkomen te vertrouwen op het woord van God. Daarom is zij type van het hemelse Jeruzalem, de moeder van het volk Gods, dat geestelijk denkt en leeft uit geloof (Gal. 4:26). Zij had een God bij wie alle dingen mogelijk zijn.

Beloften en geloof moeten altijd hand aan hand gaan. Natuurlijke, maar ongelovige kinderen van Abraham beërven de belofte niet, want belofte en ongeloof zijn innerlijk tegenstrijdige begrippen. Om deze reden was en is nu nog niet alles Israël, wat van Israël afstamt.

10-13. *Maar dit niet alleen; daar is ook Rebekka, bevrucht van één man, onze vader Izak. Want toen de kinderen nog niet geboren waren en goed noch kwaad hadden gedaan - opdat het verkiezende voornemen Gods zou blijven, niet op grond van werken, maar op grond daarvan, dat Hij riep - werd tot haar gezegd: De oudste zal de jongste dienstbaar zijn, gelijk geschreven staat: Jakob heb Ik liefgehad, maar Ezau heb Ik gehaat*.

De apostel houdt zich nog steeds bezig met de vraag, waarom God niet allen die van Abraham afstammen, Israëlieten noemt. Het blijkt dan dat de Here telkens onder de nakomelingen van Abraham bepaalde personen verkiest, aan wie Hij de beloften, aan deze aartsvader toegezegd, verbindt. Deze verkiezing zal tenslotte culmineren in Jezus Christus, de laatste uitverkorene uit het geslacht van Abraham.

Het geval van Jakob en Ezau spreekt sterker aan dan dat van Izak en Ismaël. Hier was immers geen sprake van de zoon ener slavin tegenover die van de vrije. Jakob en Ezau waren kinderen van Izak en hadden dezelfde moeder. Rebekka ontving deze zonen onder precies dezelfde omstandigheden: uit één en dezelfde ontvangenis, zoals sommige handschriften te lezen geven. De zaak van 'onze vader Izak' ging dus in het bijzonder de Joden aan. Hun stamvader was de uitverkorene!

Gods keuze was Jakob, niet omdat deze beter was dan zijn broeder, of op grond van zijn werken, maar omdat God hem reeds voor zijn geboorte uitverkoren had en aan Rebekka bekend had gemaakt dat op hem de belofte rustte. Ditzelfde verkiezende voornemen van God is gebleven tot aan de geboorte van Jezus.

Wij vinden dit vrije raadsbesluit van God ook terug bij de zonen van Jakob. Wanneer het van willen en werken had afgehangen, zou Jakob wel Jozef en Benjamin gekozen hebben, maar God deed hem het profetische woord spreken: 'Juda, gij zijt het, u zullen uw broeders loven' (Gen. 49:8 St. Vert.). De belofte was voor Juda en op deze wijze werkte God naar het Zaad toe, dat wil zeggen naar Christus (Gal. 3:16). Uit de geslachten van Juda koos God het huis van Isaï en daaruit het geslacht van David. Het uitverkoren volk groepeerde zich rond hen die de beloften hadden. Tot Rebekka was gezegd: 'Twee volken zijn in uw schoot, en twee natiën zullen zich scheiden uit uw lichaam; de ene natie zal sterker zijn dan de andere, en de oudste zal de jongste dienstbaar wezen' (Gen. 25:23).

Wat had Ezau nu moeten doen? Hij had zich moeten onderwerpen en zich moeten aansluiten bij Jakob; dan had hij meegedeeld in de zegen. Omdat Ezau dit weigerde en zelf de zegen wilde beërven, hoewel hij op de hoogte was van het voornemen Gods, gingen de broedervolken voorgoed uiteen. Uit het feit dat Izak aan Ezau de zegen wilde schenken, blijkt, dat hij geen absoluut geloof hechtte aan de verkiezing van Jakob. Waarschijnlijk zal dit daaraan te wijten zijn, dat hij niet zelf, maar Rebekka de openbaring van God ontvangen had. Daarom moest Rebekka met list ingrijpen. Zij had wél de zekerheid.

Op dezelfde wijze waren ook de nakomelingen van Lot en Abraham uit elkander gegaan. De laatste had de beloften. Daarom had Lot bij Abraham moeten blijven en geen eigen weg moeten gaan. Lot volgde de begeerte van zijn vlees, toen hij van Abraham scheidde en de vlakte van de Jordaan koos. Dit uiteengaan werd er de oorzaak van dat het Lot slecht verging.

Rachab de hoer had geen enkele belofte, maar zij voegde zich bij het volk Israël. Dit werd haar behoud en langs deze weg werd ook zij een moeder des Heren.

Welke beloften had Ruth, de Moabitische? Niet één! Maar zij hechtte zich aan Naomi en daarmee aan het volk Gods. Zij sprak: 'Uw volk is mijn volk en uw God is mijn God' (Ruth 1:16). Zij was als de Syro-Fenicische, die geen enkel recht bezat, maar inzicht had in deze gulden regel en zich daarom bij het volk Israël schaarde, al was het dan maar als een hondje dat de kruimeltjes oplikte. Haar bezeten kind werd bevrijd en daarmee werd zij bevoorrecht boven vele andere vrouwen in Israël. Zo kreeg ook Ruth deel aan de zegen van Israël en haar naam komt ook voor in de geslachtsregisters van onze Heer.

Van Mozes wordt gezegd, dat hij door het geloof aan de beloften, weigerde door te gaan voor een zoon van Farao's dochter. Hij wist dat aan de troon van Farao geen enkele geestelijke zegen verbonden was en daarom koos hij de zijde van een volk dat in de natuurlijke wereld niets te bieden had, maar waaraan de beloften van God verbonden waren.

Jonathan, de zoon van Saul, kende de belofte van God aan David en diens huis en daarom verbond hij zijn nageslacht eraan (1 Sam. 20:15 en 42). Zelf bleef hij evenwel bij zijn vader in plaats van zich bij David te voegen. Hij was een held, een edel mens, een trouwe vriend, maar hij rekende slechts gedeeltelijk met 'het verkiezend voornemen van God'. Hij deed uiteindelijk de verkeerde keuze en deze werd zijn ondergang.

Nooit hadden de tien stammen zich mogen losmaken van Juda, want de belofte was, dat de scepter van Juda niet zou wijken. Deze scheuring was de oorzaak van Israëls verwerping: 'Daarom was de Here zeer vertoornd geworden op Israël en had hen voor zijn aangezicht verwijderd: niets bleef er over dan alleen de stam van Juda' (2 Kon. 17:18).

In de geschiedenis van het uitverkoren volk lezen wij daarentegen van heidenen die zich bij Israël voegden en die deelden in de zegen van hen die de beloften bezaten. 'De Filistijn, de Tyriër, de Moren, zijn binnen u, o Godsstad, voortgebracht'. Op deze wijze ontvangen de Gibeonieten zelfs een plaats en dienst in de tabernakel. Zij geloofden de beloften Gods aan Israël geschonken en spraken: 'Omdat aan uw knechten ten stelligste werd

medegedeeld wat de Here, uw God, zijn knecht Mozes geboden had, namelijk om het gehele land aan u te geven en al de inwoners van het land voor uw aangezicht te verdelgen' (Joz. 9:24).

Wij concluderen dus dat niemand ooit de zegen behoeft te missen, indien hij zich aansluit bij en onderwerpt aan de persoon of het volk, aan wie God Zich door een belofte verbonden heeft. Ezau had geen belofte, omdat God hem niet in de heilslinie had geplaatst. Ook de heidenen hadden geen belofte en stonden buiten het raadsplan. Daarom bezaten de Edomieten noch de heidenen een heilige tempel, een ware eredienst, echte priesters of goddelijke profeten.

Zij misten 'de aanneming tot zonen en de heerlijkheid en de verbonden en de wetgeving en de eredienst en de beloften' (vers 4). Zij kenden dus geen verzoening en geen redding. God heeft een heilsplan met de ganse wereld, maar Hij werkt dit uit door middel van hen die de belofte bezitten. God haat allen die dit plan doorkruisen willen, want zij worden geleid door zijn tegenstander, de satan. Allen die er evenwel mee accorderen en die zich voegen bij degenen die de belofte ontvangen hebben, worden gezegend.

Hagar en Ismaël kenden de beloften Gods aangaande Izak, maar zij weigerden zich ermee te conformeren. Sara had een scherp inzicht in de situatie en in de geestelijke achtergronden. Zij wist zeker dat wanneer zij moeder en zoon nog langer in haar tent tolereerde, het op een twist tussen Ismaël en Izak zou uitlopen en dit zou een strijd worden als tussen Kaïn en Abel met al de gevolgen van dien.

Toen Jakob de voorvaderlijke zegen op sluwe wijze aan zijn vader ontfutselde, greep hij desondanks naar iets waarop hij het volste recht had. Dit wist Rebekka en daarom hielp zij haar jongste zoon, hoewel zij daarbij niet de geloofsweg bewandelde, waarvan gezegd wordt dat men door geduld te oefenen het beloofde verkrijgt.

In Maleachi 1:3 staat: 'Toch heb Ik Jakob liefgehad, maar Ezau heb Ik gehaat; Ik heb zijn bergen tot een woestenij gemaakt en zijn erfdeel aan jakhalzen der woestijn prijsgegeven'. Deze uitspraak werd veertien eeuwen na de geboorte van Ezau en Jakob gedaan. Nimmer hadden de Edomieten eraan gedacht het plan en de bedoeling Gods te aanvaarden om zich bij Israël aan te sluiten en zijn God te vereren en daardoor het woord Gods waar te maken: 'De oudste zal de jongste dienstbaar wezen'.

Hoe geheel anders was de houding van Johannes de Doper ten opzichte van Jezus, toen hij sprak: 'Hij moet wassen en ik minder worden'. Hij wordt niet voor niets de grootste van het oude verbond genoemd! Edom bleef volharden in de afkeer jegens het uitverkoren volk. Daarom staat in Maleachi, dat God Ezau haatte, dit wil zeggen dat Hij een negatieve houding ten opzichte van dit volk had.

God had Jakob lief, wat zeggen wil dat Hij jegens Israël een positieve houding had. Had Ezau of zijn nageslacht zich onder Jakob gesteld, dan zou God ook over hen zijn aangezicht hebben doen lichten en zij zouden gedeeld hebben in de liefde Gods.

Natuurlijk verwerpen wij de leer van Calvijn, die mede op grond van deze tekst concludeerde, dat 'God sommigen tot

de zaligheid en anderen tot het verderf verordineerd heeft'. Volgens deze 'godgeleerde' zou de Heer de mensen reeds voor hun geboorte haten of liefhebben. In zijn Institutie schreef Calvijn: 'Evenals Jakob, toen hij nog niets door goede werken verdiend had, tot genade werd aangenomen, alzo werd Ezau, toen hij nog door geen enkele boosheid besmet was, gehaat'.

Wij vragen ons af hoe deze uitspraak te rijmen valt met de leer van de erfzonde, die alle mensen voor God met zonde besmet en doemwaardig stelt. Volgens deze laatste leer waren Ezau en Jakob toch beiden onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. God zou dan in grote willekeur de een haten en de ander liefhebben. Deze calvinistische leer is volkomen in strijd met Gods barmhartigheid, met het logische verstand, met het ingeschapen rechtsgevoel en met de bedoeling van 'God, onze Heiland, die wil dat alle mensen behouden worden en tot erkentenis der waarheid komen' (1 Tim. 2:4). Ook staat er: 'De genade Gods is verschenen, heilbrengend voor álle mensen' (Titus 2:11).

Calvijn leert dat er een goddelijk anathema, een vervloeking, rust op bepaalde ongeboren kinderen of zuigelingen, voor wie dan geen genade of heil mogelijk is. Zijn leer heeft duizenden ouders, die hun kindje moesten missen, in grote verwarring gebracht en hun droefheid vermeerderd. De leer dat God sommige ongeboren kinderen zou haten, is geïnspireerd door 'vrome' geesten, die wreed zijn en iedere 'menselijkheid' missen. Kinderen en zuigelingen hebben allen engelen in de hemel, die voortdurend het aangezicht des Vaders, die in de hemelen is, zien (Matth. 18:10).

Uit de mond van kinderen en zuigelingen heeft God sterkte gegrondvest, zijn tegenstanders ten spijt, om vijand en wraakgierige en ook de mond van Calvijn te doen verstommen (Ps. 8:3). Jezus citeert deze uitspraak van de psalmist en wij weten eruit, dat het hart van deze kinderen dus niet verdorven is, want wat hier uit het hart of de inwendige mens voorkomt, is tot lof van God. Met deze teksten is én de leer van de erfzonde én de leer van de eeuwige verkiezing en verwerping veroordeeld.

Onze tekst heeft dus geen betrekking op het eeuwig wel of wee van Jakob en Ezau, want dan zou geen Edomiet behouden kunnen worden, maar zij ziet op de verkiezing tot een bepaald doel en op het dragen van de belofte, die daarmee gepaard gaat.

14. *Wat zullen wij dan zeggen? Zou er onrechtvaardigheid zijn bij God? Volstrekt niet!*

De apostel vraagt: 'Is het nu onrechtvaardig van God om een keuze uit de mensheid te maken, ten einde zijn naam en zijn wet op aarde te bewaren en zijn eeuwig voornemen uit te voeren, terwijl Hij van de mens eist dat deze zich naar zijn wil richt?' God handelt niet onjuist, als Hij het ongelovige, natuurlijke Israël verwerpt en alleen het geestelijke Israël behoudt. Gods wil is immers niet onbekend, maar Hij heeft deze geopenbaard. Hij vraagt van de mens alleen geloof en vertrouwen om zijn woord te bewaren. Dit geloof bepaalt de wandel en de werken van de godvruchtige. Wie gelooft, schaart zich dan uiteindelijk bij Gods Uitverkorene, Jezus Christus.

God zou wel onrechtvaardig zijn, indien Hij reeds voor hun geboorte mensen voor eeuwig naar het helse vuur

verwees, en anderen om onbegrijpelijke redenen, of zoals de 'vrome' geesten spreken 'om redenen in Zichzelf', de eeuwige zaligheid schenkt. God schept geen mensen om het rijk der duisternis te bevolken, maar 'Hij wil dat alle mensen behouden worden'.

Van het eeuwige vuur wordt vermeld, dat het voor de duivel en zijn engelen bereid is. De mens komt in de poel des vuurs door een onafgebroken contact met deze boze machten (Matth. 25:41). God is een beloner van degenen die Hem zoeken. Is Hij onredelijk? Meet Hij met twee maten? Doet Hij enig mens onrecht door hem geen kans te geven? Houdt Hij bij de uitnodiging: 'Komt tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt' een slag om de arm? Het antwoord van de apostel luidt: 'Dat nooit!'

15,16. *Want Hij zegt tot Mozes: over wie Ik Mij ontferm, zal Ik Mij ontfermen, en jegens wie Ik barmhartig ben, zal Ik barmhartig zijn. Het hangt dus niet daarvan af, of iemand wil, dan wel of iemand loopt, maar van God, die Zich ontfermt.*

Mozes was de grote middelaar van het oude verbond. Zijn gelaat straalde van de heerlijkheid Gods. Op de vraag van Mozes: 'Doe mij toch uw heerlijkheid zien', antwoordde God: 'Ik zal mijn luister aan u doen voorbijgaan en de naam des Heren voor u uitroepen: Ik zal genadig zijn, wie ik genadig ben, en Mij ontfermen, over wie Ik Mij ontferm. Hij zeide: Gij zult mijn aangezicht niet kunnen zien, want geen mens zal Mij zien en leven' (Ex.33:18-20).

Mozes was dus een uitverkorene aan wie het vergund was een indruk te ontvangen van het goddelijk wezen. God schonk hem op zijn bede het allerhoogste wat in de

bedéling der schaduwen te zien was. De werkelijkheid, het gelaat van God, werd hem niet getoond. Het nieuwe verbond heeft betrekking op het Koninkrijk Gods, de geestelijke wereld. De mens die wedergeboren is, kan dit Koninkrijk wel zien en daarin ook God die geest is. Hij leert Hem kennen in zijn liefde, barmhartigheid, goedertierenheid en rijkdom van genade, 'want wij zullen Hem zien, gelijk Hij is' (1 Joh. 3:2, vergelijk ook Ex. 34:6).

In het nieuwe verbond verschijnt Jezus, die 'de afstraling is van Gods heerlijkheid en de afdruk van zijn wezen' (Hebr. 1:3). Zijn volgelingen op wier aangezicht geen bedekking meer is, weerspiegelen de heerlijkheid des Heren (2 Cor. 3:18). God heeft Zich over hen ontfermd. Hij is barmhartig voor hen geweest. Hun wezen is vernieuwd en openbaart de goddelijke natuur. Deze voortschrijdende openbaring heeft God gewild en ieder mens moet zich hieraan conformeren, wil hij niet verwerpelijk worden. Hij moet zich voegen bij Jezus, door Wie God zijn liefde en barmhartigheid heeft getoond.

Paulus is nog steeds bezig duidelijk te maken, dat het behoud van de mens niet domweg afhangt van een vleselijke afkomst, maar van de beloften Gods die Hij steeds vernieuwde en uitbreidde. God had Zich over Abraham ontfermd, over Izak, over Jakob, over Mozes, over Aäron, over David, en over Israël. Wie zich buiten deze personen of buiten dit volk stelde, had geen deel aan het plan Gods met de mens. Geen inspanningen, maar ook geen droefheid kunnen het woord van God tenietdoen of zijn beloften veranderen.

Ismaël en Ezau wilden de grote zegen ook wel hebben en de laatste zocht deze zelfs onder tranen (Hebr. 12:17), maar God had zijn keuze geopenbaard. Zo weigerden ook Korach, Dathan en Abiram te gehoorzamen aan Mozes en Aäron, de mannen die God tot leiders van het volk had verkoren; daarom kwam de toorn van God over hen en zij voeren levend naar het dodenrijk. Later sprak God:. 'De man, die Ik verkies, diens staf zal bloeien' (Num. 17:5).

Koning Uzzia verlangde in de tempel des Heren het reukwerk der dankbaarheid te ontsteken, maar de Here sloeg hem met melaatsheid, omdat hij in de rechten van de priester trad (2 Kron. 26:16-23).

Het hangt dus niet af of iemand wil, noch van hem die zijn krachten inspant, maar van God die verkiest en Zich ontfermt. Het is dus van zeer groot belang zich te oriënteren op het woord van God, om te weten bij wie men zich voegen moet. Men kan in een klooster gaan, zich onthouden, zich kastijden of vasten, men kan nachtbidstonden houden of zich tot een 'zware leer' aangetrokken gevoelen, men bereikt er niets mee in het Koninkrijk der hemelen, de geestelijke wereld, want God heeft alleen zijn beloften verbonden aan het aannemen en het volgen van zijn Zoon. Slechts over hen die dit doen, ontfermt Hij Zich, toont Hij zijn barmhartigheid en openbaart Hij zijn heerlijkheid.

Ook Israël wilde wel en het jaagde een wet der gerechtigheid na. Het liep en deed zijn best, maar het lette niet op hetgeen God 'nu in het laatste der dagen tot ons gesproken heeft in de Zoon' (Hebr. 1:1). In het nieuwe verbond maakt God opnieuw zijn keuze openbaar. De beloften worden dan verbonden aan Jezus Christus. Deze

is nu het zaad van Abraham en naar de belofte erfgenaam van de wereld (Gal. 3:16). Opnieuw volgt hetzelfde principe, dat degene die wil meedelen in de zegen, zich bij Hem moet voegen. Men moet Hem aannemen, in Hem geloven, zijn woorden bewaren, ingevoegd worden in zijn lichaam, de gemeente, en geleid worden door zijn Geest.

'Die van Christus zijn', de nieuwe schepping, zijn alléén mede-erfgenamen van Christus en dus erfgenamen van God: 'Indien gij nu van Christus zijt, dan zijt gij zaad van Abraham, en naar de belofte erfgenamen' (Gal. 3:29). Wanneer het natuurlijke volk van Israël deze keuze van God niet erkent en respecteert, bevindt het zich op het niveau van Ismaël en Ezau. Hagar, de moeder van Ismaël, 'staat op één lijn met het tegenwoordige Jeruzalem' (Gal. 4:25). Het vleselijke Israël heeft geen enkele belofte, omdat het de Beloofde verwerpt.

Het is voor iedereen mogelijk om in Christus te komen, want Hij heeft als lam van God de zonde der wereld weggenomen. Wie Hem aanneemt, dus in zijn woord gelooft, ontvangt de macht een kind van God te worden. Dit is echter ook de enige weg. Gods keuze hierin is onberouwelijk en eeuwig; Hij wijkt er nimmer van af. De genade, de barmhartigheid en de ontferming van God zijn in Christus geworden (Joh. 1:17).

Wij moeten ons richten naar de keuze van God. Hij heeft ons immers 'in Christus uitverkoren' (Ef 1:4). God ontfermt Zich over wie Hij wil en zijn wil is bekend. Wie in de Zoon gelooft, heeft eeuwig leven. Wie deze keuze ongehoorzaam is, wie op een andere weg loopt of het op een andere manier wil, zal het leven niet zien, maar Gods toorn blijft op Hem. Daarom kan gezegd worden: 'Ik heb

gewild, maar jullie niet!' Hieruit weten wij in het nieuwe verbond dat God barmhartig is.

17. *Want het schriftwoord zegt tot Farao: Daartoe heb Ik u doen opstaan, opdat Ik in u mijn kracht zou tonen en mijn naam verbreid zou worden over de gehele aarde.*

Ook Farao had het uitverkoren volk ter wille kunnen zijn. Dan had Mozes hem kunnen zegenen, zoals Jakob dat vroeger een van zijn voorgangers gedaan had. Die farao had een scherpe kijk gehad op de man 'in wie de Geest Gods' was (Gen. 41:38). Hij gaf aan het geslacht van Jakob grondbezit 'in het beste deel van het land'. De farao der verdrukking kende ook de wil Gods ten opzichte van het volk Israël. Hij wist dat hij met een God te doen had, die groter en sterker was dan zijn goden.

God had Zich aan hem op ontzaglijke wijze geopenbaard, opdat hij niet te verontschuldigen zou zijn. Farao wilde niet luisteren en in hem openbaarden zich de machten der duisternis; hij werd verhard. God had in één ogenblik Farao en zijn volk kunnen wegvagen, zoals er staat: 'Reeds nu had Ik mijn hand kunnen uitstrekken om u en uw volk met de pest te slaan en zoudt gij van de aarde weggevaagd zijn; doch hierom laat Ik u bestaan, om u mijn kracht te tonen, opdat men mijn naam verkondige op de gehele aarde' (Ex. 9:15,16).

God liet hem standhouden, opdat de kracht der boze geesten in de allerhoogste mate in hem openbaar zou worden. Dan zou de ontferming Gods bij de uitredding van zijn volk op het helderst schitteren. Toen Farao Gods volk niet ter wille was, gaf God hem prijs, zoals Hij de heidenen in hun hartstochten overgegeven had aan onreinheid, zodat bij hen het lichaam onteerd werd (1:24).

Vanuit de onzienlijke wereld, oudtestamentisch gezien door God, werd Farao's hart verhard: het werd onvermurwbaar, stijf, zwaar en hard, en het werd veroordeeld zijn eigen weg te gaan. Op dezelfde wijze wordt van het hardnekkige en murmurerende Israël gesproken: 'Israël was onwillig tegen Mij. Daarom liet Ik hen gaan in de verstoktheid huns harten, zodat zij in hun eigen raadslagen wandelden' (Ps. 81:12,13).

In de oude vertaling staat in plaats van: 'Hiertoe juist heb Ik u doen optreden' de uitdrukking: 'Tot ditzelfde heb Ik u verwekt'. Door deze vertaling meende men dat God Farao reeds voor diens geboorte bestemd had om verhard te worden, teneinde hem een monument te maken voor zijn oordeel. Bij de kanttekenaren is echter geen spoor van deze uitleg te vinden. Aan de lezer de vraag, wie aan dit verouderde woord 'verwekt', dat 'doen opstaan' betekende, een andere inhoud heeft gegeven, namelijk van: voortbrengen, en het gebruikt heeft om daarop een uitverkiezingsleer te baseren, die vele duizenden van het heil vervreemdde en hen onmachtig maakte zelf een keuze te doen.

Vanaf het begin schaarde deze farao zich niet bij degenen op wie Gods barmhartigheid en ontferming betrekking hadden, dus op de Israëlieten. Hij verzette zich tegen Gods geopenbaarde wil. Hij verhardde zich in deze gezindheid en daarna verstokte de Here zijn hart. Bij hem ging in vervulling: 'Wie onrecht doet, hij doe nog meer onrecht; wie vuil is, hij worde nog vuiler' (Openb. 22:11).

De apostel en de Joodse lezers raken de draad van het betoog niet kwijt. De farao uit het grijs verleden was voor

hen niet relevant, maar hij werd alleen als voorbeeld gebruikt. Het volk Israël was bij hen in het geding. Het ging om de allesbeheersende vraag, waarom Joden in hun geheel als drager van het heil uitgeschakeld waren. Paulus treurde toch om het feit dat het Koninkrijk van hen weggenomen was en gegeven aan een volk dat de vruchten ervan opbracht (Matth. 21:43).

De woorden die over Farao uitgesproken waren, golden ook voor het volk Israël. Ondanks hun kindschap, de heerlijkheid, het verbond, de wet, de eredienst en de beloften, was er een duidelijke parallel te trekken tussen farao en het volk dat Jezus verwierp. De geestelijke leiders in Israël bezaten immers dezelfde hoogmoedige geest, waardoor zij zich afsloten voor de openbaring van het woord van God in hun tijd. Farao had grote tekenen en wonderen gezien, zodat hij de macht en grootheid van Israëls God had moeten erkennen. Zijn tovenaars beleden: 'Dit is Gods vinger!'

Maar ook de Farizeeën moesten erkennen, dat Jezus van Godswege gekomen was, want niemand kon de tekenen doen, die Hij verrichtte, zo God niet met hem was (Joh. 3:2). Dan volgt ook het oordeel over het volk: 'En hoewel Hij zovele tekenen (hier van genade en hei1) voor hun ogen gedaan had, geloofden zij niet in Hem'. Deze leidslieden waren dus met dezelfde geest van verzet behept als farao. Daarom werd ook van hen gezegd: 'Hierom konden zij niet geloven, omdat Jesaja elders gezegd heeft: Hij heeft hun ogen verblind en hun hart verhard, dat zij niet met hun ogen zien, met hun hart verstaan en zich bekeren, en Ik hen geneze' (Joh. 12:37-40).

Toen de Heer gesproken had over de heerlijkheid van de onzienlijke wereld, van een heerschappij over de machten in de hemelse gewesten, van het afwerpen van een geestelijk juk en een verlossing uit de hand van geestelijke vijanden, hadden de leidslieden gerebelleerd en waren zij met nijdigheid vervuld geraakt. Zij haatten de middelaar van het nieuwe verbond, omdat Hij het volk wilde doen uittrekken uit het geestelijke diensthuis, waarin zij het vasthielden met hun wetten en instellingen.

God verhardde vanwege zijn verzet het hart van farao, maar ook het hart van Kajafas, Annas, van Farizeeën en schriftgeleerden. Deze hardnekkigen en onbesnedenen van hart hadden zich immers verzet tegen de Heilige Geest (Hand. 7:51). God gaf hun prijs aan de machten der duisternis. Van dit volk der Joden had de apostel in zijn allereerste brief reeds geschreven: 'Die zelfs de Here Jezus en de profeten gedood en ons tot het uiterste vervolgd hebben, die Gode niet behagen en tegen alle mensen ingaan, daar zij ons verhinderen tot de heidenen te spreken tot hun behoud, waardoor zij te allen tijde de maat hunner zonden vol maken. De toorn is over hen gekomen tot het einde' (1 Thess. 2:15,16). De ontferming Gods is evenwel over allen die Jezus hebben aangenomen en wandelen op Gods weg.

18. *Hij ontfermt Zich dus over wie Hij wil en Hij verhardt wie Hij wil.*

Dat God Zich ook een volk uit de heidenen verkiezen zou, was geen nieuwe gedachte, die alleen aan de apostel Paulus bekend zou zijn. Op de grote vergadering van apostelen en oudsten te Jeruzalem was deze kwestie ook al naar voren gekomen. Men was daar toen tot de conclusie

gekomen, dat 'God van meetaf erop bedacht geweest is een volk voor zijn naam uit de heidenen te vergaderen . . ., opdat het overige deel der mensen de Here zoeke, en alle heidenen, over welke mijn naam is uitgeroepen, spreekt de Here, die deze dingen doet, welke van eeuwigheid bekend zijn' (Hand. 15:14-18).

God heeft een plan en dat staat vast van 'voor de grondlegging der wereld' (Ef. 1:4). Hierin heeft Hij zijn wil vastgelegd. Bij de schepping sprak God aangaande dit 'eeuwig voornemen': 'Laat Ons mensen maken naar ons beeld, als onze gelijkenis' (Gen. 1:26). God zoekt een woning voor Zich en dat huis is de mens. Deze mag een woonstede Gods zijn. Dit doel laat God nimmer los en de weg waarlangs Hij het wil bereiken, heeft Hij bij stukjes en beetjes geopenbaard. Telkens werden door de profeten nieuwe richtlijnen bekend gemaakt.

Het was als bij het bouwen van een huis: eerst worden de arbeiders met de voorwerkzaamheden op de hoogte gesteld. Men ziet bekistingen maken, waarin de fundamenten gelegd en die later weer verwijderd worden. Bij de verdere bouw ziet men steeds weer steigerwerk oprichten, dat toch weer weggebroken zal worden. Iedere keer verschijnt in de directiekeet een nieuwe tekening van het onderdeel waaraan de bouwmeester bezig is.
Wat niet overeenstemt met het plan Gods, wat zich niet voegt naar zijn wil, wordt verwijderd. Zo ontfermde de Here Zich over Noach, want deze 'was onder zijn tijdgenoten een rechtvaardig en onberispelijk man; Noach wandelde met God' (Gen. 6:9).

Hij voegde zich naar Gods wil en bereidde in geloof en eerbied de ark toe. De overige mensheid, hoe talrijk ook,

werd door God weggenomen, omdat zij zich niet conformeerde aan Zijn gedachten. Na de zondvloed, toen de mensen zich opnieuw vermenigvuldigden, ontfermde God Zich over Abraham. Deze aartsvader was gehoorzaam 'en hij geloofde in de Here, en Hij rekende het hem toe als gerechtigheid' (Gen. 15:6).

David was de man naar Gods hart en de Here ontfermde Zich over hem en zijn geslacht, want deze koning voegde zich naar Gods wil en had dit getuigenis: 'Ik heb David, de zoon van Isaï, gevonden, een man naar mijn hart, die al mijn bevelen zal volbrengen' (Hand. 13:22). Wanneer de Here eindelijk omziet naar Maria, een vrouw uit Davids geslacht, vond Hij in haar iemand die volkomen ingesteld was op de wil van God, want zij sprak: 'Zie, de dienstmaagd des Heren; mij geschiede naar uw woord' (Luc. 1:38).

Tenslotte zien wij in het leven van Jezus, dat deze Zich geheel richtte naar het 'eeuwige voornemen' van God, want Hij zei: 'ik zoek niet mijn wil, doch de wil van Hem, die Mij gezonden heeft' (Job. 5:30). Hij sprak alléén wat Hij de Vader had horen zeggen en Hij deed alléén wat Hij de Vader had zien doen. Daarom heeft God Zich over Hem ontfermd en Hem de naam boven alle naam geschonken (Filip. 2:9).

Jezus is dan degene uit wie en door wie het huis Gods voltooid zal worden. God sprak tot Noach, tot Abraham, tot David, tot Maria en in zijn Zoon. Door het verwekken van Jezus werden de vorige beloften niet ongeldig of gewijzigd, maar zij werden alle in Hem vervuld. Hij was immers de zoon van Maria, uit het geslacht van David, een

nakomeling van Abraham, een afstammeling van Noach, de zoon van Adam, de zoon van God (Luc. 3:23-38).

Reeds bij de aanvang van zijn brief schreef Paulus: 'Aangaande Gods Zoon, gesproten uit het geslacht van David naar het vlees'. 'Want de zaligheid is uit de Joden'. De Joden verhieven zich vanwege de hun toegezegde beloften, maar de apostel schreef: 'Want hoeveel beloften Gods er ook zijn, in Hem is het: Ja; daarom is ook door Hem het: Amen' (2 Cor. 1:20). God ontfermt Zich over wie Hij wil en deze wil is niet onbekend, maar Hij heeft haar telkens weer geopenbaard. Israël heeft zich evenwel niet naar deze wil gericht, maar haar weerstaan.

Daarom raakte het vanwege zijn ongeloof en ongehoorzaamheid buiten de ontferming van God. Tot de gelovige heidenen werd echter gesproken: 'U, eens niet zijn volk, nu echter Gods volk, eens zonder ontferming, nu in zijn ontferming aangenomen' (1 Petr. 2:10). Alleen de Joden, die zich naar Gods wil voegen, hebben deel aan deze ontferming. Israël had naar Jezus' woorden 'de tijd van zijn ontferming niet erkend' (Luc. 19:44 Can. vert.).

Het was blijven staan bij de schaduwen, bij de voorwerkzaamheden van het gebouw, terwijl de voortschrijdende openbaring luidde: 'Opdat thans door middel van de gemeente ... de veelkleurige wijsheid Gods bekend zou worden' (Ef. 3:10). God verhardt allen die niet met zijn wil accorderen. Paulus behandelt in hoofdstuk 9 het Joodse probleem, dat ook nu nog actueel is. Israël heeft zich niet gevoegd naar de wil Gods en toen gaf Hij dit volk prijs aan eigen wil. Op dezelfde wijze heeft God ook de heidenen overgegeven, omdat zij 'hoewel zij God

kenden, Hem niet als God verheerlijkt of gedankt hebben' (1:21).

Het religieuze volk spande zich wel in, het wilde God wel dienen, maar niet overeenkomstig zijn 'eeuwig voornemen', dat door Jezus Christus bekend gemaakt werd. De wil van het volk ging zelfs tegen de wil van God in! Zij hebben niet gewild (Matth. 23:37).

Gods wil is geen willekeur, waardoor Hij lukraak hier en daar enkelen neemt om Zich over te ontfermen of weer anderen om die te verharden. Zijn plan staat van eeuwigheid vast en Hij verandert dit niet. Deze gedachten heeft Hij ook bekend gemaakt. Zij zijn wetmatig en rechtvaardig en de mens kan weten, waaraan hij zich te houden heeft. Gods wil is dus bekend en ook de wijze, waarop Hij Zich nu ontfermt, namelijk over hen die in Christus zijn.

Het calvinisme heeft de wil en ontferming van God verabsoluteerd, want het heeft beide doorgetrokken tot alle mensen, zelfs tot vóór hun geboorte. Hierdoor werd de wil van God voor hen een blind noodlot, waardoor de mensen reeds van eeuwigheid af individueel uiteengescheiden werden in uitverkorenen en verworpenen. Op deze wijze ontstaat in tegenstelling met de waarheid dat de barmhartige God Zich ontfermt over degenen die in Christus Jezus zijn, een monstrueuze leer. Deze stelt God voor als een wrede despoot met luimen en grillen, die buiten de mens om in willekeur met hem handelt.

Wij zien dus dat er in het nieuwe verbond een volk is, waarover God Zich ontfermt. Het zijn zij die door het geloof in het lichaam van Christus zijn ingevoegd. Hoe

gedragen zich nu degenen die met dit uitverkoren volk in aanraking komen? Aanvaarden zij hun evangelie en dus Jezus, die met dit volk één is, of doen ze als farao, die zijn hart verhardde en daarmee Gods wil dwarsboomde? In dit laatste geval zullen zij ook door God verstokt worden, dit wil zeggen overgegeven worden aan de demonische machten door wier influisteringen zij geleid werden.

19, 20. *Gij zult nu tot mij zeggen: Wat heeft Hij dan nog aan te merken? Want wie wederstaat zijn wil? Maar gij, o mens! wie zijt gij, dat gij God zoudt tegenspreken? Zal het geboetseerde soms tot zijn boetseerder zeggen: Waarom hebt gij mij zo gemaakt?*

Paulus gaat nu weer een wending geven aan zijn betoog en wel op dezelfde wijze als hij dit deed in hoofdstuk 3:1-8. Daar had hij geponeerd dat de onrechtvaardigheid en de ontrouw van de mens er juist oorzaken van waren, dat Gods deugden van trouw en rechtvaardigheid des te sterker uitkwamen. Daar stelde hij de merkwaardige vraag: 'Waarom word ik dan nog als zondaar geoordeeld, indien ik door mijn kwaad Gods rechtvaardigheid staaf en zijn heerlijkheid des te sterker doe uitkomen?'

Nu heeft de apostel beweerd dat Gods kracht meer openbaar, en zijn roem verder verbreid worden door de verharding en de tegenstand van hen die zich verzetten tegen zijn plan. De apostel voelt zich weer staan tegenover mensen met dezelfde geestelijke instelling als in hoofdstuk 3. Ze zeggen: 'Als dit zo is, behoeft God die tegenstanders toch niet te berispen. Zij zullen immers Gods plan toch niet kunnen tegenhouden, noch zijn wil weerstaan'.

Maar Paulus is het met deze redenering niet eens, want ze willen de verantwoordelijkheid van de mens wegschuiven en die op God leggen. God zou dan door hun verzet gebaat zijn. Zij denken hiermee vrijuit te kunnen gaan. De apostel vindt dit een verschrikkelijke gedachtegang. In Romeinen 3 concludeert hij: 'Het oordeel over dezen is welverdiend!'. Hier roept hij uit: 'Maar mens, waar haal je de euvele moed vandaan om God tegen te spreken en je te verzetten tegen zijn wil'.

Ze moesten op de plaats waar God ze gesteld had, zich altijd voegen naar zijn wil en gehoorzamen aan zijn woord. Een beeldje kan toch ook niet tegen zijn maker zeggen: 'Ik had zus of zo willen zijn'. De beeldhouwer beslist toch zelf of hij een groot of een klein beeld wil maken en wat hij erin uitdrukken wil. Het minder mooie beeld ontleent aan zijn geringheid geen recht om zich te verzetten.

Ismaël was door God op de tweede plaats gesteld en daarin had hij God moeten gehoorzamen. Ezau had Jakob moeten dienen, omdat de Heer dit zo gewild had. De machtige farao had ontzag moeten hebben voor de nog machtiger God van Israël, die door Mozes en Aäron gerepresenteerd werd. Tenslotte had het volk Israël zich moeten stellen onder Jezus Christus, want Hij was meer dan Mozes, en wie Hem hoorde, hoorde God.

21. *Of heeft de pottenbakker niet de vrije beschikking over het leem om uit dezelfde klomp het ene voorwerp te vervaardigen tot eervol, het andere tot alledaags gebruik?*

De klomp van de hemelse pottenbakker is het mensdom. Dit is voor Hem het leem waaruit Hij telkens weer nieuwe

vaten kneedt. Hij geeft aan alle mensen de geest en bereidt hun een lichaam toe. Al deze miljoenen mensen die de aarde bevolken, zijn niet gelijk, en in hun verscheidenheid openbaart zich de veelkleurige wijsheid Gods. Bij de grote uitbreiding van de mensen kiest God uit ieder volk en uit iedere natie mensen met een eervolle taak, 'want er is geen overheid dan door God en die er zijn, zijn door God gesteld' (Rom. 13:1).

Ook in de uitwerking van zijn heilsplan kiest God Zich mensen die Hij een eervolle bestemming toedeelt. Hij bewaarde Noach om het menselijke geslacht in stand te houden, omdat Hij aan de mensheid zijn beloften verbonden had. Hij riep Abraham om zijn naam te bewaren en om door zijn nageslacht de Christus voort te brengen. Hij verkoos Izak en Jakob om als aartsvaders een volk voort te brengen dat zijn wetten zou onderhouden. Hij haalde David van achter de kudde vandaan om een troon te beklimmen, die de troon van God genoemd zou worden (1 Kron. 29:23).

Hij bereidde Jezus een lichaam toe, opdat deze de eniggeboren Zoon van God zou zijn en de eerste onder vele broeders. Zo stelt God bij de ontwikkeling van zijn 'eeuwig voornemen' sommigen op een eervolle plaats. Een rechtvaardig en oprecht man als Job miste deze bijzondere bestemming, evenals bijvoorbeeld Melchizédek.

Mannen als Ismaël, Ezau, Farao en miljoenen anderen hadden een 'alledaagse' bestemming. Wanneer zij mee hadden willen delen in een geestelijke zegen, hadden zij zich moeten voegen bij en zich stellen onder de leiders of 'overheden' in het Koninkrijk Gods. Israël had onder al de volken der aarde een uitverkoren plaats en een eervolle

bestemming. Het had de belofte dat het de Christus zou voortbrengen, die de zonde der wereld zou wegnemen en die degenen die Hem erkennen zouden, op zou voeren tot een hoge bestemming. Dit 'eervol gebruik' in de hemelse gewesten was alleen voor de gehoorzamen die zich voegden bij deze Uitverkorene.

De rest van het volk had, evenals de tempeldienst en de ceremoniën, zijn betekenis verloren. Het had voortaan geen bijzondere eervolle bestemming meer, want het Koninkrijk Gods was van hen weggenomen en gegeven aan een geestelijk Israël, namelijk de gemeente (Matth. 21:43).

Ook in het christendom vinden wij als 'in een groot huis' vaten met 'minder eervolle bestemming' en vaten met 'eervolle bestemming'. Er is sprake van vleselijke christenen, die zich hechten aan uiterlijkheden, vormen en tradities. 'Vaten voor alledaags gebruik' zijn beeld van de natuurlijke christenen die hun wandel op aarde hebben. De apostel vermaant hen zich hiervan te reinigen om een voorwerp te worden met eervolle bestemming (2 Tim. 2:20,21).

Een kind van God en navolger van Jezus Christus met een wandel en een strijd in de hemelse gewesten, jaagt naar de allerhoogste en meest eervolle bestemming.

22,23. *En als God nu, zijn toorn willende tonen en zijn kracht bekend maken, de voorwerpen des toorns, die ten verderve toebereid waren, met veel lankmoedigheid verdragen heeft - juist om de rijkdom zijner heerlijkheid bekend te maken over de voorwerpen van ontferming, die Hij tot heerlijkheid heeft voorbereid?*

Er is geen pottenbakker die opzettelijk onbruikbare voorwerpen maakt. Hij vervaardigt prachtige en sierlijke vazen met een bijzondere bestemming, maar ook gewone alledaagse schalen, kruiken en potten. 'Mislukte de pot die hij bezig was te maken, zoals dat gaat met leem in de hand van de pottenbakker, dan maakte hij daarvan weer een andere pot, zoals het de pottenbakker goed dacht te maken' (Jer. 18:4).

Geen pottenbakker heeft het 'eeuwige' voornemen om onbruikbare keramiek te vervaardigen. Hij gaat niet voor zijn draaischijven zitten met de gedachte iets waardeloos te vervaardigen. Zo is het ook met de hemelse pottenbakker. Het is niet zijn voornemen iets voort te brengen dat verwerpelijk is. Hij kan niet anders dan iets goeds scheppen.

Job sprak: 'Uw handen hebben mij gewrocht en gevormd, geheel en volledig; en wilt Gij mij in het verderf storten? Bedenkt toch, dat Gij mij als leem hebt gevormd, en wilt Gij mij tot stof doen wederkeren?' terwijl hij tevoren reeds gezegd had, dat God wist dat hij niet schuldig was. Voor Job was het absurd dat de Here zulke dingen zou doen. Job zag hoe God hem 'geheel en volledig' gemaakt had. Hij sprak: 'Leven en genade hebt Gij mij geschonken, en uw zorg heeft mijn geest bewaakt', maar hij wist ook dat wanneer hij de Heer losliet, zou zondigen en zich verharden, dat God hem niet vrij zou spreken (Job. 10:7-14). Job 'schreef Gode niets ongerijmds toe' (1:22). Hij was geen calvinist die leert, dat God van eeuwigheid mensen voorbeschikt tot een eeuwig verderf, want dat is ongerijmd.

De pottenbakker wil goede voorwerpen maken en zolang het leem nog zacht is, kan hij, wanneer er iets mislukt, het blijven omvormen tot bruikbare voorwerpen en deze zelfs nog steeds sierlijker maken. Sommige potten worden echter hard en dan kan de pottenbakker er niets meer mee beginnen. Sommige gaan scheuren vertonen of er komen gaten in vanwege ruw en onoordeelkundig gebruik.

Deze reeds gebroken vaten worden dan weggeworpen. Men slaat ze tot gruis om dit te gebruiken als cement, waarmee men de in de grond gegraven of in de rotsen uitgehouwen waterreservoirs en putten ondoordringbaar maakt, zodat het water niet kan wegzakken. Zo staat in Jesaja 30:14: 'Hij zal hem stukbreken, zoals een pottenbakkerskruik stukgebroken wordt, die meedogenloos wordt vergruizeld, zodat onder zijn gruis geen scherf wordt gevonden'. Wij kunnen nu ook de beeldspraak begrijpen uit Openbaring 2:27: 'Als aardewerk worden zij verbrijzeld'.

Er zijn dus vaten die gereed liggen voor de ondergang. Er zijn mensen die God niet meer kneden kan om ze nog tot iets bruikbaars om te vormen. Ze hebben zich opengesteld voor demonische beïnvloedingen en zijn daardoor verhard. God kan er niets meer mee beginnen. De boze heeft ze met zijn verleidingen en overweldiging toebereid tot het verderf. Let wel, dat er niet staat dat God ze tot het verderf toebereid of bestemd heeft.

Zij zelf hebben Hem als schepper en herschepper niet gezocht en gediend. God neemt deze mensen niet weg zoals Ananias en Saffira, maar Hij laat ze voortbestaan om aan te tonen dat Hij tenslotte toch zal zegevieren over de machten der duisternis, met hoeveel kracht dezen zich ook

mogen manifesteren. Deze geesten gebruiken de mens om Gods plan te doorkruisen en tegen te houden. De Heer blijft evenwel lankmoedig, wil zelfs niet dat enigen van hen verloren gaan (2 Petr. 3:9) en doet zijn zon opgaan over bozen en goeden en regent over rechtvaardigen en onrechtvaardigen. Hij blijft oproepen tot bekering, 'doch zij zeggen: Het baat niet, want wij zullen onze eigen gedachten volgen en een ieder naar de verstoktheid van zijn boos hart handelen' (Jer. 18:12).

Juist door de openbaring van de kracht des verderfs of des toorns komen de kracht en de rijkdom van Jezus Christus tot behoud en tot heerlijkheid des te schitterender naar voren. Van de voorwerpen van ontferming staat geschreven: 'Die Hij tot heerlijkheid heeft voorbereid'. In hen komt het werk Gods openbaar door de Heilige Geest tot lof van zijn heerlijkheid. Hoe feller de voorwerpen van gramschap zich teweerstellen door Gods eeuwig voornemen met de mens en zijn heilsplan te dwarsbomen, des te heerlijker wordt de uitredding en des te schoner en des te sterker komen de vaten van ontferming tevoorschijn.

Wanneer de farao verdrinkt met zijn brutale legermacht, staat het volk Gods aan een behouden oever en klinkt het lied der verlosten. Wanneer in de eindtijd de zonen Gods trekken door de glazen zee vermengd met vuur (beeld van de demonische verdrukkingen) en de antichrist daarin omkomt als voorwerp des toorns, zullen de overigen bevreesd worden en de God des hemels eer geven.

Het gevaar dreigde dat de Joodse lezers door het drijven van hun volksgenoten op een dwaalweg zouden komen. Dezen meenden immers dat Israël naar het vlees in zijn

geheel erfgenaam der beloften was en dat de heidenen als vaten ter onere uit een andere klomp vervaardigd waren en op een behoorlijke afstand volgen moesten. Die zouden dan door het onderhouden van Joodse ceremoniën, besnijdenis en inzettingen ook deel krijgen aan het Koninkrijk Gods, maar altijd nog op een lagere plaats.

Maar God had zijn wil bekend gemaakt en duidelijk de Beloofde aangewezen. Er was een nieuwe tijd aangebroken, die Israël niet onderkend had, omdat het verblind was door hoogmoed en rassenwaan. Dit volk had ten opzichte van Jezus en zijn volgelingen de geestesgesteldheid van de Syro-Fenicische moeten bezitten, die wél Gods uitverkorenen erkennen wilde en zich daarom beneden de Joden stelde, ten einde de kruimeltjes onder de tafel der kinderen te verzamelen.

Israël weigerde Jezus als Christus te erkennen en wilde zich niet onder Hem scharen en zeker niet gelijkgeschakeld worden met de heidenen. Het verhardde zich in deze levenshouding en werd hierdoor een voorwerp des toorns. Daarom schreef de apostel: 'Die zelfs de Here Jezus en de profeten gedood en ons tot het uiterste vervolgd hebben, die Gode niet behagen en tegen alle mensen ingaan, daar zij ons verhinderen tot de heidenen te spreken tot hun behoud, waardoor zij te allen tijde de maat hunner zonden vol maken. De toorn is over hen gekomen tot het einde' (1 Thess. 2:15,16). In zijn verblindheid wilde het verharde volk de apostel beletten tot de heidenen te gaan, hoewel dit Gods bedoeling was. Daarom werden de Joden vaten des toorns, tot het verderf toebereid door de 'vrome' demonen die hen inspireerden.

Wanneer gezegd wordt: 'Hij verhardt wie Hij wil', is deze wil ook bekend. God geeft degenen die zich doelbewust verzetten tegen het plan Gods, prijs aan de geesten der verharding, aan die sterke demonen aan wie zij zich ten dienste gesteld hebben. Niet alle mensen die Christus niet kennen, zijn vaten des toorns. Zij zijn immers nog tot bekering te brengen, maar het is het 'geslacht' dat de profeten doodt en stenigt die tot hen gezonden zijn. De vaten des toorns worden gevormd in de afvallige kerk, die culmineert in de gemeente van de antichrist.

Vele christenen kennen God alleen zoals de duivel Hem kent, namelijk in zijn waarheid en gerechtigheid. Zij kennen de waarheid omtrent God, want zij weten dat Hij één is (Jac. 2:19), dus enkel heiligheid, majesteit en zuiverheid, en dat zijn gedachten en zijn woord onveranderlijk zijn. Zij kennen ook zijn gerechtigheid, evenals de duivelen die zich tegen Gods plan verzet hebben en verworpen werden. Maar die kennen niet de liefde van God, zoals de mens deze mag kennen, want God stelt alles in het werk om de mens te redden en te verlossen. De duivel kent niet Gods ontferming, barmhartigheid en trouw. Daarom spreken deze christenen over een eeuwige verkiezing of verwerping van de mens.

24,25. *En dat zijn wij, die Hij geroepen heeft, niet alleen uit de Joden, maar ook uit de heidenen, gelijk Hij ook bij Hoséa zegt: Ik zal niet-mijn-volk noemen: mijn-volk, en de niet-geliefde: geliefde.*

God heeft in zijn wijsheid een weg gebaand om aan zijn waarheid en gerechtigheid trouw te blijven en toch Zich te ontfermen over de mens, en deze volgens zijn plan te maken tot zijn beelddrager. De vorige tekst eindigt met

een vraagteken. Het is of Paulus zeggen wil: 'Is het nu zo vreemd voor ons, dat er vaten des toorns en van ontferming zijn, want wij weten toch wie het zijn die als begenadigden tevoorschijn treden? 'En dat zijn wij!' De gemeente van Jezus Christus bestaat uit 'voorwerpen', die tot heerlijkheid worden toebereid. Haar leden zijn niet voor 'alledaags gebruik' bestemd, maar hebben een hemelse roeping. Zij zijn voorwerpen, met eervolle bestemming, geheiligd, bruikbaar voor de eigenaar, voor iedere goede taak gereed' (2 Tim. 2:21).

Zij zijn immers allen 'bestemd tot gelijkvormigheid aan het beeld zijns Zoons' (8:29). Zij zijn 'erfgenamen van God, en mede-erfgenamen van Christus' (8:17) en vormen 'een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterschap, een heilige natie, een volk Gode ten eigendom' (1 Petr. 2:9).

Wie de hoge weg niet bewandelt en wie zich niet beweegt in de hemelse gewesten, dus geen geestelijk christen is, behoort tot de vaten, bestemd voor 'minder eervolle bestemming'. Hij bevindt zich op het niveau van een oudtestamentisch gelovige. Laten wij goed beseffen dat niemand automatisch tot het nieuwe verbond behoort, maar dat men het onzienlijke Koninkrijk Gods binnengaat door middel van een vernieuwing van denken, een wedergeboorte des harten, de doop in de Heilige Geest en een bewust wandelen en strijden in de hemelse gewesten. Het oude verbond wordt het 'verdwijnende' genoemd, maar wie het niet láát verdwijnen, leeft er nog in, ook al zijn wij nu twintig eeuwen na de geboorte van Jezus Christus.

In het vorige vers was sprake van de voorwerpen van ontferming tot heerlijkheid bestemd. Deze voorwerpen

zijn wij, die Hij geroepen heeft en die het antwoord gegeven hebben. Hij heeft ons geroepen door zijn heerlijkheid en macht (2 Petr. 1:3). Deze heerlijkheid en macht zijn zo schoon en worden in het evangelie zo uitnodigend geëtaleerd, dat wij kwamen. Wij deden dus de keus nadat wij geroepen waren en in 2 Petrus 1:10 staat: 'Beijvert u daarom des te meer, broeders, om uw roeping en verkiezing te bevestigen'. Gods roeping en onze keus moeten aan elkander bevestigd worden. Wij hoorden eens een profetie: 'Ik had u geroepen en gij zijt gekomen'.

'Wij zijn de uitverkorenen die in Christus Jezus zijn, sommigen van Joodse afkomst en velen uit de heidenen. Het overschot van het Joodse volk en een selectie van gehoorzame heidenen vormen tezamen de gemeente van het nieuwe verbond, het Israël Gods. Er is geen onderscheid meer tussen Jood en heiden. Voor beide groepen geldt: 'Want God heeft hen allen onder ongehoorzaamheid besloten, om Zich over hen allen te ontfermen' (11:32).

Nadat Paulus verklaard had dat de beloften Gods zowel betrekking hadden op de Joden als de heidenen, toont de apostel aan dat deze aanneming tot zonen tevoren door de profeet Hoséa voorzegd was. In Hoséa 1:6 wordt meegedeeld, dat de Heer Zich niet meer over het huis Israëls ontfermen zou. In vers 9 wordt zelfs over de tien stammen gesproken als Lo-Ammi (niet-mijn-volk). God had dus geen bijzondere bemoeienis meer met Israël. Hij stelde het op één lijn met de heidenen. Juda was immers het volk naar Gods keuze en niet Efraïm.

Wij zagen reeds enkele malen dat God zijn belofte verbindt aan degenen die Hij kiest. Eén uit een geslacht

wordt centraal gesteld: 'tot eervol gebruik'. Het was Izak en het waren niet de kinderen van Ketura of Ismaël. Uit Izak was het weer Jakob en uit deze, Juda en uit hem Isaï. Uit Isaï was het David en uit diens geslacht Jezus. Wie zich niet aansloot of onderwierp aan de door God uitverkorene, stelde zich buiten het heil. Israël had zich dus bij Juda moeten aansluiten, want de Here had gezegd: 'Juda, gij zijt het'.

De Israëlieten hadden zich moeten onderwerpen aan de koningen van het huis Davids. Toen de tien stammen zich afscheurden, maakten zij zich los van de stam waarop de belofte rustte en zij waren daarom voortaan 'niet-mijn-volk'. Maar Hoséa zegt in hoofdstuk 1:11 en 12: 'Als zij zich weer samenvoegen en één worden, zal de zegen terugkeren'. Israël heet dan Ammi en Ruchama, mijn-volk en Ik-zal-Mij-ontfermen.

In het nieuwe verbond gaat het evenwel niet over het natuurlijke volk Israël, maar de apostel past deze woorden aangaande de eenwording toe op de gemeente van Jezus Christus, waar Jood en heiden zich scharen achter de Zoon uit het huis van David. De profeten hebben immers van de voor ons bestemde genade geprofeteerd! (1 Petr. 1:10).

Alleen zij die Jezus aannemen, worden Ammi, dat is mijn-volk. Zovelen in Hem geloven, worden van ,niet-mijn-volk' en 'niet-mijn-geliefde': 'mijn-volk' en 'mijn-geliefde'.

26. *En het zal geschieden ter plaatse, waar tot hen gezegd was: gij zijt mijn volk niet, daar zullen zij genoemd worden: zonen van de levende God.*

Paulus citeert nu Hoséa 1:10 als een aanvulling op het vorige vers. Er is een plaats waar God gesproken heeft. Wij merken op, dat 'tot hen' tussen haakjes geplaatst is, omdat deze woorden niet in alle handschriften voorkomen. Met deze weglating valt het volle accent op 'ter plaatse' en op 'daar'. God had gesproken, zittende op zijn heilige troon.

Eenmaal was daar in de onzienlijke wereld het besluit bekend geworden, dat het nageslacht van Abraham zijn volk zou zijn en de rest van de mensheid niet. Hoséa getuigt dat God opnieuw in de hemelse gewesten spreekt en tot dat deel van het uitverkoren volk, dat Israël genoemd werd, zegt: 'Gij zijt mijn volk niet!' Het wordt daarmee afgescheiden van Juda en op één hoop geschoven met de heidenen, terwijl de Heer zegt: 'Doch over het huis van Juda zal Ik Mij ontfermen' (Hos. 1:7).

Maar de profeet voorspelt ook, dat God opniéuw in de hemelse gewesten zal spreken. Op dezelfde plaats waar Hij gezegd had: 'Gij zijt mijn volk niet', daar zullen zij weer in ontferming aangenomen worden als zonen van de levende God. Dit zal niet alleen gelden voor Israël, maar voor al de heidenen met wie ze op één lijn gesteld waren: 'Niet alleen uit de Joden, maar ook uit de heidenen' (vers 24).

Wij zien dus dat de apostel de woorden van Hoséa over Israël uitgesproken, toepast op de heidenen. Op aarde was Israël Gods volk niet meer, evenmin als de heidenen dit waren. Maar op de 'plaats' in de hemelse gewesten, waar Hij gesproken had, zou Hij deze afgeschrevenen weer tot Zich trekken en Zich over hen ontfermen. Zij zouden dan optrekken onder één hoofd, Christus, uit het land, de

natuurlijke wereld, en verzameld worden op hun eigen 'hoge grond', het Koninkrijk Gods: 'Zegt tot uw broeders: Ammi (mijn volk), en tot uw zusters: Ruchama (mijn geliefde)'.

Daar, in de hemelse gewesten, zal het gehele volk Gods weer de naam Israël dragen en zullen zij opwassen tot 'zonen Gods'. Als uitverkoren volk op aarde heeft Israël dus afgedaan.

27,28. *En Jesaja roept over Israël uit: Al was het getal der kinderen Israëls als het zand der zee, het overschot zal behouden worden; want wat Hij gesproken heeft, zal de Here doen op de aarde, volledig en snel.*

De vraag zou nu kunnen rijzen (daar God bezig was Zich onder Jezus een geestelijk Israël te verzamelen): 'Werd het natuurlijke volk Israël nu geheel verstoten?' De apostel wil zijn Joodse en heidense lezers duidelijk maken, dat dit niet het geval is. God had dit vroeger niet met het nageslacht van Abraham gedaan en zou dit thans ook niet doen met het volk der Joden. Toen schreef Hij tien stammen af, maar over de rest, de stam Juda, bleef Hij Zich ontfermen. Nu zou Hij op gelijke wijze uit het volk der Joden dat Jezus verworpen had, een overblijfsel behouden. Hij haalt daarom de woorden aan van de profeet Jesaja uit hoofdstuk 10:20-23.

Hier spreekt God het oordeel uit over het afvallige en ongehoorzame volk van Israël: 'Een verdelging die vast besloten is, voltrekt de Here, de Here der heerscharen, in het midden van de ganse aarde'. Maar de profeet geeft daar tevens de belofte dat een rest van Jakob zich zou bekeren tot de sterke God.

Wanneer in Jesaja 10:20 staat: 'En het zal te dien dage geschieden' wijst dit erop dat de profetie niet alleen betrekking heeft op het Israël van het oude verbond, maar ook voor dat van het nieuwe van kracht is. Deze regel gold dus voor de Joden in Paulus' dagen, maar ook voor de afvallige christenheid in onze tijd: een rest wordt behouden!

De gedachte dat Israël zich als volk bekeren zal en zich herstellen, is dus onbijbels. De grote menigte van het natuurlijke zaad van Abraham wordt prijsgegeven. Slechts een deel zou zich bekeren en ingevoegd worden in het lichaam van Christus. Het vormt daar met een rest uit alle volken de gemeente, die overgeplaatst is in de hemelse gewesten.

Wanneer Gods oordelen over de aarde gaan, zal altijd een rest behouden worden. God laat zijn plan met de mens niet varen. Er zal een overblijfsel zijn uit Jood en heiden, het geestelijke zaad van Abraham, want ook wat de Heer tot Abraham gesproken heeft, zal Hij doen, volledig en snel, namelijk dat met hem alle geslachten des aardbodems gezegend zullen worden (Gen. 12:3). Door middel van de gemeente zal God zijn schepping herstellen.

29. *En gelijk Jesaja tevoren gezegd had: Indien de Here Zebaoth ons geen zaad overgelaten had, als Sodom zouden wij geworden zijn en aan Gomorra zouden wij gelijk gemaakt zijn.*

In dit vers citeert Paulus weer de profeet Jesaja vrij naar de Septuagint. Reeds 'te voren', namelijk in hoofdstuk 1:9 had Jesaja in deze Griekse vertaling gesproken over 'een zaad', in de Hebreeuwse bijbel weergegeven door 'enige

weinige ontkomenen'. Temidden van het afvallige volk dat door deze profeet vergeleken wordt met dat van Sodom en Gomorra, heeft God nog een overblijfsel, dat de knie voor Baäl niet gebogen had. Een rest, niet de massa, ontvangt de erfenis. Paulus eindigt dus met de stelling waarmee hij begonnen was, dat 'niet allen die van Israël afstammen, Israël zijn' (vers 6).

Alleen het Israël Gods wordt behouden. Dit overblijfsel is de oorzaak dat het volk niet verdaan wordt zoals Sodom en Gomorra, waar niets van overbleef, omdat er geen rechtvaardigen in gevonden werden. De Here Zebaoth, de Here der heerscharen, strijdt tegen Israël, verlaat het en doet het weg, maar Hij laat enkele ontkomenen over. Dit is het ware Israël. Het zijn de zevenduizend tijdens Achabs regering, die de knie voor Baäl niet bogen. Het is Daniël met zijn kleine vriendenkring in Babel. Het zijn bij de geboorte van Jezus, Zacharias en Elisabeth, die rechtvaardig waren voor God en leefden naar alle geboden en eisen des Heren, onberispelijk.

Het waren Simeon en Anna en allen die de vertroosting voor Jeruzalem verwachtten. Na Jezus' opstanding waren het de honderdtwintig uit de opperzaal en de drieduizend op de Pinksterdag en later nog de vijfduizend mannen en vrouwen te Jeruzalem en de gemeenten in Judéa. Zij werden behouden, want zij gingen over van het oude in het nieuwe verbond. Ook de apostel zelf rekende zich bij dit overblijfsel naar de verkiezing der genade. Wij zien dus ook hier de regel: 'Niet de kinderen van het vlees zijn kinderen Gods, maar de kinderen der belofte gelden voor nageslacht' (vers 8).

30-33. *Wat zullen wij dan zeggen? Dit: heidenen, die geen gerechtigheid najaagden, hebben gerechtigheid verkregen, namelijk gerechtigheid, die uit geloof is; doch Israël, hoewel het een wet ter gerechtigheid najaagde, is aan de wet niet toegekomen. Waarom niet? Omdat het hierbij niet uitging van geloof, maar van vermeende werken. Zij hebben zich gestoten aan de steen des aanstoots, gelijk geschreven staat: Zie, Ik leg in Sion een steen des aanstoots en een rots der ergernis, en wie op hem zijn geloof bouwt, zal niet beschaamd uitkomen.*

Wat volgt nu uit het voorgaande betoog? God zoekt een volk 'dat de weg des Heren zou bewaren door gerechtigheid en recht te doen, opdat de Here aan Abraham vervulle wat Hij over hem gesproken heeft' (Gen. 18:19). Men kan echter niet in gerechtigheid leven, indien men niet een gerechtige is, dit wil zeggen een schuldeloze. Deze heidenen hebben het geheim ontdekt om het doel van de wet, de rechtvaardigheid, te verwerven zonder inspanning.

Paulus gebruikt in Filippenzen 3:12 het woord 'najagen' in verband met een wedloop in de renbaan om de prijs te winnen. De heidenen hadden de weg gevonden om deze prijs, de gerechtigheid, te bemachtigen zonder ervoor te lopen. Zij ontvingen deze namelijk door het geloof in het offer van het lam van God, dat de zonde van de wereld wegnam. Zij konden dus hun verdere leven wijden aan het jagen naar de volmaaktheid'.

Wanneer wij de eerste verzen van dit hoofdstuk nog eens lezen, wordt ons het grote verdriet van de apostel duidelijk, want Israël kon als wetsbetrachtend volk niet meer gerekend worden tot het Israël Gods. Immers de

besten onder hen die zich inspanden om rechtvaardig naar de wet te zijn en daarbij alle ceremoniën nauwkeurig in acht namen, konden het niet zover brengen dat zij het doel der wet, de rechtvaardigheid, bereikten, laat staan dat zij het doel Gods met de mens, de volmaaktheid, ooit zouden kunnen verwerven. Ook Israël moest daarom dezelfde weg gaan als de heidenen, namelijk die van geloof in Jezus, om gerechtigheid te ontvangen uit genade door schuldvergiffenis van zonden.

Waardoor kon Israël de wet niet houden? Doordat deze gebaseerd is op de oorspronkelijke gedachte van God en het leven van de mens daarnaar regelen wil. Zoals de organen in het natuurlijke leven vanzelf functioneren en daartoe niet gedwongen behoeven te worden, zo behoort ook de inwendige mens te functioneren in goede werken, waartoe hij geschapen is. Door de zondemachten wordt deze werking evenwel afgeremd en belet.

De oorspronkelijke wetten van God worden dus niet meer vanuit de inwendige mens gehandhaafd. De wet die God aan het volk Israël gaf, was een leefregel die nu van buitenaf werd opgelegd. Zij werd aan 'wettelozen en tuchtelozen' gegeven 'om de overtredingen te doen blijken'. Zij was evenwel onmachtig om de innerlijke gesteldheid van de mens waarin de zondemachten werkzaam waren, te veranderen.

De wet Gods is geestelijk. Wie haar houden wil, moet kennis hebben van de onzienlijke wereld, van de boze machten die het kwade bewerken en die de mens tot zonde brengen. Hij moet ook gedoopt zijn met de Geest van God om met vrucht de strijd te kunnen aanbinden tegen deze boze geesten om ze te overwinnen en te verdrijven. Israël

bezat deze sleutel van kennis niet, evenmin als vele christenen in onze tijd, die hem verloren blijken te hebben. De leidslieden in Jezus' dagen hadden hem zelfs weggenomen, zodat zij verhinderden dat iemand het Koninkrijk Gods zou binnengaan (Luc. 11:52).

Ondanks menselijke prestaties, ondanks offers en ceremoniën, zondigde men toch. In plaats van zich nu in het geloof tot God te wenden en de prediking van Jezus aangaande het Koninkrijk der hemelen te aanvaarden, ging men de inspanningen vergroten door zich uitwendige lasten op te leggen. Men bad lang, vastte dikwijls, droeg brede gebedsriemen en grote kwasten, onthield zich nauwgezet van bepaalde spijzen, gaf plichtmatig tienden, hield stipt de sabbat, allemaal zaken in de zichtbare wereld die de inwendige mens niet ten goede veranderden, maar juist een invalspoort waren voor onreine, 'vrome' geesten.

In dit verband gebruikt de apostel de uitdrukking 'zogenaamde goede werken', die uit zijn vroeger leven zo bekend waren. Israël kwam niet aan de wet toe, omdat het gewichtigste van de wet verwaarloosd werd: het oordeel, omdat er geen reële scheiding kwam met de boze machten; de barmhartigheid, omdat men geleid werd door 'vrome' geesten die hard en wreed zijn; en de trouw, omdat men niet volhardde en bleef in al de woorden die God gesproken had (Matth. 23:23).

De wet is geestelijk (7:14) en zij kan alleen functioneren in de mens die in het Koninkrijk Gods leeft (8:4). Hierin komt men niet door inspanning, maar door geloof. Door dit geloof ontvangt men de Heilige Geest met zijn begaafdheden, waardoor de vijandelijke machten

overwonnen worden en de gevolgen van hun werkzaamheden genezen.

De wet is de maatstaf van de gerechtigheid. Waarom kwam Israël hieraan niet toe? Waarom was het voor hen niet haalbaar? Omdat 'zij zich gestoten hebben' aan Christus, die voor hen een steen des aanstoots werd. In Hem was de gerechtigheid Gods gepersonifieerd. Zij hoorden niet alleen zijn woorden, maar zij zagen in Hem ook hoe de wet van God in een mens ten volle uitgewerkt werd. Hun innerlijke mens verzette zich tegen deze goddelijke norm die de Vader in de wereld gebracht had. God legde immers in Sion deze hoeksteen, waarop Hij 'zijn' tempel wilde grondvesten. Israël heeft zich geërgerd, omdat de rechtvaardigheid niet door inspanning te verwerven is, maar alleen door geloof in de Gezondene.

Zonder dat de apostel de naam van Christus noemt, weten de Joodse lezers wel, wie met 'de steen des aanstoots' bedoeld wordt. Juist de prediking van de 'gekruisigde Christus' die de zonde der wereld wegnam, was voor de Joden een aanstoot (1 Cor. 1:23).

Met een 'gelijk geschreven staat' citeert de apostel ter wille van zijn Joodse lezers zeer vrij twee verzen uit Jesaja. Wat in Jesaja 8:14 van God zelf gesproken wordt, past Paulus op Christus toe. Wie Hem verwerpt, verwerpt God. In Jesaja 28:16 wordt van een beproefde en kostelijke steen gesproken, waarop men rustig zijn vertrouwen kan stellen. Al wie op hem zijn geloof bouwt, ook in Israël, komt niet beschaamd uit, bereikt dus zijn doel, ontvangt de gerechtigheid en wordt toebereid tot heerlijkheid.

HOOFDSTUK 10

1. *Broeders, de begeerte mijns harten en mijn gebed om hun behoud gaat tot God uit.*

Het Israël-probleem houdt de apostel nog steeds bezig. In de voorgaande verzen had hij de diepste oorzaak van de val der Joden blootgelegd. Zij hadden geen inzicht in de gedachten van God en in de ontwikkeling van zijn heilsplan. In plaats van de rots Christus als basis van hun geloof te aanvaarden, waren zij gestruikeld over deze steen des aanstoots.

Paulus wendt zich nu opnieuw tot zijn gelovige broeders in Rome. Zij hadden wél deze kostelijke hoeksteen in Sion geaccepteerd en hun rechtvaardigheid gevonden in de verzoening door het bloed van het lam Gods. Weer spreekt hij tot hen over zijn natuurlijke genegenheid tot Israël. Het verlangen van zijn hart en zijn bede tot God zijn op hun redding gericht. Hij begeerde immers zelfs voor zijn volk verbannen te worden en schreide over hun verwerping hete tranen.

Hij weende over Israël zoals zijn Heer dit deed over Jeruzalem, of een ouder treurt over een ongelovig kind. De apostel weet evenwel dat hij de woorden van God niet kan doen vervallen. De onveranderlijke regel is, dat men zich bij de Uitverkorene voegen moet om deel te krijgen aan het heil.

In dit hoofdstuk zal Paulus opnieuw Mozes en de wet te berde brengen en andermaal Jesaja citeren om aan te tonen dat de gehele gang van zaken overeenkomstig het geïnspireerde woord van God was.

2,3. *Want ik getuig van hen dat zij ijver voor God bezitten, maar zonder verstand. Want onbekend met Gods gerechtigheid en trachtende hun eigen gerechtigheid te doen gelden, hebben zij zich aan de gerechtigheid Gods niet onderworpen.*

Paulus was vele malen 'in gevaar door volksgenoten' (2 Cor. 11:26). Zij vervolgden hem op iedere plaats waar hij het evangelie verkondigde. Toch laat hij zich door deze persoonlijke moeilijkheden niet weerhouden om zijn tegenstanders objectief te beoordelen. Hij behoorde immers eenmaal zelf tot die categorie welke zo'n ijver had om God te dienen.

De wetsgetrouwe Joden misten echter het rechte geestelijke inzicht, evenals hemzelf dit vroeger ontbrak. Zij verstonden de weg der waarheid niet. Omdat velen door geestelijke blindheid misleid waren, bad hij zo vurig voor hen, want hij wist dat hun ogen eerst geopend moesten worden voor de juiste, maar smalle weg van God. Een ernstige les voor onze tijd waarin velen menen dat iedere leer getolereerd kan worden. Indien wij geen verlicht verstand hebben of een duidelijk inzicht in het Koninkrijk der hemelen, lopen ook wij het gevaar om evenals Israël uitgeschakeld te worden.

De Joden zagen niet dat God in deze wereld gerechtigheid wilde openbaren door geloof in Jezus Christus. Zij waren nog steeds bezig te ijveren naar gerechtigheid die door werken der wet verkregen wordt en om die te laten gelden. Vanuit hun standpunt was de gerechtigheid een zaak die men verwerven moest, een moeilijke bergbeklimming waar men soms van succes kon spreken. Toch moest ook

hun innerlijke mens de uitspraak van Paulus beamen: 'Want wat de wet niet vermocht, omdat zij zwak was door het vlees' (8:3).

Dit gebrek aan geestelijk inzicht werd het volk noodlottig. Het ging verloren, omdat het de kennis die Jezus gebracht had, niet aanvaardde. Het werd een prooi van boze geesten, omdat het niet geloofde in de gerechtigheid door het bloed des kruises als basis van een nieuw leven. Het weigerde het evangelie aan te nemen en werd daarom niet behouden, ondanks alle goede bedoelingen, ernst en inspanning.

4,5. *Want Christus is het einde der wet, tot gerechtigheid voor een ieder die gelooft. Want Mozes schrijft: De mens die de gerechtigheid naar de wet doet, zal daardoor leven.*

Het Griekse woord télos betekent einde, doel of voltooiing. Het einde of het doel van de wet was het verwerven van de gerechtigheid voor een ieder die haar volkomen hield. Wij zouden dus kunnen zeggen: 'Christus is de gerechtigheid om te rechtvaardigen al wie gelooft', want door zijn leven te geven, heeft deze Rechtvaardige aan de gerechtigheid Gods voldaan en rechtvaardigheid verworven voor een ieder die dit offer in geloof aanneemt.

Voor de komst van Jezus was de wet van Mozes nog van kracht en hierin stond: de mens die de gerechtigheid naar de wet doet, dus deze nauwkeurig houdt, zal daardoor leven (Lev. 18:5). Men moest zich inspannen, zijn best doen en nauwkeurig acht geven op geboden, verboden en ceremoniën, en op deze wijze trachten als een rechtvaardige te leven. De wet van Mozes rekende evenwel niet met de boze geesten in de onzienlijke wereld

die nog niet openlijk tentoongesteld waren en waartegen de geest van de goedwillende wetsbetrachter geen verweer had. Het is dus geen wonder dat langs de weg van de wet de ware gerechtigheid niet bereikt werd. Van slechts enkelen kon gezegd worden dat zij naar alle geboden en eisen des Heren onberispelijk leefden (Luc. 1:6).

Ook Paulus getuigde van zichzelf dat hij naar de gerechtigheid der wet onberispelijk had geleefd (Fil. 3:6). Toch moest hij zich tegelijkertijd de grootste der zondaren noemen, omdat hij door gebrek aan inzicht de gemeente had vervolgd. Het gelovig aanvaarden van het offer van Jezus Christus maakt de mens wél tot een absolute rechtvaardige, terwijl de Heer dan door de werking van de Heilige Geest waardoor de machten der duisternis worden uitgedreven of weerstaan kunnen worden, ook voorziet in de mogelijkheid om als een rechtvaardige te leven.

In de verzen 2-5 gebruikt de apostel vier maal het redengevende voegwoord 'want'. In een logisch betoog maakt hij duidelijk waarom hij voor de redding van Israël bidt. In Galaten 3:24 staat dat de wet een tuchtmeester (paidagogos) geweest is. Zij fungeert dus als een perfecte pedagoog, maar die leerlingen heeft die chronisch ziek zijn. Dezen willen wel en doen hun best, maar halen het diploma niet. Zij hebben een opvoeder nodig die tevens geneesheer is, zodat zij van hun kwalen verlost kunnen worden en daarna volledig gezond zijn. Dan gaat het leren zonder enige inspanning, maar als vanzelf.

Deze geneesheer-pedagoog is de Heilige Geest die het leven vernieuwt en de weg wijst tot de volle waarheid. Van deze nieuwe schepping zegt Gods Woord: 'Want zijn

maaksel zijn wij, in Christus Jezus geschapen om goede werken te doen' (Ef. 2:10).

6-8. *Maar de gerechtigheid uit het geloof spreekt aldus: Zeg niet in uw hart: Wie zal ten hemel opklimmen? namelijk om Christus te doen afdalen; of: Wie zal in de afgrond nederdalen? namelijk om Christus uit de doden te doen opkomen. Maar wat zegt zij? Nabij u is het woord, in uw mond en in uw hart, namelijk het woord des geloofs, dat wij prediken.*

De apostel personifieert nu de gerechtigheid die verworven wordt door geloof in Christus. Hij voert haar sprekende in met de woorden uit Deuteronomium 30:12-14. De aanhalingen zijn niet letterlijk, maar geparafraseerd vanuit de kennis van het nieuwe verbond.

Mozes sprak over een 'gebod' dat voor een mens niet te moeilijk en te ver weg was (vers 11). Paulus spreekt hier over de bereikbaarheid van de gerechtigheid door 'Christus'. Dit betekent evenwel geen verdraaiing van Mozes' woorden, zodat er iets anders uitkomt dan de bedoeling was, maar de juiste uitleg ervan. Hier geldt de uitspraak van de Heer: 'Want indien gij Mozes geloofdet, zoudt gij ook Mij geloven, want hij heeft van Mij geschreven' (Joh. 5:46). Ook Mozes heeft nagespeurd op welke en hoedanige tijd de geest van Christus in hem doelde (1 Petr. 1:11).

De geest die God in de mens doet wonen, is de drager van de zedelijke wetten waaraan God de mens bij de schepping bond. Door de beïnvloeding en de inwoning van de boze geesten ging veel van deze kennis verloren, want de demonen trachten vreemde wetten in de innerlijke

mens te brengen. Zo sprak Paulus eenmaal: 'Maar in mijn leden zie ik een andere wet, die strijd voert tegen de wet van mijn verstand en mij tot krijgsgevangene maakt van de wet der zonde' (7:23).

Het volk Israël moest zich losmaken van de leugengeesten, zich bekeren en luisteren naar wat de Here God sprak, toen Hij door de wet de ingeschapen kennis weer in herinnering bracht. Het 'gebod' gaf niet iets nieuws voor de mens, geen opdrachten die 'te moeilijk' waren of 'te ver weg', maar het sloot aan bij de wetten van de geest die de Schepper in de mens gelegd had. De wet bood bovendien nog mogelijkheden om bij afwijkingen en overtredingen, vergeving van schuld te ontvangen. Wanneer Israël deze wet gelovig aanvaardde en ernaar handelde, zou het leven hebben dat beantwoordde aan de bedoeling van God.

Mozes sprak: 'Het is niet iets dat vreemd voor u is, het is niet iets nieuws waarvoor gij eerst naar de hémel moet klimmen om er kennis van te nemen, of waarvoor gij naar de andere kant van de zee zoudt moeten varen om het te halen en dan als iets exotisch, iets dat niet bij uw mens zijn aansluit, zou moeten beluisteren en daarna trachten te realiseren. Neen, het gebod is inherent aan uw wezen en functioneert evenals uw geest in de inwendige mens en openbaart zich door uw woord en uw belijdenis.

Paulus neemt de woorden van Mozes over voor het evangelie van Jezus Christus. Ook dát is niet vreemd of moeilijk, want het is evenzo werkzaam in de inwendige mens. Het werkt daar reinigend en herstellend. Het vernieuwt de mens, zodat zijn leven weer gaat beantwoorden aan de bedoeling van God. Bovendien

voorziet het in de mogelijkheid om tot geestelijke volwassenheid op te groeien. Ook het evangelie stelt niet het vreemde en onbereikbare voor.

Jezus heeft de schuldvergeving der gehele mensheid als een erfenis op aarde achtergelaten en wij behoeven deze slechts met ons hart, de inwendige mens, door het geloof te aanvaarden. De rechtvaardiging is dus niet gebonden aan een gang naar de hades of pas grijpbaar achter het doodsgordijn. Het aanbod van de genade ligt gereed om 'hier en nu' door de innerlijke mens aangenomen te worden. Door de prediking van het evangelie wordt het onder onze aandacht gebracht en God gaf onze geest de potentie van het geloof om het te grijpen.

Dan is dit aanbod voor de gelovige niet iets exceptioneels, maar het betekent de verzadiging van zijn honger en dorst naar de gerechtigheid. De oorspronkelijke scheppingswetten worden dan opnieuw openbaar, zoals 'het van den beginne geweest is' (Matth. 19:8). Er staat: 'Want dit is het verbond, waarmee Ik Mij verbinden zal aan het huis Israëls (dus geroepenen uit Joden en heidenen na de verwerping van Jezus, zie 9:24) na die dagen, spreekt de Here: Ik zal mijn wetten in hun verstand leggen, en Ik zal die in hun harten schrijven, en Ik zal hun tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn ...
Want Ik zal genadig zijn over hun ongerechtigheden, en hun zonden zal Ik niet meer gedenken' (Hebr. 8:10-12).

Alle leringen die er niet op gericht zijn de natuurlijke mens weer terug te brengen tot de scheppingswetten, ten einde hem daarna door de kracht van de Heilige Geest tot verdere ontwikkeling te leiden, zijn uit de boze. Wanneer men verbiedt te huwen, de armoede als gebod oplegt,

ziekte als een zegen voorstelt en de zonde als onoverwinnelijk beschouwt, gaat dit in tegen de scheppingsordinanties van God. Wanneer men leert dat de innerlijke mens verbroken moet worden en de persoonlijkheid vernietigd, druist dit in tegen het herstelplan van de hemelse Vader, die zijn Zoon gaf tot verlossing en genezing en Hem macht schonk om met de Heilige Geest te dopen.

Wij merken nog op dat de afgrond en het dodenrijk ('uit de doden') hier duidelijk met elkander in verband staan. De afgrond is de 'diepste plaats' in de hades. Zoals het Koninkrijk der hemelen verdeeld is in een Koninkrijk Gods en een koninkrijk van satan, zo kent het dodenrijk de lichtzijde en oppervlakte der zee, 'de schoot van Abraham'. Hier is de verblijfplaats van de oudtestamentische rechtvaardigen en van allen die, hoewel de ware God gelovende, niet door de wedergeboorte overgeplaatst werden in het Koninkrijk Gods.

Zij bezaten tijdens hun leven op aarde dus geen 'burgerschap in de hemelen'. In de diepten der zee, de afgrond, zijn de gestorvenen die door boze geesten bezet waren, die hun naaste geen barmhartigheid bewezen en die zonde op zonde stapelden (Matth. 18:6). Mozes sprak niet over de onzienlijke wereld, dus over de afgrond, want deze kende hij niet; de 'verborgen dingen' waren hem niet geopenbaard. Daarom sprak hij over de zee in de natuurlijke wereld.

De apostel gebruikt evenwel de zee als beeld van het geestelijke leven, waarin ook de boze machten zich bevinden. De afgrond is de onpeilbare diepte der zee. Dit woord betekent letterlijk 'zonder bodem', dus hetzelfde als

het Griekse woord 'abyssos', bodemloze put. Bij Mozes is merkwaardigerwijze de zee niet de tegenstelling van het land, maar van het zichtbare uitspansel. De apostel gebruikt het woord 'zee' evenwel in zijn geestelijke betekenis.

9,10. *Want indien gij met uw mond belijdt, dat Jezus Heer is, en met uw hart gelooft, dat God Hem uit de doden heeft opgewekt, zult gij behouden worden; want met het hart gelooft men tot gerechtigheid en met de mond belijdt men tot behoudenis.*

Evenals in het voorgaande vers is sprake van 'mond' en 'hart'. Wij moeten belijden dat Jezus Heer is en dat zijn woord de waarheid is, waaraan wij onverwrikt vasthouden. Dit belijden is een uitvloeisel van het geloof van de inwendige mens, de mens des harten. Ook bij tegenstand of moeilijke situaties belijden wij dat onze goddelijke Koning en Meester alle macht heeft in hemel en op aarde, dat zijn liefde naar ons uitgegaan is en dat Hij zijn heilsplan in ons leven wil realiseren. Wij spreken en belijden met de mond dus positieve dingen en doen geen negatieve uitspraken, waarmee de duivel ons wil infiltreren.

Als wij ziek zijn, hebben wij het niet over de kracht van de ziektemacht, maar over Hem die ons geneest. Hetzelfde geldt voor gebondenheid en zonde. Wij spreken niet: 'Ik ben nu eenmaal zo, of dit heb ik van mijn jeugd af, maar roemen erin dat de Heer ons uit de hand van al onze vijanden verlost.

Jezus is 'kurios', dat is meester of heer. Dit woord was de hoogste titel die de Romeinse keizers voor zich opeisten.

God heeft Jezus deze 'naam boven alle naam geschonken, opdat in de naam van Jezus zich alle knie zou buigen van hen die in de hemel en die op de aarde en die onder de aarde zijn, en alle tong zou belijden: Jezus Christus is Here, tot eer van God, de Vader!' (Fil. 2:9-11).

Met het hart geloven wij in een opgestane, dus levende Heer. Als Jezus 'uit de doden opgewekt is' leeft Hij en doet Hij zijn woord gestand. Wij geloven dat Hij om onze ongerechtigheid gestorven is en daarmee onze schuld betaald heeft. Wij geloven op grond van zijn verdienste dat wij rechtvaardigen zijn. Door het geloof eigenen wij ons ook de heerlijkheid der belofte toe. De opstanding openbaart de triomf van de verzoening in ons leven.

Jezus gebood dat wij Hem voor de mensen moeten belijden. Daarom hebben wij gebroken met de werken der duisternis en wij spreken over hetgeen de levende Heer in ons door bevrijding en genezing verrichten wil en strekken ons uit naar hetgeen Hij door ons heen in de wereld zal openbaren. Zo wandelen wij op de weg van het behoud.

11. *Immers het schriftwoord zegt: Al wie op Hem zijn geloof bouwt, zal niet beschaamd uitkomen.*

Evenals in hoofdstuk 9:33 citeert de apostel Jesaja 28:16. Wie op Hem zijn geloof bouwt, zal niet beschaamd uitkomen, zal, volgens de beeldende uitdrukking in het Hebreeuws: geen haast maken. Wie op de rots Christus zijn levenshuis gebouwd heeft, behoeft zich geen schrik te laten aanjagen. Wie zich niet haast, bewijst dat hij niet in paniek is. Het toegevoegde woordje 'ieder' of 'al wie' wijst erop dat én de Jood én de heiden deze weg moeten volgen.

Men wordt beschaamd, wanneer men in zijn verwachtingen wordt teleurgesteld. De belijder 'zal bewaard worden door het geloof tot de zaligheid, welke gereed ligt om geopenbaard te worden in de laatste tijd' (1 Petr. 1:5). In Psalm 25:3 staat: 'Ja, allen die U verwachten, worden niet beschaamd'. De vraag rijst wat Mozes, Jesaja en David nu eigenlijk zelf gedacht hebben, toen zij deze woorden neerschreven. Mozes heeft toch van Hem geschreven (Joh. 5: 6) en Jesaja sprak, omdat hij zijn heerlijkheid zag (Joh. 12:41) en David als profeet heeft in de toekomst geblikt en gesproken over zijn Zoon en over diens opstanding (Hand. 2:30,31).

12,13. *Want er is geen onderscheid tussen Jood en Griek. Immers, een en dezelfde is Heer over allen, rijk voor allen, die Hem aanroepen; want: al wie de naam des Heren aanroept, zal behouden worden.*

De tijd van het onderscheid tussen Joden en Hellenen is voorbij. In hoofdstuk 3:22,23 schreef de apostel: 'Want er is geen onderscheid. Want allen hebben gezondigd en derven de heerlijkheid Gods, en worden om niet gerechtvaardigd uit zijn genade, door de verlossing in Christus Jezus'. Er is geen middelmuur des afscheidsels tussen Jood en Griek, noch in verband met zonde, noch met betrekking tot genade. Joden, Arabieren, Amerikanen of Russen zijn bij God gelijk. Voor Hem bestaan geen bevoorrechte klassen. Voor alle volken geldt dezelfde weg tot behoud.

De Farizeeën en schriftgeleerden sloten de Hellenen uit. Zij die spreken over een aparte weg en de toekomst voor het Joodse volk en het herstel van Israël, discrimineren vanuit het evangelie de Arabieren en de Egyptenaren. Zij

die de leer der dubbele predestinatie aanhangen, sluiten de van 'eeuwigheid verworpenen' uit. Maar allen hebben dezelfde Heer Jezus, 'want de genade Gods is verschenen, heilbrengend voor alle mensen' (Titus 2:11). Jezus is rijk aan barmhartigheid en ontferming voor allen die Hem aanroepen.

Reeds Joël profeteerde: 'Ieder die de naam des Heren aanroept, zal behouden worden'. Zij roepen de naam van Jezus aan, wanneer zij zich bekeren en in zijn volbracht werk geloven. Zij roepen de naam des Heren aan, wanneer zij zich laten dopen, of wanneer zij boze geesten uitwerpen, op zieken de handen leggen, of deze met olie zalven tot genezing, of wanneer zij kinderen zegenen en heilbegerigen ondersteunen bij de doop in de Heilige Geest.

Zij roepen zijn naam aan, wanneer zij samen komen, al is het slechts met twee of drie. In de naam van Jezus liggen gezag en kracht tot redding, tot verlossing en tot genezing voor alle mensen. Tot in eeuwigheid zal deze naam zijn op de voorhoofden van hen die in zijn naam hebben overwonnen als teken dat hun gehele denken met het goddelijk plan vervuld is.

14,15. *Hoe zullen zij dan Hem aanroepen, in wie zij niet geloofd hebben? Hoe geloven in Hem, van wie zij niet gehoord hebben? Hoe horen zonder prediker? En hoe zal men prediken zonder gezonden te zijn? Gelijk geschreven staat: Hoe liefelijk zijn de voeten van hen, die een goede boodschap brengen.*

Bij geloven behoort kennis. Iemand die veel gelezen en veel gehoord heeft, kan ook veel geloven. Men kan alleen

deel krijgen aan Christus en aan zijn zegeningen, indien men het evangelie heeft horen verkondigen. Onverwacht verandert de discussie over de gerechtigheid naar de wet en die naar het geloof, in een duidelijke marsorder voor zending en evangelisatie. Een ogenblik raakt het Israël- probleem op de achtergrond en wordt de noodzaak geschilderd van een vrije, wereldwijde, blijde evangelieprediking. Deze was volkomen anders dan het streven der rondreizende Judaïsten om proselieten te maken.

De gemeente heeft de opdracht boodschappers van goede tijding uit te zenden. In Jesaja 52:7 staat: 'Hoe liefelijk zijn op de bergen de voeten van de vreugdebode, die vrede aankondigt, die goede boodschap brengt, die heil verkondigt, die tot Sion spreekt: Uw God is Koning'. De profeet spreekt in de eerste plaats van de door God gezonden prediker in Israël, maar de apostel transponeert deze godsspraak naar de ganse mensheid. Trouwens de profeet verruimt ook de betekenis van zijn woorden, door aan het einde van het hoofdstuk te vermelden, dat hij vele volken zal doen opspringen van verbazing en bewondering, en dat koningen hun mond zouden toesluiten uit eerbied en ontzag.

De dragers van de goede tijding worden vanuit hemels standpunt liefelijk genoemd, maar op aarde stuit de heilsverkondiging dikwijls op verzet en worden de boodschappers vervolgd, gesmaad en verdrukt. Er is vaak vooroordeel en wantrouwen en dikwijls worden predikers geïdentificeerd met westerse beschaving en politiek, of met uitbuiting. Welk een opofferingen moeten de zendelingen zich getroosten om de vreemde taal te leren spreken en hoe moeilijk is het voor hen, zich aan te passen

bij het klimaat of aan de zeden en de gewoonten van een vreemd volk.

De brengers van een goede boodschap zetten voort wat de Heer was 'begonnen te doen en te leren' (Hand. 1:1). Jezus was de eerste boodschapper van de goede tijding. De wereld had Hem nodig en herkende Hem niet. Zendings- en evangelisatiewerk vanuit de gemeente is mooi. De apostel spreekt over 'voeten, geschoeid met de bereidvaardigheid van het evangelie' (Ef. 6:15). God zendt geen engelen, die uit de hemel moeten dalen, Hij spreekt niet in een onweer, maar Hij roept mensen 'opdat thans door middel van de gemeente' het evangelie over de ganse aarde verspreid zal worden. Jezus sprak: 'Gaat dan heen, maakt al de volken tot mijn discipelen' (Matth. 28:19).

Uit het midden van de gemeente komen de mannen en vrouwen die hiertoe geroepen zijn, want 'hoe zal men prediken zonder gezonden te zijn?' Zij moeten geroepen apostelen of boodschappers zijn 'van Christus Jezus door de wil van God'. Tegenover deze woorden verdwijnen de dromerijen en fantastische bespiegelingen van hen die de normale, regelmatige, natuurlijke arbeid schuwen en daarom vluchten in de zending. Wie een mislukkeling is in het aardse leven, zal in de geestelijke arbeid zeker niet kunnen standhouden, want dit laatste is veel moeilijker.

16,17. *Maar niet allen hebben aan het evangelie gehoor gegeven. Want Jesaja zegt: Here, wie heeft geloofd wat hij van ons hoorde? Zo is dan het geloof uit het horen, en het horen door het woord van Christus*.

Wanneer Paulus zijn brief aan de Romeinen schrijft, heeft hij juist de derde zendingsreis achter de rug. Voor hem

staat het nu wel vast, hoe de Joden over het algemeen op de boodschap van het evangelie van Jezus Christus reageren. Bij zijn eerste zendingsreis moest hij reeds opmerken: 'Het was nodig, dat eerst tot u het woord Gods werd gesproken, doch nu gij het verstoot en u het eeuwige leven niet waardig keurt, zie, nu wenden wij ons tot de heidenen' (Hand. 13:46).

De wereldakker was verder nog weinig bewerkt. 'Niet allen' is dan ook een eufemisme voor 'slechts weinigen'. Dezelfde verzachtende vorm gebruikt Paulus in hoofdstuk 11:17, wanneer hij aangaande Israël schrijft: 'Indien nu 'enkele' takken weggebroken zijn'.

Om zijn betoog te ondersteunen, citeert de apostel nu Jesaja's godsspraak aangaande de Gekruisigde, die onze ziekten op Zich heeft genomen en die onze smarten gedragen heeft: 'Wie gelooft wat wij gehoord hebben?' Deze profeet had dus voorspeld dat Israël de heilsboodschap zou verwerpen, want hij sprak in en vóór zijn tijd over Jezus. Daarom kon Johannes schrijven: 'Opdat het woord van de profeet Jesaja vervuld werd, dat hij sprak: Here, wie heeft geloofd, wat hij van ons hoorde? ... Dit zeide Jesaja, omdat hij Zijn heerlijkheid zag en van Hem sprak' (Joh. 12:38-41).

Ook deze profeet heeft het dus over 'horen' en 'geloven'. Hoe komt de mens tot het geloof in God en in Christus? Omdat er woorden zijn gesproken door de verkondigers van goede tijding en omdat hij haar aanvaard heeft. Hij accepteert dan het evangelie van het Koninkrijk der hemelen. Wáár geloof is niet een aparte gave die door God aan sommigen geschonken wordt, maar een eigenschap van de menselijke geest die de waarheid Gods aanvaardt.

Ook de apostel accentueert het gewoon menselijke, wanneer hij het verband toont tussen geloven en horen. Er komen niet zo maar mystieke gedachten uit het binnenste van de mens naar boven, die hem in staat stellen het heil te grijpen. God heeft zijn gedachten geopenbaard in zijn Woord en zijn knechten moeten die weer doorgeven aan andere mensen. Dit deed Jezus ook, want Hij zegt: 'Wat Ik van Hem (die Mij gezonden heeft) gehoord heb, dat spreek Ik tot de wereld'. De prediker bezit de boodschap, omdat hij deze hoorde van Christus, die Zich noemt: de weg, de waarheid en het leven.

18. *Maar ik vraag: hebben zij het dan niet gehoord? Zeer zeker: Over de ganse aarde is hun geluid uitgegaan en tot de einden der wereld hun woorden.*

Lag het falen van Israëls geloof dan aan een beperking in de verkondiging? In de aangehaalde tekst uit Psalm 19:5 wordt gezegd, dat de heerlijkheid van de eerste schepping over de gehele aarde gezien kan worden. Opnieuw hebben wij een voorbeeld hoe de apostel de woorden uit het Oude Testament niet letterlijk gebruikt, maar ze overbrengt in het nieuwe verbond. Hij bedoelt: op dezelfde wijze wordt ook de heerlijkheid van de nieuwe schepping gezien.

De God die de hemellichamen schiep, die door hun existeren, hun schitteren en onfeilbaar wentelen de grootheid van hun Maker verkondigen, deze zelfde God beperkt zijn verlossend en reddend woord, zijn herschepping, niet tot een groep Joden, maar doet het uitgaan tot alle volken onder de hemel. Jezus had immers bevolen: 'Predikt het evangelie aan alle creaturen'.

Hij profeteerde op de Olijfberg: 'Dit evangelie van het Koninkrijk zal in de gehele wereld verkondigd worden en dan zal het einde (de voltooiing van dit deel van het plan Gods) komen' (Matth. 24:14). De door de apostel aangehaalde tekst wacht, wat de nieuwe schepping betreft, nog steeds op haar vervulling. Het volk Israël heeft dit evangelie van het Koninkrijk dus wel gehoord: eerst door Jezus Christus en later in zijn volheid ook nog door de apostelen.

19-21. *Maar ik vraag: heeft Israël het dan niet verstaan? Vooreerst zegt Mozes: Ik zal u naijverig maken op wat geen volk is, toornig op een onverstandig volk. En Jesaja waagt het te zeggen: Ik ben gevonden door wie Mij niet zochten, Ik ben openbaar geworden aan wie naar Mij niet vroegen. Maar van Israël zegt hij: De ganse dag heb Ik mijn handen uitgestrekt naar een ongehoorzaam en tegensprekend volk.*'

Israël had de prediking wel gehoord, maar slechts een overblijfsel nam haar aan. Had het volk dan de boodschap niet begrepen? Neen, want het sloot zich af voor de prediking aangaande het Koninkrijk der hemelen. Zijn leidslieden waren aardsgezind en hun godsdienst lag op het zichtbare vlak. Zij waren slechts natuurlijke kinderen van Abraham, maar diens geloof bezaten ze niet. Deze aartsvader zocht immers 'de stad met fundamenten, waarvan God de ontwerper en bouwmeester is'.

Alle gelovigen van het oude verbond 'verlangden naar een beter, dat is een hemels vaderland' (Hebr. 11:10,16). De 'onverstandige' heidenen namen de prediking aangaande het Koninkrijk der hemelen wel aan. Had de Heer zijn volk niet gewaarschuwd voor deze verblinding? Zeer

zeker. Mozes was de eerste van de lange rij godsgezanten die er in zijn profetisch lied op wees dat God Israël afgunstig zou maken op een volk dat van origine zijn volk niet was en het tot toorn zou prikkelen door een volk zonder begrip (Deut. 32:21).

Israël zag dus bij de heidenen het resultaat der prediking en het reageerde met jaloersheid en geprikkeldheid. Deze naijver leidde er niet toe dat zij Christus ook aannamen, maar dat zij boos werden en menigmaal zelfs de apostelen trachtten te verhinderen het evangelie aan de heidenen te brengen.

Jesaja al durfde het te voorspellen dat de volken de heilsboodschap zouden aannemen (Jes. 65:1,2). Dit was voor Joodse oren een absurde zaak. De heidenen waren immers niet gekomen om de God van Israël te zoeken, want dan waren ze tot proselieten gemaakt, maar Jezus zond zijn apostelen uit om hun de goede tijding te brengen, en toen vonden ze de Heer. De heidenen hadden er niet om gevraagd en toch waren ze met het evangelie bekend geworden.

Met Israël lag het geheel anders. Jezus had de kinderen Israëls willen vergaderen 'gelijk een hen haar kuikens onder haar vleugels vergadert', maar zij wilden dit niet. Zij waren ongehoorzaam en rebelleerden. Vóór de ballingschap, toen Jesaja tot hen predikte, was Israël een afgodisch volk dat in zonden leefde. Na de ballingschap diende het de afgoden niet meer, maar innerlijk was het niet veranderd. Jezus sprak van zijn tijdgenoten dat de onreine geest die hen verlaten had, teruggekeerd was met zeven andere geesten, bozer dan hijzelf en woning in hen

had gemaakt. In het einde zou het daardoor erger zijn dan in het begin (Matth. 12:45).

Het uitwendig godsdienstige volk zou de maat der vaderen vol maken (Matth. 23:32). Gehoorzamen is horen en doen, maar van Israël sprak Stéfanus terecht: 'Hardnekkigen en onbesnedenen van hart en oren, gij verzet u altijd tegen de Heilige Geest; gelijk uw vaderen, zo ook gij (Hand. 7:51).

De profeten, die zelf Israëlieten waren, gaven de gedachten Gods weer over het volk. Ze behoorden ook tot het huis Israëls, maar zij waren niet ongehoorzaam en niet tegensprekend. Wij denken hierbij aan het voorbeeld dat Paulus aanhaalde van een Kretenzer die gezegd had, dat alle Kretenzer leugenaars waren (Titus 1:12). Paulus liet er evenwel op volgen: 'Dit getuigenis is waar!' Jesaja en Stéfanus behoorden tot de rest die behouden werd, een overblijfsel dat er altijd geweest is en altijd zal zijn.

HOOFDSTUK 11

1. *Ik vraag dan: God heeft zijn volk toch niet verstoten? Volstrekt niet! Ik ben immers zelf een Israëliet, uit het nageslacht van Abraham, van de stam Benjamin.*

Het volk Israël heeft eenmaal Jezus Christus in radicale bewoordingen en duidelijke uitspraken verworpen. Toen het voor de keus gesteld werd, wie over hen regeren zou, riep het uit: 'Wij hebben geen koning, alleen de keizer!' (Joh. 19:15). Bewust verbraken de leidslieden met het volk ieder contact met de Gezondene des Vaders. Zij namen de ganse zwaarte van de verantwoordelijkheid op zich, onder de uitroep: 'Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen!' (Matth. 27:25).

Hiermee stelde Israël zich in de onzienlijke wereld voor de troon van God. Wanneer de Joden onschuldig bloed vergoten, zou de vervloeking hen en hun kinderen mogen treffen. Zij namen dus de schuld op zich. Zulk soort bindende uitspraken hebben een diepe, geestelijke uitwerking. Wij denken bijvoorbeeld aan de vloek over Cham en zijn nakomelingen, of die over het huis van Eli uitgesproken werd (Gen. 9:25 en 1 Sam. 2:31-33).

Indien de Here God de uitwerking ophief, zou dit als een hemelse erkenning van hun onschuld aangemerkt moeten worden. Wilde God de autoriteit van zijn Zoon als een schuldeloos lam geslacht, in de hemelse gewesten handhaven, dan zou de vloek op Israël moeten blijven rusten. Deze zou slechts op één wijze kunnen worden weggenomen, namelijk door belijdenis van schuld en aanneming van Jezus Christus als koning van Israël.

Voor het onboetvaardig volk dat de erfgenaam gedood had, gold de uitspraak: 'Ik zeg u, dat het Koninkrijk Gods van u zal weggenomen worden en het zal gegeven worden 'aan een volk dat de vruchten daarvan opbrengt' (Matth. 21:43). Het Koninkrijk Gods werd weggenomen, dit wil zeggen dat de bijzondere band die God met dit volk had, doorgesneden werd. Er zou een volk komen dat de vrucht des Heiligen Geestes zou openbaren, waarvan in 1 Petrus 2:9 en 10 staat: 'Gij echter zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterschap, een heilige natie, een volk Gode ten eigendom ... u, eens niet zijn volk, nu echter Gods volk, eens zonder ontferming, nu in zijn ontferming aangenomen'.

Eens had de Heer vanaf de Sinaï tot Israël gezegd, dat het voor Hem een koninkrijk van priesters zou zijn (Ex. 19:6). Dit is van hen weggenomen en aan de gemeente gegeven! Paulus schreef de Romeinenbrief aan christenen die uit het hooghartige volk van de natuurlijke overwinnaars kwamen. In hun hand was het volk Israël overgegeven. Door hen zou het vonnis uitgevoerd worden. Was het wonder dat bij sommige van hen de gedachte postgevat had, dat de Heer zijn volk volkomen en absoluut had verstoten?

Bij het werkwoord 'verstoten' kan men denken aan de Israëliet die zijn vrouw een scheidbrief gaf; hij wilde niets meer met haar te maken hebben. Iedere gemeenschap tussen deze man en zijn vrouw was voorgoed voorbij. Zo had God de gevallen engelen verstoten. Met deze machten heeft Hij geen enkele gemeenschap meer, want er is geen contact tussen de Heer en het kwaad. Duivelen worden nooit meer gered. God had Israël kunnen omkeren, zoals

Hij dit met Sodom en Gomorra had gedaan. Hij had het kunnen wegvagen uit de rij der volkeren.

Hij had kunnen toelaten dat de Romeinen dit volk hadden 'ausradiert'. Dan had Hij een nieuw begin kunnen maken met de Chinezen, of met een ander volk aan het einde der aarde. Maar was Paulus zelf niet een levend bewijs, dat God zijn volk niet verstoten had? Hij was immers 'een Israëliet uit het nakroost van Abraham, van de stam Benjamin'. Hoewel hij medebewilligd had in de dood van Stéfanus en een 'godslasteraar en een vervolger der gemeente en een geweldenaar' geweest was, kwam hij op de weg naar Damascus tot bekering en vanaf dat ogenblik behoorde de apostel tot 'het overblijfsel naar de verkiezing der genade' (vers 5).

2-4. *God heeft zijn volk niet verstoten, dat Hij tevoren gekend heeft. Of weet gij niet, wat het schriftwoord zegt in de geschiedenis van Elia, als hij Israël bij God aanklaagt: Here, uw profeten hebben zij gedood, uw altaren hebben zij omver gehaald; ik ben alleen overgebleven en mij staan zij naar het leven. Maar wat zegt de godsspraak tot hem? Ik heb Mij zevenduizend man doen overblijven, die hun knie voor Baäl niet hebben gebogen.*

De apostel herinnert zijn lezers aan het feit, dat in de donkerste uren van Israëls historie er steeds een restant was, dat de knie voor Baäl niet gebogen had. Dit overblijfsel had evenwel geen enkele invloed en was niet in tel. De massa met haar leiders waren de hardnekkigen en onbesnedenen van hart en oren, die zich tegen de Heilige Geest verzetten en de profeten vermoordden (Hand. 7:51).

Dezen gaven de toon aan en domineerden op zodanige wijze, dat Elia meende dat er geen volk Gods, geen waar Israël meer bestond. Neen, Elia was niet bang voor de martelaarsdood, maar hij vreesde dat na zijn heengaan er nog alleen verbondsbrekers zouden zijn, die niet meer tot het volk Gods gerekend konden worden. De profeet had echter de stillen in den lande tussen al deze luidruchtige schreeuwers niet opgemerkt. God was in het suizen van een zachte koelte.

Onopgemerkt, ongeorganiseerd en overal verspreid onder het natuurlijke Israël, leefden de zevenduizend mannen, die de Heer liefhadden en die zich niet voor Baäl bogen. God sprak: 'Ik zal in Israël zevenduizend (een symbolisch getal overlaten' (1 Kon. 19:18). Dit zou een heilige fractie van het gehele volk zijn, waarmee God verder ging en in wie de beloften geopenbaard zouden worden.

Altijd zou er sprake zijn van zulk een overblijfsel, van 'ontkomenen die overgelaten waren' en van een 'Schear Jaschub', dat is van een rest die zich bekeert (Jes. 37:31 en 7:3). God heeft nimmer Israël totaal weggedaan en zal dat ook nooit doen, want 'indien de Here der heerscharen ons niet enige weinige ontkomenen had overgelaten, waren wij als Sodom geworden, aan Gomorra gelijk' (Jes. 1:9 en Rom. 9:29). In Jezus' dagen bestond dit overblijfsel uit Zacharia, Elisabeth, Maria, Jozef, Simeon, Anna en 'allen die voor Jeruzalem verlossing verwachtten' (Luc. 2:38). Dezen behoorden tot 'zijn volk dat Hij tevoren gekend heeft'.

De Here kent immers de zijnen, dat zijn degenen die Hem waarlijk toebehoren. 'Want niet allen die van Israël afstammen, zijn Israël, en zij zijn ook niet allen kinderen,

omdat zij nageslacht van Abraham zijn' (9:6,7). Neen, onze Heer en zijn discipelen spraken niet zo enthousiast over hun ongelovige tijdgenoten. Ook Johannes de Doper verloor zich niet in valse romantiek over een toekomstige heilstaat voor een ongehoorzaam volk, maar riep uit: 'Iedere boom dan, die geen goede vruchten voortbrengt, wordt uitgehouwen en in het vuur geworpen' (Matth. 3:10).

Ook de eerste christenen noemden het volk Israël in één adem met Herodes, Pontius Pilatus en de heidenen (Hand. 4:27,28). De populaire verhalen over Israël in onze christelijke tijdschriften zijn bijbels gezien zeer misleidend, hoewel zij het gevoel van de natuurlijke mens wel strelen.

5,6. *Zo is er dan ook in de tegenwoordige tijd een overblijfsel gelaten naar de verkiezing der genade. Indien het nu door genade is, dan is het niet meer uit werken; anders is de genade geen genade meer*.

In Elia's dagen was er een overblijfsel, dat door de mensen niet opgemerkt werd, maar dat door God gekend was. Zo is het ook nu! Hoewel er niet veel zijn, toch ontmoet men overal Joden die Jezus als hun Heer erkend hebben.
Er is sprake van een verkiezing der genade. Nu schrijft Johannes: 'De genade is door Jezus Christus gekomen' (Joh. 1:17).

God heeft een keus gedaan. Hij gaf zijn Zoon en met Deze kwam de genade in de wereld. Aan Hem verbond de Vader alle rijkdom, die geschonken kon worden. Het altijd blijvende overblijfsel in Israël is nu verbonden met deze verkiezing van God. Dat had Paulus immers zelf

ondervonden. Omdat hij Jezus had aangenomen, behoorde hij bij het uitverkoren deel, het overblijfsel. 'Mij is ontferming bewezen ... en zeer overvloedig is de genade van onze Heer geweest' (1 Tim. 1:13,14).

In de tijd van Elia deed God een keuze naar de werken. Wie de knie voor Baäl niet boog en zijn mond niet wilde kussen, maar Gods inzettingen en ceremoniën trouw onderhield, behoorde tot het overblijfsel. Dit hield zich aan de wet van de Sinaï. In de tegenwoordige tijd is dit anders. Nu is er sprake dat dit overblijfsel behouden wordt uit genade door het geloof.

Genade is een gave die geschonken wordt zonder enige tegenprestatie. Wanneer iemand werkt, zijn best doet en zich inspant, ontvangt hij loon naar verdienste, maar het is geen genade. Dit was kenmerkend voor het oude verbond, waar gezegd werd: 'Wie dat doet, zal daardoor leven' (Gal. 3:12). Schuldvergiffenis, doop in de Heilige Geest, geestelijke gaven, goddelijke natuur, liefde Gods, koningschap en priesterschap, behoeft de christen alleen in het geloof te aanvaarden. Dit is de genade die door Jezus Christus geworden is.

7,8. *Wat dan? Hetgeen Israël najaagt, heeft het niet verkregen, maar het uitverkoren deel heeft het verkregen, en de overigen zijn verhard, gelijk geschreven staat: God gaf hun een geest van diepe slaap, ogen om niet te zien en oren om niet te horen, tot de dag van heden.*

Hetgeen Israël najaagde, was de gerechtigheid. Het trachtte deze te verwerven door middel van stipte wetsbetrachting. Het behoud van het overblijfsel ligt evenwel niet in het feit dat het zich inspanningen getroost,

maar dat het de genade van Christus Jezus accepteert. De wet van de Sinaï bleek nutteloos en hopeloos, want zij had wel een goed doel, maar er was geen kracht om dit te bereiken, want ook de brandoffers en schuldoffers voldeden niet aan Gods eis (Ps. 40:7-9).

De verkiezing tot volk Gods is niet uit de werken die de mens verricht, maar uit de genade, en deze is door Jezus Christus geworden. Zovelen Hém aannemen, geeft Hij macht een kind van God te worden. God heeft niets van doen met hen die zijn Zoon verwerpen. Dit geldt ook voor het huidige Israël. Wij mogen dit volk naar het natuurlijke bewonderen vanwege zijn uitzonderlijke prestaties, maar als het tot het uitverkoren volk wil behoren, zal het Jezus moeten aannemen.

'De overigen zijn verhard'. Door de verwerping van Jezus kwam Israël onder de toorn van God. Deze rustte op de heidenen, maar niet op het volk Gods van het oude verbond. Door zijn ongehoorzaamheid leefde Israël vaak onder de toorn, maar als het zich bekeerde en gehoorzaamde, werd de toorn afgewend. Telkenmale lezen wij in het boek der Richteren dat de Israëlieten opnieuw kwaad deden in de ogen des Heren en dat de toorn van God tegen dit volk ontbrandde. Na bekering en berouw werden zij echter steeds van hun vijanden verlost.

Door de verwerping van hun door God gegeven Koning kwam tenslotte deze toorn op hen tot het einde (1 Thess. 2:16). Hierdoor kwam Israël op één lijn met al de andere volken. God deed Israël niet weg en roeide het niet uit, maar schoof het op één hoop met andere naties, waarop zijn toorn rustte en waarin de machten der duisternis vrij spel hadden. Van het tegenwoordige Israël kan nog steeds

generaliserend gezegd worden, dat het zich verhardt. Het is verhard zoals Farao verhard was, toen hij weigerde zich aan Gods keuze te onderwerpen. Paulus kende dus twee soorten Israëlieten: het uitverkoren deel dat Jezus aangenomen had en waartoe hij zichzelf rekende, en de overigen die de maat hunner vaderen vol maakten (Matth. 23:32).

Het huidige Israël onderscheidt zich in niets van de andere volken. Het bezit een eigen land, een eigen vlag en een eigen leger. Het staat verder even onverschillig tegenover de God hunner vaderen als ieder andere 'beschaafde' natie. Het verlangen: 'Dan zullen ook wij zijn als alle andere volken' (1 Sam. 8:20) is in onze dagen vervuld. Daarenboven rust op Israël nog de vloek die het over zichzelf opgeroepen heeft. Deze laatste manifesteert zich in de dubbele slagen, waarmee het oude bondsvolk in de loop der eeuwen geslagen is.

De instrumenten die door de machten der duisternis gebruikt werden om deze zware verdrukking uit te voeren, vinden wij bijvoorbeeld in de kruisvaarders, in het heilig officium van de inquisitie, in de verachting en in de scheldwoorden van Luther, in de haat der tsaren en in de ramp van Duits fabrikaat onder Hitler. De duivel heeft juist hiertoe zijn handlangers uit de christenvolken gerekruteerd en wel uit hen die de strijd niet voerden in de hemelse gewesten, maar tegen het vlees en het bloed van de Joden.

De valse kerk is niet alleen dronken geweest van het bloed der heiligen en van het bloed der getuigen van Jezus, maar ook van dat der Joden. Van Israël kan gezegd worden dat het de weg des heils heeft gekend, maar deze niet heeft

bewandeld. Hun was veel toevertrouwd, maar zij hebben niet gehandeld naar de wil van de Heer. Daarom ontvingen zij vele slagen. Op dezelfde wijze wordt aan de afvallige kerk vervuld: 'Vergeldt haar, gelijk zij vergolden heeft, en geeft haar dubbel naar haar werken; mengt haar het dubbele in de beker' (Luc. 12:47 en Openb. 18:6).

Voor de afvallige kerk van het oude en voor die van het nieuwe verbond geldt de regel, dat het laatste van haar erger is dan het eerste (Matth. 12:45). Wij willen nog opmerken dat er niet alleen uit het volk Israël maar ook uit alle volken slechts een rest behouden wordt. Ook voor 'christelijk' Nederland geldt: het uitverkoren deel verkrijgt het en de overigen zijn verhard.

Israël is geestelijk verblind, doordat het niet ziet op welke wijze de Here God het verlossingsplan met de mens uitvoert. In het natuurlijke leven behoren de Joden tot de intelligentste mensen der aarde, maar geestelijk kan van hen gezegd worden: 'Och, of gij ook op deze dag verstondt wat tot uw vrede dient; maar thans is het verborgen voor uw ogen' (Luc. 19:42). Jezus sprak het 'wee u' uit over de 'blinde wegwijzers' (Matth. 23:16). 'Tot de dag van heden' staat Israël aan de verkeerde kant van de scheidslijn. Het bevindt zich daar naast de nakomelingen van Ismaël, hoewel deze Jezus nog als profeet accepteren. Door de verwerping van Jezus Christus blijft het oude bondsvolk buiten het Koninkrijk Gods.

Nu rest ons nog het probleem op te lossen: hoe is Israël in de geestelijke wereld zo blind, doof en slapende geworden? Wij lezen dat God hun deze verharding gaf, maar dat Hij tegelijkertijd verwachtte dat zij Hem gehoorzamen zouden. Is er dan willekeur bij God? Wij

merken op dat onze tekst een aanhaling is uit Deuteronomium 29:4 en Jesaja 29:10, dus uit het oude Testament. Daar wordt meestal alles wat uit de onzienlijke wereld komt, aan God toegeschreven. Er was toen nog geen inzicht in de verborgenheden van het Koninkrijk der hemelen. Dikwijls schreef men goed en kwaad, gezondheid en ziekte, beide aan God toe.

Zo staat in Exodus 4:11: 'Wie maakt stom of doof, ziende of blind; ben ik het niet, de Here?' In de geschiedenis van Saul lezen wij over 'een boze geest Gods' die hem aangreep (1 Sam. 16:15). Bij David wordt gezegd dat de toorn des Heren over Israël ontbrandde en 'Hij' porde David aan het volk te tellen. Met dit 'Hij' kan God bedoeld worden, maar ook de satan, die de uitvoerder is van de toorn des Heren (2 Sam. 24:1 en 1 Kron. 21:1). In het nieuwe verbond staat echter duidelijk dat God niemand in verzoeking brengt (Jac. 1:13).

God is licht en geen duisternis is in Hem; daarom komt uit Hem geen zonde of ziekte: 'Iedere gave die goed, en elk geschenk dat volmaakt is, daalt van boven neder, van de Vader der lichten, bij wie geen verandering is of zweem van ommekeer' (Jac. 1:17). Wij weten dat de verduistering over Israël kwam door het contact met de duivel en waar dit volk deze tot vader of tot inspirator had, bleef de bedekking op hen. Er was slechts één weg om daar onderuit te komen, namelijk door Jezus te aanvaarden, zoals er staat: 'Maar telkens wanneer iemand (een Jood) zich tot de Here bekeerd heeft, wordt de bedekking weggenomen' (2 Cor. 3:16).

9,10. *En David zegt: Hun tafel worde tot een strik en een net, en tot een aanstoot en vergelding voor hen. Laten hun*

ogen verduisterd worden, zodat zij niet zien, en doe hun rug voorgoed zich krommen.

Nu citeert de apostel een psalm van David, die een vloek bevat over de vijanden die hem gesmaad en verdrukt hadden. Omdat zij David 'gif tot spijze' gegeven hadden en 'azijn' om zijn dorst te lessen, vervloekte hij hun tafel (Ps. 69:22-24). Het kwaad dat zij David aangedaan hadden, zou op hun eigen tafel terugkeren. Omdat David een type was van Christus, kunnen zijn woorden op de Joden toegepast worden vanwege hun vijandige houding tegenover de Heer.

De smaad en de vervolging die zij Jezus hadden aangedaan en de vloek van het kruishout, keerden op hun eigen hoofden terug als 'een strik en een net, en tot een aanstoot en vergelding'. Deze zouden als een ban op dit volk liggen, zodat hun geestelijke ogen verduisterd waren en zij de waarheid niet konden zien. Zij zouden een last zijn, waaronder hun rug zich voorgoed zou krommen.

De apostel citeert hier de Septuagint, waar staat: 'Buig hun rug voortdurend', terwijl de Hebreeuwse vertaling luidt: 'Doe hun lendenen bestendig wankelen', dat is: ontneem hun iedere kracht vanwege de voortdurende angst en schrik, waarmee zij geconfronteerd worden. Hun rug zou voortdurend of te allen tijde blootstaan aan felle slagen. Slechts wanneer zij zich bekeren en Jezus aannemen, zullen de last van hun schouder en het juk dat hun drukt, weggenomen worden (Jes. 9:3).

Israël werd door zijn ongeloof en door zijn ongehoorzaamheid gelijkgeschakeld met de heidenen, van wie Paulus in hoofdstuk 1:21 schreef: 'Immers, hoewel zij

God kenden (de Israëlieten niet alleen door de schepping, maar bovendien door de woorden Gods en door zijn wetten), hebben zij Hem niet als God verheerlijkt of gedankt, maar hun overleggingen zijn op niets uitgelopen, en het is duister geworden in hun onverstandig hart'. Van beide groepen wordt evenwel een overblijfsel behouden.

11,12. *Ik vraag dan: zij zijn toch niet zo gestruikeld, dat zij wel vallen moesten? Volstrekt niet! Door hun val is het heil tot de heidenen gekomen, om hen tot naijver op te wekken. Betekent nu hun val rijkdom voor de wereld en hun tekort rijkdom voor de heidenen, hoeveel te meer hun volheid.*

Israël is gestruikeld over de steen des aanstoots, Jezus Christus: 'Een ieder die op die steen valt, zal verpletterd worden; en op wie hij valt, die zal hij vermorzelen' (Luc. 20:18). Wie zich aan Jezus stoot, gaat voor eeuwig verloren. Dit geldt voor ieder mens en ook voor Israël. De woorden 'verpletteren' en 'vermorzelen' wijzen op een volkomen en eeuwig verderf, ver van het aangezicht des Heren en van de heerlijkheid zijner sterkte (2 Thess. 1:9).

Maar, vraagt de apostel, kunnen wij nu bij Israël spreken over een algemene en totale afsnijding van de mogelijkheid om met God te leven, zoals dit bij de gevallen engelen gebeurd is? 'Zijn ze gestruikeld om te blijven liggen?' luidt de Canisiusvertaling. Blijft de vloek die het over zich uitgeroepen heeft, voor altijd op dit volk rusten? Het antwoord van de apostel is: 'Volstrekt niet!' Zij zijn niet zo gevallen dat het onmogelijk werd op te staan tot een nieuw leven.

Er is immers sprake van een gedeeltelijke verharding (vers 25) en er is dus ook 'een gedeeltelijke val', zoals er in sommige vertalingen in vers 11 staat. Het overblijfsel naar de verkiezing der genade is in deze val niet meegesleurd, hoewel het er bij Petrus bijvoorbeeld een ogenblik zeer spande. Niet allen zijn gevallen en niet allen waren schuldig aan het bloed van de Gekruisigde. En later kwamen vele tienduizenden (letterlijk myriaden) Joden tot geloof (Hand. 21:20). Een groot deel van Israël is evenwel gevallen.

Het volk verwierp zijn Koning en kruisigde Hem. Dit werd de oorzaak dat de 'middelmuur des afscheidsels' afgebroken werd (Ef. 2:14) en het heil tot de heidenen kwam. Hun geestelijke val betekende rijkdom voor de wereld. Zij zijn niet allen gevallen. Er is ook sprake van 'hun volheid'. De volheid van Israël staat tegenover zijn val. Hier is dus geen volheid in getal bedoeld, maar in genade.

Het woord 'volheid' betekent hier de realisering van het ideaal. Het betekent het vullen van een droge gracht met een brede stroom. In 1 Corinthiërs 10:26 staat: 'Want de aarde en haar volheid is des Heren'. Daar is dus sprake van een volle vrucht, van het beste wat er door de aarde geleverd kan worden. In onze tekst wordt met 'volheid' bedoeld: dat deel van Israël dat vervuld is met de Heilige Geest en vol is van de heerlijkheid des Heren.

Als nu de gedeeltelijke val der Joden reeds rijkdom voor de wereld betekent en hun tekort rijkdom voor de heidenen, wat zullen dan de Israëlieten die Jezus aangenomen hebben en de volheid van genade ontvangen hebben, voor een heerlijkheid in deze wereld inbrengen?

Paulus was immers ook een Israëliet, rondreizende met het evangelie der heerlijkheid Gods. Hij was een van degenen in wie de genade overvloedig was geworden. Door zijn prediking kwamen de heidenen tot bekering, werden dezen verlost, bevrijd en genezen. Door zijn bediening werden velen gedoopt met Gods Geest en samengevoegd tot gemeenten, die opgebouwd werden tot de ganse volheid Gods.

Ook Petrus bezat deze volheid en wij denken eraan, hoe tijdens diens prediking de heiden Cornelius met zijn gehele huis de doop in de Heilige Geest ontving. Wij noemen ook Filippus, die Samaritanen bevrijdde en verloste, terwijl zij onder de handen van Petrus en Johannes de vólheid Gods ontvingen (Hand. 8:14-17 en 10:44).

Zo waren er vele Joden die zelf in de volheid Gods stonden en de volle raad Gods onder de heidenen verkondigden. Op die wijze wekten zij de ongelovige Joden op tot jaloersheid door het licht en het heil, dat zij allerwegen onder de heidenen verspreidden.

13,14. *Ik spreek tot u, heidenen. Juist omdat ik apostel der heidenen ben, acht ik dit de heerlijkheid van mijn bediening, dat ik zo mogelijk de naijver van mijn vlees en bloed mocht opwekken, en enigen uit hen behouden.*

De gemeente van Rome, waaraan Paulus schreef, bestond gedeeltelijk uit christenen uit de Joden en christenen uit de heidenen, die het maar moeizaam met elkaar vinden konden. In de voorafgaande hoofdstukken had de apostel zich voornamelijk gericht tot de Joodse christenen, om hun duidelijk te maken dat de rechtvaardigheid uit de

werken der wet, plaats had moeten maken voor de rechtvaardigmaking door het geloof in Jezus Christus. Daarmee bestreed hij het Judaïsme in de gemeente. Hij richtte zich tot de broeders die de wet kenden (7:1).

Vervolgens wordt de apostel meer algemeen, 'want Christus is het einde der wet, tot gerechtigheid voor een ieder die gelooft' (10:4). Nu gaat hij zich speciaal wenden tot de gelovigen uit de heidenen in Rome.

Dikwijls moest Paulus als een geroepen apostel der heidenen, de gelovigen uit de volken een hart onder de riem steken. Dan liet hij duidelijk uitkomen, dat zij geestelijk niet de minderen van de Joden waren. Zo schreef hij aan de Eféziërs: 'Zo zijt gij dan geen vreemdelingen en bijwoners meer, maar medeburgers der heiligen en huisgenoten Gods' (Ef. 2:19). De Romeinen misten dit minderwaardigheidsgevoel, maar achtten zich eerder superieur. Zij behoorden immers tot het 'herenvolk', dat over de Joden die hun Messias verworpen hadden, heerste. Daarom moest de apostel aan hen juist het tegenovergestelde duidelijk maken, namelijk dat de Joden niet verworpen waren, maar gelijke rechten als de heidenen bezaten.

Het ambt van Paulus stond evenwel ook in verband met het heil van Israël. De heerlijkheid van zijn bediening maakte het allereerst mogelijk om de heidenen tot de volheid te brengen. Dezen zouden met Gods Geest vervuld worden en het beeld van Jezus dragen. Omdat zij Hem gelijkvormig zouden worden, kon de Heer langs deze weg opnieuw aan de Joden verschijnen. Zo zouden de zonen Gods, Israël tot jaloersheid kunnen opwekken. Op indirecte wijze zou de apostel dan zijn volksgenoten tot de

Heer kunnen brengen, indien zij navolgers werden van de christenen uit de heidenen, zoals dezen het van Paulus waren en hij het weer van Christus was.

Dit was voor de apostel de weg om Israël te redden. Slechts als de Joëlsprofetie aan de heidenen bewaarheid werd, kon Israël tot ontwaken komen. Het moet bijvoorbeeld diepe indruk op de Joden gemaakt hebben, dat heidenen zich van de afgoden tot God bekeerd hadden om de (enige) levende en waarachtige God te dienen (1 Thess. 1:9).

Het moet de Schriftgetrouwen onder hen wel tot nadenken gestemd hebben, dat de heiden Cornelius die zo 'goed bekend stond bij het gehele volk der Joden' in de Heilige Geest gedoopt werd en met zijn vrienden in nieuwe tongen God groot maakte. Op deze wijze zouden 'sommigen' van het volk Israël behouden worden.

De uitspraak van de apostel blijft ook in onze tijd van kracht. De Joëlsprofetie is voor 'alle vlees', zowel voor de heiden als voor de Jood. Indien de gemeente 'de eenheid des geloofs en der volle kennis van de Zoon Gods bereikt heeft, de mannelijke rijpheid', zal zij ook in het laatste der dagen een groot aantal Joden tot heilige jaloersheid prikkelen, zodat de verblinde ogen geopend worden en zij zien, wie Hij is, die zij doorstoken hebben. Hetzelfde effect zal trouwens de prediking van de zonen Gods op de overige mensheid hebben, want onze Heer profeteerde: 'En dit evangelie van het Koninkrijk zal in de gehele wereld gepredikt worden tot een getuigenis voor alle volken, en dan zal het einde (einddoel) gekomen zijn' (Matth. 24:14). Dan zal blijken wat de kracht van de Heilige Geest in de mens, hetzij Jood of heiden, bewerken kan.

15. *Want, indien hun verwerping de verzoening der wereld is, wat zal hun aanneming anders wezen dan leven uit de doden?*

Israël is als volk geestelijk dood! Hierdoor staat het op één lijn met ieder ander volk dat buiten God en zijn Zoon leeft. Jezus sprak: 'Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u, de ure komt en is nu, dat de doden naar de stem van de Zoon van God zullen horen, en die haar horen, zullen leven' (Joh. 5:25). Nemen de heidenen Jezus aan, dan volgt op deze aanvaarding het leven uit de doden. Indien een Jood Jezus aanneemt, volgt eveneens leven uit de doden, 'want allen hebben gezondigd en derven Gods heerlijkheid, en worden om niet gerechtvaardigd' (3:23).

'Wij hebben immers tevoren Joden zowel als Grieken beschuldigd, dat zij allen onder de zonde zijn' (3:9). 'Want er is geen onderscheid tussen Jood en Griek. Immers, een en dezelfde is Heer over allen, rijk voor allen, die Hem aanroepen; want: al wie de naam des Heren aanroept, zal behouden worden' (10:12,13).

In deze bedéling staat het ongelovige Israël voor God op hetzelfde niveau als de Chinees, de Arabier of de Nederlander die Jezus niet kent. De Jood heeft geen enkele belofte, tenzij hij zich bekeert. In Christus zijn al de beloften aan Abraham ingelost: 'Nu werden aan Abraham de beloften gedaan en aan zijn zaad. Hij zegt niet: en aan zijn zaden, in het meervoud, maar in het enkelvoud: en aan uw zaad, dat wil zeggen: aan Christus' (Gal. 3:16).

Gods beloften zijn dus voor de gemeente, waarin ook het overblijfsel uit Israël naar de verkiezing der genade

begrepen is: 'Want hoeveel beloften Gods er ook zijn, in Hem is het: Ja; daarom is ook door Hem het: Amen' (2 Cor. 1:20). Buiten Christus is alleen toorn en vloek, maar voor iedere bekeerde heiden en Jood geldt het woord uit Hoséa: 'Ik zal niet-mijn-volk noemen: mijn-volk, en de niet-geliefde: geliefde' (9:25).

Wanneer wij voortdurend met een geestelijk dood volk dwepen, houden wij ons bezig met wat voor God geen waarde heeft. Wij mogen onze aandacht niet op het aardse en natuurlijke richten, maar moeten hemels en geestelijk denken. 'Vlees en bloed kunnen het Koninkrijk Gods niet beërven', maar slechts degenen wier burgerschap in de hemel is.

God heeft Israël verworpen zoals Hij Saul of Ezau verworpen had. Door de verwerping van Ezau kreeg Jakob de beloften. Het koningschap is van Israël weggenomen, en door de verwerping van Israël komt de verzoening tot de ganse mensheid. Het koningschap is overgegaan op de gemeente, die gevormd wordt uit een koninklijk priestergeslacht. De vaste regel is: wie Jezus verwerpt, wordt door God verworpen, maar wie Hem aanneemt, wordt behouden.

16-18. *Zijn de eerstelingen heilig, dan ook het deeg, en is de wortel heilig, dan ook de takken. Indien nu enkele van de takken weggebroken zijn en gij als wilde loot daartussen geënt zijt en aan de saprijke wortel van de olijf deel hebt gekregen, beroem u dan niet tegen de takken! Indien gij u ertegen beroemt - niet gij draagt de wortel, maar de wortel u.*

Paulus spreekt niet over een lege, nevelachtige toekomst, want hij vermeldt dat vele Joden als eerstelingen hun Heer reeds aangenomen hadden. De gemeente van Christus, het deeg, was op het Paas- en Pinksterfeest te Jeruzalem ontstaan. De eerstelingen waren de honderdtwintig in de opperzaal (Hand. 1:15). Dit overblijfsel uit Israël naar de verkiezing der genade, werd gered, gedoopt met Gods Geest en ging zo van het oude verbond over in het nieuwe. Later volgden er drieduizend en weer later waren er in Jeruzalem vijfduizend mannen die in Jezus geloofden (Hand. 2:41 en 4:4). Deze eerstelingen vormden een zeer grote gemeente, het deeg. Zij waren zonder uitzondering Joden.

In Paulus' dagen was de gemeente van Jezus Christus veelal nog Joods. De apostel spreekt over 'de gemeenten van Christus in Judéa' (Gal. 1:22). Tussen het optreden van Paulus als apostel der heidenen en zijn bekering op weg naar Damascus ligt ongeveer een tijdsduur van zeventien jaar (Gal. 1:18 en 2:1). Gedurende deze tijd was het evangelie vrijwel alleen aan de Joden verkondigd. Had God nu zijn volk verstoten? Volstrekt niet! Op de fundamenten van het nieuwe Jeruzalem staan immers de namen van de twaalf apostelen.

De eerstelingen waren heilig en daardoor ook het deeg, dat wil zeggen de eerste gemeenten. Iedere nieuwe christelijke kerk had haar ontstaan te danken aan de moedergemeente in Jeruzalem. Daar begon het evangelie zijn loop over de ganse aarde: 'beginnende te Jeruzalem!'

De eerstelingen vormden het begin van de nieuwe korenoogst. Hieruit werd het deeg voor een koek bereid (Num. 15:20). De gemeente wordt dus vergeleken met het

deeg. Zij is zo heilig als haar leden individueel heilig zijn. De zuiverheid van de gemeente hangt dus af van de handel en wandel van haar leden!

De apostel gebruikt nog een ander beeld. Er is een olijfboom die Israël voorstelt, maar waarvan vele takken afgekapt moesten worden vanwege het ongeloof. Het zijn takken die geen vrucht droegen en daarom afgesneden werden van de saprijke wortel. Het volk Israël ontleende zijn bestaan en zijn kracht aan het woord van God en aan zijn vele beloften. Dit woord met zijn toezeggingen vormde dus de wortel van zijn existentie. Vandaar dat er sprake is van een saprijke wortel'.

In het nieuwe verbond lezen wij van het geestelijke Israël, dat geworteld en gegrond is in de liefde van God. Deze liefde is de bodem waaruit het sap opgenomen wordt. Allen in Israël die aan de beloften Gods vasthielden, erin geloofden én ernaar handelden, waren vruchtdragende takken. Allen die niet geloofden, werden weggebroken en prijsgegeven, 'want niet allen die van Israël afstammen, zijn Israël' (9:6).

Toen het Woord vlees geworden was en de beloften Gods alle in Jezus vervuld werden, moest Israël de blik richten op en zich voegen bij de Zoon - van *God, om vrucht te dragen voor de nieuwe oogst. Ook in die tijd moesten vele takken weggekapt worden. De machtige, saprijke wortel van het woord van God, droeg slechts weinig takken. Om de ledige plaats in te nemen, werden loten van wilde olijftakken geënt op de edele stam. Ook deze droegen alle vrucht. Al deze takken uit Jood en heiden worden 'heilig' genoemd. Zij vormen immers het ware Israël dat

verbonden is door het geloof met Christus, het Woord van God.

Wanneer in onze tekst staat dat van de olijfboom 'enkele' takken weggebroken zijn, is dit een eufemisme of een verzachtende uitdrukking zoals er óók staat: 'Sommigen bleven verhard' (Hand. 19:9). In de onzienlijke wereld staat dus het Israël Gods als olijfboom met vruchtdragende takken uit het oude Israël en uit de volken. De blijvende boom is het geestelijke Israël, waarmee de gelovigen uit de heidenen tot één geheel vergroeid zijn.

In de synagoge van Antiochië sprak de apostel tot de Joden: 'Het was nodig dat eerst tot u het woord Gods werd gesproken, doch nu gij het verstoot en u het eeuwige leven niet waardig keurt, zie, nu wenden wij ons tot de heidenen. Want zo heeft ons de Here geboden: Ik heb u gesteld tot een licht der heidenen, opdat gij tot heil 'zoudt zijn tot aan het uiterste der aarde' (Hand. 13:46,47).

Op deze wijze groeide het Israël Gods uit tot een machtige, vruchtdragende boom. Had de profeet in de door Paulus aangehaalde tekst niet voorspeld: 'Het is te gering dat gij Mij tot een knecht zoudt zijn om de stammen van Jakob weder op te richten en de bewaarden van Israël terug te brengen; Ik stel u tot een licht der volken, opdat mijn heil reike tot het einde der aarde' (Jes. 49:6).

Ook Jacobus citeert 'de woorden der profeten, gelijk geschreven staat: Daarna zal Ik wederkeren en de vervallen hut van David weder opbouwen, en wat daarvan is ingestort, zal Ik weder opbouwen, en Ik zal haar weder oprichten, opdat het overige deel der mensen de Here

zoeke, en alle heidenen, over welke mijn naam is uitgeroepen, spreekt de Here, die deze dingen doet, welke van eeuwigheid bekend zijn' (Hand. 15:16-18).

Duidelijk blijkt uit deze verzen dat er uit Israël een overblijfsel was, dat gebruikt werd om de volkerenwereld te redden. Deze rest is de vervallen hut van David, die weer opgebouwd werd, opdat de heidenen daarin schuiling en behoud zouden vinden. Deze rest vormde de olijfboom, waarin de wilde, heidense takken geënt zouden worden.

Het gevaar dreigde dat de Romeinse christenen zich boven de Joodse gelovigen zouden verheffen. Daarom wijst de apostel erop dat zij niet moesten pochen tegen de takken die van nature op hun eigen olijfboom groeiden. Niet de heidenen hadden het eerst de beloften ontvangen, maar Israël. Paulus had reeds in zijn brief hierover geschreven: 'Hunner is de aanneming tot zonen en de heerlijkheid en de verbonden en de wetgeving en de eredienst en de beloften; hunner zijn de vaderen (die de beloften ontvangen hadden) en uit hen is, wat het vlees betreft, de Christus (in wie alle beloften gerealiseerd worden), die is boven alles, God, te prijzen tot in eeuwigheid!' (9:4,5).

19-21. *Gij zult dan zeggen: er zijn takken weggebroken, opdat ik als loot geënt zou worden. Goed! Zij zijn om hun ongeloof weggebroken en gij staat door het geloof. Wees niet hoogmoedig, maar vrees! Want indien God de natuurlijke takken niet gespaard heeft, Hij zal ook u niet sparen.*

Evenals in hoofdstuk 9:19 en 3:1-8 verplaatst Paulus zich nu ook weer in het gedachteleven van degenen tot wie hij schrijft, en dit zijn hier de heidenen. Zij willen hun

superioriteitsgevoel als Romeinen ten opzichte van de Joden rechtvaardigen door te wijzen op het feit dat toch vele van die Joodse takken gekapt zijn en weggeworpen waren. Dit laatste argument wordt door de apostel wel toegegeven, maar gezien de reden waarom deze verwijdering plaatsvond, moeten de heidense christenen zeer voorzichtig zijn en zich niet boven de Joden verheffen, want wanneer zij in hun leven het geloof loslaten, zullen zij het lot van de afgehouwen takken delen.

Wanneer de ondeugdelijke Joodse takken weggekapt worden en de wilde heidense loten ingevoegd, waarvan meer en betere vruchten verwacht kunnen worden, begint het nieuwe verbond en verdwijnt het oude. In de nieuwe bedéling gaat het er alleen om, of men in Jezus gelooft. Wanneer men in ongeloof terugvalt, wordt men radicaal weggekapt en maakt men geen deel meer uit van de boom. Dit geldt voor Jood en heiden gelijkelijk. De takken die weggebroken worden, behoren niet meer tot de echte boom. Zij dienen nergens meer toe dan om met vuur verbrand te worden.

De boom stelt het ware gelovige Israël voor, dat zijn Messias aanvaard had. Door het aannemen van Jezus werden ook de heidenen bij dit geestelijke Israël ingelijfd. Het gaat dus niet om Israël naar het vlees, maar om een Israël naar de geest. Duidelijk wordt hiermee betuigd dat het tegenwoordige volk Israël niet meer behoort tot het ware Israël, waarmee God rekening houdt; het leeft immers in ongeloof. De afgekapte takken liggen op dezelfde plaats waar ook de onvruchtbare loten van de volken zich bevinden.

Bij God is geen onderscheid tussen een ongelovige Jood en een ongelovige Nederlander: beiden missen iedere gemeenschap met de ware olijfboom. Voor takken die zich buiten de boom bevinden, zijn geen beloften. Alle toezeggingen van leven en heil gaan alleen in werking, wanneer de takken zich in de echte boom bevinden en gemeenschap hebben met de saprijke wortel, Christus, het Woord van God.

Paulus waarschuwt de christenen uit de heidenen voor hoogmoed. Zij zouden misschien kunnen denken dat voor hen de eis van een standvastig geloof niet gold. Eenmaal in de boom geënt, zou dan betekenen dat er voor hen geen verwijdering mogelijk was. Dan zou er geen afval der heiligen zijn. 'Maar de Geest zegt duidelijk, dat in latere tijden sommigen zullen afvallen van het geloof, doordat zij dwaalgeesten en leringen van boze geesten volgen' (1 Tim. 4:1).

Het geloof beslist dus of een tak in de boom of buiten de boom is. Zonder geloof is het onmogelijk contact met God te hebben. Wie aan Gods beloften gaat twijfelen en in ongeloof het Woord Gods loslaat, wordt als een wilde, onvruchtbare loot, weggebroken, naar de regel: 'Elke rank aan Mij, die geen vrucht draagt, neemt Hij weg' (Joh. 15:2).

De geschiedenis van het volk Israël met zijn afval is 'tot een voorbeeld voor ons en zij is opgetekend ter waarschuwing voor ons, over wie het einde der eeuwen (op de gemeente rust het einde der eeuwen of der aeonen en niet op het natuurlijke Israël!) gekomen is. Daarom, wie meent te staan, zie toe dat hij niet (zoals Israë1) valle' (1 Cor. 10:11,12).

Wie meent te staan en meent tot Gods volk te behoren en meent recht te hebben op de beloften van God, valt evenals Israël aan de vijand ten prooi, door murmureren, door klagen, door zonde en door ongeloof. In Hebreeën 6:4 en 5 wordt zelfs gesproken over mensen, 'die eens verlicht zijn geweest, van de hemelse gave genoten hebben en deel gekregen hebben aan de Heilige Geest, en het goede woord Gods en de krachten der toekomende eeuw gesmaakt hebben, en daarna afgevallen zijn'.

22,23. *Let dan op de goedertierenheid Gods en zijn gestrengheid: over de gevallenen gestrengheid, maar over u goedertierenheid Gods, indien gij bij de goedertierenheid blijft; anders zult ook gij weggekapt worden. Maar ook zij zullen, wanneer zij niet bij hun ongeloof blijven, weder geënt worden; God is immers bij machte hen opnieuw te enten.*

God laat niet met Zich spotten. Jood en heiden moeten er rekening mee houden, dat Hij zijn eens gesproken bedreigingen en beloften nauwkeurig handhaaft en volvoert. Hij heeft vele takken weggekapt vanwege hun ongehoorzaamheid. Het tegenwoordige Israël behoort niet meer in de boom vanwege zijn ongeloof: 'Een groene olijf, schoon van prachtige vrucht, heeft de Here u genoemd; onder geluid van groot gedruis heeft een vuur zijn loof aangestoken en zijn zijn takken verbrand' (Jer. 11:16).

Israël is als de geblakerde takken van de olijfboom en ligt onder de toorn van God tot het einde (1 Thess. 2:16). Het huidige volk heeft geen enkel contact meer met God en bezit slechts de belofte dat het zal blijven bestaan.

Paulus vergelijkt het tegenwoordige volk Israël met Ismaël, de zoon van Hagar, de slavin. 'Het woord Hagar betekent de berg Sinaï in Arabië. Het staat op één lijn met het tegenwoordige Jeruzalem, want dat is met zijn kinderen in slavernij. Maar het hemelse Jeruzalem is vrij; en dat is onze moeder' (Gal. 4:25,26).

Ismaël was de zoon van Abraham naar het vlees en verschilt dus in niets van het tegenwoordige Israël. Zowel Ismaël als Israël staan buiten de beloften Gods, want zij staan op één lijn. Het ware zaad van Abraham is Christus en degenen die 'in Hem' zijn. 'Indien gij nu van Christus zijt, dan zijt gij (en niet het tegenwoordige ongelovige volk der Joden) zaad van Abraham, en naar de belofte erfgenamen' (Gal. 3:29).

'En gij, broeders, zijt, evenals Izak, kinderen der belofte. Maar zoals destijds hij, die naar het vlees verwekt was, hem, die naar de geest verwekt was, vervolgde, zo ook nu' (Gal. 4:28,29). In onze dagen moeten wij opnieuw kiezen tussen het hemelse of het natuurlijke Jeruzalem, tussen een religie van de onzienlijke wereld of die van de aarde. Tot ons wordt ook gezegd: 'Zend de slavin weg met haar zoon, want de zoon der slavin zal in geen geval erven met de zoon der vrije' (Gal. 4:30).

Voor vele christenen in onze tijd klinken de woorden van de apostel aanstotelijk. Deze vergelijkt immers Israël met Ismaël, de zoon van de slavin Hagar, en de gemeente met Izak, de zoon van de vrije vrouw Sara. In het nieuwe verbond zijn wij 'genaderd tot de berg Sion, tot de stad van de levende God, het hemelse Jeruzalem'. In Hebreeën 13:10 wordt de kloof geaccentueerd, die het nieuwe verbond scheidt van het oude.

Daar staat: 'Wij hebben een altaar, waarvan zij, die de dienst voor de tabernakel verrichten, niet mogen eten'. Jezus Christus heeft door zijn sterven het nieuwe verbond ingewijd. Van zijn offer mogen wij eten, dit wil zeggen dat het ons ten goede komt (zie Joh. 6:53-56). Zijn vlees is ware spijs en zijn bloed is ware drank; zij schenken ons het eeuwige leven! Wanneer men voortdurend bezig is met de religie der Joden en nog enig heil ziet in het onderhouden van de sabbat, de besnijdenis, de ceremoniën en riten, in iets dat het volk der Joden zou uittillen boven de andere volken, dan is men uitgesloten van de zegeningen van het nieuwe verbond. Wie met zijn gedachten in het oude verbond vertoeft, heeft geen deel aan het nieuwe.

In christelijke tijdschriften lazen wij verhalen over de zesdaagse oorlog in 1968. Om deze kamp van Israëliërs tegen Arabieren en Egyptenaren tot een oorlog des Heren te maken, tot een heilige krijg, werd vermeld dat Michaël de aartsengel aan Israëls zijde meestreed. Bij Hebron, waar de graven der aartsvaders zich bevinden, zou een man in het wit gekleed (een enge1) met een lange witte baard tijdens de strijd met de handen ten hemel geheven, door de Israëlische troepen gezien zijn.

Hier stonden de heilige engelen niet ten dienste van de inwoners van het hemelse Sion, zoals wij in Hebreeën lazen, niet alleen ten dienste van degenen die de zaligheid beërven, maar zij streden voor een verhard en ongelovig volk, dat Jezus Christus pertinent weigert te aanvaarden en waarop de toorn van God rust.

Ook ontkennen sommigen dat de gemeente het geestelijke Israël is; maar de gelovigen zijn toch inwoners van het hemelse of geestelijke Jeruzalem? Daar zijn zij immers ingeschreven door hun wedergeboorte. Wanneer iemand bij zijn geboorte in Amsterdam in de burgerlijke stand ingeschreven wordt, is hij automatisch een Nederlander. Daarom is een inwoner van het hemelse Jeruzalem vanzelfsprekend ook een geestelijke Israëliet. Op de poorten van het nieuwe Jeruzalem staan de namen van de twaalf stammen, omdat het gehele geestelijke Israël daarin woont.

Ook de geïnstitueerde kerk is het geestelijke Israël niet, want haar leden worden in de kerkelijke registers ingeschreven. Zij vormt een organisatorisch geheel en geen organisch. Slechts zij die tot het lichaam van Christus behoren, vormen het geestelijk Israël. Een kerklid behoort tot het geestelijke Israël door zijn wedergeboorte.

De breuk onder de christenen vindt onder meer haar oorzaak in het verschil in visie op het natuurlijke Israël. Blijft dit het ware volk van God, of is zijn koninklijke waardigheid weggenomen en gegeven aan een volk dat zijn vruchten opbrengt? De apostel schrijft in Galaten 4:23,24: 'Maar die van de slavin was naar het vlees verwekt, doch die van de vrije door de belofte. Dit is iets, waarin een diepere zin ligt'. Wanneer men de belofte Gods blijft toewijzen aan een volk dat alleen naar het vlees met Abraham verbonden is, doet men het hemelse Jeruzalem tekort.

Door deze visie vast te houden, keert de gelovige uit de hemelse gewesten terug naar de aarde, naar een stad in het Midden-Oosten en naar een volk dat geestelijk dood is.

Het is opmerkelijk dat deze dwaling juist zijn ontstaan heeft gevonden in kringen, waar de doop in de Heilige Geest onbekend is en bij hen die geen inzicht hebben in de hemelse gewesten. Van de gelovigen in het oude verbond lezen wij evenwel dat hun verlangen uitging naar een beter, een hemels vaderland.

Zij verwachtten 'de stad met fundamenten, waarvan God de ontwerper en bouwmeester is' (Hebr. 11:10,14). Terwijl de aartsvader Jakob bezig was de aardse zegeningen onder zijn zonen uit te delen, onderbrak hij zijn profetieën met de woorden: 'Op uw heil wacht ik, Here' (Gen. 49:18), waarmee hij getuigde dat zijn verwachting uitging naar de zaligheid en de heerlijkheid die voor hem weggelegd waren.

Waarop richt zich de hoop van de gelovige in onze tijd? Verwacht hij iets van deze aarde en van een natuurlijk volk Israël of heft hij de ogen op naar de hemel, vanwaar ook hij alle heil en heerlijkheid verwacht. De visie op Israël bepaalt mede of een gelovige een geestelijke of een vleselijke christen is. De apostel waarschuwt: 'Indien gij dan met Christus opgewekt zijt, zoekt de dingen die boven zijn, waar Christus is' (Col. 3:1). Men moet kiezen tussen een aards Jeruzalem, waar Christus niet is, en een hemels Jeruzalem, waar Hij als koning resideert!

De in de tekst genoemde gestrengheid is de afsnijdende, afhouwende werking, zoals Paulus - volgens de grondtekst met een woord dat in het Nieuwe Testament alleen hier voorkomt - zegt, om bij het beeld van takken en stam te blijven. Zij bestaat hierin dat de afgehouwen takken niet langer bij de edele olijfboom behoren. Het ongelovige volk der Joden staat buiten het Israël Gods, dit wil zeggen

buiten het volk waarmee de Heer een bedoeling en een plan heeft. Wij weten dus dat wij als wedergeborenen in de olijf geënt zijn, waaruit een verhard volk weggekapt is.

Indien wij evenwel niet bij de genade blijven en niet volharden in het geloof, zullen ook wij afgehouwen worden. Er is immers bij God geen onderscheid tussen Jood en Griek. Paulus spreekt zelfs op verschillende plaatsen over afval in de nieuwtestamentische kerk, en wij zien dit rondom ons gebeuren. Maar ook wordt iedere Jood die zich tot de Heer bekeert, op de edele olijfboom geënt. God is machtig hem opnieuw te enten; Hij immers maakt de doden levend, want hun aanneming en wederopname in de gemeenschap van zijn volk betekenen niet anders dan 'leven uit de doden'.

24. *Want indien gij- uit de wilde olijf, waartoe gij naar uw natuur behoort, weggekapt en tegen uw natuur op de edele olijf geënt zijt, hoeveel te meer zullen dezen, naar hun natuur, op hun eigen olijf geënt worden.*

Iedere Jood die niet bij zijn ongeloof blijft, wordt op zijn eigen olijf geënt. De heidenen worden evenwel uit de wilde olijf weggekapt en tegen nature op de edele olijf geënt. De natuur is immers, dat men een goede ent op een wilde stam zet. Hier is echter sprake van een kwade loot op een goede boom. James Neil merkt hierbij op: 'Soms houdt een goede olijfboom op, vruchten te dragen en dan wordt een wilde scheut op de dorre boom geënt, met het gevolg dat het sap van de goede olijfboom deze wilde scheut in een goede tak verandert, die even goede vruchten draagt als de vaderlijke stam vroeger deed'.

Tot de heidenen zegt Paulus dat zij naar hun natuur tot de wilde olijfboom behoren. De edele olijf was het volk dat God Zich als erfdeel verkoren had. Al de volken die daarbuiten vielen, worden voorgesteld als een wilde olijfboom. Door hun geboorte uit een heidense, of hier een Romeinse vader en moeder, en opgegroeid in een heidense omgeving, waren zij naar hun natuurlijke ontwikkeling takken van de wilde olijf. Wanneer men de leer van de erfzonde vasthoudt, zou het niet uitmaken of men van nature tot de edele of tot de wilde olijfboom behoorde, want in beide gevallen was men toch in zonde ontvangen en geboren, en daardoor een kind des toorns.

Iedere tak die geënt wordt op de edele olijfboom, moet eerst losgemaakt of 'weggekapt' worden uit de wilde olijfboom. Iedere mens die ingevoegd wil worden in het lichaam van Christus, zal innerlijk losgemaakt moeten worden uit zijn ongelovige omgeving en persoonlijk verlost dienen te worden uit de macht van de duisternis om overgezet te worden in het Koninkrijk Gods en een plaats te ontvangen onder de geheiligden in het licht.

De christenen uit de heidenen zijn als wilde loten op de edele olijf geënt. Zij vergroeien dus met deze boom en hebben deel aan de saprijke wortel. De psalmist zegt van deze geënte wilde loten: 'Hen tellen als bij Israël ingelijfd en doen de naam van Sions kinderen dragen'. Paulus schreef aan de heidense christenen in Asia: 'Dat gij te dien tijde zonder Christus waart, uitgesloten van het burgerrecht Israëls en vreemd aan de verbonden der belofte, zonder hoop en zonder God in de wereld. Maar thans in Christus Jezus zijt gij, die eertijds veraf waart, dichtbij gekomen door het bloed van Christus' (Ef. 2:12,13).

Met het nieuwe verbond wordt het geestelijke Israël gevormd uit Jood en heiden. Dit volk beweegt zich in de hemelse gewesten in het nieuwe Jeruzalem, waarin het door geloof en wedergeboorte gekomen is. 'Hierbij is geen sprake van Jood of Griek, van slaaf of vrije, van mannelijk en vrouwelijk: gij allen zijt immers één in Christus Jezus. Indien gij nu van Christus zijt, dan zijt gij zaad van Abraham, en naar de belofte erfgenamen' (Gal. 3:28, 29).

Het geestelijke Israël kent geen besnijdenis naar het lichaam, maar alleen de besnijdenis des harten in de onzienlijke wereld. Hierbij wordt de oude schepping van de nieuwe gescheiden. 'Want niet hij is een Jood, die het uiterlijk is, en niet dát is besnijdenis, wat uiterlijk, aan het vlees, geschiedt, maar hij is een Jood, die het in het verborgen (in de onzienlijke wereld) is, en de ware besnijdenis is die van het hart, naar de geest, niet naar de letter' (2:28,29).

Er dreigt in onze tijd een enorm gevaar. In plaats dat men zich bezighoudt met het Israël Gods in de geestelijke wereld, blijft men het oog gericht houden op een vleselijk en natuurlijk volk. Het zichtbare en het vleselijke, hetgeen op deze aarde gebeurt, wordt dan primair, en de strijd in de hemelse gewesten, de volheid des Geestes, het doel van God met de mens en de weg daarheen, ziet men niet meer. De apostel wijst er evenwel op, dat door het geloof in Jezus Christus, het ware Israël van het oude verbond overgezet werd naar het nieuwe.

Voor Paulus was het natuurlijke Israël als het ware gekruisigd. Dit volk had voor hem geen enkele geestelijke waarde meer, 'want noch het besneden-zijn heeft enige

waarde, noch het onbesneden zijn, maar een nieuwe schepping. En moge op allen die zich door deze regel laten leiden, vrede rusten en barmhartigheid: zij toch zijn het Israël Gods' (Gal. 6:15,16, vert. Brouwer).

De gemeente van het nieuwe verbond is het Israël Gods, want zij is op bovennatuurlijke, geestelijke wijze, ingeplant op de edele olijf. Het geestelijke Israël ontstond, toen de verloren schapen van het huis Israëls in Jezus geloofden, wedergeboren en gedoopt werden met Gods Geest en als een overblijfsel, een rest, behouden werden. Zij werden de eerstelingen van het nieuwe verbond dat een volle oogst zal voortbrengen. Deze eerstelingen zijn een waarborg dat door alle eeuwen heen ook Joden weer op hun eigen olijf geënt kunnen worden.

Het natuurlijke volk der Joden zijn de takken, die uit de edele olijf weggekapt zijn. In hen is nog iets van het oude leven bewaard gebleven, zoals afgesneden takken in water gezet nog een lange tijd in een vaas groen blijven, maar vruchten worden er niet meer aan gevonden. De rechtzinnige Joden leven immers nog bij de kennis van de wet en van de profeten, en dezen zijn het die getuigen van Jezus. Over hun inzichten ligt echter een sluier. Zij lezen wat er staat en werken dit zo nauwkeurig mogelijk in de zichtbare wereld uit en verwachten ook op aarde de vervulling der profetieën.

De apostel merkt in 2 Corinthiërs 3:14 op dat deze bedekking 'slechts in Christus verdwijnt'. Wanneer zij Hem aannemen, wordt 'de bedekking van hun hart weggenomen'. Dan worden zij in Christus op de edele olijf geënt en gaat hun geestelijk oog functioneren. Dan leren zij Mozes en de profeten geestelijk verstaan.

Bij Israël moet dus de verharding verdwijnen en de vetlaag om het hart weggenomen worden (Matth. 13:15). Langs deze weg kunnen zij geënt worden en de levenssappen van de goede olijf hen opnieuw doorstromen. 'Wanneer zij bij hun ongeloof niet blijven', gaan zij met Petrus, Paulus en Johannes weer geloven in de woorden Gods, evenals Abraham, Izak en Jakob - van wie zij de natuurlijke afstammelingen zijn - eertijds daarin geloofden.

Zij verwachten bij zulk een vernieuwing van leven en van denken de beloften van God in de geestelijke wereld gerealiseerd te zien, evenals de aartsvaders, van wie gezegd werd dat zij geen aards vaderland zochten, maar een hemels. Jezus predikte het evangelie van het Koninkrijk der hémelen, van stad tot stad en van dorp tot dorp. Deze verkondiging alleen neemt de bedekking weg, zodat de ogen van de blinden geopend worden.

Men zou natuurlijk kunnen tegenwerpen: de voorspellingen aangaande de geboorte en het lijden van Jezus zijn toch letterlijk in de zichtbare wereld in vervulling gegaan. Wij wijzen erop dat Jezus onder de wet geboren werd en dat zijn lijden en sterven geschiedden op grond van de wet. Hij leefde dus in de bedéling der schaduwen, terwijl Hij bezig was te verkondigen dat het Koninkrijk der hemelen nabij gekomen was. Wanneer Jezus naar de hemel vaart en Hij daarna op de Pinksterdag zijn Geest uitstort, is het oude verbond geheel voorbij.

Voortaan geldt: 'Want hoeveel beloften Gods er ook zijn, in Hem is het: Ja (worden zij waar); daarom is ook door Hem het: Amen', dus de verdere realisatie (2 Cor. 1:20).

Onze Heer is niet meer op aarde, maar alleen in de onzienlijke wereld. Daar is 'in Hem' de gemeente, dat is zijn lichaam, want Hij sprak: 'Als Ik van de aarde verhoogd ben, zal Ik allen tot Mij trekken' (Joh. 12:32). De gemeente heeft 'in Hem' een plaats gekregen in de hemelse gewesten (Ef. 2:6).

Daarom worden al Gods beloften uit het Oude en uit het Nieuwe Testament nu in de gemeente die in de hemelse gewesten vertoeft, vervuld en gerealiseerd. Het resultaat is wel op aarde merkbaar in: liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, vriendelijkheid, goedheid, trouw, zachtmoedigheid, zelfbeheersing, de vrucht van de Heilige Geest, en ook in genezing en bevrijding.

Met een variant op Hebreeën 8:13 schrijven wij: 'Als Hij spreekt van een nieuw Jeruzalem, heeft Hij daarmede het eerste Jeruzalem voor verouderd verklaard. En wat veroudert en verjaart, is niet ver van verdwijning'. Jeruzalem is verwoest en de stad die zich nu aandient, is voor sommige christenen een voorwerp van occultisme en magie, evenals de koperen slang dit was in de dagen van Hizkia (2 Kon. 18:4).

25-27. *Want, broeders, opdat gij niet eigenwijs zoudt zijn, wil ik u niet onkundig laten van dit geheimenis: een gedeeltelijke verharding is over Israël gekomen, totdat de volheid der heidenen binnengaat, en aldus zal gans Israël behouden worden, gelijk geschreven staat: De Verlosser zal uit Sion komen, Hij zal de goddeloosheden van Jakob afwenden. En dit is mijn verbond met hen, wanneer Ik hun zonden wegneem.*

De apostel bedoelt het volgende: broeders, jullie hebben nu gehoord dat God bij machte is om de Joden op hun eigen olijf te enten. Misschien denken jullie dat dit heil alleen maar duurt zolang de apostelen leven en er grote Joodse gemeenten in Judéa samenkomen. Er zou dan een soort overgangstijd zijn, die eindigen zou op een totale uitschakeling van Israël. Nog steeds lopen jullie met de zelfgenoegzame en eigenwijze gedachte rond dat God dit volk eigenlijk verstoten heeft vanwege zijn voortgaande verwerping van de Messias.

Ik wil jullie evenwel nog wat anders meedelen: het is één der mysteries van de gemeente dat aan mij geopenbaard werd. Het volk Israël is niet in zijn geheel, maar slechts gedeeltelijk verhard en dit zal tot het einde toe blijven. Deze regel voor Israël is van kracht, totdat de volheid der heidenen binnengaat, dus zolang, totdat de gemeente haar volle ontplooiing bereikt heeft. Er zullen ook Joden onder hen zijn, die komen 'uit alle volk en stammen en natiën en talen' (Openb. 7:9).

De Heer heeft immers niet gezegd 'dat Hij de naam van Israël van onder de hemel zal uitwissen' (2 Kon. 14:27). Dit hebben Hitler en Nasser ervaren, maar ook Luther, Augustinus, Bernard van Clairveaux, Thomas van Aquino en andere heilig verklaarde antisemieten.

Er zijn bijbelvertalers die het woord 'volheid' in verband brengen met voltalligheid. Wij ontkennen niet dat het ook deze betekenis kan hebben. Uiteindelijk zal uit Jood en heiden een bepaald aantal, een rest of overblijfsel, behouden worden. Het betekent echter niet: allen, het geheel. In vers 12 staat: 'Betekent nu hun val rijkdom voor

de wereld en hun tekort rijkdom voor de heidenen, hoeveel te meer hun volheid'.

Daar staat 'volheid' als tegenstelling met 'tekort'. Israël wordt niet als volk in zijn geheel behouden, zomin als enige andere natie. Altijd geldt: 'Het overschot zal behouden worden' (9:27). Ook de heidenvolken nemen nimmer allen Jezus aan. De bijbel leert nergens de bekering van gehele naties. Daarom kan de uitdrukking 'volheid der heidenen' niet betekenen: alle heidenen. Het begrip 'volheid' ziet dus niet op het aantal, een kwantiteit, maar op een kwaliteit, op een volle vervulling van Gods beloften.

De 'volheid der heidenen' betreft degenen onder de christenen, die een volle vrucht des Geestes dragen. Zij zijn dus 'in het laatste der dagen' een volwaardige, volgroeide vrucht van het evangelie van het Koninkrijk. Zij zijn de zonen Gods die het beeld van Jezus gelijkvormig geworden zijn.

Wanneer het lichaam van Christus volgroeid is en de laatste takken in de edele olijf geënt zijn, zal ook het natuurlijke Israël daarvan deel uitmaken met zonen die de volle vrucht voortgebracht hebben. Het is de boze gelukt om juist voor de tijd van de spade regen, voor de verkondiging van de boodschap over de doop in de Heilige Geest en die van het Koninkrijk der hemelen 'een ander evangelie' te lanceren, dat de aandacht van de gelovigen wegtrekt uit de onzienlijke wereld en deze richt op de terugkeer en op het herstel van een natuurlijk en aards volk.

Was het doel van het evangelie van Jezus Christus het herstel van de mens, opdat deze als mens Gods tot alle

goed werk volkomen toegerust zou zijn, de Israël-leer rukt deze hoge verwachting weg en vestigt de aandacht op een aards koninkrijk. Zij leidt de gelovige op zodanige wijze, dat hij niet meer hemels georiënteerd is, maar dat hij politieke belangstelling moet opbrengen en blind is voor wat zich in de geestelijke wereld bezig is te ontwikkelen, ten goede en ten kwade.

Bij het beleven van het evangelie van Jezus Christus in de gemeente werd Paulus telkens tegengestaan door de Judaïserende broeders. Dezen leerden onder meer dat de heidenen zich moesten laten besnijden, de sabbat houden en naar ouderwets gebruik, dagen, maanden en jaren vieren. De apostel had veel moeite met deze 'valse broeders', die met de Geest begonnen waren, maar verder met het vlees of in de natuurlijke wereld eindigden.

Soortgelijk verschijnsel doordrenkt ook het christendom in onze tijd. Men gaat zich weer religieus verbonden voelen met het lot van het Joodse volk. De aardsgerichte herstelverwachtingen van Israël worden gretig door deze christelijke Jodengenoten overgenomen, terwijl de Joodse religieuze tijdschriften en de evangelische bladen hetzelfde doel voor ogen stellen. Zo wordt thans het waarachtige christelijke geloof op dezelfde wijze belaagd en ondermijnd als in Paulus' dagen.

Toen was het zo dat men leerde dat de christenen zich eerst bij de Joden moesten voegen om volwaardig te kunnen zijn, nu moet de christen weer terugkeren tot de Joodse toekomstverwachting, om deel te hebben aan de zegen. Was het een taak van de grote apostel het Joodse zuurdeeg uit te zuiveren, ook in onze dagen heeft de dienstknecht van Jezus Christus dezelfde opdracht.

De tijd is aanstaande dat de volheid der heidenen (dat zijn dus de kinderen Gods waaraan al de beloften vervuld zijn) het Koninkrijk Gods zal binnengaan. Een machtige stroom van genade zal uitgaan naar oost en west en naar noord en zuid. Overal waar het evangelie van het Koninkrijk gepredikt wordt en de zonen Gods geopenbaard zijn, zullen de werken des duivels verbroken worden.

Deze zonen Gods zijn gezalfd met de Heilige Geest en met kracht. Zij zullen het beeld des Zoons gelijkvormig worden en de wereld doorgaan, goeddoende en genezende allen, die door de duivel overweldigd zijn (Hand. 10:38). In deze tijd zullen velen uit het volk Israël en velen uit de andere volken tot jaloersheid gebracht worden. Het eerste pinksterfeest werd de oorzaak van de jaloersheid van een overblijfsel der heidenen en het laatste pinksterfeest, de spade regen, zal ook een rest der Joden tot naijver verwekken. Dit overblijfsel wordt dan, evenals de rest uit de heidenen, geënt op de ware olijfboom.

Er staat niet, zoals sommigen lezen: 'Daarna' zal gans Israël behouden worden, maar: 'aldus', dat is op deze wijze of langs deze weg. Altijd zal er een gedeelte van Israël zijn dat zich niet verhardt en geënt wordt op zijn eigen olijf, en zo zal deze boom tot volle wasdom komen. Op deze wijze zal het ganse (geestelijke) Israël behouden worden. De laatste Adam, Jezus Christus, is een levendmakende geest. Hij maakt dus alleen geestelijke mensen. Indien het overblijfsel van Israël zich bekeert en Hem aanneemt, is er sprake van een geestelijk Israël.

De weg blijft voor het volk Israël open om door Jezus Christus deel te krijgen aan de beloften, aan de

schuldvergeving en aan het nieuwe verbond, want dat is het volk beloofd. De Verlosser, Jezus Christus, is uit Sion gekomen en Hij is gestorven voor de zonde van de gehele wereld, ook voor de goddeloosheden van Jakob, zelfs voor de zonde van de verwerping. Israël vormt geen uitzondering voor het deel krijgen aan de genade. Er is geen nieuw Golgotha of een apart verbond nodig om Israël te behouden. Wanneer het Jezus aanneemt, krijgt dit volk deel aan het nieuwe verbond.

'Gans Israël' is de olijfboom tezamen met de natuurlijke takken die erop geënt worden en de wilde loten die deel krijgen aan de saprijke wortel. 'Gans Israël' is de ene kudde onder de ene Herder. 'Gans Israël' is alle vlees, waarvan Petrus sprak: 'Het zal zijn in de laatste dagen dat Ik van mijn Geest zal uitstorten op alle vlees'. 'Gans Israël' zijn allen die door bekering en wedergeboorte ingegaan zijn in het nieuwe verbond. 'Gans Israël' is het Israël Gods, het Israël naar de geest en niet naar het vlees.

Wanneer er staat: 'En dit is mijn verbond', is dit niet een verbond náást het verbond met de gemeente, waarvan Jezus bij het laatste avondmaal sprak: 'Dit is het bloed van mijn verbond, dat voor velen vergoten wordt tot vergeving van zonden' (Matth. 26:28). Er is maar één nieuw verbond, zoals er ook maar één Heer is, die eens voor allen, voor Jood of voor heiden, zijn bloed heeft gestort. Er is maar één olijfboom, waarop Joden en heidenen door het geloof geënt worden. Er zijn geen twee olijfbomen! Er is voor God maar één Israël, namelijk het ware of het geestelijke. De middelmuur des afscheidsels is verbroken en wordt nimmer meer opgericht (Ef. 2:14). Er staat geschreven: 'En op die wijze zal geheel Israël behouden worden' (vert. Brouwer).

Wanneer Paulus tot staving van zijn gedachten het Oude Testament aanhaalt, gebruikt hij twee teksten door elkander. Hij kan dit doen, omdat hij achter de vervulling staat. Wanneer David in Psalm 14:7 uitroept: 'Och, dat uit Sion Israëls redding daagde!' weet de apostel dat dit verlangen vervuld is. Wanneer Jesaja profeteert in 59:20: 'Maar als Verlosser komt Hij voor Sion en voor wie zich in Jakob van overtreding bekeren' voegt de apostel deze twee godsspraken tezamen in: 'De Verlosser zal uit Sion komen, Hij zal de goddeloosheden van Jakob afwenden'.

Sion was de tempelberg die in Jeruzalem ligt. Deze stad is beeld van het gelovige en gehoorzame deel van het volk Israël. Uit dit gelovige deel is de Messias voortgekomen om de zonde der wereld weg te nemen. Doch slechts zij die zich bekeren, hebben hier profijt van. Psalm 24:6 geeft duidelijk antwoord op de vraag wie met Jakob bedoeld wordt en wie de tempelberg beklimmen: 'Dat is het geslacht van wie naar Hem vragen; die uw aanschijn zoeken; dat is Jakob'. Dit Jakob hééft gejuicht en dit Israël hééft zich verheugd' (Ps. 14:7). Dit ware Jeruzalem wordt door de apostel in Galaten 4:26 de moeder der gemeente genoemd. In het einde zien wij het Lam en zijn vrijgekochten staan boven op deze berg Sion, omdat zij met Hem het einddoel des geloofs bereikt hebben.

28. *Zij zijn naar het evangelie vijanden om uwentwil, naar de verkiezing zijn zij geliefden om der vaderen wil.*

Om het evangelie op een rechtsgrond te baseren, moest Israël Jezus verwerpen en zijn bloed laten vloeien. Het heeft onze Heer veel moeite gekost om zelfs zijn discipelen de noodzakelijkheid van zijn lijden en sterven

bij te brengen. Eerst na zijn opstanding, toen Hij hun verstand opende en hun de Schriften uitlegde, begrepen zij dat de Christus had moeten lijden om de zondeschuld weg te nemen en om hen tot rechtvaardigen te maken.

Wanneer gans Israël het Woord Gods aanvaard had, zou het de Heer der heerlijkheid niet gekruisigd hebben. Dan zou het offer voor de zonde niet gebracht zijn en de poort naar het Koninkrijk Gods gesloten zijn gebleven. Om der wille van de heidenen die nog tot het geloof zouden komen, moest er vijandschap tegen Christus onder het volk Israël geopenbaard worden. Toch was het volk Israël bij God geliefd om der vaderen wil. God bleef dus positief staan tegenover dit dikwijls hardnekkige en dwalende volk, omdat Hij de vaderen opdracht gegeven had de weg des Heren te bewaren door gerechtigheid en recht te doen en ook hun zonen daartoe te instrueren.

Israël was ook uitverkoren en geliefd, opdat de Heer uit dit volk telkens een keuze zou kunnen maken. Hij strekte zijn bijzondere zorg over deze natie uit ten einde de laatste keuze te doen, namelijk Jezus Christus, het Zaad van Abraham. God nam zijn uitverkorenen niet uit Arabieren, Chinezen of Grieken, maar uit dit volk. Niet het gehele nakroost van Abraham was evenwel een uitverkoren volk, maar 'in Izak zal uw zaad genoemd worden' en Jakob zou naar dit 'verkiezend voornemen' 'heersen over zijn broederen'. Tot Juda werd gezegd: 'U zullen uw broederen loven'. Van David werd gezegd: 'Met mijn uitverkorene heb Ik een verbond gesloten'. Van al de zonen van David viel de keuze op Salomo.

Van hem sprak de Heer: 'Ik zal zijn koninklijke troon voor immer bevestigen'. Om al deze verkorenen groepeerden

zich de gelovigen van hun dagen. Tenslotte bracht God uit dit volk zijn eniggeboren Zoon in de wereld, namelijk het Zaad van Abraham, Izak en Jakob, de Zoon van David, de Geliefde in Wie de Vader een welbehagen had.

De Israëlieten waren dus door God aangewezen om zijn Naam te bewaren en opdat Hij uit hen telkens een man zou kiezen, uit wie de Geliefde zou voortkomen en in wie Hij uiteindelijk zijn hele heilsplan zou volvoeren. Dan wordt het zo, dat degenen die in Hem zijn, genoemd worden: geliefden en 'een uitverkoren geslacht' (1 Petr. 2:9).

29. *Want de genadegaven en de roeping Gods zijn onberouwelijk.*

Bij de verklaring van deze tekst is het goed ons de reden van deze verhandeling over Israël te herinneren. De vraag werd gesteld of God zijn ongehoorzaam en misdadig volk voor goed verworpen en afgeschreven had, of dat er ook voor de Joden nog een weg tot ontkoming was. De uitspraak van de apostel bij de aanvang van zijn betoog: 'Ik ben immers zelf een Israëliet' wijst erop dat het hier niet gaat over een toekomstig herstel van het volk, maar om stellingname tegen de opkomende mening in die dagen, dat de Joden die eenmaal zo'n bevoorrechte geestelijke positie innamen, nu juist in tegengestelde verhouding tot God zouden zijn gebracht.

Daarom betoogde de apostel dat God juist al zijn beloften aan dit volk had volvoerd. De Verlosser was uit Sion gekomen en ook door de heidenchristenen als zodanig aanvaard. Dat God zijn volk niet verwierp, bleek uit de voorafgaande aanhaling: 'Hij zal de goddeloosheden van Jakob afwenden. En dit is mijn verbond met hen, wanneer

Ik hun zonden wegneem'. Toen het lam Gods de zonde der wereld wegdroeg, waren de zonden van het volk Israël er ook bij!

Paulus deelt nu mee dat de genadegaven en de roeping Gods onberouwelijk zijn. God komt daar nooit op terug. Hij wijzigt zijn plannen niet. De roeping van de verkorenen en de daarmee gepaard gaande zegeningen, beloften en toezeggingen hingen immers niet af van de houding en de gevoelens van de verblinde massa. De bevoorrechte uitverkorenen ontvingen deze roeping ook niet uit verdienste, maar ze werd uit genade geschonken. Zo werden ook de gelovigen die zich bij hen voegden, uit genade deelgenoten van de zegeningen. Paulus schreef reeds in hoofdstuk 9:4 dat voor de Joden de aanneming was tot zonen en de heerlijkheid en de verbonden en de wetgeving en de eredienst en de beloften.

De afval onder Achab kon niet beletten dat de profeet Elia in Israël optrad en dat zich om hem nog zevenduizend gelovigen schaarden, het ware Israël dat de knie voor Baäl niet gebogen had. De weduwe van Sarfath ontving een zegen, omdat zij zich bij de profeet voegde.

Als de schaduwdienst tenslotte overgegaan is in de werkelijkheid van het nieuwe verbond, is de uitverkorene Jezus Christus uit het huis van David, en met Hem allen die zich bij Hem voegen. De goddelijke regel gaat dan onverminderd door: God roept onder de Joden de Uitverkorene en om Deze groepeert zich het overblijfsel uit dit volk. Al wat God aan Abraham en zijn zaad beloofd had, wordt dan aan hen vervuld.

Hetgeen Davids huis was toegezegd, heeft God ook geschonken, want in Christus zijn alle beloften Gods ja en amen. Dat de heidenen ook deel kregen aan dit heil, was allerminst in tegenstelling met deze regel. Het overblijfsel van Israël bestond uit hen die op de pinksterdag de doop des Geestes, de genadegaven, de zegeningen en alle beloften des Vaders ontvingen. Zij hadden zich bij Jezus gevoegd en werden hierdoor deelgenoten van de hemelse roeping. God verwierp dus zijn volk niet, maar in het overblijfsel redde Hij het ganse geestelijke Israël, de ware kinderen van Abraham.

De aloude belofte aan het Joodse volk bleef van kracht: 'Al was het getal der kinderen Israëls als het zand der zee, het overschot zal behouden worden; want wat Hij gesproken heeft, zal de Here doen op de aarde, volledig en snel' (9:27,28). God voerde uit wat Hij aan de vaderen beloofd had. In een rest redt God Israël, 'want niet allen die van Israël afstammen, zijn Israël' (9:6).

Zo redde God voortijds het menselijke geslacht in Noach en zijn gezin! Er staat wel dat het God berouwde dat Hij de mens gemaakt had, maar zijn plan met de mens bleek toch onberouwelijk. Met een rest gaat God steeds verder. Zo zal het ook in de eindtijd zijn: een overblijfsel uit de kerken zal behouden worden en het einddoel bereiken. Gods gedachten zijn Hem van eeuwigheid bekend en Hij verandert zijn plannen niet en heeft ook geen berouw over wat Hij eenmaal heeft beloofd.

Wat dit betreft, verandert de Heer zijn methode ook niet ter wille van het verharde deel van Israël. Dit wordt alleen gered als het Jezus aanneemt. De heilsweg is voor allen gelijk. De uitnodiging of roeping tot de verlossing in

Christus blijft ook nu nog steeds uitgaan tot het oude bondsvolk.

30-32. *Want evenals gij eertijds aan God ongehoorzaam waart, maar nu ontferming hebt gevonden door hun ongehoorzaamheid, zo zijn ook dezen nu ongehoorzaam geworden, opdat door de u betoonde ontferming, ook zij thans ontferming zouden vinden. Want God heeft hen allen onder ongehoorzaamheid besloten, om Zich over hen allen te ontfermen*.

Nu gaat Paulus uitleggen hoe God met de heidenen en met Israël gehandeld heeft om voor hen allen de weg tot behoud te openen. Toen God zag dat het menselijke geslacht na de zondvloed steeds meer afweek, zijn ingeschapen wetten vergat en zijn gerechtigheid steeds meer begon te verliezen, koos Hij één man die Hem gehoorzaam was en in wiens geslacht de gehoorzaamheid aan God bewaard moest blijven. De rest van de mensheid was ongehoorzaam.

Toen God zijn Zoon in deze wereld zond, bleek ook de meerderheid van het volk Israël evenwel ongehoorzaam en in deze ongehoorzaamheid kruisigde het de Heer der heerlijkheid. Het volk had geen inzicht erin dat het daarmee Gods plan volvoerde, dat Hij de schuldenlast der wereld wilde wegnemen ten einde Zich over de mensheid te kunnen ontfermen. Het begreep ook niet dat het door het verwerpen van het Woord Gods, op één lijn kwam met de ongehoorzame heidenen, en zijn bevoorrechte positie als natie verloor en de heidenen deelgenoot maakte van de ontferming Gods.

Deze heidenen moesten evenwel niet denken dat het Joodse volk, dat nu met hen op één lijn kwam te staan, van deze ontferming uitgesloten was. Integendeel; de Joden waren ongehoorzaam geworden evenals de heidenen, opdat hetzelfde offer dat de schuld der heidenen betaalde, ook hun ongerechtigheid zou verzoenen. Gods ontferming die zich uitstrekte tot redding van de ongehoorzame heidenen, strekte zich tegelijkertijd uit tot redding van het ongehoorzame Israël. God had hen allen, Jood en heiden, als ongehoorzamen op één hoop geschoven, om Zich over hen allen te kunnen ontfermen na het volbrachte offer van zijn Zoon.

Het doel Gods is dat tengevolge van het geloof in Jezus Christus, de belofte deel zou worden van allen die geloven (Gal. 3:22). Voor Israël zowel als voor de heidenen geldt: 'Hij wil niet dat sommigen verloren gaan, doch dat allen tot bekering komen' (2 Petr. 3:9).

Let wel dat het hier gaat over 'nu' en 'thans', dus niet over een verre toekomst. De heidenen hebben ná ontferming gevonden, opdat Israël tháns ook ontferming zou ontvangen. Hoe rijker en hoe voller het heil zich in de gemeente openbaart, des te gemakkelijker zal Israël tot jaloersheid geprikkeld worden. Het doel van Gods ontferming is immers een gemeente zonder vlek en zonder rimpel uit Israël en uit de volken. In de geschiedenis heeft de kerk evenwel weinig rekening gehouden met dit doel.

Zij heeft de doop met de Heilige Geest verwaarloosd, niet gejaagd naar de liefde en niet geijverd naar de geestelijke gaven. Door de armoede der kerk werd Israël niet verlokt tot Gods heerlijkheid. Dit volk kan alleen opgewekt worden, zich bij de gemeente te voegen, wanneer het de

heerlijkheid van het Israël Gods ziet en zijn Messias in de wolk, dat is in de gemeente, aanschouwt.

Wij wijzen er nog op dat de apostel niet veronderstelt dat de gemeente er is om Israël tot de ontferming Gods te brengen. Dit is niet het doel van haar bestaan, maar een begeleidend verschijnsel van haar ontwikkeling. Het plan Gods met de gemeente is om Zichzelf een vrouw te verwerven, die bij Hem past en die met Hem de troon kan delen. Alle beloften komen daarom aan de gemeente toe en niet aan een natuurlijk volk Israël. 'Alles is immers het uwe: ... hetzij wereld, leven of dood, hetzij heden of toekomst, het is alles het uwe; doch gij zijt van Christus, en Christus is van God' (1 Cor. 3:22,23).

33. *O diepte van rijkdom, van wijsheid en van kennis Gods, hoe ondoorgrondelijk zijn zijn beschikkingen en hoe onnaspeurlijk zijn wegen*!

Nu volgt een lofprijzing over de wijze waarop God zijn reddingsplan tot herstel van de mens uitvoert. Eeuwenlang had de Heer Israël gebruikt om Zich een naam te bewaren en in de zienlijke wereld een schaduw en een voorbeeld te geven van zijn eeuwig voornemen in de onzienlijke wereld met het Israël Gods. In de volheid des tijds zond Hij zijn Zoon als eerste van deze nieuwe schepping en schonk Deze aan de gehele wereld. De barmhartigheid Gods gaat nu uit naar het gehele mensdom, Israël inbegrepen.

Daarom is een rijkdom van genade geopenbaard, zoals nimmer tevoren in het oude verbond getoond was. De Joodse lezers wisten wat het was om God in de zichtbare wereld te dienen, in het onderhouden van de geboden, in

het brengen van offers, in het geven van tienden, in het verrichten van ceremoniën.

In de oude bedeling was het genade om te kunnen boeten, om een straf te mogen ondergaan en daarna als gerechtvaardigd weer te worden aangenomen. Maar het nieuwe verbond kent geen boete, geen offers en geen altaar. Het schenkt genade voor genade, dus het stelt de ene genade in plaats van de andere. Deze rijkdom van genade is in Jezus Christus geworden op het kruis en trad na zijn opstanding in werking.

Het is rijkdom van genade, want er staat: 'En heeft ons mede opgewekt en ons mede een plaats gegeven in de hemelse gewesten, in Christus Jezus, om in de komende eeuwen de overweldigende rijkdom zijner genade te tonen naar zijn goedertierenheid over ons in Christus Jezus' (Ef. 2:6,7). Het is genade als een gevangene gratie ontvangt, dit wil zeggen niet langer voor zijn overtredingen behoeft te boeten of straf te dragen. Maar het is rijkdom van genade als de misdadiger niet alleen kwijtschelding van straf en boete ontvangt, maar ook aan het hof als kind wordt aangenomen en zelfs recht krijgt op de erfenis.

Er is volheid van genade, want alles wat God te geven heeft wordt in het nieuwe verbond geschonken aan allen die in Christus Jezus zijn: vergiffenis, doop in de Geest, heiliging en ontplooiing van geestelijke begaafdheden als toerusting op de weg naar de troon van God.

In Christus kregen de diepste gedachten van God gestalte en deze culmineren in de openbaring van de zonen Gods, die het beeld van Jezus gelijkvormig zijn. Dit is het Israël

Gods van het nieuwe verbond, verzameld 'uit alle volk en stammen en natiën en talen'.

Zij worden ingeschakeld tot het herstel van de ganse schepping. Het doel van de Schepper is om voor eeuwig gemeenschap met de menselijke geest te hebben. Deze geest wordt zo hoog verheven dat hij bij Hem past. De gemeenschap heeft plaats door de inwoning van de Heilige Geest in het lichaam van de mens, dat een tempel Gods is.

Daarom moest het Woord vlees worden, opdat Jezus als eerste van een nieuwe schepping met een menselijke geest begiftigd zou worden en Hij voor allen die in Hem zouden geloven, als de laatste Adam tot een levendmakende geest zou zijn, dus geestelijke mensen zou formeren.

In het nieuwe verbond vinden wij voor de discipelen van Jezus Christus namen als: broeders, vrienden, zonen Gods, medearbeiders van God, deelgenoten van de hemelse roeping, maar de naam van 'vrouw des Lams' die als levenspartner van God voor eeuwig met Hem zal regeren over alle werken van zijn handen, is toch wel de intiemste en heerlijkste aanduiding.
De apostel spreekt ook van een diepte van wijsheid en kennis Gods. Sommigen vertalen: 'O, diepte des rijkdoms zowel der wijsheid als der kennis Gods'. Er wordt dan gesproken van diepte en van rijkdom in verband met de wijsheid en kennis Gods.

Deze kennis en wijsheid liggen dus niet aan de oppervlakte en zijn daardoor niet te verstaan voor de natuurlijke mens. Slechts wanneer men geleid wordt door de Heilige Geest en een geestelijk mens is, kan men vervuld worden met al deze kennis (15:14). 'Want de

Geest onderzoekt alle dingen, zelfs de diepten (van rijkdom, van wijsheid en van kennis) Gods' (1 Cor. 2:10). De herschepping is geen hocus pocus, geen samenloop van gelukkige omstandigheden en verwarde toevalligheden, maar zij ontwikkelt zich vanuit het klare denken van God en naar zijn gemaakt bestek op redelijke en logische wijze.

Gods beschikking, raadsbesluiten, beslissingen of oordelen zijn ondoorgrondelijk, dat wil zeggen dat ze met het natuurlijke verstand en met menselijke wijsheid niet te begrijpen zijn. In Jesaja 55:8,9 zegt de Heer: 'Want mijn gedachten zijn niet uw gedachten en uw wegen zijn niet mijn wegen, luidt het woord des Heren. Want zoals de hemelen hoger zijn dan de aarde, zo zijn mijn wegen hoger dan uw wegen en mijn gedachten dan uw gedachten'. De mens gaat immers van nature uit van wat voor ogen is, maar God rekent met een hemelse dimensie, met de geestelijke en eeuwige wereld.

Slechts zij die door de Geest Gods mogen functioneren in het Koninkrijk der hemelen, kunnen zijn wegen naspeuren en zijn gedachten volgen of doorgronden. In plaats van 'hoe ondoorgrondelijk zijn zijn beschikkingen' wordt ook vertaald 'hoe ondoorzoekelijk zijn zijn oordelen'. De gehele schepping is geïnfiltreerd en samengeweven met de wetteloosheid, maar God brengt door zijn woord en Geest de scheiding of het oordeel tot overwinning, zodat het goede voor eeuwig van het kwade gescheiden wordt (Matth. 12:20).

Deze zege is alleen mogelijk langs de weg van het nieuwe verbond, de hoge heerbaan door het onzienlijke Koninkrijk der hemelen. De verlosten die erop wandelen,

hebben ervaring van deze ondoorzoekelijke oordelen, want 'geen leeuw en geen verscheurend dier zal daarop komen' of hen tegenhouden (Jes. 35:9). Voor alle anderen is het verborgen, zelfs voor de engelen die begeren een blik in het heilsplan te slaan (1 Petr. 1:12).

34,35. *Want: wie heeft de zin des Heren gekend? Of wie is Hem tot raadsman geweest? Of wie heeft Hem eerst iets gegeven, waarvoor hij vergoeding ontvangen moet*?

De zin des Heren is zijn bedoeling of zijn gedachten. De apostel schijnt hier vrij te citeren uit Jesaja 40:13,14: 'Wie bestuurde de Geest des Heren en onderrichtte Hem als zijn raadsman? Wie raadpleegde Hij, dat deze Hem inzicht zou geven, het rechte pad zou leren, kennis bijbrengen en de weg des verstands doen kennen?' Het is de zin des Heren om de mens op de troon Gods te doen zitten en Hem als hersteller en mederegeerder te plaatsen boven alle werken zijner handen.

Het koningschap van David, die op de troon des Heren zat (1 Kron. 29:23), was hiervan slechts een schaduw. Door de gemeente herstelt God de ganse schepping. Wanneer dit volk als mede-arbeider Gods en als medeheerser een plaats ontvangt in zijn troon, zal het ook de zin des Heren moeten verstaan. Dan wordt van de nieuwe schepping bewaarheid: 'Gij hebt hem bijna goddelijk gemaakt' (Ps. 8:6).

Het volk Israël had de zin des Heren niet verstaan, zoals ook Jesaja vroeg: 'Wie heeft onze prediking geloofd?' Hun ogen waren verblind en hun harten verhard. Het volk Israël ging niet akkoord met de raad van God, zoals Paulus deze nu in enkele hoofdstukken uiteengezet had. Het deed

zijn best, het jaagde een wet der gerechtigheid na, het had de verbonden en de wetgeving, maar het bezat geen kennis van de diepste gedachten Gods, die eeuwig en onveranderlijk op het vaste doel gericht zijn.

God bezit geen raadgever die Hem inspireren kan. Hij laat Zich in verband met zijn plan niet ompraten noch verbidden. Hij verandert niet van gedachten en krijgt geen nieuwe ideeën, omdat de werken van God Hem al van eeuwigheid bekend zijn (Hand. 15:18, St. Vert.). Daarom zal de mens moeten luisteren naar de woorden Gods, die zijn voornemen openbaren. De gelovige zal de volle waarheid moeten leren verstaan en deze zal hem tot het einddoel voeren.

De apostel Paulus was een van de mensen die de zin des Heren had verstaan, de diepte van rijkdom, van wijsheid en van kennis Gods. Hij kon schrijven: 'Daarnaar kunt gij bij het lezen u een begrip vormen van mijn inzicht in het geheimenis van Christus' (Ef. 3:4). Ook in deze brief ontvouwt hij hoofdstuk na hoofdstuk de verborgenheden van het Koninkrijk der hemelen en van het plan Gods.

Ook is God niemands schuldenaar. Hij heeft geen enkele verplichting aan de engelen, maar ook niet aan de mens, zelfs niet aan de ernstige en vrome Jood. Meent iemand ergens aanspraak op te kunnen maken, dan kan dit slechts op grond van Gods toezeggingen en beloften. Deze zal God zeker vervullen, maar dan heeft Gód de mens eerst iets gegeven, namelijk zijn woord.

36. *Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen: Hem zij de heerlijkheid tot in eeuwigheid! Amen.*

God is van eeuwigheid en Hij is vóór alle dingen. Alles wat in de onzienlijke wereld is, kwam uit Hem voort. Zijn kennis en zijn wijsheid hebben alles toebereid en aan zijn kracht dankt de ganse schepping haar bestaan. Ook het plan van de herschepping, het herstel aller dingen, is van de Vader en wordt gerealiseerd door zijn wijsheid en door zijn vermogen.

Zo is niet alleen alles 'uit Hem', maar ook 'door Hem'. Wanneer het leven op aarde zich vermenigvuldigt en zich ontplooit, gebeurt dit alleen, omdat God de vruchtbaarheid en de wasdom erin gelegd heeft, 'want de aarde en haar volheid (volle vrucht) is des Heren' (1 Cor. 10:26). Wanneer de mens als Gods mede-arbeider de verborgen krachten van de natuur productief maakt, kan dit alleen gebeuren omdat God aan de menselijke geest de mogelijkheid gaf om kennis te verzamelen en Hij hem ook de wijsheid en de energie schonk alles te benutten, wat in de schepping verborgen ligt.

De schepping en de herschepping hebben een doel, dat door de apostel aldus geformuleerd werd: 'Opdat God zij alles in allen' (1 Cor. 15:28). God zocht in de menselijke geest Zich een partner en in diens lichaam een woning, een huis niet met handen gemaakt. Er staat immers van de opperste Wijsheid geschreven: 'Mijn vreugde was met de mensenkinderen' (Spr. 8:31). Daartoe is alles geschapen en wordt alles wat geschonden is, hersteld en vernieuwd, om het plan Gods werkelijkheid te doen worden.

Paulus eindigt met dezelfde lofprijzing als waarmee het 'Onze Vader' besluit-, dat Jezus ons leerde. Daar ligt het geloof aan ten grondslag, dat hetgeen God Zich voorgenomen heeft, in volle glorie tevoorschijn zal treden

en ook in eeuwigheid zal blijven bestaan. Gods heerlijkheid is de voltooiing van zijn plan. In Christus heeft de Schepper reeds deze volheid bereikt en ook in de gemeente zal zij tot openbaring komen.

Paulus wist dit, toen Hij schreef: 'Hem nu, die blijkens de kracht, welke in ons werkt, bij machte is oneindig veel meer te doen dan wij bidden of beseffen, Hem zij de heerlijkheid in de gemeente en in Christus Jezus tot in alle geslachten, van eeuwigheid tot eeuwigheid! Amen' (Ef. 3:20,21). Jezus bad: 'En nu, verheerlijk Gij Mij, Vader, bij Uzelf met de heerlijkheid, die Ik bij U had, eer de wereld was' (Joh. 17:5). Dit was dus de glorie die Hem van eeuwigheid toegekend was. Onze Heer kon hierom vragen, omdat Hij zijn aardse werk in volkomenheid verricht had.

In de voorgaande hoofdstukken had de apostel vele gedachten aan zijn lezers geopenbaard en hij had het plan van God aangaande Jood en heiden aan hen ontvouwd. Hij is zo onder het beslag en onder de bekoring van de bedoelingen van God en van diens wijze van uitvoeren, dat hij met deze machtige doxologie eindigt. Hij besluit haar met een hartgrondig 'amen', dit wil zeggen het zal waar en zeker zijn.

Na zovele eeuwen christendom verheugen ook wij ons over deze rijkdommen en heerlijkheden, die God in zijn schepping en herschepping openbaart. Daar wij weten dat wij als leden van het lichaam van Christus aan alle beloften deel hebben en wij 'de volheid hebben verkregen in Hem', dus hiernaartoe groeien, zeggen ook wij in grote vreugde en eenheid des Geestes: 'Amen'.

HOOFDSTUK 12

1. *Ik vermaan u dan, broeders, met beroep op de barmhartigheden Gods, dat gij uw lichamen stelt tot een levend, heilig en Gode welgevallig offer: dit is uw redelijke eredienst.*

Met hoofdstuk 12 begint de apostel iets geheel nieuws. Het dogmatische gedeelte is ten einde: zonde, verlossing, doop, de rechtvaardigheid uit het geloof, de soevereiniteit van God in de verkiezing van eeuwigheid, de verhouding tussen het natuurlijke Israël en het Israël Gods. Nu gaat het verder over het leven van de christen en de wil van God met hem. Voor de christen gaat het er niet om ijdele dromen te hebben, maar op welke wijze hij God kan dienen om het voorgestelde doel van de volkomenheid te bereiken en tevens dienstbaar te zijn bij de opbouw van de tempel Gods in de geestelijke wereld.

Daarom roept Paulus in de eerste plaats de broeders op om hun lichaam de Heer toe te wijden als een levend offer. Hij doet daarbij een beroep op de barmhartigheden van God zoals deze in de vorige hoofdstukken getoond werden voor Jood en heiden, op grond van de wonderbare verlossing (9:15 en 11:22). Deze barmhartigheden in redding, verlossing, genezing en doop in de Heilige Geest stellen de christen in staat nu ook naar de wil van de Heer te leven.

Ook het lichaam heeft deel aan de ontferming Gods. Het lichaam is voor de Heer en de Heer voor het lichaam (1 Cor. 6:13). Het is immers levend gemaakt door de Heilige Geest (8:11), dat wil zeggen dat het weer naar Gods

wetten functioneren mag. Het is heilig, wanneer het afgezonderd is van de boze machten en geheeld of genezen is. Omdat het lichaam dan levend en heilig is, kan het een Gode welgevallig offer genoemd worden. Wij moeten dus nauwlettend toezien hoe wij ons lichaam behandelen en wat wij ermee doen. Het lichaam is niet iets minderwaardigs, een kerker waarin de geest gevangen zit, maar een bruikbaar instrument voor de Heilige Geest, want de ware christen wijdt zijn lichaam aan God.

Hij stelt het tot diens beschikking, opdat door zijn woorden en zijn daden God Zich in deze wereld kan openbaren. Wij moeten dus alles vermijden wat ons lichaam aantasten of beschadigen kan. Wij mogen het ook niet ten dienste stellen van zonde en verslaving, want dit weerhoudt Gods wetten erin te functioneren.

De Joden en heidenen brachten offers van dode dieren in hun tempels. De christenen bieden God een levend offer aan en zij zijn zelf zijn tempel in de geest. Zij zijn dus tempel, priester en offerande, gelijk ook Jezus dit in bijzondere mate was. Zij verheerlijken God met hun lichaam.

Een lid van het lichaam dat in de dienst van God nog een bijzondere aandacht krijgt, is de tong. Jacobus noemt het een klein roer dat de richting van het gehele schip aangeeft. Wanneer wij met onze mond de naam des Heren belijden en zijn woord spreken, zal ons gehele leven in de goede richting gestuwd worden, want met de mond belijdt men tot behoud (10:10).

Het woord 'redelijke' is de vertaling van het Griekse 'logikos'. Eredienst heeft met het zichtbare te maken, met

het natuurlijke bestaan. Vele heidense godsdiensten hebben ceremoniën die onredelijke zijn. Zij zijn met hun afgoderijen en occulte handelingen dwaas en schandelijk voor de mens. Wie zijn lichaam heiligt en levend houdt en het zo aan God toewijdt, doet daarmee iets redelijks. Ook in dit opzicht berust onze dienst van God op logische wetten.

2. *En wordt niet gelijkvormig aan deze wereld, maar wordt hervormd door de vernieuwing van uw denken, opdat gij moogt onderkennen wat de wil van God is, het goede, welgevallige en volkomene.*

Het woord 'wereld' is de vertaling van 'aeon', wat door eeuw of tijdperk weergegeven kan worden. De prediking van het evangelie van het Koninkrijk der hemelen sluit niet aan bij het denken van de tegenwoordige tijd of bedéling. Zij verkondigt een wijsheid die niet van deze eeuw is, maar van de toekomende (1 Cor. 2:6). Zij gaat gepaard met 'krachten der toekomende eeuw' (Hebr. 6:5). Bij de discussiemensen of redetwisters van onze eeuw doet de leer van het Koninkrijk der hemelen geen opgeld (1 Cor. 1:20).

Op ons is evenwel 'het einde der eeuwen gekomen', het tijdperk waarin de mens ten volle in aanraking komt, of met de Heilige Geest of met de neerstorting der demonen uit de hemelse gewesten. Ons tijdperk aanvaardt ziekte, gebondenheid, zonde en onreinheid als vanzelfsprekend. Men kent immers de ware verwekkers van het kwaad niet. Men beschouwt de wetteloosheid zoals deze zich in geest, ziel of lichaam openbaart, als normaal bij het leven behorende.

De christen die vroeger net zo dacht als zijn tijdgenoten, moet na zijn bekering van binnenuit een metamorfose of hervorming ondergaan. Zijn innerlijke mens moet van dag tot dag vernieuwd worden (2 Cor. 4:16). In Eféziërs 4:23 wordt vermaand: 'Dat gij verjongd wordt door de geest van uw denken'. Bij deze vernieuwing neemt de mens de gedachten van God over en daarmee leert hij ook diens wil ten opzichte van zijn schepping kennen.

Hieruit volgt dus dat de natuurlijke mens verkeerde inzichten heeft, want 'de god dezer eeuw heeft hem met blindheid geslagen' (2 Cor. 4:4). Als de verblinding van de tijdgeest wijkt en Gods gedachten de mens vervullen, weet deze dat de Schepper de vernieuwing van de totale mens wil en dat zijn lichaam hier ook deel aan mag hebben. Hij leert dan onderscheiden, beproeven en onderkennen wat uit God is, of wat daarentegen geïnspireerd wordt door de god dezer eeuw.

God wil het goede, het acceptabele en het complete. Het goede is wat naar de wetten Gods functioneert; slechts dit is voor Hem aanvaardbaar en welgevallig. God wil dat alles wat Hij geschapen heeft, ook ontwikkelt en uitgroeit tot volwassenheid en volkomenheid. Hij wil dus zijn doel in de mens bereiken, opdat deze volmaakt zij, gelijk de Vader in de hemel volmaakt is. Wanneer dit gebeurd is, zijn de zonen Gods geopenbaard en zijn zij gelijkvormig aan het beeld van de Zoon van God.

Deze kennis van zijn wil is van groot belang voor het praktische leven van de christen. Veronderstel dat iemand ziek is en zijn levensgeest niet in staat blijkt hem te herstellen. Dan mag hij door zijn vernieuwd denken zeggen: 'Heer, uw Geest woont in mij. Mijn lichaam is uw

tempel evenzo goed als de mijne. Laat nu uw Geest het zieke lichaamsdeel genezen, want Gij wilt alles wat goed is, welbehaaglijk en volmaakt'.

Tot ons 'lichaam' behoort onze gehele natuurlijke mens: ons verstand, onze wil, onze capaciteiten als muzikaliteit, organisatietalent, ons geheugen, het vermogen om kennis door te geven, enzovoort. In het vorige vers was sprake dat het lichaam een Gode welgevallig offer zou worden. Het moet dus in dienst staan van God en de gemeente.

De wereld wil dat al onze capaciteiten in het natuurlijke leven belegd worden. Door geloof en vernieuwing van denken gaan wij het lichaam in dienst stellen van God, en de Heilige Geest ondersteunt ons lichaam door zijn bijzondere begaafdheden, zodat wij meer dienstbaar kunnen zijn tot opbouw van de gemeente.

3. *Want krachtens de genade, die mij geschonken is, zeg ik een ieder onder u: koestert geen gedachten, hoger dan u voegen, maar gedachten tot bedachtzaamheid, naar de mate van het geloof, dat God elkeen in het bijzonder heeft toebedeeld.*

Als God in de gemeente het goede en het volmaakte wil, betekent dit niet dat dan alles eenvormig moet zijn, maar Hij wil juist in de gemeente zijn veelkleurige wijsheid openbaren. Hij verdeelt de begaafdheden en de krachten van zijn Geest zo over de gemeente, dat ieder toebedeeld krijgt wat bij hem past. Paulus is een geroepen apostel (1:5). Dit is de genade die aan hém geschonken werd. Zo wordt aan een iéder een bijzondere genade geschonken, opdat hij zijn plaats waartoe God hem geroepen heeft, kan innemen in het lichaam van Christus.

Daarmee moet hij tevreden zijn en geen roeping begeren, waarvan hij meent dat deze hoger ligt. De christen moet erop bedacht zijn, waartoe God hem geroepen heeft en zich uitstrekken naar de gaven die voor zijn roeping nodig zijn, maar ook bedenken dat iedere roeping en ontplooiing van geestelijke gaven, gepaard gaan met een bijzondere verdrukking. Wie bijvoorbeeld naar een opzienersambt staat, dus zich daartoe geroepen weet, begeert een voortreffelijke taak (1 Tim. 3:1). Hij zal vanzelfsprekend ook jagen naar de begaafdheden die daarvoor nodig zijn, maar moet ook weten dat de beproevingen hem niet gespaard zullen blijven. Ook schrijft Jacobus: 'Laat niet zovelen uwer leraars zijn, mijn broeders; gij weet immers, dat wij er des te strenger om geoordeeld zullen worden' (Jac. 3:1).

Iedere gelovige moet zich bewust zijn van de taak, waartoe God hem in de gemeente geroepen heeft. Er is geen lid van het lichaam, dat geen functie heeft. Aan de andere kant moet ook niemand buiten zijn roeping gaan, want dan zal hij zich op een terrein bewegen, waarvoor hij geen speciale begaafdheid ontvangen heeft en dit geeft in de gemeente dan aanleiding tot jaloersheid, twist en wanordelijkheid. Handen zijn niet om op te lopen en voeten zijn niet om mee te schrijven! De Geest der waarheid zal ieder kind van God ook in deze dingen leiden en hij behoeft zich niet ongerust te maken, want God zal hem, goed toegerust, brengen op de plaats waar Hij hem gedacht heeft.

Toen de discipelen van Johannes de Doper diens roeping vergeleken met het werk van Jezus, sprak hij: 'Niemand kan iets aannemen, of het moet hem uit de hemel gegeven

zijn' (Joh. 3:27). In de roeping van de Doper lag de beproeving begrepen dat Jezus moest wassen en hij minder worden. Toen dit gebeurde, kon Johannes zich verheugen in de verdrukking, want hij sprak: 'Zo is dan mijn blijdschap vervuld!' De christen moet geloof in zijn roeping hebben.

Dit kan alleen, indien hij de stem van God vernomen heeft, indien hij duidelijk weet wat Gods gedachten ten opzichte van hem zijn. Hij zal dus goed moeten weten tot welke taak de Heer hem in het huisgezin Gods geroepen heeft. Voor een bijzondere roeping heeft men een bijzondere geloofsgerichtheid nodig. Wie zich houdt aan de roeping waarmee God hem geroepen heeft, raakt niet uit zijn balans, ook al wacht hem smaad en tegenstand. Hij heeft als een goed soldaat slechts hem te voldoen, door wie hij aangeworven is (2 Tim. 2:4).

Hij koestert immers geen eigen dunk, maar schat zich op de juiste waarde vanuit zijn roeping, die door het geloof hem zekerheid geeft. Voor ieder gemeentelid geldt: tracht te verstaan wat uw taak is en ijvert naar de geestelijke toerusting die hiervoor nodig is en wacht tot Gods tijd gekomen is om u in te zetten als arbeider in de wijngaard.

4,5. *Want, gelijk wij in één lichaam vele leden hebben, en de leden niet alle dezelfde werkzaamheden hebben, zo zijn wij, hoewel velen, één lichaam in Christus, maar ieder afzonderlijk leden ten opzichte van elkander.*

Bij deze voorstelling gaat Paulus evenals in zijn andere brieven, uit van de eenheid der plaatselijke gemeente. Zij is een organisme en wordt vergeleken met een lichaam, waartoe de verschillende ledematen behoren. De apostel

spreekt niet over een vage, onzichtbare gemeente, waarvoor niemand enige verantwoordelijkheid draagt, maar over een harmonisch samengaan van broeders en zusters, waarbij men over en weer een bepaalde plaats ten opzichte van elkander inneemt en een bepaalde taak vervult.

Een gemeente is geen door elkander geworpen hoop, geen ontmoetingscentrum in los verband, geen samenkomst waar men vrijblijvend ten opzichte van elkander verkeert, maar 'een welsluitend geheel en bijeengehouden door de dienst van al zijn geledingen naar de kracht, die elk lid op zijn wijze oefent' (Ef. 4:16).

In dit lichaam is verscheidenheid van werkzaamheid, want 'God heeft sommigen aangesteld in de gemeente, ten eerste apostelen, ten tweede profeten, ten derde leraars, verder krachten, daarna gaven van genezing, bekwaamheid om te helpen, om te besturen, en verscheidenheid van tongen' (1 Cor. 12:28). Dit is nog maar een greep van alle werkzaamheden die in de gemeente moeten worden verricht en waarvoor de Heer zijn werkers uitkiest. Jezus bekwaamt en leidt door zijn Geest ieder van de leden van zijn lichaam, opdat het geheel harmonisch naar de volwassenheid opwast.

Daarom mag men ook geen dwalingen en vreemde leringen in de gemeente laten verkondigen, want deze verdelen het ene lichaam en brengen het af van de weg der waarheid en het spoor der gerechtigheid, zodat de heerlijkheid niet bereikt wordt.

Wij zijn leden ten opzichte van elkander, zoals een voet slechts functioneert, wanneer hij met het lichaam

verbonden is. Wanneer een hand of ander lid afgescheiden is van het lichaam, kan hij niet meer werkzaam zijn, verliest alle leven en is onnut. Wanneer een christen niet door de band des Geestes met een gemeente verbonden is, zal hij bemerken dat hij geestelijk verzwakt en krachteloos en machteloos wordt.

Deze band kan blijven bestaan, als iemand tijdelijk in het natuurlijke leven van de gemeente verwijderd is, maar deze verbondenheid gaat, indien mogelijk gepaard met het bezoeken van de onderlinge bijeenkomsten. Daar wordt immers de onderlinge band versterkt, daar viert men tezamen avondmaal en daar prijst en aanbidt men, één van hart en ziel, de Heer. Daar komen ook de werkzaamheden van ieder lid afzonderlijk het best tot hun recht. De geestelijke begaafdheden worden aan ieder lid geschonken tot welzijn van allen (1 Cor. 12:7). De uitingen des Geestes ontvangt men in de eerste plaats tot opbouw van het lichaam van Christus, de gemeente. Zij zijn een toerusting tot dienstbetoon (Ef. 4:12).

6-8. *Wij hebben nu gaven, onderscheiden naar de genade die ons gegeven is: profetie, 'naar gelang van ons geloof'; wie dient, in het dienen; wie onderwijst, in het onderwijzen; wie vermaant, in het vermanen; wie mededeelt, in eenvoud; wie leiding geeft, in ijver; wie barmhartigheid bewijst, in blijmoedigheid.*

De eenheid van de gemeente berust in Christus, die het hoofd van het lichaam is. De Heilige Geest die in Christus woont, functioneert in het hele lichaam en maakt het tot een levend organisme. De gemeente is vol van Hem die 'alles in allen volmaakt', of tot volheid brengt. Deze

opbouw van het geheel geschiedt door de gaven of charismata.

Naar de genade die hem gegeven is, neemt ieder de plaats in, die de Heer hem in de gemeente heeft toegedacht. Iedere plaats vraagt haar specifieke gaven of geschiktheden. God geeft de roeping en met de roeping de nodige begaafdheden. Deze moeten zich ontwikkelen en ontplooien zoals een blad, een bloem en een vrucht aan een plant. Zoals de natuurlijke talenten van de mens zich ontwikkelen door ijver, werkzaamheid en oefening, zo gebeurt het ook met de begaafdheden welke de Heilige Geest die in ons woont, bezit en ons wil meedelen.

Zo staat er in Hebreeën 2:4: 'Terwijl ook God getuigenis daaraan geeft door tekenen en wonderen en velerlei krachten en door de Heilige Geest toe te delen naar zijn wil'. Het herstel van de mens geschiedt door middel van de genadegaven in de gemeente. Naar gelang de roeping van ieder lid anders is, ontplooien zich ook andere gaven. Men moet evenwel geloven dat alle gaven in de gemeente werkzaam zullen worden.

Met zijn geest ontwikkelt de mens gedachten die hij in woorden kan uitspreken en zo overdragen op de geest van andere mensen. Wanneer hij de Heilige Geest bezit, inspireert en ontwikkelt deze de gedachten Gods in hem. Jezus sprak: 'Hij zal het uit het mijne nemen en het u verkondigen' (Joh. 16:14). De menselijke geest en Gods Geest maken daarbij gebruik van het verstand (het onzienlijke) en de hersenen (het zienlijke). Het is Gods wil dat in dit proces de Heilige Geest de leiding krijgt. In 1 Petrus 4:10 en 11 wordt door de apostel vermaand: 'Dient elkander, een ieder naar de genadegave, die hij ontvangen

heeft, als goede rentmeesters over de velerlei genade Gods. Spreekt iemand, laten het woorden zijn als van God'.

Onder leiding van de Heilige Geest leren wij Gods gedachten kennen en overnemen. Zo kon Mozes de Pentateuch schrijven, want hij was vertrouwd met het huis Gods: 'Van mond tot mond spreek Ik met hem, duidelijk en niet in raadselen, maar hij aanschouwt de gestalte des Heren' (Num. 12:8). Wanneer in raadselen gesproken wordt, moet er een uitleg of verklaring volgen, zoals bij de gelijkenissen die Jezus uitsprak, of zoals vaak bij visioenen nodig is.

Jezus zelf evenwel ontving zijn kennis rechtstreeks door het contact dat Hij met de Vader had. Ook met Abraham sprak God als met zijn vriend. Paulus nam door zulk een innige gemeenschap de gedachten Gods in zijn brieven over. Hij had zijn zinnen immers geoefend in het onderscheiden van goed en van kwaad. Gods gedachten waren in hem werkzaam en openbaarden zich door hem als vanzelfsprekend. Dit is profetie en hiervoor is een bijzondere mate van geloof nodig.

Men moet immers geloven, dus zeker weten dat het Gods gedachten zijn die verwerkt en uitgesproken worden. Deze zekerheid in de mens spruit voort uit zijn geloof dat volkomen op God gericht is. Naarmate het geloof groter en standvastiger is, worden de gedachten Gods in de profetie duidelijker openbaar. Wanneer het geloofsleven afneemt, zullen de gedachten van de mens zelf zich met de profetie gaan vermengen.

Een profeet is dus iemand die op duidelijke wijze Gods gedachten doorgeeft. Uiteraard geschiedt dit in overeenstemming met het Woord Gods, dat dan ook een toetssteen voor de profetie is. Bij een openbaring of bij een gezicht hebben wij meer te doen met een onmiddellijke en directe werking van Gods Geest buiten het opbouwende en organische denken. De profeet of ziener komt dan in geestvervoering. Een openbaring, een gezicht of een droom valt iemand ten deel (1 Cor. 14:30). Zulk een openbaring en de uitleg van een gezicht of van een droom moeten wél overeenkomen met de richtlijnen van Gods Woord.

Iedere geestelijke gave wordt aan de heiligen geschonken tot dienstbetoon, dit wil zeggen om de broeders en zusters te helpen. Wanneer nu hier van een speciale begaafdheid van dienen gesproken wordt, gaat het naar alle waarschijnlijkheid over een taak in de uitwendige verzorging van het huisgezin Gods. Zo is in Handelingen 6:2 sprake van het bedienen der tafels. Een lid dat geroepen is tot een bepaalde dienst, is daarvoor bijzonder bekwaam gemaakt. In 1 Corinthiërs 12:28 wordt gesproken over 'bekwaamheid om te helpen'.

In onze tekst duidt Paulus dit charisma aan met het woord 'diakonia', dat 'dienst' betekent. Het heeft hier evenwel nog niet de engere zin van 'zorg voor de armen', dus wat velen nu onder diakonie verstaan. Wie de gave van dienen heeft, zal ook werkelijk moeten dienen en niet zichzelf zoeken. Zijn streven zal erop gericht moeten zijn alles ordelijk en goed te doen verlopen.

Wie onderwijst, moet eerst zelf onderwezen zijn, dus een bepaald geestelijk niveau bereikt hebben. Hij moet

bekwaam zijn om uit de voorraad van Gods Woord 'nieuwe en oude dingen te voorschijn te brengen'. Hij moet bovendien de waarheid verstaan en capabel zijn, kennis over te dragen. Ook voor deze taak is dus een bijzondere toerusting nodig. Onderricht geven is een verantwoordelijk werk, want de leraar geeft de lijn aan, waarlangs de gemeente zich beweegt. Jacobus waarschuwt dan ook: 'Laat niet zovelen uwer leraars zijn, mijn broeders; gij weet immers, dat wij er des te strenger om geoordeeld zullen worden' (Jac. 3:1).

Wie geroepen is om te vermanen, ontvangt daarvoor een bijzondere wijsheid en genade. Want wat bereikt men met zijn vermaningen? In 1 Timotheüs 1:5 merkt de apostel op dat het doel van alle vermaning is: liefde uit een rein hart, uit een goed geweten en een ongeveinsd geloof. Wie de bedoeling heeft om kritiek uit te oefenen, om te laten blijken dat men het met de andere niet eens is, zal dit doel niet bereiken.

Misschien bewerkt men wel het tegengestelde, namelijk boosheid en geïrriteerdheid. Het gevolg van iedere juiste vermaning moet zijn, dat de betrokken persoon weer in de goede verhouding tot God gebracht wordt. Degene die vermaant, moet er tijdens het gesprek naar streven dat hij of zij weer liefde tot God en de naaste krijgt, dat wil zeggen zich weer positief instelt en het contact met de boze verbreekt.

Degene die op een dwaalspoor is, moet door middel van de vermaning weer overtuigd worden, dat zijn hart gereinigd is door het bloed van Jezus Christus van alle besef van kwaad en ook rein kan blijven door de werking van de Heilige Geest in hem (Hebr. 10:22). Zo kan hij dan

wandelen in de hemelse gewesten met een goed geweten. De vermaning is dus altijd opbouwend. Geldt zij voor de gehele gemeente, dan ligt deze herderlijke bediening uiteraard bij de voorganger, de oudsten, de leraar en de profeet, die de gedachten Gods met de mens duidelijk voor ogen stellen en de afwijkingen ervan corrigeren.

Daarom staat er: 'Wie profeteert, spreekt voor de mensen stichtend, vermanend en bemoedigend' (1 Cor. 14:3). Wie de gave der vermaning heeft, breekt dus nooit een mens af, haalt hem niet neer, verwijt hem niet en beschuldigt hem niet, maar tracht zijn ogen te openen, hem op te bouwen en hem te herstellen. Wie geroepen is uit te delen, heeft de gave van eenvoud nodig. In Eféziërs 4:28 wordt verondersteld dat ieder christen van zijn middelen meedeelt aan de behoeftigen.

Het werkwoord mededelen of uitdelen heeft betrekking op dat van eigen goed. In de bergrede sprak Jezus: 'Wie een dubbel stel kleren heeft, dele mee aan wie er geen heeft, en wie spijzen heeft, doe evenzo' (Luc. 3:11). In Handelingen 4:34 lezen wij dat velen hun gaven aan de voeten der apostelen legden, die dan de wijsheid moesten hebben uit te delen naar behoefte. Later merken wij dat voor deze taak zelfs afzonderlijk mannen werden aangesteld, die geestelijk aan hoge maatstaven voldoen moesten.

Hoe het ook zij, men moet altijd uitdelen zonder bijoogmerken, zonder verwijten te doen, zonder dit uitdelen gepaard te laten gaan met bestraffingen of het stellen van voorwaarden. Men moet ook niet trachten mensen onder geestelijke pressie te zetten, of macht of invloed te verwerven, maar men moet uitdelen in

oprechtheid en eenvoud, met de bedoeling het welzijn van de andere te bevorderen. Ook moet men niet zoals de Farizeeën deden, uitdelen om van de mensen gezien te worden.

Een zuivere gedachtegang is een vereiste, wanneer men geroepen is om wel te doen. Sommige mensen delen zo onverstandig uit, dat ze zich geen vrienden uit de onrechtvaardige mammon maken, maar vijanden. Hun geven wordt een bron van ergernis, jaloezie en twist.

Wie over anderen gesteld is, dus leiding geeft, moet een voorbeeld zijn van ijver. Hij moet zowel in het geestelijke als in het natuurlijke leven een ruime visie hebben, energiek en ondernemend zijn. Wie dus voor zulk een taak geroepen is, zal zich zeker ook moeten uitstrekken naar de begaafdheden die daarvoor nodig zijn. Aan de andere kant geldt dat de broeders hem, die zich de moeite getroost leiding te geven, ook moeten erkennen en hoogschatten (1 Thess. 5:12). Zo komt aan oudsten die goede leiding geven, dubbel eerbewijs toe (1 Tim. 5:17).

In de bergrede sprak Jezus: 'Zalig de barmhartigen, want hun zal barmhartigheid geschieden' (Matth. 5:7). Barmhartigheid is een eigenschap die overvloedig bij God gevonden wordt, want Hij is vol ontferming en mededogen. De Schepper zoekt deze eigenschap ook terug in zijn beeld, de mens. Zij werd gevonden in Jezus, van wie geschreven werd dat Hij met ontferming bewogen was. Bij het laatste oordeel wordt zij als toetssteen gebruikt om de goeden van de bozen te scheiden. Zij is immers het bewijs van de aanwezigheid van de eis der wet, namelijk de liefde. Als christen moeten wij

barmhartig zijn gelijk onze Vader die in de hemelen is, barmhartig is.

In de gemeente zijn broeders en zusters, die in het bijzonder geroepen zijn om barmhartigheid te bewijzen. Zij zijn de weldoeners, de ziekenbezoekers, de vertroosters bij uitnemendheid. Zij zijn daarvoor ook in het bijzonder met blijmoedigheid toegerust. Wanneer men barmhartigheid gaat bewijzen, kan men zijn blijdschap verliezen, doordat sommigen misbruik maken van zijn goedheid of vriendelijkheid en deze niet op prijs stellen. Men schenkt iets weg en het geld wordt op een manier besteed of voor doeleinden gebruikt, die tegen de opvattingen van de gever ingaan.

Men wordt vaak teleurgesteld in degenen die men barmhartigheid bewijst en ontmoet veel ondankbaarheid. Op deze wijze zou hij die barmhartigheid bewijst, zijn blijdschap kunnen verliezen. Het is een bijzondere genadegave, indien men zich ondanks teleurstellingen niet laat neerdrukken of ontmoedigen. God heeft de blijmoedige gever lief.

Wij merken op dat de Heilige Geest, die bij Gods kinderen zijn intrek heeft genomen, in ieder zijn rijke begaafdheden tot uiting wil brengen, maar dat in sommigen de charismatische gaven een rijke ontplooiing vinden. Zo moeten allen in tongen spreken, maar er is ook in de gemeente een charisma van 'allerlei' tongen. Ieder moet de woorden Gods spreken, maar er is ook een gave om te profeteren. Ieder moet toegerust zijn tot dienstbetoon, maar er is ook een gave voor bepaalde diensten. Ieder moet kennis van het Woord Gods hebben en deze aan

anderen kunnen meedelen, maar er is ook een gave om te onderwijzen.

9. *De liefde zij ongeveinsd. Weest afkerig van het kwade, gehecht aan het goede.*

Na de christelijke levenswijze komen de christelijke plichten, het persoonlijke gedrag. Na de charismata komt het vermaan tot liefde als de vervulling van de wet Gods. De gaven staan immers in dienst van de gemeente, het lichaam des Heren. Evenals in 1 Corinthiërs 13 volgt de oproep tot liefde achter de verscheidenheid van gaven en bedieningen. De liefde kan niet zonder de gaven, maar de gaven zijn nutteloos zonder de liefde. Daarom klinkt het vermaan: 'Jaagt de liefde na en streeft naar de gaven des Geestes' (1 Cor. 14:1).

Deze liefde moet ongeveinsd zijn. Het innerlijke van de christen moet ten opzichte van de broeder of zuster in de gemeente, werkelijk positief zijn. Hij mag niet alleen aan de buitenkant voorkomend en vriendelijk schijnen. Hij mag geen liefde huichelen.

Liefde is een toegekeerd zijn, een positief staan ten opzichte van de ander. Dit sluit evenwel geen compromis in met het kwade. Wanneer een zonde- of leugenmacht in een broeder of zuster werkt, moet men wel positief ingesteld blijven tegenover de broeder of zuster, maar de macht bestrijden. Men mag niet vriendelijk zijn tegenover de zonde, maar moet zich van het kwade afkeren.

Er zijn christenen die zich identificeren met dwalingen. Wanneer de leugengeesten ontmaskerd worden en dus openbaar wordt met wie zulke mensen verbonden zijn,

trekken zij dit zich persoonlijk aan en spreken over liefdeloosheid. Zij willen dat de mantel der liefde hun verkeerdheden bedekt en dat om der wille van de broederlijke liefde de dwaling getolereerd wordt. Men moet evenwel gehecht zijn aan het goede. Dit betekent: ermee verbonden zijn zoals een man met zijn vrouw.

10,11. *Weest in broederliefde elkander genegen, in eerbetoon elkander ten voorbeeld, in ijver onverdroten, vurig van geest, dient de Here.*

Bij het woord broederliefde denken wij aan de positieve houding die de broeders en zusters in de gemeente jegens elkander hebben. De liefde vormt een onderlinge binding. In Galaten 5:6 staat, dat het geloof door de liefde werkt. Aan deze band met God en met de broeders kan men dus zien of een christen werkelijk geloof heeft. Men bereikt alleen tezamen, als gemeente, het doel. Afzonderlijk is men wel een levende steen, maar men functioneert slechts in de tempel Gods in verbondenheid met de andere stenen. Het gaat niet om de stenen, maar om het gebouw. Wie zijn broeder haat, is niet uit God, want hij functioneert niet mee in het lichaam van Christus.

Het woord 'genegen' wijst op speciale, tedere liefde, zoals tussen ouders en kinderen. God heeft zulk een positieve instelling jegens óns en zo zullen wij ook voortdurend positief moeten staan ten opzichte van onze medechristenen. In 1 Petrus 1:22 staat: 'Nu gij uw zielen door gehoorzaamheid aan de waarheid gereinigd hebt tot ongeveinsde broederliefde, hebt dan elkander van harte en bestendig lief.' Wij merken hierbij op dat zulk een liefde die bereid is te geven en te ontvangen, alleen mogelijk is, wanneer de broeders niet alleen in de gerechtigheid leven, maar ook in de waarheid wandelen.

Wanneer een broeder in de ongerechtigheid of in de zonde leeft, moet men niet met hem omgaan (1 Cor. 5:11). Dit is onder christenen wel bekend, maar wanneer iemand zich niet gereinigd heeft door aan de waarheid te gehoorzamen, dus als hij de leugen of de dwaling liefheeft, geldt hetzelfde. De zogenaamde broederliefde wordt dan geveinsdheid. Menigmaal worden oprechte kinderen Gods beschuldigd van liefdeloosheid ten opzichte van hun medechristenen. Dit betreft dan meestal 'lieve' broeders of zusters die zich met dwalingen bezighouden.

De ware christen weigert ieder contact met de zondemachten, maar ook met de leugenmachten. Wanneer een broeder met zulk een geest verbonden is, bemerkt hij de afkeer die de vrije, geestelijke christen van het rijk der duisternis heeft. Hij zal deze aversie aanvoelen als tegen zichzelf gericht. Vandaar dit spreken over hardheid of liefdeloosheid. Wordt de dwaling bestreden en ontmaskerd, dan zal de broeder die zich ermee geïdentificeerd heeft, zichzelf dus gekwetst en aangetast gevoelen.

Het mag evenwel nimmer in de bedoeling liggen om een broeder, hoe gebonden ook, als mens liefdeloos te bejegenen. Het doel van de ontmaskering of van de vermaning moet juist zijn om de broeder de ogen te openen en hem te bevrijden, zodat de broederliefde in alle oprechtheid wederzijds kan functioneren. Het doel van alle vermaning is immers om liefde uit een rein hart, uit een goed geweten en uit een ongeveinsd geloof op te wekken (1 Tim. 1:5).

Wanneer de zinnen geoefend zijn in het onderscheiden van goed en kwaad en men geleerd heeft wat de méns wil en wat de boze geest uitwerkt, is het niet moeilijk beiden van elkander te scheiden: de boze geest te bestrijden en de mens lief te hebben en deze te claimen voor het Koninkrijk Gods.

Met de Heilige Geest is ook de liefde Gods in de harten der gelovigen uitgestort. God blijft altijd positief jegens de mens staan, bovenal tegenover hen die zijn Zoon aangenomen hebben. Wanneer zijn liefde in ons woont, zullen wij ook de broeders liefhebben en bereid moeten zijn deze te helpen en te ondersteunen.

De liefde Gods is een gevende liefde! Jezus sprak dan ook dat het zaliger is te geven dan te ontvangen (Hand. 20:35). Het is dus heerlijker te helpen dan om geholpen te worden. De schenkende liefde zoekt het welzijn van de medemens en zij kan alleen maar efficiënt werkzaam zijn, wanneer zij samengaat met het bezit van de charismatische gaven van de Heilige Geest, die reddend, herstellend en opbouwend functioneren (zie de verzen 3-8).

Liefde is een zaak van de innerlijke mens, maar eerbetoon ziet op de uitwendige zijde. In plaats van moeite te doen om voorrang te verkrijgen, moet men zich dus beijveren om anderen de eerste plaats te doen innemen, zoals in Filippenzen 2:3 vermaand wordt: 'Doch in ootmoedigheid achte de een de ander uitnemender dan zichzelf'. Wij moeten eropuit zijn, de gaven in onze broeders te ontdekken en deze te waarderen en te stimuleren.

In vers 8 had de apostel reeds gesproken over de ijver van hen die een besturende functie hebben. In principe is evenwel iedere christen bestemd om leiding te geven, want hij is een priester en een koning, en de wereld zal mede door hem geoordeeld worden. Daarom geldt voor allen dat zij onverdroten in ijver moeten zijn, dus altijd bezig in de dingen des Vaders, zoals Jezus eenmaal het goede voorbeeld hiervan gaf. Onverdroten betekent: voortdurend, zonder ophouden en zonder dat het ooit te veel wordt.

Deze ijver richt zich vooral en allereerst op het dienen in het Koninkrijk Gods.
De geestenwereld is altijd actief en dit is een van haar markantste eigenschappen. Jezus sprak: 'De Vader werkt tot nu toe'. De bewaarder Israëls slaapt en sluimert niet. De heilige engelen staan te allen tijde gereed om hun dienst te verrichten. Ook de boze machten gaan voortdurend rond als een briesende leeuw, zoekende wie zij zullen verslinden. De menselijke geest is van nature ook actief, maar wordt helaas van buitenaf dikwijls afgeremd en onder druk gezet.

Dan wordt de mens moe en mat. Toen zondemachten hem overmeesterd hadden, klaagde David over zijn 'verbroken geest'. Wie vurig van geest is, bezit activiteit. Soms moet de menselijke geest in verbondenheid met de Heilige Geest zich aan de pressie van de boze machten ontworstelen om weer vurig te worden. Het woordje 'vurig' betekent letterlijk kokend, zoals een ketel bruist op het vuur. Het heeft dus niets te maken met vuur als beeld van de boze machten. Het evangelie biedt aan de 'armen van geest' zaligheid, want door hun bevrijding ontvangen

zij een geest die weer actief kan worden en die zich rijk mag ontplooien.

Waar de gesteldheid des harten zo is, dat men de broeders liefheeft, elkander eer betoont, men onverdroten ijvert in het Koninkrijk Gods en vurig van geest is, kan ook sprake zijn van een dienen van de Heer. Het parool is: dien de Heer en wees geen slaaf van de zonde of van de leugen. Stel daarom uw leden Gode ten dienste in de strijd voor gerechtigheid en waarheid. Ook de tong!

12,13. *Weest blijde in de hoop, geduldig in de verdrukking, volhardend in het gebed, bijdragend in de noden der heiligen, legt u toe op de gastvrijheid.*

Laat de hoop uw vreugde zijn, want het geloof schenkt iets om te verwachten: overwinning, heil, een erfenis in de hemel, vernieuwing van de totale mens, eeuwig leven, het zoonschap, de volkomenheid, een plaats op de troon van God en het ingeschakeld worden tot het herstel van de ganse schepping. Deze rijke roeping wekt dus de hoop in ons op (Ef. 1:18). Hoe duidelijker het doel voor ogen staat, hoe sterker de verwachting. Wij hebben dus eerst het woord van God, dat ons kennis verschaft van de onzienlijke wereld en een visie geeft op het heden en op de toekomst.

Hoe meer kennis en inzicht wij hebben, hoe meer wij kunnen geloven. Hoe meer wij kunnen toevoegen aan deze kennis, hoe meer wij verstaan en weten, hoe meer wij ons geloof kunnen opbouwen. Onze hoop wordt door dit geloof gericht. Langs deze weg kan dan gezegd worden: 'Christus in ons, de hoop der heerlijkheid'. Daarom kan de

christen in alle omstandigheden verblijd zijn, want alle dingen werken mee ten goede.

Paulus accepteert geen klagend en jammerend christendom, dat zich in schuilhoeken terugtrekt. De christen behoeft geen medelijden met zichzelf te hebben, want zijn erfenis is groot en het lijden van de tegenwoordige tijd is niet te vergelijken met de heerlijkheid die over hem geopenbaard zal worden. Blijde zijn in de hoop betekent: altijd positief staan jegens de beloften van God en met verwachting vooruitzien. Wie zich negatief opstelt en zijn hoop prijsgeeft, gaat ten onder, omdat hij de gedachten en het klimaat overneemt van de boze geesten, die zonder blijdschap en zonder hoop in hun wereld zijn.

Blijdschap en hoop gaan echter gepaard met verdrukkingen, zoals ook de beloften met verdrukking verbonden zijn (Matth. 13:21 en Marc. 10:30). De vermaning om geduldig in verdrukking te zijn, wijst erop dat de apostel van meetaf aantoont dat vervolging en lijden bij het ware christendom behoren en er een stempel op zetten. In het lijden moet men vol moed zijn. Geduld veronderstelt rust en voldoende kracht om onbevreesd weerstand te bieden tegen druk en twijfel. Wie ongeduldig wordt, komt in onrust, verliest zijn zekerheid en gaat vragen: 'Waar blijft de vervulling van de belofte?'

Door geduld te oefenen, kan de strijd worden volgehouden en door volharding wordt de belofte verkregen. De tijdsduur is een belangrijke factor in de verdrukking en in het lijden dat ermee gepaard gaat. Duurt het wachten op de vervulling van de belofte slechts een dag, dan kan menigeen het nog wel volhouden, maar hoe staat het

wanneer het weken, maanden of zelfs jaren gaat duren? Wanneer men dan het geduld gaat verliezen, laat men ook de moed zakken en de strijd is weldra verloren en men stelt zich dan open voor de boze geesten.

Geduld is wat anders dan berusting, want deze veronderstelt dat de mens geen weerstand meer biedt. Men is dan wel rustig, maar het is niet de rust van de zekerheid des geloofs. Het is de rust van de overwonnene, die zich schikt onder het slavenjuk en in zijn akelig lot. Wanneer men geduld oefent, bewaart men het geloof, het leven en de kracht, die bij berusting verdwijnen. Geduld hebben is een prijzenswaardige eigenschap voor een ieder die in het Koninkrijk Gods wandelt. Wie zijn geduld verliest, raakt het Koninkrijk Gods kwijt: de blijdschap, de vrede en de gerechtigheid.

Door een volhardend gebed bewaart de christen het innerlijk contact met zijn Heer, de overste Leidsman van zijn geloof. Bidden is bezig zijn in de hemelse gewesten, gemeenschap zoeken met Jezus die 'boven' is en die wij alleen kunnen volgen, indien wij zijn, waar Hij is. Bij het gebed wisselt men van gedachten met zijn Meester en maakt men zijn levensnoden bekend bij God, die antwoordt en voorziet.

Ook aanbidding en lofprijzing zijn in het gebed opgenomen. Men maakt zijn positieve gevoelens bij God bekend en deze antwoordt door het schenken van heil of heling en van geluk. De boze tracht voortdurend de aandacht te vestigen op de moeilijke omstandigheden in de zichtbare wereld. De bidder sluit daarvoor evenwel de ogen, dit wil zeggen dat hij zich losmaakt van de hem omringende situatie en hij verheft zijn hart tot God. Als hij

volhardt in het gebed, blijft hij dus met zijn denken in de geestelijke wereld, waarin hij zijn verlossing en hulp gevonden heeft. Van daaruit beschouwt hij de dingen van deze aarde die hem omringen. Daar strijdt hij zijn strijd, daar behaalt hij zijn overwinningen en daar is zijn leven met Christus, verborgen in God.

Men draagt bij in de geestelijke nood der heiligen door gebed en door het verdrijven van boze machten, onder oplegging van handen. In de natuurlijke nood contribueert men door ondersteuningen in geld of in natura. Ook verleent men hulp door broeders en zusters met raad en daad bij te staan, bijvoorbeeld door het verzorgen van hun kinderen wanneer de moeder daartoe tijdelijk niet in staat is, of door in moeilijke situaties even mee aan te pakken, of ook door middel van deskundige adviezen bijstand te verschaffen.

Deze hulp moet allereerst aan de heiligen geschieden, want zij betreft de broeders en de zusters uit het huisgezin Gods die allen geheiligd en afgezonderd zijn van de boze geesten. Wij zijn liefde verschuldigd aan onze medeschepselen in het algemeen, maar een bijzondere liefde jegens onze geloofsgenoten in de gemeente waarin wij geplaatst zijn, zoals er staat: 'Laten wij dus, daar wij de gelegenheid hebben, doen wat goed is voor allen, maar inzonderheid voor onze geloofsgenoten' (Gal. 6:10).

Ook kunnen wij in de woorden van de apostel: 'Bijdragende in de noden der heiligen' een opwekking zien om de arme broeders en zusters in Judéa, voor wie hij zo menigmaal collecteerde, niet te vergeten. In dit opzicht hebben de welvarende christenen van onze tijd ook een

taak ten opzichte van hun vervolgde of arme broeders in de gehele wereld.

De vermaning om zich toe te leggen op de gastvrijheid zal wel in verband staan met het lijden, met de vervolgingen en met de moeilijke reisomstandigheden in die dagen. Zij die eigen huizen bezaten, moesten bereid zijn om de vervolgden een schuilplaats en de reizende broeders een onderdak te verlenen. Aangezien de apostel zelf dit zo menigmaal meegemaakt had, kon hij vanuit deze ervaring zo schrijven. Het gaat er dan niet alleen om, rondzwervende christenen op te vangen wanneer deze aan de deur komen, maar de opdracht luidt: 'Legt u erop toe'. Zie eens rond of er zulke mensen aanwezig zijn en dit te meer in een tijd, waarin herbergen schaars waren.

Gastvrij zijn is ook in onze dagen nog een roeping. Hoe dikwijls doen zich in een gemeente noodgevallen voor, waar in tijden van ziekte, ouderdom en dergelijke, onderdak en verzorging moeten worden verleend. Ook is het goed de alleenstaanden en eenzamen eens uit te nodigen. Het is ook een daad van naastenliefde de ouders van een groot gezin enkele dagen te ontlasten door een of meer van hun kinderen in huis op te nemen en hun eventueel de mogelijkheid te geven ook eens met vakantie te gaan.

Het is evenwel zaak bij dit alles ook onderscheiding van geesten te hebben. Men kan onwetend engelen herbergen, maar ook profiteurs, klaplopers en dus boze geesten. Johannes schrijft over mensen die dwalingen brengen en de huizen trachten binnen te dringen: 'Indien iemand tot u komt en deze leer niet brengt, ontvangt hem niet in uw huis en heet hem niet welkom. Want wie hem welkom

heet, heeft deel aan zijn boze werken' (2 Joh. 10,11). Men zij dus gewaarschuwd.

14. *Zegent wie u vervolgen, zegent en vervloekt niet.*

Na de oproep om zich toe te leggen op gastvrijheid, die vaak aan vervolgden betoond moest worden, ligt de vraag voor de hand: hoe staat de christen tegenover zijn vervolgers? Hij verdraagt ze niet alleen, maar hij zorgt er ook voor dat zij in aanraking komen met het goede van zijn Heer. Hij geeft zijn haters zeker niet door vervloeking over aan de invloeden van de machten der duisternis. De Romeinse gemeente kwam enkele jaren later onder de wrede vervolgingen van keizer Nero. Deze vermaning was dus wel op haar plaats.

Hoe vaak worden ook nu nog vele ware christenen in eigen omgeving door familie of kennissen bespot of gekweld. Maar dan geldt ook nu nog dezelfde vermaning: 'Zegent en vervloekt niet'. Jacobus schreef ook voor deze situatie: 'Met de tong loven wij de Here en Vader en met haar vervloeken wij de mensen, die naar de gelijkenis Gods geschapen zijn: uit dezelfde mond komen zegening en vervloeking voort. Dit moet, mijn broeders, niet zo zijn' (Jac. 3:9,10).

De christen verdraagt niet alleen, maar hij houdt ook zijn hart vrij van wraak. Zo wordt vervuld: 'Hebt uw vijanden lief en bidt voor wie u vervolgen, opdat gij zonen moogt zijn van uw Vader, die in de hemelen is; want Hij laat zijn zon opgaan over bozen en goeden en laat het regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen' (Matth. 5:44,45). Omdat dit zegenen niet altijd gemakkelijk is, herhaalt de

apostel dit woord en dringt hij de vervloeking weg, die bij de natuurlijke mens zo voor in de mond ligt.

15,16. *Weest blijde met de blijden, weent met de wenenden. Weest onderling eensgezind, niet zinnende op hoge dingen, maar voegt u in het eenvoudige. Weest niet eigenwijs.*

Leef met de broeders en de zusters mee. Tracht in hun situatie te komen. Indien men dit doet, is het mogelijk hen in hun nood bij te staan. Dit apostolisch vermaan vindt allereerst zijn vervulling in de plaatselijke gemeente, want 'als één lid lijdt, lijden alle leden mede, als één lid eer ontvangt, delen alle leden in de vreugde' (1 Cor. 12:26).

Indien in het huisgezin Gods geen afgunst en geen jaloersheid heersen, is het eerste gebod, om blij te zijn met de blijden, wel de gemakkelijkste opdracht. Indien in de gemeente een oprecht medeleven is onder de kinderen Gods, heeft men ook deel aan het leed van de ander. Door zich het verdriet voor te stellen en door de broederliefde te betrachten, kan men de droefenis verzachten. Zo schreef de apostel in Hebreeën 13:3: 'Denkt aan de gevangenen, alsof gij met hen gevangen waart; aan hen die mishandeld worden, als mensen, die ook zelf een lichaam hebt'.

Als leden van hetzelfde huisgezin, waarvan onze Heer de oudste broeder is, worden wij allen door dezelfde Geest geleid en zijn wij allen op hetzelfde doel gericht: één van hart, één van zin, één van liefde en één van gevoelen. Waarlijk geestelijke christenen twisten niet over zaken uit de zienlijke wereld. Zij bewegen zich in de hemelse gewesten en jagen naar de volmaaktheid. Men is dan vanzelf eendrachtig, omdat men een gemeenschappelijk

belang heeft, namelijk de groei van het lichaam van Christus.

De ware liefde is nederig, geneigd tot dienen, omdat zij het welzijn van de gehele gemeente beoogt. Zij streeft niet naar de hoge dingen en grijpt dus niet naar iets buiten haar roeping om. Zoals de bloemen in een tuin gezamenlijk een kleurrijk en schoon geheel vormen, zo zal ieder van de leden der gemeente zich ontplooien en een plaats innemen die in het geheel past. Zoals een goede hovenier de kleinste planten in de border vooraan zet en de grootste achteraan, zo wil de Heer ook harmonie in de gemeente hebben, zodat ook de 'kleinen' hun plaats met eer kunnen innemen.

Zij die rijke begaafdheden ontvangen hebben, kregen deze niet om te heersen of zich erop te verheffen, maar om te dienen. Zij moeten zich ontfermen over de armen, de zwakken en de gebondenen. Zo dacht de Heer aan de gevallen vrouw die Hij vrijsprak en wier zonden Hij vergaf. Toen Jezus de voeten van zijn discipelen waste, gaf Hij daarmee een voorbeeld dat Hij de geringste dienst ten behoeve van zijn medebroeders wilde verrichten.

Hooghartigheid en eenheid passen niet bij elkander, want de liefde die het lichaam als een organische eenheid bij elkander houdt, zoekt zichzelf niet.

In de geschiedenis van de kerk hebben velen gemeend deze eenvoudigheid of deze 'nederige dingen' zoals ook vele vertalingen hebben, te bereiken door een onnatuurlijk leven te leiden. Men deed aan zelfkastijding, verkoos het kloosterleven, deed de minste werkjes, of doodde 'het eigen ik' en gaf in zijn lied blijk van het verlangen om 'niets te zijn'.

Jezus herstelt evenwel het natuurlijke leven naar zijn eigen aard en structuur, terwijl de religieuze geesten het trachten te vernietigen. Het doel en de gezindheid van ieder waar kind van God moeten zijn om geheiligd en volgroeid, in het lichaam van Christus, de gemeente, de plaats in te nemen die de Heer hem heeft toebedacht en waartoe hij geroepen is.

Wij zijn dus elkanders leden, die ieder een eigen functie hebben. Wie 'eigenwijs' is, meent het beter te weten dan de anderen; daaruit ontstaat afbrekende kritiek. Geen lid van het lichaam mag aan zelfoverschatting lijden, maar men is geroepen om elkander te ondersteunen 'naar de kracht, die elk lid op zijn wijze oefent' (Ef. 4:16). Eigenwijsheid behoort tot de categorie waarvan de broeder des Heren zegt: 'Dat is niet de wijsheid die van boven komt, maar zij is aards, ongeestelijk, duivels' (Jac. 3:15), terwijl de gemeente zich moet houden aan de hemelse wijsheid.

17. *Vergeldt niemand kwaad met kwaad; hebt het goede voor met alle mensen.*

In het oude verbond gold de wet: 'Leven voor leven, oog voor oog, tand voor tand, hand voor hand, voet voor voet, blaar voor blaar, wond voor wond, striem voor striem' (Ex. 21:24,25). Hetzelfde letsel dat een mens iemand toegebracht heeft, zal ook hem toegebracht worden (Lev. 24:20). Gij zult hem niet ontzien, want het gaat leven om leven (Deut. 19:21).

In het oude verbond was immers de mens de dader en de vijand. In het nieuwe strijden wij niet meer tegen vlees en bloed. Wij richten ons tegen de ware verwekkers van het

kwaad, de boze geesten in de hemelse gewesten. De ware christen leeft volgens de wetten van het Koninkrijk der hemelen. Daarom sprak de Heer: 'Gij hebt gehoord dat er gezegd is: Gij zult uw naaste liefhebben en uw vijanden zult gij haten. Maar Ik zeg u: Hebt uw vijanden lief en bidt voor wie u vervolgen, opdat gij zonen moogt zijn van uw Vader die in de hemelen is' (Matth. 5:43,44).

In vers 14 schreef de apostel: 'Zegent en vervloekt niet'. Beantwoord dus het kwade met het goede. 'Heb het goede voor' betekent in de eerste plaats: maak door de gave van onderscheiding der geesten een duidelijk verschil tussen de boosdoener en de macht die door hem heenwerkt. Tracht indien mogelijk de mens van deze kwade geesten die hem voortdrijven en opjagen, te scheiden. Dit deed Jezus ook en Hijzelf gaf ons een voorbeeld hoe wij ons tegenover de vijand moeten opstellen.

Wanneer Jezus leed, dreigde Hij niet en als Hij gescholden werd, schold Hij niet terug. Christenen zijn voortdurend bedacht op het goede en het behoorlijke. Zij moeten ook steeds trachten de andere in aanraking te brengen met het klimaat van het Koninkrijk Gods, met zijn vrede, gerechtigheid en blijdschap, opdat door hun voorbeeld de andere tot het licht getrokken wordt. In 1 Thessalonicenzen 5:15 vermaant de apostel: 'Maar jaagt te allen tijde het goede na, jegens elkander en jegens allen'. Beschaafdheid, welwillendheid, fijngevoeligheid en hulpvaardigheid zijn kenmerken van de navolgers van Christus.

18. *Houdt zo mogelijk, voor zover het van u afhangt, vrede met alle mensen*.

De christenen moeten in goede harmonie met alle mensen leven en ruzies of spanningen vermijden. Ze zijn immers geroepen om vredestichters te zijn. Dit gold wel in het bijzonder voor hen die in het heidense en vijandige Rome woonden, maar dit principe geldt ook nog voor ons. Het wordt steeds moeilijker om als christelijke werknemer of ook als werkgever in onze maatschappij navolger van Christus te zijn.

Wij denken ook aan onze schooljeugd of aan hen die in een vijandig gezin moeten leven. Het gevaar dreigt dat de gelovigen de spotters en degenen die hen honen, onrechtvaardig en smadelijk behandelen, óf met gelijke munt gaan betalen, óf in fanatieke zelfverzekerdheid en minachting zich van hun medemensen isoleren en distantiëren. Hoe vaak leiden deze dingen niet, ook in gezinsverband, tot allerlei conflicten. De christen heeft de roeping om de vrede en de blijdschap van het Koninkrijk Gods door de kracht van de Heilige Geest in de innerlijke mens te bewaren en ondanks hun onbekeerlijkheid 'de heiden en de tollenaar' als mens lief te hebben. Dan is er ook de mogelijkheid niettegenstaande de grote verschillen, met de omgeving in vrede te leven.

De apostel voegt eraan toe: 'Voor zover dit althans van u afhangt'. Het is niet zo moeilijk in vrede met zijn buurman te leven, indien deze een zuiver natuurlijk en dus humaan man is. Maar wanneer men geconfronteerd wordt met mensen die door agressieve zondemachten gebonden of door religieuze geesten bezet zijn, wordt het moeilijker. Deze boze geesten zullen immers zonder ophouden blijk geven van hun vijandschap. Jeremia werd om deze reden 'een man van twist en gekrakeel voor het gehele land' (Jer. 15:10).

De hemelse wandel van de christen doet de onzienlijke 'vrome' geesten fel reageren. Deze gebruiken de mensen die zich met hun leugens en dwalingen identificeren. De psalmist beleed: 'Ik ben een en al vrede, maar als ik spreek, dan zijn zij uit op strijd' (Ps. 120:7).

Het is dus mogelijk dat men als christen niet in vrede en harmonie met een door boze geesten geleid persoon kan leven. Voor twist en ruzie zijn evenwel altijd twee partijen nodig. Wanneer de gelovige weet te zwijgen en de vrede des harten niet verliest, heeft de boze geen vat op hem. Wanneer op deze wijze de machten der duisternis geen resultaat boeken, zullen zij aflaten en hij die op God vertrouwd heeft, komt dan ongeschonden als overwinnaar uit de strijd.

19. *Wreekt uzelf niet, geliefden, maar laat plaats voor de toorn, want er staat geschreven: Mij komt de wraak toe, Ik zal het vergelden, spreekt de Here.*

'Wreekt uzelven niet, geliefden, maar laat ruimte voor Gods toorngericht', luidt de vertaling Brouwer. Deze uitleg wordt door vele moderne verklaarders gesteund. De christen mag geen aangedaan onrecht wreken. Hij moet ook nimmer rechter zijn in eigen zaak. Hij wil immers de voetsporen van zijn Meester drukken, die alle onrecht Hem aangedaan 'overgaf aan Hem, die rechtvaardig oordeelt' (1 Petr. 2:23).

Zich wreken, betekent iemand met gelijke munt betalen en dus werken met de ontbindende en negatieve krachten van het rijk der duisternis. Wanneer iemand ons kwaad doet, zullen wij geen wraakgevoelens in ons binnenste toelaten,

maar hem vergeven, zoals wijzelf vergeving ontvangen hebben.

Wij zullen geen plaats laten voor eigen toorn, want 'de toorn van een man brengt geen gerechtigheid voor God voort' (Jac. 1:20). Bij toorn verheft zich de geest van de mens. Boze machten maken van deze gemoedsbeweging gemakkelijk gebruik om iemand te doen zondigen. Daarom staat er: 'Geraakt gij in toorn, zondigt dan niet' (Ef. 4:26). Men is dan immers geneigd kracht en geweld uit te oefenen en op deze wijze te overwinnen.

De menselijke geest grijpt dan maar al te dikwijls naar natuurlijke middelen om zich te handhaven. De bijbel zegt evenwel dat het slagen niet afhangt van kracht en geweld, maar van de Geest van God. Wanneer een kind weerspannig of boos is, moeten zijn ouders hierdoor niet beïnvloed worden en ook boos worden, maar zij moeten blijven staan in de kracht en in de vrede van God. Zij moeten de boze macht die het kind misbruikt, in stilte binden en het onttrekken aan zijn invloed en het tot rede en rust trachten te brengen. Met de vijand zal de Heer zelf wel verder afrekenen. Onze taak is om in de voetsporen van Jezus: te redden, te helpen en te herstellen.

Men kan soms bedroefd worden, omdat men ziet hoe een mens die naar Gods beeld geschapen is, ook door het kwaad dat hij ons aandoet, van God vervreemdt. De toorn van God komt dan over hem, want hij wordt een prooi van de boze machten. Wanneer hij zich niet bekeert en met het kwade breekt, moet hij boeten 'met een eeuwig verderf, ver van het aangezicht des Heren' (2 Thess. 1:9). Zo weende Jezus over Jeruzalem en zijn inwoners, dat Hij zag afglijden naar zijn verwoesting.

20,21. *Maar, indien uw vijand honger heeft, geef hem te eten; indien hij dorst heeft, geef hem te drinken, want zo zult gij vurige kolen op zijn hoofd hopen. Laat u niet overwinnen door het kwade, maar overwin het kwade door het goede.*

De mens wordt 'vijand', wanneer hij door de boze geesten gebruikt wordt en zich met deze identificeert. Zulk een mens moet geholpen worden én wij moeten trachten hem onder het geweld van de boze weg te halen. Daarmede realiseren wij dus onze kennis aangaande de strijd in de hemelse gewesten. Wij maken scheiding tussen de mens en de machten die hem bezet hebben en gebruiken. Wij kunnen onze vijanden vergeven, omdat zij niet weten door welke geest zij spreken en handelen. Zo bad Jezus op het kruis: 'Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen' (Luc. 23:34).

Wij zullen streng moeten optreden tegen de zonde- en de leugenmachten, die de ware vijanden zijn van God en van de mens, en tegelijkertijd de geestelijk overweldigde, bijstaan. Daarom geven wij de hongerende vijand te eten en de dorstige te drinken. Wij helpen hem allereerst in de natuurlijke wereld en doen dit ook in de onzienlijke wereld, namelijk door hem het brood des levens toe te delen en het water des levens te laten drinken.

Zodoende brengen wij als uitdelers van de menigerlei genade Gods, onze vijand in aanraking met Gods barmhartigheid en liefde. Zo tonen wij dat wij het beeld van Jezus Christus dragen. Wij zullen eenmaal geoordeeld worden naar de daden van barmhartigheid die wij verricht hebben, ook aan onze tegenstanders.

De christen kan beter beledigingen ondergaan dan zelf iemand kwetsen. De apostel vraagt in 1 Corinthiërs 6:7: 'Waarom lijdt gij niet liever onrecht?' Jezus leerde dat wij hun die ons op de rechterwang slaan ook de linker zullen toekeren. God is de wreker van alle onrecht en heeft het oordeel aan zijn Zoon geschonken. Deze kent immers van ieder mens de omstandigheden en ook de machten die hem met geweld onderdrukken en hem tot wetteloze daden aansporen. 'Daarom, velt geen oordeel vóór de tijd, dat de Here komt, die ook hetgeen in de duisternis verborgen is, aan het licht zal brengen en de raadslagen der harten openbaar maken' (1 Cor. 4:5).

Het ontstaan van de uitdrukking: 'Vurige kolen op iemands hoofd hopen', ontleend aan Spreuken 25:22, is onbekend. De betekenis is uit het verband wel duidelijk. Beïnvloed het denken van uw vijand, zodat dit veranderd en vernieuwd wordt en een brandend gevoel van schaamte over hem komt.

Een van de principes van de christen moet zijn: drijf de duivel nimmer uit door middel van Beëlzebul, de overste van de demonen, of door een van deze trawanten. 'Laat u niet overwinnen', betekent: zorg dat de boze geesten u niet overmeesteren, zodat zij u voor hun karretje spannen. Wanneer de kinderen lastig zijn, behoeven de ouders nog niet geïrriteerd te reageren. De duivel tracht ook door middel van mensen en zelfs door kinderen de christen uit zijn rust en evenwicht te halen. Doorzie zijn listen en lagen en overwin hem door het goede te zeggen en te doen.

Volgens vers 2 is het goede de wil van God. Het is datgene wat naar zijn wetten functioneert. De Heer geeft ons de wapenen des lichts en de kracht van zijn Geest, opdat wij wettelijk kunnen strijden en overwinnen.

HOOFDSTUK 13

1. *Ieder mens moet zich onderwerpen aan de overheden, die boven hem staan. Want er is geen overheid dan door God en die er zijn, zijn door God gesteld.*

Een nieuw onderwerp komt nu ter sprake. Wij hebben geluisterd naar de adviezen van de apostel inzake het persoonlijke en sociale leven, hoe onze houding moet zijn onder de broeders en zusters, in huis en tegenover onze vijanden. Nu bespreekt Paulus de houding van de christen ten opzichte van 'het hogere gezag' en wel in het bijzonder met betrekking tot dat van de staat.

Wanneer in de vorige verzen over 'vijanden , gesproken werd, had dit voor de Romeinse christenen ook betrekking op hun overheidspersonen die hen vaak verdrukten of vervolgden. Hoe moesten zij zich nu opstellen? Een belangrijke vraag die ook thans nog relevant is, nu het gezag van alle kanten aangetast wordt.

De christen is burger van een hemels Koninkrijk, maar hij leeft ook in de natuurlijke wereld. Wanneer hij naar zijn inwendige mens overgezet wordt in het Koninkrijk Gods, houdt hij niet op tevens burger van zijn land te zijn. De discipel van Jezus is ook een goed onderdaan van de keizer, een ordelijke bewoner van zijn stad, een punctuele belastingbetaler en hij bewijst eerbied aan de representanten van de overheid en van het gezag.

De eerste christenen waren geen rebellen ten opzichte van de staat. Ze onderwierpen zich aan de overheid, hoewel de machtspersonen dikwijls goddeloze mensen waren, die

geen enkel respect afdwongen, maar eerder afkeer en verachting opwekten.

Ook in de onzienlijke wereld zijn overheden en machten; deze geesten zijn dus niet allen gelijk. Zo lezen wij dat de hemelingen aangevoerd worden door aartsengelen. Er zijn troonengelen, cherubs, overheden, engelen der gemeente, boden, en er is ook de engel des Heren. Ook zijn er tienduizenden engelen die onder hun eigen vorsten staan. De duivelen kennen ook deze hiërarchie. Zij hebben hun overheden, machten, wereldbeheersers en ook hun legioenen boze geesten, die aan hun aanvoerders onderworpen zijn.

En ook de menselijke geesten zijn naar de wil van God hiërarchisch geordend. Dezen zijn zo gesteld dat er rangen zijn: koning-volk, overheid-onderdaan, ouders-kinderen, heer-knecht. Zij vormen tezamen het maatschappelijk en staatkundig bestel. Deze ordenende en regerende 'wereldgeesten' maken het leven op aarde mogelijk. De gezagsverhoudingen zijn door God verordend.

Dit betekent niet dat de gezagsdragers rechtstreeks door Hem aangesteld zouden zijn, maar de Schepper heeft in de menselijke geest het autoriteitsbegrip gelegd, opdat de 'wereldgeesten' in onderlinge verbondenheid en ordering zouden kunnen leven. Wij hebben hier dus te maken met ingeschapen wetten, die wij ook in de dierenwereld aantreffen. Daar zijn ook leiders, verhoudingen tussen een ouderpaar en hun jongen die gehoorzaamheid verschuldigd zijn.

De wet van de Sinaï maakte ook gebruik van zo'n soort ordering en daarom wordt zij in verband gebracht met de

'wereldgeesten' (Gal. 4:3,9 en Col. 2:8,20). De bijbel noemt ze zwak en armelijk, omdat ze menselijke geesten zijn die zonder de kracht van de Heilige Geest het af moeten leggen tegenover de ontbindende, wetteloze machten uit het rijk der duisternis. Zij kunnen wel enige weerstand bieden en hun gezag handhaven door natuurlijke middelen en straffen, maar het kwaad overwinnen en uitroeien vermogen zij niet. Uiteindelijk zijn zij ook niet ingesteld om de rechtstreekse machtsexplosies van het rijk der duisternis te weerstaan.

Iedereen behoort zich aan de overheden die boven hem staan, te onderwerpen. Zonder het in acht nemen van de maatschappelijke en staatkundige verhoudingen is het leven op aarde onmogelijk. Het wordt dan een ordeloze en tuchteloze bende. Dan ontstaan anarchie en regeringloosheid, een bijzonder teken van de eindtijd. God heeft daarom de overheden aangesteld: 'Alle ziel zij de machten, over haar gesteld, onderworpen'. Ook voor de geestelijke mens, de dienstknecht van God, geldt deze regel. De kerkgeschiedenis leert ons dat eeuwen lang de 'geestelijkheid' zich niet aan de burgerlijke overheid onderwierp, maar zelfs de grootste vorsten zich voor haar moesten vernederen, waaruit voortdurend twisten en soms oorlogen voortkwamen.

In de dagen van de apostel was het noodzakelijk over deze dingen te schrijven, omdat tengevolge van zijn prediking, sommigen, verwarrende en verkeerde conclusies trokken. Paulus had immers geleerd dat de christen niet meer aan 'de wet' onderworpen was; hij was vrij en geen slaaf meer. Hij was een koning en een priester, een erfgenaam van God en mede-erfgenaam van Christus. Moest hij zich dan nog aan dikwijls heidense, slechte en ongelovige

gezagsdragers onderwerpen? Onze Heer predikte evenwel een ingang van zijn volk in het Koninkrijk der Hemelen en hun nieuwe status gold dáár.

In de natuurlijke wereld bleef de christen onderworpen aan de voorschriften van de 'wereldgeesten'. Een slaaf moest blijven gehoorzamen aan zijn heer, zowel aan de goede als aan de slechte, een kind aan zijn ouders, zowel aan de gelovige als ongelovige, en een onderdaan aan de vaak onredelijke en onzedelijke overheid.

Deze uitspraken over onderwerping aan het gezag zijn duidelijk en eenvoudig, maar ook nu verdraaien velen deze, evenals de andere woorden van de apostel 'tot hun eigen verderf' (2 Petr. 3:16).

2. *Wie zich dus tegen de overheid verzet, wederstaat de instelling Gods, en wie dit doen, zullen een oordeel over zich brengen.*

Men mag de instellingen niet weerstaan die God verordineerd heeft en gebruikt om het menselijke leven te ordenen, want dan ontstaat wetteloosheid en doet ieder wat goed en begeerlijk is in eigen ogen. Deze weg voert naar de antichristelijke tijd. Een onbekwame en onverstandige overheid is nog altijd beter dan geen overheid. Vanaf de schepping heeft God al ingesteld dat het kind aan zijn vader en moeder gehoorzaamheid verschuldigd is en dat een ouder voor het kind verantwoordelijkheid draagt en beslissingen voor hem neemt.

In de loop der geschiedenis is deze verhouding langzamerhand uitgegroeid tot de verschillende

regeringsvormen in staat en maatschappij. De overheid is dus een van God gegeven en noodzakelijke instelling. Wie zich niet aan haar onderwerpt, haalt een oordeel over zich en is dus strafbaar voor God en mens.

Natuurlijk kan de christen in een situatie komen dat hij aan de overheid gehoorzaamheid moet weigeren, maar dit doet hij alleen als deze hem dwingt onrecht te doen en tegen Gods wetten in te gaan, of verhinderen wil dat hij Gods opdracht uitvoert. Het dulden van onrecht is niet door onze Heer verboden, maar juist met beloften van heerlijkheid verbonden.

Op de vraag wie eigenlijk onze overheid is, gaf de Heer een merkwaardig antwoord. Hij sprak: 'Toont Mij het geldstuk voor de belasting. Zij brachten Hem een schelling. En Hij zeide tot hen: Wiens beeldenaar en opschrift is dit? Zij zeiden: Van de keizer. Toen zeide Hij tot hen: Geeft dan de keizer wat des keizers is en Gode wat Gods is' (Matth. 22:19-21).

De bijbel laat zich niet in met spitsvondige vragen over wie eigenlijk onze overheid zou zijn en verdiept zich er niet in hoe deze aan de macht gekomen is. Onze Heer betaalde zowel de kerkelijke overheid als de wereldlijke overheid zijn belasting en tol (Matth. 17:24-27). Hij onderwierp Zich ook aan de wereldgeesten die in het natuurlijke leven boven Hem gesteld waren. Hij begon reeds aan zijn ouders onderdanig te zijn, maar erkende ook dat Pilatus macht over Hem had, die deze van boven had gekregen (Joh. 19:11). Het was dan ook een leugenachtige en valse aantijging, toen de Joden Hem voor Pilatus beschuldigden van verzet tegen de keizer en zeiden dat Hij

verbood aan de keizer belasting te betalen (Joh. 19:12 en Luc. 23:2).

3. *Want, als iemand goed handelt, behoeft hij niet bevreesd te zijn voor de overheidspersonen, maar wel, als hij verkeerd handelt. Wilt gij zonder vrees voor de overheid zijn? Doe het goede, en gij zult lof van haar ontvangen*.

Wanneer een christen recht staat, behoeft hij voor de overheid niet bevreesd te zijn. Een ijverige werknemer zal niet nerveus worden, indien zijn werkgever hem onverwacht controleert. Een gehoorzaam kind is niet bang als zijn vader thuiskomt. Iemand die de wetten des lands respecteert en zich eraan houdt, is een goed burger. Een christen is ook een goede buurman en een hulpvaardig en humaan mens. Hij voelt zich niet bedreigd door de gezagsdragers. Hij heeft niets te duchten. Het is vanzelfsprekend dat de autoriteiten zulke onderdanen op prijs weten te stellen.

Er zijn overheden geweest die gaarne grote groepen christen-emigranten in hun land opnamen, omdat deze ijverige handwerkslieden waren en rustige burgers. Handelt een christen evenwel verkeerd, dit wil zeggen dat hij geen rekening houdt met de landswetten of met het gebod of het verbod van de overheid, dan kan hij met het gezag in conflict komen en straf verwachten en dus vrezen.

Wanneer de overheid recht staat, behoeft een christen niet bevreesd te zijn, maar hoe zit het, wanneer de overheid door de demonen geïnspireerd en gebruikt wordt? Wanneer het gezag zich tegen het goede gaat keren? In

haar ergste vorm wordt dit openbaar, indien de regeerders door religieuze en kerkelijke geesten geleid worden. De geschiedenis is vol met voorbeelden dat de valse kerk door middel van de overheid andersdenkenden als ketters verdrukte en vervolgde. Dan nog zegt de Heer: 'En weest niet bevréésd voor hen die wél het lichaam doden, maar de ziel niet kunnen doden' (Matth. 10:28). De inwendige mens die aan God toebehoort en het goede doet, is immers door de kracht Gods onaantastbaar.

Wanneer de overheid haar taak om de menselijke samenleving goed te ordenen, niet juist vervult, laadt zij schuld op zich. Daarom is het zaak om veel voor de overheid te bidden. Er staat: 'Ik vermaan u dan allereerst smekingen, gebeden, voorbeden en dankzeggingen te doen voor alle mensen, voor koningen en alle hooggeplaatsten, opdat wij een stil en rustig leven mogen leiden in alle godsvrucht en waardigheid' (1 Tim. 2:1,2).

Wanneer wij door onze gebeden en door onze strijd in de hemelse gewesten de beïnvloeding vanuit de demonenwereld op de gezagsdragers kunnen tegengaan, zullen de 'wereldgeesten' in staat zijn op natuurlijke en op menselijke wijze te regeren. De gezagsdragers zullen dan het goede op prijs stellen en belonen, maar het kwade straffen.

4. *Zij staat immers in dienst van God, u ten goede. Maar indien gij kwaad doet, wees dan bevreesd; want zij draagt het zwaard niet tevergeefs; zij staat immers in de dienst van God, als toornende wreekster voor hem, die kwaad bedrijft.*

Met welke bedoeling heeft God de overheid ingesteld? Deze moest Hem dienen en helpen om de maatschappij, de onderlinge samenleving, zo te ordenen en te leiden, dat zij naar Gods wil en zijn wetten bleef functioneren. Het was zijn gedachte dat de autoriteiten goede verordeningen zouden maken, die overeenkwamen met zijn wetten van gerechtigheid en naastenliefde, en toezien dat deze ook nageleefd worden.

God vertrouwde de overheid ook de middelen toe om degenen die kwaad doen, te straffen. De regering is ook verplicht deze straffen toe te passen. 'Zij draagt het zwaard niet tevergeefs'. Zij mag de misdaad niet tolereren of door de vingers zien. Het zwaard is het teken van de wrekende gerechtigheid, die op deze aarde kwaad met straf vergeldt. Het wereldlijke bestuur is dus een goede en goddelijke instelling, die God heeft ingezet en die Hij in stand wil houden als iets dat onontbeerlijk is.

Het komt evenwel voor dat de regering haar oorspronkelijke roeping niet nakomt, maar wetten en verordeningen uitvaardigt, die niet overeenkomen met de gedachten Gods en met zijn geboden. In zulke gevallen zal de christen in een conflictsituatie met zijn overheid komen; hij krijgt gewetensbezwaren. Dan geldt dat hij God meer gehoorzamen moet dan de mensen. Wij denken aan landen waar de kerk of een bepaalde wereldgodsdienst oppermachtig is, waar de partijpolitiek doordrenkt is met leugens, waar een bepaalde ideologie overheerst en vrije meningsuiting verboden is of beknot wordt.

Ook denken wij aan het gewetensbezwaar van vele christenen ten opzichte van de dienstplicht, aan gedwongen inenting, dus aan al die gevallen waarin de

overheid haar onderdanen niet vrij laat naar eigen overtuiging te handelen. Een barmhartige regering zal in deze zaken grote soepelheid betrachten en tolerant moeten zijn. De overheid draagt het zwaard en zij is de enige die in het maatschappelijke leven op aarde straffen mag. Zij vergeldt kwaad met kwaad en daarom is zij een toornende wreekster. Aan haar is dus in het natuurlijke leven het oordeel gegeven, dit wil zeggen dat zij scheiding moet maken tussen goed en kwaad.

Dit strekt zich dus alleen maar uit over de zienlijke wereld, dus tot de slechte daad en niet tot de zondige gedachten. Daarom kan zij moeilijk optreden tegen mensen die puur geestelijk zondigen, tegen occultisten als hypnotiseurs, telepaten, waarzeggers en dergelijken. Daarom kan en mag de overheid ook nimmer partij zijn in godsdienstige geschillen. De verborgen raadslagen van het menselijke hart zal God zelf in de dag des oordeels aan het licht brengen en ieder mens naar recht en gerechtigheid straffen of belonen.

De mens kan alleen oordelen 'naar wat voor ogen is', maar de Heer houdt rekening met het hart, de innerlijke mens. Zonder zich door de bestaande toestand in het Romeinse rijk te laten intimideren of verbitteren, handhaaft de apostel zijn scherpe uitspraken, wel wetende dat er in deze bedéling geen enkele volmaakte overheid zal komen. Wel merken wij dat hij van het standpunt uitgaat, dat slechte mensen ook werkelijk voor de overheid bevreesd behoren te zijn.

Een slappe en labiele regering, die geen vrees onder haar kwade onderdanen bewerkt, maar die zelf bevreesd is voor de oproerige elementen, verzaakt haar roeping en oogst

dientengevolge wat zij zaait: verwarring, onzekerheid en wetteloosheid. Deze voeren naar de antichristelijke tijd, waarin vervuld wordt: 'En knapen zal Ik hun tot vorsten geven en de moedwil zal over hen heersen. Dan zal het volk dringen, man tegen man, de een tegen de ander; de knaap zal op de oude en de verachte op de geëerde losstormen' (Jes. 3:4,5).

5. *Daarom is het nodig zich te onderwerpen, niet slechts om de toorn, maar ook om des gewetens wil.*

Het is in zijn eigen belang, indien een onderdaan zich aan zijn overheid onderwerpt, want deze staat immers in dienst van God, hem ten goede. Een christen onderwerpt zich niet aan de autoriteiten vanwege de straf die hem wacht als hij zich verzet, maar omdat hij weet dat het Gods wil is.

Er staat: 'Onderwerpt u aan alle menselijke instellingen, om des Heren wil: hetzij aan de keizer, als opperheer, hetzij aan stadhouders, als door hem gezonden tot bestraffing van boosdoeners, maar tot lof van wie goed doen. Want zó is het de wil van God, dat gij door goed te doen, de mond snoert aan de onwetendheid van de onverstandige mensen, als vrijen en niet als mannen, die de vrijheid misbruiken tot dekmantel voor hun kwaadwilligheid, maar als dienaren Gods. Eert allen, hebt de broederschap lief, vreest God, eert de keizer' (1 Petr. 2:13-17).

De apostel verbiedt dus niet het gehoorzamen vanwege de vrees voor straf, zoals wij dit bijvoorbeeld kennen ten opzichte van de vele verkeersvoorschriften in onze tijd, maar een christen die werkelijk een geestelijk mens is, zal ook ter wille van zijn geweten zich niet onordelijk gedragen. Wij doen er goed aan ons te realiseren dat zowel

Paulus als Petrus onder een dikwijls zeer tiranniek bewind leefden, waarvan zij heel wat te verduren hadden.

Zij oefenden evenwel geen kritiek uit op hun overheden, want zij achtten dit niet hun taak, maar stelden zich positief tegen hun gouvernement op, zij gehoorzaamden, en zij rebelleerden niet. Zij baden voor hun overheden, voor de goede, indien deze er al waren, zowel als voor de kwade.

Het is ontstellend dat in onze dagen juist dit gebed voor de overheid praktisch niet meer onder de christenen gehoord wordt, maar zelfs in orthodoxe kringen de rebellie toeneemt. Velen menen aan een regering alleen gehoorzaamheid verschuldigd te zijn, indien deze overeenkomt met hun inzichten en hun belangen behartigt. Er zijn dwaalleraars onder de christenheid die nimmer een goed woord voor de autoriteiten over hebben, maar die juist hun volgelingen opzetten ook mee te doen aan ongehoorzaamheidsacties. Het oordeel over zulke leiders is welverdiend.

6,7. *Daarom brengt gij toch ook belasting op; want zij zijn dienaren Gods, die juist op dit punt voortdurend letten. Betaalt aan allen het verschuldigde, belasting aan wie belasting, tol aan wie tol, ontzag aan wie ontzag, eerbetoon aan wie eer toekomt.*

Omdat u christen bent, omdat u God wilt dienen, daarom onderwerpt u zich aan de voorschriften van de overheid en om nu van andere verplichtingen maar niet te spreken, betaalt gij belasting. Wanneer de overheid het goede voor zijn onderdanen moet zoeken en goede voorzieningen moet treffen voor hun welzijn, heeft zij immers geld nodig

en het volk moet naar zijn vermogen dit opbrengen. Het gaat niet aan, door list en oneerlijkheid zich aan deze plicht te onttrekken.

De apostel schreef niet aan de Romeinse christenen dat zij de uitgaven van de staat moesten controleren en dat zij alleen belasting moesten betalen, indien dit geld naar hun mening goed besteed werd. Neen, de onderdaan heeft niet tot taak zijn overheid ter verantwoording te roepen. In ons democratisch bestel mag hij meehelpen zijn eigen regering te kiezen en dit zal hem voldoende moeten zijn. Indien hij niet stemt, is dit zijn vrije wil, maar dan zal hij zich zeker moeten onthouden van denigrerende opmerkingen inzake het regeringsbeleid. Men moet zijn geweten zuiver houden en zijn belastingbiljet daarom punctueel en naar waarheid invullen.

Tol houdt verband met bijzondere heffingen op goederen die vervoerd worden. Ook deze cijns moet men niet trachten te ontduiken door smokkelen. Men zal ontzag moeten hebben voor de aangestelde personen die het verkeerde moeten straffen en de belastingen moeten innen. Men zal eerbetoon bewijzen aan allen die als overheidspersonen boven de onderdanen gesteld zijn. Dit was het politieke programma der eerste christenen die toch aan vele vervolgingen en verdrukkingen van de overheid blootstonden. Omdat zij met Gods inzettingen rekening hielden, bleven zij toch gehoorzaam en onderworpen aan het gezag dat boven hen gesteld was.

Deze regels gelden ook nu nog voor de christenen in Rusland, China, Amerika en Nederland, want zij zijn immers burgers van een onzienlijk, hemels vaderland en daarom weten zij zich te schikken in de aardse situaties.

Zij doen geen onrecht, maar lijden veel liever onrecht, ook indien dit van de zijde van de overheid komt.

8. *Zijt niemand iets schuldig dan elkander lief te hebben; want wie de ander liefheeft, heeft de wet vervuld.*

Christenen moeten niets dat een ander toebehoort, achterhouden, of schulden maken, want wie dit doet, schept sociale misstanden. Wie de Heer dient, zal zijn crediteuren niet laten wachten, maar nauwkeurig en punctueel betalen. In dit opzicht zullen de navolgers van Christus zich niet laten overtreffen door de eerlijke en stipte wereldlingen, die wel op tijd hun rekeningen betalen. Vanzelfsprekend geldt dit vermaan ook voor kerkelijke en andere op geestelijk gebied werkende instanties, die in dit opzicht een voorbeeld moeten geven.

Men doet de naam van zijn Heer schade aan, indien men weigert de rechtens aangeboden kwitantie te betalen en ook wanneer men zich zo weinig kredietwaardig betoond heeft, dat de leverancier uit wantrouwen slechts onder rembours wil toezenden. Koop daarom op afbetaling ook geen stukken die niet noodzakelijk zijn, maar slechts dienen om het huis te verfraaien of voor amusement zijn, en die dus geen rendement opleveren.

Zorg kredietwaardig te zijn. Behandel de naaste op dezelfde wijze als uzelf behandeld wilt worden. Heb hem lief, dat is: sta steeds positief ten opzichte van hem en bewijs dit door daden. Met het bewijzen van naastenliefde is de christen nooit klaar. Dit is voor hem een onuitputtelijke schuld. Er staat in de vertaling-Brouwer dat men schuldig 'blijft' de ander lief te hebben, dus dit kan niemand aanbetalen. Liefhebben is de vervulling van de

wet. De apostel schrijft zelfs: 'heeft de wet vervuld', dit wil zeggen bezit het principe van de wet en kent haar doelstelling. Wie liefheeft, behoeft zijn houding en wijze van leven niet meer te wijzigen, maar moet alleen maar geestelijk groeien om het door God gestelde doel met de mens te bereiken.

9,10. *Want de geboden: gij zult niet echtbreken, gij zult niet doodslaan, gij zult niet stelen, gij zult niet begeren en welk ander gebod er ook zij, worden samengevat in dit woord: gij zult uw naaste liefhebben als uzelf. De liefde doet de naaste geen kwaad; daarom is de liefde de vervulling der wet.*

De tien geboden regelen voor de natuurlijke mens zijn verhouding met God en met zijn naaste. Wie God liefheeft, kan geen andere goden dienen. Wie de naaste liefheeft, besteelt hem niet, bedriegt hem niet en spreekt geen kwaad van hem. Hij respecteert het huwelijksleven van zijn naaste en hij zal hem nimmer geweld aandoen. De samenvatting van de wet, de liefde, geeft de innerlijke gesteldheid van het hart aan. De apostel legt het accent van zijn vermaan op de tweede tafel van de wet, maar de liefde tot God zelf staat daarmee in nauw verband, want 'God is liefde', en de liefde tot de naaste drukt het beeld van God in de mens uit.

Bij zijn opsomming stelt de apostel het zevende gebod voor het zesde. Hij zegt allereerst: 'Gij zult niet echtbreken', want hoewel bij overspel soms een schijn van liefde gevonden wordt, is de ware liefde die het goede voor de medemens zoekt, aangetast en misbruikt, evenzeer als bij moord en doodslag.

Het is goed hier op te merken dat God wil, dat wij onze naaste liefhebben op dezelfde wijze als wij van onszelf houden. Dit laatste is dus niet verkeerd. Zo behoeft een vrouw zich niet op te offeren voor haar man of voor haar kinderen, maar zij mogen gezamenlijk leven en niet de een ten koste van de ander. Duidelijk blijkt hieruit dat de mens geen vijand van zichzelf mag zijn. Zelfs een vijand mag hij geen kwaad aandoen, dus ook zichzelf niet. De machten die het op zijn ondergang gemunt hebben, verleiden de christen tot het zingen van liederen, waarin geadviseerd wordt 'het eigen ik te doden'. De boze tracht de mens naar lichaam en ziel te breken en te vernederen in de hel.

Gevaarlijke religieuze dwaalgeesten zijn het christendom binnengeslopen en zij leren dat de mens zichzelf moet haten. Hij moet dus een eigenschap van de boze overnemen, namelijk die van afkeer jegens de mens. Wat in de dierenwereld niet voorkomt, zien wij dan bij christenen: zij worden agressief ten opzichte van zichzélf. Zij doen wat men soms ook bij kinderen ziet, wanneer de boze hen grijpt en dezen 'zichzelf' niet meer zijn: zij slaan of kastijden zichzelf.

Maar de Schrift zegt: 'Doe uzelf geen kwaad', 'want niemand haat ooit zijn eigen vlees'. Wie zichzelf waarlijk liefheeft, zal zich ontdoen van alles wat niet bij hem behoort. Hij legt de oude mens, waar de machten der duisternis in opereren, af. Hij 'legt de leugen af', 'alle vuilheid en alle uitwassen van boosheid' en 'alle kwaadwilligheid' (Ef. 4:22,25; Jac. 1:21 en 1 Petr. 2:1). Hij ontdoet zich van zonde, ziekte en gebondenheid, dus van iedere vorm van wetteloosheid, door de kracht van de Heilige Geest die in hem woont.

Iemand die een ander liefheeft als zichzelf, beschouwt het leven van zijn naaste even belangrijk als het zijne. Hij verheugt zich erin als het de andere goed gaat en is te allen tijde bereid deze te ondersteunen in de strijd tegen alles wat diens leven belaagt.

De apostel eindigt door er nogmaals op te wijzen, dat de liefde de vervulling van de wet is. Op de vraag of wij de wet kunnen vervullen, geeft hoofdstuk 8:4 het antwoord: 'Opdat de eis der wet vervuld zou worden in ons, die niet naar het vlees wandelen, doch naar de Geest'. In hoofdstuk 5:5 staat: 'Omdat de liefde Gods in onze harten uitgestort is door de Heilige Geest, die ons gegeven is'. Wij bezitten de Heilige Geest en daarom hebben wij de kracht om het goede te doen en de naaste lief te hebben.

11. *Gij verstaat immers de tijd wel, dat het thans voor u de ure is om uit de slaap te ontwaken. Want het heil is ons nu meer nabij, dan toen wij tot het geloof kwamen.*

Evenals in zijn brief aan de Efeziërs roept de apostel het ook de gemeente in Rome toe om uit haar slaap te ontwaken. 'Slapen' betekent: niet waakzaam zijn, niet opletten, zijn tijd niet onderkennen, ook niet de tekenen van de tijd. Vele christenen komen niet verder dan bekering, wedergeboorte en misschien doop in de Heilige Geest. Zij hebben daarmee de grens van hun ontwikkeling bereikt. Maar de bijbel tekent ons een weg die naar de volkomenheid leidt, dus 'nog veel verder omhoog voert' (1 Cor. 12:31).

Paulus strekte zich uit naar hetgeen voor hem lag, naar het grote doel om het beeld van de zoon van God gelijkvormig

te worden. Hij schreef daarom in Filippenzen 3:16: 'Alleen, laten wij, uitgaande van wat wij reeds bereikt hebben, op dezelfde weg voortschrijden' (vert. Brouwer).

Als men tot het geloof komt, begint het heil te functioneren. Hoe meer men van het Woord Gods gaat verstaan, hoe groter het geloof kan worden en hoe meer heil men kan ontvangen. Er is dus sprake van een groeiproces, dat naar de openbaring van de zonen Gods voert. Hiervoor is het nodig dat de geestelijke begaafdheden tot ontwikkeling gebracht worden en de zinnen geoefend worden in het onderscheiden van goed en kwaad. De kennis aangaande de onzienlijke wereld met haar wetten, verhoudingen en normen zal moeten toenemen. Waar deze ontwikkeling ophoudt, ziet men geestelijke stilstand en achteruitgang.

Men ontwaakt niet uit zijn geestelijke slaap door het stimuleren van allerlei activiteiten in de zienlijke wereld. Met zulke drogredenen bedriegen vele christenen zichzelf. Zij moeten de ogen open doen in de onzienlijke wereld, daar opstaan en zich aangorden met de wapenen des lichts. De Romeinse christenen moesten zoals alle gelovigen, van deze waarheid doordrongen worden: er is meer heil, er is meer kracht en er is meer ontplooiing. Daarom kon de apostel hun schrijven: 'En ik weet, dat ik bij mijn komst te uwent met een volle zegen van Christus zal komen' (15:29).

12. *De nacht is ver gevorderd, de dag is nabij. Laten wij dan de werken der duisternis afleggen en aandoen de wapenen des lichts!*

De nacht is de geestelijke duisternis, die veroorzaakt wordt door de satan, de overste dezer wereld. Zijn rijk strekt zich thans uit over miljarden mensen, die door banden van valse, occulte godsdiensten, door bijgeloof en ongeloof, aan hem onderworpen en tot zijn slaven gemaakt zijn. Nacht betekent: gebondenheid, ziekte, ongerechtigheid, onrust, angst, wetteloosheid. De wetsprediking van het oude verbond was niet bij machte geweest de duisternis te verdrijven of de mens te bevrijden uit de hand van al zijn vijanden. Paulus leefde ondanks al zijn inspanningen en wetsgetrouwheid eenmaal in zulk een nacht, want hij moest uitroepen: 'Ik ellendig mens! Wie zal mij verlossen?' (7:24).

Door de prediking van Johannes de Doper was er voor vele Israëlieten een verandering ten goede gekomen, want hij predikte de bekering en vergeving van zonden door het bloed van het lam Gods. Hij bracht evenwel geen bevrijding en verlossing. Hij zei immers: 'Het Koninkrijk der hemelen is nabij gekomen'. 'Hij was (dus) het licht niet, maar was om te getuigen van het licht' (Joh. 1:8).

Toen Jezus optrad, ging het waarachtige licht schijnen. Hij verdreef de duisternis. Hij verbrak de ketenen van satan en Hij wierp de overste dezer wereld buiten de mens. Hij sprak: 'Indien Ik door de Geest Gods de boze geesten uitdrijf, dan is het Koninkrijk Gods over u gekomen' (Matth. 12:28), dus meer nabij. Paulus schreef in Hebreeën 2:3 over 'een heil dat allereerst verkondigd is door de Here, en door hen die het gehoord hebben, op betrouwbare wijze ons is overgeleverd'. Jezus bracht een leer met gezag in de onzienlijke wereld.

Tot Nathanaël zei Hij: 'Voorwaar, voorwaar, Ik zeg ulieden, gij zult de hemel open zien' (Joh. 1:52). Dit betekende dat de ogen van de discipelen zouden opengaan als bij het ontwaken. Jezus zou hun de Vader tonen en zij zouden de heerlijkheid van hun Meester aanschouwen. Zij zouden ook hun vijanden leren onderscheiden en de mogelijkheid zien om dezen op eigen terrein te overwinnen.

Wanneer de apostel schrijft dat het heil meer nabijgekomen was, ziet hij de overwinning op het rijk der duisternis door de openbaring van de kracht Gods. Bij hen die de boodschap van het Koninkrijk Gods verstaan, wijkt de nacht en komt de dag nabij. De uitdrukking 'de dag is nabij' toont aan, dat de apostel nog niet het volle heil bezat, maar dat wel de dageraad reeds aangebroken was. Hij bezat immers wel de sleutels van het Koninkrijk, en zijn leer zou het middel zijn dat eenmaal de zon op haar middaghoogte door de zonen Gods gezien zou worden.

Bij het ontwaken doet de mens zijn nachtkleren uit. Zo ook worden de werken der duisternis afgelegd en de geestelijke wapenrusting aangedaan. De wapenen des lichts zijn dezelfde die Jezus Christus bezat, die het licht der wereld is. In de strijd tegen de overheden, tegen de wereldbeheersers dezer duisternis, tegen de boze geesten in de hemelse gewesten, is het nodig de wapenrusting Gods aan te doen (Ef. 6:10-17).

13,14. *Laten wij, als bij lichte dag, eerbaar wandelen, niet in brasserijen en drinkgelagen, niet in wellust en losbandigheid, niet in twist en nijd! Maar doet de Here Jezus Christus aan en wijdt geen zorg aan het vlees, zodat begeerten worden opgewekt.*

'Want de God, die gesproken heeft: Licht schijne uit het duister, heeft het doen schijnen in onze harten, om ons te verlichten met de kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Christus' schreef de apostel in 2 Corinthiërs 4:6. De duisternis neemt gestadig toe, want de intensiteit van het werk van de boze vermeerdert steeds en het aantal gebondenen en dienstknechten van de duivel wordt steeds groter. Maar het licht schijnt in de duisternis, want het ware volk van God heeft geen contact meer met de nacht, maar leeft in het licht van de dag en straalt dit uit.

Voor de lezers die in staat waren de uiteenzettingen en openbaringen in de voorgaande hoofdstukken te volgen, schrijft Paulus nu helder en klaar waarvan zij zich moeten distantiëren. Hij wekt hen op tot een heilig en praktisch christendom. Zij moesten zich niet bezondigen aan de cultuurverleidingen van hun tijd, aan het kwaad dat hen 'lichtelijk omringde', dat iedereen dus vanzelfsprekend deed. Christenen doen niet mee aan feestelijkheden die over kunnen gaan in onwelvoeglijkheden, ontucht en dronkenschap.

Ook waarschuwt de apostel voor twist en ijverzucht. Voor ruzie zijn altijd twee personen nodig en wanneer men zich tot toorn laat verleiden, moet men niet verwachten dat Gods gerechtigheid daardoor geopenbaard zal worden. Toch kan hij die in het licht wandelt, niet altijd het conflict vermijden, maar het is zaak in zulke situaties in de rust te blijven, niet in spanning te komen, of zich te laten beïnvloeden door boze machten.

Wie rijk is in de Heer, kent geen jaloersheid of nijd, want een volgeling van Jezus behoort tot een koninklijk priestergeslacht en tot een uitverkoren volk. In de hemelse gewesten heeft hij een hoge status en een taak of roeping die bij hem past. Natuurlijk heeft de apostel met deze groepen niet alle zonden uitgeput die vermeden moeten worden, want de nacht heeft nog vele werken van de duisternis in haar schoot. Haar familienaam heet 'legio'.

Het voegwoord 'maar' wijst op de scherpe tegenstelling tussen het kleed dat in de nacht gedragen wordt, 'dat door het vlees bevlekt is' (Judas 23) en het kleed dat aan de dag toebehoort. Wie zich met de Here Jezus Christus bekleedt, trekt de wapenrusting van God aan. De profeet drukt deze heerlijkheid uit met de woorden: 'Ik verblijd mij zeer in de Here, mijn ziel juicht in mijn God, want Hij heeft mij bekleed met de klederen des heils, met de mantel der gerechtigheid heeft Hij mij omhuld, gelijk een bruidegom, die zich als een priester het hoofdsieraad ombindt, en gelijk een bruid, die zich met haar versierselen tooit' (Jes. 61:10).

'De Here Jezus Christus aandoen', betekent zich met Hem identificeren. De geur die in zijn klederen is, wordt dan verspreid, want hij 'is als de geur van het veld, dat de Here gezegend heeft' (Gen. 27:27). Dit wil zeggen dat wij in zijn voetsporen moeten treden, en spreken zoals Hij sprak en handelen zoals Hij handelde. Het verlangen van iedere christen is toch om het beeld van de Zoon gelijkvormig te worden, 'want gij allen, die in Christus gedoopt zijt, hebt u met Christus bekleed' (Gal. 3:27).

Wanneer wij de dingen bedenken die boven zijn en wandelen in geloof, gerechtigheid en waarheid, vermindert

de aandacht voor het zichtbare en verzorgen wij ons vlees niet tot begeerlijkheid. De apostel vermaant: vertroetelt uw vlees niet, want het wordt dan gemakkelijk een prooi van de boze machten, die het op allerlei manieren prikkelen. Het verwende vlees heeft hiertegen geen verweer en zondige begeerten worden dan gemakkelijk opgewekt. Daarom: 'Wees krachtig in de Here en in de sterkte zijner macht' (Ef. 6:10).

Wees geen slappeling en wekeling ten opzichte van uw natuurlijke leven, maar houd uzelf onder de tucht van de Heilige Geest. Heb niet te snel medelijden met uzelf, indien uw vlees eens niet aan zijn trekken komt. Wees er niet opuit zoveel mogelijk te genieten van allerlei geneugten en te grijpen naar de lusten van deze wereld. Dan gaat de zorg hiervoor al de aandacht en de tijd opeisen en het geestelijke leven kwijnt, terwijl Jezus toch gezegd heeft: 'Zoek eerst het Koninkrijk Gods'.

Het is wel duidelijk dat het vlees van de mens zelf niet zondig is, ook al neemt men 'vlees' in de ruimste betekenis van het natuurlijke bestaan. Het kwaad zit niet in de substantie, maar de boze geesten buigen maar al te gemakkelijk het zielenleven om en prikkelen op deze wijze de begeerten van het vlees, zodat het tot wetteloze daden komt. Wie met zijn gedachten bij de dingen van Gods Koninkrijk is, wiens wandel dus in de hemel is, zal de verleiders kunnen weerstaan door de kracht van de Heilige Geest die in hem is, en zij zullen van hem vlieden.

HOOFDSTUK 14

1. *Aanvaardt de zwakke in het geloof, maar niet om overwegingen te beoordelen.*

De apostel begint in dit hoofdstuk een kwestie aan te roeren over het al of niet noodzakelijke van onthoudingen en van het zich onderwerpen aan Joodse gebruiken en ceremoniën. Het weigeren om bepaald voedsel te gebruiken en het in acht nemen van voorgeschreven dagen wijzen erop dat in de gemeente te Rome Joden waren, die nog niet met de overleveringen der vaderen of met de traditie gebroken hadden en die hun broeders uit de heidenen maar al te graag hun voorschriften wilden opleggen.

Door te spreken over 'zwakken' en 'sterken' wordt het standpunt dat Paulus inneemt, ogenblikkelijk duidelijk. Het ware christendom richt zich op de verandering van de inwendige mens en houdt zich bezig met de onzienlijke wereld. Een geestelijke vernieuwing brengt ook een verandering in de zichtbare wereld tot stand. Het Koninkrijk der hemelen werkt van binnen naar buiten. De zwakken in het geloof zien niet in, dat de geestelijke wereld primair is. Zij houden zich bezig met uitwendigheden die nimmer de mens kunnen verlossen van de machten der duisternis. Zij zijn mensen met allerlei gevoeligheden (15:1) die in de zichtbare wereld liggen.

De apostel adviseert de sterken om de zwakken in het geloof tot zich te trekken en zich niet innerlijk van hen te distantiëren. Ook moet men over zulke meningsverschillen niet gaan redetwisten; de prediking over het Koninkrijk

der hemelen ontneemt hun op den duur toch alle argumenten. Maak er dus geen punt van discussie van. Hoe meer de gelovigen in de waarheden van het nieuwe verbond ingeleid worden, van hoe minder belang de voorschriften en inzettingen van het oude verbond zullen blijken te zijn. Hoe meer een bouwwerk zijn voltooiing nadert, hoe meer de tekeningen terzijde geschoven worden.

De gevoeligheden zijn dus: de spijswetten, waaronder ook het nuttigen van vlees dat aan de afgoden gewijd was, het onderhouden van dagen, het verrichten van allerlei ceremoniën en het dragen van voorgeschreven kleding of bepaalde haardracht. De sterken in het geloof rekenen alleen met de onzienlijke wereld en hun strijd is niet meer voor het handhaven van instellingen in de zienlijke wereld. Zij zijn geestelijk en hechten niet aan uitwendigheden.

2,3. *De een gelooft, dat hij alles eten mag, maar de zwakke eet plantaardig voedsel. Wie wèl eet, minachte hem niet, die niet eet, en wie niet eet, oordele hem niet, die wèl eet, want God heeft hem aanvaard.*

Het alles eten was bij de sterken een zaak van geloof in de woorden van Jezus, want niets dat eetbaar is, werd door Hem veroordeeld. In Marcus 7:18-20 staat: 'Begrijpt gij niet, dat al wat van buiten in de mens komt, hem niet onrein kan maken, omdat het niet in zijn hart komt, maar in de buik, en er te zijner plaatse uitgaat? En zo verklaarde Hij alle spijzen rein. En Hij zeide: Hetgeen uit de mens naar buiten komt, dat maakt de mens onrein'.

Het Oude Testament kende het onderscheid tussen reine dieren, waarvan het vlees gegeten mocht worden, en onreine dieren, die niet genuttigd mochten worden. Deze onderscheiding duidde erop, dat er in de onzienlijke wereld heilige wezens zijn die de mens terzijde staan, maar ook onheilige geesten waarmee de mens geen gemeenschap mag hebben. Ook was het in het oude verbond verboden om met iets contact te hebben dat met afgoderij in verband stond. Daarom verkozen Daniël en zijn vrienden om niet te eten van het vlees en te drinken van de wijn, die van de tafel des konings kwamen.

Zij verzochten daarom alleen plantaardig voedsel en water te mogen nuttigen. Onder de Joden die in heidense landen woonden, waren er velen die dit voorbeeld volgden om zich ook niet te verontreinigen. Degenen die evenwel overgegaan waren in het nieuwe verbond en door Jezus Christus kennis gekregen hadden van de geestelijke werkelijkheden en van de kracht Gods, behoefden zich zo druk niet te maken.

Zij mochten zonder navraag te doen, alles eten wat in het vleeshuis verkocht werd. De zwakken in het geloof, die weinig kennis hadden, zagen nog te veel op wat in de zienlijke wereld met dit voedsel gebeurd was. Zij konden de kracht niet opbrengen zich daarboven te verheffen en dus aten ze ook geen afgodenvlees, want anders meenden ze te zondigen. Daarom zei de apostel: 'Veroordeel ze niet, maar aanvaard de zwakken in het geloof, opdat ze meer inzicht kunnen verkrijgen en hun geloof krachtiger zal worden'.

In 1 Corinthiërs 8 gaat de apostel zelfs zover, dat hij de sterken in het geloof, die dus zelf met een rustig geweten

alles aten, vermaant, zich ter wille van hun zwakke broeders te matigen, opdat dezen niet in een gewetensconflict zouden komen. Zo zal menig christen in onze dagen een glas wijn laten staan, om een zwakke broeder die vroeger een onmatige drinker was, niet in verleiding te brengen. Zo zal menig voorganger geen televisietoestel in huis nemen, ten einde zijn kinderen of de zwakke broeders die weinig onderscheid hebben en de nodige zelfbeheersing missen, niet in verleiding te brengen.

Een sterke in het geloof moet dus degene die niet eet, niet minachten. Aan de andere kant moet iemand die zwak is in het geloof en zich geestelijk niet kan verheffen of zich beheersen, geen negatief oordeel vellen over degene die krachtig is in de Heer en wiens zinnen meer geoefend zijn in het onderscheiden van wat werkelijk goed en wat werkelijk kwaad is, of gevaar voor hem oplevert. God heeft sterken en zwakken, groten en kleinen, als zijn kinderen aanvaard, en het is zijn wil, dat zij allen tot de volle kennis der waarheid komen.

4,5. *Wie zijt gij, dat gij eens anders knecht oordeelt? Of hij staat of valt, gaat zijn eigen heer aan. Maar hij zal staande blijven, want de Here is bij machte hem vast te doen staan. Deze immers stelt de ene dag boven de andere, gene stelt ze alle gelijk. Ieder zij voor zijn eigen besef ten volle overtuigd.*

De Romeinse bekeerling was begerig om Jezus in alles te volgen, en zijn vijand, de duivel, met de wapenrusting Gods te bestrijden. Hij wilde ook vóór alles heilig leven om zo zijn Heer te behagen. Hij was met de Heilige Geest vervuld en de geestelijke vrijheid was hem lief. Maar soms

kruiste zo'n zwakke broeder zijn pad. Misschien een pas bekeerde Jood of een heiden-broeder die reeds voor zijn bekering met de Joodse gedachtewereld geïnfiltreerd was, zoals dit in Romeinse kringen dikwijls voorkwam.

Deze christenen hadden dan wel Jezus als de vergever van hun zonden aanvaard, maar zij meenden dat God hen verlaten zou, indien zij de nieuwe maan als een gewone dag lieten passeren, of als zij de sabbat niet hielden zoals hun dit vroeger door de rabbijnen was voorgehouden. Dan ontstond vaak een conflict tussen de sterke en de zwakke christen. De zwakke was geneigd de sterke te veroordelen.

Hij merkte immers dat de zogenaamde werken van zijn vlees, de zelfverloochening bij zijn onthoudingen en de hoge graad van zijn 'teder geweten' op de sterke niet de minste indruk maakten en deze ook niet intimideerden. Het gevolg was dat de zwakke de sterke ervan beschuldigde dat deze te gemakkelijk en te onbezonnen leefde.

Anderzijds veroordeelde menig sterke de zwakke met zijn instellingen en ceremoniën, omdat deze met het aanvaarden van het nieuwe verbond, het oude nog niet losgelaten had. Maar wie oordeelt, komt op het terrein van de Heer zelf. Hij alleen kent de gezindheid van zijn knecht. Iedere christen staat als dienaar onder zijn eigen 'baas'. Deze knikt goedkeurend of berispt. De mededienstknechten kunnen onderwijzen, kennis bijbrengen en vermanen tot opbouw, maar een veroordeling uitspreken mogen ze niet.

Als wij iemand zouden misprijzen of afschrijven vanwege het doen of nalaten van uitwendigheden, is God bij machte

deze broeder overeind te houden. Juist de Judaïserende partij in Rome, die alle christenen onder de wet van Mozes wilde brengen en die toch waarschijnlijk ver in de minderheid was (zie 15:1), trad oordelend op. Dit is trouwens een kenmerk van wettische christenen gebleven. Denk bijvoorbeeld aan de zevende-dagsadventisten die de zondagsvierders beschouwen als mensen die het teken van het beest dragen, terwijl zij alleen de sabbatvierders voor rechtgeaarde kinderen Gods houden.

De christen-Jood hield dus zijn sabbatten en de heiden-christen hield iedere dag voor heilig, dat is afgezonderd voor God. De laatste stelde dus alle dagen gelijk en wijdde ze alle aan zijn Heer. De raad wordt gegeven: ieder handele naar het licht dat hij ontvangen heeft. Laat men de ander respecteren in zijn overtuiging. De uitdrukking 'ten volle overtuigd' wijst erop, dat men er maar niet op los kan leven, want dan gaat men tegen zijn geweten in. De vrijheid zou dan een dekmantel worden van de zonde.

Wanneer er staat 'alle dagen gelijk' wijst dit erop, dat geen bijzondere feestdagen of rustdagen voorgeschreven zijn. Maar het is evenals bij het bidden. Er staat dat wij een onafgebroken gebedsleven moeten leiden: 'Bidt zonder ophouden' (1 Thess. 5:17). Dit betekent evenwel niet, dat wij ons op bepaalde tijden niet zouden mogen afzonderen om speciaal met de Heer in de hemelse gewesten bezig te zijn. Zo is het ook met onze zondag. Alle dagen achten wij gelijk, maar wij verheugen ons erop dat er een feestdag is, waarop wij tezamen als gemeente van Christus voor zijn aangezicht mogen verschijnen in alle rust en vrijheid.

6. *Wie aan een bepaalde dag hecht, doet het om de Here, en wie eet, doet het om de Here, want hij dankt God; en wie niet eet, laat het na om de Here en ook hij dankt God.*

Paulus rekent zichzelf tot de sterken, die geen waarde meer hechten aan bindende rust- of feestdagen. Maar wanneer hij naar zijn broeders ziet, die dit wel doen, constateert hij dat zij het doen om de Here, namelijk omdat zij menen daarmee de Heer te behagen. 'Om de Here' is de beslissende factor, omdat zij de gezindheid van het hart aangeeft. Deze innerlijke gesteldheid moet de beoordelingen leiden. De oprechte Joodse christenen meenden nog door het houden van de sabbat, door het zich onthouden van offervlees, of door het alleen gebruiken van koosjer voedsel, de Heer te dienen. De andere christenen werkten en rustten, aten en dronken zonder scrupules of religieuze overwegingen, en zij dankten hun Heer.

De zwakke broeders bestudeerden eerst de spijswetten, de vastentijden en de kalender, rekening houdende met de oude instellingen en wetten, en zij dankten op oud-Joodse wijze hun God. Men leefde toen - en vaak nu ook nog - in een overgangstijd.

Moeilijk wordt het evenwel, wanneer de christen-Jood niet aan één tafel wil zitten met de heidense christenen. Zo weigerden sommigen uit de kring van Jacobus aan één tafel te eten met hun heidense geloofsgenoten, en zelfs Petrus en Barnabas lieten zich hierdoor meeslepen (Gal. 2:11-14). Petrus en Barnabas betoonden zich toen zwak. Deze enge gedachtewereld, waarbij door allerlei geboden en verboden het natuurlijke leven van de mens geregeld wordt, zet een stempel op het bestaan.

Men gaat discussiëren om kleinigheden en door deze redeneringen komt men altijd in spanning, doordat de wettische geesten altijd op precisie blijven aandringen en nooit zullen zeggen: 'Het is genoeg'. Dikwijls heeft de zwakke in het geloof de neiging zijn mening aan anderen, koste wat het kost, op te dringen: gij kunt niet behouden worden, indien gij niet besneden zijt! (Hand. 15:1). Hij loopt gevaar in een uitwendige godsdienst te vervallen van 'raak niet, smaak niet, roer niet aan', dingen die een schijn hebben van godsvrucht, maar die in wezen dienen tot 'bevrediging van het (vrome) vlees' (Col 2:21-23).

De sterke in het geloof, die meer kennis heeft en dus weet dat 'de wet der geboden in inzettingen bestaande' (Ef. 2:15) buiten werking gesteld is, moet wel weten dat ook voor hem de gezindheid des harten het criterium van beoordeling is. Wanneer hij zijn zwakke broeder minacht of verwerpt, verzaakt hij daarmee de liefde Gods die door de Heilige Geest in zijn hart is uitgestort, want Gods liefde heeft ook de zwakke broeder aanvaard.

7,8. *Want niemand onzer leeft voor zichzelf, en niemand sterft voor zichzelf; want als wij leven, het is voor de Here, en als wij sterven, het is voor de Here. Hetzij wij dan leven, hetzij wij sterven, wij zijn des Heren.*

Wij zijn leden van hetzelfde lichaam, dus zijn wij onderling met elkaar verbonden. Deze relatie vloeit evenwel voort uit onze gemeenschap met de Heer. Wij vormen met onze broeders (en zusters) een eenheid, omdat wij 'in de Heer' zijn. Wij leven en sterven 'in Christus zijnde'. Wij zijn niet met Christus verbonden vanwege de broederband, maar met de broeders vanwege de

gemeenschap 'in Christus', dus omdat wij allen tot het huisgezin Gods behoren. Wij hebben in de eerste plaats rekening te houden met onze Heer en ons te richten naar zijn wil.

Het leven dat wij in Christus ontvangen, is eeuwig, geestelijk leven. Daarin moeten wij tezamen opwassen. Dit brengt met zich mee dat wij in het natuurlijke leven veel moeten loslaten. De Heer zei: 'Indien iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf (Matth. 16:24) en Paulus schreef: 'Ik sterf elke dag' (1 Cor. 15:31). De ware volgeling van Christus is bereid om zijn gehele natuurlijke leven af te leggen om het eeuwige leven te gewinnen, want 'wie zijn leven verliest om Mijnentwil, zal het vinden' (Matth. 10:39).

Voor de discipel van Jezus gaat het erom, dat de gemeente gebouwd wordt en dat hij geschikt en dienstbaar is in de bouw van de hemelse tempel. Zijn natuurlijke leven is ondergeschikt aan zijn geestelijke instelling. Alles wat hij in het natuurlijke leven doet, verricht hij om zo goed mogelijk bruikbaar te zijn in de dienst van zijn Heer, maar hij zal daarbij wel opletten dat door zijn vrijheid van leven, het Koninkrijk Gods geen schade lijdt en geen broeder of zuster in geestelijke moeilijkheden gebracht wordt.

Met 'sterven' bedoelt dus de apostel het afleggen van het natuurlijke leven ter wille van de zaak van Christus. Al moeten wij wel eens dingen nalaten, waarin wijzelf geen kwaad zien, dan doen wij dit uit liefde voor de Heer en voor zijn zaak en om de zwakke broeder te helpen. Wanneer een zwakke broeder zich bepaalde dingen ontzegt, doet hij dit ook om de Heer te behagen. Hij

handelt evenwel naar de mate van zijn beperkte kennis, en daardoor in klein geloof.

9. *Want hiertoe is Christus gestorven en levend geworden, opdat Hij èn over doden èn over levenden heerschappij voeren zou.*

Wij moeten bereid zijn om alles, zelfs ons gehele natuurlijke leven, prijs te geven voor de zaak des Heren, zoals er staat: 'Wie vader of moeder liefheeft boven Mij, is Mij niet waardig; en wie zoon of dochter liefheeft boven Mij, is Mij niet waardig; en wie zijn kruis niet opneemt en achter Mij gaat, is Mij niet waardig. Wie zijn leven vindt, zal het verliezen, maar wie zijn leven verliest om Mijnentwil, zal het vinden' (Matth. 10:37-39). Om Zichzelf een gemeente te kunnen bouwen, is Christus ook gestórven.

De wegname van de zondelast door zijn dood schonk Hem de mogelijkheid om vele zonen tot heerlijkheid te leiden. Hij stond op om de heerschappij over de ganse schepping op Zich te nemen: 'Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde' (Matth. 28:18). Tot deze heerschappij behoort ook de bevoegdheid om te oordelen, want de Vader 'heeft het gehele oordeel aan de Zoon gegeven' (Joh. 5:22). Dit oordeel strekt zich uit zowel over de levenden als over de doden.

De levenden zijn degenen die hier op aarde aan Christus toebehoren, of die reeds 'in Christus' ontslapen zijn. De doden zijn degenen die hier op aarde dood zijn in zonden en misdaden, of die zich reeds in het dodenrijk bevinden. De Heer nu zal een onpartijdig oordeel vellen over alles wat de mens in deze wereld gesproken of gedaan heeft

(2:2). Dit oordeel begint bij het huisgezin Gods, namelijk de scheiding tussen goed en kwaad en het bepalen van ieders plaats en taak in het Koninkrijk der hemelen (1 Petr. 4:17).

Het oordeel over de broeders heeft de Heer aan Zichzelf gehouden. Het is zijn wil niet dat de ene broeder heerschappij voert over de andere, dus ook niet dat hij de andere veroordeelt. Bij het oordeel over de wereld en over de doden schakelt Christus de gemeente in (1 Cor. 6:2).

10-12. *Gij echter, wat oordeelt gij uw broeder? Of ook gij, wat minacht gij uw broeder? Want wij zullen allen gesteld worden voor de rechterstoel Gods. Want er staat geschreven: Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Here: voor Mij zal alle knie zich buigen, en alle tong zal God loven. Zo zal dan een ieder onzer voor zichzelf rekenschap geven aan God.*

Paulus richt zich nu eerst tot de zwakke broeders die het nog moeilijk hebben met allerlei wettische voorschriften en inzichten inzake eten en drinken. Hij vermaant hen dat zij niet oordelend of veroordelend spreken zullen over de broeders die in vrijheid wandelen.

Dan richt hij zich tot de sterken in het geloof en vermaant hen, dat zij niet minachtend, dus veroordelend moeten neerzien op degenen die in hun geweten gemakkelijk aangeklaagd worden. De Heer zal zelf wel een oordeel vellen, want allen zullen voor de rechterstoel van God gesteld worden. Daar zal beslist worden of de werken die gedaan zijn, behoren tot 'hout, hooi of stro', of tot 'goud, zilver en kostbaar gesteente' (1 Cor. 3:12). Dat wil zeggen: is alles wat de christen gesproken en gedaan heeft, tot

opbouw van eigen geestelijk leven en dat van het huis Gods, of heeft het daarvoor geen nut? Ook hierin zal de Heer rechtvaardig oordelen.

Ook in onze tijd moeten wij oppassen dat wij geen dingen uit het natuurlijke leven aangrijpen om een broeder of zuster te beoordelen. Wij moeten elkander niet veroordelen om kleding of haardracht, om al of niet vasten of over het gebruik van spijzen, om het al of niet vieren van de sabbat of de zondag. God ziet het hart aan. Hij weet wat in het verborgene is en daarom moet ieder zich aan zijn oordeel onderwerpen.

In dit verband herinnert Paulus aan Jesaja 45:23 met de woorden: 'Voor Mij zal alle knie zich buigen'. Wanneer dan vervolgd wordt met 'alle tong zal God loven', wil dit zeggen dat ieder schepsel zal moeten erkennen dat Gods oordelen waarachtig en rechtvaardig zijn (Openb. 16:7 en 19:2). In Jesaja ziet deze tekst op het buigen voor Jahweh, terwijl hij hier op Christus ziet. Wel een bewijs dat onze Heer in de plaats van de Vader is getreden en dat de Vader Hem alles heeft overgegeven. Uiteindelijk is iedere gelovige alleen rekenschap verschuldigd aan God.

13. *Laten wij dan niet langer elkander oordelen, maar komt liever tot dit oordeel: uw broeder geen aanstoot of ergernis te geven.*

Het Koninkrijk Gods zit van binnen, in de innerlijke mens. Daarom moet men niet oordelen over uitwendigheden. Wat het eten van reine of onreine spijzen betreft, over welk onderwerp het in deze verzen in het bijzonder gaat, geldt: wie niet eet, kan hierin moeilijk verandering brengen, omdat hij innerlijk gebonden is om niet te eten.

Wie daarentegen wel eet, kan dit ook laten, omdat hij vrij is het zó of ook anders te doen. Door uitwendige gewoonten of daden kan men evenwel aan het geestelijke leven van de medechristen schade toebrengen.

Geef daarom geen aanstoot, dit wil zeggen: roep geen gewetensconflicten bij uw broeder op. Tracht iemand van binnenuit te overtuigen, door hem kennis bij te brengen van Gods Woord, maar kwets hem niet in zijn gevoelens. Kom tot dit oordeel of maak voor uzelf de goede keus, dat geen aanstoot geven het allerbelangrijkste is. De sterken die reeds in vers 1 vermaand werden, moeten de zwakken niets in de weg leggen, waardoor deze ten val zouden kunnen komen.

14. *Ik weet en ben overtuigd in de Here Jezus, dat niets uit zichzelf onrein is; alleen voor hem, die iets onrein acht, is het onrein*.

Paulus zelf heeft een heldere kijk en wat hij weet, is zeker, omdat hij met de Heer gemeenschap heeft. Niets is onrein in zichzelf. Dit is geen subjectieve mening van de apostel, maar de gedachte des Heren. Waardoor was iets onrein? Doordat het in verbinding gebracht was met de machten en dus onder beïnvloeding stond van de demonen. Het was dan in de tempels aan de afgoden toegewijd, zoals bijvoorbeeld vlees en wijn. Als wij sterk staan, kunnen wij deze verbinding verbreken en de beïnvloeding tenietdoen door het geloof in de ware God.

Het probleem voor de zwakken is, dat zij dit geloof nog niet kunnen opbrengen. Zo zijn er velen in onze dagen die niet kunnen aanvaarden dat het dragen van kort of lang haar zowel bij mannen als vrouwen, niet van essentieel

belang is. In het oude verbond, de tijd der schaduwen, wordt gesproken over onreine dieren zoals varkens en slangen, omdat zij symbolen van boze geesten waren en zij mochten daarom door de Joden niet gegeten worden. Toen de werkelijkheid kwam, verklaarde Jezus alle spijzen voor rein (Marc. 7:18-20).

15,16. *Want indien uw broeder door iets, dat gij eet, gegriefd wordt, wandelt gij niet meer naar de eis der liefde. Brengt niet door uw eten hem ten verderve, voor wie Christus gestorven is. Laat van het goede, dat gij hebt, geen kwaad gezegd kunnen worden.*

Christenen die zich vastklemmen aan uitwendigheden, verkeren dikwijls in een kramp en staan bloot aan allerlei verwarrende gedachten. Hun godsdienst wordt dan: dit mag niet en dat moet. Geestelijk liggen zulke zwakken aan een ketting. Zij zijn dan nog dikwijls een beproeving voor de vrije christenen. De zwakke broeder, die nog weinig kennis en inzicht heeft, ziet eigenlijk in de sterkere iemand die zijn christendom misbruikt om zich maar alles te kunnen permitteren. Maar er is niets onrein in zichzelf (vers 14).

Ook aan het Joodse systeem is een einde gekomen. 'Laten wij derhalve feest vieren, niet met oud zuurdeeg' schreef de apostel in 1 Corinthiërs 5:8. Al hebben dus de sterken gelijk, toch moeten zij de liefde betrachten en ter wille van het lichaam van Christus, de zwakken verdragen en helpen. Wij merken nog op, dat de groep der zwakken in Rome andere beweegredenen had dan de Judaïserende christenen in Galaten 4:9 en Kolossenzen 2:16.

Daar was de wetsbetrachting primair, dat wil zeggen, nodig om de zaligheid te beërven. Bij de zwakke broeders in Rome evenwel had de weigering om sommige spijzen te gebruiken, een secundair doel, namelijk het vrijblijven van demonische beïnvloeding. Daarom schreef de apostel aan de Galaten: 'Wie een ander evangelie (vermengd met Joodse riten) brengt, is vervloekt' (Gal. 1:8). Maar tot de gevorderde Romeinen zegt hij: 'Verdraag de zwakken in liefde'.

Ook in onze tijd maken ceremoniën als: handgeklap, halleluja roepen, knielen, ogen sluiten, kleding, na het eten danken, haardracht en dergelijke, het evangelie dat gebracht wordt, niet tot een ander. Deze uiterlijke vormen behoren tot de zogenaamde 'adiafora', onbelangrijke dingen, die in wezen noch kwaad, noch goed kunnen heten.

Gegriefd zijn, is moreel pijn lijden. Velen leefden toen en zijn nu ook nog in een overgangstijd. Daarom moet men rekening houden met de opinie van de ander. Gegriefd zijn, is beschadigd zijn naar de innerlijke mens; er is geweld gebruikt bij de opbouw van het geestelijke leven. Men moet iemand niet door uitwendigheden als eten en drinken in moeilijkheden brengen of tot zonde verleiden, maar ook niemand opleggen zich ergens van te onthouden. Ieder moet in volle vrijheid voor zijn eigen geweten overtuigd zijn (vers 5). Iemand 'ten verderve brengen', betekent hem ten onder doen gaan of letterlijk hem 'doden', hier dus naar de inwendige mens.

Omdat de vrije broeder zogenaamde onreine spijzen gebruikt, ziet de zwakke dit als een ongebondenheid en als wetteloosheid. Hij krijgt misschien spijt zich bij de

gemeente gevoegd te hebben. Hij 'ziet het dan niet meer' en raakt los van de gemeente. Jezus stierf om hem te behouden, om hem tot vrijheid en tot volkomenheid te brengen. Dit proces heeft tijd nodig en men moet daarom met de zwakken geduld hebben en hun liefde bewijzen. De zwakken moeten evenwel de eis der liefde ook niet verwaarlozen.

Zij moeten de anderen de vrijheid gunnen, want dezen zijn ook voor hun eigen besef ten volle overtuigd. Wie bijvoorbeeld de zondag als oudtestamentische sabbat vieren wil, moet een ander niet verachten, die dit niet doet en de zondag ook voor recreatie gebruikt. Wanneer iemand handgeklap te luidruchtig vindt, moet hij een ander niet veroordelen die op deze wijze zijn blijdschap tot uiting brengt.

De band der liefde is een geestelijke verbinding tussen de broeders in het Koninkrijk Gods. Deze mag nooit gebroken worden, want de liefde doet de naaste geen kwaad. Een christen mag dus geen aanstoot geven, zodat een buitenstaander kwaad van de gemeente kan spreken, omdat men daar over uitwendige dingen twist.

Het goede is het leven van de gemeente in het Koninkrijk Gods: in waarheid, gerechtigheid, vrede en blijdschap. Dit zijn de dingen waarop de apostel in het volgende vers wijst. Wanneer wij de geschiedenis der kerk nagaan, zijn er vele voorbeelden van twisten over uitwendigheden, waardoor de kerk voor de buitenstaanders onaanvaardbaar en belachelijk werd.

17. *Want het Koninkrijk Gods bestaat niet in eten en drinken, maar in rechtvaardigheid, vrede en blijdschap, door de Heilige Geest.*

Nog steeds richt de apostel zich tot de sterken die genoeg geloofskracht hebben om alles te nuttigen. Zij moeten evenwel de raad opvolgen, door hun eten de zwakke broeder niet ten verderve te brengen. Zij moeten vrijwillig iets van hun vrijheid afstaan ter wille van de 'bekrompen' broeders, want het Koninkrijk Gods bestaat ook niet in spijs en drank. Het is immers niet nodig zijn vrijheid te demonstreren door maar alles te eten en het ligt meer in de weg Gods om zichzelf iets te ontzeggen ten einde een broeder te behouden.

De innerlijke gemeenschap met de Heer is niet afhankelijk van wat men eet, maar wel van de waarde die de gelovige in zijn leven aan eten en drinken toekent. Onmatigheid wordt door de Schrift veroordeeld. Vraat- en drankzucht worden veroorzaakt door onreine geesten. Daartoe behoren ook het zich te buiten gaan aan verslavende middelen, aan sterke drank of aan roken. Wie zich in het Koninkrijk Gods beweegt, probeert niet alles uit het natuurlijke leven te halen wat er mogelijk in kan zitten.

Hij oefent zich om het natuurlijke leven achter te stellen voor zijn wandel in het Koninkrijk Gods, want daar wil hij zich vrij kunnen bewegen en effectief arbeiden. Daarom kan hij de zwakke broeder zo gemakkelijk te hulp komen en zonder moeite die spijze en die drank laten staan, waardoor hij zijn broeder of zuster in verontrusting brengt en waardoor diens geestelijke leven in gevaar komt.

Het Koninkrijk Gods openbaart zich in deze wereld in rechtvaardigheid, dat is in het functioneren van de mens naar de wetten Gods. De basis hiervoor ligt in de schuldvergeving, waardoor het mogelijk is een nieuw leven te beginnen. Door de doop in de Heilige Geest worden de wetten Gods voor geest, ziel en lichaam weer in gedachtenis gebracht, dus ingeschreven in hart en verstand. De vernieuwde mens ontvangt door deze inwoning van de Heilige Geest tevens kracht om als een rechtvaardige te leven. De vrede volgt hierop vanzelf vanwege de verbinding met Jezus Christus.

Deze vrede is gebaseerd op de rechte verhouding tot God en de naaste. Als een machine goed loopt, wordt zij niet gehoord; zij brengt geen storende geluiden voort. Wanneer de mens in vrede met God leeft en bevrijd is van boze machten die hem tot zonde verleiden, verleugenen of pressie op hem uitoefenen, volgt de blijdschap vanzelf. Vreugde is het bewijs van het functioneren van het leven naar Gods wil. Waar een religie niet culmineert in blijdschap, wordt het Koninkrijk Gods niet gevonden.

Gerechtigheid, vrede en vreugde worden van binnenuit bewerkt en niet van buitenaf opgelegd. Zij zijn dan ook niet afhankelijk van uitwendige omstandigheden. Er is een 'vrede Gods die alle verstand te boven gaat', omdat hij bewerkt wordt vanuit de geestelijke wereld, het Koninkrijk Gods. Het gevolg hiervan is, dat Petrus kon spreken over 'een onuitsprekelijke en verheerlijkte vreugde', die los staat van de natuurlijke situatie, waarin de christen zich bevindt (1 Petr. 1:8).

Er is ook een natuurlijke blijdschap. Wanneer iemand bijvoorbeeld ruimschoots geld en goederen bezit, wanneer

het rustig om hem heen is en hij een goede gezondheid geniet, heeft hij reden tot blijdschap. Hierdoor ontstaan lustgevoelens. Maar de vrede en de blijdschap Gods functioneren ook indien de omstandigheden tegen zijn. De profeet kon zeggen: 'Al zou de vijgenboom niet bloeien en er geen opbrengst aan de wijnstok zijn . . ., nochtans zal ik juichen in de Here, jubelen in de God van mijn heil' (Hab. 3:17-19). De apostel kon vanuit de gevangenis de Filippenzen opwekken: 'Verblijdt u in de Here te allen tijde! Wederom zal ik zeggen: Verblijdt u!' (Filip. 4:4).

18. *Want wie door deze Geest een dienstknecht is van Christus, is welgevallig bij God, en in achting bij de mensen.*

Ieder oprecht, blij en tevreden christen is acceptabel voor de natuurlijke mens. Een dienstknecht van Christus is een goed werkgever of werknemer. Hij heeft niet altijd moeilijkheden met zijn ondergeschikten of met zijn patroon. Hij is een goed onderdaan en een hulpvaardig en prettig mens. Alleen bij hen die door boze geesten voortgedreven worden, kan hij geen goed doen. Vooral bij 'vrome' geesten is zijn blijdschap tot een aanstoot. Van Jezus wordt gezegd dat Hij toenam in genade bij God en mensen (Luc. 2:52).

Men kan Christus slechts goed dienen en zich als een waar christen openbaren, wanneer men zich alleen door de Heilige Geest laat leiden. Dan verliest men ook zijn gerechtigheid, vrede en blijdschap niet en kan men de test van God en mensen doorstaan, ook als er zelfverloochening in het natuurlijke leven noodzakelijk is.

19-21. *Zo laten wij dan najagen hetgeen de vrede en de onderlinge opbouwing bevordert. Breek niet ter wille van spijs het werk Gods af; alles is wel rein, maar het is verkeerd voor een mens, als hij door zijn eten tot aanstoot is. Het is goed geen vlees te eten of wijn te drinken, noch iets, waaraan uw broeder zich stoot.*

Wij moeten er altijd op bedacht zijn elkander op te bouwen in gerechtigheid, vrede en blijdschap. Alles wat wij in de zichtbare wereld doen of nalaten, moet aan dit doel medewerken. Laten wij onze medegelovigen die gegriefd of bedroefd zijn vanwege onze onachtzaamheid of onoplettendheid, zoals in vers 15 vermeld wordt, hun onlustgevoelens besparen. Laten wij ons hun situatie indenken en ons bij hen aansluiten, zodat zij van hun zwakheden genezen kunnen worden.

Wij moeten trachten hun kennis bij te brengen, zodat zij van binnenuit veranderen en sterk worden. De korte haardracht van de vrouw bijvoorbeeld klaagt sommigen in het geweten aan. Door gebrek aan kennis en inzicht verstaan zij immers de woorden van de apostel niet. Het lange haar en de hoofdbedekking hebben voor hen een religieuze betekenis en het dragen ervan is dus een kwestie van gehoorzaamheid.

De sabbatsviering en de weigering om bepaalde spijzen te gebruiken, vloeien eveneens voort uit geestelijke onkunde. Voor de mens die in vrijheid wandelt, zijn dit soort zaken volkomen onbelangrijk. Hij moet ook wel offers brengen, maar doet dit alleen met de bedoeling dat het Koninkrijk Gods zich in zijn leven baan breekt, en gerechtigheid, vrede en blijdschap zich in en door hem openbaren.

Door het wettisch houden van de zondag wordt een mens geestelijk niet rijker en het niet vieren van de zondag tast zijn innerlijke mens niet aan, maar als zijn geestelijke leven ermee gemoeid is, brengt de christen wel het offer van een invloedrijke positie, van het contact met zijn familieleden of van dat met zijn vrienden, van zijn mooie huis of van zijn gemakkelijk leven, van eer van mensen, ten einde meer van het eeuwige leven te ontvangen. Hij koopt als zou hij er niets van behouden en hij maakt van de wereld gebruik, als zou hij haar niet ten einde toe gebruiken (1 Cor. 7:31).

Eten en drinken zijn niet zo belangrijk en men moet daarmee dan ook geen aanstoot geven. Een christen die afgodenvlees eet vanwege zijn krachtig geloof, brengt de zwakke broeder in een gewetensconflict, omdat deze zich niet kan losmaken van de gedachte dat de sterke geestelijk besmet wordt bij het nuttigen van die gewijde spijze. De sterke moet hiermee rekening houden. Het is goed voor degene die zonder dat zijn geweten hem aanklaagt, eten kan, dit toch te laten ter wille van de broeder.

Hij wordt daar immers toch niet minder van, maar demonstreert hiermee zijn liefde tot de zwakke broeder. Zo moet men bijvoorbeeld geen wijn drinken in gezelschap van iemand die daar moeilijkheden mee heeft. Men kan door wél te drinken, een broeder in gevaar brengen, doordat deze er niet tegen kan daar hij vroeger een dronkaard was, of doordat hij uit een gebonden geslacht komt en dus gevaar loopt een verslaafde te worden.

De vermaning bedoelt natuurlijk niet dat de zwakke een soort geestelijke terreur op zijn medebroeders en -zusters

kan uitoefenen. Petrus was een sterke. Hij zat, tegen de gewoonte der orthodoxe Joden in, met de heidense broeders aan één tafel en at en dronk met hen. Toen evenwel sommigen uit de kring van Jacobus gekomen waren, die de eenheid in Christus in het natuurlijke leven nog niet konden doortrekken, distantieerde Petrus zich en zonderde zich van de heidenen af.

Dit deed hij niet vanwege zijn geweten, maar ter wille van de mensen en van zijn reputatie bij de Judaïserende christenen. Tegelijkertijd diskwalificeerde hij evenwel zijn heidense broeders. Daarom bestrafte Paulus hem openlijk, omdat hij zich door de partij van Jacobus had laten intimideren. Paulus gebruikte in dit verband het woord 'huichelarij'. Deze apostel stond op de bres voor de heidense broeders en weigerde zich zijn vrijheid in Christus te laten ontnemen (Gal. 2:11-14).

22,23. *Houd gij het geloof, dat gij hebt bij uzelf voor het aangezicht Gods. Zalig is hij, die zich geen verwijten maakt bij hetgeen hij goed acht. Maar wie twijfelt, wanneer hij eet, is veroordeeld, omdat hij het niet uit geloof doet. En al wat niet uit geloof is, is zonde.*

Al is een sterke vaak geroepen om in de zichtbare wereld iets te doen of iets na te laten om zijn zwakke broeder niet te kwetsen of tot zonde te brengen, zijn innerlijke overtuiging behoeft hij daarvoor niet te wijzigen. Hij handelt uit liefde tot zijn naaste, maar niet omdat hij het geloof van die naaste óók overneemt. Daarom behoeft hij zich ook geen verwijten te maken. Zou hij het offervlees eten, dan zou hij naar zijn geloof zich niets behoeven te verwijten.

Hij zou het goed achten. Maar nu hij niet eet om zijn broeder te believen, behoeft hij zich ook niets te verwijten, want innerlijk houdt hij zijn principe vast; hij wil evenwel zijn broeder helpen en dat is goed. Wanneer iemand evenwel gaat twijfelen, doordat hij er niet zeker van is dat zijn eigen overtuiging waarachtig en steekhoudend is, en past hij zich daarom bij andersdenkenden aan, dan is hij innerlijk in conflict en valt onder het oordeel.

'Wie twijfelt, gelijkt op een golf der zee, die door de wind aangedreven en opgejaagd wordt. Want zulk een mens moet niet menen, dat hij iets van de Here zal ontvangen, innerlijk verdeeld als hij is, ongestadig op al zijn wegen' (Jac. 1:6-8). Ook wanneer iemand niet naar zijn eigen overtuiging handelt om een andere reden dan de naaste behulpzaam te zijn, leeft hij niet uit geloof, maar is hij huichelachtig. Ook dan is hij te veroordelen zoals Petrus te Antiochië.

Als men twijfelt, doet men dus iets uit andere overwegingen dan uit eigen geloof in het Woord van God. Dan handelt men op gezag van anderen, uit vrees voor mensen, uit traditie of onder pressie van de machten der duisternis. Ook is iemand niet gelukkig die zichzelf wijsmaakt, dat zijn daad naar de bedoeling van God is, terwijl deze in wezen voortkomt uit zelfzucht of gemakzucht. De geest van de mens weet alleen wat in hem is en daarom zal de christen zichzelf moeten onderzoeken of hij in het geloof handelt en of hij wel heel zeker van zijn zaak is, want anders is hij verwerpelijk (2 Cor. 13:5).

Geloof dat zich in oprechtheid vastklemt aan God en aan diens woord is het criterium. Een christen is bijvoorbeeld ziek en aarzelt of hij de dokter zal halen. Heeft hijzelf

geloof in de grote Geneesheer of is hij benauwd dat een broeder bemerken zal, dat hij naar de dokter loopt? Indien iemand geen vast vertrouwen heeft en toch niet naar de dokter gaat, zondigt hij, want hij grijpt naar iets dat zijn geloof niet vatten kan. Zijn lichaam kan immers alleen herstellen door een wonder krachtens zijn geloof. Wanneer hij dit laatste mist, zal hij door twijfel verontrust als een riet heen en weer bewogen worden. Heeft hij wel geloof, dan zal er onder alle omstandigheden rust en vrede in zijn hart zijn.

De uitdrukking: 'Al wat niet uit het geloof is, is zonde' heeft dus betrekking op de belijders van het evangelie. Dezen zullen bij al hun daden zich rekenschap moeten geven of zij steun vinden in Gods woord en in zijn beloften, want die geven inhoud aan hun geloofsvertrouwen. In de kerkgeschiedenis lezen wij van mannen als Augustinus, die uit deze tekst de stelling hebben afgeleid, dat alle deugden der ongelovige heidenen maar 'blinkende zonden' zijn, evenals alle beschaving en humaniteit bij onbekeerde mensen.

Deze gedachte is door de vader der leugen geïnspireerd, want deze wil dat de mens hem gelijk is, namelijk door en door zondig: 'Onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad'. Maar die uitleg is in strijd met het woord van God en met de werkelijkheid zoals deze zich in deze wereld voordoet. De bijbel spreekt immers over heidenen die van nature dingen doen, die overeenkomstig de wet van God zijn (2:14).

Ook zal in het laatste oordeel, wanneer de doden klein en groot voor de troon zullen staan, er nog een scheiding komen op grond van de werken die gedaan werden, hetzij

goed hetzij kwaad, inzonderheid of men tijdens zijn leven op aarde al of niet barmhartigheid heeft bewezen.

HOOFDSTUK 15

1. *Wij, die sterk zijn, moeten de gevoeligheden der zwakken verdragen en niet onszelf behagen.*

De uitvoerige behandeling over het rechte gebruik van de christelijke vrijheid in de vorige verzen blijkt nog niet voldoende te zijn. De apostel gaat met dit thema verder en brengt het nu in verband met het voorbeeld dat de Heer zelf had gegeven. De gemeente te Rome bestond uit voormalige heidenen van verschillende nationaliteiten, waaronder veel oosterlingen, en verder uit christen-Joden en bekeerde proselieten. Een minderheid separeerde zich van de meerderheid door nauwgezet allerlei voorschriften inzake spijs en drank na te leven.

Paulus roept nu de meerderheid, bij wie hij zichzelf ook wil rekenen, op tot verdraagzaamheid. Wij die sterk zijn en in vrijheid leven, moeten de gevoeligheden der zwakken ontzien, adviseert hij. De sterken of de krachtigen in het geloof richten zich op de beloften van God en hopen op de realisering ervan in hun leven. Zij wandelen door het geloof in de onzienlijke wereld der geesten en nemen daar de hun toegewezen plaats in. De zwakken trachten God in de zichtbare wereld te behagen door het houden van de sabbat en door het al of niet eten van bepaalde spijzen. Toch moeten de sterken in de gemeente rekening houden met deze zwakheden of gevoeligheden, want anders brengt men broeders tot zondigen, omdat zij tegen hun geweten in moeten handelen, of krijgt men verwijdering en twist.

2,3. *Ieder onzer trachte zijn naaste te behagen, ten goede, tot opbouwing, want ook Christus heeft Zichzelf niet behaagd, maar, gelijk geschreven staat: De smaadwoorden van hen, die U smaden, kwamen op Mij neder.*

Het werkwoord 'behagen' geeft letterlijk aan, hoe een vleier aan het hof zich in de gunst van zijn koning weet te dringen. Hier gaat het erom het welzijn van de medechristen te zoeken op zodanige wijze dat het Koninkrijk Gods in hem geopenbaard wordt, dus dat vrede, gerechtigheid en blijdschap zijn deel zullen zijn. De ware discipel tracht God te behagen (Col. 1:10), maar hij zal ook tegemoetkomen aan de gevoelens, de verlangens en de gedachten van een medediscipel.

Hij doet dit in verband met de opbouw of met de stichting van de gehele gemeente. De broeder met het sterke geloof kan ook de gevoeligheden van de zwakke ontzien, omdat 'hij alle dingen vermag in Christus, die hem kracht geeft' (Filip. 4:13). Maar de apostel verwerpt dit ontzien en tegemoetkomen in de betekenis van het sluiten van een compromis ten koste van waarheid en gerechtigheid, wanneer men op deze wijze op goede voet met de tegenpartij wil komen. Daarom schreef hij: 'Zoek ik mensen te behagen?' (Gal. 1:10).

Voor het eerst wordt in deze brief Christus ons als voorbeeld gesteld. De Heer zocht ook niet Zichzelf, want Hij sprak: 'Uw wil geschiede'. Hij kocht ons ook niet voor Zichzelf, maar 'heeft ons Gode gekocht'. Hij volbracht de wil des Vaders. Israël verwierp God en zijn raad, en daarom viel de smaad op Jezus, die zijn wil openbaarde. Indien de goddeloze of religieuze wereld door boze

machten gebonden is, zal ook zij God haten en smaden. Deze verachting valt dan ook op zijn volk.

Wanneer men iemand behaagt, houdt men altijd rekening met hem en heeft men alles voor hem over, dus ook bespotting en afkeer. De woorden uit Psalm 69:10 die hier aangehaald worden, zijn ook voor ons geschreven, want wij moeten de voetstappen van onze Meester drukken. Daarom sprak Jezus: 'Indien iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf', dus zoeke niet zichzelf te behagen (Matth. 16:24). David werd gehoond en gesmaad, omdat hij de Heer wilde dienen en behagen.

Zo ook werd Jezus veracht en bespot, omdat Hij de wil des Vaders openbaarde en deed. Zouden wij dan niet ter wille van de opbouw der gemeente wat kleingeloof van onze broeders en zusters verdragen en positief tegen hen blijven staan, ten einde hen te helpen en indien mogelijk, meer kennis bij te brengen? Dit eist zelfverloochening, dit wil zeggen dat men niet op zijn recht blijft staan en eist dat anderen dit erkennen, maar dat men iets in de zienlijke of natuurlijke wereld prijsgeeft ter wille van de wandel in het geestelijke Koninkrijk van God.

Voordat men de eerste stap op de weg des heils doet (wie achter Mij wil komen), wordt men erbij bepaald dat men daar zichzelf niet behagen kan. Men wordt immers een lid van het lichaam van Christus en zal dus rekening moeten houden met het welzijn van de anderen. De ware christen is daarom fijngevoelig en zal zijn broeder of zuster nimmer kwetsen of ruw bejegenen, want de liefde 'zoekt zichzelf niet' (1 Cor. 13:5).

Jezus heeft ons een voorbeeld nagelaten, hoe wij tegenover onze naaste moeten staan, want 'gij kent immers de genade van onze Here Jezus Christus, dat Hij om uwentwil arm is geworden, terwijl Hij rijk was, opdat gij door zijn armoede rijk zoudt worden' (2 Cor. 8:9). Zo staat er voor de mannen geschreven: 'Hebt uw vrouw lief, evenals Christus zijn gemeente heeft liefgehad en Zich voor haar overgegeven heeft' (Ef. 5:25) en 'leeft verstandig met uw vrouwen, als met brozer vaatwerk' (1 Petr. 3:7).

Voor allen geldt: 'Ieder lette niet slechts op zijn eigen belang, maar ieder lette ook op dat van anderen. Laat die gezindheid bij u zijn, welke ook in Christus Jezus was, die, in de gestalte Gods zijnde, het Gode gelijk zijn niet als een roof heeft geacht, maar Zichzelf ontledigd heeft, en de gestalte van een dienstknecht heeft aangenomen' (Filip. 2:4-7).

4-6. *Al wat namelijk te voren geschreven is, werd tot ons onderricht geschreven, opdat wij in de weg der volharding en van de vertroosting der Schriften de hoop zouden vasthouden. De God nu der volharding en der vertroosting geve u eensgezind van hetzelfde gevoelen te zijn naar het voorbeeld van Christus Jezus, opdat gij eendrachtig uit één mond de God van onze Here Jezus Christus moogt verheerlijken.*

Het oude verbond staat in dienst van het nieuwe. Het is de schaduw van de werkelijkheid die aan de gemeente ten deel valt. Voorzichtig richt de -apostel zich nu tot de zwakke broeders die nog zo op de wetten en de ceremoniën van de oude bedéling georiënteerd zijn. Zij moeten begrijpen dat er een geheel nieuwe tijd ingegaan is en dat zij niet meer achterom mogen zien. Besnijdenis naar

het vlees, spijs- en reinigingswetten, het vieren van sabbatten behoren tot de voorbijgegane eeuwen.

De schriftwoorden van het Oude Testament hebben evenwel nog hun nut 'om te onderrichten, te weerleggen, te verbeteren en op te voeden in de gerechtigheid, opdat de mens Gods volkomen zij, tot alle goed werk volkomen toegerust' (2 Tim. 3:16,17). Ook de woorden van het oude verbond staan in dienst van het grote doel: de volkomenheid te bereiken in de onzichtbare en in de zichtbare wereld.

Zoals bij het optrekken van een bouwwerk de blauwdrukken en de maquette tot de voltooiing van belang zijn ter oriëntering, zo blijft het Oude Testament van groot belang bij de opbouw van de gemeente, mits men het ook leest en verstaat in dit licht. Wij zien in deze schriften een weg van volharding en vertroosting afgetekend die leidt naar het doel: de gerechtigheid, en ook wij moeten in geloof zulk een weg gaan. Maar ons pad ligt hoger en onze hoop is gericht op een grotere troost en heerlijkheid. Ook wij zullen met volharding moeten voortgaan om te ontvangen hetgeen beloofd is en waarop wij hopen: bevrijding, verlossing, genezing en het zoonschap.

In Hebreeën 10:23 staat: 'Laten wij de belijdenis van hetgeen wij hopen onwankelbaar vasthouden'. In het Oude Testament lezen wij immers al over de beloften dat de woning van God bij ons is, dat Hij ons tot een God zal zijn, en dat wij Hem tot een volk zullen zijn, tot zijn zonen en dochteren (Lev. 26:11, Ez. 37:28 en 2 Cor. 6:18).

De profeten schreven over de uitstorting van de Heilige Geest, de Trooster, die ons verlost en geneest en door

wiens kracht wij opgroeien tot de mannelijke rijpheid. De hoop op de vervulling der beloften die in het Oude Testament reeds voorspeld zijn, moet de gemeente van Jezus Christus ondanks alle beproevingen en strijd, onwankelbaar vasthouden, dit wil zeggen: ze in het geloof voortdurend grijpen. Zij moet ze in deze wereld belijden, niet omdat de beloften reeds alle haar bezit geworden zijn, maar omdat God het gezegd heeft. En Hij is getrouw aan zijn woord en Hij zal het ook doen.

Gods kinderen behoren dus steeds positief de woorden Gods te belijden en zich nimmer negatief uit te laten over het heerlijke doel, noch over de weg der waarheid en der gerechtigheid die daar heenvoert. Jezus zegt: 'Een ieder dan, die Mij belijden zal voor de mensen, die zal ook Ik belijden voor mijn Vader, die in de hemelen is; maar al wie Mij verloochenen zal voor de mensen, die zal ook Ik verloochenen voor mijn Vader, die in de hemelen is' (Matth. 10:32,33).

Hij zegt ook: 'Een ieder, die Mij belijden zal voor de mensen, die zal ook de Zoon des mensen belijden voor de engelen Gods' (Luc. 12:8), want 'Hij zal zijn engelen gebien, dat z'u op weg bevrijden: gij zult hen in gevaren zien voor uw behoud'nis strijden' (Ps. 91:5 berijmd). En zou de Heer zijn woord door middel van zijn Geest in ons niet kunnen waarmaken? Het massa-christendom gelooft tegenwoordig niet meer in het doel van de schriften, waarover het Oude Testament in symbolen en profetieën spreekt en dat in het Nieuwe Testament werkelijkheid gaat worden.

De ware gemeente evenwel jaagt ernaar dit rijpingsproces te realiseren en de volkomenheid te bereiken. Hiertoe

moeten de zwakken in het geloof, die nog zo met de uitwendige dingen bezig zijn, zich één weten met de sterken, wier denken steeds op een wandel in de hemel gericht is.

Vers 5 en 6 vormen een bede. God schenkt de volharding en Hij maakt de vertroosting mogelijk door de Trooster, de Heilige Geest, die in ons woont. Daarbij moet dan het geestelijke oog alleen gericht zijn op Jezus, de leidsman en voleinder des geloofs (Hebr. 12:2). Wanneer deze visie door de zwakken volledig aanvaard wordt, wanneer zij zo de weg van Jezus gaan door de hemelse gewesten, zullen zij met de sterken eensgezind kunnen optrekken en wordt het plan van God werkelijkheid. Zo wordt degene die deze heerlijkheid bedacht heeft, de Vader van onze Here Jezus Christus, verheerlijkt.

7-9. *Daarom, aanvaardt elkander, zoals ook Christus ons aanvaard heeft tot heerlijkheid Gods. Ik bedoel namelijk, dat Christus ter wille van de waarachtigheid Gods een dienaar van besnedenen geweest is, om de beloften, aan de vaderen gedaan, te bevestigen, en dat de heidenen God ter wille van zijn ontferming gaan verheerlijken, gelijk geschreven staat: Daarom zal Ik U loven onder de heidenen en uw naam met snarenspel prijzen.*

Ten einde God te kunnen loven en het voorgestelde doel te bereiken, moeten de zwakken en de sterken in de gemeente elkander accepteren. Ook Jezus maakte geen onderscheid tussen Jood en heiden, toen Hij voor de zonde van de gehele mensheid stierf. Zijn begeerte was dat er een gemeente zou komen uit alle naties en tongen, die de heerlijkheid van God zou openbaren. Daartoe heeft Hij Zichzelf vernederd en de gestalte van een dienstknecht

aangenomen en is Hij de mensen gelijk geworden (Filip. 2:7,8).

Daartoe kwam Hij 'in een vlees, aan dat der zonde gelijk' (8:3). Wat de Joden betreft, werd Hij 'onder de wet geboren' (Gal. 4:4). Hij werd dus besneden en onderging deze handeling ter wille van de belofte Gods aan de vaderen. Hieruit bleek de trouw van God, die zijn toezeggingen gestand deed. De belofte culmineerde in de toezegging aan Abraham of zijn nageslacht, dat hij een erfgenaam der wereld zou zijn (4:13).

De christen-Joden waren wel de zwakken in het geloof, omdat zij vasthielden aan ceremoniën, wassingen en sabbatten, maar Christus had Zich ter wille van hen onder de wet geplaatst door zijn besnijdenis, opdat zij zouden komen tot wat God beloofd had, ten einde in Hem erfgenamen van de wereld te zijn. Ter wille van de trouw van God aan de beloften die Hij aan Abraham, Izak en Jakob gedaan had, sprak de Heer: 'Uw wil geschiede'.

Ter wille van de barmhartigheid van God ten opzichte van de heidenen verbrak Jezus door zijn lijden en sterven de middelmuur des afscheidsels. Toen werd het mogelijk dat de gelovigen uit de heidenen zonder besnijdenis naar het vlees, op de ware olijfboom geënt werden. Voor de volkeren die geen verbondskinderen waren, bestond deze redding en aanneming tot zonen dus louter uit ontferming. God had geen enkele verplichting ten opzichte van de heidenen aangegaan en daarom konden dezen Hem temeer verheerlijken. Zo kon ook de Messias naar de aangehaalde tekst uit Psalm 18:50 met hen en onder hen een lofzang aanheffen ter ere van Gods heilige naam.

10-12. *En verder zegt Hij: Verheugt u, heidenen, met zijn volk. En verder: Looft, al gij heidenen, de Here, en laten alle volken Hem prijzen. En verder zegt Jesaja: Komen zal de wortel van Isaï, en Hij, die opstaat, om over de heidenen te regeren; op Hem zullen de heidenen hopen.*

In deze verzen vinden wij schriftplaatsen uit het Oude Testament, waarin God over zijn bedoeling met de volkeren spreekt. Vele Joden meenden dat het heil alleen voor hen bestemd was en dat de heidenen eerst proseliet moesten worden, dus zich moesten laten besnijden om de beloften te beërven. Paulus citeert deze teksten om aan te tonen dat de nieuwe tijd, waarin het verschil tussen Jood en heiden opgeheven werd, reeds voorzegd was. Volgens Deuteronomium 32:43 zullen Joden en heidenen eenstemmig en tezamen God verheerlijken.

De nieuwe vertaling heeft daar in het lied van Mozes staan: 'Jubelt, gij natiën, om zijn volk'. De Statenvertaling met vele andere overzettingen heeft in plaats van het woordje 'om' het voorzetsel 'met' staan. De oorzaak van dit verschil is, dat er in het Hebreeuws letterlijk staat: 'Juicht, gij heidenen, zijn volk'. De Griekse vertaling luidt evenwel: 'Verheugt u, gij heidenen, met zijn volk'. De bedoeling van deze laatste vertaling komt dan geheel overeen met de aangehaalde tekst uit Psalm 117:1: 'Looft de Here, alle gij volken, prijst Hem, alle gij natiën'.

Ten overvloede voegt de apostel er nog een citaat aan toe uit Jesaja 11:10, opnieuw gebruik makende van de Septuagint of de Griekse vertaling. Hij, die de wortel zowel als 'het rijsje' van Isaï is, zal op een machtige wijze geopenbaard worden. Hij zal koning zijn over een uitverkoren volk uit de heidenen. Dezen zullen op Hem

hun vertrouwen stellen, omdat Hij zijn rijk sticht en grondvest met recht en gerechtigheid (Jes. 9:6).

13. *De God nu der hope vervulle u met louter vreugde en vrede in uw geloof, om overvloedig te zijn in de hoop, door de kracht des Heiligen Geestes.*

Volgens het vorige vers was er onder de heerschappij van de Messias hoop voor de heidenen. Dezen mogen erop vertrouwen dat ook zij het doel Gods met de mens bereiken, namelijk de onberispelijkheid naar lichaam, ziel en geest (1 Thess. 5:23,24). De God van deze hoop is degene die deze verwachting gewekt heeft, want vroeger waren de heidenen 'zonder hoop en zonder God in de wereld' (Ef. 2:12).

De rijke overvloed van hoop is gewekt door Gods woord en wij verwachten dat zij realiteit zal worden door de Heilige Geest die in ons woont, zoals er staat: 'Christus in ons, de hoop der heerlijkheid' (Col. 1:27). Ook de gelovigen uit de volken mogen het oog gevestigd houden op 'het openbaar worden van de zonen Gods', die de zuchtende schepping zullen herstellen (8:19).

Ook zij mogen heil verwachten, verlossing en genezing. Ook voor hen is een plaats bereid op de troon des Heren ten einde te heersen over al de werken zijner handen, zowel in de zienlijke als in de onzienlijke wereld (Openb. 3:21).

God is een goede God, want Hij wil zijn volk vervullen met de vreugde en met de vrede van het Koninkrijk Gods, in tegenstelling met de boze machten die hun klimaat in de mens leggen: angst, onrust en depressieve gevoelens.

Blijdschap en vrede zijn essentiële zaken in het Koninkrijk Gods, vandaar de oproep: 'Verblijdt u in de Here te allen tijde' (Filip. 4:4). Voor zijn lijden en sterven zei de Heer bij zijn afscheid: 'Dit heb Ik tot u gesproken, opdat mijn blijdschap in u zij en uw blijdschap vervuld worde' en 'Vrede laat Ik u, mijn vrede geef Ik u' ' (Joh. 15:11; 16:24 en 14:27).

Deze vreugde en vrede ervaart de mens, wanneer hij naar de geboden van God en naar diens plan functioneert door de kracht van de Heilige Geest. Het is 'een onuitsprekelijke en verheerlijkte vreugde', en 'een vrede Gods, die alle verstand te boven gaat' (1 Petr. 1:8 en Filip. 4:7).

14. *ik heb echter, mijn broeders, zelf al de overtuiging van u, dat gij zelf reeds vol van goedheid zijt, vervuld met al de kennis, in staat ook elkander terecht te wijzen.*

De brief aan de Romeinen nadert nu zijn einde. In grote trekken is de weg der gehoorzaamheid nu aangewezen. Er blijven nog enkele toevoegingen aan personen en aangaande gemaakte afspraken of plannen. Ook volgen nog een paar vriendelijke woorden voor de Romeinse gelovigen en een rechtvaardiging van eigen opdracht van de schrijver tegenover de voor hem onbekende lezers. Hij spreekt over een toekomstige reis naar Rome, waar hij de personen zal zien aan wie hij geschreven heeft.

De apostel wil nog enkele broederlijke opmerkingen maken. Zo sprak bij zijn afscheid de Heer eenmaal: 'Zij hebben uw woord bewaard' en 'Ik ben in hen verheerlijkt' (Joh. 17:6,10). Paulus getuigt ervan dat de gemeente te Rome vol goedheid is. Hij geeft deze gelovigen geen

certificaat van volmaaktheid, want er klinkt wel een weinig ironie door zijn woorden heen, maar ze zijn van goede wille. Merk op de warme benadering door de aanspreking: mijn broeders.

De apostel stelt zich op één lijn met hen. Zij zijn 'vol van alle kennis', maar vergelijk hiermee eens 1 Corinthiërs 13:9, waar hij schrijft dat ons kennen 'onvolkomen' is. Zij zijn op weg naar de 'volle kennis' (Ef. 4:13). Wellicht was er nog wrijving tussen de Joodse en heidense christenen, tussen de 'zwakken' en de 'sterken'. Welnu, als men vol goedheid en kennis is, wordt men in staat geacht elkander terecht te wijzen.

15,16. *Toch heb ik u hier en daar bij wijze van herinnering ietwat vrijmoedig geschreven, krachtens de mij van God geschonken genade, om een dienaar van Christus Jezus voor de heidenen te zijn in de heilige dienst van het evangelie Gods, opdat de offergave der heidenen Gode welgevallig zou wezen, geheiligd door de Heilige Geest.*

Paulus omkleedt zijn vermaningen met uiterste vriendelijkheid, want hij wil niemand kwetsen. Hij beroept zich erop een heidenapostel te zijn (12:3). Roeping en plicht maken hem stoutmoedig, want hij staat tegenover een gemeente die zonder zijn toedoen was ontstaan en waarvan hij erkennen moet dat 'in de gehele wereld van hun geloof gesproken wordt' (1:8). Vrijmoedig had hij evenwel onder meer met hen in de voorgaande verzen gediscussieerd over de wrijvingen die er tussen de 'sterken' en de 'zwakken' waren.

In een beeld vergelijkt de apostel zich met een priester. Zijn bediening is evenwel niet het uitvoeren van een of ander ritueel, zoals in het oude verbond, maar zijn taak is de prediking van het evangelie Gods. 'De offergave der heidenen' zijn de mensen onder hen die Jezus aannemen. Zij worden geheiligd door de Heilige Geest, dus afgezonderd van de boze machten en daarna geheeld. Daarom zijn zij de Heer welbehaaglijk, omdat zij hun lichamen stellen tot een 'levend, heilig en Gode welgevallig offer' (12:1).

Door de prediking van de apostel daalt de Geest neer op het offer, dus op de gelovigen uit de volken. Opgemerkt kan worden dat de priestertitel niet alleen hún toekomt, die in het ambt staan, maar aan de gehele gemeente. Christus is de ware hogepriester en allen die in Hem zijn, worden priesters genoemd, zoals er staat: 'Gij echter zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilige natie' (1 Petr. 2:9). In het oude verbond sprak God deze zelfde woorden tot geheel Israël (Ex. 19:6), maar het uitverkoren volk was dit voorrecht niet waardig en daarom kwam de stam van Levi representatief ervoor op de plaats.

In het geestelijke Israël mogen wij allen opwassen tot zonen in de Zoon en tot priesters in de Hogepriester. Dan wordt vervuld: 'Want van waar de zon opkomt tot waar zij ondergaat, is mijn naam groot onder de volken, allerwegen wordt mijn naam reukwerk gebracht en een rein spijsoffer, want groot is mijn naam onder de volken, zegt de Here der heerscharen' (Mal. 1:11) en 'Gij hebt hen voor onze God gemaakt tot een koninkrijk en tot priesters' (Openb. 5:10).

17-19. *Mijn roem bij God is dan ook in Christus Jezus. Want ik zal het niet wagen van iets anders te spreken dan*

van hetgeen Christus door mij bewerkt heeft, om heidenen tot gehoorzaamheid te brengen door woord en daad, door kracht van tekenen en wonderen, door de kracht des Geestes. Zo heb ik, van Jeruzalem uit rondreizende tot Illyrië toe, de prediking van het evangelie van Christus volbracht.

Paulus geeft nu aan de Romeinse christenen enige mededelingen aangaande zichzelf en zijn bediening. Hij is 'in Christus Jezus', dat is in diens lichaam, de gemeente. Hierin werkt hij en dat is zijn eer. Hij arbeidt voor zijn Heer in de kracht van de Heilige Geest en het resultaat bestaat uit heidenen die tot het geloof gebracht zijn, want hij kan schrijven: jullie zijn mijn roem (2 Cor. 1:14). Door zijn woord bracht hij hun kennis bij en door zijn daad of bediening werden zij verlost van de machten der duisternis. Bovendien gaf God getuigenis aan zijn prediking 'door tekenen en wonderen en velerlei krachten en door de Heilige Geest toe te delen naar zijn wil' (Hebr. 2:4).

Wij denken hierbij bijvoorbeeld aan wat aangaande Paulus meegedeeld wordt in Handelingen 19:11 en 12: 'God deed buitengewone krachten door de handen van Paulus, zodat ook zweetdoeken of gordeldoeken van zijn lichaam aan de zieken gebracht werden en hun kwalen van hen weken en de boze geesten uitvoeren'. Tekenen, wonderen en krachten zullen altijd de prediking van het ware evangelie vergezellen. Zij worden niet alleen vermeld bij de apostelen, maar ook 'Stéfanus, vol van genade en kracht, deed wonderen en grote tekenen onder het volk' evenals de evangelist Filippus, die in Samaria 'de Christus predikte' en van wie vermeld staat dat hij wonderen en tekenen deed, zodat de onreine geesten onder luid geroep uitgingen

en vele verlamden en kreupelen genezen werden (Hand. 6:8 en 8:5-7).

De apostel wijst erop dat Christus door hem heen werkte en de Heer is in zijn methode niet veranderd, want Hij is gisteren en heden dezelfde en tot in eeuwigheid (Hebr. 13:8). Daarom zullen deze tekenen ook nu nog alle ware gelovigen volgen: in de naam van Jezus zullen zij boze geesten uitdrijven, in nieuwe tongen spreken en op zieken de handen leggen (Marc. 16:17,18). Paulus begon zijn prediking te Jeruzalem (Hand. 26:20) en hij reisde naar het westen tot Illyrië, het hoogland bij de Adriatische Zee, het tegenwoordige Joegoslavië. Hij had zijn agenda die door de Heilige Geest geïnspireerd was, afgewerkt, en zocht nu een ander arbeidsveld (vers 23).

De uitspraak: 'Ik heb het evangelie van Christus volbracht of vervuld' ziet er tevens op, dat hij door de kracht van Gods Geest met de begeleidende wonderen en tekenen het evangelie volledig bekend maakte. De apostel was een volle-evangelieprediker.

20,21. *Ik stelde er mijn eer in het te verkondigen, doch zo, dat ik niet optrad, waar de naam van Christus reeds genoemd was, om niet op eens anders fundament te bouwen, maar om te handelen naar hetgeen geschreven staat: Zij, wie niets van Hem is verkondigd, zullen Hem zien en wie het niet gehoord hebben, zullen het verstaan.*

De apostel ging nergens arbeiden waar een andere prediker reeds het fundament gelegd had. Hij was als een ijsbreker die een open vaarwater maakt, zodat andere schepen kunnen volgen. Hij was degene die plantte en anderen zouden mogen begieten (1 Cor. 3:6). In Eféze

vond hij wel gelovigen, maar hij legde bij de discipelen van Johannes de Doper een nieuw fundament (Hand. 19:1-7). De apostel stelde er een eer in steeds het zaad in een nieuwe akker te strooien.

In 2 Corinthiërs 10:14-16 schreef hij: 'Wij zijn met het evangelie van Christus reeds aan u toe, zonder de perken te buiten te gaan door te roemen op anderer arbeid ... zonder ons te beroemen op hetgeen naar de regel, die aan anderen is gesteld, tot stand was gebracht'. Zo stelde hij het ook op prijs met eigen handen zijn brood te verdienen, 'want de ijver voor Gods huis had hem verteerd'.

Had men het voorbeeld van Paulus gevolgd, dan zouden er in de zendingsgebieden niet zovele overlappingen geweest zijn. Wij weten niet hoe groot die cirkel was die Paulus om het werk van zijn broeders-evangelisten trok en waar hij dus buiten bleef. Was dit een lands-, provincie- of stadsgrens? Wij weten het niet, maar wel dat de steden vele waren en het christendom nog in zijn beginstadium was, zodat het voor de apostel lange tijd betrekkelijk gemakkelijk was 'onontgonnen land' te vinden.

Wij kunnen deze persoonlijke afbakening moeilijk meer in onze tijd toepassen, waar in de christelijke landen de naam van Jezus overal gehoord is, maar waar aan de andere kant op zo weinig plaatsen het ware fundament gelegd werd. In iedere stad en in ieder dorp zijn vele kerken en kringen, maar er zijn toch altijd nog vele mensen die het volle evangelie nimmer gehoord hebben en die zelfs niet weten dat er een fundament gelegd moet worden. Er zijn vele christenen die evenals de discipelen in Eféze niet 'weten' dat er een Heilige Geest is en velen hebben geen inzicht in de bijbelse doop, om bij deze eerste beginselen te blijven.

Deze waarheden zullen wij daarom met vrijmoedigheid in iedere stad en in ieder dorp prediken, daarbij de hoorder de vrijheid latende uit eigen beweging dit fundament te aanvaarden of te verwerpen. Vooral in grote steden zullen de verschillende voorgangers niet op concurrentie uit zijn en proberen onder andermans duiven te schieten, maar ook in dit opzicht ieder zijn broeder eerlijk, oprecht en waarachtig behandelen, zodat men geen aanstoot geeft, of het burgerlijke fatsoen of de beleefdheid met voeten treedt en de naam des Heren gelasterd wordt.

Tenslotte volgt nog een laatste aanhaling uit het Oude Testament in deze brief. Zij was voor Paulus een indicatie van zijn bijzondere roeping om de grondslagen van het evangelie zonder voorbereiding van anderen te leggen: 'Want wat hun niet verteld was, zien zij, en wat zij niet gehoord hadden, vernemen zij (Jes. 52:15). De 'verachte' en 'misvormde' Knecht des Heren zou mede door de prediking van de apostel, in zijn genade, in zijn heerlijkheid en in zijn majesteit aan de volken geopenbaard worden.

Ook in deze woorden merken wij dat de profeten over de voor ons bestemde genade spraken, toen zij onderzochten op welke tijd en voor welk uur de geest van Christus in hen doelde (1 Petr. 1:10,11). De roeping van Paulus leeft ook nu nog in veler harten. Ook in onze tijd moet het evangelie verkondigd worden aan hen die het nimmer hoorden, hetzij dezen ver weg wonen, hetzij deze heidenen leven in de grote wereldsteden der zogenaamde christelijke landen.

Want de boodschap van het Koninkrijk der hemelen moet over de gehele wereld gepredikt worden en dan zal het einde gekomen zijn, wanneer de volle en rijke vrucht binnengehaald wordt (Matth. 24:14).

22-24. *Daarom werd ik dan ook herhaaldelijk verhinderd tot u te komen. Maar thans, nu mij in deze streken geen arbeidsveld meer overblijft en ik sedert tal van jaren verlangend ben tot u te komen, zodra ik naar Spanje reis - ik hoop u namelijk op mijn doorreis met eigen ogen te zien en door u voortgeholpen te worden voor mijn tocht daarheen, wanneer ik eerst enigermate van u genoten heb.*

De apostel wilde niet in Rome prediken, want deze stad was voor het evangelie geen braak land, waarop hij de eerste claim had. Wie de gemeente in Rome gesticht heeft, is ons onbekend. Misschien stond zij in verband met de bekeerde 'uitlandse Romeinen' of 'Romeinse kolonisten' over wie op de Pinksterdag gesproken werd. Volgens hoofdstuk 1:13 had Paulus reeds vroeger menigmaal het voornemen gehad de hoofdstad van het Romeinse imperium te bezoeken, maar er waren telkens verhinderingen geweest.

Nu hij in Klein-Azië en Oost-Europa zijn taak volbracht had en overal bolwerken gesticht waren van waaruit het evangelie door de gemeenteleden verder verspreid kon worden, wenste hij vanuit het verre westen, vanuit Spanje, in tegengestelde richting te gaan arbeiden. Zolang hij zijn apostolisch plan in het oosten nog niet volbracht had, was er voor hem geen gelegenheid geweest om naar het westen te gaan. Nu hoopt hij te kunnen toegeven aan het jaren lang gekoesterde 'heimwee' (zie 1:11) om zijn broeders in Rome te ontmoeten.

De apostel ging niet om Rome te 'zien' of als toerist aan de poorten van het keizerlijk hof te staan, of om te disputeren met de wijsgeren, maar om onder de, door de wereld verachte, maar door God geliefde, broeders te verkeren. Nergens leest men in de brieven of in de Handelingen bij de toch zo ontwikkelde apostel van enige bewondering voor de Griekse of Romeinse cultuur.

Zijn esthetisch gevoel werd niet bevredigd bij het zien van de prachtige beelden, maar in Athene, het centrum van de Griekse kunst en filosofie 'werd zijn geest in hem geprikkeld, toen hij zag, dat de stad zo vol afgodsbeelden was' (Hand. 17:16). Zouden wij in onze tijd ook niet in dit voetspoor van de apostel willen wandelen en ons radicaal distantiëren van een literatuur, van een muziek en van alle kunstuitingen die geïnspireerd worden door de demonische machten?

Met grote fijngevoeligheid spreekt Paulus niet in de eerste plaats over hetgeen de gemeente in Rome van hem zou kunnen ontvangen, maar over de vreugde en bemoediging die zij hem schenken zou, ten einde 'in uw midden tezamen de troost te genieten van ons beider geloof, het uwe zowel als het mijne' (1:12, vert. Canisius).

25,26. *Maar thans ben ik op reis naar Jeruzalem ten dienste van de heiligen. Want Macedonië en Acháje hebben goedgevonden een handreiking te doen aan de armen onder de heiligen te Jeruzalem.*

In Jeruzalem woonden vele buitenlandse Joden en Jodengenoten. Dezen waren uit de verstrooiing naar dit centrum van eredienst vertrokken, vaak op hoge leeftijd,

om de tempeldiensten bij te wonen, de offers te brengen en de ceremoniën te verrichten. Het naleven van deze voorschriften was immers in de diaspora niet mogelijk. Zij wilden dan na hun sterven in de buurt van de tempel of van de stadsmuur in gewijde aarde begraven worden.

Onder deze uiteraard 'godvruchtige Joden uit alle volken onder de hemel' waren velen gelovig geworden. Juist doordat het dikwijls wat oudere mensen waren, trof men onder hen veel weduwen aan, maar ook armen, omdat door onverwachte tegenslagen het opgespaarde geld snel verminderd was. De apostel Paulus heeft onder de heidense christenen menigmaal voor de moedergemeente te Jeruzalem gecollecteerd (Gal. 2:10, 1 Cor. 16:1 en 2 Cor. 8 en 9).

Bij de hier vermelde tocht naar Jeruzalem denken wij aan de zogenaamde derde zendingsreis, die eindigde met de gevangenname van de apostel. Bij zijn verhoor voor Felix zegt hij: 'Na verloop van vele jaren ben ik gekomen om aalmoezen voor mijn volk te brengen' (Hand. 24:17). De gemeenten in Macedonië en Acháje, de noordelijke en zuidelijke provincies van het door Rome overheerste Griekenland, worden in deze levendige beschrijving met name genoemd.

27-29. *Zij hebben het immers goedgevonden, maar zijn het ook jegens hen verplicht, want indien de heidenen aan hun geestelijke goederen deel hebben gekregen, behoren zij ook met hun stoffelijke goederen hen te dienen. Wanneer ik mij dan hiervan gekweten en hun deze opbrengst afgedragen heb, zal ik over uw stad naar Spanje reizen. En ik weet, dat ik bij mijn komst te uwent met een volle zegen van Christus zal komen.*

De heidenen zijn geënt op de geestelijke olijfboom Israël. Als er geestelijke gelijkheid is, moet men in het natuurlijke ook zorgen dat niemand tekortkomt. Paulus stelde zich beschikbaar om de ontvangen giften in Jeruzalem af te dragen. Om verdachtmakingen te voorkomen nam hij enkele betrouwbare en geziene broeders mee, waaronder Titus en Trófimus (2 Cor. 8:20). Deze grote apostel was zo voorzichtig in geldzaken, dat hij zich ter wille van zijn naam door enkele toeziende broeders liet vergezellen.

Het typeert deze man Gods dat hij zulke grote bedragen inzamelde en toch op de reis naar Jeruzalem kon getuigen: 'Ik heb niemands zilver of goud of kleding begeerd; zelf weet gij, dat deze (vereelte) handen in mijn behoeften en in die van hen, die bij mij waren, hebben voorzien. Ik heb u in alles getoond, dat men door zó te arbeiden zich de zwakken moet aantrekken en zich de woorden van de Here Jezus herinneren, die zelf gezegd heeft: Het is zaliger te geven dan te ontvangen' (Hand. 20:33-35).

Of de apostel uiteindelijk in Spanje geweest is, weten wij niet. Het is mogelijk dat hij na een tweejarige gevangenschap te Rome westwaarts is gereisd. Misschien ziet de uitdrukking in Handelingen 28:30: 'De volle termijn van twee jaar' op de gewoonte, dat de aangeklaagde na die tijd vrij gelaten moest worden, indien de beschuldigers niet verschenen waren of geen voldoende bewijzen konden aanvoeren. Ook is bekend dat in Gades, nu Cádiz, veel Joden woonden.

Clemens van Alexandrië, bisschop van Rome, schreef in het jaar 96 een brief aan de Corinthiërs, waarin een

passage voorkomt, die meedeelt dat Paulus tot aan het uiterste westen was doorgedrongen. Voor iemand die te Rome woonde, betekende dit wel Spanje. Paulus geloofde dat hij te Rome met een volle zegen zou komen. Hij dacht nog wat bij te kunnen dragen, ondanks de volheid die zij reeds bezaten (vers 14).

De volle zegen waarmee hij wilde komen, waren de doop in de Heilige Geest en de geestelijke begaafdheden. De meeste Joden buiten de gemeente in Rome verwierpen evenwel 'de denkbeelden' van de apostel aangaande 'Het Koninkrijk Gods' (Hand. 28:22-24).

30-33. *Maar, broeders, ik vermaan u bij onze Here Jezus Christus en bij de liefde des Geestes, om samen met mij te worstelen in den gebede voor mij tot God, opdat ik behoed worde voor de weerspannigen in Judéa, en dat mijn dienstbetoon voor Jeruzalem gunstig worde opgenomen door de heiligen, opdat ik, in blijdschap tot u gekomen met Gods wil, mij tezamen met u verkwikken moge. De God nu des vredes zij met u allen! Amen.*

Paulus vraagt de voorbede van zijn broeders te Rome in verband met zijn strijd tegen de Judaïsten die de Joodse ceremoniën en wetten onderhielden en de heidenen wilden dwingen zich te laten besnijden. Hij ging nu naar Jeruzalem, dat nog altijd een bolwerk van deze richting was. Door zijn geldinzameling had hij het bewijs geleverd dat hij de broeders daar accepteerde, maar zouden zij dit hem doen?

Misschien dat zij de meegebrachte gelden zouden gebruiken om de 'schijnapostelen' en 'de bedrieglijke arbeiders' ermee te financieren. Dezen waren immers

gewend om te maaien op de akker, waarop Paulus gezaaid had (2 Cor. 11:13). Hij hoopte niet in conflict te komen met die 'uit de kring van Jacobus' die zelfs met de heidense broeders niet aan één tafel wilden zitten (Gal. 2:12), of met die duizenden die allen 'ijveraars voor de wet' waren (Hand. 21:20,21). Hij riep zijn lezers in Rome op voor hem in de hemelse gewesten te strijden, want hij wilde deze Joodse volgelingen van Jezus, die zich nog niet hadden kunnen vrijwaren van de oude zuurdesem, benaderen met de liefde Gods die in zijn hart met de Heilige Geest uitgestort was.

Het was nog niet zo zeker dat men in Jeruzalem Paulus met open armen zou ontvangen. Men zou wellicht een grote ketter in hem zien, die de voorvaderlijke inzettingen tot de grond toe afbrak. Misschien zou men weigeren de meegebrachte gaven te aanvaarden, omdat ze afkomstig waren van de heidense gemeenten, die deze dikwijls van hun armoede afgezonderd hadden (2 Cor. 8:2).

Met de weerspannigen, ongelovigen of ongehoorzamen, bedoelt de apostel de verblinde en verharde Joden die het evangelie van hun redding verwierpen. Zij waren het die regelmatig aanslagen op zijn leven pleegden (Hand. 20:19). Paulus kende de leiding van de Heilige Geest in deze reis nog niet, toen hij dit schreef, maar later bleek hoe scherp en juist zijn vermoedens geweest waren, toen men in de tempel de handen aan hem sloeg 'al schreeuwende: Help, mannen van Israël! Dit is de mens die tegen het volk, de wet en deze plaats overal allen leert, en nu heeft hij ook nog Grieken in de tempel gebracht en deze heilige plaats ontwijd' (Hand. 21:28).

De reis naar Jeruzalem mocht zwaar zijn, zijn latere tocht naar Rome zou ondanks zijn gevangenschap, een verkwikking blijken te zijn. Onder de Romeinse broeders was geen gereserveerdheid ten opzichte van hem, maar spontane openheid en blijdschap. In Handelingen 28:14 en 15 lezen wij: 'Hier (te Putéoli) vonden wij broeders en wij werden uitgenodigd zeven dagen bij hen te blijven. En zo gingen wij naar Rome. En vandaar kwamen de broeders, die van onze aangelegenheden gehoord hadden, ons tot Forum Appii en Tres Tabérnae tegemoet, en toen Paulus hen zag, dankte hij God en greep moed'.

Zijn brief aan de gelovigen in Rome had haar uitwerking niet gemist! Let evenwel op de reactie van de synagoge- getrouwe Joden aldaar, die al redetwistende zich van de apostel distantieerden.

De brief van Paulus aan de Romeinen is nu ten einde. Hij is de langste die deze apostel geschreven heeft, ja zelfs langer dan enige brief die uit de oudheid bekend is. Vele uren en dagen hebben Paulus en Tertius in het huis van 'de geliefde Gajus' te Corinthe doorgebracht om deze wondervolle boodschap te ontwikkelen en op te schrijven. Paulus heeft een uitvoerige uiteenzetting gegeven hoe de Jood Saulus in zijn denken vernieuwd werd tot de christen Paulus, hoe de oude Saulus van Tarsen, de mens onder de wet, de nieuwe Paulus in Damascus werd, die zeggen kon: 'Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn'.

Hij schreef daartoe over zonde en gerechtigheid, over de ellendige mens en over de heerlijkheid zijner bevrijding, over het natuurlijke en over het geestelijke Israël, en over

een geloofsprediking die vergezeld ging door kracht van tekenen en wonderen. Nu eindigt hij met de gewone afscheidsformule, die allen, Joodse christenen en die uit de heidenen, tot een onverbrekelijke eenheid, verbindt: 'De God des vredes zij met u allen!'

De Here der heerscharen, de aanvoerder van de oorlog in de hemelse gewesten, is ook de God des vredes, want Hij is het die deze bewerkt en bemint. De oudtestamentische zegen was: 'Vrede zij u!' En hier heet het. 'De God des vredes zij met u!' Deze God geeft door zijn Geest eendracht en geen geschilpunten. Hij zet de gelovigen over in het Koninkrijk Gods, dat openbaar wordt in 'rechtvaardigheid, vrede en blijdschap'. Naar Joods gebruik volgt dan het 'amen', het zal zeker en waar zijn, want wat deze grote apostel schreef, waren de geïnspireerde gedachten Gods.

HOOFDSTUK 16

In de brief aan de Romeinen ontbreekt iedere particuliere aanduiding. Paulus kende immers de gemeente in Rome niet. Hoofdstuk 15 eindigt met de gewone afscheidsformule. In hoofdstuk 16 richt de apostel zich evenwel tot vele goede bekenden, hetgeen vreemd aandoet. Het aantal namen in de kennissenkring van de apostel in dit hoofdstuk genoemd, is ook te groot om te veronderstellen dat zij een soort zendingsteam vertegenwoordigden, dat de apostel reeds vooruitgegaan was, om in Rome een gemeente te stichten, zoals wel verondersteld wordt.

In vers 17 wordt volgens de Statenvertaling gesproken over de leer 'van ons geleerd'. Ook de opmerking over de gehoorzaamheid van de lezers, in vers 19 genoemd, past niet voor mensen die de apostel niet kende. Volgens Handelingen 18:26 woonden Aquila en Priscilla te Eféze. Toen Paulus in Rome gevangen zat (2 Tim. 1:16-18), woonden zij daar nog (2 Tim. 4:19). Daarom is het zeer onwaarschijnlijk dat dit echtpaar bij het schrijven van de brief aan de Romeinen opnieuw te Rome woonde (vers 3).

In vers 5 wordt Epénetus de eersteling voor Christus uit Asia, waarvan Eféze de hoofdstad was, genoemd. Wanneer Aquila en Priscilla hier voorkomen met een gemeente bij hen aan huis, waarom heeft de apostel dan niet tegelijkertijd en allereerst de leiders van de Romeinse christenkringen begroet? Wij stellen het ons dan ook zo voor: Paulus schreef naar christenen in Rome die hij niet kende. Een afschrift van zijn brief zond hij naar de

oudsten der gemeente te Eféze, de broeders die hij later te Miléte bij zich ontbiedt (Hand. 20:17).

Zijn brief aan de Romeinen was te belangrijk, dat hij alleen in het verre westen bekend zou worden. Wanneer er maar één brief was, werd het risico gelopen dat deze op de verre tocht verloren zou gaan. Ook de gemeenten in Asia, dezelfde waar Johannes in opdracht van de Heer aan schreef, moesten van de inhoud kennis nemen. Deze kwamen zelf immers ook menigmaal met de daarin behandelde problemen in aanraking.

De kerkvader Origenes meldt dat er een Romeinenbrief bestond zonder de teksten 1:7 en 15, waarin dus de woorden 'die te Rome zijn' en 'te Rome' ontbraken. Dit weglaten van het directe adres in een voor circulatie bestemd afschrift kennen wij ook in de brief aan Eféze. In het adres, 'aan de heiligen en gelovigen in Christus Jezus, die te Eféze zijn', staat de plaatsaanduiding in de Nieuwe Vertaling tussen haakjes. Die komt namelijk in de oudste handschriften niet voor.

Ook de brief aan de Galaten is aan meer dan één gemeente gericht en de namen van die gemeenten komen in die brief niet voor, dus ook deze heeft gecirculeerd (zie dr. J. de Zwaan: 'Inleiding tot het Nieuwe Testament', deel II).

Hoofdstuk 16 is dan het geleidebriefje dat Fébe uit Corinthe, waar de brief geschreven werd, naar Eféze moest brengen. Dit hoofdstuk wordt dan ook vaak aangeduid als de Fébe-brief. Dit verklaart ook de soms onverwachte, scherpe toon tot de gemeente die Paulus wel goed kende. Hij schrijft immers: 'Ik vermaan u' en hij geeft de opdracht bepaalde personen te mijden (vers 17).

1,2. *Ik beveel Fébe, onze zuster, tevens dienares der gemeente te Kenchreae, bij u aan, dat gij haar ontvangt in de Here op een wijze, de heiligen waardig, en haar bijstaat, indien zij u in het een of ander mocht nodig hebben. Want zij zelf heeft velen, ook mij persoonlijk, bijstand verleend.*

Fébe was een christin die zich in de gemeente en waarschijnlijk ook op maatschappelijk terrein verdienstelijk had gemaakt. Zij was dienares of letterlijk 'diakones' van de gemeente te Kenchreae, de haven van Corinthe. Zij was hiertoe dus aangesteld en dit zal dan wel onder handoplegging gebeurd zijn. Let erop dat zij dus in dienst van de gemeente stond en meer was dan alleen maar actief lid.

Haar taak in de gemeente als diakones behoeft niet opgevat te worden in de betekenis die het woord diaken later in de ontwikkeling van de christelijke kerken kreeg, dus van een vrouw die aangewezen was om hulp te verlenen in tijdelijke noden en bij ziekte. Naast het ambt van diaken, genoemd in hoofdstuk 12:7 onder de woorden 'wie dient in het dienen', vinden wij hier dus een vrouwelijk equivalent.

Dit was ook wel nodig, daar de bijzondere zielzorg en ook de hulp aan vrouwen wegens de welvoeglijkheid niet aan mannen kon worden overgelaten. Ook waren zij evenals in onze dagen nodig om te helpen bij het dopen door onderdompeling van de zusters der gemeente. Het klassieke voorbeeld van 'de zeven mannen' uit Handelingen 6 wijst er wel op, dat deze diakenen en dus eveneens de diaconessen, ook het evangelie aan buitenstaanders verkondigden.

Fébe was waarschijnlijk een vrouw van aanzien en vermogen, want zij was voor velen en ook voor Paulus een 'protectrice' of beschermvrouwe geweest. Zij had dus steeds op de bres gestaan voor de christenen die op enigerlei wijze verdrukt en vernederd werden. Haar rijkdom stelde haar in staat dit mooie werk te kunnen verrichten en ook de reis naar Eféze te ondernemen.

De apostel dringt er op grond van dit aanbevelende paspoort bij de heiligen aldaar op aan, haar als vrouw niet te minachten, maar haar te zien als een ambassadrice van de gemeenten te Corinthe en Kenchreae, en van hem persoonlijk. Zij moet dus op waardige wijze in alles geholpen en bijgestaan worden.

3-6. *Groet Prisca en Aquila, mijn mede-arbeiders in Christus Jezus, mensen, die voor mijn leven hun hals gewaagd hebben. Niet ik alleen ben hun dankbaar, maar ook al de heidengemeenten. Groet insgelijks de gemeente bij hen aan huis. Groet mijn geliefde Epénetus, de eersteling voor Christus uit Asia. Groet Maria, iemand, die zich veel moeite voor u heeft gegeven.*

Wanneer de apostel in gedachten zijn vriendenkring voorbij laat trekken, groet hij in de eerste plaats het echtpaar dat hem te Corinthe opnam, toen hij teleurgesteld uit Athene kwam. Het zijn Aquila (dat is adelaar, vergelijk de persoonsnaam Arend) en Prisca (de oude, een naam die in deftige Romeinse kringen voorkwam). In het dagelijkse leven noemde men haar gemeenzaam Priscilla of 'oudje').

Zij waren afkomstig uit Pontus, de landstreek ten zuiden van de Zwarte Zee, woonden een tijd in Rome en werden met alle Joden door Keizer Claudius uit Rome verbannen.

Zo begaven zij zich over Corinthe naar Eféze, waar zij verder woonachtig bleven. In Handelingen 18:2 wordt vermeld dat Aquila een Jood was. Wanneer Priscilla nu in werkelijkheid van (aanzienlijke) Romeinse afkomst was, hadden zij door hun gemengd huwelijk het probleem van Jood-christen en heiden-christen in eigen huis en zal daar ook met Paulus wel menigmaal over gesproken zijn.

Aquila en Priscilla waren mensen die met tentenmaken de kost verdienden, een vak dat ook door Paulus uitgeoefend werd. Zij waren het die in Corinthe aan Apollos de weg Gods nauwkeuriger uitlegden. Wellicht verborgen zij Paulus wel bij het oproer der zilversmeden in hun woning (Hand. 19:30), waardoor zij dus het gevaar liepen 'hun halzen onder de bijl te stellen' zoals er letterlijk staat. Ook wij zijn met de apostel en de heidengemeenten hun dankbaar, dat door hun ingrijpen Paulus verder kon prediken en schrijven.

Wij merken op, dat hier en in Handelingen 18:18 en 26, en in 2 Timotheüs 4:19 de naam van de vrouw eerst genoemd wordt. Dit was geen gebaar van beleefdheid, maar het wijst erop dat Prisca een zeer hoogstaande vrouw moet zijn geweest, die de geleerde en fijn beschaafde Alexandrijn Apollos verder kon helpen op de weg des geloofs en die ook ongetwijfeld vooraan gestaan had om haar leven voor de apostel te wagen.

Is het wonder dat in haar huis ook een kleine gemeente was, aan wier leden Paulus nu de groeten laat overbrengen? Epénetus (dit is de geprezene) was de eerste die te Eféze christen werd. Paulus duidt hier de stad aan met de naam van het omliggende gewest Asia. Zo was

Stéfanus 'een eersteling van Acháje', dus van de gemeente te Corinthe (1 Cor. 16:15).

Paulus had drie jaar in Eféze gewerkt en herinnerde zich Epénetus nog met grote blijdschap. Maria (deze naam is waarschijnlijk een vervorming van het Hebreeuwse Mirjam), mogelijk een Joodse vrouw, is ons onbekend. Zij had zich veel moeite voor de gemeente in Eféze gegeven. Er is wel eens gedacht aan Maria, de moeder des Heren, omdat deze bij haar tante-zegger, Johannes de apostel, is gebleven. Van hem is bekend dat hij in Eféze gewoond heeft. Indien dit waar was, zou Paulus het hier waarschijnlijk toch wel vermeld hebben.

7-11. *Groet Andronicus en Jánias, mijn stamgenoten en medegevangenen, mannen onder de apostelen in aanzien, die reeds vóór mij in Christus geweest zijn. Groet Ampliátus, mijn geliefde in de Here. Groet Urbánus, onze medewerker in Christus, en mijn geliefde Stáchys. Groet Apélles, die in Christus beproefd gebleken is. Groet hen, die behoren tot de kring van Aristobálus. Groet mijn stamgenoot Heródion. Groet hen, die behoren tot de kring van Narcissus, die in de Here zijn*.

Andronicus (overwinnaar) en Jünias, of wellicht zijn vrouw Junia, waren 'magen' van de apostel, evenals Heródion in vers 11 en Lácius, Jason en Sosipater in vers 21. Het woord 'stamgenoot' kan beduiden: mede-Joden uit Benjamin, verre familieleden en zelfs landslieden, dus mensen uit dezelfde streek als de apostel afkomstig, dus uit Cilicië, waarin Tarsus lag. Hetzelfde woord treffen wij aan in Romeinen 9:3, waar staat: 'Want zelf zou ik wel wensen van Christus verbannen te zijn ten behoeve van mijn broeders, mijn 'verwanten' naar het vlees'.

Deze landslieden van Paulus waren reeds vóór hem christen geworden en hadden met hem gevangen gezeten te Eféze, of in een van de gevangenissen, waarvan hij in 2 Corinthiërs 11:23 spreekt. Zij stonden in hoge achting bij de apostelen, of waren als tweemanschap zelf apostelen in de ruimere betekenis van dit woord. Zij waren vóór Paulus tot bekering gekomen, of hadden reeds vóór hem in dienst van de Heer gearbeid. Misschien was hun voorbede voor de bekende stamgenoot die zoveel christenen vervolgde een van 'de prikkels' geweest, waartegen Paulus zich moeizaam verzet had, totdat de Heer op de weg naar Damascus zijn geestelijke ogen opende (Hand. 26:14).

Ampliátus of Amplias (vermeerderd) droeg een slavennaam. Hij was waarschijnlijk door Paulus persoonlijk tot bekering gebracht. Ook hij behoort tot de groep van 'beminden in de Heer'. Als slaaf zal hij dan deze aanduiding wel op prijs gesteld hebben. Urbánus (stadsmens of de vriendelijke) was een medewerker van Paulus geweest. Dit wijst zeker niet op zijn wonen in Rome, omdat de apostel daar nog niet geweest was. Stáchys (korenaar) wordt ook een vriend of beminde genoemd.

Apélles, afgeleid van Apollo, de god der kunsten, was 'in Christus' zijnde, beproefd. De Heer weet hoe en wij niet, maar hij had de test doorstaan. Misschien was het tijdens de zware verdrukking in Asia, die bijna niet te verdragen was geweest (2 Cor. 1:8). De apostel groet ook Aristobúlus (beste raadgever) en die bij hem horen. Er staat letterlijk 'die van Aristobúlus', zodat men het verband moet raden. Paulus kan zich hiermee dus ook tot de slaven van Aristobúlus gericht hebben.

Zijn naam en die van Paulus' 'stamgenoot' Heródion zijn bekend uit het geslacht van Herodus de Grote. In Handelingen 13:1 lezen wij zelfs van Manaën, een zoogbroeder van Herodes de viervorst, die dus dezelfde min of zoogmoeder had gehad als deze Herodes. Hieruit blijkt dat in het huis van Herodes verscheidenen christen waren geworden. Verder volgen dan nog de groeten aan hen, die tot het huis van Narcissus (ons narcis) behoorden en volgelingen des Heren waren. Of Aristobólus en Narcissus zelf de Heer dienden, wordt niet vermeld.

12,13. *Groet Tryféna en Tryfósa, vrouwen, die zich moeite gegeven hebben in de Here. Groet de geliefde Pérsis, die zich veel moeite gegeven heeft in de Here. Groet Rufus, de uitverkorene in de Here, met zijn moeder, die ook voor mij een moeder is.*

Tryféna (weelderig) en Tryfósa (verwend) waren slavinnennamen voor concubinen. Zij konden natuurlijk nu ouder zijn, zodat zij niet meer met hun meester behoefden te leven. Hun namen werden niet omgedoopt. Zij verrichtten wellicht bepaalde diensten in de gemeente ondanks hun waarschijnlijk zeer moeilijke positie en worden hier met ere genoemd.

Ook Pérsis (afkomstig uit Perzië) is een echte slavinnennaam. Paulus spreekt over haar als 'de geliefde' en niet over 'mijn geliefde', zoals hij dit doet in vers 8 bij (de slaaf) Ampliátus. Een fijn trekje van beschaafdheid bij de apostel. De uitdrukking 'die zich veel moeite gegeven hebben', wijst erop dat de apostel deze vrouwen gadegeslagen had en dit kan dus zeker niet in Rome geweest zijn.

Rufus betekent de 'rooie'. Hij wordt dus waarschijnlijk met een bijnaam genoemd. Misschien is hij dezelfde die in Marcus 15:21 voorkomt. Dan was zijn moeder de vrouw van Simon van Cyrene. Deze naamloze vrouw heeft als een moeder ook voor Paulus gezorgd. Misschien heeft de apostel een tijd lang in het huis van de moeder van Rufus vertoefd, zoals hij dit ook gedaan had bij Lydia, de purperverkoopster te Filippi, of zoals bij Aquila en Priscilla te Corinthe. Ongetwijfeld heeft hij ook met Rufus een nauwe, geestelijke band gehad, omdat de uitdrukking 'uitverkorene in de Here' niet bedoeld is als een dogmatische term die alleen op Rufus van toepassing zou zijn.

14-16. *Groet Asyncritus, Flégon, Hérmes, Pátrobas, Hérmas, en de broeders bij hen. Groet Filólogus, en Julia, Néreus met zijn zuster, en Olympas, benevens al de heiligen, die bij hen zijn. Groet elkander met de heilige kus. U groeten al de gemeenten van Christus.*

De vijf genoemde personen en de broeders bij hen doen ons opnieuw aan huisgemeenten denken. Asyncritus betekent 'de onvergetelijke', Flégon was een slavennaam en betekent 'brandend of ijverend'. Hérmes en Hérmas waren genoemd naar Hermes, die men in Rome Mercurius noemde, de god der dieven en kooplieden, en bode der goden. De naam van Hérmes werd later ten onrechte genoemd als de schrijver van een brief. In de tweede eeuw na Christus was er namelijk een geschrift 'Herder van Hermas', dat opgenomen was in enkele bijbelhandschriften, zoals in de beroemde Sinaïticus, en waarover gestreden werd of het al of niet in de canon moest worden opgenomen.

De werkelijke schrijver Hermas was misschien een broer van de toenmalige paus Pius. Pátrobas betekent 'leven des vaders', waarschijnlijk een verkorting van Patrobios. Filólogus betekent letterlievend of letterkundige. Néreus was de naam van een Griekse zeegod. Olympas of Olympiodorus was een veel voorkomende naam, die betekent: door de Olympus geschonken.

De Olympus was óf een berg in Griekenland, waar men zich de verblijfplaats der goden voorstelde, óf een berg bij Eféze in Klein-Azië. Julia zal wel een vrijgelatene van het Julische geslacht tot voorvader gehad hebben. Tot deze Juliërs behoorden onder andere Julius Caesar en keizer Augustus.

Wij zien, dat evenals bij ons, in de begingemeenten een bonte verscheidenheid van namen gevonden werd. Evenmin als bij ons moeten wij niet menen dat ieder zich de betekenis van zijn naam bewust was. Men was er zo aan gewend dat hij niets meer zei. Ons vertellen deze namen nog iets over landaard en afkomst van de leden der eerste christengemeenten. Wie van heiden tot christen bekeerd was, veranderde zijn heidense naam nog niet in een christelijke. Het duurde nog eeuwen voordat typisch christelijke namen gedragen werden, terwijl de heidense tot in onze tijd zijn blijven voortbestaan.

Al deze namen geven wel een kijk op het uitstekende geheugen van de apostel Paulus. Hij vergat geen mens en kon met de veldheer Wallenstein spreken: 'Ik vergeet niemand met wie ik ooit een woord gewisseld heb'.

Wat de naam van Paulus zelf betreft, kan het volgende opgemerkt worden: sommige Joden die het Romeinse

burgerrecht bezaten, waren verplicht naast hun gewone Joodse naam ook een Latijnse naam aan te nemen. De apostel heette eigenlijk Saul. Hij was dus een naamgenoot van koning Saul, die tot dezelfde stam behoorde. Als Romeins burger droeg hij evenwel de naam Paulus.

De betekenis van zijn namen is verschillend. Saul betekent 'de gevraagde' en Paulus betekent 'de kleine'. Door slechts één letter te veranderen had de Jood' Saul, of met de Grieks-Latijnse uitgang Saulus, de echt Romeinse naam Paulus gekregen. Dit was ook voor de apostel prettiger, daar het Griekse woord Saulos 'verwijfd' betekent. Vanaf Handelingen 13:9 spreekt Lucas steeds over Paulus.

De reden is wellicht dat Paulus zich aan de stadhouder Sergius Paulus, zijn naamgenoot, met zijn Romeinse naam had voorgesteld. Lucas vond het waarschijnlijk geschikt om Paulus voortaan zo te blijven noemen, daar het terrein van diens arbeid in de Grieks-Romeinse wereld lag. Sommigen menen dat Saulus de naam was van de onbekeerde Jood en Paulus die van de gelovige christen. Voor deze veronderstelling is geen grond. (Wij ontleenden enige gegevens aangaande de namen aan D. J. Baarslag: 'Met Paulus door het Romeinse rijk', aan Handley C. G. Moule: 'The epistle to the Romans' en aan dr. A. Sizoo: 'Uit de wereld van het Nieuwe Testament').

De heilige kus gaf men in het oosten als bewijs van vriendschap en broederschap en was uiting van eerbied. De uitdrukking: 'Groet elkander met de heilige kus' kan niet anders bedoeld zijn dan alleen van mannen tegenover mannen en van vrouwen tegenover vrouwen. Zo lezen wij in 1 Thessalonicenzen 5:26: 'Groet al de broeders met een heilige kus'. In het oosten groeten een man en een vrouw

elkander niet in het openbaar, ook al zijn zij elkanders familieleden.

De oosterse welvoeglijkheid laat zelfs niet toe dat men met een vrouw spreekt, die men niet kent. Zo waren de discipelen eenmaal zeer verbaasd dat Jezus met een vrouw in gesprek was (Joh. 4:27). Het denkbeeld dat in de landen waar de apostel zijn brieven schreef, mannen en vrouwen van verschillende gezinnen elkander zo ongedwongen zouden ontmoeten zoals wij dit gewoon zijn, zowel in hun huizen als in hun vergaderingen, is een misvatting.

Het is waarschijnlijk dat de vrouwen in het overgangstijdperk naar meerdere vrijheid, alleen gesluierd in de samenkomsten toegelaten werden en een afzonderlijke plaats in de vergaderzaal innamen. In de 'Apostolische Instellingen', een geschrift uit de derde eeuw, zegt de schrijver aangaande de eredienst: 'Aan de andere zijde moeten de mensen (de mannen) zitten in stilte en goede orde, en laat de vrouwen afzonderlijk zitten en zwijgen'. 'Laat daarop de mannen elkander en de vrouwen elkander groeten met een kus in de Heer'.

Paulus groet al deze genoemde broeders en zusters niet alleen van zichzelf, maar hij brengt hun de groeten over van al de gemeenten van Christus, waarmee hijzelf zich verbonden voelt en waarmee hij ook hen wil verenigen.

17,18. *Maar ik vermaan u, broeders, dat gij hen in het oog houdt, die, in afwijking van het onderwijs, dat gij hebt ontvangen, de onenigheden en de verleidingen veroorzaken, en mijdt hen. Want zulke lieden dienen niet onze Here Christus, maar hun eigen buik, en misleiden*

door hun schoonklinkende en vrome taal de harten der argelozen.

De lange rij van namen is nu afgelopen. De apostel heeft zich beijverd om door zijn begroetingen de broeders en zusters met elkander, met zichzelf en met alle christengemeenten nauwer te verenigen. Wij weten weinig of niets van hen, maar wij kunnen ons de blijde gezichten en de vreugdevolle opmerking voorstellen, die het beluisteren van deze persoonlijke groeten van hun geestelijke vader bij hen teweegbracht.

Maar tegelijkertijd voegt de apostel er nog enige waarschuwingen bij, die voortkwamen uit zijn verbondenheid met en zijn genegenheid voor de verschillende huissamenkomsten. De leden moesten een hechte eenheid vormen en onderling niet van elkaar vervreemden. Het zou moeten blijven: de ene gemeente van Eféze (Hand. 20:17 en Openb. 2:1). Later in Miléte waarschuwde de apostel de oudsten uit Eféze dat na zijn heengaan mannen onder hen zouden opstaan, die verkeerde dingen zouden spreken en door hun afwijkende leringen, de gemeente verscheuren zouden. Hij vergeleek deze dwaalleraars met grimmige wolven (Hand. 20:29, 30).

In deze Fébe-brief vermaant de apostel dat men zijn ogen goed de kost moet geven. Men moest opletten wie valse leringen brachten en wie deze aanvaardden. Dit zou immers tot tweespalt en aanstoot leiden. De dwaling kan niet samengaan met de waarheid en men mag beide niet met de mantel der liefde bedekken. De dwaling is immers als het onkruid dat op de akker een onwettige plaats inneemt en zelfs gaat overheersen. De apostel ijverde te

allen tijde voor een zuivere of gezonde leer, namelijk die van het Koninkrijk der hemelen. Juist in de gemeente te Eféze had hij de geheimenissen van dit Koninkrijk geopenbaard en aan haar geschreven over de strijd in de hemelse gewesten.

De apostel adviseert de broeders en zusters in hun houding tegen allen die de Paulinische leer niet verkondigden of er niet mee instemden: heb geen omgang met hen. Ga hen uit de weg die tegen het door Paulus gepredikte evangelie zijn. De apostel gelooft niet dat zijn tegenstanders te goeder trouw zijn. Zij geven wel de schijn van vroom en dierbaar te zijn, maar zij zoeken zichzelf. Door zijn gave van onderscheiding ontmaskert hij de geesten met de woorden: 'Hun god is de buik' (Filip. 3:19).

Zij zijn immers aardsgezind, spreken over eten en drinken, of verbieden bepaalde spijzen te eten zoals de Judaïsteri. Deze dwaalleraars zijn niet hemels georiënteerd en dienen dus de Here Christus niet. Zo wordt ook in Judas: 4 gewaarschuwd voor zulke goddeloze leidslieden, die de genade en geschonken vrijheid van onze God in losbandigheid veranderen. Ook de apostel Petrus schrijft over zulke vleselijke predikers: 'Zij achten het een genot op klaarlichte dag te zwelgen; schandvlekken en smetten zijn zij, die in hun bedriegerijen zwelgen, als zij met u feesten; zij hebben ogen, die altijd uitzien naar een overspeelster en nooit ophouden met zondigen; zij verlokken onstandvastige zielen, hun hart is volleerd in hebzucht; kinderen der vervloeking zijn zij (2 Petr. 2:13, 14).

Argeloze en onwetende christenen, die hun bijbel nog niet goed kennen en geen onderscheiding van geesten hebben,

laten zich gemakkelijk verleiden, omdat deze dwaalleraars zo vroom en hoogdravend kunnen praten (2 Petr. 2:18). Deze onnozele en ongefundeerde christenen kunnen zich ternauwernood aan de valse leringen en, want zij menen met zulke lieve mensen te doen te hebben, die zo mooi kunnen praten en die met de mond zo godvrezend zijn.

Uit Openbaring 2:2 merken wij dat de gemeente te Eféze de waarschuwing ter harte heeft genomen, want er staat daar: 'Ik weet uw werken en inspanningen en uw volharding en dat gij de kwaden niet kunt verdragen en hen op de proef gesteld hebt, die zeggen, dat zij apostelen zijn, maar het niet zijn, en dat gij hen leugenaars hebt bevonden'.

19,20. *Want uw gehoorzaamheid is bij allen bekend geworden. Over u verblijd ik mij dus, doch ik wil, dat gij niet alleen wijs zijt tot het goede, maar ook onbesmet van het kwade. De God nu des vredes zal weldra de satan onder uw voeten vertreden. De genade van onze Here Jezus zij met u!*

Het was alom bekend op welke wijze de Eféziërs het evangelie dat Paulus predikte, hadden aangenomen en uitgewerkt. Voor de apostel betekende dit gehoorzaamheid des geloofs aan 'mijn evangelie'. Was het wonder dat de afgunstige dwaalleraars, waaronder in het bijzonder de Judaïsten, hun de verworven rijkdommen en vrijheden wilden ontnemen? Het schip met de rijkste lading loopt immers het meeste gevaar voor zeerovers.

De apostel weet evenwel ook hoe diep zijn boodschap in Eféze wortels geslagen had. Zijn brief aan deze gemeente spreekt over een kennis van allerlei geestelijke zegeningen

in de hemelse gewesten (Ef. 1:3). De Eféziërs waren niet alleen gehoorzaam, maar ook geestelijk ontwikkeld. Daarom waren zij bestand tegen de verleidingen van een surrogaat- en illusoir evangelie.

De God des vredes vormt de tegenstelling van de bewerker van al het kwaad. God heeft zijn volk zijn Geest geschonken. Deze werkt in de gelovigen en geeft hun overwinningskracht. De gelovigen uit Eféze waren dus ook krachtig genoeg om de boze van zich af te houden. Het binnendringen van valse leringen is te vergelijken met de kronkelingen van de slang in het paradijs. De dwalingen zijn de sluipende bewegingen van de tegenstander van onze Heer en van de vijand van zijn volk. De Heer had gezegd: 'Zie, Ik heb u macht gegeven om op slangen en schorpioenen te treden en tegen de gehele legermacht van de vijand; en niets zal u enig kwaad doen' (Luc. 10:19).

Wel zal de slang het Gods kinderen moeilijk maken bij hun wandel in de hemel, en hun gang naar het doel trachten te beletten. Hij zal hun immers 'de hiel vermorzelen'. Het zaad der vrouw, Jezus Christus en allen die in Hem zijn, zullen hem evenwel 'de kop vermorzelen' (Gen. 3:15).

God werkt nooit automatisch. Daarom moet de mens zelf zijn voet op de slang zetten, dit wil zeggen over hem heersen en hem machteloos maken. Hij kan dit doen in de naam van Jezus en door de kracht van de Heilige Geest. Deze overvloed van genade verzekert hem de overwinning.

Het zal spoedig gebeuren, want 'weldra' bereikt de ware gemeente het doel en worden de zonen Gods geopenbaard. Dezen zullen een volledige overwinning op de boze behalen en de zuchtende schepping verlossen. Zij zullen de vijand als aardewerk verbrijzelen op dezelfde wijze en door dezelfde kracht als Jezus dit gedaan heeft (Openb. 2:27).

Dan volgt de zegenbede: 'De genade van onze Here Jezus zij (of: is) met u!' God heeft na de verzoening ook zijn Geest geschonken en met Hem de rijkdom en overvloed van genade. Met deze Geest is de overwinning verzekerd.

21-24. *Mijn medearbeider Timótheüs en mijn stamgenoten Lucius, Jason en Sosipater, groeten u. Ik, Tértius, die de brief op schrift gebracht heb, groet u in de Here. Gajus, wiens gastvrijheid ik en de gehele gemeente genieten, laat u groeten. U groet Erástus, de stadsrentmeester, en Quartus, de broeder. De genade van onze Here Jezus Christus zij met u allen. Amen.*

In onze gedachten verplaatsen wij ons naar de ruime woning van Gajus in Corinthe, waar een huisgemeente bijeenkwam en Paulus onderdak genoot en diens brief werd geschreven. De voornaam Gajus kwam algemeen voor en wij moeten deze Gajus uit Corinthe (1 Cor. 1:14) niet verwarren met Gajus van Derbe (Hand. 20:4) of met die van Macedonië (Hand. 19:29). Misschien was hij wel dezelfde als degene waaraan Johannes zijn derde zendbrief schreef.

Paulus heeft zijn, ook voor de toenmalige begrippen zeer lange brief, beëindigd. Tértius de schrijver, aan wie de apostel zijn brief gedicteerd had, rust nu uit van de zware

arbeid. De naam Tértius betekent 'de derde'. Daar de Romeinen oorspronkelijk maar over een achtttiental voornamen beschikten, gaven zij hun kinderen vaak een nummer. Zo betekent de in dit gedeelte genoemde Quartus, de vierde.

Zijn wij nu aan het slot van de brief? Neen, want intussen is er een kring van broeders om de apostel en diens schrijver gaan staan om één voor één de groeten over te brengen. De eerste is Timótheüs, die de apostel liefhad als een eigen zoon. Hij is de onafscheidelijke metgezel van de veel oudere apostel en diens helper op reis. Hij beantwoordt de genegenheid van Paulus met onwankelbare trouw aan zijn geestelijke vader en diens heerlijk evangelie. Zijn naam betekent 'van God geëerd' of 'ter ere Gods'.

Dan volgt Lácius, een Latijnse voornaam, die 'licht' betekent. Wellicht behoorde deze broeder tot het kwartet van profeten en leraars, dat in Handelingen 13:1 genoemd wordt. Hij kwam dan uit Cyrene in het landschap Lybië en was dus een landgenoot van Simon van Cyrene, de vader van Alexander en Rufus (zie vers 13).

Jason was misschien de bekeerling in Thessalonica, genoemd in Handelingen 17:5. Zijn naam herinnert of aan de mythologische figuur die de tocht der Argonauten leidde, of hij is een Griekse vorm voor Jozua of Jezus. In dit laatste geval denken wij aan de hellenistische hogepriester in 2 Makkabeeën 4:7, die ook de Griekse naam Jason aannam.

Sosipater, Sosipatros (vaderredder) is misschien dezelfde als de Bereër Sópater in Handelingen 20:4. Wat de

verwantschap van deze personen met de apostel betreft, zie vers 11. Dan volgt de groet van de ijverige Tértius, die nu het welverdiende voorrecht geniet, in deze brief voor zichzelf een zin te mogen schrijven. Verder volgen de groeten van de gastvrije Gajus en van Erástus, de civiele autoriteit en de man van de stadskas.

Zijn naam betekent 'geliefde'. Hij achtte zijn hoge bestuurspost geen handicap voor een christelijke levenswandel. Hij is hier een broeder tussen de broeders en wordt in één adem genoemd met Quartus, wiens enige titel is 'de broeder'. Nogmaals wordt de zegenwens uit vers 20 herhaald, zoals wij een ,nogmaals vaarwel' zouden schrijven.

25-27. *Hem nu, die bij machte is u te versterken - naar mijn evangelie en de prediking van Jezus Christus, naar de openbaring van het geheimenis, eeuwenlang verzwegen, maar thans geopenbaard en door profetische schriften volgens bevel van de eeuwige God tot bewerking van gehoorzaamheid des geloofs bekend gemaakt onder alle volken - Hem, de alleen wijze God, zij, door Jezus Christus, de heerlijkheid in alle eeuwigheid! Amen.*

Dan treedt er opnieuw een pauze in. Tértius heeft zijn schrijfstift neergelegd en de vriendenkring verlaat de kamer. De apostel blijft alleen over. Wanneer men aan intieme vrienden een brief schreef, was het vaste gewoonte zelf enige woorden met eigen hand toe te voegen. In 1 Corinthiërs 16:21 schrijft de apostel ook een eigenhandige groet, evenals in Kolossenzen 4:18. Zulk een persoonlijk onderschrift kon tevens als bewijs dienen voor de echtheid van de brief. Ook wij ondertekenen immers

met de pen een brief die op de schrijfmachine is geschreven. Daardoor wordt vervalsing uitgesloten.

In zijn geest hoort Paulus zijn brief aan de gemeente in Rome ook voorlezen aan zijn geliefde broeders en zusters te Eféze. Ook zij zullen geconfronteerd worden met deze diepe gedachten Gods. Welk een voorrecht zo verlicht te mogen zijn en zulk een brief te mogen schrijven. Machtige en eeuwige waarheden van God zijn door hem in deze brief vastgelegd en velen in zijn tijd en na hem zullen zich met deze uiteenzetting bezighouden.

In dit evangelie, in 'zijn evangelie', openbaart hij het wezen van zijn God. Hij verheerlijkt Hem nu, want het is niet alleen 'zijn evangelie', maar bovenal de prediking van Jezus Christus zelf, door middel van het instrument Paulus. Het bevat de openbaring van de verborgenheden van het Koninkrijk der hemelen, van het mysterie dat in het oude verbond nimmer bekend gemaakt was. Het was eeuwenlang verzwegen of eeuwenlang verborgen (Matth. 13:35).

Daarom weet de apostel zich een uitverkorene, omdat ook hij nu 'vrijmoedig het geheimenis van het evangelie bekend gemaakt heeft' (Ef. 6:19). Hij is mede de opsteller van 'profetische geschriften', die licht verschaffen aangaande de zaligheid, waarnaar de profeten van het oude verbond gezocht en gevorst hebben. Ook in hem was 'de Leraar der gerechtigheid', de Heilige Geest, die van de hemel gezonden was, om hem te gebruiken het evangelie te brengen, in welke dingen zelfs engelen begeren een blik te slaan (1 Petr. 1:10-12).

Persoonlijk was hij geroepen en had hij bevel ontvangen de boodschap van Jezus Christus onder alle volken te brengen, opdat dezen tot geloof zouden komen en gehoorzaamheid aan God zouden tonen. Het is een evangelie van de geestelijke of onzichtbare wereld, en om dit te aanvaarden, is geloof nodig. Paulus staat met zijn boodschap alleen, tegenover zijn tijd- en rasgenoten. Hij heeft met al het oude gebroken: dat is voorbij en het nieuwe is gekomen. Tegenover de wankelbare oude bedéling stelt hij het onwankelbare Koninkrijk Gods, tegenover de uitspraak: 'Doe dit en gij zult leven' het verlossende evangelie: 'De rechtvaardige zal door het gelóóf leven'.

Onder al de naties zal dit evangelie gepredikt worden en velen zullen zich bekeren 'om de levende en waarachtige God te dienen' en 'in nieuwheid des levens te wandelen'. Dan eindigt hij zijn machtige brief met deze hoofdzin: 'Hem nu, die bij machte is u te versterken, Hem de alleen wijze God, zij, door Jezus Christus, de heerlijkheid in de eeuwen der eeuwen! Amen'.

De heerlijkheid van God, zijn eer en zijn roem, beginnen met het vormen van de vrouw des Lams, de gemeente van Jezus Christus, die door de kracht van het evangelie en die van de Heilige Geest, voor haar Heer geplaatst zal worden, stralend, zonder vlek en rimpel, of iets dergelijks, zodat zij heilig is en onbesmet (Ef. 5:27). Door middel van deze gemeente zal Gods veelkleurige wijsheid en kracht ook verder geopenbaard worden in de toekomstige eeuwen of tijdperken. Zij zal de hemel en de aarde herstellen en vernieuwen tot volle glans en vervullen met de luister van haar Schepper en Herschepper. Tot in de eeuwen der eeuwen zal deze heerlijkheid standhouden en

gemanifesteerd zijn. Halleluja, amen, want het zal vast en zeker geschieden!